RÁKOSI MÁTYÁS

VÁLOGATOTT BESZÉDEK ÉS CIKKEK

★

SZIKRA

356
GUNDEL ÉTTEREM
XIV. Állatkerti-út 2

RÁKOSI MÁTYÁS

VÁLOGATOTT BESZÉDEK ÉS CIKKEK

MÁSODIK KIADÁS
100.001—130.000

SZIKRA
BUDAPEST 1951

Felelős kiadó a Szikra Könyvkiadó vezérigazgatója

MAGYARORSZÁG A FASISZTA NÉMETORSZÁG HŰBÉRESE

A fasiszta Németország valamennyi bérencét és hűbéresét a Szovjetunió szabad népei elleni háborúba hajtotta. Hitler táborában összeverődött az emberi szabadság minden esküdt ellensége és csak természetes, hogy ott Horthy sem hiányozhatott. Horthy véres bandája mindenkor ott található, ahol remény van arra, hogy valamit rabolni lehet. Most, amikor Európa vérszomjas tigrise, a német fasizmus a Szovjetunióra támad, a sakálok között, akik utána kullognak, a német fasiszták bérence, Horthy is ott van.

A magyar népnek semmi közössége sincs Horthyval. A magyar nép története szinte szakadatlan harc a német elnyomás ellen, a németek ama kísérlete ellen, hogy megsemmisítsék a magyarokat! A magyar nép legnagyobb tragédiája, hogy gazdáinak, akik húsz évvel ezelőtt a hatalmat magukhoz ragadták, sikerült most Magyarországot háborúba vinni.

A fasiszta banditák mint a pókok hálózták be a magyar népet. Hogyan történt, hogy Magyarország Hitler hűbérese lett? Lassan, majdnem észrevétlenül fecskendezték a fasiszta mérget a magyar nép életereibe mindaddig, amíg Magyarország át nem változott a fasiszta Németország alázatos, kizsákmányolható gyarmatává. A magyar nép egész életét alárendelik a fasiszta banditák érdekeinek. Berlin adja ki a parancsot arra, mennyi kenyeret, mennyi gabonát, húst, zsírt, cukrot kell szállítani Németországba, mennyit kell a magyar parasztnak termelnie egyik vagy másik termékből. Német fasiszták állapítják meg, milyen adagot kapjon fejenként Magyar-

ország lakossága, ők rendelik el, a kukoricának és burgonyának hány százalékát kell keverni a liszthez, amellyel a magyar nép táplálkozik. A német fasiszták állapítják meg, hogy az aratásból mennyit kell a magyar parasztnak a németek rendelkezésére bocsátani.

Az egész magyar ipar lényegében Németország kezén van. Német hadiszakértők ellenőrzik a magyar gyárakat. A fasiszták kezén van valamennyi magyar vasút. A legfontosabb csomópontokat, a legnagyobb állomásokat és vasúti hidakat német katonák szállták meg. A magyar állami vasutak igazgatóságának budapesti központi épülete a németek kezében van és a német parancsnok engedélye nélkül magyar vasutasoknak nincs joguk az épületbe bemenni. Ugyanezen kép tárul elénk a magyar folyamhajózás igazgatóságában is. Itt is minden a fasiszták kezén van. A Magyar Nemzeti Banknak meg kell térítenie a magyarországi német fasiszta hadsereg kiadásait. A sajtó, a törvényhozás — minden alá van rendelve a német fasizmus érdekeinek. Magyarország „nemzeti" hadseregéhez már régen hitleri „tanácsosokat" vezényeltek. És amióta Magyarország résztvesz a háborúban, likvidálták a magyar „függetlenség" utolsó maradványait is és most a magyar hadsereg teljesen a német vezérkar ellenőrzése alatt áll.

Formálisan Magyarországnak önálló, saját kormánya van. Magyar zsandárok sajtolják ki a magyar parasztból az adót, magyar bírák küldenek börtönbe mindenkit, aki elégedetlenségének kifejezést mer adni az idegen fasiszták elnyomása ellen és magyar cenzorok gondoskodnak arról, hogy a magyar ujságok csak azt írják, ami kellemes a német gazdának. Időről-időre Horthy vagy Magyarország miniszterelnöke Berlinbe utaznak, ahol őket „mint szuverén állam képviselőjét" fogadják. De mindez csak undorító és szánalmas komédia!

Az ilyen ünnepélyes találkozások fölötte prózai módon végződnek. Horthy vagy miniszterelnöke meghatározott parancsot vagy ahogy ezt nevezik: „vezérelveket" kap, amelyeket kötelesek betartani. De Hitler csak kivételesen ad közvetlen parancsokat. Lényegében Magyarország igazi kormánya nem a magyarországi miniszterelnökségi palotában székel, hanem a budapesti német követségen. Magyarország igazi kormányzója a német követ. Hitler hatalomrajutása előtt a magyarországi német követség tizennégy emberből állott. De a követség személyzete abban a mértékben kezdett nőni, amelyben a fasiszták behatoltak Magyarországra és ez

év áprilisában már a német követség személyzetének száma ötszáznegyven emberre rúgott — ami igen tekintélyes szám. A követség ellenőrzi az egész országot, megvannak ugyanazok az ügyosztályai, mint a magyar minisztériumoknak. Ott a kémkedés központja is. Ezenkívül magyar területen egész sor kereskedelmi kamara, „kultúr"-szervezet, jegyiroda, mozi stb. működik, amelyek mind a fasiszta befolyás közvetítői, a német fasizmus előőrsei Magyarországon.

Még undorítóbb a német fasizmus magyar bérenceinek szerepe — a megvesztegethető, telhetetlen keselyűk, a feudális mágnások, a nagy földbirtokosok szerepe. A magyar feudális nemesség e bandája századokon át arról volt ismert, hogy eladta a magyar népet minden ellenségnek, ha ebből anyagi haszna volt. A magyar nép története egyúttal az árulások története, melyekkel feudális gazdái és kizsákmányolói eladták.

A német fasisztáknak nem volt elég, hogy a feudális mágnások személyében már képviseletük van Magyarországon, megkísérelték egy fasiszta párt megteremtését is a szűklátókörű, reakciós tisztviselők, a kispolgárság és a gyülevész proletariátus salakjából. A „nyilaskeresztesek" pártja fekély a magyar nép testén. Mint a dühödt vérebek vetik magukat a német fasizmus parancsára a magyar tömegekre. Nincs az a követelése Hitlernek, legyen az bármilyen aljas és káros, amelyet ezek nem volnának hajlandók készséggel teljesíteni.

Ezek azok az elemek, amelyek Magyarországot a Szovjetunió elleni háborúba hajtották. A magyar nép nem akarta ezt a háborút, a magyar nép a legnagyobb rokonszenvvel viseltetik a Szovjetunió népe iránt és láncai ellenére talált módot arra, hogy kifejezze együttérzését a Szovjetunióval. A Szovjetunió kormánya néhány hónappal ezelőtt nagylelkűen visszaadta Magyarországnak az 1848-as forradalom lobogóit. A zászlók átadásánál Budapesten a sokezer főből álló tömeg zajos tüntetése mutatta, hogy a magyar nép megértéssel és elismeréssel adózott a Szovjetunió e barátságos gesztusának. Mindössze két hónappal ezelőtt a budapesti tavaszi vásáron a szovjetpavillon előtt még hatalmasabb tüntetések fejezték ki a Szovjetunió iránt érzett barátságot. Több mint egymillió ember látogatta meg a szovjetpavillont. A magyar tömegek valóságos zarándoklása volt ez. Ezer módon, a legmeghatóbb eszközökkel adták tanujelét a magyarok a Szovjetunió iránt érzett szeretetüknek. Nem a magyar nép harcol most a Szovjetunió ellen, hanem

a hivatalos Magyarország, a megvesztegethető, kapzsi mágnások, a német fasiszták kitartottjai. A magyar nép, a dolgozók, az értelmiség milliói ma éppúgy megvetik a német fasisztákat és magyar bérenceiket, mint azelőtt. A magyar nép lelke mélyén teljesen a szabadságért küzdő Szovjetunió oldalán áll.

„Ebben a felszabadító háborúban — mondotta Sztálin elvtárs — nem leszünk egyedül. Ebben a nagy háborúban hű szövetségeseink lesznek Európa és Amerika népei, köztük a német nép is, melyet a hitleri zsarnokság tart rabságban."

A magyar nép a német fasiszták és magyar zsoldosaik kettős igájában nyög. A szovjet nép felszabadító harca egyben a magyar nép felszabadításáért is folyik. A szovjet nép ügye ezért egyben a magyar nép ügye is. A Szovjetunió győzelme hozza a magyar népnek is a felszabadulást a német elnyomás alól, elhárítja felőle az elnémetesítés veszélyét, lehetővé teszi nemzeti és állami függetlenségének megmentését.

(Megjelent a „Pravda" 1941 július 10-i számában.)

A HÁBORÚ IGAZI CÉLJAI

A magyar reakció alaposan begyulladt. Most döbbennek csak rá, hogy a tavaly oly könnyű szívvel, villámháborúba vetett hittel elkezdett háború egész más befejezést ígér, mint amire számítottak. Most kezdik látni annak az elkerülhetetlen vereségnek körvonalait, mely pusztulással fenyegeti — nem mint ők hirdetik — a magyar népet, hanem népellenes, országpusztító uralmukat. Van is kapkodás most a magyar reakció berkeiben, Kállay csak úgy ontja az ígéreteket: olcsó lakást a munkásnak, földet meg termelőszövetkezetet a parasztnak, közéleti tisztaságot, az élelem és a javak igazságosabb elosztását, ezt főleg a háború után. Ugyanakkor gőzerővel dolgoznak az elrettentés szervei, a Kállay szerint feladatuk magaslatán álló csendőrök, rendőrök, detektívek ezrével hurcolják börtönökbe, gyüjtőtáborokba azokat, akik egyre növekvő számban a háború ellen lépnek fel. S teljes gőzzel dolgozik az állami propaganda. Mint a gramofon hajtogatja, hogy nem rablóháború ez, nem idegen, német fasiszta ügyért folyik, hanem a keresztény civilizáció harca, meg az „új Európa" felépítése színtiszta magyar érdekekért. Szent Lászlóig visszamennek történelmi hasonlatok felsorakoztatásában, lázasan kutatnak minden kis lehetőséget, mely megédesítené Magyarország számára Hitler háborújának keserveit.

A Szovjetunió nagy vezére, Sztálin elvtárs, bátran tárja ki hadicéljait — a betolakodó rablók kiverését és az elnyomott, német fasiszta megszállás alatt szenvedő szovjet nép felszabadítását. A német fasizmus és csatlósai, köztük Horthyék, ezt nem tehetik:

az igazat, hogy rabolni mennek, hogy szabad népek leigázására törnek, nem mondhatják el. De belső érintkezésben, különösen, ha azt hiszik, hogy nem kerül nyilvánosságra, amit mondanak, ők is nevén nevezik a gyermeket és megmondják nyiltan, hogy rabolni akarnak. Egy ilyen okiratot, Göring birodalmi marsall úgynevezett „Zöld mappáját" hozta részleteiben is nyilvánosságra a szovjet sajtó. Ezt a mappát a mult év nyarán, a Szovjetunió elleni orvtámadást megelőző napokban küldte szét Göring a német hadsereg vezetőinek. A mappa tartalmazza mindazokat az utasításokat, melyek a Szovjetunió kirablásával voltak kapcsolatban. Az utasításgyüjtemény persze titkos anyag és elkészítőinek egészen más tervei voltak vele, mint az, hogy a szovjet sajtóban lenyomassák, de mint sok egyéb német fasiszta terv, ez sem vált be, s a titkos iratcsomó a maga meztelenségében mutatja, hogy miért is folyik a háború.

Mindjárt az első oldalán így körvonalazza Göring a háború célját: A lehető legtöbb élelmiszert és ásványolajat nyerni Németország számára. Ez az akció legfontosabb része. Emlékezünk még rá, hogy a budapesti rádió és sajtó tavaly júniusban, mikor a magyar kormány nem tudta, hogy részt fog venni Hitler rablóháborújában, kendőzetlenül megmondta: a támadást a németek az orosz búza és a bakui petróleum meghódításáért kezdték. És, mint Göring mappája mutatja, nem tévedtek. Az élelem elrablása és elszállítása mellett a német fasisztákat főleg a petróleum izgatta és mivel biztosra mentek és mint Hitler büszkén mondta, mindent előre kiterveltek, a mappa már közli, hogy a petróleumterületeket, főleg Baku kitermelését egy kontinentális petróleumtársaság fogja intézni. A mappa úgy beszél Leningrád, Moszkva kirablásáról, az árukészletek lefoglalásáról, elrekvirálásáról és Németországba szállításáról, mint befejezett tényről. Rendelkezik a lakosság kényszermunkájáról, a fenyegetésekről, a megrettentésekről. Részletesen felsorolja, hogyan kell a nemzetiségek belső ellentéteit a németek javára szítani és kihasználni. Általában ez a kifejezés „Németország javára" állandóan visszatér. Göring „Zöld mappája" a német hadicélok valóságos kiskátéja és ezért, természetesen, ilyen jelszavak, mint a civilizáció kereszteshadjárata, meg az európai újjárendezés, teljesen hiányoznak belőle.

Barbár rablóterveik csak a szovjet népek hősies ellenállásán hiúsultak meg. Ukrán búzát nem kaptak s a bakui petróleumot sem tudták megszerezni. Göring „Zöld mappája" minden részletében igazolja Molotov orosz külügyi népbiztos vádját, hogy e háború

rabló, barbár módját felülről, a német fasiszta kormány részéről szervesen, előre kidolgozva szabták meg. És ebbe a háborúba, hála Hitler magyar cselédeinek, Magyarországot is egyre jobban belerántják. A magyar reakció egyre több katonát akar adni Hitlernek, a magyar honvédet a legaljasabb, legvérengzőbb feladatokkal, gyermekek, nők legyilkolásával bízzák meg. S ahogy a német fasiszták rabolnak, úgy rabolnak már a magyar katonák is. A métely ragadós és már a magyar lakosság is nem egyszer részt kér a rablásból. Előttem fekszik egy csomó magyarországi levél, amit elesett, vagy fogságba került honvédeknél találtak, s bennük is elég gyakori, hogy rablásra uszítják a katonát. Tipikusan ilyen levél a Csáki Margité, a zalamegyei Rigácsról. Ebben azt írja fivérének, Csáki Sándornak, a 47. ezred, III. zászlóalj 8. századában szolgáló tizedesnek: „Azok, akik tavaly innen berukkoltak, mind hoztak magukkal szép bekecset feleségeiknek. Hozzál nekem is, lehetőleg ujjasat, akinek nincs ujja, az nekem nem kell, ne legyen nagyon sötét, kicsit világos legyen." Ilyen női bekecsmegrendelések másutt is előfordulnak, de kérnek hajasbabát: „alvót, olyat, akinek mozog a szeme", meg egyebet is. Az ilyen Csáki Margitok jól tudják, hogy ezeket a bekecseket télvíz idején az ukrán asszonyoktól rabolja el a katona, hogy az alvó hajasbabát síró szovjet gyerektől ragadják el. De úgylátszik, hogy ez nem zavarja őket. Pedig éppen most hajtogatják Kállayék, hogy mindenért meg kell fizetni: ezeknek a rablásoknak is eljön a számonkérési ideje, hamarabb, mint ahogy a magyar reakció gondolja.

Jól tudom én, hogy a magyarság zöme távol áll ezektől, hogy a nép nagy többsége nemcsak ellenzi és elítéli a háborút, hanem egyre többen cselekvőleg is fellépnek ellene és nem rettenti őket az egyre gyakoribb bitófa sem. Ők a magyar nép becsületének megmentői, a szabadságharcosok igazi unokái. Bizonyos, hogy számuk most, hogy Hitler veresége egyre nyilvánvalóbb, rohamosan szaporodni fog és felrobbant hadiüzemek, katonafelkelések, tömegtüntetések és sztrájkok végülis győzelemre viszik a magyar nép békeakaratát és lemossák róla azt a gyalázatot, melyet a Hitlerrel szövetkezett magyar reakció rákent.

1942 május 10.

A SZOVJETUNIÓ NEGYEDSZÁZADOS ÉVFORDULÓJÁN

Lezajlott a Szovjetunió negyedszázados évfordulójának ünnepe. Nemcsak a szovjet nép ünnepelt: az Egyesült Államok elnökének üdvözletétől kezdve az egész haladó emberiség legjobb képviselőinek nyilatkozataiból és szerencsekívánataiból kiviláglik, hogy forró hála és rokonszenv hatott át e napon mindenkit, aki előtt szent a népek szabadságának eszméje. Az egész fasiszta barbárság veszélyeztette világ rótta le adóját, mikor elismerését és köszönetét fejezte ki a Vörös Hadseregnek, Moszkva, Leningrád és főleg Sztálingrád hős védőinek, akik gálat vetettek a német rablók s cinkosaik seregeinek. A szovjet nép érzelmeit s véleményét az évforduló előtt a sztálingrádi harcosok Sztálinhoz intézett levele tolmácsolta. „Hazánk minden dolgozója — mondja ez a rajvonalban írt levél —, bárhol is legyen, bármivel is foglalkozzék, arra törekszik, hogy munkája teljét adja. Tudatában van annak, hogy minden páncélkocsi, repülőgép, lövedék, melyet a terven felül készít el, minden kilogramm kenyér és hús, melyet a határidő előtt beszolgáltat, segít nekünk az ellenség szétzúzásában. Az egész nép támogatása megtízszerezi erőinket s fokozza felelősségünket a hazával szemben. És nemcsak a Szovjetunió népei, az egész világ figyelme kíséri harcunkat."

A 25. évforduló alkalmával szót emelt maga Sztálin, a Szovjetunió nagy vezére is. A moszkvai Kreml palotájának nagytermében, melyhez már annyi történelmi emlék fűződik, a szovjet nép 3000 képviselőjének tomboló lelkesedése közepette sorra vette a háborúval kapcsolatos kérdéseket. Elsőnek a hátország szervező munkáját méltatta. „El kell ismerni, hogy hátországunk soha még ilyen szi-

lárd és szervezett nem volt": ebben foglalta össze elismerését a szovjet ipar és mezőgazdaság nagy teljesítményeiről. Utána, feszült figyelem közepette, áttért Sztálin a szovjet-német front hadieseményeire. A német vezérkar egyik szovjetkézbe jutott okirata alapján ismertette Hitlerék ezidei vérmes terveit, majd így folytatta: „Röviden szólva, a német nyári támadás főcélja abban állt, hogy bekerítse Moszkvát s az idén befejezze a háborút. Mult év novemberében a németek arra számítottak, hogy frontális támadással elfoglalják Moszkvát, megadásra kényszerítik a Vörös Hadsereget s így keleten elérik a háború befejezését. Ezekkel az illúziókkal táplálták katonáikat. De a németek e számadásai, mint ismeretes, nem váltak be. Miután tavaly a Moszkva elleni frontális támadással megégették az ujjukat, a németek az idén azt tervezték, hogy megkerülő mozdulattal elfoglalják Moszkvát és így végzik be a háborút keleten. Ezzel az illúzióval táplálják most megszédített katonáikat. Mint ismeretes, ezek a német számítások sem váltak be. Végeredményben, minthogy két nyúlra vadásztak — petróleumra és Moszkva bekerítésére — a német fasiszta sztratégák nehéz helyzetbe jutottak. Ilymódon a németek nyári támadásának taktikai eredményei befejezetlenek maradtak, mert sztratégiai terveik nyilvánvalóan nem voltak reálisak."

Hitlerék ezévi taktikai sikereinek okát Sztálin abban látja, hogy a második front hiányában minden szabad tartalékukat a szovjet frontra dobhatták. Az erőviszonyokat a következő számokkal világította meg: „Ellenőrzött adatok szerint, melyhez semmi kétség nem fér, abból a 256 hadosztályból, mellyel Németország jelenleg rendelkezik, nem kevesebb, mint 179 van a mi frontunkon. Ha ehhez hozzávesszük a 22 román hadosztályt, a 14 finn hadosztályt, a 10 olasz hadosztályt, a 13 magyar hadosztályt, egy szlovák hadosztályt és egy spanyol hadosztályt, úgy 240 hadosztályt kapunk, mely a mi frontunkon harcol." Azt a haderőt, melyet a lybiai front elvon, mindössze 4 német és 11 olasz hadosztályban jelölte meg Sztálin, majd így folytatta:

> „Az első világháború 127 hadosztálya helyett, most frontunk ellen nem kevesebb, mint 240 hadosztály harcol s a 85 német hadosztály helyett most 179 német hadosztály küzd a Vörös Hadsereg ellen. Íme itt a főoka és alapja a német-fasiszta sereg taktikai sikereinek."

Sor kerül természetesen a második frontra is. „Sokan kérdezik, — mondotta Sztálin — hogy vajjon meglesz-e a második front Euró-

pában? Igen, meglesz, előbb vagy utóbb, de meglész. Meglesz nemcsak azért, mert nekünk kell, de mindenekelőtt azért, mert szövetségeseinknek nem kevésbbé van rá szüksége, mint nekünk." A Szovjetunió, Anglia és az Egyesült Államok hadi szövetségének erőviszonyait így foglalta össze: „Az angol-szovjet-amerikai koalíciónak minden esélye megvan arra, hogy legyőzze az olasz-német koalíciót, s kétségkívül le is fogja győzni."

„Nekünk nem az a feladatunk — mondotta végül Sztálin — hogy megsemmisítsük Németországot, mert lehetetlen megsemmisíteni Németországot, csakúgy, mint lehetetlen megsemmisíteni Oroszországot. De meg lehet és meg kell semmisíteni a hitleri birodalmat." „Mi nagy, felszabadító háborút viselünk. Nem egyedül viseljük, hanem szövetségeseinkkel egyetemben. Győzelemre visz bennünket az emberiség igazi ellenségei, a német-fasiszta imperialisták felett", fejezte be dörgő, szünni nem akaró tapsok között beszédét a Szovjetunió nagy vezetője.

A Szovjetunió huszonötéves fennállásának ünnepsége minden részletével újra igazolta, hogy egységes, elszánt, hazáját szerető nép vívja itt harcát a rabló, zsákmányra éhes német fasizmussal és minden rendű csatlósaival. Sztálin beszéde számszerűen mutatta be azt a csatlós szerepet is, melyet a magyar reakció ebben a háborúban játszik. A 13 honvédhadosztály, melyet Horthyék odadobtak Hitler ágyútöltelékéül, a magyar férfinemzedék színe-java. A sok tízezer magyar katonát, aki Voronyezs alatt elpusztult a náci fasiszták rabló ügyéért, Hitlerék magyar bérencei áldozták fel. S amit Sztálin, a szovjet nép nagy vezére Németország megsemmisítéséről mondott, az áll Magyarországra is. Ha Kállayék s a német nácik egyéb magyar zsoldosai azt állítják, hogy a háború dönt a magyar nép létéről vagy nemlétéről, úgy a válasz erre csak egy lehet: nem lehet megsemmisíteni a magyar népet. De amit meg lehet és meg kell semmisíteni, az a német nácik magyar cselédeinek uralma. S minél erőteljesebben működnek ebben közre a gyűlölt német fasizmus magyar ellenségei, annál gyorsabban ér véget ez a magyarságra csak kínt, szenvedést, katasztrófát hozó, idegen ügyért folyó háború.

1942 november 7.

A VILÁGHÁBORÚ NEGYEDIK ÉVFORDULÓJÁN

Közeleg a világháború negyedik évfordulója. Ha végigtekintünk az elmúlt hét folyamán, nagyítóval sem találunk egyetlen eseményt sem, mely reménysugarat nyujtana Hitlernek vagy csatlósainak. Annál több az olyan tény, mely a nácik és cinkosaik helyzetének gyors romlására mutat. Harkov elfoglalása olyan csapás volt a német hadseregre, melynek jelentőségét hiába próbálja csökkenteni a náci hírverés. A Vörös Hadsereg, Ukrajna e második fővárosának elfoglalása után, változatlan erővel folytatja támadásait s Brjanszktól le a Donyec-medence szívéig, sokszáz kilométeres fronton csépeli, zúzza és nyomja vissza a német rablók hadait. Minden nap új városok, új területek visszafoglalását jelenti s ahogy nyugat felé szorulnak hátrább Hitler hordái, úgy nyer új lendületet a náci barbárok által elpusztított területek felépítése és új életre keltése. Az a hatalmas terv, mellyel most a háború kellős közepén a szovjet nép már elkezdi a teremtőmunkát, minden szónál ékesebben mutatja, hogy győzelmében biztos, hogy idegen bitorló többé a visszafoglalt területekre nem teszi lábát.

De a világ egyéb eseményei is hasonlóan elcsüggesztők azokra, akik Hitlerrel kötötték össze sorsukat. Az olasz válság egyre mélyül s ha Badoglio tovább is a kivárás politikáját követi s szabotálja az ország németellenes, háborúellenes, békét követelő hangulatát, úgy hamarosan Mussolini sorsára kerül. S nem sokkal jobban állhat a helyzet magában Németországban sem. Az a bombázás, mely éppen az evakuálás kellős közepén érte a német fővárost, bajosan fog

hozzájárulni Hitler népszerűségéhez. S hogy milyen az ország általános hangulata, azt minden helyzetképnél jobban illusztrálja Himmlernek, az SS-banditák főparancsnokának belügyminiszterré való kinevezése. Ha egyebet nem tudnánk a német belső helyzetről, ez az egyetlen tény köteteket beszélne, ebből egyedül már tudnók, hogy is áll a saját otthonában Hitler szénája.

S ha azt halljuk, hogy Magyarországon is lázasan fegyverzik fel a különböző segédrendőri alakulatokat, abból is éppen eleget tudunk. A mai Magyarországon kétszerannyi a csendőr, mint a régi, 21 milliós Nagy-Magyarországon volt. Ehhez járulnak még a határőrök, a többi egyenruhás alakulatok, azután a civil nemzetvédelmi szervek. Ez azonban mind kevés. S míg egyrészt Horthyék nem győzik hangoztatni, hogy mennyire egységesen áll mögöttük az ország, ugyanakkor fogvacogva, kapkodva szervezik az új terroralakulatokat, hogy így mentsék bőrüket a magyar nep felháborodásától.

De még jellemzőbb az a játék, amit a kormány a háború kérdésében folytat. Az a látvány, hogy a kismacska a szőnyegre rondít s utána ártatlanul úgy tesz, mintha semmi köze se volna a dologhoz, elég gyakori. De az már szokatlan, hogy egy egész rendszer, amely két éven keresztül háborút visel, mely több mint félmillió magyart küldött Hitlernek ágyútöltelékül, mely habzó szájjal felváltva uszított az ázsiai bolsevizmus és a plutodemokráciák ellen, most egyszerre úgy tesz, mint az a bizonyos kismacska, s azt szeretné elhitetni, hogy neki tulajdonképpen semmi köze sincs az egészhez. Még nincs három hete, hogy megtudhattuk, hogy Budapest tulajdonképpen nyílt város. A Fegyvergyár, a Gamma-művek, meg a többiek lényegében csak az ellenséges hírverés kitalálásai. Most meg ilyeneket ír a kormány délutáni félhivatalosa: „Akik semleges szempontból nézik a háborúval szemben tanusított magatartásunkat, akik a békét képviselik, látják, hogy mi békében akarunk élni és dolgozni ebben a világfelfordulásban." Nem hisszük, hogy ezt a fecsegést Magyarországon épeszű ember elfogadja. Ha Horthy olyan fene békésen akar élni, akkor hogy került a Szovjetunióba a második honvédhadsereg? Csak nem turistakiránduláson jártak és leruccantak? Azok a honvédhadosztályok, amelyek Kiev, Zsitomir, Ovrucs környékén sanyargatták az ukrán földművest, szintén békében akarnak élni és csak dolgozni akarnak? És békés munkát végeznek a fronton azok a magyar repülők is, akiknek bombatámadásait az orosz falvak ellen hetente legalább egyszer megdícséri Hitler?

Ismerjük Horthy úgynevezett békés munkáját, melyet Nagy Vilmos volt honvédelmi miniszter egy őszinte pillanatában tatárjáráshoz hasonlított S tudjuk, hogy hétpróbás náci katonai parancsnokok vezetése mellett miféle munka folyik Weiss Manfréd különböző gyáraiban Megfeszített iramban dolgoznak a Juhász-testvérek üzemei, melyek Hitler légvédelmét biztosítják, a Ganz Danubius is, ahol a tengeralattjáró-alkatrészeket készítik. A Junkers-gépek motorjait Csepel gyártja, a legjobb repülőbenzint a lispei petróleumkutakból kapja Göring s a bakonyi bauxit alkotja a náci aluminiumipar alapját. S a gazdák békés munkájának gyümölcsét most szedeti össze kíméletlen karhatalommal Jurcsek, hogy Hitlernek a magyar bomba, gránát, repülőgép és egyéb hadianyag mellett magyar kenyér is jusson rablóháborújának folytatására Ma a szemforgatva békés munkáról papoló Horthy a német nácik elsőszámú cinkosa és mindenki bűntársa, aki cselekvően vagy szenvedően kezére jár ebben az országvesztő garázdálkodásban. Ezt különösen szeretnők megértetni a magyar néppel, amely mögé az utolsó hetekben a magyar háborús uszítók olyan szívesen bújnak Újabban a kormány az ellenzéket is úgy akarja beállítani, mint amely fedezi Horthyék gaztetteit. Azok, akik az országot meg akarják menteni a közeledő katasztrófától, tudják meg, hogy a magyar nép számára most a lét és nem lét kérdése az, együtt megy-e a katasztrófába Hitlerrel, vagy pedig azonnal szakít a fasiszta Németországgal kötött szövetséggel.

1943 augusztus 29.

KI A FELELŐS?

A magyar uralkodó réteg világosan látja, hogy a háború elveszett. Horthyék már rég lemondtak a győzelemről s számukra a legfontosabb kérdés az, hogyan meneküljenek meg attól, hogy rendszerük osztozzék Hitler elkerülhetetlen pusztulásában. A vereség közeledtével legsürgősebb teendőjüknek azt tartják, hogy elhárítsák magukról a háborúért a felelősséget. Horthyék most igyekeznek úgy beállítani a hadbalépést, mint ami német nyomásra, fenyegetés és kényszer hatása alatt történt, amiről tehát ők nem tehetnek. A háborút megkísérlik tisztán védekező jellegűnek beállítani és szeretnék azt a hitet kelteni, hogy ki tudják vezetni az országot a fenyegető katasztrófából. Ezekkel a nézetekkel a hadifoglyok, különösen a tisztek között, magam is találkoztam. Nem egyszer hallom, hogy Horthy és kormánya nem akarta a háborút, hogy ők maguk sem szeretik a németeket, csak Hitler kényszere alatt üzentek hadat és ahogy bevittek bennünket a háborúba, úgy ki is fognak vezetni. Eszerint hiba volna, ha Horthyt is felelőssé tennők azért a katasztrófáért, ami most hazánkat fenyegeti.

Bizonyos, hogy azt a véleményt, amely most Horthyékat a felelősség alól mentesíteni akarja, az otthoni hivatalos suttogó propaganda kezdte terjeszteni akkor, amikor a kormányzó körök látták, hogy Hitler játszmája elveszett és hamarosan fel fog merülni a felelősség kérdése. Nézzük meg az uralmon levők nyilatkozatai alapján, amiket még akkor tettek, amikor biztosak voltak a győzelemben,

hogy valóban kényszer hatása alatt léptek-e be a háborúba, vagy pedig önként és saját meggyőződésükből.

A hadbalépés maga csak folyománya volt a háborút megüzenő kormányrendszer általános politikájának. 1935 óta, amikor Horthy jóváhagyásával Gömbös akkori miniszterelnök bekanyarodott Hitler vonalába, minden fontos kérdésben együtt haladtak a német nácikkal. Minden téren szorosabb lett a kapcsolat Hitler és Horthy külpolitikája között. A magyar hadsereg egyre inkább a német Reichswehr függeléke lett. És ami ennél is fontosabb, egyre inkább átplántálták Magyarországra a német nácik intézményeit, az érdekképviseleti rendszert, a kamarákat. Horthyék rendkívül nagy súlyt helyeztek rá, hogy a Hitlerrel való szövetség alapjául azt a közös szellemi kapcsolatot tegyék meg, mely az úgynevezett szegedi gondolatot a fasiszta világnézettel azonosította. Büszkén vallották, hogy „számunkra sem az olasz fasizmus, sem a német nemzeti szocializmus nem adott újat, mert mindaz, amit Hitler és Mussolini hoztak, lényegében már benne volt a szegedi gondolatban". Ez természetesen ilyen formában alapos túlzás, mert hiszen Mussolini és Hitler hasonlíthatatlanul részletesebben kidolgozott szociális demagógiával, a nép megtévesztésének sokkal hatékonyabb eszközeivel dolgozott, mint a magyar ellenforradalom. De abban igazuk volt, hogy az alapgondolat: a szélső soviniszta agitációval a haza nevében a dolgozó tömegek életszínvonalát a lehető legalacsonyabbra leszorítani, ugyanakkor szabad harácsolási lehetőséget adni az imperialista rabló vezetőrétegnek és kíméletlen erőszakkal letörni minden népszabadságot, azonos volt az úgynevezett szegedi gondolatban csakúgy, mint az olasz és német fasizmusban. A magyar uralkodó rendszer, amíg meg volt győződve Hitler győzelméről, büszkén emlegette, hogy a magyar internálótáborok 14 évvel előzték meg Dachaut és a német nácik egyéb tömegvesztőhelyeit, hogy a numerus clausus másfél évtizeddel megelőzte a nürnbergi faji törvényeket és hogy maga a berlin-római tengely eszméje és kifejezése is magyar származék, mert Gömbös miniszterelnök használta először.

Ez az eszmei azonosság már maga kizárta, hogy amikor a nácik 1941 június 22-én orvul és szószegően megtámadták a Németországgal baráti viszonyban lévő Szovjetuniót, valami különösebb erőszakot kelljen alkalmazni arra, hogy a magyar uralkodó réteg szintén háborúba lépjen. Nézzük meg, mik voltak azok az indokok, melyek Horthyékat arra bírták, hogy ők is résztvegyenek a szovjet nép elleni rablóhadjáratban.

Vegyük elsőnek az úgynevezett német fenyegetést. Hitler tudvalevőleg rablóhadjáratát úgy állította be, mint az európai civilizáció kereszteshadjáratát a bolsevizmus ellen. Hogy ennek a beállításnak nyomatékot adjon, igyekezett természetesen minél több európai országot a háborúba bevonni és ezért még Szlovákia vagy Horvátország hadüzenetére is súlyt helyezett. Csak vissza kell emlékeznünk arra, hogy milyen göresösen, arcuk verejtékével szedtek össze flamand, norvég, spanyol, sőt francia légiót is, hogy így próbálják valószínűsíteni azt a beállítást, hogy valóban egész Európa harcol a Szovjetunió ellen. Ilyen viszonyok mellett természetes, hogy súlyt helyeztek Magyarország hadüzenetére is De ez semmi körülmények között sem jelentette azt, amit most igyekeznek elhitetni, hogy Hitler ultimátummal, az ország megszállásával fenyegetett volna arra az esetre, ha Magyarország nem üzeni meg a háborút. Elég rámutatni arra, hogy Bulgária, amelynek lakossága Magyarországnak csak 40 százaléka és ahol 1941 júniusában jelentős német csapatok voltak, szóval tényleges megszállás alatt állott, minden nácikövetelés ellenére sem üzente meg a háborút. Ha tehát Bulgária tudott ellenállni a nácikövetelésnek, úgy Horthynak ez még könnyebb lett volna — ha akarta volna.

De Horthy és kormánya akarta a háborút. A magyar uralkodó rétegek meg voltak győződve róla, hogy a Szovjetunió elleni háború ugyanolyan gyors és győzelmes villámháború lesz, mint az előbbiek és legfeljebb 6—8 hétig fog tartani. Minden hadifogoly a saját tapasztalatából tudja, hogy ez a nézet akkor uralkodó volt a magyar hangadó körökben. Horthyék tehát biztosra mentek, amikor hadat üzentek, mert hiszen egy győzelmes háborúban való részvétel különösebb kockázattal nem jár. A Szovjetunió elleni rablóhadjáratban való segítségükkel pedig azonkívül, hogy kimutatták szolidaritásukat a német és olasz fasizmussal, még külön „lerótták hálájukat" azért a „segítségért", amelyet Hitler nyujtott az 1938 óta kapott területek megszerzésével. A hadsereg, melynek tisztikara jelentékeny részben németszármazású és túlnyomó többségében a nácisikerek bűvölete alatt állott, égett a vágytól, hogy kivegye a részét a könnyű győzelmekkel, olcsó babérokkal, dús zsákmánnyal, előléptetéssel és kitüntetéssel kecsegtető villámháborúból. A vezérkar úgy tekintette a Szovjetunió elleni háborút, mint egy nagyszabású harcszerű gyakorlatot. Néhány héttel előbb ilyen harcszerű gyakorlatban próbálták ki a szervezés alatt álló nemzeti hadsereget, amikor résztvettek Jugoszlávia leteperésében. Mindnyájan tudjuk, hogy ez alkalommal

próbálták ki a honvédség új szerveit: a repülőket, a páncélosokat, sőt még az ejtőernyős csapatokat is. Ilyen nagyobbszabású hadgyakorlatnak tekintették Horthyék a Szovjetunió elleni hadjáratot, melyben a hadsereg számára csak a fronton megszerezhető tapasztalatokat remélték elsajátítani.

Megkönnyítette a hadüzenetet az a körülmény, hogy kezdetben Hitler maga sem követelt Horthytól nagyobb csapatokat. Mint tudjuk, a nemzeti hadsereg ebben az időben még átszervezés alatt állott. Gépesített mozgóháborúra, amilyet Hitler tervezett, csak a budapesti gyorshadtest volt úgy-ahogy felszerelve. Ezt a hadtestet azonnal oda is adták és azt hitték, hogy ez lesz minden, amit a nácik tőlük követelnek. Hitler tényleg ebben az időben nem nagyon követelte a magyar segítséget, annál az egyszerű oknál fogva, hogy a segítség fejében nem tudott Horthyéknak semmi ellenszolgáltatást nyujtani. A román uralkodó réteget szédítette a Nagy-Románia gondolatával, a Dnyeszteren túli területek, sőt Odessza odaígérésével. Mannerheiméknak Karéliát, Nagy-Finnországot ígérte. De azok a területek, melyek a régi Nagy-Magyarországhoz tartoztak, kizárólag Hitler szövetségesei kezében voltak, mint Szlovákia, Dél-Erdély, vagy éppen Németország és Olaszország zsákmányai voltak, mint Fiume, vagy a Bánság.

Hitler ezért Magyarországtól elsősorban gazdasági támogatást követelt rablóháborúja számára. Követelte a termést, a vasutakat és a magyar iparnak teljesen a német hadsereg ellátására való átállítását. Ahogy Bárdossy, az akkori miniszterelnök mondotta: „Az új Európa (értsd Hitler) főleg gazdasági áldozatokat követel tőlünk" — s ebben az időben a magyar kormánykörök rendkívül büszkék voltak arra a politikájukra, melynek lényegét úgy fejezték ki, hogy „sok kenyeret adunk, de kevés vért".

A gyorshadtestet, amelyet odaadtak, igyekeztek a legnagyobb sietséggel a frontra dobni, mert annyira meg voltak győződve a villámháborúról, hogy tartottak tőle, hogy lekésnek. Beszéltem hadifoglyokkal, akiket hatos-nyolcas csoportokban küldtek Ungvárról, Munkácsról a frontra küldött csapatok után és tudvalevő, hogy Horthy még a huszárokat is a frontra dobta és csak akkor vonta őket vissza, amikor a véres tapasztalatok megmutatták, hogy a szovjet páncélerőkkel szemben a könnyű lovasság tiszta ágyútöltelék.

Szóval az a körülmény, hogy Hitler kezdetben kevés magyar katonát követelt, szintén megkönnyítette a hadüzenetet. De legjob-

ban megkönnyítette az a körülmény, hogy a magyar uralkodó rendszer, Horthyval az élén, gyűlölte a Szovjetuniót, a felszabadult munkások és parasztok országát, gyűlölte benne azt, hogy itt a nép maga intézi saját sorsát és hogy elkergette 1917-ben a cárt és az orosz nép nyúzóit. A magyar reakció nem érezte magát biztonságban addig, amíg a szomszédban a hatalmas Szovjetunió népei szabadon, boldogan dolgoztak és éltek. A nagyar nép további rabigában tartása, reakciós uralmuk további megszilárdítása volt a főcél, amely őket ebbe a háborúba vitte. Nem hiába hajtogatták az utolsó két esztendőben annyit, hogy Magyarországot — már mint Horthyék Magyarországát — nem területi hódítás vágya, hanem ideológiai, szellemi okok vitték ebbe a háborúba. És igazuk volt. A népszabadság gyűlölete, a saját elnyomott, kizsákmányolt népüktől való félelem vitte őket ebbe a háborúba. Ez volt a legfontosabb indokuk, mely egyedül többet nyomott, mint a többi együttvéve.

Azt, hogy a háborút a magyar nép érdeke követelte volna, soha senki nem merte állítani. Nem csoda, hogy az első naptól kezdve akadtak becsületes magyar hazafiak, akik felléptek a háború ellen. Mások egyszerűen nem tudták elhinni, hogy Horthyék önként vállalták a háború minden áldozatát és kockázatát. Ezek ellen valóságos irtóháború indult meg, különösen akkor, amikor kiderült, hogy Horthy tervei, elsősorban a villámháború, megfeneklenek.

1941 szeptemberében, amikor már látni lehetett, hogy a hat- és nyolchetes győzelmi határidőkkel baj van, Horthy Hitler főhadiszállására utazott. Ott állapodtak meg abban, hogy Magyarország újabb, úgynevezett rendfenntartó csapatokat küld a frontra. Egyébként Horthy és kíséretében levő miniszterelnöke, Bárdossy, a legnagyobb lelkesedés hangján beszéltek Hitlerről. És Horthy például, amikor Nyíregyházán a frontról visszahozott huszárokat fogadta, valóságos dicshimnuszt zengett „a német nép nagy vezéréről, aki az emberiség örök hálaját és mély csodálatát érdemelte ki a bolsevizmus elleni háborújával". Ma, amikor a magyar kormánykörök, amint látni fogjuk, hivatalból terjesztik azt a legendát, mintha őket erőszakkal kellett volna ebbe a háborúba kényszeríteni, ma nem árt visszatekinteni az ilyen fellengzős nyilatkozatokra. Mert azt senki sem meri állítani, hogy Horthy valami nyomásra vagy kényszer alatt követelte az emberiség hálaját Nyíregyházán a huszárok előtt Hitler számára.

Mint tudjuk, 1941 decemberében a Vörös Hadsereg Moszkva alatt hatalmas győzelmet aratott. A németek a Ladoga-tótól a Fe-

kete-tengerig kénytelenek voltak visszavonulni, helyenként 300—400 kilométert. A világ először látta futni a verhetetlennek hitt német hadsereget, mégpedig olyan viszonyok közt futni, amelyek sokban emlékeztettek Napoleon katasztrofális téli menekülésére. A német tartalékok alaposan elfogytak és ezért januárban megjelentek Budapesten Hitler követei: Ribbentrop külügyminiszter és Keitel hadseregfőparancsnok. Új, az eddiginél sokkal nagyobbszámú csapatokat kértek. Egész pontosan a második honvédhadsereget követelték, amely nagyban és egészében fel volt szerelve és lényegében a magyar nemzeti hadsereg egyetlen, modern háborúra alkalmas alakulata volt.

Horthy nemcsak hogy odaadta ezt a nehéz milliárdok árán kiállított hadsereget, de gondoskodott arról is, hogy az ország új miniszterelnököt is kapjon, aki lendületesebben és demagógikusabban viszi a háborút. Bárdossy, az akkori miniszterelnök, túlságosan közismert náciügynök volt. Mint bukaresti követ mindenben kezére járt a náciknak és különösen azokban az intrikákban játszott közvetítő szerepet, amelyekkel Hitlerék Romániát a kezükbe kaparintották. Amikor 1941 februárjában gróf Csáky magyar külügyminiszter rejtélyes körülmények között meghalt, helyére — Hitler segítségével — Bárdossy került. Utána néhány hónappal, Teleki öngyilkossága után, ugyancsak német támogatásra a miniszterelnöki székbe jutott. A semleges sajtó ekkor azt írta róla, hogy ő az első magyar miniszterelnök, akit Hitler nevezett ki. Ez természetesen túlzás, de mindenesetre mutatja, hogy milyen volt róla a közvélemény.

Horthy tudta, hogy ilyen időben, amikor a magyar nép egyre gyakrabban kezdte emlegetni, hogy ez a háború csak a németek érdekében folyik, jobb, ha a miniszterelnöki székben olyan ember ül, akinek a multja nincsen olyan német ügynökösködéssel megterhelve, mint Bárdossyé. Így nevezte ki azután a miniszterelnöki székbe Kállayt, aki már hosszú esztendők óta a politikától visszavonulva, az öntözésügyi hivatalban dolgozott. Kállayra azért esett a választás, mert családját a legrégibb magyar nemességből származtatja és így már a maga személyével bizonyítja, hogy a háború, melyet képvisel, magyar háború.

És Kállay, aki tavaly márciusban még nem tudhatta, hogy az idén máskép fog beszélni, teljes erővel fellépett azok ellen, akik egyre hangosabban hirdették, hogy ez a háború nem magyar háború, hogy ezt a magyar népre úgy kényszerítik rá és hogy már

elég áldozatot hozott a nemzet az idegen rablóhadjáratért. Nézzük, mit mondott ebben az időben. 1942 április 20-án a kormánypárt nagytanácsának ülésén programot adott. A háborúról így szólt:

„Ettől a tavasztól kezdve háborút viselünk. Háborúba mennek a katonák, háborúba száll az egész nemzet. A *mi* háborúnkba. 1848 óta most elevenítjük fel újra *a magyar háborút.* Magyar háborúba visszük a magyar katonát, mert olyan háborúba, mely nem magyar érdek, sem én, sem senki nem engedheti fiainkat.

Tudatosan megyünk a háborúba, nem sodródva, senki által nem kényszerítve. Mégegyszer nem történhet meg, hogy rólunk nélkülünk határoznak... *A kormány felelőssége tudatában küldi háborúba csapatainkat.*"

Amint látjuk, ez világos beszéd. A háború magyar jellegének aláhúzása válasz azoknak, akik azt magyarázták, hogy ez a háború a németeké. Az a rész, ahol Kállay aláhúzza, hogy tudatosan, nem sodródva, nem kényszerítve folytatja a háborút, válasz azoknak, akik el sem tudták képzelni, hogy Hitler kényszere nélkül ennyire nemzetellenes háborúba lehetett taszítani az országot. A felelősséget a miniszterelnök ebben a beszédében mégegyszer aláhúzta. „Vállalom a felelősséget — mondotta — ezért a háborúért, hiszen felelősnek érzem magam érte a történelem és a nemzet előtt. Vállalom a felelősséget, mert tudom, hogy miért kell harcolnunk." És felszólította a miniszterelnök az országot, hogy hozzon az eddigieknél hasonlíthatatlanul nagyobb áldozatokat. *„Áldozzunk mindent, ami a háború megnyeréséhez szükséges: vérben, katonában, búzában, munkában."* A dőlt betűk, amelyekkel a „Magyarország", a kormány hivatalos lapja, a beszéd e részleteit lenyomtatta, azt mutatják, hogy a miniszterelnök ezeket a részeket külön kiemelte. Hasonló szellemben beszélt egy hónappal előbb, március 20-án, parlamenti bemutatkozó beszédében is. Ilyeneket mondott: „Hadbaszállunk erőink teljességében. Egész rendelkezésünkre álló hadseregünkkel, amely mögé fel kell sorakoztatni teljes belső erőfeszítésünket, teljes belső kapacitásunkat. Ideálokért szállunk harcba, mert a magyar nemzet minden erejével küzd a bolsevizmus ellen. Ebben a harcban nekünk *az utolsó erőnkig* részt kell vennünk."

Felhívom a figyelmüket a miniszterelnöknek arra a kijelentésére, hogy „erőink teljességével, egész rendelkezésre álló hadseregünkkel szállunk hadba". Ezt azért tartom fontosnak megállapí-

tani, mert hallottam hivatkozásokat arra, hogy Horthy nem adta oda az utolsó emberig a hadsereget. Kállay szavai megmagyarázzák, hogy a rendelkezésre álló hadsereget, azaz erőik teljességét adták oda Ami a magyar hadseregben modern háborúra fel volt szerelve, azt Horthy az utolsó emberig átadta Hitlernek. És aki Kállaynak e nyilatkozata után még mindig azt hiszi, hogy ez olyan embernek a kijelentése, akit kényszeríteni kell, aki nem önként viszi a háborút, annak felolvasom a miniszterelnök 1942 július 1-én a magyar lapokban megjelent nyilatkozatát. Kállay nemrég tért vissza akkor Hitlertől, akit főhadiszállásán meglátogatott és nyilatkozatát az ott nyert benyomások alapján tette.

„*Mindaz* — mondotta — *amit velem a Führer főhadiszállásán közöltek, pontról-pontra beteljesedett, vagy útban van a beteljesedés felé.* Csaknem matematikai pontossággal bejelentették nekem a szovjet-hadszíntér eseményeit, de az afrikai harcok kedvező fejleményeit is. Már eddig is meggyőződésem volt, hogy a német hadijelentések a valóságot juttatják kifejezésre. Most csodálattal látom, hogy beteljesedik az, amit hetekkel ezelőtt közöltek velem. Meggyőződésem, *hogy ez a nyár győzelmes harcok után tisztázza Európa helyzetét és már ebben megindulhat az új Európa kialakítása.* Az egész magyar nép ebben a pontban éppen úgy gondolkodik, mint én és én egynek érzem magam a magyar néppel. Ezért nyugodtan megállapíthatom, *egyetlen magyar sem gondolkozhat másként, aki hazáját szereti.* Egyek vagyunk abban a célban, hogy német és olasz szövetségeseinkkel leverjük a bolsevizmust."

Azt hiszem, hogy ez világos beszéd és semmi kétség, hogy Kállay, mint Horthy miniszterelnöke, valóban meg volt győződve arról, hogy hamarosan győzni fognak. És éppen, mert meg volt győződve róla, semmiféle kényszer vagy nyomás nem kellett neki ahhoz, hogy a háborúban résztvegyen. Annak aláhúzása, hogy a háború a bolsevizmus ellen megy, azért is fontos, mert most, amikor kiderült, hogy az urak rossz kártyára tettek, kezdik letagadni azt is, hogy őket ebben a háborúban ideológiai, szellemi indokok vezették volna. Külön fel kell hívnom figyelmüket arra az agresszív, támadó hangra, amelyet a miniszterelnök azokkal szemben használt, akik másképp mertek erről a háborúról gondolkozni.

Azt hiszem, nem kell tovább bizonyítgatnom, hogy se Horthynak, se miniszterelnökeinek semmiféle nyomásra vagy kényszerre

nem volt szükségük ahhoz, hogy ebbe a háborúba belépjenek. Mentek ők maguktól is szívesen. Ezeket a Katókat igazán nem volt nehéz ebbe a táncba belevinni. Jellemző, hogy amikor biztosak voltak a dolgukban, külön aláhúzták, hogy támadók és nem védekezők. Akkor szakadatlanul arról beszéltek, hogy „megelőző háborút folytatunk". „Ezúttal elébe mentünk az ellenségnek és nem tesszük le a fegyvert addig, amíg ki nem űzzük a bolsevizmust Európából" — mondta büszkén Kállay. Ma, természetesen, a „ránk kényszerített önvédelmi háború" az, amit emlegetnek. De az új frázist csak akkor kezdték használni, amikor a magyar nép a közelgő vereség láttára fenyegetően keresni kezdte a bűnösöket.

De nemcsak Horthy és a miniszterek nyilatkozatai mutatják, hogy szívvel, lélekkel és támadó szándékkal folytatták a háborút. Minden tettük ezt mutatta. Minthogy biztosak voltak a győzelemben, eszük ágában sem volt, hogy mentegetőzzenek vagy mosakodjanak. És hasonló volt a helyzet minden téren. Bizonyára vannak a hadifoglyok közt olyanok, akik olvasták azt a parancsot, amely 1942 decemberében a második honvédhadsereg hangulatmegfigyelésének eredményét közölte a tisztikarral. A szöveg így hangzik: „Egybehangzó megfigyelések alapján megállapítást nyert, hogy a legénység körében el van terjedve, hogy ez a háború nem magyar érdekekért folyik, hogy a magyaroknak ehhez abszolúte semmi közük nincs, hogy ez a németek háborúja. A németek csak kihasználják a magyarokat, de komoly veszély esetén cserben fognak bennünket hagyni." Amint látják, a magyar katonák józan esze minden kormánypropaganda ellenére nagyon helyesen ítélte meg a helyzetet. Ha ez a háború valóban ránkkényszerített lenne, akkor a hadvezetőség örömmel vette volna tudomásul, hogy a legénység felismerte a való helyzetet és ennek megfelelően mindent megtett volna arra, hogy a német érdekért folyó háborúban minél kevesebb legyen a magyar áldozat. Ehelyett azonban a parancs szigorúan meghagyta a tisztikarnak, hogy kíméletlenül lépjenek fel „az ellenséges propaganda ez állításaival szemben" és kötelezik a századparancsnokokat arra, hogy hetenként kétszer bunkerről-bunkerre járva, oktassák ki a legénységet, magyarán mondva, beszéljék ki fejükből azt, amit nagyon helyesen felismertek.

Ahogy senki el nem hiszi, hogy Horthy német nyomásra tartotta a nyíregyházi huszárok előtt Hitlerért lelkesedő beszédét, vagy hogy Kállay szónoklatait Berlinben írták, ugyanúgy nem valószínű, hogy a hangulatmegfigyelés alapján történt intézkedéseket a német

főhadiszállás kényszerítette volna ki. Vagy vegyünk egy más példát, a voronyezsi katasztrófát. Önök tudják, hogy a Don mentén elpusztult honvédhadsereg számszerűleg a legnagyobb volt, amelyet az ezeréves történelem folyamán ilyen katasztrófa ért. De következményeiben is a magyar történelem egyik legsúlyosabb veresége. Ha Horthyék, ha a kormány, ha a magyar uralkodó réteg tényleg súlyt helyeztek volna arra, hogy az ország kikerüljön abból a háborúból, amelybe őket állítólag Hitlerék belekényszerítették, akkor a donmenti vereség, a borzalmas véráldozatok jó lehetőséget nyujtottak volna arra, hogy mozgósítsák a magyar népet a háború ellen és utána a néphangulatra való hivatkozással követeljék a békét. Ennek azonban az ellenkezője történt. Az állami cenzúra teljes erejével akadályozta meg, hogy a vereség teljes nagyságáról akár a sajtó, akár a budapesti rádió útján a magyar nép még csak megközelítő fogalmat is alkothasson magának. Csak éppen hogy valami nagy győzelemmé nem hazudták át a második honvédhadsereg katasztrófáját. Arról, hogy a németek áldozták fel visszavonulásuk fedezésére a magyar csapatokat, végül is nem lehetett hallgatni, mert a hazakerült sebesültek beszéltek róla. A második hadsereg pusztulásának ezt a szégyenletes fejezetét Kállayék még külön feldícsérték. A magyar katona — mondották — mint mindig, ezúttal is utolsónak hagyta el a harcteret. Erre sem mondhatom, hogy az ilyen nyilatkozatok tételére Berlinből kaptak utasítást vagy éppen parancsot. Ez a taktika folytatódott a veszteségek kérdésében. A közvélemény egyre türelmetlenebbül sürgette, hogy hozzák nyilvánosságra a veszteségeket, úgy, ahogy azt a románok és az olaszok is megtették. A kormány ezt ismételten megígérte, de mind a mai napig nem teljesítette.

Vagy vegyük az élelmezés kérdését. Ha Kállay azt ígérte, hogy mindent fel kell áldozni nemcsak katonában, de búzában is, akkor meg kell állapítani, hogy megtartotta szavát. Mióta ő a miniszterelnök, a magyar kenyér-fejadag 15, 16 és 20 deka volt naponként. 20 dekára csak most, az aratás után emelték fel. A német fejadag most 33 deka és az egész háború alatt átlagban duplája volt a magyarénak. Hasonló a helyzet a hús, a zsír, a cukor és a többi élelmiszer terén is. Ha Hitler megszállotta volna az országot, akkor sem tudott volna több élelmet kizsarolni belőle, mint magyar cinkosai tették. A megszállott Franciaországban például a kenyéradag sohasem csökkent napi 27 és fél deka alá. Az első világháború idején, amikor Magyarország tényleg nem volt önálló állam, amikor

minden kérdésben, így az élelmezés kérdésében is az osztrák szó volt a döntő, soha nem csökkent a fejadag napi 24 deka alá, még a háború ötödik esztendejében sem. Horthyék már a háború első esztendejében napi 15 dekára csúsztatták le a magyar kenyéradagot. És ezt a politikát folytatják. Jelenleg az országban valóságos hajtóvadászat folyik a gazdák ellen. A Jurcsek-terv, melynek alapján az új aratás terményeit be kell szolgáltatni, a papíron 40 százalékot, a valóságban sokszor 60—80 százalékot követel a termésből. Kíméletlen rekvirálás folyik a falvakban, hogy behajtsák azt a 8 millió métermázsa gabonát, amelyet Horthyék az idei termésből Hitlernek köteleztek el. Hasonlóképpen áll a helyzet az iparral is. A militarizált hadiüzemek náciérzelmű tisztek parancsnoksága alatt három műszakban teljes fordulatszámmal ontják ma is Hitlernek a hadianyagot. Sehol semmi nyoma annak, hogy Kállayék örömmel látnák azt a mozgalmat, amely ez ellen tiltakozik.

Ellenkezőleg. Kíméletlenül üldözték és üldözik ma is azokat a hazafiakat, akik fölemelték szavukat a német ügyért vívott rablóháború ellen. Az internáló táborok, a börtönök, a katonai fogházak ma is tele vannak velük.

Egyik kivégzés a másikat éri, a rendőrség, a csendőrség változatlan bestialitással kínozza azokat, akik a magyar nép ügyéért a háború ellen szót emelnek. Itt sem lehet azt mondani, hogy a vezérkari főnökség hadbíróságának és a többi hóhéroknak ítéleteit Berlinből dirigálják.

Hogy mennyire biztosak voltak a magyar kormánykörök abban, hogy jó lóra tettek, arra jellemző Kállay miniszterelnöknek egy 1942 október 20-án — megismétlem a dátumot — tavaly október 20-án elhangzott beszéde, melyet Ungváron tartott. Ebben a beszédben mégegyszer aláhúzta, hogy a fasizmus gondolata Magyarországon született és ezért külön jutalmat érdemelnek. „Az a gondolat — mondotta — melynek mi voltunk a megteremtői, Európa uralkodó gondolatává lett. Mert tény és való, hogy mi magyarok voltunk a megindítói és első harcosai annak a gondolatnak, mely ma Európában uralkodik és meglátjátok, hogy uralkodó lesz az egész világon is. Ma el kell várnunk mindenütt annak elismerését, hogy ennek a gondolatnak kialakuló jövőjében nekünk az első hely jár, nekünk az első helyet kell megadni, mert mi vagyunk az úttörők. A kialakuló új Európában az első vonalban kell lenniök azoknak — így nekünk —, akik ennek az igazságnak prófétái voltunk."

Így beszélt a magyar miniszterelnök még tavaly ősszel. Ismétel-

ten hallottam, különösen tiszti körökben, hogy mindezt Horthyról nem lehet egyszerűen állítani, hogy Horthy helyzete más. Hogy sok mindenért nem felelős. Érdekes, hogy Horthy felelősségére vonatkozólag két egymást szinte kizáró véleményt hallottam a hadifogoly táborokban. Akik mentegetni akarták, azok hivatkoztak rá, hogy lényegében egy 76 éves aggastyánról van szó, aki már koránál fogva sem felelhet a döntő eseményekért. Mások viszont azt állították, hogy mind a mai napig annyira az ő kezében fut össze minden szál, hogy tudta nélkül egy veréb sem röppenhet fel az ereszről. Szerintem mind a két nézet téves. Horthy egyáltalán nem az az ártatlan aggastyán, akinek itt egyesek fel akarják tüntetni és másrészről nem futnak össze annyira az ő kezében a szálak, mint ahogy egyesek gondolják. De annyi bizonyos, hogy a nagy politikai kérdésekben mind a mai napig az övé a döntő szó. A multban pedig még inkább az övé volt a döntő szó. Ha valaki, úgy ő befolyásolta az utolsó 24 esztendő magyar történetét és ha ez a történet azzal végződik, hogy Magyarország katasztrófa előtt áll, akkor ezért elsősorban ő felelős. A miniszterelnök, a politikusok egymást váltogatták, de ő változatlanul a helyén maradt. Ő képviselte a „vonalat", ő gondoskodott arról, hogy ez a vonal folytonosan megmaradjon és reakciós, népellenes irányban maradjon meg. Az, hogy az ország Hiller oldalára került, s most a szomszéd népek izzó gyűlölete és az egész haladó világ megvetésének közepette a szakadék felé rohan a magyar nép, elsősorban az ő bűne.

Nem véletlen, hogy Horthy az, aki az országot ebbe az irányba taszította. Egész élete a népellenes, a népet meg nem értő és ezért lenéző, megvető környezetben telt el. Tizennégyéves korában bekerült a fiumei osztrák tengerész-hadapródiskolába, ahol a tanítás és társalgás nyelve természetesen német volt. Ettől az időtől kezdve 37 esztendőn át, ismétlem, 37 esztendőn át az osztrák tiszt életét élte Horthy. Azért hangsúlyozom, hogy az osztrák tiszt életét, mert a magyartól idegen osztrák-magyar hadseregen belül a tengerészet volt minden fegyvernem közül a legidegenebb a magyar számára. Tetézte még ezt a körülményt az, hogy Horthy közvetlenül a császári ház környezetébe került és esztendőkön át volt Ferenc József császárnak szárnysegéde. Az osztrák császári ház volt Európa összes uralkodói között a néptől legidegenebb, aminek oka az, hogy az osztrák-magyar monarchia 12 különböző nyelvet beszélő népből álló mozaik volt, melyet egy minden néptől idegen, csak a császári háznak feleskődött tisztikar és állami tisztviselői réteg tartott össze. A

népek csak annyiban jöttek számításba, amennyiben az osztrák „divide et impera", azaz „osszad meg és uralkodj rajtuk" elv alapján egymás ellen játszották ki őket, hogy valamennyit kordában tarthassák és kizsákmányolhassák. Ebben a környezetben igazán nem lehetett elvárni, hogy valaki demokratává, a nép barátjává és különösen a magyar nép barátjává fejlődjék. Ellenkezőleg, aki ide bekerült, arról lemállott minden népi vagy nemzeti jelleg, amelyet esetleg még otthonról magával hozott volna. Így volt ez Horthyval is, aki annyira kivetkőzött itt magyarságából, hogy még a magyar nyelvet is elfelejtette. Mikor 1919-ben, 52. életévében a szegedi ellenforradalmi kormány körében feltűnt, már csak törve beszélt magyarul. Amikor az ellenforradalmi kormány külügyminiszterévé tették meg, a franciák tiltakoztak ez ellen. Azt hitték, hogy Horthy a Habsburg-házat akarja újra a magyar trónra ültetni. Mikor De Lobit francia tábornoknak azt akarták bizonyítani, hogy Horthy magyar nemzeti érdekeket képvisel, akkor a tábornok azt kérte, hogy közöljenek vele egyetlen olyan esetet, ahol Horthy valamely magyar nemzeti ügyért fellépett. Hívei azonban minden fejtörés ellenére egyetlenegy esetet sem tudtak Horthy életéből felhozni, melyet valamely magyar ügynek lehetett volna beállítani. Én elolvastam Horthynak minden magyar nyelven megjelent életrajzát. Egyetlenegyben sem találtam egyetlen nyomát sem annak, hogy szegedi feltűnéséig valaha is csak jelét adta volna a magyarsághoz tartozásának. Meg vagyok győződve arról, hogy hasonlót tapasztaltak mások is, akik életrajzait átböngészték.

Horthy 1919-es ellenforradalmi tevékenységére itt szándékosan nem térek ki, mert akkor viselt dolgait annyira tendenciózusan és az igazsággal homlokegyenest ellenkező módon állították be szívós következetességgel 24 esztendőn keresztül Magyarországon, hogy ennek a beállításnak megcáfolása túllépné előadásom keretét. De erre nincs is szükségem, mert Horthy 1919 után mind a mai napig változatlanul és egyenes vonalban folytatta népellenes tevékenységét, amelyet még a császári hadseregben megszokott. Vegyük például a földreformot. Az 1918—1919-es forradalmak után még az uralkodó rétegekben is soknak az volt a meggyőződése, hogy a nincstelen parasztok jogos elkeseredésének levezetésére és egyben a legerősebb magyar népréteg, a földműves szegénység elviselhetetlen helyzetének javítására széleskörű földreformra van szükség. Minél jobban eltávolodott a forradalom veszélye, annál kevesebb hajlandóságot éreztek

a magyar nagybirtokosok a földreformra, annál inkább csökkentették a földhözjuttatás mértékét és a végén az egész földreform elsikkadt. Ennek az évekig tartó folyamatnak, melyben a magyar parasztot elütötték a földhöz való jogától, Horthy Miklós volt a lelke. 1920—1921-ben a kormányok minden három hónapban váltogatták egymást, de Horthy maradt és vele együtt megmaradt az az eltökéltség, hogy a parasztnak nem adnak földet. Horthy számára, akinek feleségével együtt 2500 hold földje van, csak természetes volt, hogy a paraszt ne kapjon földet. Őt az olyan érvek, hogy a földhözjuttatás felér egy új honfoglalással, hogy a magyar nép megerősödését eredményezi, nem hatották meg. Tőle a magyar nép földéhségének megértése ugyanolyan idegen volt, mint amilyen idegen mind a mai napig.

A földreform elsikkasztásában, abban, hogy a magyar parasztot elütötték a földnek birtoklásától, melyet ezer éve öntözött verejtékével, elsősorban Horthy a bűnös. És senki sem állíthatja, hogy ebben az állásfoglalásban idegen nyomásra lett volna szüksége. Nem tett ő egyebet, mikor elütötte a magyar parasztot ősi jussától, mint hogy azt adta, ami lénye.

És nem lehet azt mondani, hogy idegen nyomásra cselekedett, vagy nem tudta, hogy mit csinál, amikor 1935-ben elhatározta, hogy Hitlerhez csatlakozik és Magyarország sorsát a náci kalandoréval köti össze. Ha valahol, úgy ebben a kérdésben elsősorban Horthyt terheli a felelősség. A döntést tudvalevőleg hosszú belső harcok előzték meg. A magyar uralkodóréteg ebben a kérdésben távolról sem volt egységes. Egy részük Bethlen Istvánnal az élén figyelmeztette Horthyt azokra a veszélyekre, amelyekkel az a politika jár, mely az országot a náci kalandorok uszályába állítja. Rámutattak arra, hogy Hitler nem csinál titkot abból, hogy Magyarországot újra német gyarmattá akarja tenni. Köztudomású volt, hogy a német nácik Magyarországot német „élettérnek" tekintették, hogy ismételten hangoztatták, hogy az országot németek foglalták vissza a töröktől és hogy így a hódítás jogán is őket illeti meg. Hitler ismételten hangoztatta, hogy ő a régi osztrák politika folytatója, csak szívósabb, következetesebb és kíméletlenebb eszközökkel. Az osztrák politika, mely Magyarországot el akarta németesíteni, negyedévezredes. Még az 1600-as évek végén mondotta Kollonich, a császári tanács tagja, hogy Magyarországot németté, szegénnyé és katolikussá akarja tenni. És hogy ez nem volt üres szóbeszéd, azt mutatják a magyarországi német települések. Sopronról — Körmenden, Zircen, a

bakonyi sváb falvakon keresztül, Tolnán, Baranyán, a Dél-Bácskán és Bánságon át — egészen az erdélyi szászokig húzódó német telepek annak a tudatos gyarmatosító politikának a mutatói, mely ki akarta szorítani a magyart és az ország legszírosabb földjeit a németeknek juttatta. Ugyanilyen telepítési sáv húzódik észak felé a szepesi szászokon át a szatmári svábokig és egyenes vonalban a Duna mentén Budapestig és környékéig. Elég megemlíteni, hogy 1867-ben Budapest lakosságának még kétharmadrésze német volt.

Hitler teljes erővel feleleventette ezt az osztrák tradíciót. Megszervezte a magyarországi németeket. Mindezt Horthy nagyon jól tudta. Tudta azt is, hogy a hitleri „Herrenvolk" eszméje nem tűr meg a németség mellett önálló kis népeket. Rauschnig danzigi szenátusi elnöknek Hitler nyiltan megmondotta, hogy nem fogja tűrni Magyarország önállóságát. E beszélgetéseket könyv formájában kiadták s mint ilyen, Magyarországon is ismeretes volt.

Horthyt mindez nem rettentette meg. Egész lényét vonzotta a parancsuralom. A nép kirekesztése a kormányzatból úgy, ahogy ezt a fasizmus hirdette, mindig szájaízeszerint való volt. Ezért nincs mit csodálkozni azon, hogy Bethlennel szemben Gömbösnek, ennek a német származású kalandornak az oldalán állott és Bethlen figyelmeztetéseit elutasítva, beszállott Hitler hajójába. Jellemző Bethlenre is, hogy ahelyett, hogy azonnal fellármázta volna a közvéleményt és nyiltan figyelmeztette volna az országot arra a veszedelemre, amelyet Horthy választása jelentett, egyszerűen visszavonult és ezzel a tétlenségével maga is elősegítette a további katasztrofális eseményeket.

1935 óta Horthy minden lényeges kérdésben, ahol a választás tőle függött, Hitlerrel ment. Így volt ez 1938-ban, amikor Csehország feldarabolása előtt Horthy kiutazott Hitlerhez és ott beszélte meg vele a teendőket. Még világosabb volt Horthy felelőssége és nemzetrontó tevékenysége a jugoszláv eseményekkel kapcsolatban. 1940-ben már világos volt, hogy a Hitlerrel való együttműködés nem fenékig tejfel. Hogy amit Hitler egyik kezével adott, a másik kezével kétszeresen elvette. Ahogy az ország az új területekkel megnagyobbodott, úgy nőtt Hitlertől való függősége, úgy csökkent önállósága. Hitler egyik engedményt a másik után csikarta ki és 1940-ben a bécsi döntés fejében megkapta azt a jogot, amely egy ország függetlenségével bajosan egyeztethető össze: a német hadsereg szabad átvonulását Magyarországon és a sváb „Volksbund" külön jogait, melyek a németséget hitleri állammá tették a magyar államon belül. 1940 őszén a jugoszláv határ kivételével nyugaton, északon és

Románia felől keleten már német hadseregek voltak. Mint egy fojtó kar, úgy fonta körül az országot a náci szorítás és követelőbb, pökhendibb lett a német hang minden vonalon.

Ebben a helyzetben, amikor a Hitler és Horthy által közösen megbántott, elnyomott szomszédnépek izzó gyűlöletétől már fojtó lett a levegő, a magyar kormány elhatározta, hogy az egyetlen irányban, amely még szabadon maradt, a jugoszlávok felé, megkísérli a tűrhető szomszédi viszony létrehozását. Ebből a célból 1940 decemberében Jugoszláviával egy örök barátságra szóló szerződést kötöttek, melyet 1941 február 27-én ünnepélyes külsőségek között Budapesten be is iktattak. A beiktatáson külön kijelentették, hogy ezúttal nem valami szokásos diplomáciai lépésről van szó, hanem két, évszázadok óta sorsközös nép barátságának megpecsételéséről. Jól jegyezzük meg magunknak a dátumot. Február 27-én történt ez. Horthy fogadta és magas kitüntetésben részesítette a jugoszláv miniszterelnököt. Hat héttel később ugyanez a Horthy hátbatámadta azt a Jugoszláviát, melyet akkor már a két rabló fasiszta nagyhatalom fojtogatott.

A döntés itt is elsősorban tőle függött. Mikor április első napjaiban megérkezett a német javaslat, mely felszólította a magyar kormányt, hogy vegyen részt a rablóhadjáratban, Teleki, az akkori miniszterelnök öngyilkossággal felelt rá. Teleki tette vészjel és figyelmeztetés volt. Figyelmeztetni akarta az országot arra, hogy helytelen az az út, melyet ő maga is jár. De nemcsak az önvád adta Teleki kezébe a fegyvert. Halálával módot akart adni Horthynak, hogy elutasítsa a becstelen náci követelést. Horthy Teleki ravatalánál nyugodtan mondhatta volna Hitlernek: „A miniszterelnököm inkább a halált választotta, minthogy elfogadja hat héttel az örök barátsági szerződés után a német javaslatot. Ezek után én sem fogadhatom el." Mint tudjuk, Horthy nem ezt tette, hanem kiáltványban fordult a magyar néphez és ott próbálta mentegetni gyalázatos szószegését. Jugoszlávia elárulásában, mely a Horthy-rezsim egyik legszégyenletesebb fejezete, elsősorban ő a felelős.

És ő felelős a hadüzenetért is. Mikor 1941 június 22-én jött a német ajánlat, hogy Magyarország is vegyen részt a háborúban, természetesen voltak Horthy környezetében olyanok is, akik ellene voltak egy ilyen javaslat elfogadásának. Rámutattak arra, hogy az ország semmit se nyerhet, de nagyon sokat veszíthet. Az a négy nap, amely Hitler orvtámadásától a magyar hadüzenetig eltelt, azt mutatja, hogy volt tétovázás a hadbalépés kérdésében. A tétovázásnak

Horthy vetett véget, amikor németbarát tábornokaival egyetérve aláírta a hadüzenetet. Már vázoltam Horthy háborúalatti szerepét. Ki kell egészítenem ezt a képet még két olyan vonással, amelyeken minden kétséget kizárólag felismerhető Horthy kézjegye.

Az egyik a bácskai vérfürdő, a másik a munkaszázadok intézménye. Tudvalevőleg tavaly januárban a Horthy-rezsimmel elégedetlen lakosság megrettentésére olyan vérfürdőt rendeztek Bácskában, amelynek párját hiába keresnők a magyar történelemben. Katonai, csendőri alakulatok ezrével gyilkolták le Ujvidéken és egyebütt a polgári lakosságot. Kállay miniszterelnök, miután egy félévig konokul tagadott, tavaly július 15-én a parlamentben kénytelen volt 2550 gyilkosságot elismerni. Azt is kénytelen volt elismerni, hogy a meggyilkoltak jelentékeny része ártatlan asszony, gyerek vagy aggastyán volt. A jugoszláv kormány ezzel szemben ennek a számnak a tízszeresét közli azzal, hogy a vérfürdőt maga Horthy rendelte el, miután a miniszterelnökkel, a hadügyminiszterrel és a belügyminiszterrel a vérengzés részleteit a királyi várban megtárgyalták. És hogy ez a vérfürdő, mely tetézte az egy év előtti gyalázatos szószegést, mely fehérizzásig hevíti minden jugoszláv hazafi gyűlöletét és szégyenpírral borít el minden magyart, aki hazáját szereti, tényleg Horthy legsajátosabb műve, azt igazolja egy másik, nemkevésbbé gyalázatos tette, a munkaszázadok felállítása.

A munkaszázad Horthyék eredeti járuléka a fasiszta új Európához. Ilyet tényleg még a hitleri pribékek sem agyaltak ki. Arról, hogy mi is megy végbe ezekben a századokban, tavaly júliusban hallottam először, amikor hadifoglyok elmondották a 442-es különleges büntető munkaszázad esetét. Ez a munkaszázad magyar földművesekből, a „Jehova isten tanui" nevű szekta tagjaiból volt összeállítva. Ezek a magyar parasztok, mint az első világháborúban a nazarénusok, nem fogtak fegyvert és július 20-án Kocsalovkánál megtagadták a lőszeresládák hordását. Erre Pápay százados, a munkaszázad parancsnoka, hatukkal, akiket vezetőiknek tekintett, egy nagy trágyadombon sírt ásatott, beleállította őket és egy önműködő fegyverrel sajátkezűleg lelőtte őket. A többieket a forró nyári napon kiköttette. Mikor a magyarok már 4—5 órát lógtak és az orosz asszonyok a kínjukban ordító, alélt munkaszázadosoknak vizet hoztak, a százados korbáccsal verte az asszonyokat. Ez volt az első közvetlen hír, amit a munkaszázad belső életéről hallottam. A többi, ami utána jött, még borzalmasabb volt.

A második honvédhadsereg összeomlásánál a zsákmányolt ira-

tok között ott volt a honvédelmi minisztérium utasítása a frontra küldött munkaszázadokra vonatkozólag. Az utasítás lényegében azt mondotta, hogy a munkaszázad mozgó vesztőhely és tagjaival a keretlegénység ennek megfelelően járjon el. A munkaszázadok felháborító története a legszégyenletesebb fejezete a Horthy-rezsimnek és el lehet róla mondani, hogy, mint a magyar viszonylatban általában, ezúttal is fejétől bűzlik a hal.

Ezzel kapcsolatban még külön ki kell emelnem azt a kegyetlenséget és embertelenséget, amelyet a Hitlernek ágyútöltelékül átadott honvédcsapatok közismert felsőbb utasításra a védtelen orosz lakossággal szemben elkövettek. Mikor Ilja Ehrenburg, a világhírű orosz író, saját fronttapasztalatai alapján ugyanolyan megvetéssel beszélt a honvédek barbárságáról, mint a német nácikról, akkor az volt az érzésem, hogy nincs igaza. Magyaráztam, hogy a magyar honvéd az embertelenség terén semmi esetre sem lehet olyan, mint az a német náci, akit tíz esztendőn keresztül rendszeresen vadítottak. Csakhamar azonban meg kellett győződnöm róla, hogy a 24 éves Horthy-rezsim alaposan fölér a tízéves Hitler-uralommal. Egyre-másra kaptam a leveleket, naplókat és okiratokat, melyekből kiderül, hogy ugyanaz a bestialitás, amit tavaly januárban a bácskai lakosság tapasztalt, amit a munkaszázadokban intézményesen meghonosítottak, ugyanaz az embertelenség a hadseregbe is alaposan be volt plántálva. A partizán szabadcsapatok ellen bevetett magyar honvédkötelékek kíméletlenül irtották a békés lakosságot. A naplókban, amelyeket egyszerű honvédek írtak, ilyen kitételeket találtam: „A falu apraja-nagyját kiirtottuk, utána felgyujtottuk. Az első házat én gyujtottam fel." Vagy: „Felakasztottunk hat partizánasszonyt." Vagy: „Elvittünk mindent, ami jólesett, amit nem tudtunk elvinni, felgyujtottuk." S hogy a hátországban nem volt jobb a hangulat, arra jellemzők a halott honvédeknél talált levelek szózai, melyben hozzátartozóik rabolt holmikat kérnek. Különösen keresett holmi volt ezekben a levelekben a női szőrmebekecs. De kérnek a karkötőórától a hajasbabáig és gyerekjátékig mindent. Találtam olyan levelet, melynek küldője megköszöni a kapott női bekecset, melyben volt ugyan egy rozsdabarna folt, de ezt a szappan szépen kivitte. A levél küldője a sógornőnek is kér női bekecset, de ujjatlant. Ezeknek a leveleknek az írói pontosan tudták, hogy a fronton nincsen se bekecskereskedés, se hajasbabaárusító üzlet és hogy ezeket a holmikat férjeik az orosz asszonyoktól és gyerekektől rabolják el. És mégis a legnagyobb nyugalommal követelték őket.

Egy főhadnagy tisztiszolgájának naplójában pontos dátummal le van írva, hogyan jártak Voronyezs városába teherautóval rabolni. Hogyan törték fel a bezárt ajtókat és hogyan raboltak szamovártól és szentképektől kezdve ezüstkanalakig mindent. És utána kezemhez jutottak azok a hivatalos parancsok és intézkedések, melyek a túsz-szedést, a túszok kivégzését, tetemeiknek kinemadását a hozzátartozóknak és hasonlókat szabályoztak. Láttam azokat a parancsokat, melyek a rablott holmik hazaszállításáról intézkednek és bemutatták a Korotoljáknál elfogott hadosztály postacsomagküldőinek névsorát, melyben feladóként úgyszólván az egész hadosztály tisztikara szerepelt. Itt is ugyanúgy, mint a német náciknál, fejétől bűzlik a hal. Ha Hitler súlyt helyezett arra, hogy minden katonája egyúttal bűntársa is legyen, aki egyénenként kövesse el védtelen nőkön, gyerekeken mindazt az aljasságot és gyalázatot, amit ő a védtelen kis nemzeteken elkövetett, úgy nem volt nehéz neki ezt a szellemet Horthyn keresztül a honvédségbe is beleplántálnia.

Nem csoda, hogy ilyen viszonyok mellett a hadsereg soraiban elharapódzott a korrupció, a lopás, a rablás. Nem lehet hivatalos utasításra kirabolni a békés lakosságot és ugyanakkor nem hozzányúlni a honvédlegénység élelméhez és csomagjaihoz. Az a parancs, amelyről már a hangulat-megfigyeléssel kapcsolatban említést tettem, azt is elmondja, hogy a katonák meg vannak győződve arról, hogy élelmezésük jelentékeny részét ellopják, becserélik, seftelnek vele. Később megtudtam, hogy nagybaconi Nagy Vilmos, aki azóta haragban vált el már Horthytól, egy őszinte pillanatában elmondotta, hogy ez a háború olyan, mint a tatárjárás s a magyarok a tatárok segédcsapatai. Felvetem ezek után a kérdést: kinek a szellemét tükrözi vissza mindez a szégyen és gyalázat, melyért a magyar nép keserves árat fog fizetni? Ki felelős mindezért?! A válasz csak egy lehet: Horthy!

Egy-két esetben hallottam olyan véleményt, hogy Horthy, ha belevitte az országot a bajba, majd ki is fogja vezetni. Az illetők természetesen nem tudták megindokolni ezt a véleményüket. Nem tudták megindokolni, mert nem lehet megindokolni. Ki hiszi el, hogy az a Horthy, aki 76 éves koráig szakadatlanul reakciós, népellenes vonalat vitt, akitől velejéig idegen a népi gondolat, most valami hirtelen pálfordulással demokratává válik, átmegy a szövetségesek oldalára, baráti jobbot nyujt a Szovjetuniónak és a többi szövetségeseknek? És ki hinne egy ilyen hirtelen megtérés őszinteségének? Az első világháború menete és a másodiké is azt mutatja,

hogy eddig egyetlenegy vezető, aki országát vesztes háborúba taszította, sem élte túl politikailag a vereséget. Az első világháború vesztes országainak összes uralkodóit és a vereségben részes politikusokat elűzték. A mostani háború is ebbe az irányba mutat. Mussolini már letűnt, a bolgár királyt még nem tudni, hogy golyó vagy méreg intézte-e el, de annyi bizonyos, hogy ő sem vezeti ki az országot a háborúból. Arra, hogy Hitler lenne az az ember, aki Németországot hirtelen fordulattal átvezetné a béke és a menekvés útjára, épeszű ember nem is gondolhat. Antonescura kár is szót vesztegetni. És éppen Horthy lenne kivétel?

Ami Horthyra áll, áll az egész rendszerére. A magyar reakciós uralkodó réteg 25 esztendőn belül másodszor viszi vereségbe az országot. Amilyen könnyen és magabiztosan ugrottak a háborúba, olyan bizonytalanok és tétovázók most, amikor a nemzet megmentése gyors és erélyes tetteket követel. Követeli elsősorban azt, hogy az országmentés munkájába bevonják azokat a népi tömegeket, a munkások milliőit, akiket 24 esztendőn keresztül szívósan és kíméletlenül kizártak a nemzet vezetéséből és akiknek segítsége nélkül ebből a helyzetből kijutni nem lehet. Horthyéknak és Kállayéknak most, a katasztrófa küszöbén is fontosabb az, hogy hogyan mentsék rendszerüket, mint az ország megmentése. A magyar nép széles tömegeitől mindennél jobban félnek. Ezért ingadoznak, ezért tétovázнak, ezért veszítik az időt és közben az ország rohan a vereség örvényébe.

Csak végig kell tekinteni az utolsó esztendő történetén. Felolvastam az imént Kállay miniszterelnök október 20-i beszédét, melyben még a magyar uralkodó rendszernek követeli az első helyet Európában azért, mert elsőnek terjesztette a fasizmus eszméit. Tavaly október végén már igazán nem volt nehéz megállapítani, hogy Hitler csillaga lehanyatlóban van. Három héttel Kállaynak e hetyke beszéde után kezdődött a szovjet ellentámadás a Kaukázusban és a szövetségesek kiszállása Észak-Afrikában. A beszéd után négy hétre zárták körül a szovjet csapatok Sztálingrádot és ezzel megkezdődött az a vereségsorozat, mely pótolhatatlan réseket szakított a német ember- és hadianyagban. Decemberben már világos volt, hogy döntő fordulat állott be a háború menetében és a magyar reakció berkeiben is halkabbra vált a hang. Elhallgattak azok, akik addig előharcosai voltak annak, hogy Magyarország illeszkedjék be az új Európába, azaz rendezkedjék be úgy, mint Németország hűbéres állama. Ezzel szemben elkezdték emlegetni az ország függet-

lenségét. A függetlenség, szabadság — szavak, melyek már teljesen eltűntek Horthyék szótárából, melyeket a cenzúra a lapokból is törölt, nehogy szemet szúrjanak Hitlernek — most újra felmerültek. Ugyanakkor központi utasításra a sajtó kezdte újra aláhúzni Magyarország rendfenntartó szerepét a bolsevizmus ellen. És hogy a bolsevizmus veszélyét tényekkel is illusztrálják, hatalmas, nyilt kommunista monstrepereket szerveztek. Egyetlen ilyen perben 664 vádlott volt. Január elsején a Vörös Hadsereg parancsnoksága közölte a Sztálingrádnál körülzárt két német hadsereg adatait. A hatás világszerte mély volt: mindenki megértette, hogy miről van szó. Horthyék is. De ahelyett, hogy komoly lépéseket tettek volna a béke érdekében, tovább manővereztek. Január első felében a „Pester Lloyd", a kormány németnyelvű hivatalos lapja, két vasárnap egymásután vezércikkben kínálkozott föl az angoloknak és az amerikaiaknak. A vezércikkek sejttetni engedték, hogy a kormány már látja, hogy a háború elveszett és ugyanakkor arra célozgattak, hogy Magyarország még jó szolgálatokat tehet az angolszászoknak a Szovjetunió ellen. A londoni rádió egy hivatalos cikkben élesen és félreérthetetlenül elutasította ezt a fölkínálkozást és a „Pester Lloyd" ezt kénytelen volt egy újabb vezércikkben tudomásul venni.

Közvetlenül ezután jött a voronyezsi katasztrófa. Ez sem érte váratlanul Horthyékat. Minden oldalról kapták előzőleg a figyelmeztetést, hogy közeleg a katasztrófa, hogy a második honvédhadsereg el fog pusztulni, ha vissza nem vonják a frontról. Én magam legalább tíz esetben személyes rádiófelszólítással és rádió-cikkekben figyelmeztettem erre Horthyékat. Mindez nem használt. A magyar kormány, mint az ország sorsával, a második hadsereg kérdésével is csak taktikázott. Erélyes lépéseket tenni nem mert, várakozó álláspontra helyezkedett és az eredmény a legszörnyűbb vereség lett, amit a magyar történelem csak ismer. Mikor a magyar kormány minden tagadása és elkenési kísérlete ellenére az ország megtudta a vereség arányait, a közfelháborodás nyomására március végén egy hivatalos híradásban közölték, hogy a honvédcsapatok maradékait kivonják az első vonalból. Sejttetni engedték, hogy haza is hozzák őket. De április első felében Hitler magához kérette Horthyt, aki, mint minden esetben, ezúttal is beadta a derekát és beleegyezett abba, hogy a honvédcsapatokat nem hozzák haza, sőt feltöltik őket. Néhány századot nagy cécóval, ünnepélyes fogadtatással hazahoztak, hogy ezzel töröljék ki a békét követelő magyar nép szemét. Ugyanakkor titokban még júniusban is mentek a menetzászlóaljak

a Kiev, Zsitomir, Ovrucs környékén elhelyezett magyar alakulatokhoz és a brjánszki erdőben levő három könnyű hadosztályból álló 8. hadtesthez.

A magyar közvélemény csak virágnyelven hallhatta azokat a változásokat, amelyekkel a rendszer félszegen és óvatosan próbált eddigi vonalán valamit változtatni. Így május 22-én a fiatal Horthy Miklós, akit a magyar uralkodó körök apja utódául tekintenek, rádiószózatot intézett a braziliai magyarokhoz. A szózat természetesen nem a braziliai magyaroknak, hanem a szövetségeseknek és az otthoniaknak szólt. Ennek megfelelően az üzenetet valamennyi magyar lap az első oldalon közölte. Ilyenek voltak benne:

„Az idők, melyeket ma megélünk, a legnagyobb válságot jelentik, melyet az emberiség valaha is átélt. Ilyen időkben a számra és fegyveres erőre gyöngébb kis országok sorsa természetesen nemcsak egyedül önmaguktól függ. A kis nemzetek nem bújhatnak meg a történelem árnyékában. Puszta létüket gyakran csak azáltal mentik meg, hogy valami olyat tesznek, melyet a legszívesebben elkerültek volna. A veszélyeket és az áldozatokat a sors kényszere alapján kénytelenek magukra venni."

Amint látják, ez egészen más nóta, mint amit egy évvel ezelőtt Kállay miniszterelnök fújt. Ha Kállay még tavaly verte a mellét, hogy bennünket nem kellett kényszeríteni, hogy magunktól mentünk a háborúba, hogy Magyarországról tudta és beleegyezése nélkül nem lehet intézkedni, úgy az idén Horthy az ellenkezőjét mondja. Hirtelen kis nemzetté fejlődtünk vissza, mely nem intézi saját sorsát, mely legszívesebben nem lépett volna a háborúba és csak a sors kényszere, értsd Hitler kényszere alatt lépett a háborúba. Egy héttel utóbb maga Kállay is megszólalt és ilyeneket mondott: „Nem az én kormányom határozta el, hogy az 1942-es év orosz hadjáratában résztvegyünk. De, amint szövetségesünk felszólítása elhangzott, annak eleget kell tenni." Ez a kijelentés is burkolt elutasítása annak, hogy Kállay vállalja a felelősséget e háborúért. Egyben célozgatás arra, hogy a háborút Hitler követelte. Szóval pontosan az ellentéte mindannak, amiket ugyanez a Kállay tavaly hirdetett.

Rádiószózatokkal, beszédekkel, manőverekkel és célozgatásokkal nem lehet kivezetni egy országot a háborúból. Oda tettek kellenek, mégpedig gyors tettek, mert az események is gyorsan követ-

ték egymást. Az ifjú Horthy felszólalásában már közrejátszott a tengelycsapatok tuniszi megsemmisítése. Július 5-én kezdődött a német támadás Kurszk ellen. Néhány nap múlva kiderült, hogy a támadás véresen összeomlott. Nemcsak összeomlott, de a Vörös Hadsereg diadalmas ellentámadásba ment át, elfoglalta Orelt, Belgorodot, Harkovot és egyre világosabb, hogy Hitler egyedül a Szovjetunióval szemben is elveszti a háborút. Közben a szövetségesek kiszállottak Szicíliában, megkezdődött az annyit reklámozott „európai erőd" elfoglalása. Két héttel később, július 25-én megbukott Mussolini és vele az olasz fasizmus.

Mindenki tudta, hogy Olaszország kiválása a háborúból csak hetek kérdése. Magyarországon pánik tört ki. A kormány azonban ahelyett, hogy az egyre komorabb vészjelek figyelembevételével sietett volna békét kötni, megnyugtató cikkeket adatott le a sajtóban és tovább tétlenkedett és magyarázkodott. Július 30-án például a „Pester Lloyd", kétségkívül a Szovjetunió felé célozgatva, ilyeneket írt:

„Mi mindig elutasítottuk, hogy nemzetközi kapcsolatainkba ideológiai momentumokat keverjünk. A magyar politikusok józan rétegei, akik országunkat irányították, állandóan el is hárították maguktól azt, hogy Magyarországnak más országokhoz való viszonyát világnézeti szempontok irányítsák. Magyarországot nem érdekli, hogy egy másik ország saját területén milyen politikai rendszer szerint él."

Ha az ember meggondolja, hogy Horthytól lefelé mennyit szavaltak és uszítottak azok, akiket most a magyar politika józan rétegeinek nevez a „Pester Lloyd", hol az ázsiai bolsevizmus, hol az angolszász plutodemokrácia ellen, akkor csak csodálkozhat, hogy most ilyeneket mernek lenyomtatni a türelmes papíroson. De az ilyesmi természetesen nem használ. Két nappal később az angol kormány közölte, hogy bombázni fogják Budapestet. Erre a „Pester Lloyd" egy síránkozó, hazudozó és könyörgő cikkel válaszolt. Ilyeneket mondott:

„Németország részéről még csak kísérlet sem merült fel, hogy a magyar ipart a német haditermelés szolgálatába állítsák. A magyar ipar felhasználása a német iparnak még csak egy százaléknyi töredékét sem jelentené. A magyar vasutak nem szállítanak a németeknek, a magyar közlekedés kizárólag a gabona és a fa szállításával van elfoglalva. Budapesten hadá-

szati célok tulajdonképpen nincsenek, ezért méltatlan volna egy ilyen támadás, melynek semmi jogi alapja nincs. Budapestet lényegében a nyilt város kifejezésével lehetne megjelölni. Budapest békés lakosságára gyilkos bombák dobása olyan eljárás volna, melyet a történelem, de még magasabb fórum, az Isten ítélne el. És olyan erőkkel kellene szembeszállnunk — fejezi be a cikk — melyekkel Magyarország sohasem keveredhet harcba."

Ezt a cikket valamennyi lap átvette és a budapesti rádió egész terjedelmében közölte.

Általában a megrettent uralkodó körök teljesen tanácstalanok. Most, hogy a katasztrófa közeleg, úgy tesznek, mintha már tulajdonképpen nem is volnának a háborúban. Azt hiszik, hogy ha a lapokban ilyenirányú cikkek jelennek meg, akkor a szövetségesek is már békében levőnek tekintik Magyarországot. Ez a taktika sokban emlékeztet a strucc madárra, amely a homokba dugja a fejét és azt hiszi, hogy őt nem látják. A magyar lapok most ilyeneket írnak: „Mi csak egyet akarunk: élni és dolgozni. Élni, hogy dolgozhassunk és dolgozni, hogy élni tudjon a magyar." Vagy: „Akik semleges szempontból nézik a mi háborúval szembeni magatartásunkat, akik a békét képviselik, látják, hogy mi békében akarunk élni és dolgozni ebben a világfelfordulásban."

Az ilyen sirámok persze senkit sem hatnak meg. A londoni rádió például ilyen választ küldött a „Pester Lloyd" cikkére:

„A Pester Lloyd kérte, hogy ne bombázzák az országot, mert ez jogosulatlan lenne, hiszen Magyarország sosem állott háborúban a történelem folyamán az angolokkal. Ez a kijelentés megvilágítja, milyen a jelenlegi kormányrendszer külpolitikája. Még mindig azt a látszatot akarják kelteni, mintha Magyarország és Anglia között nem volna hadiállapot. Megfeledkeznek arról, hogy a háború totális, hogy Anglia minden szövetségesével teljes szolidaritást vállal, hogy aki Anglia szövetségesének ellensége, az Anglia ellensége is. Mikor Magyarország megtámadta Jugoszláviát, mikor résztvett a Szovjetunió elleni harcban, már harcban állott Angliával is. A Szovjetunió és Jugoszlávia ellensége Anglia ellensége is. Ha a magyar nép el akarja kerülni a pusztító légi offenzívát, el kell távolítania azokat az úgynevezett politikusokat, akik az Anglia és szövetségesei közti ellentétekre építenek. A magyar nép politikailag

öntudatos rétegeinek kell kezükbe venniök sorsuk intézését. Csak ezzel áll módjukban elhárítaniuk az ország pusztulását. Nem okoskodó vezércikkek, hanem tettek kellenek. Csak egy orvosság van: a munkások, a parasztok és az intelligencia közös frontja."

Ezt a gondolatot London még élesebben így fogalmazta:

„A jelen kormányrendszer ígéretekkel elkötelezte magát a németeknek és elzárta a visszatérés útját. Csak új rendszer képes Magyarországot más vágányokra vezetni. Éppen ezért feltétlenül szükséges a belső rendszer megdöntése, mert ez jelenthet csak új külpolitikát is."

Szándékosan idéztem ilyen részletesen az angol véleményt, mert azt tapasztaltam, hogy különösen a tisztek körében beszélnek arról, hogy ha minden kötél szakad, az angol-orosz viszály kihúzza majd a Horthy-rendszert a vízből. Ezzel a gondolattal, mint már hallották, egyébként a kormány otthon is operál. Nézzük meg, mi rejlik e mögött. A szövetségesek között valóban vannak nézeteltérések egyes kérdésekben, például abban, hogy mikor csinálják meg a második frontot. Vannak véleménykülönbségek a Szovjetunió és Anglia között, Anglia és Amerika között is, ami magától értetődik és ami minden koalíciós háborúnak a velejárója. De a főkérdésben, abban, hogy Hitlert és csatlósait rendszerükkel együtt el kell pusztítani, ebben a kérdésben nincs különbség és nézeteltérés. Ebben a kérdésben valamennyien egységesek. Pedig ez a döntő.

Magyarországra külön még fontos a megcsonkítás kérdése, illetve az a kérdés, hogy vissza kell-e adni a Hitler segítségével kapott területeket — és még egyebeket is — vagy sem. Ebben a kérdésben semmiféle szovjet-angol ellentét szerepet nem játszhat. Tudvalevőleg a Felvidéket visszakövetelő Benes-kormány és a Délvidéket visszakövetelő jugoszláv kormány Londonban székelnek. Davila román nemzeti bizottsága pedig, mely Észak-Erdélyt követeli vissza, Washingtonban székel. Ugyancsak tudvalevő, hogy amikor az angol munkáspárt egy vezető tagja Stockholmban közölte egy volt magyar szociáldemokrata miniszterrel az angol békefeltételeket, az első így hangzott: minden újonnan szerzett terület azonnali visszaadása. Ezekután nehezen érthető, hogy mire spekulálnak Horthyék, amikor az angol-szovjet viszályt emlegetik. Nem a magyar nép érdekeire gondolnak, nem arra, ami lehetővé tenné, hogy legalább a magyarlakta területek a vereség után megmaradjanak az országban.

Ők arra spekulálnak, hogy saját rendszerüket valamilyen módon meg tudják menteni. „Egy kis ügyességgel ép tagokkal kerülhetünk ki a nagy zuhanásból" — reménykedett néhány napja a kormány reggeli lapja, a „Magyarország". A kis ügyesek nem az ország, nem a magyar nép, hanem a saját rendszerük épségére gondolnak, mikor így reménykednek. S hogy valóban erről van szó, azt mutatja az a hír, hogy Horthy elrendelte a kisegítő karhatalom felállítását. A kisegítő karhatalmat önkéntes jelentkezés után gondosan megvizsgálják „nemzethűség" szempontjából és amennyiben kifogástalannak találják, külön, számukra elkészített esküszövegre esketik fel őket. Utána azonnal fegyvert kapnak és rájuk is kiterjesztik azt a fegyverhasználati utasítást, melyet 1932-ben a pacsai véres összeütközések után a csendőrség számára kiadtak. Világos, hogy a karhatalom nem az ország határainak megvédésére kell, hanem a magyar nép ellen, mely most belülről is döngeti Horthy gyűlölt rendszerét.

A kisegítő karhatalom felállítása egyben azt is mutatja, hogy milyen hiú azoknak a reménye, akik azt hitték, hogy Horthy a változott helyzetnek megfelelően valami demokratikus, népi irányba fogja vezetni az országot. Most látják, kutyából nem lesz szalonna.

Közben pedig a magyar gyárak éjjel-nappal ontják Hitlernek a hadianyagot. A magyar vasutak, a magyar hajózás hozza Romániából a petróleumot a német hadsereg részére. A lispei magyar petróleumforrások kizárólag Németország számára dolgoznak. A német hadiipar legfontosabb anyagát, a bauxitot, amelyből az alumínium készül, ugyancsak tőlünk kapják. A falvakban kíméletlenül folyik a rekvirálás, mert Horthyék le akarják szállítani azt a 8 millió métermázsa búzát és hozzá a megfelelő mennyiségű húst, zsírt, vajat, tojást, gyapjút, bőrt, lent, kendert, amit Hitlernek egy augusztus elsején megkötött új gazdasági szerződés értelmében megígértek. Nem csoda, ha világszerte nő Magyarország ellen az elkeseredés, a gyűlölet. Sok jel mutat arra, hogy a kormánynak hosszú esztendőkön keresztül űzött propagandával, sajtócenzúrával sikerült megtévesztenie az országot a veszély felől, mely Horthyék politikájának következtében a magyar népet fenyegeti. Azt hiszik otthon és gyakran itt a hadifogságban is, hogy a vereség legroszszabb esetben az 1918-as megcsonkítás ismétlése lesz és hogy a magyar lakosság minden bántódás nélkül az elszakított területeken ugyanúgy helyén maradhat, mint az 1918-ban történt. Sajnos, erre kevés a remény. A vérengzések, amelyeket Horthyék tavaly a Bács-

kában műveltek és amit kisebb-nagyobb mértékben ismételtek a Kárpátalján és Erdélyben is, olyan gyűlölséget és elkeseredést váltottak ki az ottani nemzetiségeknél, melyek szinte kizárják a további együttélést. Mint minden téren, Horthyék itt is mérhetetlen, jóvá nem tehető károkat okoztak a magyar ügynek. És a visszakerült területek magyar lakossága rettegve gondol arra, hogy mi fog történni, ha a nemzetiségek bosszút állhatnak az utolsó esztendők szenvedéseiért és ha Horthyék vérfürdőire hasonló lesz a felelet.

De maguk a hadviselő országok kormányai is tanultak a multak eseményeiből és egyre több olyan hivatalos hang emelkedik, amely azt követeli, hogy az elszakítandó területekről ki kell telepíteni minden magyart. Lakosságcseréről hallani, ami a gyakorlatban annyit jelentene, hogy mondjuk a Felvidékről, vagy a Bácskából minden magyarnak el kellene távoznia és helyükbe visszatérhetnek a szarvasi, kiskunhalasi szlovákok, vagy a szentendrei szerbek. Szó van arról is, hogy az utolsó esztendők tapasztalatai alapján a környező államok a trianoninál sztratégiailag sokkal biztosabb határokat követelnek maguknak, ami az 1918-asnál súlyosabb megcsonkítást jelenthet. Minden országban működnek már azok a hivatalos bizottságok, melyek a háborús bűnösök felelősségrevonását készítik elő. A napokban jelent meg erről a kérdésről Londonban egy könyv, mely azt az elvet képviseli, hogy a háború bűnöseit abban az országban és azon a helyen kell felelősségre vonni, ahol bűntetteiket elkövették. Gyakorlatban ez azt jelentené, hogy mondjuk a bácskai vérengzés felelőseit Újvidéken vennék elő, s ahhoz nem kell különösebb képzelőerő, hogy előre meg lehessen mondani, mi lesz egy ilyen felelősségrevonásnak a vége.

Az örvény szélére került az ország és sok idő a menekvésre már nincs. A kivezető út csak egy: azonnal és gyökeresen szakítani azzal a rendszerrel, mely ide vitte az országot, azonnal s kíméletlenül eltávolítani azokat a vezetőket, akik ezért felelősek. Ha a magyar nép ezen az áron még Hitler összeomlása előtt át tud menni a győztes szövetségesek oldalára, akkor még sok minden menthető. A magyar nép kezdettől fogva érezte, hogy ez nem az ő háborúja. Ezt érezték a fronton a honvédek is. Csak a magyar nép békeakaratának, évszázados keserves tapasztalatok alapján felgyülemlett németellenességének ad kifejezést az, aki ma bátran és harcosan kiáll az idegen rablóháború ellen, a szabadságukért harcoló népek mellett. Csak azok a férfiak moshatják le azt a gyalázatot, amelyet a Horthy-rendszer rákent, akik bátran és megalkuvás nélkül ki-

állnak nemzetük megmentése mellett. Ők a magyarság jövőjének és becsületének megmentői. Otthon és itt is.

Azért mondom, hogy itt is, mert a hadifogolytáborokban ma sokkal több módjuk van arra, hogy felrázzák a magyar közvéleményt hogy ráirányítsák a figyelmet a küszöbön álló veszedelemre, mint az otthoniaknak. Otthon még mindig a csendőr, a rendőr, a cenzura garázdálkodik. Az internálótáborok, börtönök, katonai fogházak ma is zsúfoltak. Otthon sokkal nehezebb a magyar néphez szólni. Itt azonban a hazafias hadifogolynak módjában áll nemcsak bajtársaira hatni, hanem cikkek, határozatok, nyilatkozatok útján, a rádión keresztül az egész magyar néphez szólni. Az előző világháborúval szemben, amikor a magyar hadifoglyok csak a fronton terjesztett röpiratokkal tudtak hatni, ma a rádió összehasonlíthatatlanul nagyobb lehetőségeket biztosít.

És a magyar nép el is várja, hogy hadifogságba került fiai éljenek ezzel a lehetőséggel. A hadifogoly látta a háborús érem mindkét oldalát. Módjában volt megismerkednie az otthon űzött fasiszta hírverésen kívül a szabadságukért harcoló országok álláspontjával is. Ideje volt gondolkozni és választani. Túlnyomó többségük felismerte, hogy az ország szakadék felé rohan. Felismerték, hogy a nemzetet egy Mohácscsal súlyosbított Trianon várja. Ez a felismerés kötelez. Arra kötelez minden hazáját szerető magyart, hogy felemelje figyelmeztető, ébreszlő és tettre, harcra serkentő szavát. Ez a háború totális. Totális a hadifoglyok szempontjából is. Állást kell foglalnia minden hadifogolynak, állást kell foglalnia vagy amellett, hogy támogatja tovább is azt a népellenes, országvesztő rendszert, amelynek ő maga is áldozata, vagy állást kell foglalnia azért, hogy felrázza testvéreit, az otthoni magyarokat és segítse megtalálni, kiharcolni nekik azt a kivezető utat, melyet saját keserves szenvedései árán felismert. Azt a kivezető utat, melyen át hazáját még meg lehet menteni. Az igaz magyar számára a választás nem lehet kétséges.

(Előadás 1943 szeptember 7-én a 27-es számú hadifogolytáborban.)

MI A MAGYAR DEMOKRÁCIA?

Ma már nagy keletje van Magyarországon a demokráciának és a szabadságnak. Pedig alig féléve, hogy az egyik kisgazda képviselő arról panaszkodott, hogy ha valaki a demokrácia szót kiejti, arra azonnal rásütik a szégyenbélyeget, hogy zsidóbérenc. Még tavaly Kállay miniszterelnök megvetően beszélt a „demokráciáról, zsidókról, szabadkőművesekről" mint a reakciós „szegedi gondolat" levitézlett ellenségeiről. Most viszont ő is váltig erősíti, hogy „alkotmányos, parlamentáris ország vagyunk, ahol minden párt szabadon fejtheti ki működését". A demokratikus nagyhatalmak győzelmének előszele kezdi elfújni mindazt a szemetet és rágalmat, amit a fasiszta diktátorok s mindenféle csatlósuk — köztük nem utolsó sorban Horthyék — a szabadság és függetlenség eszméire szórtak. És ma már azok a hamis próféták, akik nem is olyan rég a náci „koreszmék" dícséretét zengték, most — szájjal — a szabadság híveinek csapnak fel, mert érzik, hogy ebben az irányban változik a világ. Nem árt tehát leszögeznünk, hogy mit értünk mi demokrácia, magyar demokrácia alatt.

A demokrácia elengedhetetlen feltétele, hogy a magyar nép minden rétege szabadon szólhasson, szabadon mondhassa ki véleményét. A minden cenzurától és ügyészi, rendőri beavatkozástól mentes, teljesen szabad sajtó nélkül nincs demokrácia. De a szólásszabadság magában véve nem elég: mindenkinek meg kell adni azt a jogot, hogy szabadon gyűlésezzen, szabadon szervezkedjék s szabadon válassza meg azokat a vezetőit, akikre rá akarja bízni érde-

keinek és nézeteinek képviseletét. Aki bármilyen ürüggyel ellenzi a szólás- és sajtószabadságot, korlátozni akarja a gyülekezés, a szervezkedés, vagy választás szabadságát, az hiába erősíti, hogy ő demokrata: lényegében fenn akarja tartani a mostani rendszert és ki akarja zárni az ország vezetéséből azokat, kiket Horthyék is kizárnak: a dolgozó osztályokat.

Nem lehet szó szabadságról ott, ahol az emberek túlnyomó többségének élete szakadatlan rettegés és bizonytalanság a kenyérkereset gondjai miatt. Magyarországon a nép többségét képező parasztok legnagyobb része pedig éppen így él: teljesen földnélküli béres, zsellér, munkás.

De a 2—3—4 holddal bíró törpebirtokosok élete sem jobb: az ő sorsuk is szakadatlan harc a megélhetésért. Ugyanakkor például Eszterházy Pál hercegnek több földje van, mint 100 000 parasztnak együttvéve. Az ezerholdas uradalmak, az egyházi „holtkéz" sokszáz ezer holdas birtokai országszerte meggátolják a falu népének fejlődési lehetőségét. A magyar nép szabadságának ezért legelső és elengedhetetlen kelléke, hogy megszűnjön ez a parasztságot fojtogató állapot: a nagybirtokot élő- és holtfelszereléssel együtt fel kell osztani a falu nincstelenjei között. A magyar demokrácia választóvize a földkérdés. Aki nem akarja földhöz juttatni a parasztot, aki meg akarja tartani a nagybirtokos rendszert, az ellensége a magyar demokráciának, még ha minden szavával a szabadságra esküszik is.

A magyar nép második legszámosabb, gyorsan növekvő rétege — a munkásság. Horthyék huszonöt éve üldözik, zaklatják a magyar munkást. Megfosztották mindattól, amit évtizedes szervezkedéssel, harccal kivívott. Csendőr, rendőr, internálótábor, munkaszázad, katonai parancsnokok, spicli- és provokátorhad gondoskodnak róla, hogy elfojtsák a munkásság minden olyan kezdeményezését, mely emberhez méltóbb életviszonyok megteremtésére törekszik. A magyar demokrácia alapvető követelése, hogy azonnal le kell dönteni minden korlátot, mely a munkásság politikai és gazdasági érvényesülését gátolja. Nem lehet demokrata az, aki a magyar munkásság szabadságjogait bármely címen meg akarja nyirbálni s ezzel el akarja ütni attól a helytől, mely számarányánál, műveltségénél, szabadságszerető harcos multjánál fogva a nemzet életében megilleti.

A dolgozók harmadik, legnépesebb rétege — a szabadfoglalkozásúak, az értelmiség. Az utolsó huszonnégy esztendő minden intézkedése arra irányult, hogy ezt a réteget minél jobban odakösse a

Horthy-rendszer szekeréhez és elidegenítse őket a dolgozó nép többi rétegeitől. Már az iskolában kezdődik a kiválogatás és a kirostálás a német náciktól átvett orvosi, mérnöki, ujságírói és egyéb kamarák gondoskodnak róla, hogy csak olyanok működhessenek e pályákon, akiknek a magyar reakció erre engedélyt vagy megbízást adott. Nem lehet demokrata az, aki bármilyen indokkal fenn akarja tartani azokat a tilalmakat és rendeleteket, melyek a magyar értelmiség cselekvési szabadságát gátolják.

A német gazdaság berendezkedésével párhuzamosan folytatott ipari és kereskedelmi politika, különösen a háború éveiben, tönkretette a magyar kisipart és kiskereskedelmet. A magyar demokrácia feladata gondoskodni róla, hogy ezek a Hitleréknek feláldozott kisemberek ismét talpraállhassanak.

Ezek a rétegek külön-külön nem tudják sem kivívni, sem megvédeni az eddigi uralkodó osztályokkal szemben jogaikat. Ahhoz, hogy a magyar nép szabad lehessen, össze kell fogniok a parasztoknak, a munkásoknak és a haladó értelmiségnek. Csak ez az összefogás kezesség arra, hogy a dolgozó nép nemcsak kiharcolja, hanem meg is tartja és tovább is fejleszti a szabadságjogokat. Aki ezt az összefogást nem akarja, vagy egyetlen olyan réteget vagy pártot, mely Horthyék és a fasiszták ellen harcolt, ki akar belőle rekeszteni, az nem lehet demokrata.

S nem lehet demokrata az sem, aki alsóbbrendűnek, vagy a magyarnál alábbvalónak tartja a nemzetiségeket, aki bármilyen indokolással helyesli, hogy valamely fajhoz vagy felekezethez való tartozás elég arra, hogy a legkíméletlenebb üldözésnek legyen forrása. A Horthy-rendszer legsúlyosabb bűnei azok a vérfürdők és embertelenségek, melyeket a nemzetiségekkel szemben elkövettek. A demokratikus Magyarországon nem lesz nemzetiségi üldözés, sem zsidótörvény, ott minden polgár szabadon élhet a törvénybiztosította összes jogokkal.

A magyar demokrata legfontosabb ismertetőjele azonban a háborúhoz való viszonya. Nem követelhet szabadságot otthon, saját népe számára, aki ugyanakkor segít Hitlernek, hogy Európa szabad népeire ráverje a bilincset. Horthy elsősorban azért követelt részt a náci háborúból, mert tudta, hogy a magyar népet is szorosabban gúzsba kötheti, ha a szabad szovjet népet sikerül rabigába hajtani. Nem lehet demokrata az a magyar, aki mindent meg nem tesz azért, hogy Hitler és mindenfajta szövetségese minél előbb elpusztuljon,

aki nem feszíti meg minden erejét, hogy a szabadságukért küzdő nemzetek győzelmét meggyorsítsa.

Az a földműves, aki végre maga akarja megszabni, hogy mit vessen, kinek adja el termését, hol vásároljon, hová szavazzon; az a munkás, aki nem akarja tovább tűrni a katonai parancsnokok basáskodását, azt, hogy bérét rögzítsék, de az árakat ne; az az értelmiségi, aki eddig is csak elkeseredéssel tűrte, hogy a reakció pórázán vezették, mindezt magától értetődőnek tartja.

És ez a három réteg, amely a magyar nép túlnyomó többségét alkotja, egyre élesebben követeli és ki is fogja vívni a szabad emberhez egyedül méltó életformát, a demokráciát. Azt az életformát, amely lehetővé teszi, hogy hazánk újra emelt fővel léphessen a szabad nemzetek sorába és népünk abból a mélységből, ahová Horthyék taszították, rátérhessen a megújhodás útjára.

(Megjelent az „Igaz Szó" 1943 december 7-i számában.)

FOGJON ÖSSZE MINDEN HAZAFI!

Másfél hónapja, hogy Magyarországra tört Hitler, Horthynak annyit tömjénezett „nagy barátja és hű szövetségese". A magyar-német sorsközösség újra annak bizonyult, ami ezer éven át volt: német elnyomásnak, a magyar nép kifosztásának. Az „új Európa" helyett, melyet a németek magyar csatlósai nemrég olyan szivárványos színekkel ecseteltek, náci megszállást kapott az ország. Sorozzák és erőszakkal a német rablóháború frontjára viszik a magyar férfiakat, mozgósítják s a bombázott német hadigyárakba hurcolják a magyar nőket. Az országra tört rablók elharácsolják a magyar gazda jószágát, élelmét, lovát, kocsiját s közben tízezrével gyilkolják, vetik börtönbe a magyar nép legjobbjait. A tatárjárás óta még nem volt így kiszolgáltatva a nemzet idegen rablók kénye-kedvére, mint ma.

Nem az erő, a gyengeség késztette Hitlert arra, hogy szövetségesét megszállja. Kellett neki a magyar ágyútöltelék, hogy szörnyű veszteségeit vele pótolja, a magyar élelem, hogy vele csillapítsa a korgó német gyomrok éhségét. A Vörös Hadsereg győzelmesen közeledett a Kárpátok felé s minden kilométerrel, amit a magyar határok felé tett, nőtt az ellenállás a rablóháború ellen. Csak a megszállásban látták a német nácik annak lehetőségét, hogy az országot ne csak a háború folytatására kényszerítsék, de katonai és gazdasági erőforrásainak kíméletlen kizsarolásával valamelyest elodázzák elkerülhetetlen vereségük napját.

Készséggel kezére játszottak ebben Hitlernek mindazok, akik sorsukat hozzákötötték, akik számára már nincs visszaút s akik

szívesen odadobták martalékul az országot a németnek, ha cserébe uralmuk ideig-óráig való meghosszabbítását remélhették. Elsősorban áll ez Horthyra. Az ország német megszállása elsősorban az ő politikájának egyenes folyománya és csak következetesség tőle és aljas bandájától, ha most minden erővel támogatja a náci rablókat abban, hogy az országot kifosszák és feldúlják. Most végre leplezetlenül láthatja a magyar nép, hogy kik azok, akik negyedszázadon át a nyakán ültek. Most minden hazafi előtt világos, hogy nincs addig magyar megújhodás, amíg tűzzel-vassal ki nem irtják azokat, akik a nemzetet ebbe a katasztrófába sodorták. De nem kevésbbé felelősek a megszállásért a „kivárók", akik, mint Kállay, ahelyett hogy támogatták volna, kíméletlenül üldözték a háborúellenes népi erőket s ezzel maguk készítették elő a talajt a német rablók számára. És felelősek sajnos a demokrata pártok vezetői is. A kivárás politikáját ők is támogatták, a saját soraikban harcoltak a „türelmetlenek", a „hangoskodók" ellen, azok ellen, akik idejekorán felismerték a veszélyt és tetteket követeltek a megelőzésére. Részben ez az oka, hogy a német betörők meglephették a védelemre fel nem készült demokratikus erőket és olyan véres pusztítást okozhatnak soraikban.

Nehéz ma azoknak a hazafiaknak a sorsa, akik a német nácik és magyar cselédeik együttes erejével szemben veszik fel a harcot. De ha nőtt a terror, nőttek a lehetőségek is. A megszállás elseperte, vagy leleplezte azokat, akik zavarták a nemzet tisztánlátását és akadályozták a rablóháború elleni küzdelmet. Ma már nem kell magyarázni a hazafiaknak, hogy Horthy és bandája a nácikat szolgálja, hogy a kivárás nem hárítja el, sőt felidézi az ország német kézre jutását. Ma világos, hogy azoknak volt igazuk, akik a bátor, elszánt, áldozatos harcot hirdették és hirdetik most is. Mindenki kompromittálta, lejáratta magát, aki szemben állt velük. Tisztán, élesen rajzolódnak ki a frontok: egyik oldalon az országra tört német rablók és mindenfajta csatlósok s velük szemben a nemzet zöme. A cél is világos, minden hazafias erő összefogása az idegen megszállók és magyar cinkosaik ellen. Mindenki tudja, hogy a német uralom órái meg vannak számlálva, hogy küszöbön áll a szövetségeseknek az a hatalmas támadása, mely megadja a kegyelemdöfést a náci barbároknak. A magyar demokrácia erői ma végre egységfrontban harcolnak a világ nagy nemzeteivel s 1848-cal szemben ma a szabadság, a haladás hívei győznek. Végül a napnál is világosabb a magyarság számára a Szovjetunió és a Vörös Hadsereg felszabadító szerepe. Két hónappal ezelőtt még megtéveszthetett valakit a kárpáti határ-

védelem jelszava. Ma már nem kell magyarázni, hogy a határokat nyugatról, a német rablók fenyegették. A Kárpátok felől most a magyar hazafi az idegen megszálló kiűzését várja s tisztában van vele, hogy onnan közeleg a felszabadulás.

A nemzeti ellenállás lehetőségei tehát lényegesen megjavultak. De a lehetőségekkel élni is kell, annál inkább, mert egyelőre a német megszállás csak súlyosbította a magyarság helyzetét. Az ország ma elszenvedi mindazt a gyötrelmet, ami a német megszállással együtt jár és ugyanakkor Hitler szövetségese is. A magyar nép emiatt, az új kínok dacára sem élvezi azt a rokonszenvet, amit a letiport kis népek élveznek. Ellenkezőleg. A szabadságukért harcoló nemzetek a náciszövetségest megillető gyűlöletet most tetézik a megvetéssel, ami jogosan kijár a német pribéket szolgáló aljas Horthy-rendszernek. Ezt a szégyenteljes helyzetet minden magyar hazafi csak felháborodással nézi és új ösztönzést merít belőle arra, hogy minden kivel összefogjon, aki komolyan akar harcolni az ország felszabadításáért. A hazafias erők összefogása a nemzeti ellenállás megszervezésére: ez ma a központi feladat. És ez a feladat elsősorban azokra hárul, akiket a legkíméletlenebbül üldöznek a náci barbárok és magyar kopóik: a munkásokra, a parasztokra, a haladó, szabadságszerető intelligenciára. Ezek a népi rétegek nemcsak puszta létüket védik, mikor felveszik a harcot az országra tört rablók ellen, hanem küzdelmükkel egyben megvetik az új, a szabad és független Magyarország alapjait. A magyar munkás, paraszt, értelmiség, katona, aki szembeszáll a megszállókkal, ezzel a tettével igazolja elhivatottságát és rátermettségét az újjáépülő ország vezetésére. S minél eredményesebb ez a harc, annál gyorsabban s alaposabban mossák le a magyar névről azt a rengeteg gyalázatot, amit a Horthy-bitangok rákentek s annál hamarabb tér vissza az ország oda, ahonnan a magyar reakció bűnei kirekesztették: a haladó, szabad nemzetek sorába.

A feladat, ami a magyar demokrácia előtt áll, nehéz és áldozatos. De ha pártkülönbség nélkül összefog minden hazafi és a partizánharc és a nemzeti ellenállás összes fegyvereinek egységes latbavetésével indul a küzdelembe, akkor biztos a győzelem. Akkor a mostani egyedülálló történelmi helyzetből végre megszületik, amiért már annyi vér és verejték csurgott: a szabad, haladó, független Magyarország!

1944 április 28.

VÉGSŐKIG FOKOZNI A NÉMETELLENES HARCOT!

A negyedik háborús év küszöbén vessünk egy pillantást az elmúlt három esztendőre és a feladatokra, amiket a közeljövő a haladó magyarság elé tűz. Meg kell vallanunk, hogy azok, akik el voltak szánva, hogy Magyarországot Hitler szekere elé fogják, alapos munkát végeztek. Ha Horthyék a háború kezdetén fogadkoztak, hogy „erejük teljével" fogják támogatni a német nácikat, hogy odaadnak mindent „katonában, vérben, búzában, munkában", úgy most megállapítható, hogy népvesztő szándékukat jórészt keresztül is vitték. Ami élelmet, nyersanyagot a magyar föld megtermett, annak javát a németek kapták. Rájuk dolgozott a magyar ipar. Amennyi katonát fel tudtak szerelni, azt maradék nélkül átadták a németeknek, akiknek kezén el is pusztultak, mint Voronyezs alatt a második honvédhadsereg. S amikor a magyar nép zöme felismerte, hogy idegen rablóérdekekért taszították a német háborúba és a békét, a nácikkal való szakítást követelte, akkor Horthyék behívták a német megszálló csapatokat és segítségükkel próbálják az országot tovább is a háborúba kényszeríteni.

Hitlert Magyarország megszállása nem menti meg. Ma, három hónappal azután, hogy csapatai átlépték a magyar határt, katonai helyzete reménytelenebb, mint valaha. Az orosz fronton sorra töri át a Vörös Hadsereg az évek óta megerősített állásokat. A bevehetetlennek hirdetett atlanti védőfal nem állta a szövetségesek rohamát s Olaszországban is futnak a német csapatok. Három fronton verik a nácihordákat és a láncravert európai nemzetek ellenállását meg-

hatványozza az a tudat, hogy közeleg a felszabadulás és meg vannak számlálva a fasiszta rablók órái. Végzetes hiba lenne, ha a magyar hazafiak zöme a német vereség biztos és közeli voltának tudatában csökkentené ellenállását és kizárólag a külső segítségtől, a Vörös Hadsereg és a szövetségesek csapásaitól várná az ország felszabadítását. A szabadság nem behozatali cikk még olyan országokban sem, mint Norvégia vagy Görögország. Ott sem várnak ölbetett kezekkel a külső felmentésre, hanem a bilincsek dacára körömmel és foggal harcolnak a hazájukra tört idegen rablók ellen. A szövetségesek szét fogják verni Hitler hadait és megszabadítják Magyarországot is a német megszállástól, de az ország további sorsára döntő kihatással lesz az, hogy milyen átfogó, elszánt és sikeres harcot folytatott a magyarság a német rablók ellen. Ezért kell a legközelebbi hetekben és hónapokban a végsőkig megfeszíteni a nemzeti ellenállás erőit.

Ha csak az eddigi iramban folyik az ellenállás, akkor az a veszély fenyeget, hogy a magyar nép nem tudja tettekkel bizonyítani, hogy nem azonos Horthyval és gaz bandájával. Mindenekelőtt a partizánharcot, a népi ellenállásnak ezt a leghatásosabb fegyverét kell hatványozottan igénybe venni. Elsősorban a partizánharc mutatja meg azt, hogy a magyarság akar és tud harcolni a saját szabadságáért. Ez a próbaköve, fokmérője a magyar szabadságharcos erőknek. Ezért ide összpontosítsa legjobb erőit minden hazafias réteg, párt és szervezet. Aki ebben a harcban vezet, aki meg tudja teremteni a partizánmozgalom tartós bázisát, megnyeri hozzá a parasztság széles rétegeit, az nemcsak népének tesz felmérhetetlen szolgálatot, de egyben bebizonyítja, hogy hivatott a magyarság vezetésére.

Hasonló a helyzet a szabotázs terén is. Magyarország ma Hitler fő éléskamrája és fegyverkovácsműhelye. A szabotázs, ami a gyárakban, a falvakban folyik, zavarja, de nem gátolja meg a nácik terveket, s ha az eddigi tempóban megy tovább, akkor az egész új termés Németországba vándorol. Fokozni kell ezért a szabotázst mélységében és szélességében is. Az öntudatos, hazafias munkás arra törekedjék, hogy szabotázsa egész hadiüzemet, vagy egy háborús iparág legfontosabb láncszemét tegye tönkre. S a német fasiszták elleni harcba be kell vonni a legszélesebb rétegeket. Millió magyar anya, feleség, menyasszony átkozza a háborút s a német megszállást, mely rájuk hozta a bombázást. Fiukat, férjüket, vőlegényü-

ket német ágyútöltelékként a biztos pusztulásnak veti oda. Ezeknek a békevágyát is mozgósítani kell: a sokmillió sóhaj hatalmas erővel dagaszthatja a nemzeti ellenállás vitorláit.

Az ellenség, a német rabló, ma ott van belül az országban. Aki harcolni akar ellene, annak nem kell messzire menni, hogy a frontot megtalálja. Ott húzódik ez az arcvonal mindenütt: a sorban álló asszony, a bányász, a földműves csakúgy katonája lehet, mint a honvéd vagy a köztisztviselő. Vizsgálja meg minden hazafi a maga és ismerősei munkáját a német rablók elleni küzdelem szempontjából. A vasutas, aki ma is szorgalmasan és pontosan állítja össze a magyartól elrabolt élelemmel telt vonatot, vagy a köztisztviselő, aki, mintha mi sem történt volna, szigorúan soroztat és rekvirál, az ország ellenségének segít. Ma nincs semlegesség, ma minden tett politikai állásfoglalás a német rablók mellett, vagy ellenük.

Fokozottan áll ez a honvédre. Ma, amikor az ország hemzseg a német katonától, amikor a Gestapo meg az SS-különítmények irtják a magyarság legjobbjait, mikor a honvédelmi minisztériumban a német vezérkar rendelkezik a magyar ezredekkel és ő adja ki a parancsokat, melyeket Horthy és tábornokai szolgailag végrehajtanak, akkor csak a vak nem látja, hogy az ellenség nem a határokon túl van, hanem ott dúl a Duna—Tisza táján. S az az öntudatos katona, aki tudja, hogy az ellenség rendelkezik vele, az ne hivatkozzon a kapott parancsra, hanem egyedül és kizárólag a saját hazafias, németellenes meggyőződését kövesse. Mikor 1859-ben az olasz hadjárat folyamán a magyar honvédet erőszakkal az osztrák hadseregbe sorozták és a császárra eskették fel, maga Kossuth Lajos, a magyar szabadság lánglelkű vezére szólította fel őket arra, hogy ne harcoljanak ellenségük oldalán, hanem álljanak át oda, ahol a németet verik. Szavára ezrével hagyták ott a honvédek az osztrák hadsereget, úgy, mint most Galíciában teszik azok az öntudatos magyar katonák, akik felismerték, hogy az igazi ellenség a német.

A negyedik háborús év küszöbén a németellenes harc végsőkig való fokozása a magyar nemzeti erők Jöntő feladata. Ha sikerül erre a harcra minden becsületes, áldozatkész, bátor magyart összefogni és Hitlerék ellen mozgósítani, akkor a legközelebbi hónapok új lapot írnak a magyar történelembe s megvetik alapját az új, szabad, független, demokratikus Magyarországnak.

1944 június 26.

FÖLD, KENYÉR, SZABADSÁG

Debrecen dolgozó népe! Elvtársak!

Köszönöm az üdvözlést és úgy a magam, mint a Magyar Kommunista Párt nevében rajta leszek, hogy megfeleljek mindazoknak a várakozásoknak, amelyeket Debrecen népe és a magyar nép a Kommunista Párthoz és hozzám fűz. Mint eddig, ezután is élen akarunk haladni ott, ahol munkáról, áldozatról van szó a magyar nemzet újjáépítéséhez, felemelkedéséhez vezető úton.

Engedjétek meg, elvtársaim, hogy röviden visszatekintsek az elmúlt három hónapra *(halljuk, halljuk!)* és megnézzük azt az utat, amit ez alatt az idő alatt a magyar nemzet megtett. Három hónappal ezelőtt az ország romokban hevert, kormánya nem volt. Egy maroknyi németbérenc, náciszuronyokon ülve, azt állította, hogy ő a nemzet képviselője. A politikai pártok szét voltak verve, a nemzet irányítás, vezetés és program nélkül állott. A legsürgősebb feladat ebben a helyzetben egy olyan szervezet létrehozása volt, amely kifejezést ad a magyar nép kívánságának, mely köré odagyűlhet minden a magyar népben egészséges erő és amely a magyar nemzet élniakarását képviseli. A feladat nem volt könnyű, de visszatekintve megállapíthatjuk, hogy sikerült.

A magyar népi erőnek, a magyar demokráciának első nagy győzelme az, hogy néhány héttel az október 15-i szörnyű összeomlás után már megtalálta a kivezető utat és létre tudta hozni az Ideiglenes Nemzetgyűlés, majd az Ideiglenes Nemzeti Kormány formájában azt

a szervet, amely hivatva van az országot abból a mélységből kiragadni, ahová a 25 esztendős reakció taszította.

Mindnyájan emlékezünk ezekre a napokra, hiszen alig hetek választanak el bennünket tőlük. Az egész országban, mintegy varázsütésre, újra megindult a vérkeringés. Az emberek érezték, hogy újra van összefogó erő, van zászló, amely köré csoportosulni lehet, van útmutatás, amelynek irányában ki lehet jutni abból a szakadékból, ahová a reakció lökte az országot! A Magyar Nemzeti Függetlenségi Frontban egyesült demokratikus pártoknak első jelentős győzelme volt ez a lépés. Ennek a lépésnek a hatása alatt, mintegy varázsütésre, újra kezdődött szerte az országban az élet. Megszerveződtek a politikai pártok, a szakszervezetek, amelyeket annyiszor megpróbáltak eltiporni, újra megmutatták, hogy mély gyökerük van a munkásságban és virágzásnak indultak. Megindult a gazdasági élet, a rombadőlt gyárakat elkezdték építeni, megkezdődött a munka a falun, rendbejöttek a klinikák; ahová az ember nézett, mindenütt látta, hogyan hajt ki a romokon az új élet. Ez kétségkívül hatalmas eredmény, első győzelme a fiatal magyar demokráciának és mutatója annak, hogy meg vannak benne azok az erők, amelyek ki fogják vezetni a nemzetet ebből a katasztrófából.

Az új demokratikus élet melegétől életrekaptak azok a szervezetek is, amelyekről azt hittük, hogy többé nem találkozunk velük. Látjuk napról-napra, hogy gombamódra új pártok és pártocskák keletkeznek, amelyek mind odabiggyesztik nevük elé a demokratikus jelzőt. Feléledtek az olyan szervezetek, mint például a „Hivatásszervezet" és kapcsolt részei, amelyekről annakidején sohasem tudtuk, hogy hol végződik a hivatás és hol kezdődik a fasizmus. Ma ezek újra megjelentek a politikai hadszíntéren. Találkoztunk már olyan csodabogarakkal is, mint a „pártonkívüliek pártja" *(tetszés)* és néhány nappal ezelőtt felhívták figyelmemet arra, hogy az egyik alföldi községben az ezüstkalászos gazdák, akik nemrégiben karlendítéssel és „éljen Szálasi"-val köszöntötték egymást *(felkiáltások: Népbíróság elé velük!)*, most megalakították az „ezüstkalászos gazdák szakszervezetét" és mint demokratikus szakszervezet jelentkeztek a Nemzeti Bizottságnál. Mindezeknek az új „demokratikus" alakulatoknak az első teendője rendszerint az, hogy részt kérnek a hatalomból. Természetesen mi jól tudjuk, hogy kit és mit képviselnek ezek, de maga az a körülmény, hogy e paraziták is életrekeltek, mutatja azt, hogy milyen hatalmas munkát végzett a demokrácia,

melynek életet sugárzó melegétől, csak úgy mellékesen, ezek is újra elkezdtek nyüzsögni.

Elvtársaim! A magyar demokrácia munkájának első szakasza, mely abban állott, hogy létrehozzon egy központi szervet és megoldja a legsürgősebb feladatokat, elsősorban azt, hogy az országot elrántsa Hitler mellől és átvigye a demokratikus hatalmak oldalára, hogy fegyverszünetet kössön és programot adjon — az új magyar demokrácia feladatának ez az első fejezete sikeresen befejeződött. A német fasiztáktól elszakadtunk, hadat üzentünk nekik, fegyverszünetet kötöttünk a szövetségesekkel, oly fegyverszünetet, amelyet minden becsületes magyar méltányosnak és jónak tart. *(Úgy van!)* A Magyar Nemzeti Függetlenségi Front pártjai, az Ideiglenes Nemzetgyűlés, az Ideiglenes Nemzeti Kormány olyan programot adott, mely mögé minden becsületes, hazáját szerető magyar egyöntetűen felvonulhat.

A feladatnak ez a része befejeződött. Most kezdődik az új fejezet. Kezdődik az az idő, amikor a szóról rá kell térnünk a tettre *(úgy van!)*, amikor a papírról az életbe kell átültetni a programpontokat és követeléseket.

Ebben a helyzetben már mutatkoznak az első nehézségek. Amilyen sikeres és eredményes volt az első fejezet, annyira nehéznek látszik a következő lépés. Miben állnak ezek a nehézségek? Aki jól megfigyeli a felszabadított magyar területek életét, a városét csakúgy, mint a faluét, észreveszi, hogy az első nekilendülés után bizonyos megtorpanás, bizonyos tétovázás mutatkozik. Vannak sokan, akik megijednek az eléjük tornyosuló nehézségek és bajok láttán. Vannak mások, akik nem bírják követni az iramot, amit az események diktálnak. Vannak olyanok, akik látják, hogy a dolgok nem mennek olyan simán, mint ahogyan elképzelték. És bizony egyre több helyről halljuk, hogy a munka nem halad előre, hogy a dolgok egyhelyben topognak. Ennek a jelenségnek sok oka van. Nézzük sorra ezeket az okokat.

Az egyik alapok kétségkívül a tényleg meglevő nehézségekben rejlik. A háború még mindig hazánk területén folyik. A rombolások olyan óriásiak voltak, hogy hatásukat még hosszú ideig éreztetni fogják és gátolni fogják a demokrácia kifejlődését. Ezenfelül meg kell vallanunk, hogy népünkben sokkal több a reakciós elem, mint ahogyan azt eredetileg gondolták. *(Úgy van!)* Az a 25 év, ami a nemzeti katasztrófát megelőzte és különösen az utolsó 6—8 évnek

mélyreható fasiszta agitációja nem múlt el nyomtalanul népünk felett, sokakat megzavart.

A városokban, de a falvakban is sokan vannak, akik ellenségesen vagy legalább is értetlenül nézik az új helyzetet s ezeknek az ellenségeskedése vagy megnemértése természetesen gátolja és fékezi a demokratikus erők kifejlődését.

Magunkban is vannak hibák. Gyakorlatlanok vagyunk azoknak a lehetőségeknek kihasználásában, amelyeket a demokrácia számunkra nyujt. Huszonöt esztendeig éltünk elnyomva, csendőrszuronyok között és a börtön fenyegető árnyékában. Nem szoktunk hozzá, hogy a magunk dolgát magunk intézzük és természetes, hogy ez a gyakorlathiány kisebb-nagyobb hibákban és nehézségekben mutatkozik. De ahogyan hozzászoktunk az új viszonyokhoz, ahogyan megismerjük az új lehetőségeket, úgy fogjuk kiküszöbölni azokat a hibákat, amelyek saját gyakorlatlanságunkból, a demokrácia eszközeivel való élés nemismeréséből folynak.

Ezeket a bajokat hamarosan és tartósan át fogjuk hidalni. Ezzel kapcsolatos az is, hogy maguk között a demokratikus pártok között gyakran vannak kisebb-nagyobb súrlódások. Ezt nyiltan meg kell mondani. Mi kommunisták vagyunk és szembenézünk a dolgokkal. *(Helyeslés.)* Ezeken a surlódásokon nincsen semmi csodálnivaló. Más dolog papíron kidolgozni a programot és más dolog azt a programot az életben végrehajtani. Súrlódások nélkül ilyen program végrehajtása nem lehetséges. A Magyar Kommunista Párt a maga részéről minden erővel odahat, hogy ezen a területen a bajok, a súrlódások a minimumra csökkenjenek.

Van még egy baj, ami szintén a demokratikus pártokban rejlik. Ez az a körülmény, hogy még nem szoktunk eléggé hozzá, hogy a régi, elnyomott ellenzéki pártokból most országot vezető, az ország sorsáért felelős pártokká váltunk. A demokratikus pártok a 25 esztendős reakció alatt hozzászoktak ahhoz, hogy a parlamentben vagy egyebütt akármit mondanak, az a reakció szemében nem bírt jelentőséggel, se nem osztott, se nem szorzott, olyan volt, mint a falrahányt borsó. Ez a körülmény hozzászoktatta a demokratikus pártok egy részét ahhoz, hogy nem nagyon nézték saját szavuknak és tettüknek súlyát. Ma azonban a helyzet egészen más. Az az öt párt, amely a Magyar Nemzeti Függetlenségi Frontban egyesült, minden szavával és minden tettével felelős a nemzet előtt. Amit mond és amit tesz, az ma árt vagy használ a magyar nemzetnek. És ez a körülmény fokozott felelősségre készteti őket. Semmi kétségem,

hogy ez a felelősségérzet a feladatokkal, a tapasztalatokkal együtt nőni fog. És azok a nehézségek, amelyek ma ebből a kérdésből fakadnak, az idők folyamán vesztenek jelentőségükből.

Nagy nehézségeket okoznak az illúziók is, azok a vágyálmok, amik gyakran nem vágnak össze a valósággal. Ezeket az illúziókat a régi rendszer nagy körültekintéssel és ügyességgel ápolta. Emlékezzünk csak vissza Elvtársaim, hogy a háború kezdete, 1941 óta a Kommunista Párt és a többi demokratikus párt is, hányszor próbálta figyelmeztetni a nemzetet arra az örvényre, amely felé rohant és hányszor kapták a legilletékesebb helyekről azt a választ: „Nézzetek körül a világon. Mindenütt tűzvész, rombolások, légitámadás. Magyarország pedig a rend és a boldogság szigete." Ez az illúzió még a demokratikus tömegekbe, még a munkások közé is behatolt és gyakran hallottunk figyelmeztető szavunkra ilyen válaszokat. Ma már a vak is látja, hogy ez a „boldogság szigete" tulajdonképpen a pusztulás felé rohant.

Az ilyen illúziók más téren is megvoltak. Gondoljunk csak azokra, akik megesküdtek rá, hogy a Kárpátokon a Vörös Hadsereg nem tud átjönni. Elterjedt illúzió volt ez a „Tisza-vonallal" kapcsolatban is. Most Budapestről azt mondják az elvtársak, hogy azért menekültek százezrek oda, mert egy ilyen modern várost lehetetlen hadszíntérré változtatni.

Az ilyen illúziók ezreket és százezreket tettek ki véres gyötrelmeknek és kínoknak. Szembe kell néznünk most a tényekkel, nehogy az új, demokratikus Magyarország is ilyen illúzió áldozatává váljék.

Az illúzióhoz tartozik a csodavárás is. Nagy meglepetéssel tapasztaltam, amikor visszajöttem hazámba, hogy az emberek között van bizonyos csodavárás. Valahogyan azt várják, hogy a sültgalamb a szájukba repüljön. Például nagyon gyakran kérdezték tőlem, mit adhat a Szovjetunió élelmezésben most a magyar népnek? És mikor elkezdtem faggatni őket, kiderült, hogy mindenkinek a határában száz és ezer hold számra ott áll a letöretlen kukorica, ezer és ezer asztag kicsépeletlen búza és mégis azt várják, hogy a Szovjetunió Szibériából vagy Kubánból fog ide küldeni búzát, kukoricát.

Ugyancsak ilyen illúzió például az a vélemény, amit nem minden tendencia és nem minden mellékszándék nélkül hallottam itt-ott, hogy „haj, egészen más volna itt a helyzet, ha nem az oroszok,

hanem az amerikaiak szállták volna meg az országot. Akkor, bezzeg, volna itt minden, bőségben úsznánk".

Erre vonatkozóan legjobb, hogyha idézem Balogh István államtitkár szavait, aki nemrégiben Moszkvában járt és ott alkalma volt többször az olaszokkal beszélni, akiknek hazáját, Olaszországot, tudvalevőleg nem a Vörös Hadsereg, hanem az amerikaiak és az angolok szabadították fel. Legjobbnak tartom, ha szóról-szóra felolvasom beszámolóját, amely a „Délmagyarország"-ban jelent meg:

„Néhány ábrándozót kell még álmából felkelteni. Vannak közöttünk olyanok, akik látván saját nyomorúságunkat, olyan országok felé áhítoztak, amelyeket az angolszász nagyhatalmak szabadítottak fel. Ezek bizonyára nagy jólétben élnek — gondolják ők — és nincsen semmiféle gondjuk. Tájékoztatásul csak néhány adat: Amint nálunk a Vörös Hadsereg nyomott pengőt, úgy az angolszászok Olaszországban nyomták a lírát. Nem tudom mennyit, de azt tudom, hogy január 1-ig a megszálló csapatok által forgalombahozott líra 31 milliárd volt. Rómában éhinség dühöng és Róma milliós lakosságának ellátása attól a 200 ezer munkanélkülitől függ, akik napszám ellenében reggelenként kimennek a környező falvakba, tanyákra, hogy felássák a krumplit, zöldséget, amelyet azután bevisznek Rómába közellátás céljaira. A kenyér napi fejadagját csak a napokban emelték fel 20 dekára."

Ilyen a helyzet ott, ahol az angolszászok és nem a Vörös Hadsereg szabadított fel egy országot, aminek oka egyszerűen az, hogy a háború vastörvényei mindenütt azonosak. Magyarországon csakúgy, mint Olaszországban, mint Franciaországban. Meg kell szabadulnunk azoktól az illúzióktól, hogy valaki nekünk a sültgalambot majd a szánkba röpíti. Magunknak kell dolgoznunk, ha hazánkat fel akarjuk építeni.

A legsúlyosabb illúzió azonban, amivel újabban különösen itt, Debrecenben találkoztunk, hogy a demokrácia jobbszárnyán sokan nem ismerik fel azt a hallatlan vereséget, melyet a régi reakciós rendszer mult év október 15-én szenvedett. Nem ismerik fel, hogy milyen szörnyű hatása, lesujtó, megsemmisítő hatása volt ennek a vereségnek. Csak össze kell hasonlítanunk Magyarországot Romániával, vagy Finnországgal, ahol meg tudták csinálni azt, hogy a háború nem hosszú hónapokig pusztította az ország szívét, hanem végigszáguldott fölötte, mint egy vihar és lényegében érintetlenül és ép-

ségben hagyta a nemzet javait. Csak össze kell hasonlítanunk ezt azzal, ami hazánkban történt. Ha Magyarország ma romhalmaz, ha a Tisza—Duna összes hídjai fel vannak robbantva, ha Budapest nyomorgók, éhezők városa, ahol nincs egy ép ház és ha a Dunántúlra ugyanez a sors vár, úgy mindezért azok felelősek, akik tavaly október 15-ig vezették az országot. *(Helyeslés.)* És akiknek tehetetlensége és saját népüktől való félelme okozta ezt a katasztrófát. Meg kell értenie mindenkinek, hogy a magyar nemzet soha meg nem engedi többé, hogy ezeknek az embereknek valami köze is legyen a kormányzáshoz. *(Úgy van, úgy van! Taps.)* Elég volt az, hogy egy emberöltőn belül kétszer döntötték szakadékba nemzetünket! Többet nem kérünk belőlük! Ezt meg kell mondanunk és külön alá kell húznunk, mert látunk olyan kísérleteket, amelyek a letűnt rendszernek nem túlságosan kompromittált elemeit most egy kis demokratikus átfestéssel megint vissza akarják csempészni az ország vezetésébe.

Én hallottam mélyreható politikai fejtegetéseket arról, hogy a Nemzetgyűlés összetételét egy kicsit meg kell változtatni. Arra gondoltam, hogy talán balra akarják tolni, de kiderült, hogy fordítva. Erősíteni akarják azokat az elemeket, amelyek kicsit kevesebb földreformot akarnak, talán nem is akarnak földreformot, amelyek nem akarják a fasizmust annyira üldözni stb., stb. *(Felkiáltás: Halál a fasizmusra!)* Találkoztam olyan véleménnyel is, hogy a Nemzetgyűlésnek ilyen enyhe jobbratolására legalkalmasabb lesz a budapesti, vagy dunántúli választások felhasználása. *(Felkiáltás: Soha!)*

Én azt hiszem, hogy azok, akik erre spekulálnak, alaposan csalódni fognak. Minden hírünk azt mutatja, hogy Budapest meggyötört lakossága izzó gyűlölettel fordul mindenki ellen, aki szörnyű szenvedéseinek okozója volt és eszeágában sincs újra azokat visszasegíteni, akik tulajdonképpen útcsinálói voltak Szálasinak.

Budapest sokat szenvedett lakossága — és semmi kétség, hogy a nemsokára felszabaduló Székesfehérvár, Győr, Szombathely, Nagykanizsa és Sopron lakossága is — azt követeli, hogy minél kíméletlenebbül folytassuk a harcot a fasizmus ellen, nehogy még egyszer végig kelljen szenvednie mindazt a poklot, amit Budapest és a Dunántúl népe átélt.

Erre mutatnak különböző tényeink is. Néhány nappal ezelőtt megjelent nálunk az újjászervezett Szociáldemokrata Párt vezetőségének két kiküldöttje és közölte velünk, hogy az utolsó hónapok tapasztalatai alapján a párt vezetői elhatározták, hogy az eddiginél

sokkal szorosabban fognak együttműködni a Kommunista Párttal. *(Éljenzés.)* Meg vagyok győződve róla, hogy amennyiben a Nemzetgyűlés összetételében változás áll be, annak a változásnak mozgatója egészen más tényező lesz. A változás aszerint fog megtörténni, hogy ki hogyan dolgozik, ki hogyan harcol a fasizmus ellen, ki hogyan harcol a földreformért.

Ezek lesznek azok a támpontok, amelyeknek alapján a magyar nemzet változásokat eszközöl az Ideiglenes Nemzetgyűlés összetételében. Ez ma a helyzet. A Nemzetgyűlés működését és benne a dolgozó demokratikus pártoknak a működését az ország elsősorban abból fogja megítélni, hogyan harcolnak a fasizmus ellen, mit tesznek az új nemzeti hadsereg létrehozásáért, mit tesznek a földreformért, hogyan gondoskodnak róla, hogy a város lakossága végre megkapja elemi élelmiszerszükségleteit, hogyan hozzák rendbe végre a pénzügyeket. Ezek lesznek azok a szempontok, amelyeknek alapján a magyar nemzet az Ideiglenes Nemzetgyűlés pártjainak működését meg fogja ítélni.

Nézzük meg ezután, hogy állnak azok a döntő kérdések, amelyek az Ideiglenes Nemzetgyűlés, a nemzeti kormány célkitűzései közé tartoznak.

Vegyük a legsürgősebb kérdést, a földkérdést.

Meg kell mondanom, Elvtársaim, annak ellenére, hogy minden párt szóval a földkérdés megoldását és radikális földreformot hirdet, a kérdés még mindig nem jutott dülőre. Egyik-másik párt még mindig nem mondta meg, hogy e kérdésben mit akar. Pedig a magyar nép nagyon várja véleményüket. Közeledik a vetés ideje és a falu tudni akarja, hogy kinek szánt, kinek vet. Ha a faluban bizonyos egyhelyben topogás tapasztalható s van bizonyos elégedetlenség, akkor ennek egyik döntő oka az, hogy a falu széles tömegei, a nincstelenek, a szegény parasztok nem tudják, hogy mi lesz a földdel. És tudni szeretnék, mi lesz a földdel. Ebből a szempontból döntő fontosságú, hogy ez a kérdés minél előbb tető alá kerüljön.

Gyakran beszéltek arról, hogy egy jó földreform felér egy honfoglalással. Ha ez a megállapítás régente igaz volt, ma százszor igazabb.

Ha a falu dolgozói, a sok százezer földnélküli és szegényparaszt tudni fogja, hogy a nyár folyamán a nagybirtokok az ő kezébe mennek át, akkor ezzel az egész magyar nemzet demokratikus frontja óriási lendületet nyer, mert ezek a jövendő gazdák minden erővel bele fognak feküdni, hogy a magyar demokrácia alapjait — annak

a demokráciának alapjait, mely őket földhöz juttatja — a faluban megerősítsék. És ha a demokrácia megerősödik a faluban, akkor megerősödik a városban is. Ezért kell a városi munkásságnak legalább oly erővel, mint a falu szegénységének, követelni a földreform gyors és becsületes megoldását. *(Éljenzés, taps.)*

A Magyar Kommunista Párt lekötötte magát ahhoz, hogy a földreformnak ez év október 1-ig be kell fejeződnie. *(Felkiáltások: Késő!)* Ezt a programot ma is álljuk és kérjük Debrecen munkásságát, hogy ennek a programnak megvalósítása céljából teljes erejével támogasson bennünket és utasítson el minden olyan kísérletet, amely a földreformot újra el akarja sikkasztani.

A másik nagy kérdés: harc a fasizmus és a reakció ellen.

A papíron ebben a kérdésben sincs semmi hiba. Minden demokratikus párt egyaránt hirdeti, hogy teljes erővel kell harcolni a reakció és a fasizmus ellen. A gyakorlat azonban, sajnos, e téren nem egyszer eltér az elmélettől.

Mindennapos eset, hogyha hirhedt reakciást vagy fasisztát elcsíp a rendőrség, valóságos mentőakció és mentőexpedíció indul kimentésére.

A debreceni Nemzeti Bizottság éppen tegnap hozott nagyon helyesen olyan határozatot, hogy ezentúl ilyen mentőexpedíciónak a vezetői kötelesek írásban beadni azt, amit az illető javára állítanak és ha kiderül, hogy igazi fasisztát vagy reakciást akarnak kihúzni a csávából, akkor őket is felelősségre kell vonni. *(Helyeslés. Felkiáltások: Népbíróság elé a fasiszták védelmezőivel!)*

Hozzá kell még tennem, hogy bár a népbíróságok meg vannak szervezve, törvényerőre emelkedtek, lényegében még mindig csak papíron működnek. Az egyetlen Budapest kivételével, ahol a főváros népe példát mutatott az országnak, a többi helyen a népbíróság még mindig inkább csak a jövő zenéje. *(Követeljük a népbíróságok azonnali felállítását!)*

Átmegyek most egy másik nem kevésbbé fontos kérdésre, az új magyar hadsereg kérdésére. *(Éljenzés.)* Elvtársaim! Ez az egyik kérdés, ahol kétségkívül az összes pártokban megvan az egység. A Magyar Nemzeti Függetlenségi Front minden pártja érzi, hogy az erős, ütőképes, demokratikus új magyar hadsereg létrehozása egyenesen nemzeti becsület kérdése. Ez az egység rendkívül egészséges tünet. Mi azonban, kommunisták, itt is szembenézünk a tényekkel. Tudjuk, hogy a falvakban és városokban is unják a háborút. A megelőző rendszer másfélmillió magyar katonát áldozott Hitlernek. Nem

lehet ezekután csodálkozni, hogyha a férfinemzedék kissé húzódozik a katonai szolgálattól. Ebből az következik, hogy a pártok, a demokratikus pártok és elsősorban a Kommunista Párt, minden erejüket összpontosítsák arra, hogy ezt a hangulatot megszüntessék és megértessék a magyarsággal, hogy az új demokratikus hadsereg létrehozása a nemzetmentés egyik legfontosabb kérdése.

Meg vagyunk győződve róla, hogy ezt a mi elvtársaink és rajtuk keresztül az egész munkásság megérti és helyesli. Mi a Pártunk tagjait felszólítjuk arra, hogy a legjobb erőket adják önként az új hadsereg rendelkezésére és hassanak oda, hogy a többi pártok, a falu és a város népe, kövessék ezt a példát. Mi az új hadsereg rendelkezésére bocsátjuk a Párt kipróbált, katonailag képzett erőit, rendelkezésükre adjuk a sokszáz magyar kommunista partizánt, azokat, akik az elmúlt hónapokban már megmutatták, hogy nemcsak szóval, de vérük hullásával is tudnak harcolni a magyar nemzet felszabadításáért. *(Éljenzés.)* Az új hadsereg rendelkezésére bocsátjuk a Párt régi spanyolországi önkénteseit, akik már 8—9 évvel ezelőtt felismerték a fasizmus elleni fegyveres harc szükségességét és ezt a felismerést tettekkel és önkéntes vállalkozásukkal aláhúzták.

Meg vagyok győződve róla, hogy az új hadsereg felállítását Debrecen városa és a hajdúság a legnagyobb erővel támogatni fogja. Néhány nappal ezelőtt értesültem róla, hogy Szeged és környéke elhatározta, hogy az új hadseregben külön szegedi hadosztályt fognak felállítani. *(Éljenzés.)* Remélem, hogy Debrecen nem fog elmaradni Szeged mögött és a hajdúk, apáik hagyományaihoz híven, Rákóczi kurucainak, Kossuth honvédeinek példájára, szintén fel fognak állítani legalább egy új hadosztályt és harcolni fognak azért, hogyha már a magyar hadsereg talán nem lehet ott Berlin ostrománál, de a dicső Vörös Hadsereg oldalán ott legyen Bécs vagy München ostrománál.

Amilyen egyöntetű most ebben a kérdésben az összes demokratikus pártok összefogása, annyira aggasztó, hogy ezen a téren is lesznek gyanús jelenségek. Az utolsó napokban például újra felmerültek a régi rendszer ismert generálisai, akiket nem annyira harctéri működésükről ismertünk, mint inkább azokról a fényes győzelmekről, amelyeket részvénytársasági igazgatóságok busás jövedelmeiből folyó harcban szereztek. *(Felkiáltások: Le velük!)* Felmerült egy olyan tábornok neve, kiről többször hallottunk, amikor Berlinbe ment Göbbelshez tanácsért, vagy akinek hangját négy hónappal ezelőtt hallottuk utoljára a rádióban, amikor érces hangon

szólított fel csendőröket és Gestapo-ügynököket, hogy harcoljanak vérebeikkel és farkaskutyáikkal a magyar nemzet legöntudatosabb katonái, a magyar partizánok ellen.

Azt hiszem, Elvtársaim, hogy nem olyan hadsereget akarunk felállítani, ahol ilyen embereknek helye van. A Magyar Kommunista Párt, a magyar munkásság és vele együtt az egész magyar demokrácia olyan hadsereget akar, melynek katonái, tisztjei és tábornokai jó hazafiak, gyűlölik a németeket, értik a mesterségüket, bátrak és megértik az új idők szellemét. A Kommunista Párt minden erejével támogat egy ilyen hadsereget, mert meg van győződve róla, hogy csak ily hadsereg képes lemosni a nemzetről azt a gyalázatot, amelyet a 25 esztendős reakció rákent.

Most nézzük, hogyan állunk a demokratikus berendezésekkel.

A magyar demokrácia azon áll vagy bukik, hogy mennyire tudjuk áthatni az egész ország közéletét, az egész közigazgatást, a közoktatást demokratikus szellemmel, a legalsóbb szervektől a legfelsőbbekig. Mindenütt a demokratikus népi erőnek kell érvényre jutni. Ha csak a szavakat nézzük, e téren szintén nincs baj, nincs panasz.

A gyakorlat azonban itt is eltér az írott szótól. Egyre-másra kapunk híreket, hogy falusi jegyzőségekben, sőt magasabb helyeken is ottmaradtak először meglapulva, de aztán egyre elevenebb tevékenységet kifejtve, a régi rendszer képviselői. Nagy meglepetéssel olvastam például a „Népszava" egyik riportjában, hogy a Nyírségben még a vasútállomásokon kakastollas csendőrök állnak. A „Néplap" mai számából értesültem, hogy ugyanakkor, amikor a munkásság béreinek kifizetésénél a legnagyobb nehézségek vannak, amikor a debreceni rendőrséget nem tudják rendszeresen fizetni, ugyanakkor a csendőrök szépen megkapták a nyugdíjaikat. Azt hiszem Elvtársaim, hogy ezek a tények azt mutatják, hogy a demokratikus berendezések terén még csak a kezdet kezdetén állunk és szükség van a munkásosztály, az egész magyar demokrácia éberségére és egységes közbelépésére, ha azt akarjuk, hogy a betűből, szóból tett is váljék.

Térjünk át egy másik kérdésre: a vetés kérdésére.

Mindnyájan tudjuk, hogy őszi élelmünk elsősorban attól függ, hogy vetünk-e most? Amit most vetünk, azt fogjuk learatni. Ezen a téren aggasztó tünetek vannak. Minden oldalról halljuk azt a hírt, hogy a vetés elhúzódik. Mégpedig elhúzódik nemcsak azért, mert nagyon sok helyen nehézségek vannak az igával vagy vetőmaggal, hanem azért is, mert sokan akadnak, akik szándékosan elhúzzák

a vetést. Akik arra spekulálnak, hogyha ősszel éhség lesz és nehézségek lesznek, ezeket a nehézségeket a fiatal demokrácia és persze elsősorban a Kommunista Párt nyakába lehet varrni. Ezért a munkásosztály, de a magyar demokrácia feküdjön bele ebbe a munkába.

Az utolsó napokban módomban állott az ország minden részéből való földmívesekkel és kommunistákkal beszélni, akik falun dolgoznak. Egyik-másik helyen meglepő példáját láttam annak, hogy milyen áldozatkészséggel, munkaszeretettel és a feladat nemzeti jelentőségének milyen megértésével dolgoznak a kommunisták és hogyan biztosítják a legprimitívebb eszközökkel, hogy minden talpalatnyi területet bevessenek. Kérem a debreceni munkásságot, hogy ebben a kérdésben teljes erővel támogasson minden kísérletet, minden szándékot, mely arra irányul, hogy biztosítsuk őszre a legnagyobb nehézségek árán is a nemzet élelmezését. *(Helyeslés.)*

Még egy kérdés, amely újsütetű, de eléggé veszedelmes. Ez a korrupció kérdése. Ahová néz az ember, mindenütt megvesztegetést, lopást és visszaélést tapasztal. A fiatal magyar demokráciának ez a legveszedelmesebb ellensége.

Én a Magyar Kommunista Párt nevében kijelentem, hogy mi a magunk soraiban nem tűrjük a korrupciót, de azonkívül is a legkíméletlenebb eszközökkel fogunk e téren küzdeni.

Nem tűrünk magunk között olyat, akihez a korrupciónak még csak az árnyéka is fér és gondoskodunk róla, hogy a magyar közéletet is áthassa a korrupció elleni harc, a polgári demokratikus becsület érzése.

Befejezésül egy kérdésről szólok, ami az utolsó hetekben merült fel, de aminek jelentőségét nem lehet eléggé aláhúzni: ez Budapest lakosságának a helyzete. Azok a hírek, Elvtársaim, amelyeket Budapestről hallunk, mind azt mutatják, hogy Debrecennek, a magyar népnek, sőt talán a kormánynak nincs eléggé tudomása arról a szörnyű helyzetről, amelyben Budapest lakossága sínylődik.

A viszonyok szinte leírhatatlanok. A szenvedés, amely fővárosunk lakosságát most sujtja, a kibírhatatlanság határához közeledik.

Félre kell verni a harangot és meg kell mondanunk, hogy amit ezen a téren eddig tettünk, bármilyen jószándékú is legyen, ez lényegében még csak egy csepp a tengerben.

És ha nem akarjuk, hogy Budapest házainak szétbombázása és szétrombolása után, a hidak elpusztítása után a lakosság jelentékeny része az éhinség és járványok következtében elpusztuljon, akkor minden erőnket mozgósítanunk kell Budapest lakosságának

megmentésére. Nem szabad megengednünk, hogy hetek vagy hónapok mulva súlyos szemrehányás érhesse a magyar népet azért, mert közönyösen nézte végig Budapest lakosságának szörnyű szenvedéseit.

A Kommunista Párt, mint mindenütt, ezen a téren is az első sorba lép és felhívja saját szervezeteit, a munkásosztályt és az egész nemzetet, hogy teljes erejével siessen a szenvedő, borzalmas viszonyok között élő budapesti lakosság segítségére. *(Felkiáltás: Segélyakciót Budapestnek!)*

Elvtársak! Érintettem a legfontosabb kérdéseket, amelyek ma nemzetünket foglalkoztatják. Nem kendőztem el semmit. Nevén neveztem a gyermeket. Ott, ahol kellett, megmutattam a sikereket, de felhívtam a figyelmet a nehézségekre is. Kétségkívül szükség van arra, hogy a demokrácia első sikerei után újabb lendületet adjunk a magyar népnek, hogy most, amikor új fejezet kezdődik, amikor a szóról a tettre kell áttérni, akkor újra megtalálja magában a rendkívüli nehéz idők ellenére, azt az erőt, amely e nagy feladatok elvégzésére alkalmassá teszi. Nekünk, kommunistáknak, 2—3 hónappal ezelőtt, amikor a testvérpártok még gyengék és elaléltak voltak, az a szép és történelmi szerep jutott, hogy bár magunk is ezer sebből véreztünk, segítségére siettünk a demokratikus pártoknak, hogy minél hamarabb magukhoz térjenek, erőt gyüjthessenek és beállhassanak a nemzeti felépítés frontjába.

Ma Pártunk újra hasonló feladat előtt áll. Ha látjuk, hogy van egy bizonyos megtorpanás, akkor az a feladatunk, hogy ezen segítsünk és előrelendítsük az építés ügyét, miután előrelendítettük az útkeresés és a célkitűzés ügyét. Erre a célra a Kommunista Párt ma is mint 3—4 hónappal ezelőtt, legjobb eszköznek tartja az összes nemzeti erők összefogását. Ebben a tekintetben célkitűzésünk egy hajszálnyit sem változott. A mi véleményünk az, hogy azok a demokratikus pártok, amelyek a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front keretén belül találkoztak, történelmi missziót végeztek, és hogy ez a nemzeti összefogás nem pillanatnyi vagy átmeneti jelentőségű, hanem hosszú időre szól. Meg lehet mondani előre, hogy minél tovább haladnak kart-karban, annál gyorsabban fog haladni a nemzet újjászületése és felemelkedése.

Ezért a Magyar Kommunista Párt ma is, mint fellépésének első pillanatában, változatlanul hangoztatja az összes demokratikus erők összefogását. Mi nem hunyunk szemet a nehézségek előtt, de meg vagyunk győződve róla, hogy ezek a nehézségek nem lehetnek

akadályai annak, hogy az összes demokratikus hazafias erőket összefogjuk. Ebben a kérdésben nincs különbség magyar és magyar között. Meg vagyunk győződve róla, hogy ebben a kérdésben velünk van minden párt becsületes, haladó, hazáját szerető többsége és ez a tudat ad nekünk erőt arra, hogy a kétségkívül mutatkozó nehézségek dacára, változatlanul vigyük a nemzeti összefogás vonalát.

Erősít ebben a tudatunkban, ebben a véleményünkben az is, hogy a történelem folyamán először vágnak egybe a magyar demokrácia célkitűzései a világ hatalmas, demokratikus államainak, a nagy Szovjetuniónak *(éljen!)* célkitűzéseivel.

Mi nem tudjuk, hogy miről tárgyalnak a Fekete-tenger partján az orosz nép nagy vezére, Sztálin *(felkiáltások: Éljen!)*, Churchill és Roosevelt, de biztos, hogy tárgyalásuk főpontja az, hogy hogyan mérhetik a legmegsemmisítőbb csapást a német fasizmusra és hogyan hozhatnak oly rendszabályokat, amelyek egyszersmindenkorra megszabadítják a világot a fasiszta mételytől.

A mi erőkifejtéseinket még egy körülmény támogatja. Bármennyire nehéz a magyar nemzet helyzete, saját erejéből ki tud lábolni a bajból. Ne legyünk csodavárók, ne várjunk különösebb segítséget sem a Szovjetuniótól, sem Amerikától vagy más államtól, amikor elhatározzuk, hogy haladéktalanul megkezdjük a felépítés nagy munkáját. Mi nagyon jól tudjuk, hogy addig, amíg a német fasizmus megsemmisítve nincs, a demokratikus nagyhatalmak minden gazdasági forrását a hitlerizmus megsemmisítésére kell összpontosítani.

Ebből a tudatból kiindulva, mi elsősorban a saját erőnkre akarunk támaszkodni. Ha valaha igaz volt az a mondás, hogy segíts magadon, az Isten is megsegít, úgy ez a mai magyar viszonyokra még jobban áll.

Tekintsünk előre néhány hónapra. Ha néhány hónapon belül sikerül jól megszerveznünk a vezetést, akkor őszre biztosítva van az ország élelmezése és egy csapásra megszűnnek azok a nehéz gondok, amelyek ma a hiányzó kenyérrel, zsírral, cukorral kapcsolatban a munkásságot annyira gyötrik. Ha néhány hónapon belül fel tudjuk állítani azt a nyolc hadosztályt, melyek létrehozására a fegyverszüneti szerződésben kötelezték magunkat és ez a nyolc hadosztály úgy fog harcolni, mint ezt tőle várni lehet, ahogyan ez a régi magyar katonai erényeknek megfelel, miként Rákóczi kurucai és Kossuth honvédei harcoltak, akkor ezen a téren is néhány hónapi erőfeszítéssel évtizedek bűneit és hibáit hozzuk helyre. Ugyanez áll

a földreformra is. Ha az idei nyáron tető alá tudjuk hozni a földreformot, akkor oly művet fejeztünk be, melynek elérésére évszázadok óta sóvárog a magyar parasztság.

Amit mi, magyar kommunisták Pártunktól, a magyar munkásságtól, a magyar parasztságtól, a haladó intelligenciától kérünk, az az, hogy ezekben a döntő hónapokban, amikor végre van alkalmunk megmutatni a haladó nemzeteknek, hogy mi a magyar nép igazi arculata, hogy a magyar nemzetet nem a régi, letűnt reakciós rendszer képviseli, hanem az új, a demokratikus, a népi, ha ezt a feladatot meg tudjuk oldani — és meg tudjuk oldani! — akkor győztünk!

Én azt kérem Debrecen dolgozó népétől és rajta keresztül az egész országtól, hogy érezze át ennek az időnek történelmi jelentőségét. Néhány hónapi megfeszített munkát követelünk csak és már túl vagyunk a nehezén. Semmi kétségem, hogy Pártunk, amely az első pillanattól kezdve az élen állott, amely mindenütt ott küzdött, ahol a munka neheze volt, amely nem kímélt a multban és nem kímél a jelenben sem áldozatot, ebben a harcban ugyancsak az élen fog járni.

Legyen büszke minden kommunista arra, hogy ő hozza a legnagyobb áldozatot hazájának talpraállításáért és adjon neki erőt ez a tudat abban a harcban, melynek végső célja, hogy minden nehézség ellenére megvalósuljon és létrejöjjön, amiért annyit véreztünk, annyit szenvedtünk: az új, szabad, demokratikus és független Magyarország! *(Tomboló taps és éljenzés.)*

(A Magyar Kommunista Párt debreceni nagygyűlésén 1945 február 11-én tartott beszéd.)

HARC AZ ÚJJÁÉPÍTÉSÉRT

Elvtársak! Első szavam a vértanúknak szól, akik életüket adták a magyar szabadságért, a dolgozók és az egész nemzet ügyéért. Akiknek önfeláldozása nélkül nem tudnók felépíteni ma nagy Pártunkat, azt a pártot, amely olyan jelentős szerepet visz hazánk újjáépítésében. Sohasem feledjük el őket, akik életükkel és vérükkel pecsételték meg a Magyar Kommunista Párt célkitűzéseit, sem azokat az ezreket és tízezreket, akik minden üldözés és börtön dacára huszonöt esztendőn keresztül magasra tartották a Kommunista Párt vörös lobogóját.

Meg kell emlékeznem, Elvtársaim, azokról is, akik leverték a magyar nemzet kezéről a fasiszta bilincseket. A nagy szovjet népről *(taps)*, a dicső Vörös Hadseregről *(taps)* és erőskezű vezéréről, a magyarság nagy barátjáról, Sztálin elvtársról *(éljenzés, taps)* Üdvözletünket küldjük Amerika, Anglia és a többi szabadságszerető népeknek is, melyek hozzájárultak a fasiszta barbárság szétzúzásához. Üdvözletünket küldjük elsősorban a hősi Jugoszláviának *(éljenzés, taps)*, az újjászületett demokratikus Romániának *(taps)*, Csehszlovákiának *(taps)*, szomszédainknak. Forró üdvözletünket küldjük az összes kommunista testvérpártoknak *(éljenzés, nagy taps)*, amelyek velünk vállvetve harcolnak a közös, nagy célokért a reakció ellen és az emberi haladásért.

Elvtársaim! A mi sikereinknek egyik döntő összetevője az, hogy harcunkat kezdettől fogva a nemzeti erők összefogásának jegyében vívtuk meg. A Kommunista Párt már tíz esztendő óta, amióta a

fasizmus nemzetközi veszélye teljes egészében megmutatkozott, erre a nemzeti összefogásra vette az irányt. Az utolsó tíz esztendő története, de különösen az utolsó hónapok története beigazolta, hogy ez a vonal minden tekintetben helyes volt.

Elsősorban ennek köszönhető, hogy népünk a német megszállás és háborús pusztítás dacára aránylag olyan gyorsan a felemelkedés útjára léphetett, lerakhatta az új demokratikus Magyarország alapjait, létrehozta az Ideiglenes Nemzetgyűlést, az Ideiglenes Nemzeti Kormányt, megkötötte a fegyverszünetet és útját egyengette annak, hogy hazánk újra visszatérhessen a szabad nemzetek családjába. Ugyancsak ennek a helyes, a nemzet összes demokratikus erejét egyesítő politikának köszönhető, hogy sikerült a fiatal magyar demokráciának megoldani az utolsó századok legvajudóbb, legfájóbb kérdését, a földnélküli parasztság földhözjuttatását. *(Nagy taps.)*

A Magyar Kommunista Párt joggal büszke arra, hogy ebben a korszakalkotó munkában az élen járt és el van tökélve, hogy minden erejét összpontosítja arra, hogy a földhözjutottak gyökeret is verjenek és belőlük egészséges, virágzó birtokosok, jómódú, művelt kisgazdák legyenek. *(Éljenzés, taps.)* A fiatal magyar demokrácia életképességének, fegyelmezettségének nagyszerű bizonyítéka az, ami március 17-e óta, amikor a földreformtörvényt közzétették, mind a mai napig a falvakban történt. Kiderült, hogy azoknak lett igazuk, akik bíztak a magyar földmíves nép fegyelmezettségében és józan eszében. A földreform mindenütt példás rendben folyt le. Sehol komoly rendzavarásra nem került sor és ahol hibák voltak, ezeket a hibákat legtöbbször nem maga a földre igényt tartó egyszerű nép, hanem az a szabotázs okozta, amely itt vagy ott megnyilvánult. Engedjék meg, Elvtársaim, hogy néhány számban ismertessem a földreform eddigi eredményeit.

Földigénylő Bizottságok alakultak az országnak több mint 3000 községében. Ezek a Földigénylő Bizottságok eddig összeírtak 3 600 000 hold földet, amelyre a földnélkülieknek igényük van. Ebből már kiosztottak 3 350 000-et. *(Taps.)* Földigénylő jelentkezett valamivel 700 000-en alul és ebből már földet kapott 600 000-nél valamivel több földnélküli és kisbirtokos. *(Taps.)* Tekintettel arra, hogy még körülbelül jó negyedmillió hold nincs kiosztva és hogy a sváb földek kiosztására még csak ezután kerül a sor, előre lehet látni, hogy a földreform során 4 000 000 holdat fognak kiosztani és a földhözjutottak száma 6—700 000 között lesz.

Mit jelent ez, Elvtársaim? Jelenti azt, hogy egy-egy földhöz-

juttatott átlagban 5—5,5 hold földet kapott. Tekintettel arra, hogy a törpebirtokosok valamivel kevesebbet kaptak, mint a teljesen földnélküliek, fel lehet tételezni, hogy a teljesen földnélküliek átlag 6—7 hold között, szóval olyan földbirtokot kaptak, amelyen nagyban és egészében egy négytagú család már meg tud élni. Ez azt is jelenti, Elvtársaim, hogy eltűnt a faluból a 3 000 000 koldus és helyüket kisbirtokosok, kisgazdák foglalták el. Erre vonatkozólag vannak már érdekes adataink.

Amint az Elvtársak tudják, három héttel ezelőtt volt a Földmunkás Szakszervezetek kongresszusa. Erre a Szakszervezeti Kongresszusra az ország minden részéből 206 kiküldött jelent meg. E kiküldöttek többsége azonban nem volt már földmunkás, 25%-a volt csak földmunkás, 75%-a már kisbirtokos volt, sőt körülbelül egynegyed részének 6—15 holdig terjedő birtoka volt, melyeknek legnagyobb részét már a földreform során kapta. Ezek a számok mutatják, hogy milyen óriási átalakulás történt a földreform következtében a falvakban és hogy mennyire megváltozott ebben a tekintetben a falu szociális összetétele. Ránk, kommunistákra, még külön fontos az a körülmény, hogy ennek a 206 kiküldöttnek, akik lényegében a falu szegénységét és kisbirtokosait képviselték, 80%-a kommunista párttag volt. Ez a körülmény válasz részben azoknak is, akik azt hiszik, hogy a Kommunista Párt csak a városban erős. Ezek a számok mutatják, hogy a földmunkásszervezetbe tömörült falusi földmunkások és kisbirtokosok túlnyomó többsége szintén Pártunk helyes vonalát követi. Ezzel róják le hálájukat azért a vezetőmunkáért, amit Pártunk a földreform folyamán kifejtett.

Elvtársaim! Az utolsó hónapok eseményei és különösen a földreform újra beigazolták, hogy az erős, demokratikus országnak és a nemzeti összefogásnak elengedhetetlen alapfeltétele egy összekovácsolt, fegyelmezett, marxista-leninista elmélettől vezetett Kommunista Párt. *(Taps.)* Ezt azért tartom most szükségesnek aláhúzni, mert két esztendővel ezelőtt Pártunkat akkori vezetői feloszlatták és helyette Békepárt néven másikat alakítottak. Az utolsó hónapok eseményei bebizonyították, hogy ez a lépés helytelen volt és hogy nemcsak a munkásosztálynak, de az egész nemzetnek elengedhetetlen szüksége van az erős, szervezett, céltudatos Kommunista Pártra. *(Taps.)* Ez a Kommunista Párt tudja csak jól elősegíteni a nemzeti erők összefogását és én arra kérem az Országos Pártértekezletet, hogy határozatában külön húzza alá, hogy a Kommunista Párt jövendő politikai vonalának alapja továbbra is a nemzeti erők össze-

fogása legyen. *(Taps.)* Ezen az összefogáson belül elsősorban a legszorosabb kapcsolatot tartsuk a másik nagy munkáspárttal, a Szociáldemokrata Párttal. *(Taps.)* Ez a szoros kapcsolat természetesen nem zárja ki, sőt szükségessé teszi, hogy a demokrácia többi pártjaival, a Független Kisgazdapárttal és a Nemzeti Parasztpárttal *(éljenzés és taps)* szoros és baráti együttműködésben maradjunk és együttesen építsük tovább a fiatal, demokratikus magyar államot.

Elvtársak! A magyar demokráciának belső sikerei gyökeresen átalakították nemzetközi helyzetünket is. Ma már Magyarországra egész más szemmel tekintenek, mint a régi Horthy-Magyarországra. Elsősorban a szomszédállamok magatartása mutatja ezt. E tekintetben nagy örömmel hallottuk a fiatal román demokrácia miniszterelnökének, Grozának a magyar-román barátságról szóló nyilatkozatait és innen, erről a helyről jelenthetem ki, hogy a Magyar Kommunista Párt, a magyar dolgozók és a magyar nép nevében örömmel ragadjuk meg ezt a felénk kinyujtott kezet és rajta leszünk, hogy a magyar nép hasonló szavakkal és ami még fontosabb, hasonló tettekkel válaszoljon. *(Taps.)*

Ugyanilyen jelenségeket látunk a megújhodott, hősi Jugoszláviában *(taps)*. A jugoszláv nép hasonló érzelmeket táplál a magyar nemzettel szemben és semmi kétség, hogy a magyar nemzet ezt a barátságos szellemet hasonlóval viszonozza.

Meg vagyok győződve róla, hogy a csehszlovák köztársaság is ilyen szellemben fogja kezelni az ott élő magyarokat és ezzel elősegíti annak a jóviszonynak a kialakulását, amely mindkét állam számára annyira szükséges.

Elvtársaim! Nekünk most egy új szomszédunk is van: a Szovjetunió. *(Éljenzés, nagy taps.)* Ha a Magyar Kommunista Párt mindent megtesz arra, hogy a régi szomszédokkal kiépüljön és elmélyüljön az az egészséges, szívélyes jóviszony, ami a nemzetek közötti jó együttműködésnek és együttélésnek alapfeltétele, akkor ez fokozottan áll a Szovjetunióra. A Magyar Kommunista Párt a nemzet becsületügyének tekinti, hogy a fegyverszüneti szerződésben vállalt jóvátételeket pontosan teljesítse és ezzel is erősítse új, nagy szomszédunkhoz, a Szovjetunióhoz való jóviszonyt.

Elvtársaim! A fasiszta barbárság megsemmisítésével és a béke helyreállításával a magyar népre és benne a Magyar Kommunista Pártra új feladat hárul. Ez az újjáépítés feladata. Az újjáépítés lesz a fiatal magyar demokrácia tűzpróbája. Erre kell most összpontosítani a magyar nemzet és a Magyar Kommunista Párt főfigyelmét,

A Magyar Kommunista Párt helyesli azt a gazdasági programot, amely az ország ipari termelése újjászervezésének keretében elsősorban a legfontosabb feladatokra összpontosítja a meglevő gazdasági erőket. E feladatok közül a legsürgősebb a vasút és a posta kérdése. *(Éljen Gerő elvtárs!)* Nem kell magyaráznom, hogy amíg vasút, posta, telefon, távíró nem működik, addig nem tudjuk biztosítani az ország összes gazdasági erőinek mozgósítását. Hogy a Magyar Kommunista Párt ezt a feladatot mennyire komolyan veszi, azt azzal is aláhúzta, hogy megoldására és elősegítésére pártunknak egyik legjobb emberét, Gerő elvtársat küldöttük be a kereskedelmi minisztériumba. *(Nagy taps.)* Nem volt számunkra könnyű Gerő elvtársról lemondani. Aki ismeri az utolsó hónapok történetét, az tudja, hogy fiatal pártunk építésével és megerősödésével mennyire össze volt forrva Gerő elvtárs működése. Ha tehát ennek ellenére meghoztuk ezt az áldozatot, ezt azért tettük, hogy minden irányban aláhúzzuk, milyen óriási fontosságot tulajdonítunk a vasutak és általában a közlekedés rendbehozásának. Ezen túlmenőleg el vagyunk szánva arra, hogy pártunknak legjobb erőit be fogjuk állítani erre a munkára. Ez az első feltétel a gazdasági élet vérkeringésének megindítására.

A vasúttal természetesen összefügg egy sor iparág, egy csomó gyár, amely a vasútnak különböző ágazatait ellátja. Ezek megindítására is a legnagyobb súlyt kell helyezni.

Emellett a gazdasági élet újjáépítésének másik elengedhetetlen feltétele, hogy a nemzet és a párt figyelmét az építőmunkára, a megrongált házak, a rombadöntött gyárak felépítésének munkájára irányítsa.

Új, nem kevésbbé fontos feladat a mezőgazdasági gépipar helyreállítása. A mezőgazdasági gépipar helyreállításánál elsősorban az a cél vezet bennünket, hogy az új gazdáknak, akik annyi hősiességgel és odaadással, gyakran eke és iga nélkül, a két kezükkel művelték meg a földet, lehetővé tegyük, hogy az aratásra meglegyen a kaszájuk, a kapájuk, az aratógép alkatrészei, egyszóval mindaz, amivel szorgalmas munkájuk gyümölcsét le is tudják aratni. A vasút, az építés és a mezőgazdasági gépipar az a három terület, amelyre az általános felépítés keretén belül a Magyar Kommunista Párt elsősorban súlyt fektet.

Az ipar megindításához óriási tőkére van szükség. A Magyar Kommunista Párt nehezményezi, hogy az ipar megindításához szükséges tőkéket a kormány eddig nem mozgósította. Meglepetéssel —

és mondhatom, bosszankodva — láttuk, hogy az új papírpénzt nem a bankokon keresztül a gyárakhoz juttatják, hogy azok kifizethessék a hátralékos munkabért, új anyagokat vásárolhassanak és megindíthassák a gyárak működését, hanem a régi ezerpengősöket váltják fel vele és ezt hónapokig akarják folytatni. A mi nézetünk az, hogy ez helytelen. A magyar iparnak a legközelebbi hónapokban az eddiginél hasonlíthatatlanul nagyobb támogatást kell kapnia az állam részéről. A mi véleményünk az, hogy a legközelebbi három hónapban legalább két milliárd pengőt kell juttatni a gyáraknak, hogy teljes erővel megindíthassák a termelést és végre elkezdődjön az iparcikkek gyártása. Természetesen gondoskodni kell arról, hogy e pénzt valóban a termelésre fordítsák. Gondoskodni kell arról, hogy ezek az összegek ne váljanak afféle „nemzeti ajándékká" és hogy ezeket az összegeket a demokratikus állam később, amikor a termelés már megindult, amikor az ipar megerősödött, áruban vagy más értékben valorizálva kapja vissza. Ezzel egyidejűleg azt is követeljük, hogy a felépítés meggyorsítása céljából kíméletlenül kobozzák el a nyilasok és fasiszták üzemeit *(élénk helyeslés és nagy taps)* és a befolyó összegeket is elsősorban a felépítés céljaira kell fordítani.

Követeljük, hogy azokat, akik szándékosan hátráltatják az újjáépítés nagy művét, akik szabotálnak, vagy akik arra spekulálnak, hogy a fiatal demokrácia építőmunkáját megzavarják és ezzel gazdaságilag aláássák a magyar demokrácia alapjait, kíméletlenül üldözzék. Ugyanakkor helyesnek tartjuk azt, hogy azok a vállalkozók és gazdasági körök, akik becsületesen és őszintén akarnak segíteni az újjáépítésben és a gazdasági helyreállításban, erőteljes támogatásban részesüljenek. Azért tesszük ezt, mert így is elősegítjük és meggyorsítjuk a felépítés menetét és megrövidítjük a magyar dolgozó nép, a magyar munkásság számára a nélkülözések idejét. Mi, magyar kommunisták, jobban tudjuk, mint bármely párt, hogy mennyit szenved ma a magyar nép, de különösen az ipari munkásság és kötelességünknek tartjuk, hogy szenvedésének, nélkülözésének idejét minden eszközzel lerövidítsük. Ezért támogatunk mindenkit, aki segít a felépítésben. Meg vagyok győződve róla, hogy a Kommunista Pártnak ez a javaslata sok elvtársunknál nemcsak némi meglepetést, hanem talán ellenszenvet is fog kiváltani. Ezeknek az elvtársaknak a figyelmébe ajánlom a következőket:

Nemcsak nálunk fordul elő, hogy időnként munkára serkentették a kapitalistákat. Előfordult ilyesmi a Szovjetunióban is. Aki

ismeri a Szovjetunió történetét, az tudja, hogy 1921-ben, szóval a győzelmes proletárforradalom negyedik esztendejében, maga Lenin javasolta az új gazdasági politikát, amelyiknek egy lényeges része az volt, hogy a szocialista tanácsköztársaságon belül visszaadták az üzemek egyrészét a magántőkének. Abban az időben nagyon sok munkás, sőt sok kommunista is elégedetlenkedett emiatt. Azóta persze kiderült, hogy az intézkedés nagyon helyénvaló volt. A mi viszonyaink természetesen egészen mások és ez a példa a magyar helyzetre minden változtatás nélkül egyszerűen nem vihető át. De a hasonlóság kétségkívül fennáll. Mutatja, hogy ezt mi, akik egy magántulajdon alapján álló demokrata országban élünk, szintén alkalmazhatjuk és alkalmazni is fogjuk. Mi nagyon jól tudjuk, hogy az ilyen állami segítségtől természetesen erősödik a tőke, de ugyanakkor tudjuk, hogy erősödik a demokrácia is és erősödik a demokrácián belül a magyar dolgozó osztály és ezért határoztuk el, hogy az eddigi lassú építési tempó meggyorsítására minden erőnkkel szorgalmazzuk ezt a gazdasági lépést.

Természetesen ezzel összefügg az is, hogy minden erővel gondoskodunk arról, hogy az ipari munkásság, elsősorban a vasutasok, a vasútra dolgozók, az építőmunkások, az építőiparosok és a mezőgazdaságra dolgozó iparok munkássága megkapja a legszükségesebb élelmi és ruházati cikkeket, mégpedig állami áron még abban az esetben is, hogyha ezáltal helyzetük pillanatnyilag jobb is lesz, mint az ipari munkások átlagos színvonala. Feltétlenül meg kell találnunk a módját annak, hogy a termelés a döntő pontokon teljes erővel meginduljon. Ugyanúgy, ahogy a fronton oda irányítják a legtöbb hadianyagot, a legtöbb lőszert, ahol az ütközet döntő része folyik, ugyanígy kell dolgozni a gazdasági életben is. Természetesen ezzel kapcsolatban és ezzel párhuzamosan kíméletlenül gátat kell vetni az árakat felhajtó spekulációnak, mely lehetetlenné teszi, hogy a bérek és az árak között tűrhető arány alakuljon ki. Elsősorban ki kell zárni minden néven nevezendő közellátásból, meg kell vonni minden néven nevezendő élelmiszerjegyet azoktól, akik nem végeznek hasznos munkát. *(Helyeslés, taps.)* Internálással és közmunkák útján rá kell kényszeríteni a spekulánsokat, az árdrágítókat és a felépítés minden szabotálóját arra, hogy munkájával ő is járuljon hozzá a felépítés nehéz feladatának megvalósításához.

Ezzel párhuzamosan el kell kezdeni a bányák államosítását. *(Éljenzés, nagy taps.)* Ezt a követelést annakidején már magukévá tették a Magyar Nemzeti Frontban egyesült demokrata pártok is, ezt

a követelést egyhangúlag elfogadta a nemrég megtartott bányamunkás kongresszus is. Csak természetes, hogy a Kommunista Párt ezt a követelést teljes erővel támogatja.

A felépítésnek, Elvtársaim, vannak belpolitikai előfeltételei is. Ezekhez az előfeltételekhez tartozik elsősorban, hogy végre igazán megindduljon a harc a fasiszta- és nyilasmaradványok kiküszöbölésére, gyökeres kiirtására. *(Úgy van, taps.)* Meg kell mondanunk, hogy ami ezen a téren eddig történt, az a kezdet kezdete. Teljesen tűrhetetlen, hogy lanyhán és hanyagul igazoltassák különböző közintézmények és vállalatok régi nyilasszellemű, fasisztaszellemű, reakciós köztisztviselőiket és egyre-másra visszatérjenek a közhivatalokba a régi rendszernek azok a képviselői, akiknek működése tette lehetővé a nyilasuralmat és akiknek a működése következtében érte hazánkat annyi szenvedés. Tűrhetetlen az, hogy a Népbíróságok csak a kisnyilasokat sujtják, az igazi felelősek pedig jelentéktelen büntetésekkel ússzák meg, vagy ügyük és perük érthetetlen okokból nagyon elnyúlik és legtöbbjük mind a mai napig nem került még bíróság elé. A magyar nép csak akkor fogja vállalni a felépítésnek óriási terheit, akkor fogja beleadni minden erejét, ha ugyanakkor látja, hogy az ország demokratizálódása is teljes erővel halad. A demokratizálódásnak egyik alapfeltétele pedig az, hogy az eddiginél sokkal kíméletlenebbül üldözzük a fasisztákat és a nyilasokat. *(Élénk helyeslés és taps.)*

Az ország felépítése a demokratikus nemzeti erők összefogását követeli meg. A nemzeti erők között az egyik legjelentékenyebb természetesen a Kommunista Párt. Az ilyen nagy feladatok előtt kötelességünk megnézni, hogy is állunk saját erőinkkel. Mik az előnyeink, milyen hibáink vannak, hogy lehet ezeket minél gyorsabban kiküszöbölni, hogy a Párt teljes erejével foghasson az újjáépítés nehéz munkájához. A párttagság száma jelenleg valamivel 150 000-en felül van. Ebben a számban nincs benne még a le nem igazolt tagoknak egy része. A pártszervezetek száma meghaladja az 1500-at. Azt lehet mondani, hogy az ország minden második községében van már kommunista szervezet. Vannak megyék, különösen az ország kelcti részén, ahol a Kommunista Párt hamarább kezdte meg működését, ahol a megyék minden községében van Kommunista Párt. A Párt fejlődésének ütemét jellemzi az, hogy három hónappal ezelőtt a párttagság létszáma még csak 30 000 volt. A leggyorsabban növekedett Nagy-Budapest pártszervezete, amely három hónappal ezelőtt 3000 tagot számlált, ma pedig 26 000-en

felül van. Ha ezeket a számokat megnézzük, a következő kép tárul elénk:

Pártunk az utolsó hónapokban naponta átlag 1200—1300 új taggal szaporodott és naponta átlag 10—12 új szervezet jött létre. Rendkívül megnövekedett a Párt súlya és az új tagok jelentkezése a május elsejével kapcsolatban. Május elseje megmutatta Budapesten, de szerte az országban is, hogy milyen mély gyökerei vannak Pártunknak nemcsak a munkások és parasztok, de sok helyen a dolgozó intelligencia körében is. Május elseje Pártunknak igen komoly sikere volt, nemcsak azért, mert Budapesten és vidéken százezreket mozgatott meg, hanem azért is, mert mindenki tapasztalhatta, hogy május elseje valóságos népi, nemzeti ünneppé változott. Az előző napokon Budapesten is, de a vidéken is tíz- és tízezer önkéntes munkás dolgozott lelkesedéssel a házak és utcák feldíszítésén és már április 30-án délután ünnepi hangulat uralkodott Budapesten és az egész országban. Mindenki érezte, hogy másnap szabad májust fog ünnepelni a magyar nép.

Természetesen ezzel a nagy fellendüléssel kapcsolatosan gyorsan nőtt a párttagság is. Erre vonatkozólag jellemző, hogy április 20-tól május 9-ig, szóval a május elsejét megelőző és utána következő tíz-tíz napon Nagy-Budapest kommunista szervezeteinek taglétszáma 25%-kal emelkedett. Ez mutatja, hogy a budapesti szervezetek értették a módját annak, hogy a május elsejével kapcsolatban mutatkozó fellendülést és Pártunk megnőtt vonzóerejét szervezetileg is lerögzítsék. Felvették Pártunkba azokat a munkásokat, azokat a szimpatizálókat, akik a május elsejét megelőző vagy az utána következő napokban önzetlen munkájukkal megmutatták, hogy érdemesek arra, hogy a Kommunista Párt soraiban helyet foglaljanak.

Mik a Kommunista Párt hibái?. Már maga az a körülmény, hogy Pártunk ilyen gyorsan növekedett, hogy tagságunknak több mint nyolcvan százaléka tulajdonképpen az utolsó három hónapban lépett be, magában véve mutatja, hogy a Párt fiatal és távolról sem ment át azon a nevelésen, mint amelyet az ország vezetésében fontos helyet elfoglaló Kommunista Párt tagságától meg kell követelni. A legnagyobb hibája Pártunknak az, hogy az elvtársak eszmeileg még nincsenek összeforrva, nem ismerik az igazi fegyelmet, az igazi pártfegyelmet. A fegyelmet, mint minden egyebet, tanulni kell. A tanulást és tanítást a pártmunka keretein belül, a pártélet keretein belül kell elvégezni. A mi párttagságunk fiatal, ezt a fegyel-

mező tanulást még nem tudta elvégezni. A feladatok azonban, elsősorban a felépítés feladatai, nem várnak és ezért a Kommunista Párt minden tagja tartsa kötelességének, hogy a fegyelmet gyorsan magáévá tegye. Minden tekintetben fegyelmezetten és pontosan hajtsa végre azt, amit a Pártvezetőség elhatároz. Ez úgy a Pártnak, mint az ország felépítésének egyik legfontosabb kelléke. A fegyelem megszilárdítása az első követelmény, amit most a felépítés előtti seregszemlén a Kommunista Párt saját tagjaitól megkövetel.

A második követelményünk a tudás. Az természetes, hogy a huszonötéves reakció alatt, amely a felszabadulást megelőzte, a Magyar Kommunista Párt tagjainak nem volt sok alkalma megszerezni azt a marxi, lenini, sztálini tudást és tanítást, ami nélkül nem lehet jól dolgozni egy igazi kommunistának. Ezt a hiányt gyors ütemben most kell pótolni. E téren már vannak kisebb sikereink. Felállítottunk Debrecenben egy pártiskolát, amely igen jól működik s amelyből eddig több mint százhúsz elvtársunk került ki és ahol most is több mint száz elvtárs tanul. Ez azonban lényegében egy csöpp a tengerben. Ha tekintetbe vesszük, hogy Budapesten és egyebütt is folyik oktatás, vannak szemináriumok, még akkor is meg kell mondani, hogy az oktatási munkát a sokszorosára kell fokozni és azért javasoljuk, hogy a debreceni iskola példájára Budapesten is és a Dunántúlon is egy-egy hasonló magasnívójú iskolát hozzunk létre.

A pártsajtót feltétlenül erősíteni kell. A Kommunista Pártnak tulajdonképpen csak három pártlapja van. Ezen felül azonban közvetve vagy közvetlenül befolyása van a vidéken megjelenő legtöbb lapra is. Ennek ellenére különösen a pártlapoknak a nívója, agitációs ereje, vonzóereje még nem olyan, mint ahogy ezt a Kommunista Párt sajtójától megkövetelhetjük. Ezen a téren feltétlenül komoly javításokra van még szükség. Javítani kell az összeköttetést is, mert nagyon sok pártszervezetünk van, amelyik még egyáltalán nem kapott központi pártsajtót. Az összeköttetés Pártunknak egyik legnagyobb gyöngéje. Az ország különböző városai és falvai lényegében mind a mai napig úgyszólván önálló életet élnek, egy-egy kis köztársaságot képeznek. Legtöbbször így van ez a pártszervezetekkel is. Különösen a falusi és vidéki pártszervezetek összeköttetése rendkívül laza és nagyon gyakran egyáltalán nincs meg a központtal. Ezen gyorsan és gyökeresen változtatni kell. Az országos szervezési osztályt kötelezni kell arra, hogy két hónapon belül annyira javítsa meg az összeköttetést a Vezetőség és a vidék között, hogy a legutolsó faluba is gyorsan el tudjuk juttatni mindazt az

anyagot, utasítást és határozatot, ami a Párt egységes, jó vezetéséhez feltétlen szükséges.

Ezzel kapcsolatban feltétlenül erősíteni kell a kommunista propagandát, amely kezd alaposan elmaradni mindattól, amire szükség van. Elég csak végignézni a budapesti falakat és látjuk, hogy a kommunista plakátok, a kommunista röpcédulák mennyire elmaradnak a többi pártok hasonló termékei mellett. Ugyanigy van ez vidéken is. Ezen a helyzeten gyorsan és gyökeresen változtatni kell.

Meg vagyok győződve róla, hogy a Párt ezeket a feladatokat: a fegyelmezést, a Párt elméleti színvonalának emelését, az oktatást, a sajtót, a propaganda megjavítását, az összeköttetések megjavítását meg is fogja oldani. Mindez azonban nem segít, Elvtársaim, akkor, ha nem dolgozunk minden erővel azon, hogy párttagságunk megértse a Párt mostani politikai vonalát. És itt őszintén kell beszélni, Elvtársaim: a Párt jelentékeny része, a fővárosban is, de még inkább a vidéken, nem érti meg ezt a vonalat és ha nem érti meg, akkor természetesen nem tudja a gyakorlatba átvinni és ennek megfelelően nem tudja ott a helyszínen végrehajtani a demokratikus nemzeti erők összefogásának a politikáját.

Ebből kétféle baj eredhet: az egyik az, hogy az összefogást úgy értelmezi, hogy a Magyar Kommunista Párt teljesen uszályába kerüljön a többi pártoknak. A megegyezés kedvéért feladja a saját helyes álláspontját, olyan álláspontokat fogadjon el, amelyek lényegében nem segítik elő a demokrácia fejlődését, sőt nem egyszer a reakció malmára hajtják a vizet. Ez az egyik véglet. A másik véglet az, amely a Magyar Kommunista Pártnak a politikáját egyszerű parancsolással és diktatúrával akarja a többi demokratikus szervekre ráerőszakolni és azokat a Párt vonalának elfogadására kényszeríteni.

Nézzük meg a gyakorlatban, a földreform kérdésénél, hogy mi a Magyar Kommunista Párt vonala a nemzeti összefogás kérdésében s a velünk szembenálló erők elleni harcban. Azért veszem a földreform kérdését, mert senki sem tagadhatja, hogy ezt kétségkívül jól oldotta meg a fiatal magyar demokrácia és ezen belül a Magyar Kommunista Párt. Sok elvtárs, amikor meglátta a földreformjavaslatot, kifogásolta azt, hogy a zsírosparasztoknak 200 hold földet hagytak meg és az úri birtokokból is meghagytak 100 holdat. Sokan azt is kifogásolták, hogy a többi pártokkal együtt csináltuk a földreformot. Most nézzük meg, mi lett ennek a politikának az eredménye.

Ha nem így dolgoztunk volna, Elvtársaim, ha elfogadtuk volna azoknak a javaslatait, akik még a Földmunkás Kongresszuson is harsányan követelték, hogy el kell venni legalább ötven holdig, sőt egyik-másik szerint húsz holdig a gazdáktól a földet, akkor milyen helyzet állott volna elő a faluban. Mi kommunisták azt a politikát követtük, hogy megnyugtattuk a parasztságnak a középső rétegét, a szegényparaszttól a 200 holdig menő paraszti réteget. Azt a réteget, amelynek a faluban a legnagyobb a befolyása. Ha mi ezt nem tettük volna, akkor az ezer- és tízezerholdasokkal összekovácsoltuk volna ezeket a parasztokat, az ötven-, száz- és százötvenholdas parasztokat, akiknek falun, mint mondottam, óriási befolyásuk van. Egységfrontot alkottak volna a földreformmal szemben és akkor a földreform, a földosztás semmiesetre sem ment volna ilyen símán. Ez a politika tehát helyes volt. Most visszanézve látjuk, hogy milyen helyes volt. Ugyanakkor helyes volt az is, hogy földet adtunk a középparasztoknak. Rendkívül nagy szükség volt annak megmutatására, hogy ez a reform nemcsak a falu proletárrétegét vagy törpebirtokosát erősíti, hanem erősíti azt a középparasztot is, akinek sok gyereke van, vagy egyéb okból rászorul arra, hogy valami földet kapjon. Ez az elképzelés is helyesnek mutatkozott, mert megértette a falu népessége, hogy a magyar demokrácia és benne a Magyar Kommunista Párt rájuk is gondolt, őket is támogatja és segítségükre siet.

Helyes volt Elvtársak az is, hogy az összes demokratikus pártok segítségét igénybevettük a földreformnál. Mert ha a falu azt látta volna, hogy csak a Kommunista Párt és mondjuk a Nemzeti Parasztpárt hajtja végre, a többiek pedig nem vesznek részt benne, vagy éppen ellenségesen foglalnak állást vele szemben, akkor ez meggyöngítette volna a földreform állandóságába és törvényességébe vetett hitét, azt a benyomást keltette volna, hogy a földreform tulajdonképpen csak a kommunisták magánügye. Így pedig mindenütt megértette a falu, hogy bár a kommunisták harcolnak a földreform végrehajtásáért elsősorban, mégis országos rendelkezésről, a magyar nemzeti kormánynak hivatalos intézkedéséről van szó. Ez segített abban, hogy a félénk, kezdetben bizonytalan földigénylők végül is olyan lelkesedéssel és eréllyel jelentkeztek, ahogy azt a földreform üteme és végrehajtása megkövetelte. Helyes volt az is elvtársak, hogy mi a falusi papok azon részének, amely arra rászorul, szintén adtunk földet. Egyik-másik elvtárs ezt is úgy tekintette, mint valami bűnbeesést. Végeredményben azonban kiderült,

hogy ez is elősegítette a földreform végrehajtását. Így történhetett meg, hogy hat hét alatt megvalósítottunk egy olyan intézkedést, amelyért Dózsa György óta 400 esztendőn keresztül hiába harcolt a magyar földmíves szegénység. *(Taps.)*

Ezt a példát azért mutattam annyira részletesen, hogy az elvtársak lássák belőle, hogy ott, ahol látszólag túlengedékenyek vagyunk, mint a 200 hold kérdésében, vagy úribirtokoknak meghagyott 100 hold kérdésében, ez az engedékenység egy jól átgondolt és a nemzet, valamint a dolgozók érdekében levő politikának az eredménye. Ezt azért mondom, mert az a javaslatunk, amely az ipar megsegítésére vonatkozik, most a városban kelthet egyik-másik munkásrétegben ugyanolyan elkeseredést, mint amilyent a falun kelthet az a javaslatunk, hogy 200 holdig hagyjuk meg a gazdag paraszt földjét és 100 holdig az úribirtokot. Aki megértette, hogy ez volt a helyes politika falun, az értse meg, hogy ez a helyes politika a városban is.

És mindjárt hozzáteszem — és itt térek ki Pártunk legsúlyosabb hibájára — hogy a mi tagságunk igen jelentékeny része baloldali szektabetegségben szenved. Ez annyit jelent, hogy nemcsak hogy nem értik meg Pártunk vonalát, azt opportunistának tartják, nem is hajtják végre, hanem valami mást hajtanak végre, ami végeredményben óriási károkat okoz Pártunknak. Mindjárt rá is mutatok azokra a tényezőkre, amelyek ezt a baloldali szektavonalat eredményezik a Párt helyes, hajlékony és célravezető vonalával szemben.

Az elvtársak, akik ismerik Pártunk összetételét, azok tudják, hogy különösen a vidéken hirtelen felbukkantak a régi 1919-es elvtársak. Ezek az elvtársak akkoriban résztvettek a Tanácsköztársaságban. Jelentékeny részük talán nem is volt a Kommunista Párt tagja, de a Tanácsköztársaság bukása után üldöztetést szenvedett, 25 évig legtöbbször visszavonultan élt és most hirtelen jelentkezik. Az elszenvedett büntetések és üldözések következtében, meg amiatt, hogy 19-ben részük volt, tekintélyük van s a legtöbb helyen, különösen vidéken ők vezetnek. Mármost ezeknek a 19-es elvtársaknak egy kis része valóban jól megfelel a rábízott feladatoknak és jól elvégzi a pártmunkát. Legnagyobb részük azonban, amint a tapasztalat mutatja, erre nem képes.

1919 óta nem sokat tanult, munkásmozgalmi tapasztalata azóta nincs. Nem érti meg a Pártunk vonalát, bensőleg azt gyakran el is utasítja és az eredmény az, hogy gyakran nem is akarja végrehaj-

lani az összes demokratikus pártokkal való együttműködést, a nemzeti erők összefogását. Nem helyesli a Kommunista Párt vonalát vagy azt, amit a Kommunista Párt vonalának tart. Meggyőzés helyett, magyarázás helyett egyszerűen nyomással, fenyegetéssel vagy intéssel akarja a többi szervekre, a szomszédpártokra ráerőszakolni az akaratát. Az eredmény az, hogy ahelyett, hogy létrejönne a szomszédpártokkal való összefogás, kezdődik az elhidegülés, a veszekedés és megszakad, majd megtörik a nemzeti erők összefogása azon a helyen, ahol egyetlen ilyen elvtárs működik. Ahelyett tehát, hogy a demokratikus pártok egymást támogatnák, egymás ellen lépnek fel, ami a reakció erősödését eredményezi. A reakció a két veszekedő között a nevető harmadik.

De nemcsak a 19-es elvtársaknál tapasztaltunk ilyent. Mindjárt az első pillanattól kezdve felhívtuk a figyelmet arra, hogy azok az elvtársak, akik illegalitásban dolgoztak, az illegális munka elkerülhetetlen folyományaképpen gyakran maguk is szektariánus vonásokat mutatnak fel. Az illegalitással velejár, hogy kis, szűk körben dolgozzanak, hogy gyanakvók. Az elmúlt 25 esztendő alatt gyakran összerúgtak vagy élesen vitatkoztak a Szociáldemokrata Párttal és méginkább a többi demokratikus pártokkal. Ezeknek a hatása mind a mai napig kiütközik náluk és nem tudják szívvel-lélekkel végrehajtani a Párt új és helyes politikáját.

Vannak azonkívül új pártdiktátorok, akiket más helyzet termelt ki. Az elvtársak nagyon jól tudják, hogy amint a front továbbvonult, a felszabadulás utáni napokban, a rendkívüli állapotok folytán, a Kommunista Párt volt az egyedüli szervezet, amelyik létezett. Az intézett sok mindent, olyan kérdéseket is, amik most már a közigazgatásra tartoznak. A kommunista párttitkár a faluban vagy a kisvárosban, de néha a fővárosban is, mindenféle ügyben intézkedett. Egyszemélyben volt párttitkár, rendőrkapitány, közélelmezési megbízott, szakszervezeti titkár, nemzeti tanács elnöke stb. Ott, azokban a napokban, amikor a gyors, határozott cselekvésre szükség volt, amikor nem is igen voltak még más pártok, amelyekkel meg lehetett volna tárgyalni a szükséges teendőket, ezekben az időkben természetes, hogy az ilyen kommunista vezető hozzászokott, hogy nem tárgyalta meg a kérdéseket a többi párttal, hanem gyorsan, gyakran parancsszerűen maga intézkedett. Ez annakidején érthető és természetes volt. A mai viszonyok között azonban ez már nem tartható fenn többé. Annál is inkább, mert hiszen időközben kiépültek a többi pártok is, kiépült a közigazgatás

és ennek megvannak a következményei. Különösen károsan érezteti hatását az ilyen diktátor elvtárs akkor, ha a rendőrségen ugyanezeket a módszereket alkalmazza. Mert most már ezeket a módszereket és azokat az összeütközéseket és bajokat, amelyek ezekből a módszerekből keletkeznek, egész Pártunk rovására írják.

A kommunista köztisztviselőnek és elsősorban annak a kommunistának, aki a rendőrségen dolgozik, ma fegyelmével, munkateljesítményével és a szakismeretek gyors elsajátításával kell kitűnnie. Neki kell elsősorban példát mutatnia arra, hogy hogyan kell kiépíteni a fiatal demokrácia rendjét és tekintélyét. Neki kell bebizonyítani, hogy a régi renddel szemben a mostani gyorsan dolgozik és szemelőtt tartja a széles népi rétegek érdekeit és megérti őket. Be kell bizonyítania, hogy ellensége a régi, túltengő, lassú, költséges bürokráciának és helyette szívvel-lélekkel a népért dolgozik. Ezt követeli a Párt a magyar kommunista köztisztviselőtől és elsősorban attól a magyar kommunistától, aki a rendőrségen dolgozik. Aki ezt nem érti, aki a rendőrségen vagy köztisztviselőként vagy egyszerű párttitkárként nem ehhez alkalmazkodik, hanem fegyelmezetlen, visszaél az állásával, tűri a korrupciót vagy maga is korrupt lesz, az nemcsak Pártunknak árt ezzel, de árt az egész demokráciának és lovat ad a reakció alá, lehetővé teszi, hogy falun és városban is ezek miatt a dolgok miatt Pártunkat támadják, mint ahogy ez nem egy helyen meg is történt. A mi véleményünk az, hogy a mostani újjáépítésnek egyik legfontosabb feltétele az erős, demokratikus rendőrség és az erős, demokratikus államapparátus. Ezt meg kell érteni minden elvtársunknak. Ma ez a legfontosabb parancsolata az államapparátusban, a rendőrségen dolgozó kommunistának és azok az elvtársak, akik ezt nem értik meg, akik nem látják, hogy milyen óriási károkat okoznak Pártunknak, ha nem fogadják meg és nem hajtják végre ezt a programot és akik nem látják meg ennek a dolognak Pártunkra és a demokráciára nézve annyira káros oldalát, azoknak megmondom, hogy nincs helyük a Kommunista Párt soraiban. *(Úgy van! Helyeslés, nagy taps.)* Meg kell végre mondanunk, Elvtársaim, hogy ezek a baloldali szektariánusok jelenleg Pártunk fejlődésének és megerősödésének legnagyobb akadályát képezik és komolyan azzal fenyegetik Pártunkat, hogy a nehéz, áldozatos munkával megszerzett népszerűségünket el fogjuk veszíteni. El fogjuk veszíteni és tetejébe megerősödik a reakció.

Fel kell lépni ez ellen, Elvtársaim, mert ez a diktatúra nemcsak kifelé érvényesül, hanem egyre több a panasz, hogy belül, a párt-

életben is, lépten-nyomon találkozunk vele. Ezek a helyi diktátorok vagy régi érdemeikre vagy már megszerzett helyükre való hivatkozással hátraszorítják a közben felnövő, náluknál fiatalabb és jobb erők érvényesülését. Nem engedik be őket a vezetésbe, afféle szigetelő réteget alkotnak a Párt felső részén és ezzel elzárják azt a friss levegőt, ami nélkül nem lehet a pártszervezetek élete egészséges. Feltétlenül nagyobb gondot kell fordítani ezután a belső pártélet demokratizálására. Nem lehet tűrni, hogy a fiatal tagokat vagy az egyébként alkalmas tagokat a régiek visszaszorítsák és ezáltal gyöngítsék a Párt fejlődését. Aki a pártszervezeteket megnézi, az meglepetéssel tapasztalja, hogy néhol mennyire háttérbe szorítják az ifjúságot.

Láttam olyan pártszervezetet, mégpedig nem utolsó helyen, például Diósgyőrben, ahol a legfiatalabb vezetőségi tag 40 éves volt. A budapestkörnyéki jelentésben láttam, hogy vannak olyan falusi szervezetek, amelyeknek vezetőségében egyetlen ötven évesnél fiatalabb elvtárs nincs. Meg kell mondani, Elvtársaim, hogy ez a helyzet tarthatatlan.

A Kommunista Pártnak a munkásosztály, a parasztság és a haladó értelmiség átlagos képét kell ezen a téren is mutatnia és ha kiderül, hogy nem a fiatal, erős, fejlődő munkásosztály és dolgozók pártja vagyunk, hanem elsősorban az öregeké, ebből előbb-utóbb súlyos katasztrófa lesz. Nem lesz utánpótlás, a Párt nem fog fejlődni és nem fogja elvégezhetni azokat a feladatokat, melyek elsősorban rá várnak a nemzetépítésben. Ezt most, amikor felkészülünk az újjáépítés nagy munkájára, tartsuk szem előtt és ha hazamegyünk, igyekezzünk a helyzeten gyorsan és erélyesen változtatni.

A baloldali szektavonás, amely ismét különösen vidéken és különösen a rendőrségen levő elvtársainknál tapasztalható, ez a legsúlyosabb tehertétel jelenleg a Pártban. Egyes helyeken már kezdik emlegetni, hogy a rendőrség tulajdonképpen nem állami rendőrség, hanem egy párt szolgálatában áll. Minden erővel oda kell hatni, hogy a többi pártok is küldjék oda legjobb erőiket és hogy a rendőrség feladata magaslatán álljon. Ennek a feladatnak elvégzésére azonban elsősorban azok az elvtársak hivatottak, akik már ott vannak és akiknek példaadóan kell ott eljárni. Ellenkező esetben nem fogják tudni elvégezni azt a fontos feladatot, amely a rendőrségre vár, nem tudják igazán folytatni a harcot a nyilas fasiszták ellen, hanem éppen ellenkezőleg, maguk is céltáblái lesznek a reakció támadásainak.

Hasonló bajokat tapasztalhatunk a baloldali szektaszellem miatt nem egyszer a szakszervezetekben és az üzemi bizottságokban. Itt is gyakran olyan dolgokat csinálnak elvtársaink, amik lényegében oda fognak vezetni, hogy a felépítés, az újjáépítés üteme nem lesz olyan gyors, mint ahogy a nemzet érdeke megkívánná. Mindnyájan ismerjük az utolsó hónapok történetét. A legtöbb üzem a felszabadulás után igazgató, sőt gyakran vezető mérnökök nélkül maradt. A munkások voltak azok, akik ezeket az üzemeket rendbehozták és megindították. Hallatlan áldozatokat hoztak eközben, olyan áldozatokat, amelyek kétségkívül a magyar munkásmozgalom legfényesebb lapjait fogják képezni. Heteken, sőt hónapokon keresztül nem láttak igazgatót és ez azt az érzést keltette fel bennük, hogy lényegében egész jól el tudják ők vezetni a gyárakat kapitalisták nélkül is. A fiatal magyar demokrácia a munkásságnak ezt az érdemét azzal jutalmazta, hogy az üzemi bizottságokról szóló rendeletben messzemenő jogokat biztosított neki az üzem vezetésében. Olyan messzemenő jogokat, amelyeknek jó kihasználása mellett a munkásság, a demokrácia keretein belül, legtöbb jogos követelését kielégítheti. A hiba csak abban van, hogy a kommunisták és természetesen, gyakran nemcsak a kommunisták, túlmennek ezeken a jogokon és olyan jogokat követelnek maguknak, ami összeütközésbe hozza őket az igazgatókkal vagy a vezetőséggel és az ilyen összeütközések, az ilyen konfliktusok végeredményben újra a termelés rovására mennek.

Másutt viszont megfordítva: még azokat a lehetőségeket sem használják ki, amelyeket az üzemi bizottságokról szóló rendelet biztosít nekik. Lépten-nyomon tapasztalja az ember, hogy az elvtársak nem élnek ezekkel a jogokkal és így maguk mondanak le olyan előnyökről, amelyeket a demokrácia nekik biztosított. A kommunisták ezért hassanak a jövőben oda, hogy mind a szakszervezetekben, de különösen az üzemi bizottságokban, használják ki mindazokat a lehetőségeket, amelyeket biztosít számukra az üzemi bizottságokról szóló rendelet és hajtsák ezeket úgy végre, hogy annak eredményeképpen hatalmas lendületet kapjon a felépítés nagy munkája.

Ezzel kapcsolatban az eddiginél sokkal jelentősebb súlyt kell fektetni az értelmiségiek megnyerésére. Pártunkban van a munkásosztály és a parasztság legaktívabb, legelőrehaladottabb része. Ezt, sajnos, nem mondhatjuk el a haladó intelligenciáról. Pártunkban aránylag nagyon kevés a haladó intelligenciának igazán jellemző,

igazán reprezentatív része. Ezen a téren új lendületet kell vennie, hogy megnyerjük azokat az intelligens elemeket, a haladó értelmiségnek azt a részét, amelyre Pártunknak feltétlenül szüksége van. Ezen túlmenőleg gondoskodni kell arról, hogy az intelligencia, amelynek jelentékeny része jelenleg iránytvesztett, nem tudja, hova forduljon, végre meginduljon a demokrácia felé és teljes erővel bekapcsolódjék az újjáépítés munkájába. A Magyar Kommunista Párt értesse meg velük, hogy ez az újjáépítés nemcsak a nemzet, de az intelligencia legsajátabb érdeke is és a Magyar Kommunista Párt ragadjon meg minden eszközt arra, hogy ennek az értelmiségi rétegnek útját a demokrácia felé egyengesse és megkönnyítse. Meg kell értetni velük, hogy csak a demokratikus Magyarországban foglalhatják el azt a helyet, amely őket műveltségüknél és szaktudásuknál fogva joggal megilleti és hogy milyen óriási szerepet fognak kapni a nemzet újjáépítésének munkájában.

Különösen az üzemekben kell majd súlyt fektetni arra, hogy a mérnökök és a technikai értelmiség, valamint a munkásság között helyreálljon az az egészséges viszony, amely az újjáépítés egyik legfontosabb kelléke. Meg vagyok győződve róla, hogy ha a Magyar Kommunista Pártnak az üzemben dolgozó jó tagjai szem előtt tartják ezt a követelményt, meg is fogják valósítani és ezzel igen jelentős szolgálatokat tesznek az újjáépítés nehéz ügyének.

Szólanunk kell még külön az ifjúsági és nőmunkáról. Tudvalevő, hogy a fasisztamétely, a nyilasmétely az ifjúság és a nők közé hatolt be legmélyebben. Ezért az ifjúság és a nők demokratikus szellemmel való átitatása olyan feladat, amelyet csak akkor tudunk helyesen megoldani, ha minden demokratikus párt és minden demokratikus szervezet, ha a Nemzeti Függetlenségi Frontba egyesült demokratikus pártok összeteszik erejüket és úgy fognak munkához. Mi helyesnek tartjuk azt, hogy a Magyar Kommunista Párt nem alakított külön ifjúmunkás szervezeteket, hanem kezdettől fogva a Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetséget támogatta. *(Taps.)*

Ugyanígy helyesnek tartjuk továbbá azt is, hogy a Kommunista Párt nem alakít külön női szervezetet, hanem támogatja a Magyar Nők Demokratikus Szövetségét. *(Taps.)* Felkérjük az elvtársakat, hogy az ifjúsági szervezetet és a demokratikus nők szervezetét az eddiginél sokkal nagyobb erővel támogassák. *(Taps.)* Szakadatlanul tapasztaljuk, Elvtársaim — és ez részben a szektaszerű baloldalisággal függ össze — hogy különösen vidéki szervezeteink

nem ismerik fel ennek a kérdésnek óriási jelentőségét. Nem látják, hogy az ifjúság az, amely előbb-utóbb helyünkre fog állni. Nem látják be, hogyha most idejekorán nem vetünk az ifjúság soraiban, akkor később nem fogunk ott aratni. Hasonlóképpen jó adag értetlenség van a nőszervezetekkel szemben, különösen olyan helyen, ahol a nők kis szerepet játszanak a termelésben, mondjuk a bányászoknál. Ott tapasztalható leginkább, hogy nem szeretik a nők politikai tevékenységét és szervezkedését. Ezen a téren is elvtársainknak a lehető legsürgősebben gyökeres és alapos változást kell létrehozni. A Kommunista Párt támogatja teljes erejével a demokratikus ifjúsági és a demokratikus nőszövetséget. Ha ezen a két téren komoly sikereket tudunk elérni, akkor olyan győzelmet arattunk, amely biztosítja a Párt és vele együtt a demokrácia egészséges fejlődését, egészséges növekedését és végeredményben biztosítja a győzelmet is. *(Taps.)*

Összefoglalóul, Elvtársaim: a fiatal magyar demokráciának és ezen belül a Magyar Kommunista Pártnak főfigyelmét a legközelebbi hónapokban az ország felépítésére kell fordítania. Ez a központi kérdés, a Kommunista Párt minden tettkedése, minden lépése ebből a szemszögből indul ki. Minden erőnket a nemzet újjáépítésére!

Ezzel kapcsolatban legyen tudatában a magyar demokráciának minden híve és különösen minden magyar kommunista annak, hogy az ország politikai súlya és nemzetközi tekintélye is egyenes arányban áll azzal, hogy milyen alapos munkát végzünk itthon a fasizmus és a reakció gyökereinek kiirtásával, a magyar demokrácia kiépítésével és megszilárdításával. Felhívjuk az elvtársak figyelmét még külön arra, hogy az egész magyar dolgozó osztály és ezen belül a Magyar Kommunista Párt szerepe az ország jövendő vezetésében arányos lesz azzal a teljesítménnyel, amelyet most az újjáépítés terén fogunk felmutatni. Ahogy az elvtársak vagy az egyszerű munkások ma büszkén és joggal hivatkoznak követeléseik érvényesítésénél arra a hősies munkára, amit az utolsó hónapokban éhezve és fizetés nélkül az üzemekben végeztek, ugyanúgy fognak a jövőben hivatkozni arra a munkára, amelyet az országépítés közepette teljesítettek. Ez lesz a mi fő ütőkártyánk, valahányszor jogaink érvényesítéséről lesz szó. Minél szorgalmasabban, önfeláldozóbban, szakavatottabban dolgozunk az újjáépítésben, annál rövidebb lesz a nélkülözések és a szenvedések ideje. A Magyar Kommunista Pártnak szakadatlanul szem előtt kell tartania, hogy jelenleg a munkás-

osztály, a dolgozók rétege, de az intelligencia jelentékeny része szenvedi a legtöbbet. Nekünk kötelességünk ezeket a nélkülözéseket a lehető legrövidebb időre leszűkíteni. Ezt várja tőlünk a magyar munkásosztály, az értelmiség haladó része, de ezt várja tőlünk az egész nemzet érdeke és rajta leszünk, hogy ennek a várakozásnak meg is feleljünk. *(Taps.)*

A Magyar Kommunista Párt, mint a multban, úgy a jövőben is az élen fog járni és nem fogja kímélni erejét ott, ahol kitartó, példaadó munkára és áldozatra lesz szükség. És ezért felszólítja minden tagját, minden szervezetét, hogy vegye ki részét erejének minden megfeszítésével a felépítés nagy művében. Ez most a Kommunista Párt központi feladata. Attól, hogy milyen szerepet vállalunk a felépítésben és milyen eredménnyel fogjuk ezt a szerepet végigjátszani és milyen módon fogjuk beváltani a hozzáfűzött reményeket, ettől függ a legközelebbi időkben Pártunknak és az egész demokráciának a sorsa. Semmi kétségem afelől, hogy az a Kommunista Párt, amely 25 esztendős nehéz, véres reakció és fasiszta elnyomás idején fennen lobogtatta a haladás és a példaadás zászlaját, a mostani viszonyok között, amelyek hasonlíthatatlanul több lehetőséget nyujtanak nemzetalkotó, újjáépítő erőinek kifejtésére, hogy ez a Kommunista Párt meg fogja oldani azokat a feladatokat, amelyeket az új helyzet vállaira rakott. Megfelel annak a várakozásnak, melyekkel a dolgozók, az egész magyar demokrácia rátekintenek és segíti megvalósítani mindnyájunknak szíve vágyát, segíti gyorsan felépíteni az új, erős szabad, demokratikus Magyarországot. *(Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.)*

(Beszámoló a Magyar Kommunista Párt országos pártértekezletének 1945 május 20-án tartott ülésén.)

FELADATAINK AZ ELMÉLET TERÉN

A Magyar Kommunista Párt most megindúló tudományos folyóiratának hatalmas hézagot kell betöltenie. Túlzás nélkül el lehet mondani, hogy nincs Európában még egy nép, melynek dolgozói oly kevés lehetőséggel rendelkeztek az elmúlt negyedszázad alatt a marxista-leninista elmélet megismerésére, mint a magyar. A Horthy-reakció gondoskodott róla, hogy a magyar munkásoknak, a haladó intelligenciának minél kevesebb lehetősége nyíljék a szocializmus elméletének tanulmányozására. Marxista irodalmunk ennek megfelelően nem fejlődött s még a szervezett munkások jelentékeny részéhez sem jutott el olyan alapvető mű, mint a „Kommunista kiáltvány". Még ritkább azoknak a száma, akik Lenin tanait megismerhették. A német fasiszták rablóháborúja alatt aztán azok a földalatti csatornák is jórészt eldugultak, melyeken át, ha cseppenként is, de átszivárgott valami a külföldi kommunista irodalomból. A Szovjetunió fejlődését tárgyaló elméleti művek csakúgy ismeretlenek maradtak hazánkban, mint az a felmérhetetlen munka, mellyel Sztálin elvtárs zsenialitása gazdagította a marxizmus gyakorlatának és elméletének kincsestárát.

A „Társadalmi Szemlé"-nek ezért sok tekintetben úttörőnek kell lennie. Egyes területeken a szó szoros értelmében elölről kell kezdenie a munkát. Vonatkozik ez elsősorban a kommunista elmélet fontosságának és jelentőségének megértésére. Az a tény, hogy egy negyedszázadon át a magyar dolgozók legjobbjai meg voltak fosztva a szocializmus tanulásának lehetőségétől, sokakban olyan tudásvágyat

fakasztott, amelynek jelentkezése eléggé fel nem becsülhető, biztató tünet s melynek kielégítése lesz folyóiratunk egyik legfontosabb s leghálásabb feladata. De ugyanakkor a túlnyomó többség közömbös a kommunista elmélettel szemben, mert általában nem érti az elmélet jelentőségét. Leninnek az a mondása, hogy „Az élen járó harcos szerepét csak az a párt tudja betölteni, amelyet élenjáró elmélet irányít", nálunk még nem vált közkincsévé a kommunista mozgalomnak. A „Társadalmi Szemle" egyik feladata éppen abban áll, hogy harcoljon az elmélettel szemben közömbösök ellen, hogy a marxi-lenini elmélet jelentőségét belevésse a dolgozók minél szélesebb rétegeinek öntudatába.

Az elmélet jelentőségének és az eddigi eredmények ismertetésének munkájánál összehasonlíthatatlanul fontosabb azonban a marxizmus-leninizmus tanításainak magyar viszonyokra való alkalmazása és továbbfejlesztése. Ezt a tennivalót Lenin így fogalmazta meg:

> „Mi egyáltalán nem úgy tekintünk Marx elméletére, mint valami befejezett elméletre, amit érinteni nem szabad; ellenkezőleg, az a meggyőződésünk, hogy ez az elmélet csak alapjait rakta le annak a tudománynak, melyet a szocialistáknak tovább kell fejleszteniök, ha nem akarnak elmaradni az élettől. Úgy véljük, hogy az orosz szocialistáknak különösen szükségük van arra, hogy önállóan dolgozzák fel Marx elméletét, mert ez az elmélet csak általános irányító tételeket ad, melyeket részleteikben másképpen alkalmaznak Angliára, mint Franciaországra, Franciaországra másképpen, mint Németországra, Németországra másképpen, mint Oroszországra."*

Lenin tehát egyenesen kötelességévé teszi a kommunistáknak a marxi elmélet továbbfejlesztését és önálló alkalmazását. Engels Frigyes, Marx nagy harcostársa, a tudományos szocializmus egyik megteremtője, ezt a gondolatot így formulázta meg: „A materializmusnak minden új, nagy felfedezéssel új alakot kell öltenie." A marxi elméletnek minden új, nagy politikai eseménnyel kapcsolatban a lényeg megtartása mellett új alakot kell öltenie. A fasizmus létrehozta világháború és a fasiszta birodalmak szétzúzása olyan horderejű események, melyek természetszerűleg rákényszerítik a marxistát-leninistát arra, hogy elméletét és gyakorlatát „új alakban" folytassa. És folytatja is. Az a nemzeti összefogás, ami ma világszerte a kommu-

* *Lenin.* Marx, Engels, marxizmus. Szikra 1949. 102—103. old.

nista pártok politikájának alapját képezi, a marxizmus gyakorlati alkalmazása a fasizmus elleni harc és győzelem periódusában. Ezt különösen a magyar dolgozók számára kell szemléltetővé és érthetővé tenni, akik nem élték át közvetlen tapasztalattal azt a folyamatot, mely a népfrontok és a spanyol köztársasági demokratikus erők közös harcán át a mai nemzeti összefogásokhoz vezetett.

A magyar dolgozók jórészének emiatt volt részben érthetetlen a Kommunista Pártnak régi, de számukra újként jelentkező, minden németellenes és demokratikus erő együttműködését követelő és megvalósító vonala. Vannak nálunk sokan, akik a más pártokkal való szövetséget, az egyességeket és kompromisszumokat, mint valami bűnbeesést, a marxi-lenini vonaltól való megbocsáthatatlan eltérésnek tekintik. Pedig Lenin már egy negyedszázad előtt hirdette, hogy

„... lemondani a lavírozásról, az ellenségek közti érdekellentétek (ha csak ideiglenes) kihasználásáról, a lehetséges (bár esetleg csak ideiglenes, megbízhatatlan, ingadozó, feltételes) szövetségesekkel való egyességekről és kompromisszumokról — vajjon nem határtalanul nevetséges dolog-e ez? Nem hasonlít-e ez arra, mintha egy még ki nem kutatott és eddig hozzáférhetetlennek bizonyult hegy nehéz megmászásánál előre lemondanánk arról, hogy néha zeg-zugos vonalban haladjunk, néha visszafordulunk, feladjuk a már kiválasztott irányt és különböző irányokat próbáljunk meg?"*

Az a politika, melyet Pártunk ma folytat, számunkra is teljesen újszerű, „ki nem kutatott hegy" Ezért ma fontosabb mint valaha, hogy minden szervezetünk, minden párttagunk kezében ott legyen az iránytű, a marxi-lenini elmélet utat mutató vezérelve A „Társadalmi Szemle" jó tíz évvel ezelőtt már megkísérelte, hogy közvetítse azt a marxista tudást, aminek széleskörű elterjedése más, jobb irányba terelhette volna hazánk fejlődését. A horthysta reakció akkor kioltotta Pártunk helyes utat mutató kezdeményezését. Az újjászületett „Társadalmi Szemlé"-nek most egy negyedszázad el nem végzett munkáját kell pótolnia. Közvetítenie kell nemcsak az elmúlt 25 esztendő marxista-leninista elméletének és gyakorlatának eredményeit, de ezenfelül a magyar viszonyokra kell alkalmazni és egyben továbbfejleszteni őket. Nálunk csak keveseknek van tudomása arról a sokoldalú és mélyreható munkáról, mellyel Sztálin elvtárs a marxizmus-

* *Lenin.* Válogatott művek. Szikra 1948. II. köt. 725—726. old.

leninizmus elméletét és gyakorlatát továbbfejlesztette és elmélyítette, részben egész új területeken, mint a szocialista állam felépítésében és egyebütt alkalmazta. A Szovjetunió sokoldalú szocialista problémáinak jelentékeny része teljesen ismeretlen még a magyar dolgozók előtt. Itt a közvetlen szomszédságunkban zajlott le a jugoszláv nép hősi szabadságharca és megújhodása, de a számunkra is annyira fontos tanulságokról és az ott felvetett problémákról még édeskeveset tudunk.

A szomszéd népek, a nemzetközi politika problémáinak marxi-lenini ismertetése, vizsgálata, a nemzetközi munkásmozgalmak megvilágítása és kiértékelése, a reakció és a fasizmus szellemet izoláló évtizedes garázdálkodása után, folyóiratunknak olyan feladata, melynek jelentőségét nem lehet eléggé aláhúzni. De a döntő munka, mely a „Társadalmi Szemlé"-re vár, a sajátos magyar problémák kommunista szemszögből való megvilágítása és megoldása. Ez vonatkozik hazánk nagy és kis kérdéseire egyaránt. Amikor a nagy, átfogó elmélet jelentőségét a maga döntő fontosságában aláhúzzuk, hangsúlyoznunk kell a nagy perspektíva mellett a mindennapi feladatok megoldásának taglalását is. Ha Pártunk az elmúlt év folyamán mély gyökeret tudott verni a város és a falu legjobb dolgozóinak rétegeiben, úgy ezt nem utolsósorban annak köszönheti, hogy a nagyvonalú országos politika mellett gyakorlati kézzel és józan, frázismentes realizmussal nyúlt minden helyi jelentőségű kérdéshez is. Pártunknak ezt a munkastílusát, mely egyszerre lendületes és tárgyilagos, Lenintől és Sztálintól tanultuk. „Minél kevesebb felfújt frázist — mondja Lenin — minél több egyszerű, hétköznapi tettet... Minél kevesebb politikai szószátyárkodást, minél több figyelmet a kommunista építőmunka legegyszerűbb, de eleven tényeivel szemben..."

Ezt a munkastílust és szellemet kell különösen most terjesztenünk, amikor a fasiszta rombolások következtében közellátási helyzetünk oly súlyosra fordult és a mesterségesen nagyranövelt inflációt szívós, kitartó aprómunkával kell gátak közé szorítani.

Szemlénk legfontosabb feladatát, Pártunk marxi-lenini szellemének ápolását és nevelését, utoljára hagytuk. Három irányban kell erre különösen nagy figyelmet fordítani. Az egyik a fegyelem. Fiatal, hirtelen nagyrafejlődött Pártunk most tanulja a fegyelmet és egységet. Minél tömörebb, összekovácsoltabb és egységesebb Pártunk, annál gyorsabban és sikeresebben fogjuk megoldani a kérdéseket, melyeket a jelen történelmi helyzet állít elénk. „... A párt összes tag-

jainak akarat- és cselekvés-egysége az az elengedhetetlenül szükséges feltétel, ami nélkül el nem képzelhető sem egységes párt, sem vasfegyelem a pártban — mondja Sztálin, és hozzáteszi — de ebből az következik, hogy frakciók fennállása nem fér össze sem a párt egységével, sem a párt vasfegyelmével... A párt az akarat egysége, mely kizárja a frakciózást és a párton belüli hatalom minden szétaprózását."*

A Magyar Kommunista Pártnak hosszú esztendőkön keresztül a frakciózás volt a rákfenéje. A felszabadulás után Pártunkban sikerült azt az egységet összekovácsolni, mely lehetővé tette, hogy hazánk és a munkásmozgalom talpraállításában és újjáépítésében olyan szerepet játszhattunk, melyre joggal büszke minden magyar kommunista. Most azonban, amikor a gazdasági és politikai nehézségek súlya egyre érezhetőbb, elkerülhetetlen, hogy fiatal és eléggé meg nem edzett tagságunk egy része meg ne inogjon s ezzel megteremtse a táptalajt új frakciózás lehetőségére. Rajta leszünk, hogy ezt a veszélyt csírájában elfojtsuk. Ebben a munkánkban, a párt egységének, fegyelmének megtartásában és megszilárdításában fontos szerep vár a „Társadalmi Szemlé"-re. Mutasson rá őszintén és kertelés nélkül a bajokra és hibákra, amiket elkövetünk, ne takargassa és ne szépítgesse fogyatékosságainkat. Ne féljen attól, hogy hibáink feltárását és az önkritikát az ellenség esetleg kihasználja. A kommunista önkritika a pártnevelés egyik legfontosabb eszköze. Lenin mondotta:

> „A politikai pártnak saját hibáihoz való viszonya egyik legfontosabb és legbiztosabb ismérve a párt komolyságának és annak, hogy miként teljesíti a valóságban kötelességét osztálya és a dolgozó tömegek irányában. A hibát nyiltan beismerni, okait feltárni, kielemezni azt a helyzetet, amely a hibát szülte, gondosan megvitatni, hogy milyen eszközökkel lehet a hibát kijavítani — íme, ez jellemzi a komoly pártot, így teljesíti a párt kötelességét, így neveli és tanítja az osztályt s azután a tömegeket is."**

Pártunk tartotta magát ehhez a tanításhoz. Mindig elvi szempontoktól vezetett lendületes és egyben realisztikus politikánk mellett új jelenség volt — s sajnos, eddig követés nélkül maradt — a magyar közéletben az a nyilt és őszinte önkritika, amellyel hibáinkat

---

* *Sztálin.* A leninizmus kérdései. Szikra, 1949. 96—97. old.

** *Lenin.* Válogatott művek. Id. kiad. II. köt. 713 old.

és tévedéseinket feltártuk és javításukra törekedtünk. Ezt a jövőben is így fogjuk tenni s reméljük, hogy tudományos folyóiratunk ebben mindenütt segítségünkre lesz.

Az egységes fegyelem és az egészséges önkritika ápolása mellett a „Társadalmi Szemle" szüntelenül domborítsa ki Pártunk hazafias működését és nemzeti jellegét. Mi büszkén tartjuk a szellemi rokonságot a dolgozók felszabadításának és az emberi haladás ügyének olyan harcosaival, mint Marx, Engels, Lenin, Sztálin. Változatlanul hirdetjük, hogy az emberiség és a kultúra fejlődése csak azon az úton lehetséges, amelyet a szocializmus e nagy alapvetői és építői megrajzoltak. Ezért vagyunk változatlanul szocialisták és kommunisták. S mint ilyenek, jól tudjuk, hogy úgy használunk legjobban a szocializmus ügyének, ha minden erőnkkel azon vagyunk, hogy hazánk az egyetemes, demokratikus haladás vonalában lehetőleg az elsők között legyen. A magyar nemzet ezeréves történelme azt mutatja, hogy a magyar nép akkor volt erős és megbecsült, amikor az egyetemes emberi haladás élcsapatához tartozott. Ezért mi joggal elődünknek és rokonunknak tekintjük Szent Istvántól Rákóczin és Kossuthon át a nemzeti ellenállás frissen elhantolt vértanúiig mindazokat, akik mint mi, a magyarság és az emberiség közös ügyéért harcoltak egyszerre.

Ezeket az elveket hirdesse bátran, megalkuvás nélkül a „Társadalmi Szemle". Legyen kíméletlen a reakció elleni harcban. Küzdjön élesen és tántoríthatatlanul a célokért, melyeket a Magyar Kommunista Párt zászlajára tűzött s legyen ernyedetlen munkása mindannyiunk közös vágyának: az erős, szabad népi demokrácián alapuló új Magyarországnak!

(A „Társadalmi Szemle" első számának bevezető cikke. 1946 január.)

FOLYTASSUK A HARCOT!

A Köztársaság létrejötte, Elvtársaim, kétségkívül a magyar demokráciának komoly sikere. Ebben a tekintetben félreérthetetlenül megmutattuk, hogy szakítunk a multtal, még akkor is, hogyha az a mult vagy ezeréves tradícióra hivatkozik. Minden kétséget kizáróan áttérünk a demokrácia legmegfelelőbb államformájára, a köztársaságra. A Köztársaság létrehozása a magyar demokráciának a sikere volt, de éppen ezért a magyar reakció a Köztársaság megvalósítása után azonnal megpróbált ellentámadásba menni.

Ez az ellentámadás mindenütt érezhető volt, a parlamentben csakúgy, mint az országban. Ismeretes, hogy az új kormány bemutatkozása után a Kisgazdapárt vezérszónoka, Sulyok Dezső *(Pfuj!)* olyan beszédet mondott, ami Magyarország külpolitikai érdekeit is súlyosan sértette és amit maga a Kisgazdapárt azonnal dezavuált. Ez azonban csak egy megnyilvánulása volt annak a ténynek, hogy a Magyarországon megerősödő reakció, amely mutatkozott a demokráciát gyülölő tőkések szabotálásában, a klerikális reakció erősbödésében, a volt földbirtokosok, a régi állami apparátusból maradt dzsentri tisztviselők ellenállásában, lassanként felsorakozott a Kisgazdapárt jobbszárnya mögé. A Kisgazdapárt választási propagandája olyan volt, hogy mindezek a rétegek feltehették, hogy számíthatnak rá s miután szavazatukat erre a pártra adták, most benyujtották a számlát.

A Kisgazdapárt jobbszárnyán egy egész sereg olyan képviselőre találtak, akik követeléseik szócsövéül odaadták magukat. A

Kommunista Párt kezdte belátni, hogy az eddigi eszközök, az egyszerű tárgyalások, a pártközi értekezletek, a nagy nyilvánosság kizárásával tett kísérletek célt többé nem érnek. Ezért elhatároztuk, hogy változtatni fogunk a módszereinken. Az Elvtársak emlékeznek rá, hogy február 16-án a Kommunista Párt a budapesti Sportcsarnokban egy nagygyűlést hívott össze és ezen a nagygyűlésen megmondtuk, hogy ellentámadásba fogunk átmenni. Figyelmeztető szavunknak azonban, úgylátszik, nem volt elég súlya: nem hitték el, hogy komolyan vesszük azt, amit mondunk. Erre tovább mentünk: elhatároztuk, hogy követeléseink nyomatékául támogatni fogjuk azokat a népi megmozdulásokat, amelyek a földreform vívmányainak megvédésére és a falu, a vidék reakciós tisztviselőinek eltávolítására spontán keletkeztek.

A népi megmozdulások azt bizonyították, hogy amit mi felül észrevettünk, azt a nép is észrevette és a maga módján segíteni akart nekünk a reakció elleni harcban. Február 20-án tárgyalásokat kezdtünk a miniszterelnökkel. Átnyujtottuk neki gazdasági és politikai követelésünket, de ezek a tárgyalások nem vezettek eredményre. Inkább az ellenkezője történt. Az volt a benyomásunk, hogy a reakció arra számít, hogy mi az eddigi módszerekkel fogjuk ellenük folytatni a harcot. Ekkor elhatároztuk, hogy az egész kérdést kivisszük a nép elé, az ipari munkások, a parasztok, a haladó intelligencia elé, hogy lássák, hogy miről van szó, hallassák szavukat és segítsenek nekünk a megoldásoknál. Március 3-án szerte az országban a szénválsággal kapcsolatban nagy bányászgyűléseket tartottunk — magam Mecsekszabolcson voltam — és ott ezeket a kérdéseket kivittük a nép elé. Utána két napra megbeszéltük a Szociáldemokrata Párttal, a Nemzeti Parasztpárttal és a Szakszervezeti Tanács vezetőivel, hogy közösen fogjuk felvenni az eddiginél erőteljesebb harcot a reakcióval szemben. Megállapodtunk abban, hogy március 7-én Budapesten tüntető nagygyűlést fogunk tartani.

Ez a nagygyűlés, amelyben Nagy-Budapest munkásságának és demokratikus erőinek túlnyomó többsége, 3—400 000 ember jelent meg fegyelmezetten, de egyben elszántan, előterjesztette a magyar demokrácia legfontosabb követeléseit. Ezeket a követeléseket átadtuk a miniszterelnöknek azzal, hogy négy napon belül válaszoljon rá. Követeltük a földreform gyors befejezését azzal, hogy földet az újgazdák ne adjanak vissza, az államgépezet megtisztítását olyan bizottságokkal, amelyeknek egyik tagját a Szakszervezeti Tanács jelöli ki, az államosítás kiterjesztését az olajra és a bauxit-

bányákra, a bankok állami felügyelet alá való helyezését, azonkívül a Weiss Manfréd, Ganz-üzemek, a Rimamurányi ózdi gyárának állami kezelésbe való vételét. Végül a reakció elleni harcnak látható jeleképpen követeltük azoknak a kisgazdáknak kizárását, akik a Kisgazdapárt jobbszárnyán a reakciót képviselték, mert sem a Kommunista Párt, sem a demokráciának baloldali szárnya nem lehet koalícióban reakciós elemekkel.

Ezeknek a követeléseknek a végrehajtására intézőbizottságot alakítottunk, amelynek utolsó ülésén megjelentek a Kisgazdapárt balszárnyának képviselői is. Ezek a balszárnyi képviselők már előzőleg egy nyilvánosságra hozott és a sajtóban közreadott nyilatkozatban azonosították magukat a demokrata baloldal helyes követeléseivel.

Az Elvtársak tudják, hogy a baloldalnak ez az egységes fellépése sikerrel járt. A Kisgazdapárt március 12-én lényegében elfogadta a demokrata balszárny minden követelését. Kizárt tagjai közül 21 országgyűlési képviselőt és megígérte, hogy a demokratizálást a sajtóban s többi szerveiben végre fogja hajtani. Ismétlem, hogy ez a harc, amit a Kommunista Párt vezetése alatt a demokrácia balszárnya vívott, sikerrel járt. Bebizonyította, hogy a magyar demokrácia balszárnya külön és a magyar demokrácia általában elég erős arra, hogy meg tudja oldani saját belső kérdéseit.

Meg lehet állapítani, hogy ennek a válságnak a megoldásában ugyancsak nagy szerepet játszott az a fegyelmezett — bár fenyegető — tüntetés, amivel a budapesti dolgozók tudtára adták a reakciónak, hogy az eddigi garázdálkodását tovább nem tűrik. Ugyanakkor jelentős része volt a válság megoldásában annak is, hogy a Kisgazdapárt demokratikus elemei megértették, hogy a budapesti nagygyűlés és a demokrácia balszárnyának követelései az egész demokrácia erősítését célozzák és még magának a Kisgazdapárt demokratikus elemeinek az érdekében is valók.

Mármost nézzük, mi következett a válság megoldásából. Az egyik kétségkívül a demokratikus erők megerősödése szerte az országban. Ezen belül a Kommunista Párt erőinek megnövekedése. A demokrácia 15 hónapos uralma folyamán először fordult elő, hogy a Kommunista Párt vezetésével a magyar baloldal nyílt támadásba ment át a reakcióval szemben és támadását konzekvensen, következetesen és sikerrel végig is vitte. Az elvtársak nemcsak Buda-

pesten, de szerte az országban meggyőződtek róla, hogy a Kommunista Párt, amelynek a politikájával szemben helyenként már kétségek merültek fel, újra az események élére állt, helyesen állt az élére és jelentékeny vereséget mért a reakcióra.

Amikor ezt a sikert így kihangsúlyozom, ugyanakkor alá kell húznom, hogy a harc közben voltak hibáink is. Az egyik hiba a népmozgalmakkal kapcsolatban történt. Itt újra le kell szögeznem, hogy mi ezeket a népmozgalmakat, amelyek szerte az országban száz és száz községben és városban lefolytak, rendkívül nagyrabecsüljük. Meg vagyunk győződve róla, hogy e népi megmozdulások nélkül nem lehetett volna a Kisgazdapártot ily gyorsan jobb belátásra bírni és nem lehetett volna visszaszorítani a magyar reakciót. Hozzá kell tennem még, hogy a 25 éves Horthy-rezsim a mi demokrata pártjainkat is némileg elszoktatta a tömegmozgalmak helyes értékelésétől. A Kommunista Párttól eltekintve, a legtöbb demokratikus pártban van bizonyos viszolygás — nem akarom mondani, félelem — a népi tömegeknek utcára hívásától. Nincsenek még hozzászokva és különösen attól tartanak, hogy a dolgozók jogos elkeseredése következtében ezek a tömegek kicsúsznak kezükből és kilengésekre ragadtatják magukat.

Az elmúlt hetek tapasztalatai alapján meg lehet állapítani, hogy az ilyen népi megmozdulások óriási többsége fegyelmezetten, helyesen és demokratikusan folyt le és csak néhány helyen fordult elő, hogy a vezetés kicsúszott azoknak a kezéből, akik kezdeményezték. Ez a kivétel azonban csak megerősíti a szabályt és arra késztet bennünket, hogy a jövőben is, valahányszor szükség lesz rá a demokrácia érdekében, a reakció elleni harc érdekében, visszanyúljunk a néptömegekhez, *(taps)* kivigyük a széles tömegek elé az ország kérdéseit és segítségüket kérjük megoldásukhoz. Azt hiszem, hogy ez a demokrácia alapelveivel száz százalékig megegyezik és a magyar demokráciának még hosszú ideig szüksége lesz erre a népi erőforrásra, a néptömegek közvetlen támogatására.

Amikor ezt ilyen élesen kihangsúlyozom, ugyanakkor vissza kell térnem azokra a hibákra, amiket helyenként ezekkel a népi megmozdulásokkal kapcsolatban tapasztaltunk. A hibák rendszerint úgy történtek, hogy kicsúszott az elvtársak kezéből a vezetés, nem tudták kézben tartani az utcára vitt tömegeket. A tüntetésekbe nemdemokratikus elemek avatkoztak be, félfasiszták, néha bűnöző elemek, vagy hasonlók és a jól indult demokrata tüntetésből

nem egy helyen kilengések keletkeztek, olyanok, amikért természetesen nem lehet felelni és amiknek a tapasztalataiból okulni kell. A tapasztalatok azt mutatják, hogy ott, ahol a Párt pontosan felkészült és a többi demokratikus balszárnyi pártokkal, a Szociáldemokrata Párttal, a Parasztpárttal, a szakszervezetekkel jól előkészítette az ilyen tömegmegmozdulásokat, ott a legnagyobb rendben folyt le a reakció elleni harc. Hiba csak ott történt, ahol ezek az előfeltételek hiányoztak. A tanulság tehát az, hogy a jövőben mindenütt az ilyen megmozdulásokat az eddiginél összehasonlíthatatlanul gondosabban kell előkészíteni és gondoskodni kell arról, hogy ne csak a Kommunista Párt, hanem a demokrácia egész balszárnya, sőt, ahol lehet, a Kisgazdapárt demokratikus elemei is vegyenek benne részt.

Ez a tanulság, amit feltétlenül le kell vonni. Le kell vonnunk más tanulságot is. Azt, hogy az eddiginél nagyobb rendet kell tartanunk a saját sorainkban és semmi esetre sem szabad tűrni, hogy a soraink közé, hogy a tüntetők közé reakciós, félfasiszta, fasiszta tömegek kerüljenek, akik a demokrata tömegmegmozdulást a demokrácia ellen próbálják kihasználni. Elsősorban élesen fel kell lépni mindenütt a fasizmusnak leggyakoribb megnyilvánulása, az antiszemitizmus ellen. Teljesen tűrhetetlen, elvtársaim, hogy a Kommunista Pártot, a legkövetkezetesebben demokrata pártot azzal lehessen megvádolni, hogy tűri az antiszemitizmust, holott mindenki tudja, hogy Pártunk ebben a tekintetben a legkíméletlenebb harcot folytatja. Az antiszemitizmus a fasiszta maradványok megnyilvánulásának legelterjedtebb formája és ezért a Pártnak a legnagyobb kíméletlenséggel kell fellépnie ellene. Az 1944-es év tapasztalatai azt mutatják, hogy a nyilasok is az antiszemitizmussal kezdték és végül az egész országot, az egész magyar népet döntötték bajba. Ezen a téren nincs megalkuvásnak helye.

Mi azokkal szemben, akik a tömegmegmozdulások folyamán súlyos hibákat követtek el, élesen felléptünk és ennek a fellépésnek szervezeti következményei is voltak. Március 12-én közölte velünk a Kisgazdapárt vezetősége, hogy elfogadta a balszárnyi pártoknak a követeléseit. Még ugyanazon este a Magyar Kommunista Párt Politikai Bizottsága levonta a harcokból a tanulságot minden vonalon, többek között ezen a vonalon is. Megmondta, hogy az ilyen kilengésekkel szemben a legnagyobb erélyel fog fellépni és a következő napokban az elvtársak már olvashatták központi lapunkban, a Szabad Nép-ben, hogy ezeket a szavakat tettek is követték. Olyan

helyen, ahol súlyos kilengések történtek, a Kommunista Párt vaskézzel lépett fel.

A legkomolyabb következmény, amit ezekkel a népmozgalmakkal kapcsolatban tapasztaltunk, az, hogy helyenként a Kommunista Párt viszonya a Szociáldemokrata Párthoz megromlott, mert a népi megmozdulások nem egyszer nemcsak a reakció ellen, hanem a szociáldemokrata polgármester, jegyző, vagy rendőr ellen is fordultak. Hasonló történt kisebb mértékben a Parasztpárttal is. Mi kivizsgáltuk ezeket a kérdéseket és megállapítottuk, hogy a hiba nem egyszer a saját elvtársainkban volt.

Elvtársaink a mai napig sok helyen nem értették meg, hogy a két munkáspárt együttműködésén áll vagy bukik a magyar demokrácia sorsa. Ezt nem lehet eléggé hangsúlyozni. Mi elővettük azokat az elvtársakat, akiknek a tömegmegmozdulásainál előfordult, hogy a Szociáldemokrata Párt vagy a Parasztpárt ellen is fordult a tömegmegmozdulás. Az illetők fogadkoztak életre-halálra, hogy náluk olyan a Szociáldemokrata Párt, hogy lehetetlen vele együttműködni és ezért nem is vonták be őket. Nekem az a véleményem — és ez a vélemény országos tapasztalatokon alapszik — hogy a Szociáldemokrata Párttal való együttműködésnek helyenként vannak akadályai, amikről mindjárt beszélni fogok, de mindenütt létre lehet hozni egy normális együttműködést. Ehhez azonban az kell, hogy elvtársaink vegyék maguknak a fáradságot és gondosan tanulmányozzák azokat a bajokat, amik megnehezítik az együttműködést és a gondos tanulmányozás után szívós, átgondolt, türelmes munkával távolítsák el az akadályokat. Természetesen ez hosszú, türelmes, átgondolt, nehéz munkát követel és ennél sokkal egyszerűbb azt mondani, hogy nálunk a Szociáldemokrata Párt vezetői olyanok, hogy azokkal pedig lehetetlen együtt menni.

Ilyen szervezet sehol nem létezik, Elvtársaim! Hogyha gondosan, türelmesen és persze, fáradságosan kimunkáljuk ezt a kérdést, ki fog derülni, hogy minden nagyobb szervezetben megvan az együttmenésnek minden előfeltétele, de ehhez — mégegyszer mondom — nehéz, gondos, fáradságos munka kell. Jó adag opportunizmus és megalkuvás van abban, amikor az elvtársak a dolog könnyebb végét fogják meg és azt mondják: nálunk úgy sem lehet semmit sem csinálni és ezen az alapon egyszerűen nem törődnek tovább a két párt jóviszonyának megjavításával.

Amikor ilyen élesen követelem a munkásegységet és követeljük az elvtársaktól, hogy ott, ahol még a két párt között nem olyan

a viszony, amilyennek kellene lennie, javítsák meg, ugyanakkor természetesen nem húnyok szemet azok előtt a nehézségek előtt, amik a Szociáldemokrata Párton belül megnehezítik az együttműködést. Ezeknek a nehézségeknek egyrésze a régivágású szociáldemokrata vezetőkben rejlik, akiknek típusa mondjuk Peyer Károly *(úgy van! Úgy van!)* és akik természetesen nem értették meg az új időket és lényegében ma is ellenségei a munkásegységnek. Remélhető, hogy a Szociáldemokrata Párt ebben a kérdésben megszívleli a román példát és végre fellép ezekkel az elemekkel szemben, amelyek közvetlenül ártanak a munkásegységnek és így közvetve ártanak magának a Szociáldemokrata Pártnak is.

A másik körülmény, amely megnehezíti helyenként a Szociáldemokrata Párttal való együttműködést, hogy a Szociáldemokrata Pártba a felszabadulás óta sok tisztviselő, kispolgár, kereskedő, hivatalnok lépett be *(úgy van!)* és természetes, hogy ezek a rétegek egész másként néznek a munkásegység kérdésére, mint mondjuk egy szociáldemokrata munkás valamelyik üzemben. Ezek az újonnan jött rétegek éreztetik befolyásukat különösen a vidéki szervezetekben és megnehezítik az együttműködést a Kommunista Párttal. Itt is, reméljük, hogy a szociáldemokratapárti elvtársak, akik látják, hogy mi milyen gondosan és élesen állítjuk az együttműködés kérdését elvtársaink elé, a maguk oldalán szintén hasonló irányban fognak működni és ezzel megkönnyítik a mindkét párt számára annyira fontos munkásegységnek és együttműködésnek a jövőben való erősödését. A hibák, amik történtek, nem komolyak, nem olyanok, hogy ne lehetne segíteni. És mi most felhasználjuk azt, hogy itt vannak járási és megyei szervezeteinknek vezetői és megmondjuk, hogy azonkívül, hogy rendet kell csinálni a szervezetekben, meg kell javítani a Szociáldemokrata Párttal való együttműködésünket.

Néhány kilengést vagy túlzást helyesbítenünk kell. Helyenként pl. előfordult, hogy a népmozgalom nem azért küldte el a jegyzőt, mert az reakciós volt, hanem mert pontosan hajtotta végre a központi utasításokat, mondjuk pontosan behajtotta az élelmet Budapest számára, vagy adót szedett. Hát ilyenért nem szabad a jegyzőt eltávolítani, mert hiszen lényegében akkor a saját demokráciánkat ássuk alá. Megtörtént, hogy némely üzemben eltávolítottak olyan mérnököt, aki fegyelmezett munkát követelt és ezért egyes munkások, akik még nem értik meg a munkafegyelem jelentőségét, felpiszkálták ellene a többieket és eltávolították az üzemből. Hát, Elv-

társaim, ilyet a Kommunista Párt természetszerűleg nem helyeselhet. Azokon a helyeken, ahol ilyen túllépés történt, rendet kell csinálni. Az ember ne röstellje saját hibáját kijavítani: vissza kell hozni az ilyen jegyzőt, vagy be kell állítani újra a munkába a fegyelmező mérnököt.

Nem szabad megengedni, hogy ezeknek a népmozgalmaknak a folyamán — pl. megakadályozzák a Budapest számára összegyűjtött élelemnek a felhozatalát. Én nagyon jól tudom, hogy falun, kisvárosokban milyen nehéz sora van egy ellátatlannak. De ugyanakkor hozzá kell tennem, Elvtársaim, hogy hasonlíthatatlanul nehezebb a helyzete a nagybudapesti dolgozóknak, a bányászoknak és a vidéki nagyüzemek dolgozóinak. Van gond a vidéken is, de a gond, különösen az élelmezés gondja hasonlíthatatlanul nagyobb az ipari centrumokban. Elmondhatom tréfásan, hogy milyenek a gondok vidéken. Makóról feljött egy elvtárs és nagy sóhajtva elmondta, hogy bizony neki is vannak gondjai, mert két kocája és tizenhat malaca van és nem tudja, hogy honnan vesz kukoricát a felhízlalásukra. Elhiszem, hogy ez nagy gond, de egész más gond, mint mondjuk a csepeli munkásé, aki hónapszámra nem lát húst és akinek a gondja az, hogy hogyan tudja a 15 deka kukoricás kenyérből, amit a gyereke kap, a családot eltartani.

Nem szabad megnehezíteni a közellátás kérdését és nem szabad megengedni — bármilyen csábító és népszerű is az a helyi párttitkár, vagy a helyi kommunista vezető számára — hogy a Budapest számára összegyűjtött élelmet helyben osztassa ki. Nem szabad aláásni az ország és a dolgozók élelmiszerellátásának a szervezetét, márpedig az ilyesmi oda vezet. Hasonlót találunk nem egy helyen, ahol nem engedik Budapestre felszállítani az állami adókat. Az elvtársaknak meg kell érteni, hogy a pénzromlást csak országos és központi rendszabályokkal lehet megállítani és ezekhez a rendszabályokhoz tartozik az is, hogy az állam számára begyüjtött adókat ne a vidéki városok vagy falvak használják el.

Általában vissza kell térnünk most Elvtársaim — miután a népmozgalmak megtették a magukét — ahhoz, hogy a központi hatalom tekintélyét erősítsük, mert legyünk tisztában azzal, hogy nem lehet felépíteni a demokratikus országot, ha a központi demokratikus hatalom nem elég erős és tekintélyes. Az ilyen népmozgalmak azért voltak szükségesek, mert a központi hatalom nem volt elég erős a demokratikus rendszabályok végrehajtására. De ahhoz, hogy a demokratikus központi hatalom működése erősödjék, emelni kell

ennek a tekintélyét. És le kell építeni azokat a rendszabályokat vagy azokat a jelenségeket, amik megnehezítik a demokratikus, ismétlem demokratikus központi hatalom kiépítését. Ezt is meg kell érteniök az elvtársaknak.

Az utolsó hetekben a Kommunista Párt helyes, erőteljes politikája következtében Pártunk vonzóereje igen jelentékenyen megnőtt. Megnőtt nemcsak Budapesten, de szerte a vidéken is. Napról-napra halljuk a nagyüzemekben, hogy csoportosan jönnek át hozzánk munkások, nem egyszer szociáldemokrata munkások is. A vidéken megváltozott a hangulat azzal a Kommunista Párttal szemben, amelyik újra megmutatta igazi harcos demokrata arculatát. Nekünk fel kell használni ezt a körülményt arra, Elvtársaim, hogy újra erősítsük taglétszámunkat Amikor eltávolítjuk az oda nem való elemeket, azokat az elemeket, amelyek a népi megmozdulások folyamán megmutatták, hogy nem valók a Pártunkba, ugyanakkor ezt a számunkra kedvező hangulatot fel kell használni arra, hogy erősítsük Pártunk tagságát. Különösen erősítsük a nagyüzemekben, ott, ahol legtöbb helyen még a munkásság túlnyomó többsége egyik pártban sincs benne, azonkívül az újgazdák között.

Az újgazdák tavaly nyáron még azt hihették, hogy náluk símán fog menni a benövés a kisgazdák közé és ennek a meggyőződésnek eredményeképpen nagyon sok helyen az újgazdák túlnyomó többsége a választásokon a Kisgazdapártra adta le szavazatát. Azóta azonban meggyőződhettek róla, hogy a demokrácia által kapott föld megvédése nem olyan egyszerű, hogy a reakció nem nyugodott ebbe bele és a tavalyi választások óta novemberben, decemberben, januárban a szó szoros értelmében általános roham indult meg a föld ellen. Ez odáig ment, hogy pl. Szabolcsban, a nagybirtok tipikus hazájában, a kiosztott földek 75%-át perrel vagy egyéb visszavevési szándékkal támadták meg. Ezt a szándékot mi most visszavertük, amennyiben sikerült biztosítanunk azt, hogy lényegében minden újgazda ottmarad a földjén és földet nem adunk vissza *(taps)*, de az újgazdák ebből megérthették, hogy védekezniök kell.

Azok a nagy tömegdeputációk, amik január—február folyamán egyre-másra érkeztek Pártunkhoz szerte az országból, megmutatták, hogy az újgazdák a Kommunista Pártban látják legjobb védőjüket és ebben teljesen igazuk van. A Kommunista Párt vezetésével éppen a mult vasárnap alakult meg az Újgazdák és Földhözjuttatottak Országos Szervezete. Rajta kell lenni, különösen a vidéki elvtársaknak, hogy megerősödjék az a szervezet, amely hivatva van

a hatszázezer, hétszázezer újgazdának a követeléseit és érdekeit védeni. Ennek pedig a legegyszerűbb módja az, ha az újgazdák lehető legnagyobb része, amennyiben öntudatos és szimpatizál a Kommunista Párttal, oda lépjen is be.

Különösen fontos ez a Dunántúlon, ahol Pártunk szervezet és taglétszám tekintetében rendkívül el volt maradva és ahol most ezt pótolni kell. Felmerül itt egy másik kérdés. Az ország községeinek 88%-ában van kommunista pártszervezet, de 12%-ában — rendszerint egész kis községekben — még nincs. Felhasználjuk a járási és megyei titkárok értekezletét arra, hogy megkérjük az elvtársakat, hogy ez az állapot a lehető leggyorsabban szűnjön meg és ne legyen olyan község Magyarországon, amelyben nincs erős kommunista pártszervezet. *(Taps.)*

Tapasztalhattuk az utolsó hetek megmozdulásai alkalmával, hogy Pártunkban még nem egyszer hiányzik a fegyelem és a pártszerűség. Az elvtársak nem hajtják végre pontosan az utasításokat, gyakran nem viselkednek fegyelmezetten és pártszerűen sem. És ezzel természetesen rendkívül megnehezítik a központi vezetés feladatát. Előfordul, hogy igen fontos lépéseket, amik az egész párt vonalát érintik, az elvtársak nem jelentenek be. Utólag értesülünk csak róla és mivel az van a köztudatban, hogy a Kommunista Pártban minden a központból indul ki, ilyen lépéseknél is feltételezik, hogy a központi pártvezetőségnek az utasításai. Ennek aztán az egész párt látja kárát. — Ha mondjuk, Nagykőrösön a Kommunista Párt helyi vezetője a fejébe veszi, hogy eltávolítja a Szociáldemokrata Párt polgármesterét és ezt a körülményt nem jelenti be előre nekünk. És mi csak abból értesülünk, hogy a Szociáldemokrata Párt joggal jön hozzánk panaszra. El sem hiszik, hogy egy nagyvárosban ilyen fontos lépésre határozza el magát az illető kommunista szervezet, anélkül, hogy szükségesnek tartaná a pártvezetőséget, vagy legalább a megyei titkárságot értesíteni.

Ezt azért hozom fel, hogy az elvtársak lássák, milyen bajok lesznek belőle, mert ettől természetesen megromlik a két párt viszonya. Ezen is feltétlenül változtatni kell. Általában meg kell mondani az elvtársaknak, hogy mi sokkal eredményesebben tudnánk harcolni az egész magyar demokrácia és a Kommunista Párt javára, hogyha biztosak lennénk abban, hogy az elvtársak utasításainkat, határozatainkat pontosan és a központi vezetés szellemében hajtják végre. De valahányszor terveket csinálunk, mindig le kell ütni belőlük egy bizonyos hányadot, mert számolunk azzal, hogy egyes

szervezetek nem pontosan hajtják végre, sőt számolunk azzal is, hogy helyenként pont az ellenkezőjét hajtják végre, mint amit mi itt terveztünk. Természetes, hogy ennek tudata gátol bennünket.

Minket a mi szövetségeseink, a többi demokratikus pártok úgy emlegetnek, mint ahol csak egy gombot kell megnyomni és az egész szervezet úgy működik, mint egy jó gép. Sajnos, ez inkább csak elképzelés, a gyakorlatban bizony elég gyakran megtörténik, hogy hiába nyomkodjuk mi azt a bizonyos gombot, nem az jön ki belőle, mint amit akarunk, hanem valami egész más. *(Nagy derültség.)* Most felhasználom az alkalmat, hogy figyelmeztessem az elvtársakat a járásokból és megyékből: vegyék ezeket a dolgokat nagyon komolyan. Pártunk erejét, befolyását és ezzel kapcsolatban egész demokráciánk erejét és befolyását lényegesen növelni lehetne akkor, ha mi valóban úgy dolgozhatnánk a pártszervezeteinkkel, ahogy kellene. Azt szeretnők, ha valóban nyugodtak lehetnénk afelől, hogy az elvtársak fegyelmezetten, pártszerűen hajtják végre azt, amit a vezetőség, Pártunk az ország érdekében helyesnek lát és kidolgoz.

Nagyon jól tudom, hogy a fegyelem, mint sok minden egyéb, idő, oktatás és fegyelmezés kérdése és egyik napról a másikra nem igen lesznek az emberek fegyelmezett párttaggá. De minél hamarább lesznek azzá, annál hamarább fogjuk erősíteni a Pártot és annál gyorsabban fogjuk minden nehézségünket áthidalni.

Pártunk éppen, mert tudja, hogy a fegyelem az oktatás kérdése is, óriási súlyt helyez az oktatásra. Az oktatás tekintetében is úgy vagyunk, mint a fegyelemmel. Pártunk tagjainak túlnyomó többsége fiatal és bizony nagyon rászorul az oktatásra. Nemcsak a fegyelemre való oktatásra, hanem a szocialista-kommunista, marxi-lenini tanoknak az elsajátítására is, mert hiszen Horthy idejében erre nem igen volt módjuk A mi pártunk ezért maximális gondot fordít az oktatásra. Elmondhatjuk Elvtársaim, hogy a Kommunista Párt ezen a téren többet tesz, mint az ország összes pártjai együttvéve. Mi a tél folyamán kb 20 000 elvtársnak adtunk lehetőséget arra, hogy öt hónaptól két hétig tartó tanfolyamokon vagy esti szemináriumokon vegyen részt. Rajta leszünk, hogy legalábbis a vezető réteg, a Pártnak legalább 10—15 százaléka végigmenjen valamilyen oktatási kurzuson. *(Helyeslés.)*

Mindjárt hozzá kell tenni, hogy amikor itt az elvtársak lelkesen helyeselnek, akkor a gyakorlati végrehajtásban mást tapasztalunk. Különösen az utóbbi időben vettük észre, hogy azokat az elv-

társakat, akiket a kéthónapos kurzusokra küldöttek be — de a kétheteseket is — nem válogatták ki kellő gonddal. Kevés közülük pl. a földműves, kevés köztük a nő, sok közöttük a feltűnően fiatal ember és fiatal párttag, a 20 vagy 24 éven aluli. Ennek részben az az oka, hogy idősebb elvtársak feszélyezve érzik magukat akkor, amikor iskolába kell menni; azt hiszik, hogy ez nem méltó már 30 vagy 35 éves emberhez. Holott a jó pap holtig tanul; ez a kommunistákra is vonatkozik. A tanulás sohase késő és a tanulásra a legfejlődőképesebb, legfelelősebb elvtársakat kell küldeni. Jól ki kell válogatni őket, különben a tanulás jelentékeny része elvész, ha olyanokat tanítunk, akiknek a feje nem fog.

Rendkívül fontos, hogy az iskolából kikerült elvtársainknak a tudását fel is használjuk, mert általános tapasztalat, hogy sok helyen visszakerülnek az elvtársak a szervezetbe és ott nem léptetik elő, nem adnak nekik megfelelő munkakört és újra egyszerű taggá válnak. Holott az ilyen elvtársakat, akiket maga a szervezet választott ki, mert kitűntek vagy fejlődőképesebbek a többieknél, az iskolából való kijövetel után feltétlenül megfelelő munkakörbe kell állítani.

Gyakran tapasztaljuk, Elvtársaim, hogy egyes pártszervezeteink húzódoznak a kellemetlen, de szükséges feladatoktól. Például az elvtársak nem szívesen szoktatják a munkásokat fegyelemre. Ezt tapasztaltuk a széncsatában, ahol a tatai szénmedence nem egy szervezetében a helyi pártvezetőség kijelentette, hogy a széncsata nem pártkérdés, gazdasági kérdés és ezért nem tartozik a Pártra. A gondolat mögött természetesen az állott, hogy az illető szervezet vezetőinek nem volt valami kellemes feladat a rosszul táplált, rosszul ruházott bányászokhoz kimenni és megmagyarázni nekik, hogy a meglevő nehézségek és rossz ellátás dacára, adjanak az országnak több szenet. A feladatot tehát úgy „oldották meg", hogy hoztak egy határozatot, mely szerint a szénkérdés pedig nem tartozik a Pártra. Hát mondanom sem kell, hogy az ilyen álláspont helytelen A Kommunista Pártnak az olyan feladatokat is el kell végeznie, amik pillanatnyilag nem nagyon népszerűek, de végeredményben hozzájárulnak az egész országnak a talpraállításához és mert ebben a munkában mi vezetünk, hozzájárulnak a Kommunista Párt befolyásának, erejének növeléséhez.

A kommunista pártszervezetek mindenütt vegyenek élénk részt a gazdasági életben és ebben a tekintetben semmi körülmények között ne engedjék, hogy ez a gondolkozás kapjon lábra, amit itt

egyes bányászszervezeteknél jellemeztem. Ez persze nemcsak a termelés fokozására vonatkozik. A kommunista vezető gondoskodjék arról, hogy a munkásoknak legyen megfelelő élelme és ruházata, s igyekezzék a termelési fegyelmet, a munkafegyelmet is helyreállítani.

Ez vonatkozik természetesen a vetésre is. A magyar demokrácia előtt most három döntő feladat áll a legközelebbi hetekben. Ipari téren a széncsata megnyerése, utána a vas- és acéltermelés növelése, mert ezek lemaradása miatt nem tudnók az újjáépítést erősíteni. Ebben a két kérdésben: a széncsata megnyerésében, az acél- és vastermelésnek a fokozásában megint csak a Kommunista Pártnak lesz döntő jelentősége. Nemcsak azért, mert az illető iparoknak munkásai elsősorban kommunisták, hanem azért is, mert a demokrácia megerősödése ezt követeli. És ezeknek a kérdéseknek a megoldásánál természetesen mindenütt ott kell lennie a Kommunista Pártnak.

Hasonló a helyzet a falun, ahol most tavasszal a legfontosabb kérdés a vetés. Itt is a Kommunista Párt legyen az első sorban és gondoskodjék róla, hogy egyetlen barázda bevetetlenül ne maradjon, illetőleg arról, hogy minden talpalatnyi földet felszántsanak és ne maradjon semmiféle vetetlen terület. Ez legyen a falusi szervezetnek egyik legfontosabb gondja. A mi politikai nehézségeinknek igen jelentős része az élelmiszerhiányból, a gazdasági nehézségekből ered. Ha normális élelmezés volna az országban, egészen másképp tudnánk fellépni a reakció és a reakciós maradványok ellen. Egy átlagos termés ezen a helyzeten egy csapásra segít és ezért az elvtársaknak teljes erővel azon kell lenniök, hogy a faluban a vetéskampány sikerüljön, hogy egyetlen talpalatnyi föld bevetetlenül ne maradjon. Néhol természetesen óriási munkát és erőfeszítést követel ez, de azért vagyunk mi kommunisták, hogy a munkától és erőfeszítéstől ne féljünk és nekigyürkőzzünk a munkának ott, ahol ezt Pártunk és az ország érdeke megköveteli.

A multheti válság után egyes helyeken az az érzés támadt, hogy miután sikerült a reakciót bizonyos fokig visszaszorítani, most már talán nem kell az eddigi megfeszített erővel harcolni. Amikor itt voltak pl. az újgazdák a mult héten, egyik-másik arról beszélt, hogy most már biztosítva van a földreform, talán nem is kell olyan élesen harcolni. Mi e beállítás ellen a legnagyobb erővel fellépünk, annál is inkább, mert hiszen az elmúlt 15 hónap tapasztalatai azt mutatják, hogy nem egy ígéret gyakran papíron maradt, hogyha

a demokratikus tömegek teljes erővel nem ellenőrízték végrehajtását. Ezért a legnagyobb hiba volna, hogyha most megnyugodnánk és nem gondoskodnánk arról, hogy azokat az ígéreteket, amiket a demokrácia balszárnya két héttel ezelőtt kapott, teljes erővel végre is hajtsák. Most nem szabad megengedni, hogy elhúzódjon ez a végrehajtás. És nem szabad megengedni, hogy valami is a papíron maradjon belőlük.

Erre az éberségre és készenlétre annál is inkább szükség van, mert, sajnos, a Kisgazdapárt vezetői elmulasztották azt, hogy a válság igazi okait saját tagjaik előtt felfedjék. Nem győzték meg őket arról, hogy azok az intézkedések, amelyeket a baloldali demokrácia követelésére foganatosítani ígértek, valóban az egész demokrácia érdekében valók, s többek között magának a Kisgazdapárt demokratizálódásának is használnak. Ezt eddig nem tették és emiatt megvan a veszély, hogy a Kisgazdapárt demokratikus tömegei azt hiszik, hogy ezeket az intézkedéseket kívülről kényszerítették rá a Kisgazdapártra, nem pedig szükséges és elengedhetetlen rendszabályokról van szó. Ebből viszont az következhet, hogy néhány hét mulva esetleg kénytelenek leszünk ezeknek a követeléseknek a végrehajtását újra, az eddiginél erőteljesebben sürgetni. A Kommunista Pártnak az a feladata, hogy gondoskodjék róla, hogy az a tisztogatási folyamat, ami Budapesten a Kisgazdapárt parlamenti frakciójában megkezdődött, folytatódjék szerte az országban.

Egy csomó vidéki városból, Pécsről, Szegedről és máshonnan már halljuk, hogy ott folytatódik. Rajta kell lennünk, hogy ez mindenütt, a legutolsó falusi szervezetben is megtörténjen. De itt is vigyázni kell a túlzásokra. A Kisgazdapárt egyik vezetője pl. megmutatott nekem egy jelentést Baranya megye egyik községéből, ahol a Kisgazdapárt megtisztítására a Kommunista Párt és a Szociáldemokrata Párt közösen listát nyujtott be a helyi kisgazdapárti vezetőségnek. A listán névszerint fel voltak sorolva azok az emberek, akiket, azt hiszem 24 óra alatt el kell távolítani a Kisgazdapártból. Hát ez már egy kis túlzás. Mi azon leszünk, hogy minél alaposabban végezzék e tisztogatásokat, de vigyázzunk, nehogy az ellenkező végletbe csapjunk. Az ilyen közvetlen beavatkozás odavezethet, hogy az egész tisztogatást a Kisgazdapárt elleni támadásnak tekintik, amire természetesen nincsen szükség.

Szükség van feltétlenül arra, hogy a megígért politikai intézkedések mellett a gazdasági intézkedések végrehajtását is meggyor-

sítsuk. Az utolsó hetek erőteljes demokratikus megmozdulásának egyik eredménye az, hogy nőtt a munkásság, a dolgozók öntudata. A munkások, akik közül nem egy, mondjuk decemberben vagy januárban kezdte azt hinni, hogy itt hiába minden erőfeszítés, a demokrácia nem elég erős, ellenben a reakció egyre szemtelenebb, most az utolsó hetek tapasztalatai alapján rájöttek arra, hogy a demokráciában van erő, vissza tud ütni. Megismerték saját erejüket és ennek az eredményeképpen megjavult a munkások közt a hangulat, a demokráciába vetett bizalom.

Ennek egyik eredménye, hogy emelkedik a termelés. Nemcsak a szénben, ahol a termelést újabban tőlünk egészen független tényezők, mint pl. a szlovák vájároknak a kivándorlása stb. befolyásolják, hanem a nagyipari üzemekben is; különösen Budapesten. Ez összefügg azzal is, hogy az elvtársak látták, hogy sikerült átvészelni ezt a nehéz telet és meg vannak győződve róla, hogy ezután a fejlődés vonala felfelé megy.

Ezt a javuló termelést a kormány elő fogja segíteni azzal, hogy a legközelebbi időben nyilvánosságra fogja hozni az egész gazdasági életet átfogó tervét, amiből meg fogja látni az ország, hogy létezik ilyen terv és megvan az a remény, hogy egy átlagos aratás esetén őszre már gazdasági bajaink jó része a multé lesz.

Számunkra most rendkívül fontos a földreform gyors befejezése és ezzel kapcsolatban a telepítés. Az elvtársaknak, a járási, falusi titkároknak itt is az első sorban kell állniok. Gondoskodni kell nemcsak arról, hogy az újgazdák földjét bejegyezzék a telekkönyvbe és az újgazda megkapja a telekkönyvi kivonatát, hanem minden tekintetben segítségére kell lenni az újgazdáknak, sőt a régieknek is. Például, ahol arról van szó, hogy vetőmagot kell szerezni, vagy gondoskodni kell igáról, a traktorok közös felhasználásáról és általában arról, hogy a falu szegénysége talpraállhasson. Ezekben a feladatokban a Kommunista Pártnak és a Kommunista Párt funkcionáriusainak kell a legelső sorban állaniok. A földreformhoz tartozik a sváb földekre telepítendők kérdése is. E kérdésben a mi véleményünk az, hogy a telepítés nem választható el a földreform kérdésétől. Ezt azért tartjuk ilyen fontosnak aláhúzni, mert az utolsó napokban halloltunk olyan híreket, hogy a telepítés kérdését válasszuk el a földreformtól. Szerintünk ez helytelen. A kettő összetartozik; a svábok földjére telepítendő magyar parasztoknak a kérdése a földreformnak szerves, elválaszthatatlan része.

Meg kell állapítani ezzel kapcsolatban, hogy a svábkérdésnél komoly nehézségek vannak. Sokkal lassabban megy a svábok kitelepítése, mint ahogy azt az ország politikai és gazdasági érdekei megkövetelnék. Ezen a téren el lehet mondani, hogy sok a beszéd és kevés a tett. A Kommunista Pártnak itt is közbe kell lépnie. Felmerült ezzel kapcsolatban a németajkú bányászok kérdése. A mi véleményünk az, hogy a német bányászokat itthon kell tartani és nem szabad őket elküldeni Németországba. Mi a német veszélyt elsősorban a zárt településben lakó sváb falvakban és sváb szervezetekben látjuk, de nem az ipari munkások közt és legkevésbbé a bányászok közt. Felhasználom az alkalmat, hogy itt vannak azok a járási titkárok, akiknek a területén a bányák fekszenek és közlöm velük, hogy a Kommunista Párt álláspontja, hogy a sváb vagy németajkú bányászokat nem kell kivinni az országból. Az ország politikai és gazdasági érdeke megköveteli, hogy ezek az ipari munkások itthon maradjanak.

Felmerült az a gondolat, hogy adjunk egy nyilatkozatot, mely a németajkú bányászokat kollektíve mentesítse az áttelepítés alól. Ilyen nyilatkozatot a Kommunista Párt nem adhat, mert ő sem teheti túl magát azokon a rendeleteken, amelyek mindannyiunkra kötelezők. De mégegyszer ismételjük, hogy a sváb bányászokat, különösen a bányában, a föld alatt dolgozókat, semmi körülmények között nem fogjuk kitelepíteni az országból. Ez vonatkozik nemcsak a tatabányai vagy a brennbergi bányászokra, de szerte az országban mindenkire.

Ugyanakkor azonban felhívják a figyelmünket arra, hogy mert ez a tény már a bányászok előtt is ismeretes, a felszíni munkások közé az utolsó hetekben kezdenek beszivárogni olyan volksbundisták, akik ezen a címen remélik, hogy elkerülhetik a kitelepítést. Természetes, az a nyilatkozatunk, hogy a bányászok itthon maradhatnak, nem vonatkozhat ilyen volksbundistákra. Mi nem azt akarjuk, hogy a volksbundisták maradjanak itt, hanem azt akarjuk, hogy az igazi bányászok maradjanak itthon. Az elvtársak, akik olyan vidékről valók, ahol bányák vannak, ezt a mi álláspontunkat képviseljék.

A Kommunista Párt legközelebbi feladatai közé tartozik természetesen a reakció elleni fokozottabb harc, aminek egyik formája az lesz, hogy mindenütt fel kell készülni a köztisztviselők, de a felesleges magántisztviselők leépítésére is. A köztisztviselőkre vonatkozólag van egy megállapodás, amely szerint ezt a munkát hármas bi-

zottságok végzik, amely hármas bizottságok egyik tagját a Szakszervezeti Tanács fogja kijelölni. Jól tudjuk, hogy nemcsak a közalkalmazottak, hanem a magánalkalmazottak között is sok a reakciós és sok a felesleges. Ott is rendet kell csinálni. Ezekre a létszámcsökkentésekre a Párt már idejekorán készüljön fel, nemcsak azzal, hogy kiválasztja az erre legmegfelelőbb elvtársakat, akik a munkát el tudják végezni, hanem olyan irányban is, hogy elkészítik azoknak a reakciósoknak a listáját, akik a megyében vagy járásban, vagy az illető területen fekvő nagyvállalatoknál eltávolítandók. Ezeket adatokkal a bizottság rendelkezésére bocsátják.

Az általános demokratikus támadással kapcsolatban valamelyest lendületbe jött a nyilas-fasizmus elleni harc. Az elvtársak látják, hogy azok közül a miniszterelnökök közül, akik 1939 óta annyi szenvedést és szerencsétlenséget zúdítottak hazánkra, hármat már kivégeztünk és a negyedikre is nemsokára sor kerül. *(Taps.)* Rajta leszünk, hogy ezen a téren a lehető legalaposabb munkát végezzük.

Ahol még nincs eredmény, az a gazdasági életben garázdálkodó feketézők és spekulánsok frontja. Már pedig Elvtársaim, a demokrácia ellentámadásához tartozik, hogy ezen a fronton is végre támadásba menjünk át. Mi el vagyunk szánva rá és gondoskodni akarunk róla, hogy végre e téren is alapos munkát végezzenek. A mi szándékunk az, hogy a feketézés ezután legyen jóval veszedelmesebb foglalkozás, mint eddig volt. Igérjük az elvtársaknak, hogy ezen a téren is a szavakból végre átmegyünk a tettekbe. *(Taps.)*

Fel kell vetnem még a reakcióval kapcsolatban a klerikális reakció elleni harcot. *(Pfuj! Le Mindszentyvel!)* Meg kell vallanom, Elvtársaim, hogy ezen a téren eddig mi túlságos tartózkodást tanusítottunk. *(Úgy van!)* Az eredmény az lett, hogy ezt a tartózkodásunkat gyengeségnek tekintették és ettől még szemtelenebb lett a klerikális reakció. A demokrácia 15 hónapos tapasztalatai alapján ki lehet mondani, hogy nem tudjuk felszámolni a reakciót, hogyha tűrjük a klerikális reakciót. Ez vonatkozik minden térre, különösen vonatkozik közoktatásügyünkre, ahol úgyszólván semmi változás az utolsó 15 hónapban nem történt. Ha alaposan neki akarunk támadni a reakciónak, akkor ebbe a támadásba beleesik a klerikális reakció elleni harc is. És ezen a téren is változásokat követelünk és változtatásokat fogunk létrehozni. *(Taps.)* Annál is inkább Elvtársaim, mert részben a klerikális reakció az, amelyik a demokrácia ellen minden eszközzel, az anti-

szemitizmussal, az álhírek terjesztésével, a demokrácia mocskolásával a legkövetkezetesebben és meg kell mondani, eddig a legbüntetlenebbül harcolt. Ha tehát az egész vonalon fel akarjuk venni a reakció elleni harcot, akkor itt sem hagyhatunk semleges teret. Meg kell érteni mindenkinek, hogy ezen a téren is változtatni kell az eddigi politikánkon. *(Helyes!)*

Ezek volnának, Elvtársaim, a legfontosabb kérdések, amiket érinteni akartam. Mégegyszer visszatérek arra, hogy a nehéz tél után a magyar munkásosztály és a magyar demokrácia újra megerősödött hittel és harckészséggel néz az eléje tornyosuló nehézségek és feladatok elé. Különösen a Kommunista Párt az, amely a jól végzett munka tudatában nézhet a multra és nyugodtan tekinthet a jövőbe.

Az utolsó hónapok Pártunknak úgy szervezeti, mint politikai téren komoly erősödést hoztak. Kádereink nőnek, szervezeteink erősödnek és erősödik öntudatunk is. Amihez hozzájárulnak különösen az utolsó hetek eseményei, amelyek újra megmutatták, hogy a Kommunista Pártban változatlanul megvan a kezdeményező erő a helyes út felismerésére és az az akarat is, hogy a helyesen felismert úton teljes erővel haladjunk előre. Mi nem tűrjük egy pillanatig sem, hogy a legnagyobb nehézségek közepette a csüggedés szelleme felüsse a fejét. Most, amikor a nehezén túlvagyunk, amikor látjuk, hogy csak néhány hónap bajait kell legyűrni és símább, egyenletesebb útra térhetünk, most még kevésbbé fogunk engedni a csüggedésnek és még kevésbbé félünk a nehézségektől.

Mi azért hívtuk össze a járási és megyei titkár elvtársakat, hogy itt közvetlenül velük beszéljük meg a teendőket, közvetlenül cseréljük ki gondolatainkat, közvetlenül értesüljenek terveinkről és utána teljes erővel, fegyelmezetten és pontosan hajtsa végre a saját munkaterületén ki-ki mindazt, amit itt elhatározunk. Meg vagyok győződve róla, hogy ez a járási és megyei titkári értekezlet jelentékenyen növelni fogja Pártunk szervezeti és politikai erősödését. Arra kérem az Elvtársakat, hogy az itt elhatározottakat pontosan, teljes erővel, teljes elszántsággal, áldozatoktól és nehézségektől nem félve valósítsák meg.

Biztos, hogy lesznek még nehézségeink. A demokrácia még sok válságon fog keresztülmenni, de ugyanolyan biztos, hogy minden válságból megerősödve fog kikerülni, ha Pártunk erősen, öntudatosan és összekovácsoltan áll. Amíg a Kommunista Párt erős és a nehézségek közepette szilárdan állja a harcot, addig a magyar demokráciának nincs félnivalója. Szerencséje a magyar demokrá-

ciának, hogy ilyen harcedzett, nehézségek és bajok legyűréséhez szokott pártja van, amelyet nem kényeztettek el az események, amely a legsúlyosabb viszonyok között is állja a harcot. A mi pártunk ezekben a nehéz hónapokban megmutatta, hogy nincs olyan akadály, ami előtt meghátrálna, ha a demokrácia és az ország ügyéről van szó. Ebben a tudatban kérem az elvtársakat, hogy otthon feküdjenek neki teljes erővel a munkának. Feküdjenek neki úgy, mint olyan pártnak a tagjai, amely 25 esztendős reakciós elnyomás után ifjan, erősen, összekovácsoltan, harcrakészen lépett a porondra és el van szánva, hogy a demokrácia ügyét a magyar dolgozók élén győzelemre vezesse. *(Éljen! Éljen Rákosi! A közönség felállva, ütemesen éljenez és tapsol.)*

(Részlet az 1946 március 24-én, a MKP pártfunkcionáriusainak I. országos értekezletén tartott beszámolóból.)

A MAGYAR KOMMUNISTA PÁRT A MÁRTÍROK PÁRTJA

A Magyar Kommunista Párt vértanúinak emlékét idézzük ezzel a könyvvel. A Magyar Tanácsköztársaság hősi harcában és az azután következő ellenforradalmi vérfürdőkben ezrével estek el Pártunk legjobbjai. Utána negyedszázadon keresztül bőven öntözte a magyar kommunisták vére azt a csatamezőt, ahol szívós, soha meg nem szűnő harc folyt a népünket gúzsbakötő Horthy-rendszer ellen. Jefferson, az amerikai népi demokrácia nagy úttörője mondotta, hogy a szabadság olyan fa, amely akkor virul, ha gyökerét bőven öntözik zsarnokok és hazafiak vérével. A mi Pártunk dúsan járult hozzá, hogy a magyar szabadság fája ne szenvedjen hiányt a legnemesebb tápanyagban, a mártírok vérében. 25 esztendőn keresztül megszakítás nélkül hullottak el legjobbjaink ebben az egyenlőtlen harcban. Sokat közülük titokban, orozva gyilkoltak meg Horthy martalócai és névtelen sírokban hantolták el őket. Legfőbb ideje, hogy Pártunk, a Magyar Kommunista Párt ezen a téren is teljesítse kötelességét és méltó emléket állítson azoknak, akik elestek a hazánk szabadságáért és függetlenségéért vívott harcban.

A mi mártírjaink mindenütt ott voltak, ahol fel kellett venni a küzdelmet a magyarság ellenségeivel szemben. Bátran, férfiasan viselték el a kínzókamrák szörnyű gyötrelmeit, a vallatások embertelenségeit és emelt fővel, törhetetlenül, meggyőződésüket harsogva léptek a bitófa alá. Eljön az idő, amikor vértanúink hősies életét és halálát részletes életrajzokban tárhatjuk megújhodott, szabad nemzetünk elé. Most csak röviden emlékezünk meg azokról, akiknek tör-

hetetlen harca adott erőt mindannyiunknak az elnyomatás nehéz, sötét esztendeiben és akiknek példája vezet bennünket az elkövetkezendő küzdelmekben is.

A francia kommunista pártot a mártírok pártjának nevezik, mert hazájuk felszabadításáért egymaguk több vértanút adtak, mint az összes többi politikai pártok együttvéve. Ezt mi is büszkén mondhatjuk a Magyar Kommunista Pártra. Különösen megnőtt vértanúink száma, amikor a német fasiszták rablóháborújába hazánkat is belerántották és Pártunknak jutott az a nehéz és áldozatos feladat, hogy nemzetünket a harcos ellenállás egyedül megmentő útjára vigye. Legjobb katonáink, hős partizánjaink egymásután hullottak el ebben a harcban, de mindig akadtak újak, akik halálmegvetéssel vetették magukat a küzdelembe és vérük hullatásával pecsételték meg a magyarság és az emberiség felemelkedésének közös művét.

Nemcsak hazai rögön folyt a magyar kommunisták vére. Mindenütt ott voltak, ahol áldozni és küzdeni kellett a nép szabadságáért, az emberiség elválaszthatatlan, nagy, közös ügyéért. Százával estek el a spanyol szabadságharcban. Ott voltak a jugoszláv nép legendás harcában. A francia ellenállási mozgalom, csakúgy mint a lengyel, belga és a többi, büszkén sorolja fel vértanúi között azokat a magyar kommunistákat, akik népünk legnehezebb, legsötétebb óráiban is méltó utódai voltak a magyar szabadságharcosoknak és magasan lobogtatták azt a zászlót, amelyre Petőfi, Kossuth eszméi voltak felírva.

Régi tartozásunknak teszünk eleget most, a fasizmus és a reakció leverése után, amikor Pártunk és a magyar demokrácia előtt rámutatunk mártírjainkra és példaképpen állítjuk oda az új harcosok elé azokat a hősöket, akiknek önfeláldozó küzdelme nélkül nem tudtunk volna rátérni a szabadság jobb jövő felé vezető útjára. Emléküket őrizni és ápolni fogjuk. Példaképpen állítjuk a feltörekvő nemzedék elé és erőt, ihletet merítünk belőle a jövő nehéz, de győzelmes harcaihoz.

(„A magyar szabadságért" című könyv előszava. Szikra 1946.)

A SZANÁLÁS ELSŐ EREDMÉNYEI

Kedves Hallgatóim!

Elmúlott a szanálás első és valószínűleg legnehezebb hónapja. Vegyük sorra a felmerült kérdéseket. A szanálás előtt gazdasági körökben erősen vitatkoztak afölött, hogy mennyi lesz a beszolgáltatott dollárnak és külföldi valutának az értéke. Az ú. n. szakértők kis összeget jósoltak, a 6—7 millió dollárra becsült mennyiség 10—15%-át. Annál nagyobb volt a meglepetésünk, amikor a beszolgáltatás 9 millió dolláron túlment. Ehhez az eredményhez kétségkívül sokban hozzájárult a forint jó indulása. A dollár valutatulajdonosok a jó pénz első napjai után egyre inkább meggyőződhettek arról, hogy a szanálás alaposan elő van készítve, hogy a forinttal szemben növekszik a bizalom, s ez arra késztette őket, hogy a beváltásra kitűzött idő második felében szinte ugyanannyit szolgáltattak be, mint az elsőben. Ez a beszolgáltatás kétségkívül a jó pénz egyik legkomolyabb sikere.

A közellátás vonalán bebizonyosodott, hogy helyes volt a megválasztott időpont. Élelmiszer bőven került a fővárosi piacra, s a vidéken is hasonló volt a helyzet. Mutatkoztak néhol átmeneti zavarok, amelyek a szárazsággal vagy a vásárlóközönség türelmetlenségével függtek össze. Ezeken is nagyban és egészben segíteni tudtunk. Budapesten pl. egy héttel ezelőtt nehezen volt kapható a paradicsom. De ma már ez is rendbejött. A cukrot kezdetben nagyon sokan vásárolták és emiatt az utolsó héten már szinte teljesen eltűnt. Ezen is tudtunk külföldi behozatallal segíteni. Hiány van, amint azt előre

láttuk, a zsírfélékben. Három hét mulva azonban megindul az újtermésű napraforgó feldolgozása, ami lényegesen javítani fog a helyzeten és október végén egyre növekvő mennyiségben fog jelentkezni a disznózsír is. Ezen a téren tehát a legközelebbi három hét nehézségei után szintén enyhülni és javulni fog a helyzet.

Helyesnek bizonyult az a feltevés is, hogy a szanálás céljaira az állami szerveknél és az üzemekben felhalmozott iparcikkeken felül a magánkereskedelemben is jelentékeny készleteknek kell lenniök. Ez volt az oka annak, hogy a jó pénz első napjaiban a kereskedésekben mintegy varázsütésre megjelentek az áruk. Más lapra tartozik, hogy az iparcikkek ára rendkívül magas. Erre még vissza fogunk térni.

Az ipari termelés a jó pénznek megfelelően, úgy emelkedik, ahogy azt előre láttuk. A bányászat, mely egész iparunk energiaforrása, a napi 2200 vagon felé halad és minden okunk megvan annak feltételezésére, hogy derék bányászaink szeptember végére elérik a napi 2500 vagonos termelést. Javult a szén minősége is. Ennek eredményeképpen a magyar államvasutak és az ipar el van látva szénnel, a cséplésnél szénhiány miatt sehol fennakadás nem volt, sőt jelentékeny mennyiséget tudunk a főváros lakóinak téli fűtésére juttatni. A textilipar tovább is fejlődik, s egyre fokozódó mennyiséget tud a hazai közellátás céljaira juttatni. Általában meg lehet állapítani, hogy a szanálás az iparban a fejlődésnek olyan feltételeit teremtette meg, amelyre az infláció idején gondolni sem lehetett.

A gabonabeszolgáltatás eddig elég jól halad. A földadóba beszolgáltatott gabona augusztus végéig meghaladta az egymillió métermázsát. Budapest a felemelt fejadaggal most 72 napra van már ellátva gabonával és ez a mennyiség lassan és szakadatlanul nő.

Nem láttuk előre a forint forgássebességének a lassúságát. A szanálási tervek kidolgozásánál azt hittük, hogy a forintot is olyan gyorsan fogják forgatni, mint pl. 1938-ban. Voltak olyan nézetek is, hogy a pénzromlás utóhatásaképpen, legalább is az első időben, a forintot is az emberek sietni fognak áruba fektetni. Kiderült azonban, hogy ez csak az első napokban volt így. Utána meglassúbbodott a pénz forgási sebessége. A magas ipari árak miatt nem sietnek kiadni a forintot, az aprópénzt pedig egyenesen visszatartják. A mai napig több mint 17 millió forint ércpénz került forgalomba. Minden lélekre valamivel több mint két forint és ennek dacára még alig látni váltópénzt.

A szanálásra hatással van a szárazság is. Augusztus elején még nem láthattuk azokat a károkat, amelyeket az aszály okozott. Szerencsére az augusztus második felében jelentkező országos eső következtében a szárazság nem járt nálunk olyan katasztrofális következményekkel, mint a szomszédos országokban.

A szanálás első hónapja tehát nem hozott olyan lényeges változásokat, amelyek a további egészséges fejlődést gátolnák vagy hátráltatnák. Ellenkezőleg. Sikerei még azokat is meggyőzték, akik az első időben kételkedve, vagy éppen ellenségesen álltak vele szemben. Nézzük most meg, milyen új problémákat vetett fel a szanálás népünk egyes rétegeinél.

Az ipari munkásság, amely legtöbbet szenvedett a pénzromlástól, természetesen kitörő örömmel fogadta. A legtöbb üdvözlés és köszönőtávirat a jó forintért, elsősorban az ő körükből érkezett. Feleletük, mint már mondottuk, az ipari termelés gyors emelkedésében mutatkozik. Első helyen állnak ebben a bányászok. A szorgalmas pécsi bányászok pl. ma közlik, hogy elérték a napi 180 vagont, a maximális teljesítményt. Kezdetben voltak persze nehézségek. A munkások eleinte csak előlegeket kaptak, s közben nem egy helyen elégedetlenséget keltett az, hogy a tisztviselők a munkásoknál aránytalanul nagyobb előlegeket kaptak. Zavarólag hatott az is, hogy augusztus első felében sok helyen nem voltak kidolgozva az akkordbérek, a munkás tehát nem tudta előre, hogy mennyit fog keresni és ezzel hiányzott a többtermelésre való ösztönzés. Ezeket a bajokat fokozatosan kiküszöbölik és ennek eredményeképpen emelkedik a termelés.

Helyenként az átmeneti nehézségek hatására rövidebb sztrájkok keletkeztek. Az öntudatos munkások tudják, hogy a sztrájk az adott viszonyok között megengedhetetlen. Nincs a munkásságnak az a jogos követelése, amit ma sztrájk nélkül el nem intézhetnek. Akik a mai viszonyok között sztrájkot követelnek, azok lényegében a jó pénz és a gazdasági szanálás ellenségei. Még akkor is, ha a legjobb szándék vezérli őket. Ezért az öntudatos munkások utasítsák el erélyesen és félreérthetetlenül azokat, akik most sztrájkot javasolnak. Sztrájkolni kellett volna a háború alatt, amikor a németeknek dolgozott a magyar ipar. Ismételten tapasztalhattuk, hogy ma olyanok követelik a sztrájkot, akik teljes gőzzel dolgoztak akkor, mikor ez hazánk ellenségeinek használt. Az országot ma a termelés és a többtermelés fogja talpraállítani. Ezért kár minden óráért, ami a termelésből kiesik.

Meg lehet állapítani, hogy az ipari munkásság öntudatának és politikai műveltségének megfelelően beváltotta a szanálással kapcsolatban hozzáfűzött reményeket. Öntudatosan viselik azokat az óriási terheket, amelyeket a szanálás elsősorban az ő vállaikra rakott. Meg vannak győződve róla, hogy azok a bajok, amelyek a szanálással kapcsolatban még mutatkoznak, előbb-utóbb kedvező megoldást nyernek.

Egy tekintetben általános az elégedetlenség az ipari munkások között és ez az iparcikkek megfizethetetlenül magas ára. Ez a kérdés már átvezet bennünket a parasztság bajaihoz, ahol a főpanasz az agrárolló miatt hangzik el. Az agrárolló olyan tágra nyílt, ami komolyan kezdi veszélyeztetni a szanálás egész sikerét. Az iparcikkek árainak lefaragása már megkezdődött ugyan, de tempója olyan lassú, hogy feltétlenül meg kell gyorsítani, különben az ország gazdasági talpraállítása, az egész termelés megindítása fog miatta szenvedni. De nemcsak a magas ipari árak nyomják a gazdákat. Rengeteg a panasz a kisiparosok rendkívül magas árai miatt is. Az ország minden részéből halljuk, hogy egy patkó felveréséért 6—8 forintot is elkérnek, egy pár cipőtalp felveréséért meg 10 forintot. Sok a panasz a piacok magas helypénze ellen is. Nem egy vidéki városban a bejövő parasztasszony 2 forint helypénzt fizet, ami a helyi árak szerint 15—20 tojás árával egyenlő. Még magasabbak aránylag a termelő kocsija után fizetendő helypénzek, a kompok révdíjai, néhol a kövezetvám. Magas a járlatlevelek díja stb.

Sok a panasz amiatt is, hogy a termelő a vidéki piacon nem tudja megkapni a hatósági árat és ennél alacsonyabban kényszerül eladni, aminek az eredménye az, hogy kevesebb iparcikket tud vásárolni, nem tud adót fizetni, stb. Rengeteg a panasz a felesleges közvetítőkereskedelemre és az olyan egykezekre, mint a Mezőgazdák Szövetkezetének Központja. De a legáltalánosabban minden községből panaszkodnak a malmokra, melyek nem tartják be az előírásokat, a legkülönbözőbb címen levonásokat eszközölnek s meg nem engedett követelésekkel lépnek fel.

Ezeken a panaszokon a lehető legsürgősebben segíteni kell. Le kell szorítani az iparcikkek árait, ki kell küszöbölni a felesleges közvetítőkereskedelmet és egykezeket és meg kell rendszabályozni a kapzsi, parasztnyúzó molnárokat. Pártunk, a Magyar Kommunista Párt, miután ezeket a bajokat felismerte, a legélesebb harcot kezdte ellenük és két nappal ezelőtt a Nemzetgyűlésen benyujtottunk egy törvényjavaslatot, mely követeli a malmok községi felügyelet alá vé-

telét, illetve községesítését. Ezen a téren gyorsabban mutatkoznának eredmények, ha a Kisgazdapárt szintén csatasorba állna és a parasztok védelmére fellépne az ipari árak csökkentése és a malomuzsora letörése mellett.

Ma már megállapítható, hogy iparunk nem készült fel a szanálásra. A mi gyárvezetőink túlnyomó többsége hitetlenkedve nézett a szanálás elé. Mások remélték, hogy a stabilizációt néhány napi kísérletezés után újabb infláció követi. A legnagyobb baj azonban abban rejlik, hogy a magyar ipar, elsősorban a gépipar, az utolsó nyolc esztendőben főleg a háborúra, a felszabadulás óta pedig elsősorban a jóvátételre dolgozott. Ez a körülmény oda vezetett, hogy legtöbb gyárosunk megszokta, hogy nem kell a termelés kereskedelmi részével vesződni, mert átvevője egyszerűen az állam. Ez a nyolcéves szokás természetükké vált s most nem akaródzik nekik visszatérni az igazi békebeli gyakorlathoz, amikor az áruk kigyártásán kívül gondoskodni kellett arról, hogy az árukat a fogyasztó meg is vegye.

A haditermelés és a jóvátétel ezenkívül leszoktatta a gyáripart a takarékosságról, a pontos számvetésről s rászoktatta őket a nagy hasznokra. A szanálás viszont minden vonalon kezdeményezést, takarékoskodást, pontos kalkulációt és normális, nem inflációs hasznot ír elő. Ehhez persze nem fűlik a foga azoknak a tőkéseknek akik nyolc év óta erről leszoktak.

Most, hogy a számukra váratlanul jól sikerült szanálás arra kényszeríti őket, hogy normális termelésre térjenek át, e valóban nem könnyű feladattal szemben különböző módon próbálnak védekezni. Az egyik az, hogy változatlanul hitelekért ostromolják a Nemzeti Bankot s racionális piacszervezés és vevőszerzés helyett egyszerűen az állam nyakába akarják varrni a termelvényeik elhelyezésének kérdését. A másik nem kevésbbé kényelmes mód az iparcikkek árának hihetetlen felemelése. Ma már ezen a téren ott tartunk, hogy a magas iparcikkárak nemcsak az ipari munkást, a parasztságot és az értelmiséget sujtják, hanem a termelés súlyos gátjai és exportlehetőségeinket is szinte semmivé teszik. Lépten-nyomon tapasztaljuk, hogy iparcikkeink messze túlhaladják az amerikai árakat. Néhány nappal ezelőtt egy newyorki egytemi tanár ismerősöm elmondotta, hogy egy pár cipőt akart vásárolni. Olyan cipőért, amelyet New Yorkban 8 dollárért vásárol, itt 200 forintot, azaz több mint kétszer annyit kértek. A ruháját és felöltőjét odaadta, hogy kissé kitisztítsák és kivasalják. 75 forintot kellett érte fizetnie, holott Amerikában ennek egyharmadáért is megcsinálták volna.

Egyébként köztudomású, hogy részben az Anyag- és Árhivatal hibájából az iparcikkeket olyan magasan állapították meg, hogy nem egynek ára minden hivatalos nyomás nélkül jelentékenyen esett. A len ára pl. 40%-kal, a gyapjúszövetek 30%-kal, a tégla szintén 40%-kal olcsóbb, mint a hivatalosan megállapított. Ez mutatja, hogy ezen a téren milyen nagy lehetőségek vannak.

Mindjárt hozzá kell tenni, hogy ez a panasz a gyárak ellen nem általánosítható egyszerűen. Vannak jól dolgozó gyárak, melyek bekanyarodtak a szanálás vonalába. Ezeknek semmi okuk nincs félni a pénzszűkétől s az árnívó letörésétől. Ezeknek vevőváltóit a pénzszűke dacára is a Nemzeti Bank le fogja számítolni. Vigyázni fogunk arra is, hogy az árnívó letörése semmi körülmények között ne menjen addig, hogy a gyárak rentabilitását veszélyeztesse. A magyar gazdasági életnek nem érdeke, hogy az árnívó olyan alacsony legyen, hogy elvesszen a termelésre serkentő hatása. Ugyanakkor azonban előfordulhat most is, mint a normális gazdasági életben általában, hogy egyes eladás, vagy egyes cikkek termelése veszteséggel végződik, ami nem változtat azon, hogy egész évi átlagban a gyár ne mutasson fel jó eredményt.

Rendkívül fontos, hogy gyáriparunk gyorsan felsorakozzék a szanálás mellé. A magyar piac felvevőképessége az utolsó 6 esztendő pusztításai után szinte korlátlan. A körülöttünk levő országok, melyek sokat szenvedtek a háborútól, minden árucikket hajlandók átvenni, ha megfelelő ajánlatokat kapnak. A magyar ipar legveszedelmesebb ellensége, a német ipar, hosszú esztendőkre versenyképtelen, a szomszéd Ausztria a magyar iparral szemben óriási tempóveszteséget szenvedett. Meg kell ragadni az alkalmat, amely iparunk számára olyan kecsegtető, de ehhez gyors és haladéktalan mozgósításra van szükség.

Ezt annál is inkább alá kell húzni, mert nem egy gyárosunk a munka könnyebb végét fogja és munkáselbocsátással akarja megoldani az inflációról a béketermelésre való átmenetet. Emiatt a munkanélküliség kezd komoly gonddá nőni. Az építőiparban országosan már 15 000 munkanélküli van. Olyan ipari városban mint Pécs, 3000 a munkanélküliek száma. A szanálás általában jár átmeneti munkanélküliséggel, de rajta kell lennünk, hogy ez az átmenet gyors legyen és minimális terjedelmű. Az elkerülhetetlen munkanélküliség enyhítésére közmunkákat kell szervezni, sőt végső esetben a munkanélküli segély is elkerülhetetlen lesz, ami viszont nem segíti elő a szanálást.

Emiatt feltétlenül el kell kerülni a valóban termelő munkát végzők elbocsátását. Amilyen szükséges a nagyraduzzadt, felesleges tisztviselői kar leépítése, annyira kell óvni a valóban termelő munkát végzőket. Ahol átmenetileg kevesebb munkásra van szükség, ott inkább csökkentsék a munkaidőt, heti 44 vagy 40 órára, de mindent meg kell tenni arra, hogy a munkásság a termelésben maradjon.

A mi gazdasági viszonyaink mellett nincs szükség munkanélküliségre, ha gyáraink meglevő kapacitását megfelelő erővel kihasználják. A textilszakmában pl. az a helyzet, hogy a vasárnapi munka bevezetésével és egyéb rendszabályokkal még 7—8000 munkást lehetne alkalmazni. A kémiai ipar vezetői éppen az utolsó hetekben tértek rá olyan festékanyagok gyártására, amelyeket azelőtt kizárólag Svájcból szereztünk be, s amiből most első kezdetre havonta 400 000 svájci frank értékűt gyártunk. Hazánkban is, a környező országokban is, óriási a kereslet minden iparcikk után, amit a magyar ipar ki tud termelni. De meg kell szervezni a termelést és gyorsan át kell térni a békeviszonyokra.

Ha az iparról azt állítottuk, hogy nem volt felkészülve a szanálásra, úgy ez még fokozottabban áll a kereskedelemre, sőt, sajnos a szövetkezetekre is. Az infláció a kereskedelmet alaposan kizökkentette a normális kerékvágásból. Legtöbbjük még mindig azt várja, hogy a sült galamb a szájába repüljön. Pl. Budapesten nagy a szappanbőség és annyi só van, hogy nem egy helyen a hatósági árnál olcsóbban árusítják. Ugyanakkor a vidéken nincs szappan és nincs só, mert a kereskedelem még nem működik. Jellemző egy nagy budapesti fémárugyár esete, mely nem tudott a kereskedőknek közvetlenül zománcedényt eladni, végül felszerelt három teherautót, ezeket küldte zománcedénnyel a falvakba. A kísérlet pompásan sikerült, a gyár három autója naponta több mint tízezer forint értékű edényt ad el. A kereskedők egy része még mindig inkább az inflációs nyereségekről álmodozik, meg azokról az időkről, amikor a vevők rimánkodtak az áruért. Most más a helyzet, a normális gazdasági élet itt is megköveteli, hogy a kereskedő minden erejét feszítse meg és akkor meg lehet győződve, hogy prosperálni fog. Mindjárt hozzá kell tennem, hogy az olyan közgazdasági tanácsok, amelyek Angliára vagy Franciaországra hivatkozva azt javasolják, hogy a leépített tisztviselők menjenek kereskedőknek, nem nagyon célirányosak. Nálunk kétségkívül több a kereskedő és az alkalmazott, mint amennyit az ország gazdasági helyzete elbír. Több az államhivatal-

nok is, mert kiderült, hogy a leépítés után még mindig 35 ezerrel több az állami alkalmazottak száma, mint azt a szanálás tervezte.

Összefoglalva: a forint első hónapja jól sikerült. Ha kevesebb is van belőle, mint azt sokan szeretnék, annál jobban megbecsülik. A szanálás sikere nemzetközi hitelünket politikai téren is emelte. A párizsi békekonferencián pl. képviselőink joggal mutattak a szanálásra, mint a magyar nép egészséges élniakarásának egyik csattanó bizonyítékára. A külföldi sajtó a legnagyobb elismeréssel ír nemcsak a szanálásról, hanem arról a fegyelmezettségről és öntudatról, mellyel a magyar nép ezeknek az időknek terheit viseli. Bajok és nehézségek természetesen még vannak és lesznek a jövőben is. Ezek azonban össze sem hasonlíthatók azzal a kétségbeejtő és reménytelennek látszó helyzettel, amelyben gazdasági életünk két hónappal ezelőtt vergődött. A forint jó, egészséges, értékálló. Rajta kell lennünk, hogy hazánk gazdasági megerősödésére az is maradjon.

(Rádióbeszéd 1946 augusztus 31-én.)

A NÉPI DEMOKRÁCIA ÚTJA

1. *A Magyar Kommunista Párt harca az ország függetlenségéért*

Kedves Elvtársak! A Magyar Kommunista Párt politikájának gerincét a felszabadulás óta a nemzeti demokratikus erők összefogása jellemezte. Azoknak, akik Pártunkat legális voltában csak 1918-ban ismerték, bizonyos fokig meglepetés volt ez a célkitűzés. Pedig, aki a Magyar Kommunista Párt soraiban régóta harcolt, az tudhatta, hogy a nemzeti erők összefogásának kérdését, a fasizmus elleni harcra mi már több mint tíz esztendővel ezelőtt napirendre tűztük. Akkor ezt a népfront politikájának hívták.

A fasizmus elleni harcban Pártunk természetesen nem maradt meg az elméletnél. Amikor Spanyolországban a nemzetközi fasizmus fegyveres felkelést szított a spanyol nép demokratikus köztársasága ellen, a Magyar Kommunista Párt legjobbjai a Rákosi-zászlóaljba tömörülve, életük feláldozásával és vérük hullásával adták tanujelét annak, hogy a haladó népi erők összefogásának eszméjét a gyakorlatba is átviszik. Több mint 300 magyar kommunista halt hősi halált spanyol földön a fasizmus elleni demokratikus összefogás nevében.

Csak természetes, hogy 1941 júniusában, mikor a német náci rablók megrohanták a Szovjetuniót, Pártunk méginkább a demokratikus nemzeti erők összefogását hirdette. Minden eszközt megragadtunk arra, hogy szembeszálljunk a fasiszta métellyel és a Horthy-reakció nemzetvesztő politikájával. Rádióban és illegális röplapokban egyaránt hirdettük, hogy csak az összes demokratikus és az

egészséges nemzeti erők egyesített harca mentheti meg az országot a pusztulástól. Azokban a napokban, amikor Magyarországon az ú. n. mértékadó körökben hat héten belül várták Hitler végső győzelmét, mi arra szólítottuk fel népünket, hogy támogassa a szovjet népet felszabadító harcában és így küzdjön egyben saját felszabadításáért is. Már akkor hirdettük, hogy „a magyar nép a német fasizmus és magyar zsoldosok kettős igájában nyög. A szovjet nép felszabadító harca egyben a magyar nép felszabadításáért is folyik. A szovjet nép győzelme hozza a magyar népnek is a felszabadulást a német elnyomás alól, elhárítja felőle az elnémetesítés veszélyét, lehetővé teszi nemzeti és állami függetlenségének megmentését."

Ezek a szavak két héttel a magyar hadüzenet után hangzottak el. Ebben a szellemben harcolt a Magyar Kommunista Párt irányítása alatt a Kossuth-rádió is, mely a háború nehéz esztendeiben következetesen és szívósan hirdette a német fasizmus elleni összefogás eszméjét. Ebben a szellemben küzdöttek a föld alatt, a börtönben és a bitófák árnyékában a magyar kommunisták. Ezeket az elveket hirdették a vérpadon Schönherz Zoltán, Rózsa Ferenc, Ságvári Endre és pártunk többi vértanúja, ezekért az eszmékért adták oda életüket. Azokban a hazafias, demokratikus megmozdulásokban, amelyek a háború éveiben nálunk megindultak, mindenütt a mi Pártunk volt a kezdeményező, a motor. Így volt ez a Történelmi Emlékbizottság mozgalmától kezdve a felszabadulásig mindenütt.

1944 március 19-e után föld alá kényszerült testvérpártunk, a Szociáldemokrata Párt és a Kisgazdapárt is. A közös veszély végre létrehozta a föld alatt a nemzeti demokratikus erők szerves összefogását. A Magyar Front-ban természetesen pártunk harcedzett és a földalatti küzdelemben járatos tagjai is ott voltak és példaadóan küzdöttek azért, hogy a német fasizmus összeomoljék és ne rántsa magával hazánkat.

Nem rajtunk múlott, hogy a Magyar Kommunista Pártnak ez a szándéka nem sikerült. A kudarc oka elsősorban a 25 esztendős Horthy-rendszerben rejlik, amely kíméletlenül és rendszeresen irtotta a demokrácia szellemét és szóvivőit és amelynek Pártunk legjobb harcosai estek áldozatul. Elsősorban a Horthy-reakció negyedszázados garázdálkodása okozta azt, hogy a döntő pillanatban nem tudtunk leszakadni a német fasizmus oldaláról és a háború befejezéséig, mint Hitler utolsó csatlósa állottunk a győztes demokratikus népek előtt. Része volt a kudarcban annak is, hogy

a demokratikus ellenzék a reakció elleni küzdelemben félúton megállt és nem folytatott következetes, ingadozás nélküli, végsőkig menő harcot. *(Taps.)*

A német fasizmus összeomlása és a szövetségesek győzelme gyökeresen átalakította a világ politikai képét. Nézzük, miben állnak ezek a változások. Európában megsemmisült a legnagyobb imperialista-fasiszta hatalom, a hitleri Németország. Mint nagyhatalom, megszűnt létezni szövetségese, a fasiszta Olaszország is. A harmadik szárazföldi nagyhatalom, Franciaország annyi sebet kapott, hogy esztendőkig tart, míg régi erejét és befolyását visszanyerheti. Ezzel szemben a Szovjetunió, mely a fasizmus megsemmisítésében a legtöbb áldozatot hozta, erőben, tekintélyben, befolyásban és öntudatban hallatlanul megerősödve, győzelmesen került ki a harcból.

Hasonló folyamat játszódott le Ázsiában, a Távol-Keleten, ahol a fasiszta japán imperializmus bukásához is a Szovjetunió hadbalépése adta meg a végső csapást. Ezzel párhuzamosan az összes hadviselő és semleges államokban megerősödött a demokrácia és a demokrácián belül különösen megerősödtek a kommunista pártok. A Szovjetunió nagy és bölcs vezére, Sztálin elvtárs *(taps, felállva éljenzik Sztálint perceken át)*. Churchillnek adott válaszában erről így nyilatkozott:

„Churchill úr belebotlik az igazságba, amikor a kelet-európai kommunista pártok befolyásának növekedéséről beszél. Meg kell azonban jegyezni, hogy megállapítása nem egészen pontos. A kommunista pártok befolyása nemcsak Kelet-Európában nőtt meg, hanem Európa csaknem minden országában, ahol azelőtt a fasizmus uralkodott (Olaszországban, Németországban, Magyarországon, Bulgáriában, Romániában, Finnországban), vagy ahol német, olasz, illetve magyar megszállás volt. (Franciaország, Belgium, Hollandia, Norvégia, Dánia, Lengyelország, Csehszlovákia, Görögország és végül, de nem utolsó sorban, a Szovjetunió.) A kommunisták befolyásának növekedését — mondta Sztálin elvtárs — nem tarthatjuk véletlennek. Ez teljesen törvényszerű jelenség. A kommunisták befolyása megnőtt, mivel a fasizmus uralkodásának nehéz évei alatt Európában a kommunisták megbízható, bátor, önmegtagadó harcosoknak bizonyultak a fasiszta rendszerrel szemben és a népek szabadságáért folytatott küzdelemben."

Számunkra, magyar kommunisták számára még külön fel nem mérhető jelentősége van annak a változásnak, hogy körülöttünk a Balti-tengertől a Földközi-tengerig olyan államok csoportja keletkezett, amelyekben szilárd, széles népi erőkre támaszkodva és jórészt a kommunista pártok vezetése alatt épül és erősödik a demokrácia.

A világháború alatt a demokratikus szövetségesek háttérbe szorították azokat a vitás kérdéseket, amelyek gátolták volna a fasizmus megsemmisítésére irányuló háborús erőket. A fasizmus egyik döntő tévedése a háború alatt az volt, hogy a szövetségesek között kétségkívül fennálló nézeteltéréseket és a célkitűzések különbözőségét túlértékelték. Azt remélték, hogy ezek a nézeteltérések végül is a szövetségesek között még a háború alatt olyan konfliktusokhoz vezetnek, amelyek lehetővé teszik, hogy a fasizmus valamilyen módon elkerülje megsemmisülését.

Most, amikor a háború végetért, ez a remény, ha más formában is, újjáéled. A reakciós erők most arra spekulálnak, hogy a Szovjetunió és az angolszász hatalmak között felmerülő viták annyira elmérgesednek, hogy a belőlük fakadó összeütközések következtében ők jutnak a nyeregbe. Semmi kétség, hogy ilyen tendenciák valóban megvannak bizonyos imperialista körökben. A demokrácia híveinek ezért elszánt, kíméletlen harcot kell folytatniok az uszítók ellen, akik alig egy évvel a legszörnyűbb világháború után, már újra háborúba szeretnék dönteni Európát.

Csak természetes, hogy a magyar reakció főreménye is a szövetségesek közötti viszony elmérgesedése. Mi tudjuk nagyon jól, hogy az amerikai nép zöme — Angliáról nem is beszélve — békét kíván és hallani sem akar az új háborúról. Tudjuk, hogy egyre nagyobb nyugtalansággal nézik az Egyesült Államokban is a trösztök és a bankok háborús uszítását. Éppen a napokban láttuk ennek a nyugtalanságnak megnyilvánulását a demokrata Wallace erélyes kiállásában.

Sztálin elvtárs szeptember 17-én egy angol lap tudósítójának nyilatkozatot adott az „új háború" veszélyének kérdéséről. Azt mondta:

„Nem hiszek az «új háború» reális veszélyében. Az «új háború» körül jelenleg főként katonai és politikai hírszerzők és azok néhány polgári segítőlársa csap olyan nagy zajt. Erre a háborús hírverésre azért van szükségük, hogy először: a

háború kísértetével megijesszenek bizonyos naív politikusokat és ezáltal segítséget nyujtsanak saját kormányaiknak abban, hogy politikai szerződő feleiktől minél több engedményt csikarjanak ki; másodszor: bizonyos időre megakadályozzák országaikban a hadikiadások csökkentését; harmadszor: fékezzék a csapatok leszerelését és ezáltal elejét vegyék a munkanélküliség növekedésének országaikban. Helyesen, különbséget kell tenni «új háborúról» szóló mostani fecsegés és «új háború» tényleges veszélye között, amely jelenleg nem áll fenn."

Nálunk, ismétlem, az „új háborúról" szóló felelőtlen beszéd a reakció eszköze; ezzel akar reményt önteni azokba, akik a régi rend visszaállítását olyan szívesen látnák. Mindenesetre jellemző, hogy a reakció háborús uszítással nyugtalanítja népünket, hogy befolyását fenntarthassa. Mi, kommunisták, az egész vonalon a béke megőrzésére vettük az irányt, mert csak ez segítheti a magyar népet ezer baján keresztül. *(Taps.)*

Nézzük meg most, hogy milyenek voltak a felszabadulás után a magyar gazdasági és politikai viszonyok, az osztályok és az őket képviselő pártok helyzete, hogyan és milyen irányban változtak meg és merre mutat a további fejlődés?

Hét hónapig folyt hazánk területén a háború. Ezalatt a német rablóknak és magyar cinkosaiknak bőven volt alkalmuk az ország kiürítésére. Lényegében csak hazánkat tudták a fasiszták az összes Hitler-csatlósországok közül módszeresen kifosztani. El is hurcolták nemzeti vagyonunk jó 20 százalékát. Semmi kétség, hogy Hitler csatlósai közül mi szenvedtük gazdaságilag a legnagyobb veszteségeket. A gazdasági romokból a magyar munkásság önfeláldozása, szorgalma és találékonysága annyit újjáépített, hogy ma már iparunk összkapacitása nincs messze az 1938-astól. A mezőgazdaságban főleg az állatállományt érte óriási károsodás és hosszú esztendőkig tart, amíg ló- és szarvasmarhaállományunk eléri a háború előttit.

A fiatal demokrácia tehát rendkívül nehéz gazdasági örökséggel kezdte működését.

Mi volt a helyzet politikai téren? Az országot felszabadító Vörös Hadsereg csapásai alatt összeomlott nemcsak Szálasiék gyalázatos fasiszta terroruralma, hanem Horthy 25 esztendős, félfeudális, népellenes rendszere is. Szétmállott a régi államszervezet, a reakciós

és fasiszta pártok eltűntek. A régi rendszer urai, nagybirtokosok, tőkések, vezető állami tisztviselők, katonatisztek nyugatra menekülve, magára hagyták népünket a gazdasági pusztulás és zűrzavar, az állami és társadalmi rend felbomlása közepette.

Az egyetlen párt, amely szilárdan állt, amely tudta, hogy mit akar és kivezető utat mutatott a nemzetnek: a mi pártunk, a Kommunista Párt volt. *(Taps.)* A Kommunista Párt vette kézbe a kezdeményezést, hogy az elalélt demokratikus pártok újjáélesztése, a nemzeti bizottságok megszervezése, az államszervezet új alapjainak lerakása útján megteremtse a feltételeit az Ideiglenes Nemzetgyűlés összehívásának, az Ideiglenes Magyar Nemzeti Kormány megalakulásának. Ezekben a hetekben és hónapokban a Kommunista Párt rázta fel dermedtségéből és aléltságából a nemzetet.

A Kommunista Párt eme önzetlen és előrelátó munkája nélkül nem jöhetett volna létre a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front, nem jelentkezhettek volna azok a demokratikus erők, amelyek a Szovjetunió segítségével kezükbe vették az ország sorsának irányítását. A Kommunista Párt nélkül — ezt nem árt ma hangsúlyozni — Magyarország Németország sorsára juthatott volna, míg így népünk gyors ütemben nyeri vissza teljes nemzeti függetlenségét és állami szuverénitását. *(Taps.)*

Az alélt és kábult ellenzéki pártokat, melyek az események más fordulatára számítottak, szintén magával sodorta az általános összeomlás; csak lassan tértek magukhoz.

Ebben szerepet játszott az is, hogy e pártok, amelyek a háború második felében már látták Hitler vereségét, hosszú időn keresztül valószínűbbnek tartották, hogy Horthy is úgy szakít a németekkel, mint pl. Mannerheim tette Finnországban. Emiatt nem vártak olyan fordulatot, amely alapjában változtatja meg a fennálló viszonyokat. Sokan arra számítottak, hogy Magyarországot az angolszász hatalmak fogják felszabadítani és ebben a hiszemben nem látták előre a politikai és társadalmi viszonyok gyors megváltozását. Ezenkívül nem voltak tisztában a Kommunista Párt erejével, mert a földalatti Kommunista Párt jövendő működését és jelentőségét nem tudták előre felbecsülni.

A magyar demokrácia pártjait emiatt a felszabadulás politikai fejleményei bizonyos fokig váratlanul érték. És mert nem ezt és nem így várták, magatartásukban volt valamelyes meglepetés, sőt bizonyosfokú csalódottság is.

2. *Szabad népért a szabad hazában*

Az ország felszabadulása nemcsak a régi rendszer összeomlására vezetett, hanem új, hatalmas népi erőket is mozgásba hozott. A munkásosztály és a parasztság saját kezdeményezésével és saját erejével látott hozzá a gazdasági és állami élet megindításához és újjászervezéséhez. Abban a szinte légüres térben, mely a régi rendszer csúfos bukása után keletkezett, a munkásosztály és a parasztság volt az egyetlen államépítő és államvezető erő. *(Taps.)*

A munkásosztály politikai és gazdasági szervezetei viszont (a párt- és szakszervezetek, üzemi bizottságok) rohamosan növekedtek és rövid hetek, hónapok alatt az egész országot átfogták. Milliók ébredtek elsőízben politikai életre. A munkásság segítségével a földnélküli és szegényparasztság birtokába vett 4 millió hold földesúri földet *(taps)*, végrehajtotta azt a történelmi feladatot, melynek megvalósításáért magyar parasztnemzedékek egész sora hiába küzdött. Majd később, 1946 elején, a magyar demokrácia törvénybeiktatta a köztársaságot.

Ha nálunk az újjáépítés üteme és eredménye hasonlíthatatlanul nagyobb lett, mint pl. a szomszéd Ausztriában, ebben, mint a magyar demokrácia gyors talpraállásában elsősorban annak a munkásegységnek volt döntő szerepe, melyet testvérpártunkkal, a Szociáldemokrata Párttal *(taps)*, gyorsan és erőteljesen létrehoztunk. Csak a munkásegység tette lehetővé, hogy elsősorban a város dolgozói minden erejüket szervezeteik kiépítésére és a termelés megindítására, az újjáépítésre tudták fordítani.

A koalíciós pártok közül a Független Kisgazdapártot találták a felszabadulás körülményei a legkevésbbé felkészülten. A Kisgazdapártnak voltak legkevésbbé konkrét elképzelései pártunk erejéről s lendületéről. A politikai felkészültségnek ez a hiánya hozta magával, hogy a Kisgazdapárt lassabban szedte rendbe sorait, később jelentkezett a politikai porondon. És mert az élet meg nem állhat és nem várhatja meg, amíg egy meglepett párt hozzáidomul a számára váratlan viszonyokhoz, az történt, hogy a Kisgazdapárt az államapparátus újjáépítésénél meglehetősen lemaradt. Emiatt ez a párt úgy érezte, hogy megrövidítették, ami viszont hamarosan bizonyos elégedetlenségnek szolgáltatott talajt.

A koalíció negyedik tagja, a fiatal Nemzeti Parasztpárt is megvetette lábát a szegényparasztság között, míg a Polgári Demokrata

Pártról hamarosan kiderült, hogy nem állnak mögötte komoly tömegek.

A munkások és parasztok gyorsan növő pártjaival szemben a nagytőkéseknek és nagybirtokosoknak nem volt politikai szervezetük. Mindkét réteg annak a Horthy-rendszernek volt talpköve és támasza, mely a nyilas bitangoknak egyengette az utat. A reakció veresége az ő vereségük is volt. És a nagybirtok alól a földreform kihúzta a gazdasági alapot, ami még tetézte vereségüket.

Az első időben a nagytőkések sem állottak sokkal jobban. A bankokat kifosztotta a háború, az üzemeknek felé se mertek nézni azok az igazgatók, akik nem sokkal előbb börtönnel, internálótáborral s különleges munkaszázadba való beosztással gondoskodtak a munkásság gúzsbakötéséről. A termelés rendjét a munkásság és az általa választott üzemi bizottság tartotta fenn. Ezekben a hónapokban nem egyszer fordult hozzám egy-egy igazgató azzal a kéréssel, hogy tegyem lehetővé számára, hogy a gyárába betehesse a lábát.

Ez a helyzet lassan megváltozott. Nemcsak a munkások és a parasztok szervezetei nőttek meg, de a viszonyok konszolidációjával, a termelés megindulásával kezdtek rendeződni a tőkések zilált sorai is. A demokrácia maga vonta be a termelésbe azokat, akik nem voltak túlságosan kompromittálva, feltűntek mellettük csakhamar olyanok is, akiknek bár jó adag vaj volt a fejükön, de az igazolást üggyel-bajjal megúszták. Felvették az összeköttetést a külföldre menekült tőkésekkel, nemzetközi kapcsolataikat is felújították. De ami a legfontosabb, a Kisgazdapárt polgári elemein keresztül megtalálták az érintkezést a Függetlenségi Front e legjobboldalibb pártjával is.

Ilymódon a régi reakciós rendszer támaszát alkotó társadalmi rétegek, melyek az összeomláskor nem semmisültek meg, hanem csak ideiglenesen eltűntek, szétszóródtak, visszahúzódtak, a gazdasági és állami élet fokozatos megszilárdulásával ismét gyülekeztek, újra rendezték soraikat. Visszaszivárogtak az országba nyugatról, visszaültek a gazdasági, állami és kormányzati pozíciókba. A munkásságnak és parasztságnak az állami és társadalmi életben megnövekedett szerepével és befolyásával, a demokratikus fejlődéssel elégedetlenek a dolgok menetét reakciós irányba törekszenek megváltoztatni.

Hozzájuk tartoznak a levitézlett, földjüket vesztett nagybirtokosok, akiket, mint osztályt, a földreform megszüntetett, de akik annál

féktelenebbül gyűlölik a demokráciát és mindent megtesznek, hogy visszacsinálják a földreformot.

Hozzájuk tartoznak az évtizedek óta, de különösen az ellenforradalom alatt a nagybirtokos osztállyal gazdaságilag és politikailag szövetkezett, a Horthy-rendszerben élvezett kiváltságaikat visszahódítani akaró nagytőkések, akik gazdasági hatalmuknál fogva a demokráciaellenes törekvések fő mozgatóerejét alkotják.

A népi érdekközösséget már régen megtagadó, az urakkal szövetkező szűk zsírosparaszt-réteg is idetartozik. És hozzájuk kell számítani a régi, munka helyett basáskodáshoz szokott úri bürokráciát, mely nem akar beleilleszkedni az új demokratikus rendbe, mert nem akarja a népet szolgálni.

A reakció erőit gyarapította, a demokrácia táborát gyengítette a vesztett háború és a gazdasági pusztulás következtében fellépő infláció, melyet a reakció erői mesterségesen gyorsítottak és fokoztak. Az infláció mérhetetlen nélkülözést és szenvedést okozott a dolgozóknak. Ugyanakkor szinte korlátlan harácsolási lehetőséget nyujtott a feketézőknek és a vagyonos rétegeknek, s már-már azzal a veszéllyel fenyegetett, hogy a dolgozó tömegek nyiltan szembefordulnak a demokráciával.

A reakciót erősítették és bátorították a szövetséges nagyhatalmak között felmerült ellentétek is.

A demokrácia többé-kevésbbé benyomult a közigazgatásba, a rendőrségre, a hadseregbe. A bankok és gyárak igazgatásában azonban ezen a téren nem történt változás. A magyar demokrácia gazdasági kulcspozícióiban változatlanul azok maradtak, akik a legnagyobb odaadással szolgálták Horthyt és rendszerét, s ennek megfelelően legnagyobb ellenszenvvel nézték az üzemi bizottságokat, a földosztást, a Kommunista Pártot és mindazt, amit a felszabadulás hozott. A magyar tőkések jelentős része egyben földbirtokos is volt, akiket ennek megfelelően érzékenyen érintett a földosztás. Másrészt a vállalatok igazgatóságaiban változatlanul ott működtek azok a feudális nagybirtokosok, akiknek a földjét felosztották. A bankok és vállalatok részvényesei és igazgatói között ugyanúgy fellelhető a Nemzeti Kaszinó tagjainak jórésze, mint két vagy három éve. A demokrácia érintetlenül a régi rend kezén hagyta a gazdasági élet vezetőpozícióit.

Nem változott a helyzet az egyházakban sem, melyek a feudális rend főtámaszai voltak. Az esztergomi érsek az a reakciós Mindszenty lett, akinek a háború alatt megjelent könyvéhez akár Göb-

bels is írhatott volna dícsérő előszót. A mult évben egy kálvinista püspök magyarázta nekem, hogy Horthy, akinek nagy képe ott lógott a dolgozószobájának falán, egyházának hű fia volt s ezzel fűzte reakciós rendszeréhez az egyházat. Ennek megfelelően a magyar egyházak kezdettől fogva ellenszenvvel nézték a demokráciát. Fokozta ezt a beállítottságukat a földreform, mely sokszázezer hold földjüket juttatta parasztkézre. Nem véletlen, hogy az első komoly kísérlet a földreform visszacsinálására éppen katolikus egyházi oldalról indult ki.

Világos volt, hogy a nagybirtok mindent meg fog mozgatni, hogy vagyonát, a nagytőke pedig, hogy politikai befolyását visszaszerezze. Mi már akkor számoltunk ezzel, amikor még a politikai élet jóformán alig indult meg s amikor a demokrácia még látszólag egyedül állt a küzdőtéren. A módot is nagyjában előre láttuk. Előttem fekszik az a füzet, melyben tavaly februárban tartott előadásom van lenyomtatva. Idézem belőle a következőket:

„Ami a Kisgazdapártot illeti, nincs kizárva, hogy a reakció megpróbálja azt a játékot, amit 1920-ban űzött, azaz betódul a Kisgazdapártba, kezébe veszi az irányítást. Utána megbontja a demokratikus erők egységét és megpróbálja megakadályozni az ország demokratizálódását."

Lényegében így is történt. A mult év augusztusában, amikor az új választójogot tárgyaltuk, a Kisgazdapárt egyes képviselői szívós és — sajnos — nem sikertelen harcot folytattak azért, hogy a választójogból a régi rend és a reakció lehető legkevesebb híve maradjon ki. A budapesti városi választásokra jelölték listájukon Schlachta Margitot, a régi, rosszhírű Wolff-párti keresztény kurzus képviselőjét. A Kisgazda-frakció a fővárosi közgyűlésen emiatt csak alig különbözik a 20-as esztendők hírhedt keresztény-kurzusos többségétől.

Az országgyűlési választási agitáció, a kereszteket és bibliákat ábrázoló nemzetiszínű plakátok is nem egy demokratikus Kisgazdapártra, hanem inkább a negyedszázad előtt levitézlett „keresztény nemzeti kurzusra" emlékeztettek. Hozzájárult mindehhez Mindszenty ismert választási levele, mely a munkáspártok, a földreform és a demokrácia ellen mozgósította a vallásos tömegeket.

Mind e tények hatása alatt megváltozott a helyzet. Ez kifejezésre jutott az 1945-ös őszi választásokon, amikor a reakció egységesen sorakozott fel a Független Kisgazdapárt mögött, annak a pártnak

támogatására, amelyet, mint mi előre láttunk, eszközül akart felhasználni céljai elérésére.

A demokratikus koalíció, amely kezdetben, az Ideiglenes Nemzetgyűlés idején, a munkásság, a parasztság és részben a haladó értelmiség és polgárság összefogását jelentette, lassanként megváltoztatta jellegét a reakció erőinek a koalícióba való benyomulásával és a koalíció egyes elemeinek jobbra tolódásával. Ebben keresendő a koalíció az utóbbi hónapokban szinte állandó, hol lappangó, hol nyílt válságának az oka.

A választások egyik tanulsága az volt, hogy a paraszti szavazatok 40%-át a baloldali pártok kapták. A régi demokratikus politikai hagyományokkal bíró Békés, Csongrád, Hajdu megyékben, a Viharsarokban a parasztság többsége nem a Kisgazdapártra szavazott. Viszont a politikailag elmaradott megyékben: Zalában, Vasban, Somogyban, valamint Budapest legreakciósabb kerületeiben a legmagasabb volt a Kisgazdákra eső szavazatok aránya. A Kisgazdaképviselők több mint fele nem paraszt, hanem a legkülönbözőbb polgári foglalkozásúak, közöttük bőven akad olyan, akit erős kötelékek fűznek a nagytőkéhez és a régi rendszerhez.

Ez azt is jelentette, hogy a parlamentben képviseletet és polgári jogot kaptak a demokrácia nyílt, vagy burkolt ellenségei. Ettől az időtől fogva erőteljesebben és nyíltabban folyt a harc a nemzeti demokratikus erők koalíciójának gyengítéséért és a reakció erősítéséért. A Köztársaság létrejötte körül komoly nehézségek mutatkoztak, a földreform ellen általános roham indult meg. A Köztársaság védelmét célzó törvénynek egyes kisgazda javaslatok inkább a Köztársaság ellenségeit védő jelleget akartak adni.

A növekvő reakciós veszély hatása alatt a koalíció balszárnya megalakította a Baloldali Blokkot, mely 1946 márciusában széles munkás- és paraszttömegek mozgósítása útján megvédte a földreformot, kimozdította a holtpontról az államosítás ügyét, elfogadtatta a Független Kisgazdapárttal a közigazgatás megtisztítását. A tömegek nyomására a Független Kisgazdapárt vezetősége eltávolította a párt nemzetgyűlési csoportjából a reakciós jobbszárny egy részét. A Baloldali Blokk fellépése azonban csak ideiglenesen akasztotta meg a reakció szervezkedését és előnyomulását a Független Kisgazdapártban.

Csakhamar kiderült, hogy ez nem sokat változtatott a helyzeten. A Kisgazdapártból kizárt képviselők megtartották összeköttetésüket és befolyásukat a pártban megmaradt hasonszőrűekkel.

A Kisgazdapárt igéretei, hogy rendet teremtenek a saját portájukon, papíron maradtak, sőt a Baloldali Blokkal szemben bizonyos revanshangulat keletkezett, amit a reakció igyekezett fűteni.

Közben gazdasági téren folyt a pénzromlás, melynek következtében a dolgozók elégedetlensége egyre fokozódott. A Kisgazdapártban nyüzsgő volt szolgabírák, volt ezredesek, volt földbirtokosok, ügyvédek, MÉP-újságszerkesztők és hasonlók, akik magukkal hozták a pártba a körmönfont reakciós rutint a fasiszta demagógiával, tovább növelték befolyásukat. Velük azonban rendszeres küzdelmet a kisgazda demokraták nem folytattak, eltűrték, hogy olyan bajokért is, amelyek az elvesztett háború következményei, a demokráciát, a koalíciót és azon belül a Kommunista Pártot tegyék felelőssé. Az eredmény az lett, hogy míg márciusban a Kisgazdapárt reakciós szárnyát zárták ki, júliusban már azokat távolították el, akik a Kisgazdapárt reakciós és félfasiszta elemeinek üzelmeit tették szóvá. Ez a tény mutatta, hogy a párt zöme a koalíció-ellenes jobbszárny befolyása alá került.

A Független Kisgazdapártban mind eredményesebben terjeszkedő reakció arra törekszik, hogy ezt a pártot végleg Nagyatádi útjára vigye, hogy a parasztságot szembefordítsa természetes szövetségesével, a munkásosztállyal és hogy aztán a hatalom birtokában kisemmizze utána a parasztságot is.

A koalíción belül lényegében akörül folyik a harc, hogy kivel megy együtt a parasztság zöme: a munkássággal-e előre a demokratikus fejlődés útján, vagy pedig a nagytőkével visszafelé, oda, ahová a reakció akarja vinni az országot. Nem kétséges, hogy mi, magyar kommunisták nem visszafelé akarunk haladni, hanem előre. *(Taps.)*

A koalíció mindinkább állandósuló válsága megakasztja a magyar demokrácia fejlődését, bénítja a kormányzat kezdeményezését, kerékkötője a törvényhozás munkájának és az országban általános nyugtalanságot és elégedetlenséget vált ki. Minden társadalmi réteg, minden társadalmi osztály érzi: a magyar demokrácia válaszútra jutott.

3. *Demokratikus külpolitikát!*

A demokratikus és a reakciós erők tömörülése és szembekerülése még határozottabbá vált a magyar békeszerződés kapcsán és az augusztus 1-ével megkezdődött stabilizáció folytán.

Magyarország külpolitikájában arról kell dönteni, vajjon továbbra is, ahogy ez évtizedeken keresztül történt, idegen imperialista törekvések eszköze legyen-e a magyarság, vagy pedig saját érdekeit és jövőjét szem előtt tartva, minden kétszínű, a multban oly végzetes hintapolitikával szakítva, őszintén és határozottan haladjon a Duna-völgye népeivel, elsősorban a Szovjetunióval való gazdasági és politikai együttműködés útján. *(Taps.)* De ez a külpolitika csak úgy vezethet eredményre, ha valóban demokratikus belpolitikával párosul, ha Magyarország csatlakozik ahhoz a demokratikus fejlődéshez, melynek útján legtöbb szomszédunk halad.

A magyar jelen egyik legsúlyosabb és legdöntőbb kérdése a békekötés. A magyar népnek most a párizsi békekonferencián kell fizetnie mindazokért a bűnökért és mulasztásokért, amelyeket urai az elmúlt 25 esztendőben, de különösen 1944 folyamán elkövettek. Ma már tisztán látjuk 1944 október 15-e jelentőségét. Ekkor derült ki, hogy a magyar nép nem tudott arra az útra lépni, amelyen előtte a románok, a bulgárok, a finnek elindultak. Ekkor derült ki, hogy a magyar reakció erősebben és jobban Hitler fasizmusához van nőve, mint a csatlósállamok bármelyike. Elsősorban ennek volt a következménye, hogy a magyar közigazgatás és a magyar hadsereg még akkor is a német fasizmus mellett állott, mikor már világszerte nyilvánvaló volt az ilyen magatartás minden katasztrofális következménye.

Hiába emelte fel szavát a magyar demokrácia és elsősorban a Magyar Kommunista Párt. Hiába mutattunk rá, hogy mit jelent nemcsak a határok, hanem az ország egész jövője szempontjából, ha nem lépünk fel még az utolsó pillanatban Hitler ellen. 1944 augusztusi kiáltványunk, melyet akkor a fővárosban terjesztettünk, a következőket mondja:

> „Erdélyt nem Hitlerrel, hanem csak Hitler-ellenes fegyveres harccal lehet megmenteni. Ha a március 19-i árulók uralmon maradnak, nemcsak Erdély vész el, hanem vele pusztul az egész ország. Hazánk földje pedig véres csatatér, városaink füstölgő romhalmaz, népünk a visszavonuló német banditák szabad prédája lesz."

Harcoltunk a magyar nép tétlen várakozása ellen is és felhívtuk őket arra, hogy ne csak egyedül a Vörös Hadseregtől várják a felszabadulásukat. Azt mondotta a Magyar Kommunista Párt szeptember 2-i röpirata:

„Az elkövetkezendő béke nem lesz szocialista béke és ha mi nem harcolunk szabadságunkért, akkor a környező népek gyanakvása és ellenszenve az ország megcsonkítására, tartós megszállására vezethet."

„A magyar nép tétlen várakozása felszabadítására — mondottuk később — azt jelentené, hogy felszabadítója, a Vörös Hadsereg, csak az ország és a főváros romjait nyujthatná át a szabaddá és függetlenné lett, de időközben megtizedelt és koldusbotra jutott magyar népnek."

Ez volt az itthon küzdő kommunisták hangja. Minden szavukat igazolták az események és igazolták azokét is, akik, mint jómagam, már esztendőkkel előbb hirdettük:

„Azt hiszik otthon, hogy a vereség a legrosszabb esetben az 1918-as megcsonkítás ismétlése lesz és hogy a magyar lakosság minden bántódás nélkül az elszakított területeken ugyanúgy megmaradhat, mint 1918-ban történt. Sajnos, erre kevés a remény, mert, mint minden téren, Horthyék itt is mérhetetlen, jóvá nem tehető károkat okoztak a magyar ügynek. Egyre több olyan hivatalos hang emelkedik, amely azt követeli, hogy az elszakítandó területekről ki kell telepíteni minden magyart, lakosságcseréről hallani, amely a gyakorlatban annyit jelentene, hogy mondjuk a Felvidékről minden magyarnak el kellene távoznia és helyükbe visszatérhetnének a szarvasi, kiskunhalasi szlovákok. Kivezető út csak egy van: azonnal és gyökeresen szakítani azzal a rendszerrel, mely ide vitte az országot, azonnal és kíméletlenül eltávolítani azokat a vezetőket, akik ezért felelősek. Ha a magyar nép ezen az áron még Hitler összeomlása előtt át tud menni a győztes szövetségesek oldalára, akkor még sok minden menthető."

Ez volt Pártunk álláspontja azokban a sorsterhes esztendőkben és hónapokban, amikor utat kellett mutatni a nemzetnek. Ezekért a célokért halt vértanúhalált Ságvári Endre és annyi jó elvtársunk. Ezekre a tényekre külön emlékeznünk kell azért, mert a magyar reakció, mint minden téren, a béke kérdésében is megkísérli, hogy a magyar demokráciát tegye felelőssé azokért a súlyos feltételekért, amelyeket a békekötésnél ránk rónak s amelyek miatt — mély hazafiúi bánattal látjuk — annyi szenvedés zúdul szegény magyar népünkre.

A Magyar Kommunista Párt minden erejével küzdött azért,

hogy nemzetünket a demokrácia harcosai sorába állítsa. Ebben a küzdelemben az összes magyar pártok közül mi adtuk a legtöbb mártírt. Minket senki a sovinizmus vádjával nem illethet. Ezt azért tartom szükségesnek előrebocsátani, mert a békekötéssel kapcsolatban le kell szögeznünk, hogy a magyarok erőszakos kitelepítését Szlovákiából mi úgy is mint hazafiak, úgy is mint kommunisták, helytelennek és a Duna-medence népeire károsnak tartjuk. *(Taps.)* Szerintünk az erőszakos kitelepítés komoly csapás volna a fiatal magyar demokráciára és rendkívül sokat ártana magának a csehszlovák demokráciának is, mert nagyon megnehezítené a dunai népek demokratikus összefogását. Pártunk ezért a maga részéről, mint a multban, a jövőben is minden tőle telhetőt megtesz, hogy az erőszakos kitelepítést kivédje és meghiúsítsa.

A Magyar Kommunista Párt a békével kapcsolatban külön alá akarja húzni, hogy a határon kívül maradó magyar kisebbség érdekeinek a legnagyobb figyelmet szenteli s fel fogja emelni szavát, ha a határokon túl élő magyarság demokratikus jogait, bármilyen téren csorbítanák. Ezt nemcsak a magyar demokrácia érdeke követeli meg, de megköveteli a dunavölgyi népek demokratikus fejlődése is. A dunavölgyi népek egymásra vannak utalva és ha azt akarjuk, hogy a Duna medencéje valóban a demokratikus dunai népeké legyen, ne pedig távoli imperialisták küzdőpontja, akkor gondosan el kell távolítani minden olyan akadályt, amely a népek demokratikus összefogását gátolja. Márpedig a határon túl maradó magyarság demokratikus jogainak csorbítása természetszerűen megnehezítené az egymásra utalt népek annyira szükséges összefogását.

Mi feltétlenül hívei vagyunk a dunai népek barátságos, demokratikus együttélésének és egy demokratikus dunai föderációt nemcsak lehetségesnek, de kívánatosnak is tartunk. *(Taps.)* Ezen a téren is a nemzeti kossuthi hagyományok folytatói vagyunk. Kossuth Lajos az 1848—49-es forradalom katasztrófája után felvetette a dunai konföderáció kérdését. Elgondolásának alapját a dunamenti demokratikus államok képezték. Tervének megvalósítását már eleve kizárta az a körülmény, hogy a dunamenti népek legtöbbje a német fasizmus összezúzásáig nem volt valóban demokratikus. Most viszont ez az alapfeltétel adva van és lehetőséget nyujt arra, hogy a dunai népek szövetsége meg is valósuljon. Egy ilyen demokratikus szövetség létrejötte, vele kapcsolatban a vámhatárok leépítése, természetesen sokat enyhítene azon a keserűségen, amelyet népünk a most készülő békével kapcsolatban érez.

A magyar demokrácia külpolitikája nem lehet más, mint egészséges, őszinte, demokratikus viszony a szomszéd népekhez, mindenekelőtt új szomszédunkhoz, a nagy és bennünket felszabadító Szovjetunióhoz. *(Taps.)* Ez a politika eleve kizár minden kétkulacsosságot, a régi rezsim minden hintapolitikáját. Nekünk nem kell hintapolitika, amely végeredményben oda vezet, hogy két szék között a földre esünk. De a híd szerepére sem vállalkozunk a Kelet és a Nyugat között. Kelet és Nyugat óriásainak egymáshoz közelebbhozására és összekötésére mi kicsik vagyunk. A mi külpolitikánkat egyedül és kizárólag a magyar demokrácia érdekei kell, hogy vezessék és külpolitikánk a demokratikus belpolitikának kell, hogy következménye és egyenes folyománya legyen. *(Taps.)*

Ez már magában kizárja, hogy a Kommunista Párt segédkezet nyujtson olyan külpolitikához, mely tőlünk messze levő imperialista érdekek szolgálatába akarja állítani hazánkat, abban a csalóka reményben, hogy ilyen szolgálat haszonnal járhat a magyar népre. Ezt élesen le kell szögezni, mert a magyar reakció, mely semmit sem tanult és semmit sem felejtett, szívesen játszik ilyen tervekkel. Csak rá kell nézni a térképre és mindenki látja, hogy hazánk a fasizmus összeomlása után egy olyan demokratikus államcsoport közepén fekszik, mely a Balti-tengertől az Adriai-tengerig terül el. Ezek az államok ezer esztendő óta közvetlen gazdasági és politikai kapcsolatban állottak hazánkkal. Ezeken az államokon keresztül folyik a Duna, itt vezetnek át a legfontosabb vasútvonalak, innen kaptuk a multban legfontosabb nyersanyagainkat és itt helyeztük el iparcikkeinket. Ezektől az — ismétlem — ezer év óta működő tényezőktől nem vonatkoztathatjuk el külpolitikánkat. Aki ezek előtt szemet húny, az tudva vagy akaratlanul, de új szerencsétlenségbe dönti hazánkat.

Szólnom kell itt az úgynevezett szláv veszélyről, mellyel a reakció nemcsak a háború alatt, de most is operál. Az utolsó negyed évezredben Magyarország a német „Drang nach Osten"-nak, a Kelet felé való erőszakos terjeszkedésnek fallörő kosa volt. Ennek a német politikának következményeképpen Magyarország vérzett, szegényedett, gazdaságilag elmaradt és a szomszéd népekhez viszonyítva számbelileg is megfogyatkozott. Az első világháború idején a német Berlin—Bagdad terjeszkedési irány szolgálatába állították országunkat és az eredmény Trianon lett. A hitleri „Drang nach Osten" következményeit most érezzük a párizsi béketárgyaláson. Azok a népek, amelyekkel szemben Magyarország a német terjeszkedés csatlósát

játszotta, elsősorban a szlávok voltak. Ezekkel a szlávokkal szemben hazánk 1848—49-ben a forradalmi haladást képviselte. De az utolsó félszázad alatt a szlávok szerepe megváltozott. Különösen megváltozott 1905 óta, az első orosz forradalom óta és a szláv népek most egyre erőteljesebben állnak az emberi haladás élére. Az 1917-es győztes orosz forradalom már magábanvéve mutatta, hogy az elmaradott szláv népek a haladás élére ugrottak.

Ennek a világháborúnak a tapasztalatai, elsősorban a szovjet nép hősies harca az emberi szabadságért és haladásért, azután a lengyel nép küzdelme mutatják, hogy e nemzetek ma a haladó emberiség élcsapatai. *(Taps.)* Aki ezekkel a demokratikus, élenhaladó szláv népekkel szemben megpróbálja a magyarságot kijátszani, az már ennek a gondolatnak puszta elfogadásával a reakció mellé, a haladás ellenségei közé áll. Ezt gondolja meg mindenki, akit a pánszláv mumus meséje megtévesztett. És gondoljon még arra, hogy annak a német politikának következtében, mely negyedévezreden keresztül szomszédaink, elsősorban a szlávok ellen tudta vinni népünket, hazánk és nemzetünk egyre inkább összezsugorodott és most még az a veszély is fenyegeti, hogy a magyarság Szlovákiában maradó részét elűzik, vagy elnemzetietlenítik. Annak a magyar hazafinak a számára, aki nemzete multjából okulni tud és meg akarja állítani ezt a zsugorodási folyamatot, melynek következtében nemzetünk egyre kisebbedik, a választás nem lehet nehéz; az semmi körülmények között nem fogja megengedni, hogy népét még egyszer erre az útra kényszerítsék. A multban a német imperializmus taszított bennünket ebbe az irányba. Hasonló kísérleteket, melyeket egyben az ország demokratikus politikájának megváltoztatására próbál a magyar reakció kihasználni, most is észlelhetünk.

A kemény és szigorú békefeltételek ellenére a demokratikus belpolitika lehetővé fogja tenni, hogy a dunai népek nagy családjában Magyarország önérzettel és egyenrangú félként képviselje nemzeti érdekeit.

4. *Nem a tőkéseknek — a népnek építjük az országot!*

A békekötés mellett a stabilizáció a demokráciának kétségkívül nagy sikere. Ezen belül pedig a munkásegység és a Kommunista Párt sikere. Az infláció lezárult, kezdődik egy új periódus. Dönteni kell arról, hogy milyen úton haladjon tovább gazdaságilag az ország. A stabilizáció megállította a dolgozó rétegek elnyomorodását, véget-

vetett a spekuláció tobzódásának, megerősítette a demokrácia gazdasági alapjait és hitelét. Ugyanakkor azonban megnövelte a demokráciával szembenálló rétegek gazdasági erejét is. A dolgozók a stabilizációt kiindulópontnak tekintik arra, hogy a termelés növelése útján emeljék saját életszínvonalukat. A nagytőke arra vesz irányt, hogy a stabilizáció előnyeit mértéktelenül magas ipari árak útján a maga számára biztosítsa és terheit, a munkanélküliséget, a szélesre nyílt agrárollót stb. a város és a falu dolgozó rétegeinek vállára rakja.

A tőkéseket a szanálás sikere meglepte. Egy dícséretreméltó kisebbség már átállította ugyan munkáját az új viszonyokra, többségük azonban tunyán vagy ellenségesen áll a szanálással kapcsolatos problémák előtt. Sokan közülük szívesebben látnának egy új inflációt, mely újabb haszon mellett végleg aláásná a demokrácia tekintélyét. Mások a dolog könnyebb végét fogják s az átmeneti nehézségeket úgy akarják megoldani, hogy az utcára dobják a munkásokat. Arra, hogy a felszabadulás után beállott politikai változásokat a gazdaságban is hasonlóknak kell követniök, hogy a népi demokrácia ott is új irányokat, új formákat követel, természetesen nem gondolnak.

A népi demokráciának a termelésbe is be kell vonulnia. Az infláció ideje erre nem volt megfelelő. A szanálás nemcsak módot ad rá, hanem egyenesen megköveteli, hogy ipari termelésünk ne ott és úgy folytassa, ahol a háború kezdetén abbahagyta, hanem új, a demokrácia szükségleteinek megfelelő síkon. Ezt gazdasági okokon kívül a munkásság új beállítottsága is megköveteli. A mi munkásságunk a felszabadulás utáni hetekben és hónapokban a legnagyobb hősiességgel és önfeláldozással, legtöbbször rendes fizetés nélkül, a romokból állította helyre a gyárakat. Az üzemi bizottságok vezetése alatt a közösség számára állította helyre, nem a tőkéseknek, akiket ezekben a hónapokban nem is látott, s akiknek jelentékeny része ma is külföldön van. Ez a tény megváltoztatta a munkásság beállítottságát a gyárhoz, melyet saját keze munkájával épített újra. Ezt a munkásságot a tőkés már nem dobhatja úgy az utcára, mint régente. S a Kommunista Párt sem azért serkentette őket tavaly önkéntes rohammunkára, hogy az idén átengedje őket az infláció nélkülözései után a munkanélküliség szenvedéseinek. *(Taps.)*

A felszabadulás óta sok szakmunkásunk vezető helyre került a termelésben és helyét legtöbbször ugyanolyan jól, vagy jobban megállotta, mint azelőtt a főmérnök. Ez is változtatott a munkásság

beállítottságán. Mi, kommunisták, felléptünk szektariánus túlzóinkkal szemben, akik a felszabadulás első heteiben nem egy helyen eltávolították a demokráciával nem rokonszenvező mérnököt, s keresztülvittük visszavételüket a termelés érdekében, kihangsúlyozva a technikai értelmiség nélkülözhetetlenségét és fontos szerepét.

De hiba lenne szemet hunyni afölött, hogy a magyar munkásság a demokrácia hónapjaiban minden téren nagyot nőtt s más szemmel nézi a termelés vezetésének problémáit.

Nem lehet a régihez tisztán gazdasági okokból sem visszatérni. A környező országok legtöbbje már tervgazdálkodásra tért át, vagy legalább is szigorú állami ellenőrzés alá helyezte a külkereskedelmet. Ez nálunk is parancsolóan megköveteli hasonló intézkedések bevezetését. De erre kényszerít bennünket az újjáépítés is, melyet nem lehet tervszerűtlenül végrehajtani; a kevés nyersanyag beszerzésének, beosztásának, hovafordításának is tervszerűen kell történnie.

A szövetkezetek tömeges megjelenése is új tényező gazdasági életünkben. Ne tévesszen meg senkit az, hogy jórészük még a kezdet nehézségeivel küzd. Jelentőségük gyorsan nőni fog. Rajta leszünk, hogy az állam legalább is olyan eszközökkel segítse megerősödésüket, mint a magántőkéét.

Ezeknek a fejlődési folyamatoknak, melyek gyakran nehéz küzdelmek útján érvényesülnek, az az eredménye, hogy a tőke szabad szektora és működése korlátok közé szorul s nő az a rész, ahol a közösség érdeke érvényesül a haszonra-, a profitra-termeléssel szemben. A tőkés a maga területén tovább is szabadon működik és kereseti lehetőségei is megmaradnak. De a korlátlan kizsákmányolás és nyereséghajhászás többé nálunk nem engedhető meg. *(Taps.)*

Ezeket a tendenciákat a szanálás kezdeti nehézségei még elleplezik, de lényegük hamarosan ki fog ütközni. A magyar ipar, mely — mint mondtuk — a háború veszteségei dacára is rendelkezik az 1938-as kapacitással, óriási lehetőségek előtt áll. Az évek óta ellátatlan magyar piacon kívül minden termelvényét felveszik a szomszéd háborúsujtotta országok. Az európai ipar lehetőségeire jellemző Svájc helyzete, ahol a legtöbb gyár csak 1948-ra vesz fel rendelést, mert addigra már egész kapacitása el van látva rendelésekkel. Ilyen viszonyok között csak tőkéseink tehetetlenségén, tunyaságán vagy népellenes beállítottságán múlik, ha üzemeik munkásait leépítik vagy megfizethetetlen árakat szabnak, melyek az áruk eladását lehetet-

lenné teszik s ezzel nemzetünk gazdasági talpraállítását gátolják. Itt biztosítanunk kell a demokratikus fejlődést.

Tekintettel arra, hogy a demokratikus fejlődésnek alapja a nemzetgazdaság átszervezése a nép érdekének megfelelően, a Magyar Kommunista Párt a nemzetgazdaság demokratikus reformjáért száll síkra. Ennek megfelelően a Magyar Kommunista Párt küzd a közérdek érvényesítéséért, a profithajhászó nagytőke önző érdekeivel szemben. Küzd az állami, községi termelési formák fejlesztéséért. Küzd a szövetkezetek kiépítéséért a városokban és falun egyaránt. Nem akarja gátolni a széleskörű polgári magánkezdeményezést, de szigorú korlátozásokat követel a gazdasági életben a nagytőke hatalmának gátak közé szorítására. *(Taps.)*

Követeljük a termelés és hitel állami irányítását *(taps)*, a bankok és a külkereskedelem állami ellenőrzését *(taps)*, a demokratikus pártok államosítási programjának haladéktalan végrehajtását *(taps)*, a köz érdekeivel szembehelyezkedő, a tulajdonukban levő termelőeszközöket nem gazdaságosan és nem a demokrácia érdekében használó nagytőkések üzemeinek állami igénybevételét *(taps)*, ugyanakkor követeljük a szorgalmas kisipar és a nélkülözhetetlen kiskereskedelemnek az eddiginél sokkal hatásosabb támogatását. *(Taps.)*

Tovább küzdve a termelés emeléséért, anélkül, hogy egy pillanatra is szem elől tévesztenénk a szilárd forint biztosításának érdekeit, a Magyar Kommunista Párt napirendre tűzi a harcot a dolgozók életszínvonalának emeléséért.

Ezért követeljük mindenekelőtt az iparcikkek és közszolgáltatások árainak gyors és erőteljes leszállítását *(nagy taps)*, a munkásság legrosszabbul fizetett rétegének és az alsó fizetési osztályba tartozó köztisztviselők fizetésének felemelését *(taps)*; újra be kell vezetni a munkások számára a családi pótlékot. *(Taps.)* Követeljük ugyanakkor a termelést fölöslegesen drágító igazgatók, cégvezetők és egyéb magasállású tisztviselők fizetésének csökkentését, létszámuk apasztását. *(Taps.)* Követelünk erélyes és tervszerű állami rendszabályokat a kezdődő munkanélküliség leküzdésére. *(Taps.)* A mi jelszavunk ezen a téren: munkát minden dolgozónak! *(Taps.)* Végül, de nem utolsósorban követeljük a szakszervezetek jogkörének, a szakszervezeti alkotmánynak törvénybeiktatását. *(Nagy taps.)*

A kartellek és bankok kizsákmányolásával szemben, mely a parasztság nagy tömegeinek elnyomorodásával és lesüllyedésével járt együtt, a Magyar Kommunista Párt küzd a paraszti kisgazdaságok, elsősorban az újgazdák megsegítéséért és megerősítéséért

(taps), a parasztság szövetkezeti mozgalmának hatékony állami felkarolásáért és megsegítéséért. *(Taps.)* Küzd a kartellek, a magánérdekeket szolgáló egykézvállalatok feloszlatásáért, a bankuzsora feléledésének megakadályozásáért. *(Taps.)* Konkréten követeljük: a földreform befejezését, a telekkönyvezés 1947 júliusáig való végrehajtásával *(taps)*, a parasztság hitellelátását a Nemzeti Bank, valamint a magánbankok útján. A tűrhetetlen malomuzsora megszüntetéséért követeljük a nagymalmok államosítását *(taps)*, a középmalmok és a kismalmok községesítését *(taps)*, illetve községi ellenőrzését, egyben hathatós állami segítséget a parasztságnak a mezőgazdaság átállításában a minőségi termelésre.

A parasztság felé a Magyar Kommunista Párt programja röviden ez: jómódú, művelt parasztságot, virágzó mezőgazdaságot!

Sokat hallottunk a háború előtt arról, hogy Magyarországon minden előfeltétele megvan annak, hogy hazánk valóságos kertországgá változzék. Akkor ez a megállapítás helytelen volt: a parasztot fojtogató ezer- és tízezerholdas nagybirtokok lövében szó sem lehetett kertországról. Ma, amikor ezek a latifundiumok végre a dolgozó parasztság kezére jutottak, ma nemcsak adva vannak az intenzív, kertszerű művelés előfeltételei, de a juttatott parcellák kicsi volta parancsolólag megköveteli, hogy ebben az irányban segítsük az újgazdákat, de az egész mezőgazdaságot is. *(Taps.)*

Hasonló a helyzet a minőségi termeléssel. Amint a mezőgazdaságban legnagyobb kincsünk a földműveléshez értő, a földet szerető, azt nagy szaktudással művelő, szorgalmas paraszt, úgy gyáriparunk legnagyobb kincse a magyar szakmunkás, akinek szaktudása bármely ország munkásainak szaktudásával felveszi a versenyt. *(Taps.)*

Amíg hazánk a német gyáripar függeléke volt, addig a magyar munkásság pompás szaktudásának értékesítésére és kifejlesztésére kevés tér nyílt. Csak most, a felszabadulás után teremtődtek meg annak előfeltételei, hogy a magyar munkás, aki szaktudásával Délkelet-Európában feltétlenül vezet, minőségi munkáját teljesen érvényesítse. Egész gyáriparunk jövője attól függ, hogy milyen gyorsan tudunk áttérni a minőségi munkára. Minél gyorsabban térünk át a minőségi munkára, annál erőteljesebb lesz hazánk gazdasági talpraállítása, annál több magyart tud foglalkoztatni iparunk.

A magyar nemzetgazdaság demokratikus reformprogramjának megvalósítása szilárd gazdasági alapokra helyezi a népi demokráciát. Ez a program a munkásság érdeke, mert biztosítja élet-

színvonalának emelését és jogot ad neki a termelés irányításában való közreműködésre. Ez a program a parasztság millióinak érdeke, mert megvédi a termelő munkán alapuló kis magántulajdont a harácsoló nagytőkével szemben. Ez a program az értelmiség érdeke, mert biztosítja anyagi felemelkedését és lehetővé teszi számára, hogy ne magánérdekeket, hanem a népet, a közt szolgálja. Ez a program tehát az egész dolgozó nemzet közös programja.

Ez a program azt jelenti: nem a nagytőkének, — a népnek építjük az országot. *(Hosszantartó taps.)*

Pártunknak — mint mondottam — vezetőszerepe volt a jó pénz megteremtésében és abban, hogy az inflációs gazdálkodás helyett rátértünk a államháztartás kiegyensúlyozására. A magyar szanálás demokráciánknak kétségkívül egyik legnagyobb gazdasági tette volt, mely a külföldi közvélemény elismerését is kivívta. Most minden erővel azon kell lenni, hogy a stabilizációt biztosítsuk és olyan államháztartást vigyünk, mely a meglevő szerény gazdasági lehetőségeket elsősorban a népi érdekek kielégítése irányába csatornázza.

Feltétlenül szükség van régi, elavult közigazgatásunk reformjára. Közigazgatásunkban még rengeteg feudális maradvány van. Ez vonatkozik nemcsak megyebeosztásaink egy részére, hanem arra is, hogy helyi önkormányzataink még nincsenek úgy kifejlődve, ahogy ezt egy modern demokratikus ország szervezete megköveteli, másrészt éppen a feudális maradványok miatt akadályozzák az egészséges és demokratikus centralizációt. A közigazgatás reformjának most készülő tervezetébe ezeket a szempontokat fel kell venni.

A demokrácia még nem kezdte meg a közoktatás új, valóban népi alapokra való átépítését. Sőt, helyenként megállapítható, hogy egyben-másban még a Horthy-rendszerrel szemben is visszaestünk. Az iskolákban, különösen a középiskolákban a reakciós szellem, ha lehet, még erőteljesebb mint akkor volt, amikor Hóman vezette a kultuszminisztériumot. *(Úgy van!)* Az általános iskola bevezetése kétségkívül haladás. De Pártunknak az eddiginél sokkal többet kell foglalkoznia a közoktatással általában és a népi kultúra fejlesztésével és támogatásával különösen. *(Taps.)* A népi kollégiumok révén mindenütt lehetővé kell tenni, hogy valóban a dolgozó nép, a munkások és parasztok fiai kerüljenek az iskolákba, mert az tűrhetetlen, hogy a demokrácia első esztendejében a főiskolákat látogató munkás- és parasztfiúk arányszáma kisebb lett, mint Horthy idejében volt. Szervezeteink ezért mindenütt álljanak erőteljesen a népi kollé-

giumok mögé és gondoskodjanak róla, hogy rajtuk keresztül a dolgozók gyermekei végre megkaphassák azt a kultúrát, melyből a régi rendszer kizárta őket. *(Helyeslés.)*

A demokratikus rendőrség kifejlesztésének és fegyelmezésének egyik legnagyobb hátráltatója az infláció volt, mely nem egyszer korrupcióra vezetett vagy arra kényszerítette a rendőrség demokratikus elemeit, hogy megélhetési okokból otthagyják a rendőrséget. A szanálás ezt az akadályt elhárította. Most minden erővel rajta kell lenni, hogy a rendőrség fegyelmezett, jó szaktudású, de elsősorban a dolgozó népet szolgáló szervezet legyen. *(Viharos taps.)* Helyeseljük, hogy a rendőrségen a minőség kiválasztására helyezik a fősúlyt. És meg is lehet állapítani, hogy az utolsó másfél esztendőben a rendőrség óriási fejlődött és közbiztonságunk helyreállítása terén igen jelentős érdemei vannak. A még meglevő hibákat, a fegyelmezetlenséget, a szaktudás hiányát gyorsan pótolni kell és ugyanakkor az eddiginél rendszeresebben és alaposabban kell foglalkozni a rendőrség demokratikus nevelésével. *(Taps, helyeslés.)* Nem politizáló rendőrökre van szükségünk, de olyanokra, akik ismerik a népi demokrácia célkitűzéseit és meg is védik ezért öntudatosan a demokráciát. *(Taps.)* Mi azt mondjuk: csak az egészséges, demokratikus érzülettől áthatott rendőrség lehet valóban az egész nép rendőrsége.

Feltétlenül meg kell kezdeni a magyar diplomácia demokratizálását is. *(Helyeslés, taps.)* Ezen a téren még a kezdet kezdetén vagyunk. Pártunknak mindent meg kell tennie, hogy a régi, többségükben a demokráciával nem rokonszenvező külügyi alkalmazottak helyébe gyorsan, megfelelő szaktudással és nyelvismerettel rendelkező demokratikus erők kerüljenek. Pártunknak, mely a magyar külügyi szolgálatban igen gyéren van képviselve, ezen a téren nagyon sok pótolnivalója van és ezt pótolni is fogjuk. *(Taps.)*

Nehéz problémája a magyar demokráciának a csehszlovák lakosságcserével és a földreform végrehajtásával kapcsolatban a telepítés. A telepítés kérdését gátolja rajtunk kívül álló okokból a sváb kitelepítés elhúzódása. Mindent meg kell tennünk, hogy a hazaáruló svábok kitelepítése meggyorsuljon és helyükbe a Szlovákiából áttelepülő földmívesek és azok a földnélküliek kerüljenek, akiknek a földosztás folyamán nem tudtunk földet adni. Tanulnunk kell a telepítések eddigi hibáiból. Minden erővel meg kell gátolni, hogy a kitelepítettek ingóságait széthordják és szétkapkodják. Hogy olyanok kapjanak földet, akik nem értenek a földmíveléshez, vagy szőlőt, gyümölcsöst kapjanak olyan telepesek, akiknek hiányzik a meg-

felelő szakképzettsége. Az első időkben a telepeseket az állam teljes gazdasági erejével támogatni kell, hogy gyorsan gyökeret verhessenek és erős támaszai legyenek annak a demokratikus hazának, amely földet adott nekik.

5. *Ki a nép ellenségeivel a koalícióból!*

A reakciós jobboldal a nemzeti egység, a koalíció felbomlasztására vesz irányt. Ezért állandósulnak a koalíció válságai, melyekből a kivezető utat a jobboldal abban véli megtalálni, hogy biztosítani akarja döntő befolyását a kormányzatra és államszervezetre, igyekszik rákényszeríteni a formális többséggel rendelkező, de csak a demokrácia kisebbségét képviselő Független Kisgazdapárt akaratát a demokrácia tényleges többségét és derékhadát alkotó Baloldali Blokkra.

Az nem kétséges, Elvtársaim, hogy a magyar demokraták többsége a Baloldali Blokkban, elsősorban a munkáspártokban van. *(Taps.)* Viszont a Kisgazdapártban ma már többségben vannak azok, akik ellenzik egy erőteljes demokrácia kiépítését. Ez a Kisgazdapárton uralkodó többség az országnak kétségkívül kisebbsége. De mert uralkodik a legnagyobb pártban, megkísérli, hogy uralmát az egész országra kiterjessze.

Mi nem a formális, de a tényleges demokrácia hívei vagyunk és mert a magyar demokraták többsége nem a Kisgazdapártban, hanem nálunk, elsősorban a munkáspártokban van, minden erőnkkel küzdünk az ellen, hogy a Kisgazdapártban előretörő reakció országosan is uralkodóvá váljék. Ezzel a helyzettel mindannyiunknak tisztában kell lenni és nem szabad megengedni, hogy a Kisgazdapárt reakciósai kisebbségi diktatúráról fecsegve, megtévesszék a magyar népet. A kisebbség, méghozzá a reakciós kisebbség uralma az, amire ők törekszenek. Ezzel szegezzük mi szembe a magyar nép demokratikus többségének akaratát. *(Taps.)*

Ezzel kapcsolatban el kell oszlatnunk azt a tévhitet is, hogy valaki azért, mert demokratikus választással küldötték a parlamentbe, már a demokrácia félelem- és gáncsnélküli lovagja. Mi nagyon jól emlékszünk arra, hogy a weimari Németországban a fasiszták a demokrácia összes vívmányainak igénybevételével jutottak hatalomra. Nálunk is 1939-ben tapasztalhattuk, hogy a fasizmus hívei és a demokrácia ellenségei, akiknek 1944 októberében olyan

gyászos és bűnös szerepük volt hazánk szerencsétlenségében, úgyancsak demokratikus úton szereztek jelentékeny parlamenti képviseletet. Bennünket tehát ez a körülmény nem téveszt meg s nem tekintjük demokratának azt a reakciósot, aki az egyébként általunk is jóváhagyott választási módszerrel bekerült a parlamentbe. A demokratikus módon választott reakciósokat, fél- vagy egész fasisztákat mi változatlanul annak tekintjük, amik és ennek megfelelően harcolunk ellenük. *(Taps.)*

S itt volna néhány szavunk a Kisgazdapárthoz. A Kisgazdapárt demokratikus elemei, akik nem egyszer maguk is megdöbbenve nézik ezt a fejlődést, szívleljék meg az első Független Kisgazdapárt történetét. Ez a történet nem sokkal különbözik attól a sorstól, amire hasonló összetételű pártok más országokban az első világháború után jutottak. Mi emlékszünk Vitos lengyelországi parasztpártjára, Stambulinszki bulgáriai parasztpártjára, vagy Radics jugoszláviai parasztpártjára. Mindezek a pártok azon mentek tönkre, hogy nem tudtak összefogni a munkássággal, de ugyanakkor szabadon engedték a reakciós nagytőkés elemek garázdálkodását pártjukon belül Az eredmény az volt, hogy a reakció a parasztpártok segítségével először leverte ezekben az országokban a baloldali munkáspártokat, s azután magát a parasztpártot is lejáratta vagy megsemmisítette. És végül, mint fasiszta vagy félfasiszta rendszer, a munkásokat és a parasztokat egyaránt elnyomva, maradt a porondon.

Ha ezeknek a történelmi tapasztalatoknak a fényénél a mostani Kisgazdapárt demokratái megvizsgálják az eddig megtett utat, meg kell állapítaniok, hogy pártjuk helyzete kezd kísértetiesen hasonlítani Nagyatádinak az első világháború után elpusztult Független Kisgazdapártjához. A Kisgazdapártban ma szabadon garázdálkodó reakciósok működése következtében a párt többsége élesen ellentétben áll a szocialista munkáspártokkal és ugyanakkor egyre nyilvánvalóbban a kartellek, bankok és a nagytőke befolyása alá került. Elég ezzel kapcsolatban rámutatni arra, hogy a Kisgazdapárt nemcsak eltűrte a szanálással kapcsolatban az indokolatlanul magas ipari árakat és az agrárolló szinte elviselhetetlen kinyílását, de lényegében a nagytőke oldalára állott, mikor ezt a kérdést mi, magyar kommunisták felvetettük. Még világosabban mutatkozott ez a malomuzsora leküzdésének kérdésében, ahol a Kisgazdapárt hivatalosan is a szenvedő parasztokkal szemben a népnyúzó malmosok mellé állott.

Ez a pálfordulás minden kérdésben kiütközik. Újabban pl. a népi demokráciával szemben egyre többen emlegetik az ú. n. polgári demokráciát. Ha az ember közelebbről és részleteiben megnézi ezt a polgári demokráciát, akkor kiderül, hogy kevés köze van ahhoz, amit a polgári országokban, az Egyesült Államokban, Angliában vagy Franciaországban értenek alatta.

Felmerült például az állam és az egyház viszonya. A mi ú. n. polgári demokratáink az állam és az egyház elválasztását, amely tudvalevőleg a nyugati demokráciákban már régesrégen megtörtént, mint valami speciális, éles kommunista követelést kezelik és ennek megfelelően küzdenek ellene. Az államosítást, melyben mi messze elmaradtunk nemcsak a szomszéd országoktól, de az őskapitalista Angliától is, egyre élesebben ítélik el s olyan dicshimnuszokat hallunk a kapitalista üzemekre, melyeket a közüzemekkel állítanak szembe, amilyeneket Horthy idejében szoktunk meg. A magyar nép zöme ugyanakkor csak a legnagyobb elismeréssel illetheti a közüzemek, a vasút, a posta gyors újjáépítését, a hidak újjászületését *(nagy taps, a hallgatóság Gerő Ernőt élteti)* és sok egyebet, amelyek mind a közüzemek fölényét bizonyítják és amelyekkel kapcsolatban tudjuk, hogy a tőkések semmi körülmények között sem tudták volna ezt a teljesítményt felmutatni. Ugyanakkor általános támadás folyik a szövetkezetek, a városi közüzemek ellen is. Néhány nappal ezelőtt például a Kisgazdapárt reggeli, „kapitalistaszárnyú" lapja azzal kapcsolatban, hogy a főváros nyolc új üzem létesítését javasolta, „Szaporítsuk-e a városi üzemeket?" címen cikket írt, mely így kezdődött: „Az ember józan ésszel azt hinné, hogy erre a kérdésre csak tagadó választ lehet adni." Ilyen hangon ír erről a mi ú. n. polgári demokráciánk, olyan hangon, ahogy a Horthy-rendszer idejében is írtak erről a kérdésről, de nem a demokrácia nevében hanem a Gyáriparosok Országos Szövetségének a közleményeiben.

Ez a fejlődés, amelyet mi történelmi hasonlattal élve, Nagyatádi-útnak nevezünk, ha kisebb mértékben is, de a Nemzeti Parasztpártot is veszélyezteti. Ezzel a veszéllyel szemben csak az lehet eredményes védekezés: idejekorán felvenni ellene a harcot.

Hogy gyakorlatban mit jelent a Nagyatádi-út, erre nézve néhány nappal ezelőtt hallottam egy jellemző esetet. Pártvezetők tanácskozásán a Kisgazdapárt képviselője pártjának követelt egy csomó polgármesterséget azzal az indokolással, hogy túlsók a szociáldemokrata polgármester. A polgármesterek legtöbbjét úgy vá-

lasztották, hogy a Kisgazdapárt a kommunista jelöltek kiszorítására szociáldemokratákra szavazott. Szóval előbb a kommunistákat szorították ki ezekből a funkciókból és most, miután azt hiszik, hogy a mór megtette kötelességét, a szociáldemokrata testvérpártot is ki akarják szoritani. Dióhéjban ez a példa mutatja a reakció egész politikai tervét.

Ezzel kapcsolatban szabadjon néhány szót szólanom a Kisgazdapárt úgynevezett sérelmeiről is. Ez a párt — mint mondottuk — nem látta előre az eseményeket és nem készült fel rájuk. Emiatt a felszabadulás után utolsónak állott ki a politikai porondra. Emiatt az államapparátus újjáépítésénél a Kisgazdapárt elmaradt. Mikor pedig a választások után ennek a helyzetnek a korrigálására sor került volna, akkor a demokrácia balszárnya találta aggályosnak, hogy az államgépezetbe a Kisgazdapárt olyan képviselőit építsék be, akiknek demokratikus beállítottságához joggal szó fér. Márpedig a Független Kisgazdapárt a valóban demokratikus elemek hátrányára elsősorban ilyeneket akart beépíteni az államapparátusba. Rendkívül jellemző erre az a körülmény, hogy a tisztviselői leépítéseket végző bizottságok kérdésénél a Kisgazdapárt először harcolt azért, hogy szükség esetén 100 százalékig is a Parasztszövetség tagjait küldhesse be a bizottságokba. A kijelölések után aztán kiderült, hogy a Kisgazdapárt küldötteinek csak 3 százaléka volt paraszt. A többi mindenféle másfoglalkozású, főleg a régi rendszert kiszolgáló egyénekből állott. Ilyen példát még sokat lehetne felhozni.

Ezek a tapasztalatok arra kényszerítették a baloldali demokratikus pártokat, hogy a Kisgazdapártnak azt javasolják, fordítsa meg a sorrendet. Ha valóban demokratikus államapparátust akar építeni, akkor ezt ne úgy kezdje, hogy reakciós, vagy a demokrácia szempontjából megbízhatatlan elemeket küld az államgépezetbe, mert ezek nem erősítik, hanem gyengítik a demokráciát. Számoljon le komolyan úgy, ahogy azt ismételten, ünnepélyes nyilatkozatokban kinyilatkoztatta, a pártban levő reakciósokkal és utána meg fogja látni, hogy az így demokratizálódott Kisgazdapárt igényeit a demokrácia többi pártjai, elsősorban a munkáspártok, azonnal és örömmel teljesíteni fogják. Mi tanultunk a rossz sorsra jutott demokráciák hibáiból. A weimari köztársaság egyik baja az volt, hogy a reakciót úgy akarta „megbékíteni", hogy a reakciósokat fontos állami helyekre állította. Az így „megbékített" reakciósok minden új pozíciót a demokrácia gyengítésére használták fel és végül megdöntötték az egész weimari köztársaságot

A Kisgazdapárt demokratikus vezetői előtt az a gondolat, hogy pártjukat gyökeresen megszabadítsák a reakciós elemektől, se nem új, se nem idegen. Nyolc hónappal ezelőtt, amikor a köztársaság létrehozása került szőnyegre, a Kisgazdapártnak ma is elsőrangú vezetőhelyen levő egyik tagja felvetette előttem azt a kérdést: nem lenne-e mind a Kisgazdapárt, mind a demokrácia szempontjából előnyösebb és egészségesebb, ha összegyüjtené demokratáit, kilépne velük a pártból és harcot kezdene a reakciós és nagytőkés befolyástól mentes új Kisgazdapártért.

Tudjuk, hogy a Kisgazdapárt más vezetői azóta nem is egyszer, hasonló terveket vetettek fel maguk között, mert belátták, hogy pártjuk jelenlegi összetételében nemcsak hogy nem alkalmas a demokrácia továbbfejlesztésére, hanem ellenkezőleg, kül- és belpolitikailag egyre több kárt okoz.

Ezeket a kisgazda demokratákat visszatartja az a félelem, hogy demokratikus tömörségben megnőtt, de számban megcsökkent pártjuknak a befolyása is csökkenni fog. Pedig ennek az ellenkezője áll. A reakciós szárnyától megtisztult Kisgazdapártnak nemcsak belpolitikai súlya nőne meg, de egyben hatalmasan emelné az egész magyar demokrácia nemzetközi súlyát. *(Taps.)* Viszont így, ahogy a Kisgazdapárt ma van, a koalíció állandó válságának okozója. Ezen változtatni kell, mégpedig sürgősen. A demokrácia érdeke halaszthatatlanul megköveteli, hogy munkaképes kormányzatot biztosítsunk számára.

A reakció meg akarja bontani a munkásegységet és a Baloldali Blokk sorait. Előbb a Kommunista Pártot szeretné elszigetelni, hogy gyengítse az egész munkásosztály befolyását a kormányra és azután megkísérelje kiszorítani a munkásság és a dolgozó parasztság képviseletét a kormányból és a hatalomból. Nem törődve az ország érdekeivel és veszélyeztetve a nemzet belső békéjét, a reakciós jobboldal demagóg módon kihasználja a fasiszta ideológia maradványait, az antiszemitizmust, a súlyos béke következtében fellángoló soviniszta hangulatot, a gazdasági nehézségek következtében a nép egyes elmaradt rétegeiben fellépő elégedetlenséget. A küszöbönálló községi választásokon újra egységfrontba akarja tömöríteni a reakció erőit, hálójába akarja keríteni nemcsak a Független Kisgazdapárt paraszti tömegeit, de demokratikus vezetőit is, hogy az ő felhasználásukkal próbálja elérni sötét, népellenes céljait.

A demokrácia ellenségei a koalíción belül a Kisgazdapártban levő reakciósokkal szorosan együtt dolgoznak. És együtt dolgoznak

a Sulyok-pártba tömörült, koalíciós fegyelem által nem korlátozott reakciósokkal is. Ennek következménye, hogy a politikai életben csakúgy, mint a gazdasági életben kezd elviselhetetlen feszültség keletkezni, mely megbénítással fenyegeti az egész állami életet. Ha ez így folytatódik, nemcsak a demokrácia eddigi vívmányait kockáztatjuk, hanem az a veszély is fenyeget bennünket, hogy annyi áldozattal és munkával létrehozott eredményeink veszendőbe mennek és sok tekintetben rosszabb helyzetbe kerülhet az ország, mint másfél évvel ezelőtt volt, amikor a káoszból és reménytelenségből a nemzeti erők összefogásával kiemeltük.

Ennek a veszélynek felismerésében határozták el a munkáspártok, hogy a nemzetgyűlésen és azonkívül egyre kihívóbban fellépő reakciós provokációkat élesen visszautasítják *(Taps.)*

A két munkáspárt el van szánva, hogy a magyar demokrácia fejlődésének érdekében és a szocialista munkásmozgalom harcos hagyományainak szellemében latbaveti a szervezett munkások és a dolgozó parasztság tömegeit is. *(Taps.)* Erre annál is inkább szükség van, mert azok az ígéretek, amelyek a Kisgazdapárt részéről március 12-én és július 17-én a reakcióellenes harcról elhangzottak, lényegében papíron maradtak. A két munkáspártnak most kell gondoskodnia arról, hogy ezek az ígéretek megvalósuljanak és ezen túlmenőleg olyan intézkedések kövessék őket, amelyek biztosítják, hogy a koalíció valóban demokratikus lesz és megszűnik az a mai tarthatatlan állapot, amikor a reakció a koalíción belül támadhatja a demokrácia alapépítményeit. Ezért a demokrácia legelemibb követelése ma: eltávolítani a koalícióból a reakciót. *(Hosszantartó taps.)*

A Magyar Kommunista Párt ezért elhatározta, hogy mozgósítja a Párt erőit és a szociáldemokrata testvérpárttal, az összes demokratikus pártokkal és szervezetekkel együtt közös harcba viszi őket a reakciós jobboldal tervének meghiúsítására. Mi örömmel üdvözöljük a szociáldemokrata testvérpárt határozott állásfoglalását a reakció elleni közös küzdelem mellett és a munkásegység megbontására irányuló kísérletek erőteljes, félreérthetetlen visszautasítását. *(Hosszantartó taps.)* Pártunk mindent el fog követni, hogy a munkásegység, amelynek a demokrácia annyit köszönhet, a Szociáldemokrata Párttal való meleg és eredményes együttműködés minden vonalon erősödjék. *(Taps.)* Mindent meg kell tennie, hogy a mi vonalunkon is, saját sorainkban semmi meg ne zavarhassa ezt a munkásegységet és mindent elő kell mozdítani, ami ezt az egységet szorosabbá fűzi és bensőségesebbé teszi. *(Taps.)*

A Baloldali Blokk megszilárdítására, a Nemzeti Parasztpárt bomlasztását célzó kísérletek meghiusítására, a munkás-parasztszövetség, valamint a reakció elleni közös harc elveinek alapján szorosabbra kell fűzni a szövetséget a Nemzeti Parasztpárttal.

Rajta kell lennünk, hogy minden erővel megvédjük a munkásosztály és a demokrácia eddigi vívmányait és minden erőnkkel küzdünk azért, hogy a reakciós jobboldal befolyása az államszervezetre ne gyarapodjék, hanem csökkenjen. Fel kell készülnünk minden erővel a választásokra is. Gondoskodni kell arról, hogy a Baloldali Blokkal, elsősorban szociáldemokrata testvérpártunkkal vállvetve, olyan új választójogot hozzunk létre, mely tekintetbe veszi az 1945-ös választások tanulságait és kizárja a választásból a reakciósokat, a fasisztákat és hozzátartozóikat. *(Tomboló tapsvihar.)* Az eddigi tapasztalatok alapján a demokrácia nem bízhatja sorsának intézését saját ellenségeire. Ne bízzuk kutyára a hájat. *(Derültség, taps.)*

A tavaszi népi megmozdulások túlzásaira hivatkozva, nemcsak reakciós körök, hanem gyakran becsületes demokraták is hajlandók arra, hogy a tömegmegmozdulások fegyverét, mint a demokráciával össze nem egyeztethetőt, elvessék. Véleményünk szerint az a régi latin közmondás, hogy a köz üdve a legfőbb törvény, a tömegek latbavetésére is vonatkozik. Ha a magyar demokrácia megvédésére és továbbfejlesztésére a tömegmozgalom minden néven nevezendő alkalmazása szükségesnek mutatkozik, a legteljesebb mértékben élni fogunk vele *(nagy taps)* és nem kétséges, hogy ebben, mint egy ember, támogatnak bennünket az ország öntudatos dolgozói és mindazok, akik felismerik a reakció előretörésének és visszaverésének jelentőségét. A jóhiszemű demokratákat viszont figyelmeztetjük arra is, hogy a háború alatt a magyar demokrácia egyik gyengéje éppen abban állott, hogy félt a Horthy-rendszer ellen a tömegek mozgósításától. Mi nem fogunk habozni, hogy a demokrácia védelmére a dolgozó tömegeket is harcbavessük. *(Tomboló taps.)*

Mikor ezeket ilyen világosan és félreérthetetlenül megmondjuk, ugyanakkor kijelentjük, hogy harcunk nem irányul a Független Kisgazdapárt demokratái ellen, akik közül sokan maguk is elégedetlenül állnak a saját pártjukban tapasztalható reakcióval szemben. Nem irányul a Kisgazdapárt egésze és különösen nem irányul paraszti és polgári demokratikus tömegei ellen. Mi a magunk részéről mindent megteszünk és mindent előmozdítunk, ami lehetővé teszi, hogy a Kisgazdapárt demokratikus része velünk együtt küzdjön a

reakciós jobboldal ellen, szövetségre lépjen a Baloldali Blokkal és így létrejöjjön a magyar demokrácia új, szilárd kormányzati alapja. *(Taps.)*

A Magyar Kommunista Párt a demokrácia minden egészséges építő erejével együtt akar küzdeni a koalíció és a nemzeti összefogás válságának megoldásáért, az állandó, egységes, munkaképes és valóban demokratikus kormányzat megteremtéséért. Éppen ezért követeli: ki a nép ellenségeivel a koalícióból! *(Tomboló, hosszantartó tapsorkán.)*

6. *A Magyar Kommunista Párt a magyar nép élén*

Ha meg akarjuk oldani az előttünk álló feladatokat és győzelmesen akarunk kikerülni a küszöbön álló harcokból, számot kell vetnünk Pártunk erőivel és fejlődésével.

A mi Pártunk volt az egyetlen Európában, mely több mint 25 esztendőn keresztül föld alatt volt kénytelen küzdeni, 25 esztendős illegalitás természetszerűleg ránknyomta bélyegét. Félő volt, hogy a hirtelen átmenet az illegális munkából a tömegmunkára, nehézséget okoz. Fokozta a nehézségeket különösen az, hogy már a felszabadulás első napjaiban Pártunk vállaira nehezedett nemcsak a pártépítés és pártszervezés feladata, hanem az egész nemzet felrázása is. Visszatekintve, ma megállapíthatjuk, hogy Pártunk ezeket a nehézségeket jól megoldotta. A Magyar Kommunista Párt kisszámú, főleg a fővárosra és néhány vidéki gócra szorítkozó földalatti forradalmárok pártjából a magyar nép hatalmas tömegpártjává, az ország egyik fontos kormányzópártjává lett. *(Taps.)* Ez azt bizonyítja, hogy Pártunk több mint negyedszázados hősi küzdelme nem volt hiábavaló, hogy az ellenforradalom rágalomhadjárata és minden uszítása ellenére, Pártunk kitéphetetlen gyökereket eresztett a magyar néptömegekbe.

Pártunk gerincét a nagyipari munkásság alkotja. Mögötte áll a bányamunkásság döntő többsége is. *(Nagy taps.)* Soraiban van a magyar parasztság, elsősorban a Tiszántúl *(nagy taps)* legharcosabb, régi, demokratikus agrárszocialista hagyományokkal rendelkező része. *(Taps.)* Pártunk a parasztság közötti szervezettségét és befolyását tekintve, az ország második parasztpártja. *(Taps.)* A haladó magyar értelmiség egyre növekvő számban ismeri fel Pártunkban a nemzet, tehát a saját pártját.

Pártunknak ez az összetétele mutatja, hogy mélyen bele vagyunk ágyazva a dolgozó magyar nép leghaladottabb rétegeibe. Azok, akik a Magyar Kommunista Párt elszigetelődéséről álmodoznak, szeretnek megfeledkezni erről a körülményről. És arról is, hogy Pártunk gyökereit a 25 esztendős kíméletlen fasiszta üldözés sem tudta kitépni, hogy Pártunk nehéz harcokban és szenvedésekben megedzett szervezet, amelyet nem lehet összehasonlítani sem szívósságában, sem egységében, sem harcos szellemében a többi pártokkal *(Taps.)*

Ami Pártunk növekedését és erősödését illeti, meg kell állapítanunk, hogy ez nem egyenletes. Szervezeti fejlődése és tömegbefolyása a Dunántúlon és a vidék egy sor fontos városában elmarad az országos átlagtól. Ezért legsürgősebb feladatunknak tekintjük: még erősebbé tenni a Párt szervezeteit és befolyását ott, ahol már erős és az erők helyes elosztásával elősegíteni pártszervezeteink gyorsütemű megerősödését ott, ahol elmaradtak. Ezzel az is jár, hogy fokoznunk kell munkánkat a középrétegeknél, a kisiparosok, a kiskereskedők, az értelmiség között. Fel kell világosítani őket Pártunk célkitűzéseiről és jogos érdekeik védelmével meg kell nyernünk bizalmukat.

Pártunk a felszabadulás óta rohamosan növekedett. Százezrével léptek be hozzánk olyan tagok, akik gyakran még a legális munkásszervezetek életében sem vettek részt. Emiatt Pártunk az elmúlt másfél esztendőben nagy súlyt helyezett a tagság nevelésére. Az iskolák és tanfolyamok egész sorát létesítette és ezen a téren komoly eredményeket ért el. De tekintetbe kell venni, hogy az illegalitás idején még a Párt régi tagjai sem sajátították el kellőképpen a marxizmus-leninizmus tanításait és még kevésbbé lehetett másfél év alatt 25 esztendő ellenforradalmi romboló és mérgező munkáját semlegesíteni. Fokozni kell ezért minden vonalon az oktatást és rá kell térni a speciális iskolára. Mi eddig egy sor speciális iskolát állítottunk fel bányászok és nagy gyárak részére. Ezt a gyakorlatot fokozatosan folytatni kell. Rá kell térni arra, hogy gazdasági téren működő elvtársaink megkapják a megfelelő marxista elméleti kiképzést is, mert a mi gazdasági munkánk szenved amiatt, hogy gazdasági téren dolgozó elvtársainknak nagyszerű gyakorlati tudását nem támasztja alá a feltétlenül szükséges marxista-leninista tudás. Ezt most kell pótolni, mert a magyar gazdasági élet egyre több kommunista erőt és közreműködést követel meg. Feltétlenül elő kell vennünk közép-, sőt vezetőkádereink elméleti továbbképzé-

sét is. Ebben a tekintetben úgy vagyunk, hogy gyakran a fáktól nem látjuk az erdőt: annyira elfoglalnak bennünket a mindennapi gondok, hogy a mozgalom nagy vonalait és fejlődését elméleti téren nem tudjuk feldolgozni. Ezen is változtatni kell. Végül erősíteni kell az önképzést is, hogy azok az elvtársak, akik az iskolákat elvégezték, tovább saját erejükből fejlődjenek az elmélet terén. Ismétlem, Pártunk előtt változatlanul ott áll tagságunk további nevelése és ezzel kapcsolatban a pártfegyelem megszilárdítása és erősítése.

Jöttek Pártunkba — ha kisebb számmal is — olyan munkások és szegényparasztok, akiken kisebb vagy nagyobb mértékben fogott az ellenforradalom és a fasizmus fertőző mételye. Az ilyen elemeket, akik közé az annyit emlegetett kisnyilasokat is sorozhatjuk, megfelelő ellenőrzés mellett és a demokrácia érdekében kifejtett, hosszantartó gyakorlati munkájuk közben kell kipróbálni. A legcsekélyebb engedményt sem szabad tenni azoknak a reakciós és fasiszta ideológiai maradványoknak, melyeket esetleg magukkal hoztak, mint az antiszemitizmus, sovinizmus, faji előítélet stb., de elő kell segíteni átnevelésüket. A javíthatatlanokat, visszaesőket pedig el kell távolítani gyorsan a Pártból.

Az elért komoly eredményeket a Párt mindenekelőtt káderei önfeláldozó munkájának, egységének és növekedésének köszönheti. A Magyar Kommunista Párt speciális káder-kérdéseként jelentkezett az a körülmény, hogy a felszabadulás után a Szociáldemokrata Párt balszárnyának régi, kipróbált munkásmozgalmi erői csatlakoztak hozzá. Ezek az elvtársak jelentékeny részükben azelőtt is kommunisták voltak és most éltek azzal az alkalommal, hogy végre a legális Kommunista Párt keretein belül működhessenek. Ezeket az elvtársakat mi a legfelelősségteljesebb feladatok elvégzésével bíztuk meg. Felvettük őket Központi Vezetőségünkbe, vezető állami funkcionáriusaink, képviselőink jelentékeny része közülük kerül ki. Örömmel kell megállapítani, hogy ma már e téren teljes az összeolvadás, a Kommunista Párt homogénitását, összekovácsolását, ez a tény nem veszélyezteti. Pártunk a magyar demokrácia legegységesebb politikai szerve. *(Nagy taps.)*

Kádermunkánknak azonban még számos gyengéje van. Pártkádereink fejlődése csak részben a Párt tudatos nevelésének és kiválasztásának eredménye. Kevés gondot fordítunk új, vezető káderek kiválasztására és kinevelésére. Különösen a falun vagyunk e téren elmaradva. A munka folytonosságának és minőségének rovására a vidéken túlgyakran cseréljük a szervezetek vezetőit, ami hát-

ráltatja tekintélyes, begyökerezett helyi vezetők kifejlődését. Legsürgősebb feladat: gyökeresen megjavítani a Központi Káderosztály munkáját, a kádermunkát kiemelni szűk reszortjellegéből és a pártszervezetek vezetőségeinek közös gondjává tenni.

Külön gondot kell fordítani az iskolát-végzettek felhasználására és nevelésére. Ezen a téren igen komoly hibák tapasztalhatók. Sok helyen az iskolát-végzettekre nem fektetnek súlyt. Visszaküldik őket a legegyszerűbb munkába és sokan elkallódnak emiatt közülük. Olyat is tapasztaltunk, hogy helyenként a szervezet vezetője bizonyos féltékenységgel fogadja őket, ahelyett, hogy felhasználná, irányítaná, nevelné őket munkájukban. Ezen is feltétlenül és gyorsan változtatni kell.

Nagy súlyt kell helyezni arra, hogy lehetőleg minden párttagunk egyúttal szakszervezeti tag is legyen s a szakszervezetben aktív munkát végezzen. *(Taps.)*

Az infláció idejében, amikor a bérmegállapítás és egy sor egyéb szakszervezeti funkció állami feladattá is vált, tagjaink nem fektettek megfelelő súlyt a szakszervezeti munkára. A szanálás újra előtérbe helyezte a szakszervezeti munka fontosságát. Minthogy a szakszervezetek a magyar munkásosztály legnagyobb egységes tömegszervezetei, a kommunisták, akik benne dolgoznak, jó munkával erősítsék meg benne befolyásukat. Egyrészt hassanak oda, hogy a munkafegyelem megszilárduljon és a termelés hazánk talpraállítása érdekében emelkedjék. Ugyanakkor azonban gondoskodjanak arról is, hogy a szakszervezetek megvédjék a munkásság érdekeit, képviseljék és harcolják ki jogos követeléseiket és különösen védjék régi, háborúelőtt megszerzett jogaikat. *(Taps.)*

A felszabadulás a kommunistákat gyakran új munkahelyekre állította, ahol demokratikus megbízhatóság mellett új szaktudásra is szükség van. A közhivatalokban, az állami, városi, községi szervekben, az önkormányzatokban, a karhatalomban, az összes hatósági funkciókban, valamint a gazdasági életben és a termelés vezetésében dolgozó kommunistáknak nemcsak jó szakemberekké kell válniok, de ugyanakkor jó kommunistáknak is kell maradniok *(taps)*, akik példát mutatnak a szolgálati és munkafegyelemben, mind kötelességteljesítésben, mind egyéni becsületességben és a nép önzetlen szolgálatában. Az ilyen helyen működő elvtársunk politikai és szakmai tudásával erősítse Pártunk befolyását és egyben a demokrácia megszilárdítását is. E téren minden kommunista számára például állítjuk oda Gerő elvtársunkat *(tomboló taps, fel-*

állva éltetik Gerő elvtársat), aki mint közlekedésügyi miniszter, rövid idő alatt elsajátított szaktudásával rendbehozta a vasutat, a postát, a hidak egész sorát építette fel és ezzel még ellenfelei elismerését is kivívta.

Le kell küzdeni a Pártban még gyakran észlelhető közömbösséget a női és az ifjúsági demokratikus tömegszervezetekben, valamint a többi tömegszervezetben, a sport- és kultúregyesületekben végzendő munkával szemben. Meg lehet állapítani, hogy a nők a mi szervezeteinkben még távolról sem játsszák azt a szerepet, amit a gazdasági és politikai életben elfoglalnak és hozzá kell tennem, hogy erről a tényről sajnos, ez a mi III. kongresszusunk is tanúskodik. Ha az Elvtársak körülnéznek, észre fogják venni, hogy milyen kevés a női kiküldött. Remélem, hogy a IV. kongresszusunkon a nők már megfelelő, legalábbis 50 százalékos arányban lesznek jelen. *(Nagy taps.)* Gondoskodni kell arról, hogy minden ifjú kommunista dolgozzon valamely tömegszervezetben, a MaDISzban, vagy egyebütt. *(Taps.)* Tagja legyen valamely sportegyesületnek, kultúregyesületnek vagy más tömegszervezetnek. Ugyanúgy arra kell törekedni, hogy minden kommunista nő tagja legyen a Magyar Nők Demokratikus Szövetségének *(taps)* vagy más tömegszervezetnek és munkájával ott erősítse meg a demokráciát.

Fokozni kell munkánkat a parasztság között. A reakció velünk szemben a parasztságnak 25 esztendős szívós propagandával nagyranevelt kommunistaellenes beállítottságára támaszkodik. Ránk fogja, hogy szovjet tagállammá akarjuk változtatni hazánkat. Ezeket a rágalmakat és a Horthy-rendszer szellemi hagyatékát egy rohammal el nem seperhetjük. A kommunisták vezető szerepe a földosztásnál rést ütött ezeken az előítéleteken, de a munka javát még ezután kell elvégezni. A jó agitáció és propaganda mellett csak a szívós, kitartó, jól átgondolt és türelmes aprómunka segít. *(Taps.)*

A parasztság nem szavaink, hanem tetteink alapján fog hozzánk közeledni, s a példaadás és a vezető kommunista egyéniségek esnek itt különösen latba. A parasztok nemigen olvassák a mi pártprogramjainkat, hanem Pártunkat a helyi titkár vagy a vezetőség személyén keresztül ítélik meg. Így történhetik azután, hogy, mint a választásokon láttuk, két szomszéd faluban, melynek szociális összetétele lényegében azonos, egyik helyen 4% szavazatot kaptunk, a másik helyen 45%-ot és amikor megnéztük, hogy mi ennek az oka, kiderült, hogy a jó eredményt adó faluban párttitkárunk egy köztiszteletben álló, szorgalmas, józan, népszerű, tizenkét-

holdas gazda volt, a másik faluban pedig, ahol 4%-ot kaptunk, egy közismert dologkerülő és iszákos. Ez a példa, amit lehetne tetszés szerint még szaporítani, mutatja, hogy milyen óriási jelentősége van a falun a párttitkárnak, a pártvezető elvtárs egyéniségének és — még egyszer ismétlem — az aprómunkának. Ezen a téren már rátértünk a helyes útra. Az ipari árak letöréséért és a malomuzsora megszüntetéséért kifejtett küzdelmünk egyre több gazdát győzött meg arról, hogy mi nemcsak az ipari munkásság, de a parasztság érdekeit is legjobban védjük. A falujárás is növeli befolyásunkat. Kétségtelen, hogy rést ütöttünk a parasztság elzárkózottságán, ami például a Dunántúlon kezdetben szinte legyőzhetetlennek látszott. Most minden erővel folytatni kell a munkát; a parasztság közvetlen mindennapos kérdéseinek a felkarolásával és megsegítésével el fogjuk mélyíteni Pártunk befolyását.

Viszont a falun, de gyakran a városban is rengeteget ártanak nekünk azok a kommunisták, akik meggyőzés és példaadás helyett erőszakoskodnak vagy basáskodnak. Még mindig hallunk olyan kommunistáról, aki példaadás, érvelés, meggyőzés és felvilágosítás helyett a parancsolgatás módszerét alkalmazza. S nem fogadja meg azt a tanácsunkat, hogy úgy kell dolgozni, hogy pártunkat ne csak tiszteljék, de szeressék is. Az ilyen erőszakoskodó helyi vezetők mérhetetlen károkat okoznak pártunknak és nem egy helyen fejlődésünk legnagyobb akadályai. Az ilyen elemeket el kell távolítani a felelős funkciókból s helyükbe megbecsült, népszerű, dolgos, rendes, példaadó elvtársakat kell állítani.

Szólanom kell, Elvtársaim, a korrupcióról is. Ez a kérdés változatlanul szerepet játszik pártunkban. Az elvtársaknak tudatában kell lenniök annak, hogy minket ma is, csakúgy mint az első hetekben, árgus szemekkel néznek. Meg kell értenünk, hogy ha ketten ugyanazt teszik, az nem ugyanaz. Én rendszerint arra a példára szoktam hivatkozni, hogy ha tavaly egy faluban a Kisgazdapárt titkárának nem volt egyetlen tehene sem és decemberben négy tehene lett, akkor mindenki csak dícsérte és ügyes szerzőnek nevezte. De ha a Kommunista Párt titkára egy tehenet szerzett az esztendő folyamán, akkor az egész falu, de néha az egész járás, sőt a megye is, kommunista korrupcióról beszélt. Meg kell értenünk, hogy ilyen dolgok óriási kárt okoznak nekünk és sehol sem szabad a korrupciónak még csak a nyomát sem eltűrni elvtársaink között.

Pártszervezeteinknek pontosan mérlegelniök kell a Kongresszus, a Központi Vezetőség és a felső pártszervek határozatait, irányelveit és utasításait, végrehajtásuknál mindig figyelemmel kell lenniök a helyi viszonyokra. Ügyelniök kell arra, hogy az utasításokat ne túlozva, ne mereven hajtsák végre, mert ha végletekbe esnek, akkor lejáratják a nép előtt a párt helyes politikáját Erre azért van szükség, Elvtársaim, mert lépten-nyomon azt tapasztaljuk, hogy jól átgondolt s célravezető intézkedéseink végrehajtás közben eltorzulnak, sőt nem egyszer az ellenkezőjére fordulnak. Amikor például elvtársaink elkezdték a falujárást, szívükre kötöttük, hogy foglalkozzanak a falusi szervezetek megerősítésével. Elvtársaink ezen hamarosan túlmentek s ismételten önhatalmúlag leváltották a helyi vezetőségeket és ezek az intézkedések utólag helytelennek bizonyultak. Amikor kiadtuk a forintvédelem jelszavát, arra lettünk figyelmesek, hogy túlbuzgó elvtársaink egész sereg városban akasztófát állítottak fel a forint védelmére és innen a központból kellett intézkedni, hogy az akasztófák minél gyorsabban eltűnjenek. Vagy mikor kiadtuk a jelszót, hogy gondoskodni kell a maximált árak betartásáról, akkor panaszt kaptunk Miskolcról, hogy egyszerre emiatt eltűnt az áru. Amikor utánanéztünk, akkor kiderült, hogy elvtársaink a miskolci dolgozók védelmére nem a 43 filléres burgonyaárat rögzítették, hanem a 18 fillérest és ez a túlzott árvédelem odavezetett, hogy egy szem krumplit nem hoztak a parasztok a piacra. Ilyen példákat lehetne a végtelenségig felsorakoztatni, amelyek mind azt mutatják, hogy a Központi Vezetőség utasításait az elvtársak pártunk nagy kárára sokszor nem helyesen hajtják végre.

Baj van néhol a tagtoborzás terén is. Az utolsó időben sok panaszt hallottunk például a vasutasoknál, hogy a kommunisták meggyőzés helyett nyomást alkalmaznak. A mi véleményünk az, hogy a tagtoborzást csak a meggyőzés erejével és szigorúan az önkéntesség alapján kell folytatni. A Kommunista Pártnak nincsen szüksége olyan tagokra, akik előnyök ígérgetése vagy nyomás hatása alatt lépnek soraiba. *(Taps.)*

A mi pártunkban még nem vált szokásos munkarendszerré és munkamódszerré a beszámolók megtárgyalása, a végrehajtás rendszeres ellenőrzése. Ez a munka nincs még megszervezve sem a pártközpontban, sem a pártszervezetekben. Szükséges, hogy a Központi Vezetőség szervei, osztályai és bizottságai évente gyakrabban beszámoljanak a Szervező vagy Politikai Bizottság előtt

munkájukról, amelyet előzőleg leellenőriztek. A beszámolókról hozott határozatok végrehajtását a főtitkárságnak rendszeresen ellenőriznie kell. Ugyanúgy meg kell valósítani a megyei bizottságok, a járási és helyi pártszervezetek vezetőinek beszámolóját pártaktivákon és pártgyűléseken és a felelős pártszervek előtt és a legfontosabb határozatokat, amiket ebben a tárgyban hozunk, az egész párttagság tudomására kell hozni.

Pártszervezeteink munkájának legnagyobb fogyatékossága, hogy főleg az általános politikai kérdésekkel foglalkoznak. Legtöbbször elhanyagolják a nép apró, mindennapos gondjaival, ügyesbajos dolgaival való törődést. Most, a gazdasági stabilizáció idején, amikor a gazdasági viszonyok rendezettebbek, a dolgozók életében minden fillér, minden apró megtakarítás, minden kis könnyítés fokozott jelentőségű és emiatt az egész pártmunkában különös fontosságúvá válik éppen az aprómunka, a dolgozók napi érdekeinek felkarolása és védelme. *(Taps.)*

Ezen a téren egyes pártszervezeteink már elértek bizonyos kezdeti sikereket. Ilyen a nagybudapesti pártszervezet, mely kitűnő kezdeményezéssel elindította a falujárást, a falu megsegítését. Ezt a jó kezdeményezést ki kell fejleszteni és általánossá tenni. Hasonló kezdeményezések történtek a községi politika terén és egyéb területeken is. Ilyenek: a budapesti iskolaakció, napközi otthonok, vetőmaghitel megszervezése, az üzemi szociálpolitika megjavítása és más hasonlók Mindez azonban még nem eléggé rendszeres, sokszor csak esetről-esetre történik és a népnek nyujtott tényleges segítség mellett nem egyszer túlteng az agitáció. A dolgozó nép napi érdekeinek védelme és felkarolása kérdésében az egész pártban komoly fordulatot kell végrehajtani, hogy ez az aprómunka pártszervezeteink mindennapos rendszeres munkájává váljék, erősítse pártunk és a dolgozó tömegek kapcsolatát és megszerettesse Pártunkat a néppel.

Ismétlem, hogy az aprómunka kérdésében fordulatot kell csinálni. Az Elvtársak ismerik azt a lenini elméletet, amely szerint a kommunista számára rendkívül fontos kikeresni a fejlődés legközelebbi láncszemét s ha ezt megtalálta, minden erővel arra törekedni, hogy ez a láncszem hozzákapcsolódjék az addigi fejlődéshez. Az aprómunka pártunk mai helyzetében az a láncszem, amit ugyanolyan erővel meg kell ragadnunk, mint ahogy hat hónappal ezelőtt megragadtuk a szanálás kérdését. *(Taps.)* Minden elvtársunk ezért vésse agyába, hogy nincs kérdése a dolgozóknak, amely közömbös

a kommunista számára. Azt is vésse agyába, hogy tetteinkről, arról, ahogy a dolgozó nép ügyes-bajos dolgán segítünk, ítélik meg Pártunkat, embereinket, szervezeteinket.

A Magyar Kommunista Párt eszmei alapon áll, az elvi szilárdság és állhatatosság pártja, a dolgozó nép, az ország napról-napra felmerülő kérdéseinek megoldásán fáradozva nem merül el a mindennapi gondokba, politikáját nem időleges, múló szempontok, hanem a dolgozók, a nép, az emberi haladás nagy, egyetemes érdekei vezérlik. A párt ideológiájának tisztasága biztosítéka annak, hogy a mindinkább fokozódó gyakorlati munka közben se tévessze szem elől az irányt és a célt Ezért elsőrendű feladat a párt elméleti munkájának fejlesztése és Marx—Engels—Lenin—Sztálin tanításainak elsajátítása a párttagság, különösen a vezető pártkáderek által.

7. *Előre a népi demokráciáért!*

Befejezésül szólanunk kell arról, hogyan és hol függ össze a népi demokrácia építése a szocializmus felé vezető úttal. A kommunista pártok az utolsó negyedszázad alatt megtanulták, hogy a szocializmushoz nemcsak egy út vezet, de csak olyan út vezet, melyet minden ország sajátos viszonyainak figyelembevételével építünk. Megtanultuk azt is, hogy minél több elemét építjük fel a szocializmusnak már a népi demokráciában, annál könnyebb, gyorsabb, kevesebb áldozatot, vérveszteséget követel az átmenet és meg lehet takarítani annak a sok szenvedésnek jórészét, amelyet a szovjet nép átélt, amikor a szocializmus útjára lépett.

Mi ezeknek a tanulságoknak alapján nem taktikából, hanem mély kommunista meggyőződésünkből kifolyólag építjük a magyar demokráciát és rajta leszünk, hogy minél több legyen benne a szociális tartalom, ami viszont meggyorsítja azt a fejlődést, ami az emberiséget a szocializmus felé viszi Azt is tudjuk, hogy ez a szocializmus, bár magáévá teszi a nemzetközi tapasztalatok egész tárházát, csak a magyar történelmi fejlődés, a magyar gazdasági, politikai és társadalmi erők eredményei alapján jöhet létre. *(Taps.)*

Ez a tudat ad erőt a magyar kommunistáknak, amikor bátran és ingadozás nélkül vágnak neki a legnehezebb feladatoknak, amikor éppen mert szocialisták, lelkesen és áldozatkészen építik a magyar jövőt, a népi demokráciát. Ebben a nehéz munkában természetesen erőt ad nekünk az a tudat, hogy világszerte, de külö-

nösen közvetlen szomszédságunkban, elsősorban a hatalmas Szovjetunióban *(taps)*, de Lengyelországban *(taps)* és egyebütt is erős, hősi harcokra visszatekintő kommunista pártok haladnak sikerről-sikerre népeik élén. A legnagyobb erőt azonban saját harcos, szenvedésekkel és üldözésekkel teli negyedszázados fejlődésünkből merítjük, amikor átáz és kíméletlen ellenségeink tűzzel-vassal irtottak bennünket, de nem tudták kicsavarni kezünkből az emberi haladás, a szocializmus vörös lobogóját, melyet mártírjaink adtak kézről-kézre, amíg hozzánk jutott, hogy szilárdan és magasan lengessük a győzelemre vivő úton.

Mi biztosak vagyunk ügyünk sikerében. Tudjuk, hogy csak a népi demokrácia biztosítja Magyarország termelőerőinek fejlesztését a dolgozók javára, segíti elő a nép anyagi és szellemi kultúrájának, életszínvonalának emelését. Csak a népi demokrácia teszi lehetővé Magyarország jogos nemzeti igényeinek érvényesítését és nemzetközi helyzetének megszilárdítását. A mi utunk a belső válságok és ellentétek kiéleződése helyett a népi demokrácia útja, a belső béke, a nemzeti egység útja.

A vesztett háború, a pusztulás, népünk életszínvonalának rendkívüli süllyedése, a nemzeti létünket és érdekeinket súlyosan érintő béke után a népi demokrácia jelenti a magyarság számára az újjászületést és felemelkedést és egyben az erős, megelégedett, jómódú népi Magyarországot. *(Nagy taps.)*

Csak a népi demokrácia teszi lehetővé, hogy országunk társadalmi fejlődés útján, polgárháború nélkül haladjon a szocializmushoz.

E célok elérése nehéz harcokkal jár, de mi nyugodtan, a győzelem biztos tudatában nézünk elébe. Erőtől duzzadó, egységes és évtizedes nehéz küzdelmekben megedződött pártunk minden tagja legyen büszke arra, hogy ő is harcos katonája annak a közösségnek, mely hivatva van a magyarságot, sokat szenvedett népünket a demokratikus megújhodás útjára vezetni. És hassa át őket az a meggyőződés, amit mi annyi nehéz helyzetben hangoztattunk: jöjjön, aminek jönni kell: a jövő a miénk! *(Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.)*

(1946 szeptember 29-én a MKP III. kongresszusán tartott beszámoló.)

A KÁDERMUNKA ÉS A KOMMUNISTA MAGATARTÁS

Kedves Elvtársak!

A kádermunka kezd a Magyar Kommunista Párt egyik központi feladatává válni. Ezért helyeseltem, amikor az elvtársak felvetették e rövid tanfolyam kérdését és magam vállaltam az első előadást.

Elsősorban állapítsuk meg azt, mi a káder? A kommunista pártokban a káder a párt vezető, aktív rétege. Sztálin elvtárs, mint a Bolsevik Párt nagy nevelője, igen sokat foglalkozott káderkérdésekkel, a párt kádereinek szerepét a következőképpen határozta meg:

„A párt káderei: a párt parancsnoki kara... Miután kidolgoztuk a helyes politikai irányvonalat, amely kiállta a gyakorlat próbáját, a párt káderei a párt és az államvezetés döntő tényezőjévé válnak. Hogy helyes politikai vonalunk legyen — ez természetesen az első és legfontosabb kellék. Ez azonban még nem elegendő. A helyes politikai vonal nem azért kell, hogy kinyilatkoztassuk, hanem azért, hogy az életben megvalósítsuk. Hogy azonban a helyes politikai vonalat az életben megvalósíthassuk, ahhoz káderek kellenek, emberek kellenek, akik megértik a párt politikai vonalát és magukévá teszik, mint saját vonalukat, akik át tudják vinni az életbe, akik meg tudják valósítani a gyakorlatban és felelősséget tudnak vál-

lalni érte, védelmezni tudják, küzdeni tudnak érte. E nélkül azt kockáztatjuk meg, hogy a helyes politikai vonal papíron marad."*

Ezek után nézzük meg, hogy a pártnak ez a parancsnoki kara, — ahogy Sztálin elvtárs a kádert nevezte — hogy áll a mi Pártunkban? Amikor mi két és fél évvel ezelőtt hozzáláttunk a legális párt megszervezéséhez, minden vonalon nagy kádergondjaink voltak, elsősorban azért, mert a mi vezető káderünk összetétele nagyon tarka Ez a tarka összetétel Pártunk történetéből folyt. A vezető káderek között ott voltak a Szovjetunióból visszatértek, az itthoni illegális munkából a legalitásba átlendülő elvtársak, itt voltak a Szociáldemokrata Pártból átjöttek, itt voltak, akik azelőtt a szakszervezetben dolgoztak, vagy egyáltalán nem vettek részt a munkásmozgalomban Jelentkeztek azok az elvtársak, akik 1919-ben tevékenykedtek és utána — ez gyakori eset — 25 esztendőn keresztül nem vettek részt a munkásmozgalomban Ezeken a kategóriákon belül még különböző rétegek voltak, mint pl azok az elvtársak, akik résztvettek a spanyol felszabadító háborúban és akik természetesen külön árnyalatot képviseltek Úgy, hogy mikor kezdetben megnéztük káderünket, arra a veszélyre is gondoltunk, hogy egy ilyen sokárnyalatú és különböző nevelésű vezető réteg nehezen fog egységessé összekovácsolódni, vagy legalább is hosszú időbe fog kerülni, amíg belőlük egységes, homogén vezető réteg alakul ki.

Most két és fél esztendő tapasztalatai alapján meg lehet állapítani, hogy ez az összeforrás sikerült és azok a rétegek, amelyek különbözősége főleg az első hónapokban erősen megnyilvánult mind munkamódszerükben, mind magatartásukban, most már eggyé forrtak és ez a sok minőség újabb erőt kölcsönzött, jobb keveréket adott a Pártnak Ebbe a vezető rétegbe bele tudtuk vinni a Bolsevik Pártnak, Leninnek, Sztálinnak tapasztalatait és tanításait. Ugyanakkor ebben a pártban felszívódtak a 75 éves magyar Szociáldemokrata Párt fejlődőképes és használható tradíciói is. Így a helyi ismeretekkel a munkásmozgalomnak, a demokráciáért vívott harcnak olyan nemzetközi tapasztalatai egyesültek, amelyekkel rajtunk kívül egyetlen párt nem rendelkezik Magyarországon. Ez a tudásnak és tapasztalatnak olyan bő tárházát nyujtotta Kommunista Pártunknak, ami lehetővé tette, hogy a mi nehéz viszonyaink ellenére a Párt mind a mai napig meg tudta tartani a ma-

* *Sztálin.* A leninizmus kérdései. Id kiad. 701—702 old.

gyar politikai porondon azt a helyet, amely összeforrottságánál, ideológiai tisztaságánál fogva joggal megilleti. Annál fontosabb ez a körülmény, mert hiszen az első napoktól, az első hetektől és hónapoktól kezdve hallatlanul nehéz és szokatlan új feladatok zúdultak a Pártra: gondoskodni kellett az állami adminisztrációról, az élelmezési, termelési kérdésekről és egy sereg olyan feladatról, amelyről egy-két évvel ezelőtt a Párt aktív káderei nem is álmodtak. Pártunk az első naptól kezdve, részben ennek következtében, óriási káderhiányban szenvedett és bár azóta a kádernevelés terén igen nagy a fejlődés, ez a hiány mai napig is tart. Első hallásra ez talán szokatlan, mert hiszen Pártunk taglétszáma most már körülbelül 700 000 főnyi és fel kellene tételezni, hogy 700 000 párttagunk közül nem nehéz kiválogatni azt a néhány tízezer elvtársat, akik, mint káder, a különböző feladatokra tekintetbe jönnek. Sajnos azonban itt a szám nagysága inkább negatív, mint pozitív tényező.

Nem lehet egészséges tünetnek tekinteni azt a körülményt, hogy ebben az országban 700 000 tagja van a Kommunista Pártnak, mint ahogy nem lehet egészséges tünetnek tekinteni azt sem, hogy a Szociáldemokrata Pártnak is körülbelül ennyi, vagy talán még több tagja van. Mindannyian tudjuk, hogy a tagok száma majdnem azonos azzal a számmal, amit úgy a Kommunista Párt, mint a Szociáldemokrata Párt a választásokon kapott. Nincs Európában még egy párt, ahol ez volna a helyzet és ki van zárva, hogy ez egészséges jelenség. Az bizonyos, hogy Pártunkba — és még inkább a Szociáldemokrata Pártba — számos olyan tag került, akinek sokkal jobb lett volna, ha a szakszervezetekben vagy egyéb tömegszervezetekben először végigcsinálja a szocializmusnak bizonyos előiskoláját és nem kerül be azonnal a Pártba, amelyre így módja nyílik közvetlenül is befolyást gyakorolni.

Nálunk a vezetés egységes és kipróbált volta következtében ez a körülmény nem érezteti annyira hatását, de a Szociáldemokrata Pártban hónapról hónapra érezzük annak a következményét, hogy a Szociáldemokrata Párt szociális összetétele megváltozott, nagy számmal kerültek hozzájuk olyan polgári elemek, amelyeknek jelenléte a munkásegységet egyre inkább megnehezíti. Mi ennek a ténynek a felismerésében — hogy a pártok felduzzadása nem egészséges folyamat — tavaly is, az idén is elutasítottuk a tagtoborzás gondolatát. Elutasítottuk azt, hogy mesterségesen, vagy fokozott propagandával és agitációval még jobban felduzzasszuk Pártunk tagságát. Különösen harcolunk az ellen, hogy nyo-

mással vagy ígérgetéssel emeljék a párttagok számát. Mi tudjuk, hogy más pártoknál ilyesmi előfordul, de mi ettől a módszertől óva intjük az elvtársakat. Másutt arra gondolnak, hogy az így beszervezettek egyrésze is megmarad — körülbelül úgy, mint a légy a ragadós papíron — de a mi legjobb meggyőződésünk szerint az ilyen emberek túlnyomó többsége ellenség. Ha eddig nem volt ellenség, ezután épp a nyomás következtében azzá válik, mégpedig veszélyes ellenséggé, mert hiszen működését a Párt keretein belül, bizonyos fokig a Párt leple alatt tudja végezni.

Még egyszer ismétlem: 700 000 tagunk ellenére óriási a káderhiány. Ez részben azzal függ össze, hogy nem ismerjük, nem vettük számba kádereinket. Enyhítő körülmény csak az, hogy mindenütt hasonló a helyzet. Még a Szovjetunióban is, hosszú esztendőkkel a győzelem után a Bolsevik Pártban is panaszkodtak káderhiányra, pedig ott hasonlíthatatlanul nagyobbak voltak a káderfejlesztés lehetőségei, mint most nálunk. Számolhatunk azzal, hogy a káderhiány valószínűleg megmarad a legközelebbi években nálunk is. Egyszerűen azért, mert a Párt számszerű növekedésével és kádereinek számszerű fejlődésével még gyorsabban fejlődnek majd azok a feladatok, amelyeket a Pártnak el kell végeznie.

Felmerül a kérdés, hogy ilyen viszonyok között honnan vegye a Párt a kádereket? A felelet nálunk is, mint más pártokban, rendszerint az, hogy az új erők és az ifjak bátor beállításával. A kádermunkának ez a döntő része: bátor kísérletezés az új erőkkel és az ifjakkal. Ez természetesen nemcsak nálunk van így, hanem elsősorban így volt abban a pártban, amelytől a legtöbbet tanulhatunk: a bolsevikok pártjában. Lenin erről a kérdésről maga is megemlékezett és azt mondotta:

„Tapasztalt pártmunkásoknak a művészete a központban csakúgy, mint a perifériákon, a vidéken, abban kell, hogy megnyilvánuljon, hogy erőteljesebben tudják kihasználni a pártnak új, friss erőit."

És hozzáteszi másutt:

„Nekünk fiatal erőkre van szükségünk és egyszerűen azt javasolnám, hogy a helyszínen lőjék agyon mindazokat, akik megengedik maguknak azt a kijelentést, hogy nincsen elég emberük Oroszországban rengeteg az ember, csak bátrabban és szélesebben, még bátrabban és még szélesebben és még szélesebben és még bátrabban kell toborozni az ifjúságot és nem kell tőlük félni."

Amint az elvtársak látják, Lenin annak idején azokat, akik káderhiányra panaszkodtak, legszívesebben a helyszínen agyonlőtte volna.

Ami a kiválogatást illeti, ezt a kérdést különösen Sztálin elvtárs dolgozta ki. Azt mondotta, hogy „amikor embereket kiválasztunk, természetesen az első feltétel a politikai tudás, vagyis a politikai tudás és a megbízhatóság, vagyis, hogy rászolgálnak-e az illetők a politikai bizalomra. De a második legfontosabb feltétel a tárgyi ismérv, azaz alkalmasak-e az illetők annak a fontos feladatnak az elvégzésére is, amire ilyen esetben kiszemelik őket."

Ezek a feltételek a mi kádermunkánknál is döntőek. Valahányszor a kiválogatásról szó kerül, természetesen első kérdés a politikai megbízhatóság és tudás. A másik azonban az, hogy azt a feladatot, amire kiszemeljük őket, el tudják-e végezni. Rendkívül vigyázni kell arra, hogy ne mechanikusan, gépiesen válasszuk ki az elvtársakat, akiket a munkába be akarunk állítani. Ezért döntő kérdés a káderek helyes kiválasztása. Erre vonatkozólag Sztálin elvtárs a következőket mondotta:

„A káderek helyes kiválasztása még nem azt jelenti, hogy helyetteseket és segédeket szedjünk össze magunknak, irodát szervezzünk és onnan különféle utasításokat oszlogassunk. És azt sem jelenti, hogy visszaéljünk a hatalmunkkal, hogy értelem nélkül tizével és százával ide-oda dobáljuk az embereket és végnélküli 'átszervezéseket' rendezzünk.

A helyes káderkiválasztás ezt jelenti:

Először, hogy úgy becsüljük a kádereket, mint a párt és az állam aranykészletét, hogy megbecsüljük és tiszteletben tartjuk őket.

Másodszor, hogy ismerjük a kádereket, gondosan tanulmányozzuk minden egyes káderbeli funkcionárius jó oldalait és hibáit, hogy tudjuk, melyik helyen bontakozhatnak ki legkönnyebben képességei.

Harmadszor, hogy gondosan neveljük a kádereket, hogy segítsük minden egyes fejlődő munkatársunkat előmenetelében, hogy ne sajnáljuk az időt, ami ahhoz kell, hogy türelmesen 'vesződjünk' ezekkel a munkatársainkkal és siettessük fejlődésüket.

Negyedszer, hogy idejekorán és merészen léptessük elő az új és fiatal kádereket, ne hagyjuk őket túl hosszú ideig a régi helyükön ülni, ne hagyjuk őket megsavanyodni.

Ötödször, hogy olyan módon osszuk el a funkcionáriusokat a különféle állásokban, hogy minden egyes ember a maga helyén érezze magát, hogy minden egyes funkcionárius a maximumát adja a köznek abból, amit egyéni képességeinél fogva egyáltalán adni képes, hogy a káderelosztás terén végzett munka általános iránya teljesen megfeleljen ama politikai vonalnak, amelynek a megvalósítása érdekében ez az elosztás történik.

Különös jelentősége van itt az új, fiatal káderek merész és idejekorán történő előléptetésének. Attól tartok, hogy nálunk még nem látják tisztán ezt a kérdést. Egyesek úgy vélik, hogy az emberek kiválogatásánál főképpen a régi káderekre kell építeni Mások megfordítva, főleg a fiatal káderekre akarnak építeni. Én azt hiszem, hogy ezek is, azok is tévednek."*

Sztálin megmagyarázza, hogy a régi kádernek előnye az, hogy sokkal több tapasztalattal bír, jobban ismeri pártját, hátránya viszont az, hogy öreg, hogy nehezen szokik az újhoz, hogy inkább a multba néz és azonkívül lassanként kiöregszik és meghal. A fiatalok előnye ezzel szemben az, hogy sokan vannak, jobban megértik az új idők szellemét és fejlődőképesek. Ezért mondja Sztálin:

„... a feladat nem abban áll, hogy vagy csak a régi, vagy csak az új káderekre építsünk, hanem abban, hogy összekapcsoljuk, egyesítsük a régi és az új kádereket a párt és az állam vezető munkájának nagy együttesében."**

Ezt a tapasztalatot szűrték le a szovjetunióbeli elvtársak, elsősorban Sztálin elvtárs a káderkiválasztásra. Hogy milyen legyen a káder, erre Sztálin részleteiben a következőkben tért ki: a legdöntőbb dolog, hogy teljes odaadással legyen a kommunizmus ügye iránt, hogy szeresse hazáját, szeresse népét és mindíg tudatában legyen annak a felelősségnek, amelyet népével szemben viselnie kell. Ne ijedjen meg a nehézségektől, tudjon harcolni a nehézségekkel szemben és tudja legyőzni azokat. Csak azok a káderek jók, akik nem bújnak el a nehézségek elől, hanem éppen megfordítva, eléje mennek a nehézségeknek abból a célból, hogy legyőzzék és kiküszöböljék őket. Csak a nehézségekkel való harcban nő-

* *Sztálin.* A leninizmus kérdései Id. kiad. 701—702. old.
** U. o 702. old

uek ki a valódi káderek. A jó káder nem dicsekszik és a sikere után nem ül ölbetett kezekkel. Hibáit becsületesen elismeri és ki tudja javítani; emlékszik rá, tudja, hogy ha megtalálja azokat az okokat, amelyek a hibát okozták, akkor megtalálja annak módját, hogy ki is javítsa ezeket a hibákat. És ez egyik legjobb módja a a pártkáderek tanításának és nevelésének. A jó káder tudja a tényeket, az eseményeket, a fejlődésüket, az egymáshoz való viszonyukat, előre meg tudja állapítani az események menetét, érdeklődik a mi általános mozgalmunk jövendő perspektívái iránt és nem süllyed el a kis aprólékosságokban; munkatársait nem ígéreteik és kijelentéseik alapján ítéli meg, hanem munkájuknak eredményei alapján. És ilyen módon — mondja Sztálin — értük el azt a soha nem látott rugalmasságot, amelynek alapján Pártunknak módjában van bármely pillanatban átépíteni sorait és tagjainak százezreit bármely nagy munkára összpontosítani anélkül, hogy ezzel a Párt kebelén belül zavart idéznének elő.

Szóval ilyennek követeli Sztálin elvtárs a jó káderekat. Ebben a meghatározásban már bizonyos fokig benne van a jó kádermunkás is. Nálunk a kádermunkát — meg kell mondani — eddig meglehetősen lebecsültük. Azelőtt nem egyszer előfordult, hogy elém tettek egy-egy iskolából valamilyen jellemzést, karakterisztikát, amiben benne volt, hogy X. Y rosszul tanul, elméleti érdeklődése nincs, összeférhetetlen, nem tömegember, „ennélfogva kádermunkára javasoljuk". *(Derültség.)* Az ilyen karakterisztika mutatja a legjobban, hogy gyakran még az iskola vezetői is, akik pedig igen jelentős nevelőmunkát végeznek, lebecsülték a kádermunka jelentőségét, holott lassanként kiderül, hogy legfontosabb pártmunkánk egyike kétségkívül a kádermunka. Ide olyan elvtársakat kell tenni, akik a lehető legnagyobb párttapasztalattal, emberismerettel rendelkeznek, hogy azt, akit valamilyen munkára kiválasztanak, meg tudják ítélni, hogy hibáit és előnyeit azonnal meglássák, különben nem tudják megállapítani, hogy megfelelő lesz-e. Jó szervezőnek is kell lennie, különben az fog történni, hogy az agitátort elküldi szervezőnek, a szervezőt pedig propagandistának. Rendkívül fontos, hogy beállítottsága olyan legyen, hogy mindenkinek igyekezzen foglalkoztatást adni. Már a felvételnél gondolkozzon azon, hogy az új tagot milyen munkára lehetne beosztani és ezzel lehetővé tenni, hogy a Párt aktív tagot kapjon. Ismerkedjék meg vele az első perctől kezdve és ha elhelyezi valahová, akkor az illető érezze, hogy őt

olyan helyre állították, ahol meg tud felelni és ahol tehetségének legjavát tudja nyújtani.

Ebből viszont az is következik, hogy a káderes ne csak akkor kísérje figyelemmel az elvtársakat, amikor valahonnan embert kérnek tőle, hanem már előre tanulmányozza őket és előre törje a fejét, hogy mire volna az illető alkalmas. De ne csak törje a fejét, hanem kérdezze meg tőle és ha észreveszi, hogy az illető maga is már eltalálta körülbelül azt az irányt, ami felé tehetsége és hajlama viszi, akkor igyekezzék azon lenni, hogy ebben az irányban tényleg a hóna alá nyuljon, hozza javaslatba arra a munkára. Ha így dolgozik, akkor nem jön zavarba, amikor új erőket kérnek tőle, hanem bizonyos tartalékkal is rendelkezik. A tartalék, Elvtársaim, a káderben csakúgy kell, mint a hadseregben vagy a bankban. Tartalék nélkül nem lehet nyugodtan dolgozni sem a káderesnek, sem a hadsereg vezetőinek.

A káderesnek feltétlenül jó emberismerőnek kell lennie és különösen arra vigyáznia, hogy ne csak a feltűnőt vegye észre. Nagyon gyakori tapasztalat, hogy nem azok a legjobb káderek, akik azonnal feltűnnek, akik hangosak, rögtön az első sorban láthatók és igyekeznek mindenhez hozzászólni. Ellenkezőleg: a gyakorlat azt mutatja, hogy sokszor a szerény, az első időben nem feltűnő az, akiben a legnagyobb fejlődési lehetőségek vannak. Ez az a típus, amire a magyar közmondás azt mondja, hogy csendes víz partot mos. Vigyázni kell, hogy ezeket ne hagyja a jó káderezető figyelmen kívül.

Rendkívül fontos a politikai érettség és megbízhatóság mellett a jellemesség, a jó szakmunka, a szorgalom és hogy az, akit kiválasztunk, a közvetlen környezetében és ha lehet szélesebb körben is népszerű és közszeretetben álló ember legyen. Ezeket a tulajdonságokat nem mindíg tartjuk szem előtt. Holott a mi viszonyaink között — ahol a szocializmusnak a hirdetése, ahol a Kommunista Párt legális működése tulajdonképpen csak az utolsó két és fél év eredménye — az egyszerű ember még nincs annyira hozzászokva, mint másutt, hogy a politikai pártot írott vagy elméleti programja alapján ítélje meg. Ehelyett a pártot gyakran személyes képviselői alapján ítéli meg. Nem azt nézi elsősorban — különösen falun — hogy az illető mit mond, hanem, hogy az illető kicsoda és mit csinál. És ez nemcsak falun van így, de például még inkább így van a nőknél, akiknek politikai érettsége és tudása az országos átlag alatt van és akik még inkább nem annyira az elvet, mint

annak hirdetőjét, emberi magatartását, népszerűségét, személyes vonzását stb. tekintik.

Ugyanez vonatkozik az ifjúságra is, amelynek politikai érettsége részben a fasiszta maradványok következtében szintén az ország átlagos politikai színvonala alatt áll. Ezért nekünk, akik a káderekkel foglalkozunk, ezekkel a szempontokkal sokkal többet kell törődnünk mint eddig és gondoskodnunk kell róla, hogy a kommunista vezető akár a központban, akár a legkisebb faluban nemcsak jó kommunista legyen, a szónak abban az értelmében, hogy kemény, gerinces, rendes, becsületes, elvhű, hanem igyekezzünk őket magatartásukban is kommunistává nevelni, hogy emberi melegség legyen bennük, megértés a bajok, nehézségek iránt, bizonyos természetes humor: mindaz, ami megkönnyíti a kommunisták munkáját falun és városban egyaránt. Ezekre a jellembeli tulajdonságokra mi nem fektetünk azelőtt különösebb súlyt, holott ilyen országban mint a miénk, amelyben a reakció évtizedeken keresztül visszaszorította a politikai tudást, ilyen országban kádereinknek ez az oldala hasonlíthatatlanul fontosabb mint egyebütt, bár meg kell mondani, szerte a világon fontos.

Sohasem felejtem el és már ismételten beszéltem róla — amikor még 1945 őszén egy ifjúsági megbeszélésen felállt egy fiatal elvtársnő és azt mondotta: „A mi párttitkárunk nagyon derék ember, rendes, szigorú, reggeltől estig dolgozik, nincs rá ebből a szempontból semmi panasz. De soha egy viccet meg nem ereszt, soha egy nótát el nem énekel velünk. Emiatt bizony nem népszerű. Kérem a Pártot, hogy ha lehetséges, akkor küldjön nekünk olyan titkárt, aki nem olyan szigorú és nem ilyen pontos, de aki viszont népszerű lesz közöttünk." Nekünk, akik ezt hallgattuk, az volt az érzésünk, hogy az illető elvtársnőnek a kívánsága helyes. Sztálin elvtárs is, amellett, hogy ott, ahol szükséges, vaskezű és szigorú, ugyanakkor árad belőle az emberi megértés, adott esetben pompásan csillog humora és aki beszél vele, önkéntelenül ezen a vonalon is hatása alá kerül — nem egyszer az ellenség is.

Rendkívül fontos, hogy a kommunista az elmélet mellett feltétlenül jó szakember legyen. Mi ezt eddig nem hangsúlyoztuk eléggé. Mindig elégedetlen vagyok, amikor beszélek valamelyik elvtársunkról, akit nem ismerek közelről s nem tudják megmondani, hogy szakmájában milyen. Ebből látom, hogy elvtársaink ezt a rendkívül fontos oldalt elhanyagolják, nem tartják jelentőségteljesnek azt, hogy az illető jó szakember-e és így szaktársai előtt

van-e tekintélye. Holott ismétlem, nemcsak az ilyen elmaradott országban, mint a mienk, de szerte a világon a politikai meggyőződés mellett a kommunistának feltétlenül jó szakembernek kell lennie. De nemcsak jó szakembernek, hanem szorgalmasnak, példaadónak, önfeláldozónak, különben nem lesz elég tekintélye. A régi munkásmozgalmi ember ezt nagyon jól tudja. Azelőtt sem szerették az olyan helyi munkásvezetőt, aki jól beszélt ugyan, de egyébként nem értette munkáját. Ha mi meg tudjuk csinálni, hogy elvtársaink nemcsak politikai téren lesznek vezetők, de ott, ahol dolgoznak, munkájukat is elsőrendűen, példaadóan elvégzik, ennek majdnem annyi a jelentősége, mint a jó politikai munkának. Gondoljanak például Elvtársak arra a munkára, amit politikai működésétől eltekintve, mondjuk Gerő elvtárs a maga szakterületén végzett és amelynek eredményeképpen két esztendő alatt megváltozott a magyar népnek az annyit rágalmazott Kommunista Pártról és a kommunistákról alkotott véleménye. Azelőtt a kommunistákat olyan társadalmon kívül élő, izgága — féllábbal a börtönben levőknek tekintették az egyszerű emberek, akik nem ismerték őket, olyan embernek, akit jobb kerülni és akitől félni lehet, mert sohasem tudja az ember, hogy mikor kerül miatta bajba. És ez a kép két esztendő alatt egész mássá változott. Valami még persze maradt belőle, de ugyanakkor a kommunistát kezdik úgy tekinteni, mint komoly, jó munkást, mint olyat, aki, ha valamit megígér, azt feltétlenül teljesíti is, kis és nagy kérdésekben egyaránt. A Párt mindig gondoskodott is arról, hogy ígéretét a legnagyobb áldozatok árán is valóra váltsa.

Becsületes multra tekinthetünk vissza. Most két esztendeje felvetettük az újjáépítés megkezdését és kiadtuk a jelszót: „Arccal a vasút felé!", hogy rendbe kell hozni a vasutat, a rossz mozdonyokat, a vagonokat. Amit megígértünk, azt betartottuk. Egy éve adtuk ki azt a jelszót, amit végrehajtani szinte lehetetlennek látszott, hogy meg kell teremteni pontos dátumra, augusztus 1-re a jó pénzt. Ígéretünket betartottuk. Most, ezekben a napokban és hetekben nem kisebb munkát tűzünk ki magunk elé: a hároméves terv megvalósítását. Azon leszünk, hogy ezt éppúgy, mint minden eddigi ígéretünket a magyar nép felvirágoztatása érdekében valóra is váltsuk. Amit a párt így országos méretben és az országos feladatokban végrehajtott, azt követeljük mi minden egyes kommunistától. Legyen szorgalmas, megbízható, szavatartó, szakmáját értő munkás és akkor politikai tudását, politikai tisztánlátását meghatvá-

nyozzák ezek a tulajdonságok és a kettő együttvéve lehetővé teszi, hogy a Párt gyorsabban haladjon kitűzött céljai felé. Természetesen döntő a kommunistáknál a politikai tudás, ami a kádereknél, vezető rétegnél elsősorban a marxizmus-leninizmus ismeretét jelenti.

Meg kell mondanom, hogy ezen a téren mi még nagyon rosszul állunk. Még messze vagyunk azoktól a követelményektől, amikre szükség van, ha azt akarjuk, hogy gyorsabban és eredményesebben haladjunk előre. Ez döntő kérdés. Pártunk energiájának igen jelentős részét fordítja arra, hogy e téren az évtizedes elmaradottságot, amely a Horthy-rendszer elnyomásának következménye, leküzdjük. Nyugodt lélekkel mondhatjuk, hogy az oktatás terén a mi pártunk egyedül többet tesz, mint a magyar demokrácia összes pártjai együttvéve. Mi felismertük ennek a jelentőségét, tudjuk, hogy milyen hiányokat kell pótolnunk és azért a jövőben is a párt energiájának és anyagi eszközeinek jelentékeny részét fogjuk az oktatásra fordítani.

Amikor ezt tesszük, akkor újra a Bolsevik Pártnak a tapasztalataira hivatkozunk. A Bolsevik Pártban ez mindig központi kérdés volt. Sztálin elvtárs azt mondotta:

„Akármilyen jók a káderek, ha az elmélettel baj van, akkor a jó káderek sem segítenek."

„... ha ... valami okból elkezd sántítani a pártpropaganda, ha senyvedni kezd kádereink marxista-leninista nevelése, ha gyengül munkánk e káderek politikai és elméleti színvonalának emelése terén, maguk a káderek pedig ezzel kapcsolatban megszűnnek érdeklődni további haladásunk perspektívái iránt, nem értik meg többé ügyünk igazát és perspektíva nélküli, korlátolt, gyakorlati emberekké válnak, akik vakon és gépiesen hajtják végre a felülről jövő utasításokat — akkor ezt egész állami és pártmunkánknak feltétlenül meg kell sínylenie. Sarkigazságnak kell elismernünk, hogy mennél magasabb az állami és pártmunka bármely területén működő funkcionáriusaink politikai színvonala és marxista-leninista tudata, annál magasabbrendű és termékenyebb maga ez a munka, annál hatékonyabbak a munka eredményei, és — megfordítva — mennél alacsonyabb a funkcionáriusok politikai színvonala és marxista-leninista tudata, annál valószínűbbek a bajok és kudarcok a munkában, annál valószínűbb maguknak e funkcionáriusoknak az elsekélyesedése és kicsinyes, korlátolt emberekké való átvedlése, annál valószínűbb elfajulásuk. Bátran kimondhatjuk: ha kádereinket a munka minden területén ideológiailag ki tudnók

képezni és politikailag annyira megedzeni, hogy szabadon tudnának tájékozódni a belső és a nemzetközi helyzetben, ha teljesen érett marxista-leninistákká tudnánk őket tenni, akik komoly hiba nélkül meg tudják oldani az ország vezetésének kérdéseit — akkor minden alapunk megvolna arra, hogy kérdéseink kilenctized részét már megoldottnak tekintsük."*

Sztálin elvtárs ezt akkor mondta, amikor a Szovjethatalom már majdnem húszéves volt. Képzeljék el elvtársak, hogy ha mi őszinte önkritikával nézzük a mi marxista-leninista színvonalunkat, akkor milyen panaszszózattal kellene nekünk fellépnünk. Ez a mi Pártunknak egyik legnagyobb gyengéje. Gyakran hivatkozom arra, hogy a többi párt még gyengébb. A mi Pártunk bizonyos fokig a vakok között az egyszemű király. Mindenki tudja, hogy jobb kétszeműnek lenni. Tudatunkba bele kell vésni, hogy még a kezdet kezdetén állunk. Mi több mint 60 000 elvtársat vittünk eddig keresztül a hat hónaptól két hétig tartó különböző tanfolyamokon. De mindez csak kezdet. E téren még hallatlan erőfeszítésekre van szükség. Természetesen vigyáznunk kell arra, hogy ha egyrészt a szakmai, másrészt a politikai tudásra fektetünk súlyt, a kettő egyensúlyban legyen. Éppen a kezdő marxistának baja az, hogy szélsőségekben mozog és ezt a mi elvtársainknál is gyakran tapasztaljuk. Ha a politikai tudásra fektetjük a fősúlyt, abban a pillanatban már elhanyagolják egy kicsit a gyakorlati, a szakmai tudást és megfordítva: ha nagyon hangsúlyozzuk nekik a szakmai tudást, akkor kezdik elhanyagolni az elméletet. Ez természetesen nemcsak nálunk van így, a Bolsevik Pártban is voltak ilyen bajok. Sztálin elvtárs erről a következőket mondotta:

„... nem lehet valódi leninistának tartani azt az embert, aki leninistának nevezi ugyan magát, de begubózott a maga szakmájába, bezárkózott, mondjuk a matematikába, a növénytanba, vagy a vegyészetbe és a saját specialitásán túl semmit sem lát. A leninista nem lehet csupán kedvelt tudományágának specialistája — hanem egyúttal politikusnak és társadalmi embernek is kell lennie, élénken érdeklődnie kell országa sorsa iránt, ismernie kell a társadalmi fejlődés törvényeit, tudnia kell alkalmazni ezeket a törvényeket és arra kell törekednie, hogy az ország politikai vezetésében aktív része legyen."**

* *Sztálin.* A leninizmus kérdései. Id. kiad. 704. old.
** U. o. 705. old.

Szóval vigyáznunk kell a kiegyensúlyozottságra. Amikor Sztálin elvtárs ezeket a dolgokat mondotta, ezeket a nézeteket kifejtette, én a börtönben ültem és némi meglepetéssel hallottam arról, hogy a párt tagjainak például javasolták, hogy tanuljanak meg táncolni. Csak utólag értettem meg, hogy ez hozzátartozik ahhoz, hogy a kommunista ne csak politikus és specialista, hanem társadalmi ember is legyen. A társadalmi léthez hozzátartozott a tánc — ma is hozzátartozik. Sztálin nagy súlyt helyezett — húsz esztendővel a forradalom győzelme után — a bolsevik káderek sokoldalúságára, társadalmi emberekké való nevelésére.

A nevelésben — még egyszer ismétlem — nem lehet megelégedni azzal, hogy a kádervezető valamelyik munkára odahelyezte az elvtársat és utána nem törődik vele, hanem szakadatlanul figyelni kell a fejlődését vagy visszafejlődését, serkenteni és fejleszteni kell a jó oldalait és lefaragni róla azt, ami hátráltató vagy rossz. Ha megakad, hóna alá kell nyúlni, el kell hárítani előle a nehézségeket. Ha pedig rossz irányban fejlődik, akkor vissza kell rántani, figyelmeztetni kell hibáira és elsősorban fel kell használni azt a türelmet, amiről Lenin is, Sztálin is ezzel a kérdéssel kapcsolatban beszélt.

Nagyon könnyen dobnak el nálunk embereket. Nagyon gyorsan mondják ki felettük az ítéletet. Első pillantásra valóban könnyebbnek látszik valakit eltávolítani és helyébe másvalakit ültetni, semmint nehéz, fáradságos, szorgalmas munkával megvizsgálni azokat az okokat, amelyek miatt az illető beosztásában nem tudott megfelelő eredményt elérni és azután nem kisebb fáradsággal gondoskodni az akadályok elhárításáról és az elvtárs fejlődésének biztosításáról. Különösen nálunk nagyon veszélyes ez a tünet. Amikor az ember megnézi leváltott funkcionáriusainknak számát, néha megdöbben; főleg az alsó, legérzékenyebb szervekben, a járási és körzeti titkároknál igen nagy a hullámzás. De, sajnos, ez megvan még a megyei titkároknál is. Nem engedjük az elvtársakat gyökeret verni, nem tudunk még kidolgozni olyan módszert, amellyel különösen a Központtól a legmesszebb és a legnehezebb viszonyok között dolgozó elvtársakat, a körzeti vagy járási titkárokat — ahelyett, hogy mechanikusan leváltanánk őket — munkájukban segítenénk, hogy gyökeret verhessenek, megismerjék a helyi viszonyokat, az embereket.

A jó káderesnek ezért egyik nagy előnye a türelem, hogy meg tudja nézni a bajokat, meghallgatja a panaszokat, hogy tanítani és egyben tanulni tudjon. Hiszen a káderes sem tud mindent és rend-

kívül sokat tanul és fejlődik munka közben. Nagy baj az, hogyha a káderes nem érti meg a tanítva-tanulás módszerét.

Sztálin elvtárs a Vörös Hadsereggel kapcsolatban a káderekkel való törődésről a következőket mondotta:

„Az a jelszó, hogy 'minden a káderektől függ' — azt követeli, hogy vezetőembereink a leggondosabban törődjenek funkcionáriusainkkal, 'kicsikkel' és 'nagyokkal' egyaránt, akármilyen területen dolgoznak is azok, gondoskodjanak arról, hogy fejlődjenek, segítsenek nekik, mikor támogatásra van szükségük, biztassák őket, mikor első sikereiket felmutatják, léptessék elő őket . . .“*

E tulajdonságok elsajátítását különösen a mai káderesetnknek javasolom, elsősorban azoknak, akik a perifériákon dolgoznak. Az a meggyőződésem, hogy a mi Pártunk kádermunkájának egyik legnagyobb gyöngéje a perifériákon van. A jó káderes feltétlenül ismerje elvtársainak, a funkcionáriusoknak személyi viszonyait. Ez odáig menjen, hogy kísérje figyelemmel például egészségi állapotát, ha megbetegszik, vagy ha családtagja betegszik meg, nézzen utána, nem keletkeznek-e anyagi gondjai, ami miatt nem végezheti el jól munkáját. Segíteni kell ilyen esetekben is.

A pártmunkás érezze, hogy a párt az élet minden viszontagságai között mögötte áll, a hóna alá nyúl, figyelemmel kíséri és igyekszik rajta segíteni. A kádervezető lássa, hogy a pártmunkás nem esik-e a korrupció áldozatául, nem kezd-e fényűző vagy erkölcstelen életmódot. Ilyenkor természetesen közbe kell lépnie, annál is inkább, mert — ismétlem — a mi népünk, elsősorban a falu népe, nem annyira az elvet, mint inkább az elv hirdetőjének magatartását veszi szemügyre. Néha egy-egy funkcionáriusunk, aki elvált feleségétől és valami fiatal pártiskolást akar feleségül venni, ezzel a tettével hosszú hónapok pártmunkáját rontotta el a maga területén. Sok ilyen kisebb-nagyobb esetünk volt, amikor elvtársak magánélete jelentős kárt okozott a Párt befolyásának. Ez százféle formában jelentkezhetik. Jelentkezhetik például abban, hogy az illető, aki azelőtt egyszerű munkás vagy kisember volt, most megyei titkár, főispán lesz, vagy képviselő, elbizakodik, fejébe száll a dicsőség. Néha elkezd kocsmázni, lányok után szaladgálni, rokonait helyezi el elsősorban és nem egy helyen basáskodik is.

---

* *Sztálin.* A leninizmus kérdései. Id. kiad. 582. old.

Az elvtársak tudják, hogy egyidőben, különösen 1945-ben, de még 1946 első felében is, Pártunk fejlődését nagyban hátráltatták a helyi kiskirályok, akiknek sorait sikerült kemény munkával megritkítani, de akik időnként még most is felütik a fejüket. Ezeknél a speciális eseteknél is résen kell lennie a káderesnek. Vigyázni kell arra, hogy a funkcionárius ne szakadjon el a Párttól, ami bizony elég gyakori jelenség. Különösen szakszervezeti vonalon tapasztaljuk, hogy az az elvtárs, aki a szakszervezetbe kerül — de gyakran egyéb tömegmunkára is — elszakad a Párttól. Kiesik a Párt ellenőrzése alól és csak akkor figyelünk fel, amikor már valahol botlást követett el és nagy károkat okozott önmagának, a szervezetének és a Pártnak is.

Természetesen vigyázni kell arra, hogy a nem káderes elvtársak a kádermunkát a világért se tekintsék reszortmunkának, olyannak, mint a könyvvitelt, vagy valami hasonlónak, hanem a Párt összmunkájának és ezért minden erővel segítsék a kádervezetőt. Ha valahol feltűnik valami jó erő, vagy valahol valami hibát tapasztalnak, arra hívják fel idejekorán a káderes figyelmét és ne legyenek önzők a Párt kádereinek nevelésében. Szakadatlan a panasz pl., hogy az iskolákban nem tudunk megfelelő jó erőket kapni, mert a helyi emberek, akikre a választás van bízva, sajnálják azt a két hónapot, vagy hat hónapot, ami alatt az illető távol van és inkább rossz emberanyagot küldenek; ez hozzájárul ahhoz, hogy a Párt fejlődése ahelyett, hogy meggyorsulna, meglassúbbodik. Ennek folyományaképpen viszont nem egyszer előfordul még ma is, hogy amikor valaki az iskolát tudásban gyarapodva elhagyja, akkor afféle féltékenységgel fogadják otthon. Ahelyett, hogy a hóna alá nyúlnának és teljes erővel segítenének neki a munkában, bizonyos fokig elnyomják, eldugják. Volt egy idő, amikor valóságos expedíciókat kellett szerveznünk, hogy kiássuk a kéthónapos, néha a hathónapos iskolát végzett elvtársakat, akiket a helyi vezetők eldugtak olyan munkára, ahol nem volt módjukban tudásukat megfelelően érvényesíteni.

Rendkívül fontos az elvtársakat az önkritikára nevelni. Az önkritika különösen azért is fontos, mert elég gyakori nemcsak nálunk, hanem, amint Dimitrov elvtársnak egy cikkéből látom, Bulgáriában és egyebütt is, hogy az elvtársak, akik vezető, felelős helyekre kerültek, összemelegednek, elnézik egymás félrelépéseit és hibáit, nem adnak megfelelő jelentéseket a központba. Természetes, hogy ez egészségtelen légkört teremt, amit csak akkor fedezünk fel, amikor már a füstje vagy a szaga eljut a központba. Az önkritika döntő

része a bolsevik nevelésnek és így a káderevelésnek is. Hogy az önkritikát Lenin is, Sztálin is milyen nagyra becsülte, azt talán eléggé jellemzik Lenin elvtársnak a pártról mondott szavai:

„A politikai pártnak a saját hibáihoz való viszonya egyik legfontosabb és legbiztosabb ismérve a párt komolyságának és annak, hogy miként teljesíti a *valóságban* kötelességét *osztályával* és a dolgozó *tömegekkel* szemben. A hibát nyíltan elismerni, okait felfedni, kielemezni a helyzetet, amely a hibát szülte, gondosan megvitatni, hogy milyen eszközökkel lehet a hibát kijavítani — íme ez jellemzi a komoly pártot, ilymódon teljesíti a párt kötelességét, így neveli és tanítja az *osztályt* s azután a *tömegeket* is."*

Továbbá:

„Az összes forradalmi pártok, amelyek eddig elpusztultak, azért pusztultak el, mert *elbízták magukat* és nem tudták megérteni azt, hogy miben van erejük és *féltek attól, hogy saját gyöngéikről beszéljenek.* De mi nem pusztulunk el, mert nem félünk attól, hogy gyengéinkről beszéljünk és megtanuljuk, hogyan kell a gyengeségeket elhárítani."**

Mégegyszer ismétlem Elvtársaim: Lenin szerint az összes forradalmi pártok, amelyek eddig elpusztultak, nem utolsósorban önkritika híján pusztultak el. Azt hiszem, ebből is látják, hogy milyen óriási jelentőséget tulajdonítottak a mi nagy tanítóink ennek a kérdésnek. Lenin egyébként 1920-ban azt mondotta:

„Nem az az okos, aki nem követ el hibát. Ilyen emberek nincsenek és nem is lehetnek. Az az okos, aki nem nagyon lényeges hibákat követ el és aki ezeket a hibákat könnyen és gyorsan jóvá tudja tenni."***

Nekünk is ilyen embereket kell nevelnünk, mert tényleg olyan ember nincsen, aki hibákat ne csinálna és olyan kádervezető sincs, aki ilyen pártfunkcionáriusokat tudna nevelni. De arra rá lehet nevelni őket, hogy ne csináljanak katasztrofális hibákat s ha hibákat csinálnak, gyorsan észrevegyék, felismerjék és kijavítsák. Ezt el lehet érni és erre kell törekednünk.

---

* *Lenin.* Válogatott művek Id kiad II. köt 713. old.
** *Lenin* Művei XXVII köt 260—261 old. (oroszul)
*** *Lenin.* Válogatott művek Id. kiad. II. köt. 622. old.

A mi Pártunknak legnagyobb gyengéje a tömegmunka. Ez részben történelmi okoknak az eredménye. Nem feltétlenül velejárója az illegalitásnak az, hogy a párt nem érti a tömegmunkát. A Bolsevik Párt az illegalitásban is nagyszerű tömegmunkát tudott kifejteni. A mi Pártunk, sajnos, ebben a tekintetben rendkívül elmaradt és az eredmény az, hogy most, amikor legalitásban vagyunk, nem tudjuk a 25 esztendős illegalitás hibáit levetkezni, nem becsüljük eléggé a tömegmunkát. Ezért káderesseinknek döntő feladata: tömegembereket, tömegvezetőket nevelni. Ez a legfontosabb káderfeladat. Olyan embereket kell nevelni, akik összenőnek a dolgozó néppel, akik a Párt nagy vonalát értik s az apró mindennapi munkában keresztülviszik a maguk területén: a szakszervezetben, az üzemben, a szövetkezetekben, a sportban és az életben mindenütt. Olyan tömegembereket kell nevelni, akiken keresztül a Párt mélyen, kiszakíthatatlanul belegyökerezik a népbe, a tömegekbe. Ezt a típust kell nekünk kimunkálnunk, Elvtársaim, ez a mi káder-vezetőinknek legdöntőbb feladata. Itt vagyunk a legjobban elmaradva és ezen gyorsan kell változtatni, mert az idő nem vár és ha nem eresztünk elég gyorsan mély gyökeret a tömegekben, ennek feltétlenül a kommunista ügy látja kárát. Hogy ez milyen fontos kérdés, hogy a Bolsevik Párt milyen óriási jelentőséget tulajdonított ennek, errevonatkozólag engedjék meg, hogy felolvassam azt az idézetet, amellyel a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának történetét befejezték annak írói, elsősorban Sztálin elvtárs. A befejezés így szól:

„A Párt legyőzhetetlen, ha — mint Lenin mondja — ért ahhoz, hogyan kell a dolgozók legszélesebb tömegeivel, elsősorban a proletártömegekkel, de a nemproletár tömegekkel is összekapcsolódni, hozzájuk közelkerülni, velük bizonyos mértékig, ha úgy tetszik, összeolvadni.

A Párt elpusztul, ha elzárkózik a maga szűk csigahéjába, ha elszakad a tömegektől, ha bürokratikus réteg rakódik rá.

Szabályként ismerhetjük el — mondja Sztálin elvtárs —, hogy a bolsevikok mindaddig, amíg megőrzik kapcsolatukat a nép széles tömegeivel, legyőzhetetlenek lesznek. És fordítva: csak az kell, hogy a bolsevikok elszakadjanak a tömegektől s elveszítsék a velük való kapcsolatukat, csak az kell, hogy belepje őket a bürokratizmus rozsdája — s egyszeriben elvesztik minden erejüket és semmivé válnak.

A régi görögök mitológiájában egy nagy hős szerepel, Anteusz, aki, a mitológia szerint, Pozeidonnak, a tengerek istenének és Geának, a föld istennőjének, volt a fia. Ez az Anteusz különösen az édesanyjához ragaszkodott, aki szülte, táplálta és felnevelte. Nem volt olyan hős, akit ez az Anteusz le ne győzött volna. Legyőzhetetlennek tartották. Miben volt az ereje? Abban, hogy valahányszor az ellenféllel viaskodva szorult helyzetbe került, megérintette a földet, szülő és tápláló édesanyját, s mindig új erőt kapott tőle. De neki is megvolt a maga gyöngéje: az a veszedelem, hogy valamiképpen elszakítják a földtől. Ellenségei számontartották ezt a gyöngéjét és leselkedtek rá. És akadt ellensége, aki kihasználta ezt a gyöngéjét és legyőzte Anteuszt. Ez Herkules volt. De hogyan győzte le? Úgy, hogy elszakította a földtől, fölkapta a levegőbe, elvette tőle annak a lehetőségét, hogy megérintse a földet és így, fönt a levegőben, megfojtotta.

Úgy gondolom, hogy a bolsevikok emlékeztetnek a görög mitológia hősére, Anteuszra Nekik is, mint Anteusznak, abban van az erejük, hogy tartják a kapcsolatot anyjukkal, a tömegekkel, akik szülték, táplálták és nevelték őket. És mindaddig, amíg tartják ezt a kapcsolatot anyjukkal, a néppel, minden kilátásuk megvan arra, hogy győzhetetlenek maradjanak.

Ebben van a bolsevik vezetés győzhetetlenségének kulcsa "*

Ezt mondotta Sztálin elvtárs és azt hiszem, amit a Bolsevik Pártra mondott, az vonatkozik az összes kommunista pártokra. A tömeghez való kapcsolatában áll vagy bukik minden kommunista párt, a Magyar Kommunista Párt is. Ezért tömegbázisunkat, a magyar dolgozó néppel való összeköttetésünket minden erővel fokozni kell. Ez a döntő feladat. Egyetlen biztosítéka annak, hogy Pártunk erős lesz, fejlődő és legyőzhetetlen, ha gyökereink egyre mélyebben, egyre szélesebben ereszkednek a magyar dolgozó nép talajába. Ehhez viszont az kell, hogy kineveljük a kommunista tömegembert, azt a kommunista funkcionáriust, aki úgy úszik a tömegben mint hal a vízben, akinek a tömeg az életeleme, aki vér a munkástömeg véréből és hús a dolgozó nép húsából. Ez most a mi káderveze tőink legfontosabb feladata. A mi kádermunkánkban mint a cseppben a

* A Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának története. Rövid tanfolyam. Szikra, 1949. 381. old.

tenger, fog visszatükröződni az egész Párt eredménye vagy eredménytelensége. A kádermunka az a tükör, amelyben meglátszik az illető szervezet munkastílusa, a vezetés helyes vagy helytelen volta, a politikai érzék fejlettsége vagy elmaradottsága, a szervezni tudás, az emberismeret és végül, de természetesen nem utolsósorban a politikai, marxista-leninista tudás. Ezért fordítja most a Párt figyelmét újra a kádermunkára és ezért állítjuk ezt most a Párt figyelmének központjába. Kérjük az Elvtársakat, hogy a kádermunka jelentőségének tudatában fokozzák, erősítsék eddigi működésüket, hogy a kommunista tömegfunkcionáriusok kinevelésével meggyorsítsák, siettessék Pártunk győzelmét. *(Hosszantartó, lelkes taps.)*

(Előadás a kádervezetők tanfolyamán 1947 május 6-án.)

Angyalföld dolgozó népe! Kedves Hallgatóim!

Köszönöm a szíves fogadtatást és az ajándékokat. Rajta leszek, hogy mint a multban, a jövőben is megfeleljek azoknak a várakozásoknak, amelyeket a magyar dolgozók hozzám fűznek. A mai nagygyűlésünket annak a napnak az évfordulójára tűztük ki, amikor ugyanezen a helyen bejelentettem, hogy 1946 augusztus 1-re megteremtjük a jó pénzt, az értékálló forintot. *(Éljenzés, taps.)* Megnéztem a Szabad Nép 1946 május 10-i számát, ahol az itt tartott beszédem le van nyomtatva. Az első, ami a szemembe ötlött, az a felirat: ára kétmillió pengő. Négy nappal később a Szabad Nép egy-egy példánya ötmillió pengőbe került. S egy újabb hét mulva már az volt ráírva: ára 30 millpengő. Amikor ezekre a számokra pillantottam, eszembe jutott a pénzromlás minden keserűsége. Eszembe jutott az is, hogy milyen kétkedéssel fogadták a Magyar Kommunista Pártnak azt az ígéretét, hogy „aratás után jó pénzünk lesz". Megnéztem az akkori lapokat, hogy hogyan válaszoltak arra a tervünkre, amely a jó pénzt augusztus 1-re meg akarta teremteni.

Meg kell mondanom, hogy ezek a válaszok egyáltalán nem voltak bátorítók, ellenkezőleg, igyekeztek a nehézségeket aláhúzni, kétkedéseiket minden formában kifejezésre juttatni és rámutatni azokra a feltételekre, amelyek nélkül teljesen kilátástalan a stabilizáció kísérlete. A Kis Ujság, a Független Kisgazdapárt lapja a mult év május 16-án természetesen a külföldi kölcsönre helyezte a fősúlyt. Tudni akarta a stabilizáció előtt a béke végleges feltételeit, jóvátételi

kötelezettségeink pontos ismeretét és rámutatott arra, hogy — szó szerint idézem — „... a pénzügyi kormányzat a felelősséget csak úgy vállalhatja, ha egyetemi tanáraink, pénzügyi és valutaszakértőink és külföldi szakemberek bevonásával nyilvános és zárt ankétokon megtárgyalják a reform minden részletét". Meg kell vallanom, hogy az egyetemi tanárok, külföldi szakértők és egyebek bevonása nélkül fogtunk a jó pénz megteremtéséhez és amint a tények mutatják, ez a körülmény nem ártott a forint értékállandóságának. *(Derültség.)*

Az ugyancsak kisgazdapárti „Demokrácia" című hetilap tavalyi május 26-i száma — melynek ára közbevetőleg szólva, 400 millpengő volt — erősen megkérdőjelezett „Lehet-e jó pénzünk augusztus 1-re?" című cikkének egyik vastagon nyomott része így hangzik: „Valutáris csodaszerek nincsenek, huszárvágással, rámenéssel ezt a döntően fontos problémát megoldani nem lehet." Felsorolja ez a cikk a stabilizáció 12 előfeltételét, köztük ilyenek is vannak: „a közrendet és a személyi biztonságot a tömegek és egyes hatósági közegek ellen vaskézzel meg kell védeni... Fegyelmezett, bátor és törvénytisztelő közigazgatásra és rendészetre van szükségünk... Ismernünk kell a kialakítandó új, nemzetközi fizetési rendszer alapelveit és a nagyhatalmak felfogását a magyar pénzrendszerről."

Amint látják, kedves Elvtársaim, ha mi a „Demokrácia" című lap tanácsait megfogadtuk volna, még mindig csak a stabilizáció előkészületeinél tartanánk *(taps)*, mert pl. az új nemzetközi pénzrendszer alapelveit még senki a világon nem ismeri és nem ismeri a nagyhatalmak felfogását a magyar pénzrendszerről sem. A Kis Ujság tavalyi május 23-i száma arra hív fel, hogy „... ne hangoztassunk túl sokat pontos dátumokat" és megint elfújja azt a nótát, hogy „rohammunkát a pénzügyi egyensúly megteremtésében ne várjon senki". A kisgazdapárti „Igazság" tavaly június 20-án, amikor már meglehetősen előre haladtak a jó pénz megteremtésének előmunkálatai, még mindig felveti az ú. n. aggódó kérdést: „Adva vannak-e a jó pénz feltételei, kellően előkészítettek-e a stabilizációt, sikerül-e értékálló pénzt teremteni?" És felveti a másikat, ami ebből szorosan következő még súlyosabb kérdés: mi lesz, ha nem sikerül? Egyben jóslásokba bocsátkozik, pl. azt írja: „Jól tudjuk, hogy a stabilizáció... esetleg teljesen megakasztja a gazdasági élet vérkeringését", vagy a „magángazdaság alig éledő ütemét lényegesen meglassítja majd a stabilizáció súlyos operációja". Természetesen a

nagyarányú, hosszúlejáratú külföldi kölcsön követelése szintén nem hiányzik a cikkből.

A magyar nép szerencséjére a Kommunista Párt nem engedte magát befolyásolni ezektől az aggodalmaskodóktól és sötétenlátóktól. Nem várt nagyszabású külföldi kölcsönre, hanem ismerve a magyar munkás szorgalmát, a magyar paraszt földszeretetét és szakértelmét *(nagy taps)*, a kisiparosok, kiskereskedők, az értelmiség vágyát, hogy minél előbb véget vessünk a pénzromlás gyötrelmeinek — ha tetszik, huszárvágással is — nekiállt a feladat megoldásának. Ez többek között rohammunka is volt, a szó legszorosabb, legjobb értelmében. Hónapokon keresztül, éjjel-nappal a Párt legjobb erői dolgoztak a stabilizáción és ez a lendület és a magyar gazdaság erőibe vetett hit voltak a stabilizáció legfőbb tényezői.

Mindazok az előfeltételek, amelyekhez mi most egy éve a jó pénz megteremtését kötöttük, lényegében helyesnek és megalapozottnak bizonyultak. A mi kiindulási pontunk az volt, hogy amennyiben a magyar gazdaság termelése a folyó esztendő folyamán eléri a békebelinek a 70—75%-át, rendbe tudjuk hozni a pénzromlás legfontosabb összetevőjét, az államháztartást. Azt mondottuk, ebben az esetben az augusztus 1-ével kezdődő gazdasági év állami kiadásainak 80%-át adókkal és egyéb jövedelmekkel fogjuk fedezni és a maradékot kölcsönökkel és egyéb pénzműveletekkel egészítjük ki.

Ami a termelést illeti, ezen a téren az iparban nagyban és egészében már most elértük azt a fokot, amit csak ez év augusztusára terveztünk. *(Taps.)* A szénbányászat, hála a széncsata bányászhőseinek *(nagy taps)*, ma már nincs messze az 1938-as színvonaltól, jelenleg napi 2800 vagon körül mozog. Az acél- és a vasgyártás is egészen közel jár az 1938-as termeléshez. A textilgyárak legfontosabb része, a pamutot feldolgozó, szintén nincs messze az 1938-as termeléstől. *(Nagy taps.)*

Ami az államháztartás egyensúlyát illeti, kiadásaink 83 százalékát a különböző adókkal és egyéb állami jövedelmekkel fedeztük. Ennél a számnál tekintetbe kell venni, hogy tavaly augusztusban, amikor a stabilizáció kezdődött, falun még alig volt forint. Az állam jövedelmei ebben a hónapban alig folytak be és csak szeptemberben kezdtek felfejlődni. Hozzá kell tenni, hogy januárban, februárban és márciusban szokták a legkevesebb adót fizetni, mert pl. a gazdáknak ezekben a hónapokban kevés az eladnivalójuk. Az idén áprilisban már az állami jövedelmek a kiadások 95%-át fedezték és meg-

van az a remény, hogy a következő hónapban ez az arány megmarad, sőt talán meg is javul.

Összehasonlításul legyen szabad rámutatnom, hogyan áll ez a kérdés a többi országokban. A csehszlovákiai államháztartás erre az évre 35%-os hiányt irányoz elő. Pedig ennek az országnak nem kell jóvátételt fizetnie. A belga államháztartás hiánya több mint 10 milliárd belga frank, ami körülbelül megfelel a mi hiányunk arányának. Pedig ez az ország sokszázmillió dollárt kapott a háború alatt a gyarmatain felgyülemlett hadiszállításokból. A francia államháztartás csak 60%-ban fedezi rendes kiadásait bevételeivel, 40%-a pedig deficit, pedig ez a győztes ország ebben a gazdasági évben 900 millió dollár kölcsönt is felhasznált. A hatalmas Anglia ezévi háztartási hiánya 570 millió fontsterling, százalékban kifejezve ez is valamivel nagyobb, mint a miénk. Pedig Anglia a folyó államháztartási év első nyolc hónapjában 1 milliárd 100 millió amerikai dollár kölcsönt használt fel.

Amint az Elvtársak látják, ezek a számok azt mutatják, hogy nincs mit restelkednünk gazdasági teljesítményeink miatt. Különösen alá kell húznom, hogy eredményeinket komoly külföldi kölcsön nélkül értük el. A külföldi kölcsönsegítség nem teszi ki két esztendő alatt a magyar termelésnek félszázalékát. Amit újjáépítettünk és termeltünk, annak 99 és fél százaléka a magyar munkás, a magyar szorgalom gyümölcse és eredménye. *(Taps.)* Nem csoda, ha a jó pénz megteremtéséről és a magyar stabilizációról a külföld is csak a legnagyobb elismerés hangján szól.

Ennek a képnek azonban megvan a maga árnyoldala is. A jó pénz megteremtéséért és a gazdasági stabilizációért elsősorban a dolgozó tömegeknek és azon belül az ipari munkásoknak kellett hallatlan áldozatot hozniok. A munkásság, a tisztviselők beleegyeztek abba, hogy az 1938-as életszínvonal felével is megelégszenek, csakhogy megszabaduljanak a pénzromlás szinte elviselhetetlen csapásától. A dolgozó parasztság hasonlóképpen, életszínvonalának alapos csökkenésével járult hozzá, hogy a jó pénzt megteremthessük. Az első hetekben mindenki megkönnyebbülten látta a forint sikerét és vásárlóképességének állandóságát. Ahogy azonban múltak a hónapok és távolodott a pénzromlás szörnyű keserűségének emléke, úgy jelentkezett a jogos követelés, hogy most már kezdjünk hozzá az életszínvonal megjavításához. Ez a követelés teljesen jogos és feltétlenül teljesíteni kell. *(Helyeslés.)* Én azt szoktam mondani, hogy aki a vízben fuldoklik, az boldog örömmel kapja el a mentőövet, de senki

ne kívánja tőle, hogy ennek az örömnek a hatása alatt ezentúl, mondjuk, Győrből Budapestre gőzhajó helyett mentőövvel közlekedjék. *(Derültség. Taps.)* Márpedig egyben-másban ehhez hasonlít azoknak a szándéka, akik a magyar dolgozó népet továbbra is azon a gazdasági színvonalon szeretnék tartani, amelyet tavaly augusztusban, az infláció megállításakor csak kiindulópontnak tekintettünk.

A helyzet ma az, kedves Elvtársak, hogy a városi dolgozók abból a bérből és fizetésből, amit kapnak, jól-rosszul, be tudják szerezni élelmiszerszükségletüket. Azért mondom ilyen óvatosan, mert éppen ezekben a napokban és hetekben, amikor a tavalyi termés kezd kifogyni és az új főzelék még csak nagyon gyéren jelentkezik, a dolgozók egy nem kis részénél a rendes élelmezés megszerzése is nagy gondot okoz. Ebben kétségkívül része van a spekulációnak is és annak a körülménynek, hogy az árak ellenőrzését, úgylátszik, az erre illetékesek megint lazán kezelik. Itt az ideje, hogy e kérdéshez újra kemény kézzel hozzányúljunk. *(Úgy van! Taps.)* Meg kell értenie mindenkinek, hogy a magyar dolgozók, akikhez nemcsak az ipari munkásokat, de a tisztviselőket, kisiparosokat, kiskereskedőket, a parasztság zömét is számítjuk, most már nem elégednek meg többé a puszta élelemmel. A magyar dolgozóknak most már több kell. Elsősorban ruházatra, cipőre van szükségük *(helyeslés)* és jelentkeznek a kulturális igények is: a könyv, mozi és hasonló. Meg kell állapítanunk, hogy a dolgozók zöme ma nem tud ruhát vagy cipőt vásárolni magának. Nagyon súlyos ez a kérdés ott, ahol a család nagyszámú. Ilyen helyen a ruházkodás a mostani kereseti viszonyok mellett szinte megoldhatatlannak látszik. A magyar gazdaság továbbfejlesztésének döntő előfeltétele tehát az, hogy most a dolgozó tömegeknek ruhát, cipőt juttassunk. Azt hiszem, ebben a kérdésben mindenki egyetért velem. *(Óriási taps.)*

A gazdasági élet további erősítésének alapfeltétele, hogy a termelés ezentúl tervszerűen menjen, hogy a termelt javak elsősorban oda irányíttassanak, ahol rájuk az újjáépítés további menete és a nemzetgazdaság érdekében szükség van. Pártunk, a Magyar Kommunista Párt ezt a helyzetet a stabilizáció második hónapjában előre látta. Mi már tavaly szeptember végén, III. Kongresszusunkon felvetettük a tervgazdálkodás szükségének kérdését. De nemcsak felvetettük, hanem azonnal munkába vettük. A Kommunista Párt gazdasági szakértői, Gerő Ernő elvtársunk vezetésével *(éljen Gerő!)* decemberre ki is dolgozták a hároméves terv főbb vonalait. Ebbe a munkába belevontuk az ország legjobb szakértőit, a Gazdasági Fő-

tanács embereit, Vas Zoltán elvtársunkat *(taps)* és az idén januárban könyvalakban kihoztuk a hároméves tervet. Ennek a tervnek döntő része az, hogy három esztendőn belül a mostaninak kétszeresére kívánjuk emelni a magyar dolgozók életszínvonalát. *(Nagy taps.)* A terv szerint saját erőnkből is, minden külföldi segítség nélkül, három esztendő alatt be tudjuk gyógyítani a háborúütötte sebeket és a termelést a békebeli fölé tudjuk emelni.

A mi tervünk után elkészült a Szociáldemokrata Párt terve is. *(Munkásegység!)* Ezt a két tervet egyeztettük, majd belevettük a Baloldali Blokk harmadik pártjának, a Nemzeti Parasztpártnak szempontjait is. A terv gyors megvalósítását megnehezítette az a körülmény, hogy a Független Kisgazdapárt nem készített összefüggő, a kérdés minden oldalát felölelő tervet. Március 23-án megjelent ugyan a Kis Ujságban egy közlemény arról, hogy elkészült a Kisgazdapárt hároméves terve, ez a terv azonban mind a mai napig sem nyomtatásban, sem egyébként nem jutott nyilvánosságra. *(Zaj.)* Azoknál a tárgyalásoknál, amelyeket a Baloldali Blokk egyeztetett terveiről folytattunk, megtudtuk a Kisgazdapárt kívánságlistáját különböző területeken, de magát az összefüggő tervet nem ismerjük. Fel kell tételeznünk, hogy ilyen nem is létezett.

Nagyon sajnálatos, hogy a Független Kisgazdapártban vannak befolyásos elemek, akik nem jó szemmel nézik a hároméves terv megvalósítását *(zaj)* és vele együtt hazánk gazdasági megerősödését. Ezért mi örömmel üdvözöljük a Kisgazdapárt felhívását, amelyben közli, hogy „teljes politikai és közéleti súlyával belekapcsolódik a hároméves terv közös munkájába". Jobb későn, mint soha, mondjuk rá és reméljük, hogy ez a kívánságuk nemcsak papíron marad, hanem meg is valósul.

A hároméves terv megvalósításához igen jelentékeny összegek kellenek, amelyeket egyszerű, rendes adózással előteremteni nem tudunk. Ez a terv megköveteli, hogy mozgósítsuk hazánk olyan erőforrásait, amelyekhez eddig nem nyúltunk. *(Helyeslés.)* Az újjáépítés eddigi terheit szinte kivétel nélkül a város és falu dolgozói viselték. Ez az egyoldalú közteherviselés tovább nem tartható fenn, változtatni kell ezen a téren, mégpedig gyorsan és alaposan. A hároméves terv gazdasági előfeltétele, hogy megvalósuljon végre az a jelszó, amelyet gyakran hangoztattunk, de nem tudtunk az életbe átvinni, az, hogy fizessenek a gazdagok. *(Viharos helyeslés.)* Gondoskodni kell róla, hogy hazánk újjáépítésébe végre bevonjuk a gazdaságilag legerősebbeket, hogy a dolgozók gyenge válláról az ő vállukra hárít-

suk át a terheket. Pártunk ezért javasolta, hogy vegyék számba mindazokat a háborús és inflációs nyereségeket, amelyek 1939 óta előállottak és ezeket a nyereségeket progresszíven, haladó arányban 75 százalékig az újjáépítés céljaira vegyék igénybe. *(Éljen! Taps.)* Az újjáépítés gazdasági megalapozására ezenkívül javasoljuk, hogy a gazdagok fizessenek vagyondézsmát. *(Éljen! Taps.)* Ezt a vagyondézsmát úgy gondoljuk, hogy érintetlenül hagyná a falu 15 holdnál kisebb birtokkal rendelkező gazdáit, a városban pedig ennek megfelelő rétegeket, kisiparosokat, kiskereskedőket, akiknek vagyona az ötvenezer forintot meg nem haladja. *(Úgy van! Nagy taps.)*

A háborús és inflációs nyereségek erőteljes megadóztatását minden dolgozó csak a legnagyobb helyesléssel fogadhatja. Hasonlóképpen nem lesz kifogása a gazdagok fokozott megadóztatása ellen sem. A háborút és annak pusztításait tudvalevőleg nem a szegény munkásemberek idézték elő, hanem a gazdagok és ezért méltányos és helyes, hogy fizessenek végre a gazdagok. Ugyanilyen méltányos és helyes az is, hogy aki a magyar nép végtelen szenvedéseiből a háború vagy infláció alatt vagyont gyüjtött, az lehetőleg most ennek a legnagyobb részét az újjáépítés céljaira adja le. *(Fizessenek a gazdagok!)*

Én nagyon jól tudom, kedves Elvtársaim, hogy ez a követelésünk nem fog mindenütt osztatlan örömet és helyeslést kiváltani. Amikor mi tavaly ilyenkor a stabilizációval kapcsolatban felvetettük ezt a kérdést, a Kis Ujság kifogásolta azt, hogy az adóterheket azokra akarjuk hárítani, „akik jól élnek és elegánsan öltöznek". Azt mondta: „ami pedig a jólélők megadóztatását illeti, ha teljes egészében fel lehetne kutatni és meg lehetne adóztatni (ami teljes képtelenség) ezek jövedelmét, ezzel az első 700 millió aranypengőnyi szükségletnek csak egy parányi töredékét fedezhetnék. Mihelyt azonban a pénzromlás megáll, ezek a konjunktúra-jövedelmek eltűnnek, mint a reggeli köd." És hozzáteszi: „Majd ha az egyensúly helyreáll, megalkothatjuk a jó adórendszert."

Én ehhez csak annyit teszek hozzá, hogy az úgynevezett jólélők és konjunktúra-jövedelmeik a jó pénz terjedésével, sajnos, nem tűntek el úgy, mint a reggeli köd. Elég végigmenni a Belváros előkelő üzletein, meg az előkelő éjszakai lokálokon és a vak is láthatja, hogy éppen elegen vannak ma is az úgynevezett jólélők, akik jövedelmének jelentékeny része háborús és spekulációs eredetű. *(Zaj.)* A Kis Ujság követelte egyensúly ma már megvan és megalkothatjuk

azt az adórendszert, amely végre valóra váltja a dolgozóknak azt a követelését, hogy fizessenek a gazdagok. *(Helyeslés. Taps.)*

A tizedik hónapban levő stabilizáció tapasztalatai is azt mutatják, hogy nem lehet meggyorsítani gazdasági életünk talpraállítását, ha tűrjük a nagybankoknak azt a harácsolását, ami gyakran szinte lehetetlenné teszi a kisiparos, kiskereskedő, kisgazda számára, hogy bankkölcsönt igénybevegyen. *(Zaj.)* Vagy ha igénybevesz ilyet, olyan hallatlan kamatterheket kell magára vállalnia, melyek szorgalmának gyümölcsét lényegében a nagybank számára viszik el. A stabilizáció tapasztalatai ezen a téren két követelést állítanak fel. Az egyik, hogy feltétlenül szükség van egy állami központi bankra, ezért államosítani kell a Nemzeti Bankot. *(Taps.)* Ugyanakkor azonban elkerülhetetlenül szükséges, hogy a három legnagyobb bankot, mely iparunk és kereskedelmünk zömét tartja a kezében, ugyancsak államosítsuk. *(Éljenzés, taps.)* Az államosítás a bankok terén azonnal megszüntetné nemcsak azt a rendszertelenséget, amely ma abban nyilvánul meg, hogy a rendelkezésre álló tőke jelentékeny része nem oda kerül, ahol a magyar újjáépítés szempontjából arra a legnagyobb szükség volna, hanem oda, ahol a legnagyobb hasznot tudják vele megkeresni. A hároméves terv, a dolgozók életszínvonalának komoly és gyors emelése parancsolóan megköveteli, hogy hitelgazdálkodásunkban is létrejöjjön végre az elengedhetetlen tervszerűség, melynek előfeltétele a Nemzeti Bank államosítása és a három nagybank államosítása.

A tervszerű gazdálkodáshoz hozzátartozik a szövetkezetek fejlesztése is. A szövetkezeteket a régi rend nem látta szívesen és Horthyék mindent megtettek, hogy elsorvasszák őket. Amint felszabadultunk a fasiszta elnyomás alól, a szövetkezetek kérdése azonnal előtérbe nyomult. Sajnos, azoknak az erőknek, amelyek nem szívesen látják a szövetkezést, sikerült ennek a kérdésnek megoldását szinte a mai napig elodázni. Tulajdonképpen csak ezekben a hetekben kezdődik az egységes szövetkezeti mozgalom létrehozása, mely egyesíti a város és falu fogyasztószövetkezeteit. De hogy ezen a téren milyen veszélyek fenyegetnek és milyenek a nehézségek, arra nézve jellemző az a közlés, amit itt fel fogok olvasni. A közlés a Kisgazdapárttól származik és arra vonatkozik, hogy az egységes szövetkezet vezető állásait százalékosan osszuk fel a különböző pártok között. *(Zaj.)* A Kisgazdapárt ennek az elosztásnak gyakorlati végrehajtását a következőképpen képzeli el: „A százalékos megoszlást a Független Kisgazdapárt a kereskedelem- és szövetkezetügyi

minisztérium szövetkezeti tagozata személyzeti létszámának feltöltésénél a szövetkezeti felügyelő, valamint a szövetkezeti igazgatásban az államnál szolgálatot teljesítő minden új alkamazott felvételénél és természetesen a revízió kijelölésénél is alkalmazni kívánja, éspedig úgy, hogy e százalékos megoszlás nemcsak a létszámnál, hanem az egyes alkalmazottak fizetési osztályba sorozásánál, az egyes személyekre jutó megbízásoknál is figyelembe vétessék." *(Zaj.)*

Ez a javaslat, amennyiben megvalósulna, nem egységes szövetkezeti mozgalmat eredményezne, hanem egy hatalmas bürokratikus gépezetet, mely minden egyes lépésnél először százalékosan elosztaná nemcsak az egyes alkalmazottak fizetését, hanem még a megbizatásokat is. Egyszerűbb nyelven, ha a szövetkezeti központ be akar állítani egy új tisztviselőt, akit szaktudása és tapasztalata arra alkalmassá tesz, akkor előbb komplikált százalékszámításokat kell végeznie és ha ezek a százalékszámítások nem adják ki a 12:21:21:46 számarányt, akkor az illetőt nem lehet munkába állítani, bármennyire is szüksége volna rá a szövetkezetnek. Ezt a tényt elrettentő példának hozom fel arra, hogy milyen nehézségekkel kell megküzdeni gazdasági téren. Nemcsak amiatt, mert hazánk a kétéves újjáépítés ellenére még szegény és gazdasági eszközei korlátozottak, hanem azért is, mert a pártrendszer túltengése helyenként már olyan arányokat mutat fel, melyek kezdenek gazdasági, sőt nemzeti veszedelemmé válni. Ezen a téren még sok tervszerűségre van szükség, a rögtönzések ideje itt is elmúlt. A demokratikus megbízhatóság mellett minden téren a szaktudásnak kell újra előtérbe lépnie. *(Úgy van!)* A demokratikus pártok akkor tesznek legjobb szolgálatot a magyar demokráciának, ha ezt megértik és a pártszempontjaik háttérbeszorításával rátérnek ebben a kérdésben is a stabilizációra és nem esnek olyan eltévelyedésbe, mint aminek elrettentő példáját a Kisgazdapárt előbb felolvasott javaslatában láthattuk.

A hároméves terv anyagi előfeltételeinek megteremtése mellett azonnal rá kell térni a dolgozók életszínvonalának megjavítására. A hároméves terv megkezdésével egyidejűleg meg kell teremteni az új kollektív szerződést, amely a városi dolgozóknak nemcsak pénzbeli többletet jelent, hanem a valóságban is több jövedelmet és több árut biztosít. A munkások részéről gyakran hallani azt, hogy nekik nem annyira a bér emelése a fontos, mint az, hogy az árak csökkenjenek. *(Taps.)* A pénzromlás tanulságai lássan feledésbe mennek, de arra még jól emlékeznek a dolgozók, hogy több bér nem mindig jelent több élelmet, több ruhát és több cipőt, ezért teljesen jogos a

város és falu dolgozóinak az a követelése, hogy elsősorban az árak indokolatlan emelkedését akadályozzuk meg, mert enélkül könnyen megtörténhetik, hogy az augusztus 1-én felemelt bérekért szeptember vagy október elsején már megint csak ugyanannyit vagy még kevesebbet vásárolhatnak. Ez a követelés viszont magában foglalja, hogy újra hadjáratot indítsunk a spekuláció és árdrágítás ellen. *(Zaj, taps.)* Feltétlenül csökkenteni kell a közvetítő kereskedelem jogosulatlan és árdrágító hasznát.

A magyar demokrácia sok ígéretét meg tudta valósítani, de meg kell állapítani, hogy a spekulánsok, feketézők és a csempészek elleni harcban nem érte el azt az eredményt, amit ígért. Egyetlen spekuláns, egyetlen forintrontó sem kapta meg a sokat emlegetett halálbüntetést. *(Halál a feketézőkre!)* Most, amikor a magyar demokrácia a hároméves tervvel a jó pénz megteremtésénél nagyobb munkába fog, feltétlenül szükséges, hogy a spekulánsok és árdrágítók elleni harcban is azt az erélyt fejtse ki, amelyet a jó cél megérdemel, különben megtörténhetik, hogy erőfeszítéseink és áldozataink jelentékeny részét a spekuláló vágja zsebre.

A hároméves terv beköszöntése a dolgozó tömegekre, kétkézi és szellemi munkásokra egyaránt, a tényleges életszínvonal emelésével kell hogy járjon. Minthogy pedig csak azokat a javakat tudjuk a dolgozóknak juttatni, amelyeket ők maguk termelnek, szükséges, hogy a hároméves terv megvalósításával kapcsolatban nőjön a munkafegyelem és a munkateljesítmény. Aki ismeri a magyar ipart, az tudja, hogy ezen a téren a stabilizáció háromnegyed éve alatt minden tekintetben igen komoly eredményeket értünk el. Az utolsó hetekben egy kicsit megcsappant ez a fejlődés, de reméljük, hogy a küszöbön álló új kollektív szerződés és a hároméves terv augusztus elsejére előrelátott megkezdésével újra emelkedni fog a fegyelem és meggyorsul a termelés üteme. A május 1-i hatalmas felvonulások, melyek úgy méretükben, mint hangulatban messze felülmúlták a tavalyit, nemcsak azt mutatják, hogy a munkásosztály számban és öntudatban megnőtt. Elég ezzel kapcsolatban rámutatni, hogy az Országos Társadalombiztosító az utolsó esztendőben 200 ezer taggal szaporodott. A május 1-i felvonulás azt is mutatja, hogy a magyar dolgozók megértették a hároméves terv politikai jelentőségét és hajlandók érte a legnagyobb áldozatot hozni. De ezeknek az áldozatoknak elengedhetetlen előfeltétele, hogy végre megvalósuljon az igazi közteherviselés, fizessenek a gazdagok, hozzuk létre a vagyon-

dézsmát, vegyük erőteljesen igénybe a háborús és inflációs nyereségeket. *(Helyeslés, nagy taps.)*

Ami a mezőgazdaságot illeti, a hároméves terv meg akarja szüntetni az agrárollót, fel akarja emelni a falu élet- és kulturális színvonalát, szociális helyzetét arra a színvonalra, amely a városban megvan. Ezért a hároméves terv majdnem két milliárd befektetést szán a falura. Ami a gazdákat ebben a pillanatban a legjobban érdekli, az a beszolgáltatás kérdése. A mi álláspontunk ebben a kérdésben világos. Azt mondottuk: amennyiben a termés átlagos lesz és a gabonaneműek hozama meg fogja haladni a hat mázsát, úgy semmi néven nevezendő beszolgáltatás ne legyen, csak a földadót kelljen természetben beszolgáltatni. Ebben az esetben meg kell szüntetni a gazdák által annyit és joggal felpanaszolt dézsmát is. Tekintettel arra, hogy az idén a gabonával bevetett terület jóval nagyobb mint tavaly és a terméskilátások is jobbak, mi azt javasoltuk, hogy abban az esetben, ha mégis beszolgáltatásra kerülne a sor, a 15 holdon aluli kisgazdákat mentesítsék a beszolgáltatás alól. *(Éljenzés, taps.)* Ezt a tervünket a Kisgazdapárt ellenzése miatt nem tudtuk megvalósítani *(zaj)* és a nyilvánosságra hozott beszolgáltatási terv hosszú harc után csak a nyolc holdon aluli gazdákat mentesíti a beszolgáltatás alól.

Reméljük, hogy az utolsó napok esői, amelyek az ország északkeleti részének kivételével mindenütt kiadósak voltak és a csapadékosnak ígérkező május tárgytalanná teszik ezt a hibát és az egész gazdatársadalmat mentesíteni tudjuk a beszolgáltatástól. Mi, magyar kommunisták, nemcsak munkáspárt, hanem parasztpárt is vagyunk. *(Taps. Munkás-paraszt szövetség!)* Nagyon jól tudjuk, hogy mennyi zaklatást, kellemetlenséget és fölös munkát jelent a gazdáknak a beszolgáltatás és ezért minden tőlünk telhetőt meg fogunk tenni, hogy minden lekötöttséget, ami a fasiszta rablóháború átkos maradványa, a lehető leggyorsabb időn belül megszüntessünk és módot adjunk arra, hogy a gazdák szabadon rendelkezzenek terményeikkel. Ennek folyománya természetesen az, hogy a városban viszont a lehetőség szerint megszüntessük a jegyrendszert és jegy nélkül biztosítsuk a legmegfelelőbb maximális árakon a dolgozók legfontosabb élelmiszereit. *(Taps, éljenzés.)*

Azt hiszem, kedves Hallgatóim, hogy egyetlen munkásasszony sem sírja vissza azokat az időket, amikor a legkülönbözőbb jegyekkel kellett bajlódnia. Addig is, remélve, hogy az idei termés bőven fizet, igyekszünk minden erőnkkel a gazdáknak segítségére lenni.

A különböző célhiteleken kívül a napokban javasoltuk, hogy a gazdák kapjanak zöldhitelt, nehogy a lábon álló gabonát kénytelenek legyenek uzsorásoknak eladni. Erre a célra, a mi javaslatunkra, májusban négy millió forintot fordítanak és ugyanezt az összeget júniusban is biztosítani tudjuk. Az egyik feltételünk az volt, hogy a zöldhitel felét a tíz holdon aluli és az újgazdák kapják. Ezt abból a meggondolásból kifolyólag követeltük, hogy az újgazdák és a tíz holdon aluliak az ilyen kölcsönökre jobban rá vannak szorulva, mint a tíz holdon felüli gazdák. Ezzel kapcsolatban hallottunk olyan elégedetlen hangokat, amelyek kifogásolták, hogy a Magyar Kommunista Párt annyi gondot fordít az újgazdák megsegítésére. Ezek az elégedetlenek azt állították, hogy helytelen a kevesebb felszereléssel ellátott és ezért kevesebbet termelő újgazdák támogatása és okosabb lenne ezt a keveset, amit az állam a falunak juttatni tud, a régi, módos gazdáknak adni. A mi véleményünk ezzel szöges ellentétben áll. Mi tudjuk, hogy a régi módos gazdák sokkal könnyebben tudnak magukon segíteni, mint azok a földhözjuttatottak, akiknek a magyar demokrácia két évvel ezelőtt csak a puszta földet tudta adni és nem bírt igásállatról, felszerelésről gondoskodni. Ha azt akarjuk, hogy a földreform eredményeinek jelentékeny része el ne vesszen azáltal, hogy az újgazdák egy része tönkremegy, akkor elsősorban ők azok, akiknek minden erővel segítségükre kell sietnünk. Meg vagyok győződve róla, hogy ezt a mi álláspontunkat a város és a falu dolgozói egyaránt helyeslik. A május elsejei felvonulások nemcsak Budapesten, de vidéken is megmutatták, hogy a dolgozó parasztság, elsősorban az újgazdák között nő és erősödik a munkás-paraszt szövetség gondolata és az a tudat, hogy ez a két réteg a magyar demokrácia vívmányainak legjobb támasza. A helyes, országot fejlesztő politika tehát csak az lehet, hogy ezt a két réteget a városban is, falun is, teljes erővel támogatjuk. *(Úgy van!)*

Sok szó esik most a gazdák között az agrárolló csökkentésével kapcsolatban az új gabonaárakról. Ebben a kérdésben olyan elemek részéről, amelyek nagyon szívesen látnák, ha a jó pénz megromlana, a stabilizáció meginogna, felelőtlen licitálás folyik a falun. Hallottunk már olyan követeléseket, hogy az új búza ára 120, sőt 300 forint is legyen mázsánként. Azoknak, akiket az ilyen felelőtlen ígérgetés megtévesztene, felhívom a figyelmét arra, hogy a nyomdagépek, amelyek tavaly a milliárdos meg billiós bankjegyeket nyomták, még megvannak és természetesen még ki tudnánk nyomni annyi papírpénzt, amennyibe a 300 forintos búza kerülne. De számítsák ki,

hogy mennyibe kerülne az ilyen búzából az a kenyér, amit az ipari munkásság fogyasztana és hogy mibe kerülne az a cipő, amelynek gyártói 300 forintot fizetnek egy mázsa búzáért. Világos, hogy amit a gazdák így nyernének a vámon, azt elveszítenék a réven. Tetejébe pedig újra meginogna az értékálló pénz, újra kezdődne a pénzromlás és vele mindaz a szenvedés és keserűség, amit tavaly augusztusban magunk mögött hagytunk.

A magyar demokráciának meg kell értenie, hogy a régi rend hívei nem nyugodtak bele a vereségükbe és a jövoben is mindent meg fognak tenni, hogy aláássák a fiatal magyar demokráciát, akár gazdasági, akár politikai téren. *(Nem engedjük!)* Az elmúlt hónapokban a demokratikus rendőrség *(éljenzés)* egy komoly összeesküvést göngyölített fel, melynek adatai világosan mutatták, hogy a reakció, a magyar nép ellenségei, minden követ megmozgatnak azért, hogy visszahozzák a régi horthysta világot. *(Pfuj! Fütyülés.)* Az összeesküvők gyűlölete elsősorban a parasztság ellen irányul. Nemcsak azért, mert a parasztok kapták meg az 1000 holdas hercegi és grófi birtokokat, hanem azért is, mert az új földhözjuttatottak a demokrácia hűséges, öntudatos katonáivá és védelmezőivé váltak. Ez az oka annak a mérhetetlen gyűlöletnek, amivel az összeesküvők a földreformot és a demokratikus, öntudatossá lett parasztságot illetik. De az összeesküvők nem kevésbbé gyűlölik az ipari munkásságot és elsősorban a Magyar Kommunista Pártot. *(Zaj.)* Amellett, hogy véres katonai felkelést készítettek elő, nem hanyagolták el a gazdasági szabotálást sem, elsősorban az újjáépítést akarták megakadályozni. Ezért a magyar dolgozóknak meg kell érteniök, hogy a hároméves terv megvalósításának nemcsak gazdasági, de politikai előfeltételei is vannak. A hároméves terv megvalósítása erősíteni fogja a magyar nép uralmát és a magyar demokráciát. A demokrácia ellenségei ezért mindent meg fognak tenni, hogy a hároméves tervet meghiúsítsák és ehhez természetesen igénybe akarják venni a nemzetközi reakció segítségét is. Tapasztaltuk ezt február, március folyamán, amikor az összeesküvők támogatására amerikai és angol jegyzékek láttak napvilágot *(Le vele! Zaj.)* Ezeknek a jegyzékeknek a politikai jelentősége abban állott, hogy bátorították az összeesküvőket, azokat, akik a demokratikus új Magyarország helyébe a régi reakciós, népellenes rendszert akarták visszahozni.

Ebből a szempontból helyes és célravezető volt a baloldal pártjainak, a Magyar Kommunista Pártnak, a szociáldemokrata testvérpártnak és a Nemzeti Parasztpártnak az a félreérthetetlen maga-

tartása, amely elítélte és elutasította ezeket a jegyzékeket. Annál súlyosabban esik latba, hogy a Kisgazdapárt ebben a kérdésben nem tudott, illetve nem akart nyiltan állást foglalni. *(Pfuj! Fütyülés.)* Mi ismételten kértük, hogy az angol és amerikai jegyzékkel kapcsolatban a Kisgazdapárt mondja meg nyiltan és minden kétséget kizárón, hogy ezeket a jegyzékeket az összeesküvők bátorításának tekintik. Legnagyobb sajnálatunkra, ilyen nyilatkozatot nem tudtunk kapni, ami azt mutatja, hogy a Kisgazdapárt illetékes körei ebben a kérdésben nem akarnak félreérthetetlenül színt vallani. Ez az állásfoglalás, illetve az állásfoglalásnak ez a hiánya kétségkívül nem használ a magyar demokráciának. Ezt, azt hiszem, nem kell bővebben magyarázni.

Hasonló kétértelmű magatartást tanusít a Kisgazdapárt a szabad vallásoktatás kérdésében is. A szabad vallásoktatás úgy, ahogy az Egyesült Államokban, Angliában, Franciaországban és a többi nyugati demokratikus államban megvan, a demokráciának lényeges alkotó eleme és mint ilyent, a Kommunista Párt természetesen helyesli és támogatja. *(Taps.)* Mi ennek ellenére ezt a kérdést az elmúlt két esztendő alatt nem vetettük fel azért, mert ismertük a magyar nép többségének vallásos érzését és tudtuk, hogy e kérdés felvetésének egyik módja az lenne, hogy előzetesen alapos és hosszas felvilágosító munkával megnyugtassuk a hívőket, hogy itt nincs szó vallásellenes lépésről. Ezt mi nem tettük, mert az volt a véleményünk, hogy a magyar nép mindenki által elismert sikerei ellenére még mindig száz sebből vérzik és kerülni kell az olyan kérdések feltevését, amelyek újabb nyugtalanságot, vagy a viszály magvát hintenék el. A kérdés megoldásának másik módja az lett volna, hogy az egyház vezetőivel való előzetes megegyezés alapján rendezzük. A márciusi pártközi értekezlet folyamán a Kisgazdapárt vezetői közölték velünk, hogy az egyház vezetői rendezni óhajtják viszonyukat a demokráciához. Ehhez a rendezéshez tartozott volna egyoldalról az, hogy a demokrácia intézményesen biztosítsa az egyháznak azokat a jelentős gazdasági juttatásokat, amelyeket eddig is folyósított, másrészt, rendezni a szabad vallásoktatással kapcsolatos kérdéseket.

Mi ezt a közlést tudomásul vettük és hozzájárultunk, annál is inkább, mert a Kisgazdapárt politikai bizottságában két katolikus pap is helyet foglal *(zaj)* és nem volt okunk feltételezni, hogy nem tárgyalták le előzőleg az illetékesekkel megfelelően ezt a kérdést. Azon a március 11-i pártközi értekezleten, ahol Nagy Ferenc minisz-

terelnök közölte velünk, hogy a program végrehajtása elé az egyház nem fog semmiféle akadályt gördíteni, Balogh István főtitkár, aki katolikus pap is, még a következőket mondotta: „A fakultatív hittanítást azért hoztuk mi anélkül, hogy sürgettek volna bennünket, hogy az ódiumát magunkra vállaljuk."

Annál nagyobb volt meglepetésünk, amikor kiderült, hogy az egyház vezetőinek jelentékeny része ellenezte a Kisgazdapárt által felvetett tervet. Utána lépten-nyomon azt tapasztaltuk, hogy a vidéki agitációban úgy állították be a dolgot, hogy tulajdonképpen a Kommunista Párt vetette fel ezt a kérdést, hogy a Kisgazdapárt csak a kommunisták nyomására tűzte napirendre az egyház és a demokrácia viszonyát. *(Nagy zaj.)* Mi erre kértük a Kisgazdapárt vezetőit, adjanak egy nyilatkozatot arra vonatkozólag, hogy nem mi, hanem ők voltak a kezdeményezők ebben a kérdésben. Ezt a nyilatkozatot minden sürgetésünk ellenére sem tudtuk megkapni, ami politikailag annyit jelent, hogy a Kisgazdapárt vezetői nem nagyon haragszanak érte, hogy az ő hibájukért a Kommunista Pártot teszik felelőssé. Ezért itt ki kell jelentenem, hogy a Kommunista Párt helyteleníti és elítéli azt a hanyag és felelőtlen módot, amellyel a Kisgazdapárt ezt a fontos kérdést napirendre tűzte. A mi véleményünk szerint az egyház viszonyát a demokráciához feltétlenül rendezni kell, mégpedig minél előbb és lehetőleg az egyház vezetőivel való tárgyalás és megegyezés alapján.

Ugyanakkor, amikor ezt kijelentjük, megállapítjuk, hogy e kérdés körül a reakció aljas és szemforgató támadást indított a demokrácia és benne a Magyar Kommunista Párt ellen, amit a legerélyesebben visszautasítunk.

Mi nagyon örülünk minden olyan demokratikus megnyilvánulásnak, amit a Kisgazdapárt részéről tapasztalunk, de az elmúlt két esztendő és különösen az összeesküvés tanulságai arra kényszerítenek bennünket, hogy nyíltan és őszintén rámutassunk minden olyan körülményre, amely sejtetni engedi, hogy a kisgazda szavak és kisgazda tettek között nincs meg teljesen az összhang. Ez különösen nekünk, magyar kommunistáknak kötelességünk, akikről a Kisgazdapárt főtitkára éppen a napokban állította fel azt a hasonlatot, hogy mi vagyunk a motor, mely az újjáépítést hajtja, a Kisgazdapárt pedig a fék szerepét tölti be. *(Nagy zaj.)* Meg kell vallanom, hogy ez a munkamegosztás, bár rendkívül megtisztelő Pártunk számára, de egyben rendkívül terhes is. És bizony nem haragudnánk érte, hogyha az a párt, mely a szavazatok 57 százalékát kapta,

amelynek soraiból került ki a köztársasági elnök, a miniszterelnök, a nemzetgyűlés elnöke, a Nemzeti Bank elnöke, a Pénzintézeti Központ elnöke, a miniszterek fele — ha ez a párt... *(közbekiáltások, nagy zaj)* Az elvtársak közbekiáltanak: „és az összeesküvők túlnyomó többségel" *(derültség)* — ha ez a párt az újjáépítésnél engedne a fék szerepéből és átmenne, legalább részben, a motor szerepére. Az újjáépítés tudvalevőleg a dolgozó nép életszínvonalának emelését célozza: több élelmet, több cipőt, több ruhát, több kultúrát akar adni a munkásnak, parasztnak, értelmiségnek. *(Erre nem kell fék! Nem kell fék!)* Ezen a téren éppen eleget fékeznek bennünket a tárgyi nehézségek: a háború rombolása, a nyugatra hurcolt gépek, két esztendő szárazsága, rossz termése és hasonlók. Az az érzésem, hogy nincs szüksége az újjáépítésnek arra, hogy ezek mellé a fékek mellé még odaálljon teljes súlyával a Kisgazdapárt és Balogh István főtitkár. *(Derültség.)*

Szólnom kell még befejezésül a nemzetközi viszonyokról is. A magyar béke ratifikálása, úgylátszik, a legközelebbi hetekben mégis meg fog történni, ez azt jelenti, hogy hazánk 3—4 hónapon belül nagyban és egészében visszakapja önállóságát és függetlenségét. A béke azt is jelenti, hogy megoldásához közeledik az annyi keserűséget okozó hadifogoly-kérdés. Hozzám szinte naponta jönnek kisebb-nagyobb asszonyküldöttségek és kérik, hogy a Kommunista Párt vesse latba minden befolyását, hogy hadifoglyaink minél hamarabb hazaérkezzenek. Tegnap is volt nálunk a Magyar Nők Demokratikus Szövetségének vagy 100 tagú küldöttsége és egy kisgazdaképviselőkből álló delegáció is. A demokratikus nők egy levelet hoztak Sztálin generalisszimusznak *(éljen Sztálin!)*, a szovjet nép nagy vezetőjének, amelyben kérik, hogy a hadifoglyokat a békekötés feltételeitől függetlenül engedjék haza. Én ezt a levelet átvettem és rajta leszek, hogy a kérés teljesüljön is. *(Éljenzés, taps.)* Talán nem leszek rossz próféta, ha kijelentem, hogy karácsonyra a hadifogoly-kérdés, legalább is ami a Szovjetuniót illeti, lezárul. Mindenesetre én a magam részéről támogatom a Demokratikus Nőknek ezt a kérését. *(Éljen a szovjet-magyar barátság! Éljen Sztálin!)*

A világhelyzetet változatlanul a demokratikus és imperialista erők ellentéte jellemzi. Egyik oldalon ott áll a Szovjetunió *(taps)*, melynek oroszlánrésze van abban, hogy a világ megszabadult a német fasiszta barbárságtól. A Szovjetunió külpolitikai vonala egyszerű és világos. Mindenütt támogatja a demokratikus népi erőket, az országok önállóságát és függetlenségét, mindenféle imperialista

törekvésekkel szemben. Ezzel szemben az amerikaiak vonala az, hogy mindenütt támogatják a reakciós, népellenes erőket. *(Zaj.)* Ezt tapasztaltuk nálunk az összeesküvőkkel kapcsolatos jegyzékeknél is. Az angol munkáspárt többsége, mint ezt ugyancsak a jegyzékkel kapcsolatban sajnálatosan tapasztaltuk, ugyancsak az amerikaiak járszalagjára került. Ennek a politikának az angol munkáspárton belül egyre növekvő ellenzéke van, de a hivatalos munkáspárti vezetés erről még nem akar tudomást szerezni. A legutóbbi napok eseményei Franciaországban ugyancsak ezzel függnek össze. Az amerikaiak Franciaországban is megkísérlik a reakciós erők támogatását és a demokrácia legfontosabb oszlopának, a Kommunista Pártnak háttérbe szorítását.

Bizonyos, hogy nálunk is mindent megtettek a reakció hívei, hogy aláássák a demokráciát és annak legfőbb tartóoszlopát, a munkásegységet. Ezért mindazoknak, akik tisztában vannak azzal, hogy a magyar nép fejlődése a munkásegységen áll vagy bukik, ma fokozottabban résen kell lenniök. A május elsejei felvonulások a fővárosban és vidéken azt mutatták, hogy a hároméves terv fontosságának felismerése mellett a munkásegység az, ami a magyar dolgozóban fokozatosan mind mélyebb gyökeret ver. *(Munkásegység!)* Ezek a felvonulások azt mutatták, hogy a munkásság mellett a dolgozó parasztság is egyre nagyobb számban ismeri fel a munkás-paraszt szövetség döntő jelentőségét. *(Taps. Munkás-paraszt szövetség!)* Míg a munkásegység és a munkás-paraszt szövetség erős és fejlődő, addig a magyar demokrácia jövője és virágzása biztosítva van.

Amire most a magyar demokráciának szüksége van, az a rend, nyugalom, béke. Rendre, nyugalomra és békére van szükség, hogy a magyar dolgozók végrehajthassák a nemzetet újjáépítő hároméves tervüket. Rendre, nyugalomra és békére van szükség, hogy megvalósíthassuk azokat a terveket, melyek több élelmet, több ruhát, több cipőt, több kultúrát adnak a városi és falusi dolgozó népnek. Nyugalomra és rendre van szükség azért, hogy megvalósíthassuk a hároméves terv elengedhetetlen előfeltételeit, azt, hogy végre a gazdagok fizessenek és hogy a terhek, amelyek eddig szinte kizárólag a dolgozók vállát nyomták, végre a jómódúakra, a gazdagokra háruljanak és az infláció alatt dúsan keresők vállaira rakjuk át. A régi úri rend híveinek nem kell ez a teremtő rend, nyugalom és béke, nekik rendetlenség, nyugtalanság, összeesküvés kell, mely gátolja megerősödésünket és boldogulásunkat. Én kérem az angyalföldi dolgozókat és rajtuk keresztül Nagy-Budapest és az egész ország mun-

kásnépét, hogy támogassanak bennünket, magyar kommunistákat ebben a küzdelemben, velünk vállvetve segítsenek kivédeni a reakció minden áskálódását és támadását, megvalósítani a hároméves tervet és vele lerakni az erős, szabad, virágzó, független Magyarország megingathatatlan alapjait. *(Tomboló taps. A tömeg Rákosi elvtársat élteti.)*

(1947 május 9-én az angyalföldi Láng-gyárban tartott nagygyűlésen elmondott beszéd.)

BESZÁMOLÓ A KÖZPONTI VEZETŐSÉG MUNKÁJÁRÓL

Szívós harcban a reakció ellen a demokrácia megerősítéséért

Kedves Elvtársak!

Beszámolómban a főhangsúlyt arra akarom helyezni, hogy megmutassam az elvtársaknak, hogyan jutottunk idáig és hogy úgy mondjam, betekintést engedjek a központi vezetés műhelytitkaiba. Hadd lássák az elvtársak, milyen szempontokat tartott szem előtt a központi vezetés, amikor politikai terveit kidolgozta és állapítsák meg, mennyiben végeztünk sikeres munkát és hol csináltunk hibát. Ha a fejlődést így megmutatom, akkor jobban meg lehet érteni a mai helyzetet. Messzire megyek vissza. A budapesti választásnál kezdem — 1945 októberében. Ez a választás bizonyos fokig sötétbeugrás volt. Senki sem tudta előre az eredményt; ez volt Magyarországon az első demokratikus választás. Az eredmény megmutatta, hogy a magyar reakció minden erejét a Kisgazdapárt mögé sorakoztatta fel. Ebből következtetni lehetett az országos választások eredményeire is. Biztosak voltunk benne, hogy a reakció minden árnyalata a Kisgazdapárt mögé fog felsorakozni. Tudtuk, hogy ezen az alapon meg fogja kapni a parlamenti többséget. Megpróbáltunk ezen a helyzeten a budapesti és országos választások között eltelt négy hét alatt valamennyit javítani. Olyan közös listát javasoltunk, amelynek alapján a kisgazdák csak 45%-át kapták volna a képviselőknek. Javaslatunk megbukott, nem annyira a kisgazdák, mint a jobboldali szociáldemokraták, Széligék magatartásán, akik a

budapesti választások hatása alatt gyengének tekintették a kommunistákat és úgy gondolták, hogy ők kétszer annyi szavazatot fognak kapni, mint mi.

A nemzetgyűlési választások a budapesti választások után nem hoztak meglepetést nekünk. Megállapítottuk, hogy mint 1919-ben, az első világháború után, amikor Európában Magyarország volt az első ország, ahol a reakció újra nyeregbe ült, most is ugyanez a veszély fenyeget. A Kisgazdapárt zömét mi demokratikusnak tekintettük, mely azonban horthysták és tőkések befolyása alatt áll.

A választások után első dolgunk az volt, hogy megakadályozzuk a demokrácia táborában az ijedtséget és zavart. Ez vonatkozott saját pártunkra is. Másrészt az ellenség felé erőt kellett mutatnunk, hogy lássák, nem vesztettük el a fejünket. Magunknak követeltük és ki is harcoltuk a belügyminiszterséget. *(Taps.)* Ugyanezekhez a lépésekhez tartozott, hogy a miniszterelnökhelyettesi tisztséget én vállaltam. *(Taps.)* Ezt a tapsot úgy tekintem, mint az akkori Központi Vezetőség lépésének utólagos jóváhagyását.

Gondoskodni kellett arról, hogy a reakció a választások eredményét ne tudja térfoglalásra felhasználni. Ne nyomuljon be mélyebben a rendőrség, a hadsereg és az államapparátus kereteibe. Azután gondoskodni kellett arról, hogy gyorsan és intézményesen megerősítsük a demokrácia alappillérét, a Köztársaságot és annak védelmét. Mindezt megtettük. Amikor 1946 tavaszán a reakció nekibátorodott, mozgósítottuk vele szemben a munkásságot. Március 7-i nagygyűlésünk csapás volt a reakció fejére. Így visszanyomtuk a reakciót már az első hónapokban — a mámor első hónapjaiban — amikor még azt hitte, hogy zsebében van a magyar demokrácia.

A politikai nehézségek mellett, 1946-ban, egyre világosabb lett, hogy leginkább gazdasági nehézségek, főleg a pénzromlás, fenyegetik a demokráciát és a Kommunista Pártot. Hosszú időn át úgy látszott, hogy ez kivédhetetlen fegyver, mely először a demokrácia gazdasági alapjait, majd politikai bázisait ássa alá. Mi felismertük ezt és nem könnyű szívvel, de elhatároztuk, hogy átcsoportosítjuk erőinket. Átvetettük erőink jelentékeny részét a gazdasági frontra és megállítottuk a pénzromlást. Ennek a feladatnak a megoldása részben azért sikerülhetett, mert minden más párt — ezt ismétlem — minden más párt annyira kilátástalannak tartotta ezt a vállalkozást, hogy boldogan átengedte nekünk ezt a munkaterületet. Ebben az esetben a szó szoros értelmében hallgatólagos teljhatalmat kaptunk, ugyanis azt remélték, hogy ezzel minden bizonnyal

kitörjük a nyakunkat és a balsikerért az egész felelősség a Magyar Kommunista Pártra hárul.

Ez a lehetőség adta meg a módot, hogy megragadhassunk minden eszközt, amely a jó pénz megteremtéséhez szükséges volt. Persze, mikor látták, hogy nekünk sikerült a jó pénzt megteremteni, úgy jártunk, amint azt a török közmondás tartja: „Miután a kocsi eltört, mindenki jobb utat tudott javasolni." Rajtunk kívül senki nem hitt a jó pénz megteremtésében, de amikor már meglett, mindenki részt kért a sikerből. Az infláció fegyvere, amely eleinte a demokrácia és a Kommunista Párt ellen irányult, a mi helyes gazdasági és politikai irányításunk következtében visszafelé fordult. A reakció azt hitte, hogy az inflációval kitöri a nyakunkat, ezzel szemben Pártunk a jó pénz megteremtésével az ellenkezőjét érte el: a jó pénz megerősítette a Kommunista Párt tekintélyét, még nemzetközileg is. Azt hiszem, hogy a nagybudapesti aktíva utólagosan ebben a tekintetben is helyesli azt a határozatunkat, amelyet tavaly áprilisban a stabilizáció kérdésében hoztunk. *(Taps.)* Örülök, hogy a tapssal hozzájárulásukat fejezik ki az Elvtársak, de mikor tavaly Antos elvtársnak először előadtam, hogy miről van szó, nem tudta, hogy komolyan beszélek-e vagy tréfálok, olyan kivihetetlennek tűnt fel ez akkor.

Ebből a reakció is tanult. Pl. most a hároméves tervet nem hajlandó olyan egyszerűen átengedni nekünk, mint a forint létrehozását. Fél tőlünk és bízik bennünk. Ezért ebből már most is részt követelnek és ez persze nem válik mindenben a hároméves terv hasznára. Itt sem ártana, ha teljhatalommal rendelkezhetnénk.

A magyar reakciónak az volt a terve, hogy legyen a politikai porondon olyan hatalmas, egységes pártja, amelyben helyet foglalnak a kisgazdák, a városi nem szocialista demokratikus és reakciós kispolgárok és az egészet részben közvetve, részben közvetlenül a tőke, a magas állami tisztviselők, az egyházi reakció, a volt földbirtokosok, vagy azok ügyvédjei, kasznárjai, vállalkozói vezessék, mindazok az elemek, melyek olyan bőven találhatók a Kisgazdapártban. A mi feladatunk először is abban állt, hogy leszűkítsük ennek a széles reakciós tömörülésnek a tömegbázisát és azt a koalíciót, amelyben együtt van a nagytőke, a volt nagybirtokosok, a városi reakciós elemek, a falu zsírosparasztjai és a demokratikus dolgozó parasztok jelentékeny része, kettéválasszuk, mégpedig úgy, hogy szembeállítsuk egymással a demokratákat és a reakciót. Ez annál is inkább fontos, mert, sajnos, ugyanakkor a demokrácia, a

balszárny, három részre darabolódik: Kommunista Pártra, Szociáldemokrata Pártra és Parasztpártra. Ezért rendkívül fontos a reakció megosztása és természetesen ezzel kapcsolatban a demokrácia, de különösen a Kommunista Párt tömegbázisának kiszélesítése. Mi ezeket a dolgokat világosan láttuk és ennek megfelelően a III. Kongresszust, amelynek előkészítő munkái tavaly augusztusban, szeptemberben folytak, ebbe a vonalba állítottuk be.

A III. Kongresszus központjában az aprómunka volt. Az aprómunka döntő jelentősége az, hogy erősíti a Kommunista Párt osztálybázisát, osztályalapját a munkások és parasztok között. Ezért követeltük, hogy a kommunista párttagok dolgozzanak többet és jobban a szakszervezetekben, az üzemekben, terjesszék ki befolyásukat ne csak a nőkre és ifjakra, hanem az elhanyagolt területekre, a kisiparosokra, kiskereskedőkre, az értelmiségiekre stb. Erre irányította a Kongresszus a tagság figyelmét. És ehhez tartozott az általunk annyit hangsúlyozott falujárás, amely megerősítette a munkás-paraszt összefogás tudatát és megkedveltette, népszerűvé tette a kommunistákat azok előtt a parasztok előtt, akik a huszonötéves horthysta propaganda hatása alatt féltek a kommunistáktól. Hároméves tervünk is ebbe a sztratégiai vonalba esett. Ez nemcsak gazdasági terv volt. Természetesen a gazdasági is nagyon fontos rész, mert hiszen lényegesen fel akarjuk emelni a magyar nép, a dolgozók életszínvonalát. De mint minden gazdasági kérdésnek, ennek is rendkívül fontos és elválaszthatatlan politikai részei is voltak. Melyek voltak ezek?

A hároméves tervet nem lehet másképpen végrehajtani, csak a magyar tőke, a volt nagybirtokosok, az egyházi, a városi reakció, a zsírosparasztok ellenében. És a hároméves terv, amennyiben a nép helyeslésével találkozik, feltétlenül szembe fogja állítani a parasztnak a tőkést, a volt nagybirtokost, egyszóval elősegíti azt a demokratikus politikát, amellyel meg akarjuk szüntetni azt a természetellenes koalíciót, amely a Kisgazdapárton belül van. Ezt a differenciálódást mozdítja elő a vagyondézsma is és a bankok államosítása, mindazok a követelések, amelyeket most első vonalba állítunk. Ezért fektettünk erre akkor súlyt. Hogy mennyire fontos az ilyen gazdasági kérdés politikai oldala, ennek bizonyítására elég megemlíteni a malmok államosításának kérdését, amit októberben vetettünk fel és ami az első komoly siker volt abban az irányban, hogy a dolgozó parasztok lássák, hogy a Kisgazdapárt zöme a malomuzsora kérdésében a tőkés malmosokat támogatta.

A reakció megosztásához tartozott magatartásunk a Sulyokpárttal szemben. Meggondolásunk az volt, hogy a demokrácia érdekében jobb, ha a reakció nem a Kisgazdapárton belül bújik meg és úgy vezeti a gyanútlan parasztokat, hanem a Kisgazdapárton kívül nyilt, jól látható, nem álcázott reakciós pártban tömörül. Számításainkban szerepelt az a bizonyosság, hogy a régi úri rend előbb vagy utóbb fegyveres felkelés vagy összeesküvés formájában megpróbálja megdönteni a demokráciát és ez módot ad nekünk az ellentámadásra. Romániában az ottani reakció már 1945 márciusában kimutatta a foga fehérét. Radescu fegyveresen akarta leverni a demokráciát és a Kommunista Pártot. Ez lehetőséget adott arra, hogy a demokrácia, élén a Kommunista Párttal, ellentámadásba menjen át és így olyan csapást mért Romániában a reakcióra, hogy az nem tudott magához térni. Számítottunk valami hasonlóra. És miközben a reakció állandóan szidta a demokratikus rendőrséget, én is szidtam magamban, mert éreztem, hogy itt nyüzsögnek körülöttünk az összeesküvők és a rendőrség nem találta meg őket. Tudtuk, hogy a magyar reakció a föld alatt is dolgozik. Addig is segítettünk magunkon, ahogy tudtunk. Ahol túlnagy volt a nyomás, ott mozgósítottuk a tömegeket, mint 1946 december elején és visszaszorítottuk a reakciót.

Az összeesküvésről

De ha visszagondolunk a novemberi és decemberi hónapokra, ma már megmondhatjuk, hogy ezek bizony nem voltak könnyű idők. A reakció egyre merészebb lett. A békekötés február 10-ére volt kitűzve. A reakció vágyában ez úgy nézett volna ki, hogy február 10-én aláírják Párizsban a békeszerződést, 11-én az utolsó szovjet katona is elhagyja az országot és 12-én már jöhetnek nyugatról a csendőrök. Másik reményük az összeesküvés volt, amelyről azok, akiket illet, sokkal többet tudtak, mint amit mi ma tudunk. Az angolok és amerikaiak, akik az összeesküvőkkel összeköttetésben álltak, még többet tudtak. Ezekben a hetekben a reakció ugrásra készen állt. Az egyik összeesküvő vezetőnek az a megjegyzése, hogy „a zongora fel van hangolva, csak játszani kell rajta", megfelelt a viszonyoknak. Ezekben a hetekben előfordulhatott, hogy az angolok hivatalosan közölték a magyar kormánnyal, hogy összegyüjtöttek 3500 csendőrt. Azzal a kikötéssel akarták átadni Magyarország-

nak, hogy semmi bántódásuk ne essék. Hogyan tehetett ilyen ajánlatot az angol képviselet? Úgy, hogy az akkori miniszterelnökünk, Nagy Ferenc erről a javaslatról már előre tudott. Csak a mi közbelépésünkre kapták meg az angolok a megfelelő választ: szívesen látjuk a csendőröket, de jó szűrőtáboraink vannak, oda kerülnek és utána megkapja ki-ki azt, ami neki jár. Ezután persze az angolok az ajánlattól sietve elálltak. Ilyen volt az akkori helyzet.

A Peyer-memorandumból is látható, hogy a reakció januárra, februárra minden erejét mozgósította. A memorandummal a demokrácia táborán belül igyekeztek a munkásegységet megtörni. A helyzet kritikus voltára jellemző, hogy a Parasztpárt országos választmányán 23 képviselő közül sokan követelték, hogy a Parasztpárt hagyja ott a Baloldali Blokkot és csatlakozzék a Kisgazdapárthoz. Jöttek hozzám nyugtalanul az elvtársak és kérdezték: mit tegyünk? A reakció szemlátomást erősödik, mi a Párt terve? Nem kellene-e általános tömegtüntetést, mozgósítást rendezni? Én azt mondtam, hogy nekünk megvan a mi helyes politikai irányvonalunk, ezt nyugodtan folytathatjuk, előbb-utóbb bizton megmutatkozik az eredményekben. És tényleg megmutatkozott. Ma nincsen olyan demokratikus ország, ahol a reakció a föld alatt nem szervezkedne. Nálunk is így volt. Mikor az összeesküvést kezdtük leleplezni, nem is tudtuk, hogy méreteiben milyen nagy jelentőségű. Szerencsére azonban nyomravezetett Nagy Ferenc, aki az első letartóztatások után igen nagy aktivitást fejtett ki. Csak ebből tudtuk meg, hogyan állunk, hogy itt a dolog kezd komoly lenni. A nehézség ott volt, hogy olyan pozíciókban is ültek összeesküvők, ahonnan akadályozni tudták az összeesküvés kibogozását. Mi ezt ma már megértjük. A nyomozás nemsokára olyan nagy vadhoz vezetett, mint Kovács Béla.

A részleteket az Elvtársak már ismerik. Mikor Kovács Béla előtérbe került, a Kisgazdapárt reakciósai megváltoztatták taktikájukat. Eltávolították azokat az embereket, akik mint országgyűlési képviselők, benne voltak az összeesküvésben, hogy ezzel csökkentsék a támadási felületet. Ennek ellenére, mikor március 11-én leültünk, hogy megállapodást kössünk, kiderült, hogy ez csak politikai fegyverszünet volt a reakció részéről. Megcsináltuk a mérleget. Megállapítottuk, hogy a kisgazdapárti reakcióra kétségtelenül nagy csapást mérhettünk és a Kisgazdapárt dolgozó rétegének bizalma a reakciós vezetőkkel szemben megrendült. Ez volt az egyik eredmény. A másik pedig az volt, hogy a harc folyamán a Kisgazdapárt

baloldali elemei kerültek előtérbe a pártban, fontos pozíciókat kaptak. Ma már tudjuk, hogy a jobboldaliak kizárása csak manőver volt, eltávolították a túlságosan kompromittált vezetőket.

A baloldali erők megerősödtek a Kisgazdapártban. Ugyanakkor kétségkívül megerősödött a Kommunista Párt tekintélye és befolyása is. Ez volt az első eset, amikor éreztük, hogy a parasztok kezdenek másképpen viszonylani a Kommunista Párthoz, mint egy, illetőleg másfél évvel ezelőtt.

Az összeesküvés első részlegéből, amely március 11-ig tartott, mégsem tudtuk kihámozni mindazt, amit a demokrácia számára lehetett volna. Mi volt ennek az oka? Az egyik az, hogy a nemzetközi reakció segítségére sietett magyar szövetségeseinek. Jött az angol meg az amerikai jegyzék, előbb az egyik, azután a másik és ez bizony úgy hatott a magyar reakciósokra, mint szárazság után az eső. Érezték, segítségükre jön a dollár-diplomácia és ez természetesen felbátorította őket, megkeményítette a derekukat.

Nagyon komoly nehézségeket okozott ezekben a harcokban a Szociáldemokrata Párt ingadozása. Az Elvtársak emlékeznek arra, hogy mikor a kommunista sajtónak a hangja az összeesküvők felé az volt: „Üsd, vágd, nem apád", akkor a szociáldemokrata sajtó józan mérsékletről, a két veszekedő fél közötti közvetítésről és ehhez hasonlókról beszélt. Ezzel a munkásosztály lendületét fékezte, megzavarta. És mindennek tetejébe felvetették az üzemi bizottsági választások kérdését. Ma már világos, hogy akik az üzemi bizottsági választásokat ezekre az időkre kitűzték, azok egyben az összeesküvőket mentették ezzel. Semmi kétség, hogy ha ki tudjuk majd teljesen vizsgálni az összeesküvést, ki fog derülni, hogy tudatosan azok javasolták az üzemi bizottsági választást, akik a munkásegységet akarták meglazítani.

Mi nehéz helyzetben voltunk akkor és a központi vezetésnek minden erejére és szilárdságára szükség volt, hogy egy erőteljes és meg nem alkuvó rövid kampány után rá tudja bírni a szociáldemokratákat arra, hogy hagyjuk abba az üzemi bizottsági választásokat. Ha visszatekintünk, akkor az Elvtársak láthatják, hogy ez helyes volt. Lehetetlen lett volna februárban és márciusban egyszerre harcolni az összeesküvők ellen és ugyanakkor egymást torkolászni a szociáldemokratákkal az üzemekben. De mindenesetre ez a körülmény korlátozott bennünket lendületünkben. Ma is keserűséggel gondolok azokra a napokra, mikor délelőtt a Kisgazdapárt reakciósait gyomroztuk és délután le kellett ülnünk a jobboldali szociál-

demokratákkal az üzemi bizottsági választások sérelméről veszekedni, miközben a magyar demokrácia ügye forgott kockán.

De hibákat is követtünk el. Például amikor a Kovács Béla-ügy felmerült, túlságosan erre az egy emberre koncentráltuk a harcot. És amikor letartóztatták, az ország úgy érezte, hogy az ügy be van fejezve és ez természetesen megnehezítette a harc további vitelét.

Arról már beszéltem, hogy a Kisgazdapárt jobbszárnya harc közben kizárta a kompromittált embereket. De azt észrevettük, hogy csak annyit, amennyit a harc feltétlenül szükségessé tett. Amikor március 11-én aláírtuk a megegyezést, azonnal az volt az érzésünk, hogy itt csak fegyverszünetről van szó. Visszavonult a reakció és tudtuk, hogy rendezni fogja sorait. De mi is tanultunk. Először is megállapítottuk, hogy a tőke — a leleplezések ellenére, vagy éppen ezért — változatlanul a Kisgazdapártra alapította minden reményét.

Erre több jelenség figyelmeztetett bennünket. Elsősorban az, hogy a Sulyok-párt teljesen passzív volt. Nagyon jól kihasználhatta volna a Kisgazdapárton belül elkövetett hibákat, de óvakodott ettől. Mi kiéleztük a „Holnap" kérdését és ők engedtek. Ezt úgy értelmeztük, hogy a Sulyok-pártnak az amerikai, angol és magyar reakció azt tanácsolta, hogy ne erőltessék ezt a kérdést, mert lemorzsolná a reakció egységét és inkább lapuljanak meg. Ezt meg is tették.

Feltételezésünket egyéb információink is alátámasztották. A reakció a Kisgazdapártra épített és amíg Nagy Ferenc volt az élen, nem dobták el ezt a lehetőséget. Mi észrevettük, hogy Nagy Ferencék a március 11-i megegyezés ellenére ugyanazt a taktikát folytatják, amelyet azelőtt tapasztaltunk. Kifelé a hivatalos vezetőség a nemzeti összefogásnak bókolt és mögötte dolgozott a másik vezetőség, amely az ellenkezőjét csinálta. Csak azt nem tudtuk, hogy a hátsó és első vezetésnek a feje ugyanaz a miniszterelnök. Ha ezt tudtuk volna, természetesen ennek megfelelően készültünk volna fel.

Újabb csatározásokat jelentett a fakultatív vallásoktatás felvetése. Ma, utólag tudjuk, hogy az ellenség léprecsalt bennünket. Olyan kérdést vetett fel mint a vallás, ahol a kommunistáknak nehezebb a helyzete. Ha mi a jó forintról, vagy a hároméves tervről beszélünk, az ellenség is meghallgat bennünket, mert elismeri, hogy tudunk teljesíteni. De ha mi a vallásos kérdéseket feszegetjük, a rendes, elfogulatlan hívő ember is gyanakvással néz bennünket. Nem hiszi, hogy mi ezen a téren tárgyilagosak lehetünk Mi nem is

vetettük volna fel a kérdést. A Kisgazdapárt jobboldala vetette fel, meglehetősen alattomosan. Például Nagy Ferenc szerint azért, hogy a kommunisták is lássák, hogy a Kisgazdapárt is progresszív párt.

Mi léprementünk és csak akkor kaptunk észbe, amikor a nyilvánosságrahozás után a Kisgazdapárt országos gyűlésein bizonygatni kezdték, hogy a kommunisták kényszerítették a fakultatív vallásoktatást a Kisgazdapártra — a Kisgazdapárt ellene van. Mikor észrevettük, hogy ilyen ingoványos talajra akarnak bennünket csalni, visszafordítottuk a fegyvert, nyilvánosságra hoztuk, hogy a Kisgazdapárt vetette fel ezt a kérdést és mi megmutattuk a magyar népnek, hogy még a vallásos érzés kérdésében is mi képviseljük a helyes álláspontot, míg a Kisgazdapárt jobbszárnya felelőtlenül járt el. Ezzel befejeztük a vallásoktatás vitáját, mely azzal fenyegetett, hogy különösen az asszonyok között komoly eredményt érnek el velünk szemben. Ezen a téren tehát kivonultunk egy olyan harci területről, amely a Kommunista Párt fegyverzetének akkor nem felelt meg.

Felkészültünk, hogy a támadó reakcióval szemben felvegyük a harcot. Fontos előfeltétele ennek, hogy a hároméves terv gondolata és szükségessége gyökeret verjen minden dolgozóban. A május 1-i tüntetést nagy gonddal figyeltem ebből a szempontból és örömmel láttam, hogy a munkásosztály felismerte a hároméves terv fontosságát. Miután erről meggyőződtünk, a tervet is azonnal felhasználtuk a reakció elleni harcra. Bebizonyítottuk, hogy a Kisgazdapárt jobbszárnya nem akarja megvalósítani a hároméves tervet, lelepleztük, hogy csak hirdeti, hogy a terv mellett áll, holott annak végrehajtása nincs szándékában.

Kidolgoztuk a második lépcső vonalát. Elhatároztuk, hogy erősítjük a harc osztályjellegét; ez legnépszerűbben a „fizessenek a gazdagok" jelszóban nyert kifejezést. Hasonló volt a helyzet a vagyondézsma esetében. Ennek előfeltétele, hogy ne csak a spekuláns gazdagokat állítsuk szembe a szegényekkel, hanem a demokrata középparasztot a gazdag reakciós paraszttal, a városi kisiparost a bankárral és gyárossal. Ugyanilyen hatása volt annak a követelésnek, hogy államosítsák a bankokat, amit a dolgozó parasztság és a proletariátus követelt, de amit a tőkések nem fogadhattak el. Hogy ez helyes volt, látható abból is, hogy a Kisgazdapártban ebben a kérdésben azonnal ellentétes vélemények alakultak ki. Balogh államtitkár a bankok államosítása ellen, Dinnyés mellette foglalt állást. A kérdés felvetésének politikai fontosságát mutatja a

Szociáldemokrata Párt álláspontja is. A kispolgári és nagypolgári rész, mely már beszivárgott a Szociáldemokrata Pártba, hallani sem akart a bankok államosításáról.

E kérdések mellett mi felvetettük újra a drágaság elleni harc kérdését. Ez azért volt helyes, mert ezzel hangsúlyoztuk a Kommunista Párt osztályjellegét. Ezek után elhatároztuk, az eddigi tapasztalatok felhasználásával, hogy újra felvetjük az összeesküvés kapcsán a reakció kérdését. Miután a Központi Vezetőség Politikai Bizottsága kidolgozta a megfelelő irányvonalat, meghatároztuk a menetrendet és elkezdtük harcunkat a reakció támadásával szemben. Az Elvtársak emlékezhetnek angyalföldi beszédemre, amelyben lényegében már benne volt az egész menetrend. Csakhogy a magyar politikai életben a legtöbb párt hozzászokott ahhoz, hogy a szavak nem esnek egybe a tettekkel és azt hiszik, hogy ez a Magyar Kommunista Pártra is áll. Mikor május 9-én megmondtuk, hogy mit akarunk csinálni, a Kisgazdapárt jobbszárnya azt hitte, hogy ez nem esik egybe a tetteinkkel. Pedig hatására az egész Párt megmozdult, élesebb lett a levegő. Angyalföldi beszédemmel lecsaptunk a kisgazdapárti összeesküvőkre. Egy héttel később, kaposvári beszédemben rámutattam, hogy az összeesküvők most is vezető állásokban ülnek és addig nem lehet rendet csinálni, amíg el nem távolítjuk őket onnan. Hogy a reakció ezt nem vette komolyan, kitűnik abból, hogy mikor Nagy Ferencnek jelentették Svájcban, hogy a Kommunista Párt megint „vagdalózik", azt üzente, hogy „nem baj, hadd vagdalózzék". Abban bízott, hogy kivárja a békeszerződést és felveszi az amerikai kölcsönt és akkor a koalícióból is ki lehet dobni a kommunistákat.

Mi észrevettük ezt a tervet, angyalföldi beszédemben ki is tértem rá és vártuk, mit válaszol Nagy Ferenc. Hallgatott, mint dinnye a fűben. Mi feltártuk a magyar reakció tervét azzal a bizonyos amerikai kölcsönnel és megértettük, hogy abból nem engednek. Nagy Ferenc svájci tartózkodásával várakozó taktikát akart űzni, ki akarta várni a békekötést, közben a kommunisták kiszorításáról tárgyalt. Ezért mi elhatároztuk, hogy nem várunk, hanem cselekszünk.

Meg lehet állapítani, hogy helyesen cselekedtünk. A mult héten szerdán, 28-án este határozta el a kormány, hogy felkéri Nagy Ferencet, jöjjön vissza, 30-án már a kezünkben volt a lemondása és 31-én délután már fel is esküdött az új kormány.

Mi Nagy Ferenc lemondásának a jelentősége? Kétségkívül ez a

legsúlyosabb vereség, ami eddig a felszabadulás óta a magyar reakciót érte. És ennek megfelelően nagy a fejetlenség és a zavar a reakció soraiban, a Kisgazdapárton belül és kívül. A parasztság meg van döbbenve. Az egész világ látja, hogy baj van abban a pártban, amelynek előbb főtitkárát, majd elnökét mint összeesküvőt lelepleztek. Ezt a helyzetet természetesen fel kell használnunk a demokrácia és a Kommunista Párt javára. Elsősorban a parasztsághoz kell fordulni és meg kell neki mutatni, hogy a Magyar Kommunista Pártnak igaza volt s téves volt a parasztság magatartása, amikor az összeesküvőkben bízott és bennünk, a nép igazi barátaiban, kételkedett, illetőleg félt tőlünk. Erre most jó lehetőségek vannak. Az elvtársak, akik vidékről jöttek vissza, azt állítják, hogy igen nagy az érdeklődés a Kommunista Párt népgyűlései iránt és annak ellenére, hogy még új a kérdés és az átértékelés ideje még nem múlt el, a hangulat kedvező és máris látható a nagy hatás.

Nagy Ferenc lemondása csak az első lépés volt. Ő volt a nagy malomkő, amely elzárta a forrás nyílását. A nagytakarítás ezután kezdődik. Hallottuk, hogy Balogh István miniszterelnökségi államtitkár és Varga Béla távozik, mondják, hogy Kővágó megy és azt hiszem, erre áll a török közmondás: „Minden igaz, amiről beszélnek." Ahogy nálunk így a politikában mondani szokták, okom van hinni, hogy ezek csak az első lépések és az „aprószentek" kitakarítása következik utánuk.

Most a Kisgazdapártban az a helyzet, hogy a párt élén kétségkívül jóakaratú demokraták állnak. Első esetben állnak a felszabadulás óta olyan demokraták a Kisgazdapárt élén, akikben megvan a jóindulat, hogy pártjukat a demokrácia irányába fejlesszék. Hogy van-e erejük és kitartásuk, azt majd a jövő fogja megmutatni. Lehetséges, hogy a Kisgazdapárt végre megszabadul a tőkés és klerikális befolyástól. Hogy ez valóra válik-e, az a közeli hetek harcaiban fog eldőlni. Mindenesetre a koalíció, amit a régi rend hívei, a nagytőkések, a nagybirtokosok, a reakciós egyház és a kulákok kötöttek a Kisgazdapárton belül, ezután komolyan bomladozik. Miután egy ilyen általános átcsoportosulás nem nagyon könnyű és hosszú hónapokig tart, Pártunk azt hiszi, hogy itt az ideje, komolyan felvetni az új választás gondolatát. Természetesen nem fogunk könnyelműen hozzáfogni ehhez, hanem okulunk 1945 tapasztalatain. Minden oldalát megnézzük a kérdésnek és rajta leszünk, hogy a választások eredménye más legyen, mint 1945-ben és biztosítsa a magyar demokrácia egyenes és szilárd vonalvezetését.

Erősítsük Pártunkat, növeljük befolyását!

Ennek a feladatnak azonban előfeltétele, hogy Pártunk erejét és befolyását az eddiginél nagyobbra növeljük. Ez most a központi kérdés. A Párt helyes politikája megteremtette a lehetőséget, hogy a kommunisták most mélyen beágyazzák magukat a falu és város dolgozó tömegeibe és ezeket befolyásuk alá vonják és megszervezzék. Minden egyes hazafi, tekintet nélkül arra, hogy milyen párthoz tartozott eddig, látja, hogy Pártunk az éber és következetes demokraták pártja, mely ha nem lett volna résen, az összeesküvők tovább garázdálkodnának. Mindenki látja, hogy a Magyar Kommunista Párt legmegbízhatóbb támasza és őre a demokráciának. Nekünk ezt a felismerést továbbra is erősítenünk kell és szervezeti szempontból meg kell rögzítenünk, hogy a Párt tekintélye és befolyása, melyet becsületes munkájával érdemelt meg, szervezeti eredménnyel is járjon.

Szólni kell a szociáldemokratákkal való egységről. Ugyanakkor, mikor nem győzöm eléggé hangsúlyozni, hogy a magyar demokrácia ereje a Kommunista Párt erejével nő vagy fogyatkozik és a magyar demokráciának, a magyar dolgozó népnek egyetlen valóban következetes pártja van és ez mi vagyunk, ugyanakkor meg kell említenem, hogy ebből nem következik a szociáldemokratákkal való egységfront felbontása. Ellenkezőleg. Minél keményebb az egységfront, annál keményebben verjük a reakciót. Változtatni kell a hibákon és tapasztalatlanságokon, amelyeket majdnem két éven keresztül elkövettünk, amikor elfelejtettük, hogy elvész az egységfront eredeti értelme, ha a Magyar Kommunista Párt olyan áldozatokat hoz érte, amelyek csökkentik saját tömegbefolyását. Nem erősítjük például a forint alapját, ha úgy fékezünk, hogy a munkások morognak s ennek következtében a Párt, a forint védelmezőjének befolyása csökken. Úgy kell vinni az egységfrontot és a forint védelmét, hogy ugyanakkor nőjön a Magyar Kommunista Párt befolyása. Nem fizethetünk adót senkinek azért, mert velünk egységfrontban van. Ez nem olyan szövetség, amelyből az egyiknek a másik rovására haszna származik. Ebből az is következik, hogy az a helyes egységfront, melyben a Magyar Kommunista Párt befolyása, tekintélye, tömegereje feltétlenül erősödik. Nemcsak az utolsó hetek és hónapok, hanem az utolsó esztendők tanulságai is azt bizonyítják, hogy minden szövetséges fontos, de legtöbbet ér, ha a Magyar Kommunista Párt egyedül is olyan erős, hogy az ellenség nem mer vele szembe-

szállni. Ezért előre is meg lehet mondani, hogy minél erősebb lesz a Kommunista Párt, annál erősebb lesz az egységfront. Az elvtársak érzik, hogy a vezetés helyes, intézkedéseink következtében Pártunk tekintélye az utolsó hetekben, hónapokban megnőtt és ha nem csinálunk hibákat, ugrásszerűen nőni fog tovább és ennek eredménye az lesz, hogy jönni fognak hozzánk az új párttagok.

A harc még előttünk áll. Ne gondolja senki, hogy ezekkel a csapásokkal, amelyekkel lesujtottunk a Kisgazdapárt jobbszárnyára, eldőlt a harc. Ne bízzuk el magunkat, legyünk kommunisták és tanuljunk nagy tanítónk, Lenin és Sztálin példájából. Az Elvtársak nem is képzelik, hogy a Politikai Bizottság és a Központi Vezetőség mennyit köszönhet a lenini-sztálini tanításoknak. Ez a mi legfontosabb iránytűnk. Ez az útmutató, amelynek segítségével megtaláljuk a helyes utat. Rajta leszünk, hogy a jövőben is mindíg szem előtt tartsuk a Szovjetunió nagy és bölcs vezetőinek útmutatását és történelmi példaadását. Biztosak vagyunk abban, hogy így jól fogjuk vezetni a Magyar Kommunista Pártot.

Hozzá kell tenni, hogy a jó politika magában véve nem elegendő. Ha a jó politika mellett nem fogunk a munkásoknak és parasztoknak jó és bőséges kenyeret, cipőt és ruhát adni, akkor a legjobb politikánk is tiszavirágéletű lesz. Ezért a Politikai Bizottság és a Központi Vezetőség azon dolgozik, hogy olyan intézkedésekre készüljön fel, melyeknek eredménye a munkásság és a parasztság életszínvonalának gyors emelése lesz. Ha azt fogjuk tapasztalni, hogy a tervek az ellenség makacssága és ellenállása miatt nehezen vihetők keresztül, a választásokon ez lesz az egyik jelszavunk: „Gondoskodj róla, hogy a Magyar Kommunista Párt legyen a legerősebb párt, akkor változtatni tudunk a helyzeten."

Látjuk, hogy Pártunk újabb erőfeszítések előtt áll. Arról van szó, hogy az 1945 őszi eseményeket visszafordítsuk a demokrácia javára és Magyarország felsorakozzék arra a színvonalra, amelyen a demokrácia szempontjából Lengyelország, Bulgária és a többi ország már áll. Nem kell magyarázni a nagybudapesti aktívának e feladat történelmi jelentőségét. Kérem, hogy legyenek mindig e nagy feladat tudatában. Azért mutattam meg a Központi Vezetőség módszerét, hogy az Elvtársak a jövőben még nagyobb bizalommal és egységgel támogassanak bennünket.

Arra kérem az Elvtársakat, hogy akkor is pontosan és fegyelmezetten hajtsák végre a Központ utasításait, ha azonnal nem is látják a közvetlen célját, mert az is előfordul. Figyeljenek mindenre,

legyenek éberek, mert különben úgy járnak, mint a Kisgazdapárt reakciósai, hogy mikor Angyalföldön és kaposvári beszédemben figyelmeztettem őket, nem vették komolyan és most meglepődtek. Tehát vigyázni kell, hogy ne érjen bennünket meglepetés. Az Elvtársak meggyőződhettek róla, hogy Pártunk a helyzet magaslatán áll és nem is dolgozik olyan rosszul. Az elvtársakat erősítse az a tudat, hogy a vezetőség valóban lelkiismeretesen és alaposan dolgozik, bennünket pedig az fog erősíteni, ha a tagság, az aktíva bízik bennünk és így a kettő együttműködése, kölcsönhatása oda fog vezetni, hogy mint hatalmas, egységes párt, bármelyik pillanatban fel tudunk sorakozni. Az elért eredmények után nyugodtan nézhetünk a jövő elé, mert bármilyen nagyok is legyenek a velünk szembenálló nehézségek, bizonyos, hogy le fogjuk gyűrni azokat és győzni fogunk.

(Beszéd a nagybudapesti pártaktíva 1947 június 2-i gyűlésén.)

BÍZZUNK A SIKERBEN!

A hároméves tervről

Csepel Dolgozói! Kedves Elvtársak!

Nem véletlen, hogy ma hozzátok jöttem, a legnagyobb magyar üzem dolgozóihoz. Nagy napja van ma a fiatal magyar demokráciának. Ma, augusztus 1-én kezdődik meg az ország hároméves nagy gazdasági tervének megindítása. Ennek a tervnek döntő célja az, hogy begyógyítsa három esztendő alatt a háború sujtotta sebeket és a magyar dolgozó nép életszínvonalát a mostaninak majdnem kétszeresére emelje fel. De nemcsak ebben áll a hároméves terv jelentősége. Az a körülmény, hogy alig két és fél esztendővel a szörnyű háborús pusztitások után a magyar nemzet esztendőkre előre lefektetett tervek szerint fog a munkához, azt is mutatja, hogy lezárult a rögtönzések, az egyik napról a másikra való élés ideje. Népünk életének gazdasági és politikai alapjai annyira megszilárdultak, hogy nyugodtan foghatunk a tervszerű, évekre előretekintő munkához.

Ez a tény fokozza a magyar dolgozó nép önbizalmát s jövőbe vetett hitét. A munkás, a paraszt számára egyben világossá teszi a nagy összefüggést, amely minden egyes kalapácsütés vagy kapavágás és a nemzet újjáépülése, az ország talpraállítása között megvan. A nagy mű elkezdődött s ha csak a munkásokon, a parasztokon, a haladó értelmiségen áll, úgy bizton remélhetjük, hogy három esztendő mulva erről a helyről a nagy terv sikeres befejezéséről számolhatunk be.

A hároméves terv, mely ma az egész magyar dolgozó nép programja, lényegében pártunk, a Magyar Kommunista Párt eredeti célkitűzésein alapszik. Elég rámutatni arra, hogy a mi nyolc hónappal ezelőtt nyilvánosságra hozott tervünkben a három esztendő befektetéseit valamivel hatmilliárd forinton felül irányoztuk elő. A végleges terv ezt csak néhány százalékban módosította. Az a tény, hogy a hároméves terv lényegében a mi kezdeményezésünk és munkánk eredménye, arra kötelezi pártunk minden tagját, hogy e terv pontos végrehajtását és megvalósítását tekintse saját becsületügyének és ennek megfelelően feszítse meg erőit arra, hogy a terv valóra is váljék.

Az idei augusztus elseje nemcsak a hároméves terv megkezdésének napja, hanem egyben évforduló is. Ma egy esztendeje jelent meg a pénzromlás, az infláció súlyos napjai után az új pénz, a jó forint. Az elmúlt esztendő alatt annyira hozzászoktunk az értékálló pénzhez, hogy szinte már elfelejtettük, mennyi szenvedést jelentett a pénzromlás a magyar népnek. Mennyi reménnyel várták a dolgozók most egy éve a jó pénzt és mennyi kételkedéssel, sőt rosszindulattal néztek elébe a régi úri rend hívei. Ma egy év távlatából megállapíthatjuk, hogy a forint a kommunisták várakozásának megfelelően, beváltotta a hozzáfűzött reményeket. Létrehozása nagyban emelte itthon és nemzetközi viszonylatban a magyar demokrácia és a Magyar Kommunista Párt tekintélyét, bizonyította tudását és életrevalóságát.

A forint értékállónak bizonyult és egyetlen komoly hibája van, hogy még kevés csörög belőle a dolgozó nép zsebében. A hároméves terv egyik feladata, hogy ezen is változtasson. Mint a hároméves tervet, a jó forintot is tekintse minden demokrata, minden kommunista saját alkotásának. A kommunisták nem egyszer beszéltek a forintról, mint a „mi fiunk"-ról s ha ennek tekintik, úgy gondoskodnak róla, hogy ne csak több legyen belőle a dolgozóknál, de nőjön meg a vásárlóértéke, szilárdsága és legyen a hároméves tervnek legbiztosabb támasza.

A hároméves tervnek nemcsak gazdasági, de politikai előfeltételei is vannak, Az első és legdöntőbb előfeltétele, hogy hazánk politikai életének legfontosabb szerve, az országgyűlés olyan legyen, hogy ne gátolja, de elősegítse a hároméves terv megvalósítását. A most feloszlatott nemzetgyűlés erre az egyre alkalmatlannak bizonyult. Én itt csak ismételhetem a két munkáspárt választási nyilatkozatát, amely azt mondja:

„A nemzetgyűlést fel kellett oszlatni, mert a magyar demokrácia előtt álló feladatok elvégzésére egyre kevésbbé bizonyult alkalmasnak. A demokratikus kormányzatnak a magyar nép érdekében folytatott munkáját sokszor csak a törvényhozó testület jelentékeny részének ellenzését leküzdve, állandó harcok és válságok közepette lehetett folytatni. A nemzetgyűlés többségi pártjában fedezéket találtak a köztársaság elleni összeesküvők, akik ki akarták szorítani a munkáspártokat a hatalomból, hogy semmivé tehessék a demokrácia nagy vívmányait s visszaállíthassák a népellenes régi rendet. A nemzetgyűlésen sokszor hangadó szerepet játszottak a nép ellenségei, akik a külföldi reakció támogatásában bízva, az alkotó munka megakadályozásán, polgárháború felidézésén fáradoztak. Kétszínű külpolitikájuk Magyarország függetlenségét kockáztatta. Hazánkat a világpolitika ütközőpontjává akarták tenni, szembe akarták fordítani demokratikus szomszédainkkal."

A választási nyilatkozat ezért olyan országgyűlést követel, mely nem akadályozza, hanem elősegíti az építő munkát, a demokrácia fejlődését és nemzetközi megbecsülését.

Azt hiszem, ezekhez a megállapításokhoz minden magyar demokrata csatlakozhat. Valóban olyan új országgyűlésre van szükség, mely ezeknek a feltételeknek meg tud felelni. Nézzük meg, hogy megvannak-e az előfeltételei egy ilyen országgyűlés létrejöttének. E kérdés megvilágítására talán legegyszerűbb, ha szembeállítjuk az utolsó, 1945 novemberében lezajlott választások gazdasági és politikai légkörét a jelenlegivel. Ha visszaemlékszünk, hogy milyen volt a 45-ös választások idején a gazdasági helyzet, meg kell állapítanunk, hogy akkor szinte minden tényező a demokrácia ellen érvényesült. A háború következtében kicsi volt a bevetett terület és ezt tetőzte még a szárazság miatt a rossz termés. Szinte lehetetlennek látszott az ország élelemellátása. És elég megemlíteni azt, hogy közvetlenül a választás előtt, napokon át Nagy-Budapesten és az ipari központokban még a szerény kenyérfejadagot sem tudtuk biztosítani. Az infláció, a pénzromlás akkor kezdett kibontakozni és akkor kezdte éreztetni teljes súlyát a dolgozó tömegekkel szemben. Emiatt különösen az asszonyok voltak elkeseredve és elkeseredésüket természetesen a szavazásnál is kifejezésre juttatták.

Ma ezen a téren egészen más a kép. Augusztus elsejével, a mai nappal újra életbe lép a napi 25 dekás kenyérfejadag. A kenyérnek nemcsak a mennyisége, de minősége is megjavul. A mai nappal lép

életbe az olcsó villamosjegy, az olcsó villany és egy sor egyéb intézkedés, amelynek célja közvetlenül vagy közvetve emelni a dolgozók életszínvonalát és reálbérét. Az élelmiszerárak az utolsó hetekben csökkenő tendenciát mutatnak s megvan a remény rá, hogy ez a folyamat augusztus folyamán csak erősödik. Az én napi munkám rendszerint annak a jelentésnek a meghallgatásával kezdődik, amely a csepeli nagyvásártelep fölhozataláról számol be. A mai jelentés azt mondja, hogy Pestre érkezett 90 vagon gabona és annyi gyümölcs és zöldség, hogy a vasút nem győzi a kirakást. Egyedül burgonyából a mai felhozatal 116 vagon és reméljük, hogy ez így folytatódik.

Ebben az eredményben oroszlánrész illeti meg a magyar falu dolgozóit, az újgazdákat és régieket egyaránt. Míg más háborúsujtotta országokban a vetésterület még messze van a békebelitől, addig hazánkban az idén a bevetett terület meghaladta az utolsó békeév területét. Ha az időjárás jobb lett volna, akkor a falu dolgozó népének munkája nyomán ma már nem volna élelmezési gond az országban. De a jelentékeny mértékben fellépett szárazság ellenére is most már nyugodtak lehetünk abban, hogy közellátásunk az új aratásig biztosítva van.

Hasonló kedvező képet mutat az ipari termelés is. Széntermelésünk június folyamán, hála derék bányászaink fegyelmének és szorgalmának, néhányszáz vagonnal már meghaladta az 1938-as júniusi széntermelést. A Magyar Államvasutak is büszkén jelenthették, júniusban az áru- és személyforgalom terén túlhaladták az utolsó békeév hasonló hónapjának eredményét. Az acél- és vastermelésünk ugyancsak a békebeli körül mozog És itt, a csepeli WM-ben minden munkás és minden mérnök a saját tapasztalatával tudja megerősíteni, hogy az ipar terén is fölfelé ível a fejlődés. A hároméves terv maga még külön mutatója annak, hogy milyen óriási utat tettünk meg a nehéz 1945-ös ősz óta.

Gazdasági téren a magyar demokrácia és benne a Magyar Kommunista Párt egész más, hasonlíthatatlanul biztatóbb légkörben tekint a választások elé, mint két évvel ezelőtt.

Hogy áll a helyzet a politika terén?

Azok a nehéz gazdasági viszonyok, melyek 1945 őszén a demokrácia ellen érvényesültek, természetesen politikai téren is éreztették hatásukat. A régi rend hívei magabiztosan hivatkoztak arra, hogy a demokrácia képtelen megoldani a legelemibb gazdasági feladatokat, a közellátást, a jó pénzt és győzelemittasan hivatkoztak arra, hogy az a rendszer, mely gazdasági téren tehetetlen, politikailag is levizs-

gázott. Önbizalmukat fokozta az a körülmény, hogy erőteljes földalatti összeesküvés irányította működésüket. Határozott, egyszerű tervük volt megnyergelni a Kisgazdapártot és erre a pártra összpontosítani a reakció minden erejét. Ezért a 45-ös választáson nem volt tétovázás. Aki a demokrácia ellensége volt, az tudta, hogy mit kell tennie: az akkori Kisgazdapártra kellett szavaznia.

Ma egész más a helyzet. A Magyar Nemzeti Függetlenségi Front Választási Szövetségének négy pártja mellett hét másik párt is jelentkezett. Mind szinte kivétel nélkül a jobboldal és a reakció pártjai. Ez a nagy szám, mindnyájan tudjuk, nem a bőség és nem az erő jele. Ellenkezőleg, azt mutatja, hogy a reakció darabokra van töredezve, kis pártokra és csoportokra esett szét és a régi rend hívének nem olyan egyszerű választani közöttük. A napokban tréfásan mondottam, hogy ha én reakciós választó volnék, magam is zavarban volnék, a bő választék láttán.

A régi rend híveinek zavarára jellemző az úgynevezett Szabadság Párt politikai csődje. Ez a párt még egy hónappal ezelőtt lobogó reményekkel nézett a választás elé. Voltak olyanok, akik a szavazatok 20—30%-át jósolták ennek a pártnak. Sulyok maga, szokott szerénységével kijelentette, hogy a magyar nép többsége tulajdonképpen mögötte áll. Ahogy a választások közeledtek, úgy zsugorodtak össze ennek a pártnak kilátásai és a végén jobbnak találták egyáltalán nem indulni, hanem feloszlani. Azt mondják, hogy ebbe az elhatározásba a külföldi reakció tanácsa is belejátszott. Azt ajánlották ezek a tanácsadók Sulyoknak, hogy a biztos választási vereség helyett inkább oszoljanak fel és feloszlásukkal adjanak tápot annak a külföldi rágalomnak, amely kétségbevonja a mostani választások tisztaságát. Sulyok, úgy halljuk, kész örömmel fogadta ezt a tanácsot és a parlamentben felolvasott indokolásuk is ilyen. Azóta úgy halljuk, hogy a volt Szabadság Párt tagjai lázasan igyekeznek a különböző pártokban elhelyezkedni és mandátumhoz jutni, amivel maguk bizonyítják, hogy ez a választás mégis csak tiszta és demokratikus.

Külföldről is hallunk többé vagy kevésbbé éles kritikát, hogy az új választójog megszorítja a fasiszták, a horthysták, a régi rend reakciós híveinek választójogát. A magyar demokrácia tanult az elmúlt két esztendő történetéből és valóban arra veszi az irányt, hogy az új országgyűlésbe ne kerülhessenek be olyan véreskezű horthysta gyilkosok, mint Vértesi, olyan reakciós szélhámos magyaréletpárti lapszerkesztők, mint Vidovics, apró fasiszta tolvajok, mint Fillér, nép-

ellenes összeesküvők, mint Saláta, Jaczkó és patrónusaik. Ez a legkevesebb, amit a magyar demokrácia ezen a téren megtehet. A magyar választójog még így is összehasonlíthatatlanul demokratikusabb, mint sok más régi demokrata országban.

Én ismerem a különböző országok választójogait. Tudom például, hogy az Egyesült Államok nagyon sok tagállamában csak annak van választójoga, aki külön elmegy és hivatalosan kér választójogot, sőt a választójog használatáért külön adót is kell fizetnie, amit angolul Poll-tax-nek neveznek. Különösen az Egyesült Államok déli részén divatos ez és vele a négerek meg a szegény fehérek sok millióit zárják ki a választójogból. Ha mi Magyarországon ezt a rendszert bevezetnénk, látatlanban kijelenthetem, hogy választóink 30—40%-át kizárnánk vele.

Vagy vegyük Angliát. Tudvalevőleg az angol választási módszer olyan, hogy ahol több jelölt indul, aki a viszonylagos többséget megkapja, azé a mandátum. Ha egy kerületben három jelölt harcol, akkor megtörténhetik, hogy 34%-kal megkapja a mandátumot, a szavazatok 66%-ával szemben. Ha Angliában is, mint most Magyarországon, tizenegy párt küzdene, akkor előfordulhatna, hogy 10%-os szavazattal a 90%-kal szemben meg lehetne kapni egy kerület képviseletét. Tetejébe pedig a kerületek szavazóinak száma nem egyforma. Az elmaradt falusi kerületben sokkal kevesebb választó esik egy képviselőre. Tessék elképzelni, milyen felháborodás keletkezne, ha mi ezeket az angol választási rendszabályokat Magyarországon is be akarnánk vezetni.

Vagy vegyünk egy olyan régi demokrata államot, mint Svájc. Kedves nőhallgatóim talán meglepetéssel fognak értesülni róla, hogy Svájcban a nőknek nincs választójoguk. Ha tehát mi ezen a téren le akarnánk másolni a svájci demokráciát, úgy ezzel a rendelkezéssel kizárnók a magyar szavazók többségét, a nőket a választójogból. Természetesen erre senki sem gondol, de nem árt mindezekre felhívni választójogunk külföldi bírálóinak figyelmét, akik nekünk a demokrácia terén nem egyszer vizet prédikálnak, miközben maguk nyugodtan szürcsölgetik boraikat.

Ami pedig a választás tisztaságát illeti, a Magyar Kommunista Párt mindent el fog követni, hogy ezen a téren a legkisebb panaszra se legyen ok. Pártunkra ebben a tekintetben 1945-ben sem lehetett semmi panasz és most, amikor eredményekben, öntudatban és népszerűségben megnövekedve lépünk a választók elé, még inkább biz-

tosíthatunk mindenkit, hogy nálunk féltékenyebben nem fog senki őrködni a választás tisztaságan.

Amint tudják, a küszöbön álló választásra a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front négy vezető pártja választási szövetségre lépett Ezzel a választási szövetséggel akarja aláhúzni, hogy e négy párt továbbra is együtt akar dolgozni hazánk talpraállításán és a jövőben is együtt akarja elvégezni az előttünk álló nagy országépítő feladatokat. Ez a választási szövetség közös programot adott ki, melyben kérlelhetetlen harcot hirdet a régi rend, a nagybirtok és nagytőke uralmának visszaállítására törekvő reakció ellen. Céljául tűzi ki a magyar nép felvilágosítását az összeesküvők népellenes, galád terveiről, az összeesküvés maradványainak teljes felszámolását, a magyar demokrácia nagy vívmányainak: a földreformnak, a Köztársaságnak közös védelmét.

Ezt a választási szövetséget az a változás tette lehetővé, amely az utolsó két hónapban a Kisgazdapárt vezetőségében bekövetkezett. A Kisgazdapártban a népellenes összeesküvőket, vagy velük cimboráló vezetőséget jelentékeny részben rendes demokraták váltották fel. A Kisgazdapártban, különösen vidéki szerveiben természetesen maradt még éppen elég reakciós és az új vezetőségnek nem könnyű a feladata, hogy az eddig háttérbe szorított demokratikus paraszti tömegeknek és vezetőinek biztosítsa a párton belül és a jelölőlistán azt a helyet, amelyet az egész magyar demokratikus fejlődés és a Kisgazdapárt jövője érdekében el kell foglalnia. A párton belül a reakció még nem adta fel a harcot, egyre-másra látjuk a kísérleteket, hogy újra erőre kapjanak, de meg kell állapítanunk, hogy ezek a reakciós kísérletek már inkább utóvédi, visszavonuló harcok jellegét viselik. Reméljük, hogy felszámolásuk olyan alapos és sikeres lesz a Kisgazdapárton belül, ahogy azt a magyar demokrácia érdeke megkívánja. Pártunk természetesen, mint a multban, a jövőben is mindent meg fog tenni, hogy a reakció e kísérletei eredménnyel ne járjanak.

A választási szövetség másik tagja a Nemzeti Parasztpárt, a dolgozó parasztok pártja s mint ilyen, a munkáspártoknak kezdettől fogva fegyvertársa. A Magyar Nemzeti Függetlenségi Frontnak ez a legfiatalabb pártja, mely különösen az utóbbi időben ingadozás nélkül vitte a demokrácia vonalát, a munkáspártokkal együtt nyugodtan és jogos bizakodással tekint a választások elé.

Szólni akarok a testvérpártról, a magyar Szociáldemokrata Pártról és vele kapcsolatban a munkásegységről. Azt hiszem, kár szót

vesztegetni arra, hogy a választási szövetségen belül miért jelentkezik még külön szoros szövetségben, munkásegységben e két párt. Mint a munkáspártok választási nyilatkozata mondja: „Mi jártunk elől eddig is a magyar demokrácia nagy alkotásainak kezdeményezéseiben és végrehajtásában, mi viseltük — mondja a nyilatkozat — a munka és a felelősség oroszlánrészét. Az ország békéjének és nyugodt fejlődésének biztosítása, a hároméves terv végrehajtása elsősorban miránk hárul, a kommunisták és szociáldemokraták szoros együttműködését követeli meg. Minél erősebb a munkásegység, annál erősebb a nemzet demokratikus erőinek szövetsége, a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front."

Egyre szorosabb munkásegységet!

A két munkáspárt a választási harcot nem egymás ellen, hanem a közös ellenség ellen küzdve fogja megvívni és rajta leszünk, hogy kiküszöböljük a sokszor elkerülhetetlen súrlódásokat.

Meg kell vallanom, kedves Barátaim, hogy minden jóindulatunk és jószándékunk ellenére a munkásegység megvalósítása elé az a körülmény, hogy a magyar munkásosztálynak két pártja van, komoly akadályokat gördít. Minden választás, legyen az képviselői, vagy szakszervezeti, vagy üzemi bizottsági, lényegében harc. A harc vetélkedés, mely sokszor nem egyesít, hanem szétválaszt. Mi, magyar kommunisták, nem egyszer vérző szívvel nézzük azt a rengeteg energiát és verejtéket, amit a két munkáspárt az egymással való versengésben elfecsérel. Mi azt tartanánk ideálisnak, ha a két munkáspárt viszonya olyan szorossá, olyan egységessé válna, hogy a két munkáspárt egyesülne és egységesen, mint egy osztálynak egyetlen pártja segítené felépíteni és felvirágoztatni a magyar dolgozók hazáját. Reméljük, hogy eljön az idő, amikor ezt a célt is el tudjuk érni, de addig is meg fogunk mindent tenni, ami rajtunk áll, hogy a munkásegység a dolgozók és a magyar nép üdvére és boldogulására erősödjék és szorosabbá váljék.

És itt engedjék meg, hogy rátérjek a mi pártunkra is, a Magyar Kommunista Pártra. Amint tudják, a mai napon nyilvánosságra hoztuk képviselőjelöltjeink névsorát. Amint a cseppben a tenger, úgy tükröződik ebben a névsorban Pártunk összetétele és lényege.

Pártunk 694 jelöltje közül 286 ipari munkás, 204 paraszt és 168 értelmiségi, azonkívül 36 kisiparos és kiskereskedő. Ez az összetétel világosan mutatja, hogy Pártunk az ipari munkások, a parasztok, a haladó értelmiség és a dolgozó kisemberek pártja.

Talán lesznek olyanok, akiket meglep, hogy jelöltjeink között olyan nagy számmal van képviselve az értelmiség. Pártunk ezzel is ki akarja hangsúlyozni azt az elismerést és megbecsülést, mely a magyar értelmiséget az újjáépítés és a demokrácia megszilárdítása terén kifejtett jó munkájáért joggal megilleti.

Azokkal szemben, akik időnként szemrehányásképpen azt szokták mondani, hogy mi osztálypárt vagyunk, ezekre a számokra [illegible]va nyugodtan válaszoljuk: igen, mi, mint a munkásosztály pártja, egyszersmind a magyar nemzet nagy többségét jelentő dolgozó nép pártja vagyunk. És éppen ezért vagyunk egyben nemzeti párt is, és mint ilyen, büszkék vagyunk arra, hogy választási listáink élén a magyar nép legodaadóbb, legáldozatkészebb, legjobb politikai és szakmai tudással rendelkező fiai állanak. Kik a mi listavezetőink? Gerő Ernő elvtárs, akinek a vasútépítés, a hidak rendbehozása terén még az ellenség által sem vitatott elévülhetetlen érdemei vannak. Ott vannak Farkas Mihály, Révai József, Kossa István, Molnár Erik és a többtek, akiknek működését az utolsó két esztendő alatt joggal tanulta meg becsülni és tisztelni a magyar nép s utánuk jönnek a legjobb dolgozók százai. Hogy a csepeliek közül csak egyet említsünk: Drahos Lajos vasmunkás elvtársunk.

Jelöltjeink között ott vannak a magyar demokratikus élet minden rétegének képviselői. A szakszervezetek és egyetemek, a parasztság, a demokratikus nők és az ifjúság, mindaz, ami a magyar demokráciában eleven, életerős és tettrekész.

Ismételjük, mi a magyar dolgozó nép pártja vagyunk. Ebből is következik, hogy soraink között nem lehet helye a régi rend híveinek, a heréknek, ingyenélőknek és mindazoknak, akik visszafelé akarják fordítani a fejlődés kerekét. A mi Pártunk a választások előtt sem hajlandó ebből az elvéből engedni. Nekünk nem kell és mi nem is akarunk jobboldali szavazatokra vadászni, mert meg vagyunk győződve róla, hogy a magyar dolgozó nép támogatása és bizalma biztosítja számunkra a sikert.

Még egyszer ismételjük, Pártunk éppen, mert a dolgozó nép pártja, egyben a nemzet pártja is. És mint ilyen, féltékenyen őrködik azon, hogy nemzetünk független legyen és magyar. Mi, akik

annyi vértanút adtunk a felszabadulás ügyének, büszkén valljuk őseinknek Rákóczit, Kossuthot, Petőfit, Ady Endrét, József Attilát és mindazokat, akik hazánk fennmaradásáért és nemzeti felvirágzásáért küzdöttek és vérüket ontották. Mi büszkén vállaljuk ezt az örökséget, a nemzeti tradíciót, melynek jelképe a mi pártjelvényünk, a vöröscsillagos nemzeti lobogó.

Jól tudom, hogy nem egyszer a munkásmozgalom legrégibb harcosai, öreg szociáldemokraták, de kommunisták is, nem értik meg, hogy a kommunista párt a vörös lobogó mellett miért emeli magasra a nemzeti zászlót is. Ezeknek a régi harcosoknak mélyen agyukba vésődtek azok az idők, amikor a nemzeti szín a Horthyak, a Gömbösök szinte kizárólagos monopóliuma volt. Engedjék meg, hogy én ezzel szemben emlékezetükbe idézzem, hogy Petőfi 1848-ban a nemzeti lobogó mellett a világszabadság vörös zászlaját is megénekelte. Nekünk viszont, a mai, országot építő és a nemzet vezetésében olyan jelentékeny szerepet játszó Kommunista Pártnak, az a kötelességünk, hogy a vörös lobogó mellett az immár a demokráciát jelképező, annyi vihart látott nemzeti lobogót is magasra emeljük és tiszteljük.

(Részlet a Csepelen, 1947 augusztus 1-én tartott beszédből.)

SZAVAZZ A KOMMUNISTA PÁRTRA!

A választások előestéjén legyen szabad ismertetnem Pártunknak, a Magyar Kommunista Pártnak munkáját és céljait. A mi véleményünk szerint az 1945-ös választásoktól eltérően, a demokratikus erők komoly előretörése várható. Demokratikus erőkön mi a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front négy pártjának szövetségét értjük, amely — meggyőződésünk szerint — a választásokon döntő többséget fog kapni. A demokratikus kormányzópártok választási győzelmén belül a munkáspártok komoly előretörését reméljük és tartjuk kívánatosnak.

A demokratikus erőknek ezt az előrelátható sikerét elsősorban fiatal magyar demokráciánk gazdasági eredményeire vezetjük vissza. Legfontosabbnak tartjuk ezek között a földreformot és a pénzromlás leküzdését. Mezőgazdaságunk, hála a régi és újgazdák megfeszített munkájának, az idén már annyi bevetett területtel rendelkezett, mint az utolsó békeévben és csak az immár harmadik éve fellépő aszályon és nem a gazdák szorgalmán múlik, hogy termelésünk még nem békebeli. Az ipar terén is hasonló a helyzet. Derék bányászaink, vasutasaink, vasasaink, textilmunkásaink és egy sor más iparág dolgozói már elérték a békebeli teljesítményt.

Minden téren javult a közellátás is. Ezek a teljesítmények tették lehetővé, hogy a magyar nép rátérhetett a tervgazdálkodásra és bizton remélheti, hogy 1950-re jelenlegi életszínvonalát majdnem a kétszeresére tudja emelni.

Politikai téren is egy sor sikerre tekinthet vissza a magyar demokrácia. A régi úri rend híveinek összeesküvését sikerült na-

gyobb megrázkódtatások nélkül meghiúsítani. Fiatal demokráciánknak megerősödését csak fokozza, hogy a Szovjetunió ratifikálta a magyar békeszerződést és ezzel lényegében visszanyertük a minden magyar hazafi által annyira áhított nemzeti önállóságunkat és függetlenségünket.

Ha mi, a demokrata pártok előretörésén belül, elsősorban Pártunk, a Magyar Kommunista Párt megerősödését várjuk a választásoktól, úgy erre megvannak a kézzelfogható okaink. Számszerűen Pártunk befolyásának növekedése abban nyilvánult meg, hogy augusztusban százezer új tagot nyertünk. Ezeknek az új párttagoknak jelentékeny része más pártokból jött át hozzánk, miután a választási küzdelem során összehasonlították a különböző pártok teljesítményeit. A belépők majdnem fele asszony: ez mutatja, hogy már nem hiszik el azokat a rágalmakat, amelyek az 1945-ös választásokon úgy hangzottak, hogy a Kommunista Párt a család, a vallás és a haza ellen van.

Pártunk befolyásának növekedését tükrözi vissza sajtónk is. Központi lapunk, a Szabad Nép, hétköznap 110 ezer, vasárnap 160 ezer példányban jelenik meg és ezzel a legnagyobb magyar politikai napilap. Még jellemzőbb paraszt hetilapunknak, a Szabad Föld-nek fejlődése. Az aratási és mezei munkák ellenére ez a hetilapunk az elmult hónapokban 110 ezer előfizetőre tett szert és ezzel példányszáma nagyobb, mint az összes többi párt hetilapjainak megjelenési száma együtt.

Mi ennek a magyarázatát abban látjuk, hogy a régi úri rend különböző kísérletei, amelyek a demokrácia és a földreform megdöntésére irányulnak és melyeknek legveszedelmesebb megjelenési formája az idén leleplezett összeesküvés volt, nemcsak az ipari munkásságban, hanem a parasztságban is felkeltette annak az érzését, hogy védelmet kell keresniök. Csatlakozniok kell olyan párthoz, amely nemcsak a dolgozó nép érdekeinek közös védelmezője, hanem egységes, erélyes, tettrekész és biztos támaszt tud nyujtani minden veszedelemmel szemben. Ilyen pártnak látják a Magyar Kommunista Pártot.

Pártunk teljesítményei annyira közismertek, hogy most, amikor a választásokkal kapcsolatban a többi pártnak is számot kell adnia végzett munkájáról, egyre többször találkozunk azzal a kísérlettel, hogy el akarják tőlünk vitatni az érdemet, mondván: a nagy eredményeket nem egy pártnak, hanem az egész országnak lehet köszönni.

Ebben az állításban annyi a helyes, hogy hatalmas, az egész országot átfogó feladatok megoldása lehetetlen a dolgozó nép zömének támogatása nélkül. De ugyanakkor világos, hogy minden feladat megindításánál valakinek kezdeményeznie kell, terveket kell készíteni, gondoskodni kell az akadályok elhárításáról, a tervek végrehajtásáról. Az olyan — bátran mondhatjuk — évszázadokra szóló tett, mint például a földreform, nem jön létre magától, kezdeményezés és irányítás nélkül, mint ahogy a fű nő. És ezt tapasztaltuk lépten-nyomon. Amikor a felszabadulás napjaiban felvetődött Budapest élelmezésének kérdése, nem érvelt senki azzal, hogy ezt majd elvégzi a nép, hanem keresték azt a pártot, amely elvállalja. Mindjárt hozzátehetem, rajtunk, magyar kommunistákon kívül senki sem merte vállalni.

Amikor mi 1945 májusában kiadtuk a jelszót, hogy saját erőnkből kell az újjáépítéshez fogni, hogy decemberre 500 mozdonyt és tízezer vasúti kocsit kell kijavítani, akkor komoly ellenállást kellett leküzdenünk. Hogy egyebet ne említsek, Varga Béla, a Kisgazdapárt akkori egyik vezetője, élesen szembeszállt tervünkkel, kijelentvén, hogy külföldi kölcsön nélkül esztelenség a magunk erejére támaszkodni és megjövendölte, hogy mi saját erőnkből még 40 év alatt sem építjük újjá az országot.

A magam tapasztalatából tudom, hogy amikor mi tavaly áprilisban felvetettük a jó pénz és a stabilizáció kérdését, senki sem kívánta tőlünk elvitatni a kezdeményezést és a munka oroszlánrészét, annál is inkább, mert legtöbben teljesen kilátástalannak és megvalósíthatatlannak tartották. Ennek megfelelően nem volt hiány gáncsoskodásban és sötét jóslatokban; ezek azonban nem akadályoztak meg bennünket abban, hogy szívósan és következetesen végrehajtsuk és sikeresen véghezvigyük a jó pénz megteremtését.

És lényegében hasonló volt a helyzet a hároméves terv kezdeményezésénél, a hadifogolykérdésben, a drágaság elleni küzdelemben, a falujárók munkájában és száz és száz sikeres aprómunkában, romtemplomok helyreállításában, gyermek-játszóterek, kórházak, iskolák rendbehozásában stb.

Növeli Pártunk befolyását és tekintélyét az az egység, szervezettség és erély, amely még a többi demokratikus, velünk szövetségben levő pártnál is sokszor hiányzik. Nálunk nincsenek jobb- és baloldali irányzatok, nincsen belső frakcióharc. Az egész ország felfigyel arra, hogy elsőnek mi hoztuk nyilvánosságra országgyűlési jelöltlistáinkat. A többi párt csak később, sokszor az utolsó pilla-

natban, belső harcok, civódás, kisebb-nagyobb szakadások, kilépések és egyéb, rokonszenvesnek nem mondható jelenségek közepette tudta összeállítani és közzétenni jelöltlistáit.

Az 1945-ös kommunista jelöléssel szemben az a változás, hogy esélyes helyen, ahol megválasztásuk valószínű, most négyszer annyi parasztot jelöltünk, mint két évvel ezelőtt. Ezzel akarjuk a parasztságnak Pártunkban is megnőtt jelentőségét az országgyűlésen érvényre juttatni. Hasonlóképpen kétszer annyi nőt jelöltünk esélyes helyen: ezzel ugyancsak mutatni akarjuk, hogy a nők jelentősége, nemcsak Pártunkban, hanem a magyar demokrácián belül is lényegesen megnőtt.

A mi jelölőlistáink összetételében, mint egy cseppben a tenger, tükröződik vissza a magyar dolgozó nép. És mert a magyar nemzet többsége — nyugodtan mondhatjuk, 95 százaléka — a dolgozó nép, Pártunk, mint a munkások, parasztok és haladó értelmiségiek pártja, egyúttal a legigazibb nemzeti párt is. Ezért valljuk mi büszkén és lelkesen, hogy Pártunk a magyarság legjobbjainak, Rákóczi, Kossuth, Petőfi nemzeti és haladó hagyományainak mai letéteményese. Igazi nemzeti párt: ezért választottuk jelképül és ezért lobogtatjuk magasan a vöröscsillagos nemzeti zászlót. Ez is egyik titka annak, hogy Pártunk befolyása növekedett.

De emeli Pártunk, a Magyar Kommunista Párt vonzóerejét vezetőinek elvitathatatlan népszerűsége, amely viszont annak köszönhető, hogy azokon az állami és egyéb posztokon, amelyeket betöltenek, becsületesen, lelkiismeretesen, tárgyi tudással, odaadóan dolgoznak és legtöbbjük kitűnő szakemberré vált munkája közben. Ehhez járul még Pártunk vezetőségének politikai tudása és tapasztaltsága, amellyel hasonló mértékben más párt vezetősége alig rendelkezik. Ezt ma már elismeri barát és ellenség egyaránt.

Kétségkívül megnövelte Pártunk befolyását az a helyes politika, amelyet a vallás és az egyházak kérdésében folytattunk. Nem engedtük belevinni a vallást a napi politika kérdéseibe és amikor Nagy Ferencék provokációs célzattal felvetették a fakultatív vallásoktatás kérdését, mi voltunk azok, akik közbeléptünk és levétettük a napirendről. A rombadőlt templomok helyreállításán és a szegény eklézsiák földhözjuttatásán át százféle formában adtuk tanújelét annak, hogy a nagy többségében vallásos népünk zavartalanul és a legnagyobb lelkiismereti szabadsággal imádhassa istenét. Részben ennek köszönhető, hogy a különböző egyházak ezen a választáson ismételten közölték: egyetlen pártot sem támogatnak. Ez a semle-

gességük részben elismerése a mi jó munkánknak, amelyet a jövőben is folytatni fogunk és biztosíthatunk mindenkit, hogy a lelkiismereti szabadságnak ugyanúgy, mint az egyházak jogos érdekeinek, a jövőben is védői és támogatói leszünk.

Minden tettünket a magyar dolgozó nép érdekeinek a védelme sugallta. A gazdag svábok kitelepítését nemcsak azért tartjuk változatlanul sürgősnek és gyorsan végrehajtandónak, mert bennük látjuk a német fasiszta befolyás legveszedelmesebb zászlóvivőit, hanem azért is, mert az a majdnem negyedmillió hold zsíros föld, amely még a gazdag svábok kezén maradt, annak a sok tízezernyi magyar nincstelennek kell, akik a földreform során nem jutottak földhöz, vagy akik most térnek vissza hadifogságból.

A szlovákiai magyarok kérdésében is helyes és hazafias volt az a követelésünk, hogy az önkéntes népcsere lebonyolítása után megmaradó szlovákiai magyarság kapja meg mindazokat a demokratikus jogokat, amelyekkel a kisebbségek a szomszéd demokratikus államokban és hazánkban is rendelkeznek. Változatlanul hirdetjük, hogy a Csehszlovákiával — mindkét ország érdekében — való zavartalan jóviszony egyedül ezen az úton valósítható meg. És ezt az álláspontunkat most, hogy hazánk a békekötés ratifikálásával lényegében visszanyerte szuverénitását és függetlenségét, még inkább helyesnek és egyedül célravezetőnek tartjuk, és meg vagyunk győződve róla, hogy ez az álláspontunk előbb vagy utóbb, de győzedelmeskedni fog.

Amikor a magyar demokrácia sikereit ennyire aláhúzzuk, hozzá kell tennünk, hogy nem vagyunk vakok hibáival és gyengeségeivel szemben sem. Mi, akik saját Pártunk hibáit a legnagyobb nyilvánosság előtt szoktuk kritizálni, természetes, hogy világosan látjuk a bajokat. Rendkívül elégedetlenek vagyunk például azzal, hogy a fiatal demokrácia nem tud úrrá lenni a drágaságon és a spekuláción, hogy a dolgozó néptömegnek, ma, a felszabadulás utáni harmadik évben is egy pár cipő, vagy pláne egy öltözet ruha megszerzése szinte lehetetlenség.

Elégedetlenek vagyunk igazságszolgáltatásunk lassúságával és erélytelenségével. Fájlaljuk, hogy a legtöbb állami szervben, a közigazgatásban, a gazdasági élet csúcspontjain még mindíg alig érezhető a parasztság és a munkásság jelenléte. Helytelenítjük, hogy a félelemnélküli élet az újgazdák, a falu dolgozó népe számára még mindíg nincs biztosítva, mert a telekkönyvezés, a földbirtokrendező bíróságok ítéletei, a régi birtokosok fenyegetései és rémhírei miatt

állandó bizonytalanságban élnek. Az ipari munkásság jelentékeny részének feje fölött még mindig ott lebeg a munkanélküliség veszedelme. Pártunk most dolgozik olyan rendszabályokon, amelyeknek végrehajtása — ha megfelelő lesz az erőnk az országgyűlésen — lehetővé teszi, hogy egy félesztendő alatt minden munkanélkülit munkába tudjunk állítani. Látjuk a korrupció elharapózását, a szűk pártérdekek túltengésének és egyéb kinövéseknek a veszedelmét.

Amikor demokráciánk hibáira és bajaira így rávilágítunk, mindjárt hozzá kell tennünk, hogy bajok és nehézségek még a győztes országokban is bőven akadnak. Két hónappal ezelőtt a győztes Angliában, amely az elmult 15 hónapban ötmilliárd dolláros kölcsönt is kapott, le kellett szállítani az amúgy sem bő élelemadagokat.

Az elmult hetekben, amikor a dolgozó tömegek Pártunk felé való fordulása egyre világosabbá vált, olyan vádakat kezdtek velünk szemben hangoztatni, hogy mi erőszakosak vagyunk, hatalomra törünk és diktatúrát akarunk. Erről csak annyit mondhatunk, hogy mi sem párt-, sem egyéni diktatúrát nem akarunk, ha ilyen szándékunk lett volna, akkor ennek 1944 végén, 1945 elején, amikor a többi politikai párt még nem volt porondon, tanujelét adtuk volna. Ehelyett akkor is, mint ma, a nemzeti erők összefogását hirdettük és ezen belül még külön a munkásegységet és munkás-paraszt szövetséget.

Ezt hangoztatni kell az úgynevezett ellenzéki pártok felé is, amelyek hol a polgári életformát, hol az egész demokráciát látják veszélyben. A mi véleményünk szerint az ellenzéki pártok zömének működése lényegében a demokrácia megdöntésére, a jelenlegi helyzet felforgatására és végeredményben véres polgárháborúra vesz irányt. Aki e pártok jószándékával védekezik, annak csak azt válaszolhatjuk: a pokolhoz vezető út is jószándékkal van kövezve. Erről a jószándékról most éppen a napokban győződhettünk meg, amikor a választási lista összeállításával kapcsolatban a demokrácia ellen fellármázták a külföldi sajtót. Most, amikor a végső számok már rendelkezésre állanak, kiderült, hogy a választók száma a kizárások után lényegesen nagyobb, mint az 1945-ös választásokon. Az is kiderült, hogy majdnem 16 ezer népgyűlésből, amelyet e választások előtt tartottak, csak hétben volt lényegtelen rendzavarás.

A legutóbbi napokban egyre szaporodnak velünk szemben a provokációs és a tiszta választásokkal össze nem egyeztethető kí-

sérletek. Sorra jelennek meg Pártunk nevével hamisított röpiratok, amelyek a nem-kommunista listára akarják leszavaztatni híveinket. Ma például azt közlik velünk: szerte az országban elterjesztették annak a hírét, hogy fuzionáltunk a Szociáldemokrata Párttal és ezért minden kommunista szavazzon a hármas listára. Tudom, hogy a szociáldemokrata testvérpárt vezetői maguk ítélik el legjobban az ilyen módszereket, de éppen mert azt is tudjuk, hogy a reakció semmiféle provokációtól nem riad vissza, innen leplezzük le az ilyen fogásokat és felhívjuk tagjainkat és a velünk rokonszenvezőket, hogy ne hagyják magukat megtéveszteni, hanem szavazzanak az egyes, a kommunista listára.

A magyar dolgozó népnek ma rendre, békére és nyugalomra van szüksége. Ma inkább, mint valaha, szükség van egy olyan pártra, amely keményen és következetesen védi a demokrácia rendjét, békéjét és nyugalmát és amelyről a magyar dolgozó nép tudja, hogy minél erősebb és befolyásosabb, annál jobb szolgálatot tud tenni a nemzetnek. Ez a párt a mi Pártunk, a Magyar Kommunista Párt és kérek mindenkit, aki meg akarja gyorsítani az erős, szabad, független és virágzó Magyarország felépítését, hogy vasárnap adja le szavazatát ránk, az egyes, kommunista listára.

(Rádióbeszéd, 1947 augusztus 30-án.)

NÖVEKEDNEK A DEMOKRÁCIA ERŐI

Magyar vonatkozásaiban és nemzetközi kihatásaiban is igen fontos esemény a kilenc nagy kommunista párt lengyelországi tanácskozása és összefogása. Ezt az összefogást, a nagy európai kommunista pártok összeegyeztetését, az amerikai imperializmus egyre támadóbb, egyre reakciósabb politikája tette szükségessé. A második világháború eredményeképpen a fasiszta nagyhatalmak megsemmisültek, Franciaország, Anglia legyengült, viszont az Egyesült Államok gazdasági és katonai ereje megnőtt. Az Egyesült Államok ezt a helyzetet világuralmi céljai megvalósítására akarja kihasználni, nemcsak a megvert fasiszta nagyhatalmak, hanem még Franciaország és Anglia pozícióinak megszerzésére is törekszik.

Ennek a világhatalmi törekvésnek állt útjába a Szovjetunió és vele együtt a népi demokrácia államai.

Ez az oka annak, hogy a világ két táborra szakadt. Egyik oldalon áll az angolszász imperializmus, a másik oldalon állnak a fasizmus veresége és a felszabadulás következtében megerősödött és gyarapodó demokratikus államok.

Az imperialisták óvakodnak nyiltan megmutatni világuralmi terveiket. Ellenkezőleg; legszívesebben pacifista, sőt demokrata álarc mögé rejtőznek. Igyekeznek mindenütt szövetségesekre szert tenni. Elsősorban a demokrácia legkövetkezetesebb harcosai, a munkásság közé igyekeznek beférkőzni, ami egy sor országban az áruló jobboldali szocialista politikusok segítségével sikerült is.

Ebben a helyzetben elengedhetetlenül szükség volt a demokratikus tábor tömörítésére, működésük egybehangolására és oly

taktika kidolgozására, amely legeredményesebben védi meg a demokrácia és az emberi haladás érdekeit.

Magától értetődik, hogy ebben a küzdelemben az első vonalba kell állniuk a kommunista pártoknak, amelyek a második világháború alatt is megmutatták, hogy a legkövetkezetesebb és legáldozatkészebb katonái a népi szabadságnak és a nemzeti függetlenségnek. Elsősorban az ő elszántságuktól és szilárdságuktól függ, hogy megakadályozzák az országaik gazdasági és politikai leigázására irányuló kísérleteket és élére álljanak azoknak az erőknek, amelyek megvédik a békét, a nemzeti becsületet és önállóságukat az amerikai világuralmi törekvésekkel szemben.

E célból gyűltek össze Lengyelországban kilenc kommunista párt képviselői. Az az elhatározás, hogy a jövőben nemcsak tájékoztatják egymást tevékenységükről, hanem küzdelmüket egybe is hangolják, már magában véve a demokratikus erők igen jelentős sikere. Ezt érzik a népellenes imperialista erők is. Ennek megfelelően azonnal megindították a tüzet. Első vádjuk, hogy lényegében a régi kommunista Internacionále felújításáról van szó. Rendkívül jellemző, hogy a szociáldemokrata Internacionále felújítása — bár abban az angol munkáspárt vezetésével 19 ország képviselői vettek részt — az imperialisták táborában semmiféle izgalmat nem keltett. Az amerikai világtrösztök és bankok urai egy pillanatra sem adták tanujelét annak, hogy erről az oldalról veszély fenyegetné őket.

A kommunista Internacionále feloszlatásának helyességét szembeötlően bizonyítja, hogy a kommunista pártok legnagyobb és legátütőbb sikereiket az Internacionále feloszlatása után érték el. Ezeknek a sikereknek a titka részben abban volt, hogy a kommunista pártok teljesen önállóan harcoltak, így nőtt meg befolyásuk és jelentőségük. Ezért helyes az a megállapítás, hogy egy új Internacionále felállítása most egy lépés volna visszafelé.

A másik vád a kilenc kommunista párt megegyezésével szemben az volt, hogy a világot két táborra osztja, még pedig leegyszerűsítve: egy keleti és egy nyugati táborra. Ez a séma minden tekintetben hamis. A két tábort nem földrajzi határok választják el egymástól. Az imperializmusnak hatalmas ellenzői vannak magában az Egyesült Államokban, Anglia munkásnépében és mindenütt, ahol küzdenek a fasiszta veszély helyébe lépő amerikai világuralmi törekvésekkel szemben. A világot nem a kilenc kommunista párt lengyelországi megegyezése választotta két táborra, hanem az angolszász

imperialista törekvés, amely az egész földgömböt a maga uralma alá akarja hajtani.

A szociáldemokrata pártok között a lengyelországi értekezletnek az a határozata keltett nagy visszhangot, amely az imperialisták elleni harc fontos részéül a jobboldali áruló szociáldemokraták elleni küzdelmet hangsúlyozta. Azok a szocialisták, akik — mint Nenni Olaszországban, Fierlinger Csehországban — az imperializmus és a reakció elleni harc következetes katonái, helyeselték és megértették a kommunista pártok céljait, de az ő táborukban is helyenként megoszlott a vélemény a jobboldali szociáldemokraták elleni harc kérdésében.

A jobboldali szociáldemokraták számára ez nem vitás. Az angol szociáldemokraták például a világ legtermészetesebb dolgának tartják, hogy kíméletlenül és felelőtlenül elítéljék a magyar Szociáldemokrata Párt egész működését. A „Daily Herald", az angol munkáspárt lapja ebben a tekintetben rosszabb, mint akárhány reakciós angol lap. Az angol munkáskormány az amerikai imperialistákkal szoros egyetértésben kiállott a magyar horthysta összeesküvők mellett, akiknek írásban lefektetett programjában benne volt a magyar szociáldemokraták kiirtása. Az angol munkáskormány képviselői elutasították Magyarország felvételét az UNO-ba. És az amerikai reakciósokkal vállvetve nehezítik meg annak a magyar kormányzatnak a munkáját, amelyet viszont támogat „testvérpártjuk", a magyar Szociáldemokrata Párt. Ugyanezt teszik: Ramadier Franciaországban, a svájci, az osztrák szociáldemokraták, akik a magyar dolgozó nép ellenségeivel vállvetve harcolnak fiatal demokráciánk ellen. Ők igenis magukra veszik az ítélőbíró szerepét és egyáltalán nem hagyják magukat zavartatni ebben a reakciós működésükben attól, hogy a magyar Szociáldemokrata Párt is nehéz körülmények között küszködik.

Ezt a kérdést tehát elintézték a jobboldali szociáldemokraták maguk. És igazuk van. Ez nem a pártönállóság, hanem a demokrácia és a reakció harcának kérdése. És az a magyar szociáldemokrata, aki vonakodik ítéletet mondani abban a kérdésben, hogy Bevin vagy Ramadier az amerikai világuralmi törekvéseket támogatja-e, az itthon sem lehet következetes harcosa a magyar demokráciának. Hogy ez így van, arra elég egyetlen illusztráció. Ugyanazok, akik a magyar Szociáldemokrata Párton belül a legszívósabban védik Ramadier vagy Bevin politikáját, ellenezték például, hogy a Szociáldemokrata Párt támogassa a félfasiszta

Pfeiffer-párt elleni petíciót. Így történhetett meg, hogy a petíció mellett határozott már a Kisgazdapárt, a Parasztpárt, sőt az ellenzéki Radikális Párt is, amikor a magyar Szociáldemokrata Párt jobbszárnya még mindíg küzdött azért, hogy a petíciót ne támogassák. Sikerült is elérniök, hogy a Szociáldemokrata Párt utolsónak csatlakozott ehhez a lépéshez. Mondani sem kell, hogy ez a tény rendkívül megnövelte a félfasiszta Pfeiffer-párt reményeit és öntudatát. Ilyen példát egy sort idézhetnénk: mind azt mutatják, hogy a magyar demokrácia híveinek a Szociáldemokrata Párton belül is résen kell lenniök és következetesen kell küzdeniök.

A kommunista pártok összefogása a legjobbkor jött és a demokrácia jelentős nemzetközi erőgyarapodása. Olyan energiaforrás, amelyből nemcsak a résztvevő pártok országai, hanem a népi pártok világszerte meríthetnek Nemzetközileg is, nálunk is.

(Részlet a „Szabad Nép"-ben 1947 október 19-én megjelent cikkből.)

CSATLAKOZZUNK A BÉKEFRONTHOZ!

A magyar demokrácia — és különösen a magyar demokraták — félreérthetetlen és egységes állásfoglalására a reakció elleni harcban azért is égetően szükség van, mert nemzetközileg a helyzet élesedik. A világ az utolsó két-három év fejlődése következtében két táborra szakadt. Az egyik tábor élén az Amerikai Egyesült Államok áll. Amerika fel akarja használni azt a körülményt, hogy a háborús vereség következtében kidőlt a sorból a német, a japán, az olasz fasizmus, de meggyengült Franciaország és még Anglia is. Az amerikai imperializmus most ezeknek az országoknak örökébe akar lépni. Fel akarja használni ezt a helyzetet arra, hogy megszerezze magának a világuralmat. Ezt a törekvését igyekszik demokratikus álarcban és nem egyszer a segítés ürügye alatt megvalósítani. Gazdasági fölényét arra használja fel, hogy csatlósává teszi a gyengébb államokat, beleszól belügyeikbe, politikai rendszerükbe, nemzeti önállóságukat, függetlenségüket csak névleg hagyja meg.

Ezzel a táborral szemben állnak a Szovjetunió és azok a népi demokráciák, amelyek Európában a fasizmus szétzúzása után létrejöttek. Ez a tábor a demokratikus fejlődés, a népek függetlenségének és önállóságának tábora és mint ilyen, elkerülhetetlenül szemben áll az Egyesült Államokkal és azokkal a vele többé-kevésbbé függő viszonyba került országokkal, amelyek követik.

Nálunk a világnak ez a kettéválása még nem eléggé tudatos. Nálunk az Egyesült Államokat még mindig úgy tekintik, mint Roosevelt elnök korában, pedig Roosevelt elnök munkatársait az amerikai imperialisták az utolsó szálig már régen eltávolították a kormány-

zásból. Truman Amerikája egész más, mint Roosevelté volt. Roosevelt elsősorban az amerikai szakszervezetekre támaszkodott. Az amerikai imperializmus, amely nemcsak külföldön, de belföldön is a reakciót támogatja, hadjáratot kezdett a munkások ellen. November 4-én lesz például Szántó János kommunista szakszervezeti vezető pere, aki a newyorki szállítómunkások főtitkára volt, aki 1907 óta mint mozdonyvezető dolgozott az Egyesült Államokban. A világháborúban katona volt és négy kitüntetést kapott a fasiszták elleni vitézsége miatt. Most az amerikai reakció börtönbe akarja vetni. A Szakszervezetek Világszövetsége tiltakozott Szántó János elvtársunk perbefogása ellen és én felhasználom az alkalmat, hogy Pártunk nevében innen üdvözöljem a demokrácia és az emberi haladás bajnokát, Szántó János elvtársunkat az amerikai reakció elleni harcában.

Az Amerikai Egyesült Államok imperialistái, világuralmi céljaiknak megfelelően, mindenütt támogatják a reakciót. Roosevelt elnök, mint fiának emlékirataiból tudjuk, a legmélyebben elítélte Churchill politikáját, amikor az a görög demokrácia ellen fordult. Az Egyesült Államok viszont most teljes erővel támogatja a görög fasisztákat. Az egész haladó világ feszült figyelemmel kíséri a görög szabadságharc menetét. A Magyar Kommunista Párt a legnagyobb lelkesedéssel tekint a szabadságharcosok küzdelmére és a görög demokrácia vezetőjére, az ottani Kommunista Pártra és kívánja, hogy hősi küzdelmük minél előbb a görög fasizmus teljes vereségével végződjön.

Az amerikai imperialisták, ahol módjukban áll, úgy járnak el, mint Görögországban vagy Törökországban, ahol a polgári demokratáknak sem engednek helyet a kormányban. Ahol ez nem megy, megelégszenek azzal, hogy a kommunistákat és a szociáldemokratákat szorítják ki, mint Olaszországban. Ahol az erőviszonyok ma ezt még nem engedik meg, ott legalább a kommunisták kizárására törekszenek, mint Franciaországban. Ezen belül mindenütt támogatják a reakciót, mindenütt szítják a háborús hangulatot és mindenütt uszítanak a demokrácia leghatalmasabb védőbástyája, a nagy Szovjetunió ellen. Ha a második világháború idejében esztendőkön keresztül a Szovjetunió népeinek vállára nehezedett a fasizmus elleni harc oroszlánrésze és a haladó emberiség a Vörös Hadsereg hőseitől remélte és joggal remélte a fasizmus megsemmisülését, úgy most az imperialista világuralmi törekvésekkel szemben megint a Szovjetunió az a bástya, amelyen megtörik a reakció minden hulláma. A szabadságszerető népek ma újra, mint a

Moszkva alatti vagy sztálingrádi harcok idején, a Szovjetunióban látják a népi szabadság és az emberi haladás főbiztosítékát.

Aki a két tábor között semlegességet prédikál nekünk, az nagyon jól tudja, hogy semlegesség örve alatt a reakció mellé akar bennünket állítani. Ezt a semlegességet egyébként Sulyok Dezső vetette fel elsőnek. A világuralomra törő imperializmus és a népi demokrácia harcában nincs és nem lehet semlegesség.

A Szovjetunió egy hét mulva ünnepli fennállásának 30 esztendős évfordulóját. Mi, magyar kommunisták, nemcsak a magunk, de az egész magyar demokrácia nevében forró üdvözletünket küldjük ebből az alkalomból a Szovjetunió szabad népeinek. Kívánunk nekik sok-sok évtizedes békés, nyugodt fejlődést és virágzást és azt, hogy még hosszú esztendőkig vezesse őket bölcs és szeretett vezérük, a nagy Sztálin.

Az amerikai imperializmus részéről fenyegető veszély arra késztette az európai nagy kommunista pártokat, hogy szeptemberben konferenciára gyűljenek össze Lengyelországban, ahol megbeszélték a béke megőrzésének, a demokrácia megvédésének és az amerikai világuralmi törekvések meggátlásának módját. A kilenc párt között ott voltak Pártunknak, a Magyar Kommunista Pártnak a kiküldöttei, akik teljes erővel támogatták ezeket a célkitűzéseket. Mi minden betűjét aláírjuk az ott elfogadott határozatoknak és tudjuk, hogy a kommunistáknak ez az összefogása óriási erőgyarapodását jelenti nemcsak az egyes Kommunista Pártoknak, de az egész világ demokráciájának.

Mi szívvel-lélekkel részt akarunk venni abban a küzdelemben, amelynek célja az, hogy megakadályozzuk a reakciós, háborús uszítók célkitűzéseit. Ne engedjük meg, hogy Európa és benne hazánk is, újra a háborús pusztítások áldozatává legyen. Mi a Kommunista Pártok lengyelországi nyilatkozatával együtt valljuk, hogy „óriási a távolság az imperialisták kívánsága között, hogy szabadjára engedjék az új háborút és a lehetőség között, hogy egy ilyen háborút megszervezzenek... Nem szabad elfelejteni, hogy az imperialista ügynökök azért csapnak zajt a háborús veszélyről, hogy a gyenge idegzetűeket és az ingatagokat megijesszék és szédítéssel engedményeket csikarjanak ki a támadó javára."

Arra vonatkozólag, hogy ez Amerikában is így van, szabadjon egyetlen tényt idéznem. A „New York Herald Tribune" október 23-i száma cikket közöl, melynek címe: „Az önkéntes toborzás csődöt mondott". A cikk elpanaszolja, hogy „a katonaság részére történő

önkéntes toborzás eredménye 20 százalékkal elmarad a kvóta mögött. A hadsereg létszáma mintegy 110 000 fővel kisebb a megengedettnél. A légihaderő, mely sok szakértő véleménye szerint általános támadás esetén a védelem kulcspontja, 70 000 főnyi hiányt mutat a megszabott kvótához viszonyítva. A tengerészek létszáma is rohamosan apad, a nemzetőrség toborzóhadjárata nem érte el a kitűzött célt". Az „Associated Press" egy washingtoni jelentése szerint a szárazföldi hadsereg, tengerészet és légihaderő parancsnoksága „komolyan aggódik". Ugyan miért is ne aggódna? Vagy — ami éppen most még fontosabb —, miért nem aggódnak magas és kevésbbé magasállású emberek még sokkal jobban? Az a tény, hogy a valaha elindított legnagyobb és legdrágább toborzó hadjárat kudarcot vallott, annak ellenére, hogy oly magas zsoldot és oly jó kondíciót ajánlott, mint soha eddig katonaság nem nyujtott sem ebben, sem valamilyen más országban, kell, hogy gondolkodóba ejtsen. Még az Amerikában ismert legjobb üzleti módszerükkel sem tudnak annyi önkéntest toborozni, hogy a katonaság sorai beteljenek.

Az önkéntes toborzás csődje és sok egyéb jel mutatja, hogy az a háborús hisztéria, amit az amerikai imperialisták Európában fel akarnak szítani, csak propaganda, exportcikk. Mikor tavaly Amerikában jártam, gyakran figyelmeztettek, hogy a nagytőke kezében levő sajtó háborús hírverése ellenére az amerikai munkások, farmerek és különösen az asszonyok hallani sem akarnak egy új világháborúról.

(Részlet a nagybudapesti pártaktíva előtt 1947 október 31-én tartott beszédből.)

TIÉD AZ ORSZÁG, MAGADNAK ÉPÍTED!

A magyar demokrácia sorozatos győzelmei

Kedves Elvtársak!

Harmadik országos funkcionárius konferenciára gyűltünk össze, hogy megállapítsuk annak az időnek a mérlegét, mely második konferenciánk óta elmúlt és megbeszéljük a kérdéseket és tennivalókat, melyek Pártunk előtt állnak. Mindjárt bevezetőben le kell szögezni, hogy a két konferencia között eltelt időben a magyar demokrácia gazdaságilag, bel- és külpolitikailag olyan sikereket ért el, amelyek alapjában és struktúrájában változtatják meg demokráciánk eddigi jellegét. Mindjárt hozzátehetem, alapjában megváltoztatják Pártunknak, a Magyar Kommunista Pártnak jelentőségét is demokráciánkon belül.

Nézzük elsősorban a gazdasági vonatkozásokat. A legdöntőbb változás az államosítás terén történt. Az elmúlt év végén törvénybe iktatott nagybankok államosítása következtében az iparnak újabb szelvénye került társadalmasítás alá. Ennek eredményeképpen nagyipari termelésünknek csak kisebbik része maradt a magántőke kezén, a nagyobbik része állami kezelésbe került. Állami kezelésben vannak iparunk kulcspozíciói: a szénbányászat, a villamosenergia, az acél- és vastermelés, ezek szinte 100%-ig. Ugyancsak állami kezelésben vannak szinte kivétel nélkül a nagyipari jellegű közlekedési vállalatok. Munkáslétszám tekintetében ez abban mutatkozik, hogy az iparban, a bányászatban és a nagyüzemi közlekedésben foglalkoztatott 600 000 munkásból már mintegy 400 000 állami vagy

egyéb társadalmasított üzemben dolgozik és csak 200 000 a magánkapitalista gazdálkodásban. Ez a szám magában véve mutatja, hogy itt olyan változásról van szó, mely egész gazdasági struktúránkat megváltoztatja. A magyar iparban és közlekedésben a munkások nagy többsége már olyan üzemekben dolgozik, amelyeknek hajtóereje többé nem a haszonhajhászás, hanem a köz és a dolgozó nép érdeke. És ezt a tényt nem lehet eléggé aláhúzni. Maguk a munkások sincsenek tudatában annak, hogy az államosításnak ez a mértéke megváltoztatja egész gazdasági rendszerünket. A magyar nagyipar többségében már nem kapitalista, hanem államosított, azaz útban van a szocializmus felé. *(Taps.)* Ennek a konferenciának egyik feladata az, hogy tudatosítsa Pártunk útján ezt az alapvető változást, hogy az egész munkásosztály, az egész magyar demokrácia felismerje, hogy itt alapvető változásról van szó és hogy ennek folytán meg kell változnia a munkás beállítottságának a termeléshez. Ha felismerik azt, hogy az államosított üzemekben többé nem a tőkések számára, nem a kapitalista profitra, de saját népünk felvirágoztatásáért dolgoznak, akkor a munka természetesen egész más lendülettel fog folyni. Ismétlem, ennek a konferenciának feladata, hogy Pártunkon keresztül megértesse a magyar dolgozókkal ezt az alapvető változást. A magyar demokrácia sorozatos győzelmei, az államhatalom további jelentős demokratizálása és az államosítás együtt alapvető fordulatot eredményeztek.

Természetesen emellett a tény mellett gazdasági életünknek az elmúlt esztendőben voltak figyelemreméltó és biztató egyéb fejlődési momentumai. Elsősorban kell említeni a hároméves terv megindítását. A szárazság, amely nálunk, agrárországban természetesen fokozottabb mértékben éreztette hatását, kissé vontatottá tette a hároméves terv megindítását. Ez a vontatottság a burzsoázia köreiben azt a reményt keltette, hogy a hároméves terv mindjárt a kiindulásnál megbukott, sőt olyasmit is hallottunk, hogy nem is fogunk komolyan a megvalósításához. Aki a hároméves terv kérdéseivel foglalkozik, az tudja, hogy mindez nem egyéb, mint a magyar reakció vágyálma. Az éhes disznó makkal álmodik. Az igazság az, hogy a hároméves terv vontatott megindulása után egyre inkább lendületbe jön és minden reményünk megvan arra, hogy azokat a befektetési összegeket, amelyeket a nemzeti jövedelemnek a szárazságból eredő csökkenése miatt kezdetben kisebbre voltunk kénytelenek szabni, a terv további végrehajtása folyamán pótolni tudjuk. A tervgazdálkodás — bár alig öt hónapos — már gazdasági életünk minden terüle-

tén meggyorsítja a termelést, gondoskodik a beruházások legmegfelelőbb elosztásáról és gazdasági életünk döntő erőit összefogva, siettetni hazánk talpraállítását.

Szólnom kell itt a forintról és az államháztartás mérlegéről. A forint, amelyet a reakció átlag kéthavonként egyszer eltemet, immár másfél év óta szilárdan állja a sarat és jól betölti az értékálló pénz szerepét. Rajta leszünk, hogy ez így is maradjon. Ami az államháztartást illeti, az elvtársak tudják, hogy az 1947/48-as évi előirányzat deficitmentes. És hogy ez nemcsak a papíron van így, azt mutatja az a körülmény, hogy a költségvetési év eddig eltelt első öt hónapja bevételi felesleggel zárult. Büszkén állapíthatjuk meg, hogy tőlünk nyugatra nincs egyetlen állam sem, amely saját erejéből ilyen teljesítményt tudott volna felmutatni. Akik visszaemlékeznek az első világháború utáni viszonyokra, azok tudják, hogy Horthy Magyarországán a pénz stabilizálására csak hat évvel a háború befejezése után került sor, akkor is csak úgy, hogy nagy külföldi kölcsönt kaptunk és az államháztartás egyensúlyának biztosítására külföldi szakértőket kellett hívni. Azoknak, akik olyan szívesen kicsinylik le a demokrácia eredményeit, nem árt ezeket a tényeket emlékezetükbe idézni.

Részben a tervgazdálkodással függ össze, hogy ipari, de jelentékeny részben mezőgazdasági termelésünk is az elmult esztendőben egyenletesen és tervszerűen fejlődött. A rögtönzések és az ideiglenes intézkedések helyét — mely a háború utáni első időket jellemezte — egyre szélesebb területeken a rendszeres és szervesen folyó termelés váltotta fel. Mint tudjuk, az 1947. év utolsó negyedében a szén-, a vas-, az acéltermelés lényegében elérte a békebelit. És ha a fejlődés iránya változatlan marad, számolni lehet azzal, hogy iparunk már a folyó gazdasági évben általánosságban eléri az 1938-as színvonalat.

Hasonló fejlődésről számolhatunk be a mezőgazdaságban. Dacára a példátlan szárazságnak, javult és egyenletesebbé lett a közellátás. 1946 decemberében a dolgozók hatalmas tüntetésekkel voltak kénytelenek tiltakozni a spekulációs drágulás, a zsír- és cukorhiány miatt. 1947 decemberében minderről szó sem volt. Nem mutatkozott áruhiány, sőt egy sor élelmiszerben olcsóbbodás állott be. Ami a jövő kilátásokat illeti — annak dacára, hogy a szárazság miatt az őszi vetéshez tulajdonképpen csak október második felében lehetett hozzáfogni —, a bevetett és a tavasziak alá felszántott terület jelentékenyen felülmúlja a tavalyit.

Hogy a közellátás terén mennyire megváltoztak a viszonyok, arranézve legyen szabad néhány adatot közölnöm: Cukortermelésünk 1945-ben 600 vagont tett ki. 1946-ban ez már 6000 vagonra ment fel. 1947-ben, az eddig beérkezett adatok szerint a cukorgyárak 13 800 vagont termeltek, de a sarkadi cukorgyár még nem fejezte be a működését. Az idén tehát 80 millió kg-mal több cukor áll a fogyasztók rendelkezésére, mint tavaly. Tájékoztatásul meg kell jegyeznem, hogy most a cukortermelés eredményeképpen egy-egy fogyasztóra 16 kg cukor esik, holott a háború előtt az átlagos cukorfogyasztás Magyarországon kilenc és tíz kg között mozgott. Még azt is megemlíthetem, hogy az utolsó békeévben, 1937/38-ban a cukortermelés 10 000 vagonnál valamivel kevesebb volt. A demokrácia harmadik évében tehát már 40 millió kg cukorral többet termeltünk, mint az utolsó békeévben. Tréfásan azt szoktam mondani, hogy a szárazság ellenére megcukrozzuk a demokráciát. *(Taps.)*

Összeállítottam azokat a statisztikai adatokat, amelyek megmutatják, mennyi élelmiszer érkezett az elmúlt év folyamán a csepeli nagycsarnokba. 1946-ban 18 760 vagon érkezett, mult évben — 1947-ben — 31 541, vagyis 75 százalékkal több. Kiderül, hogy ez a szám már meghaladja az utolsó békeév, az 1938-as felhozatalát is.

Mindenki megállapíthatta, hogy az idei karácsony hasonlíthatatlanul jobb gazdasági képet mutatott, mint az 1946-os. Én bekértem egy sor budapesti áruház karácsonyheti vagy decemberi adatait. Kiderült, hogy kivétel nélkül sokkal nagyobb volt a forgalmuk, mint 1946-ban, helyenként kétszer vagy háromszor akkora. Az elszakíthatatlan nadrágját hirdető Guttman-cég pl. 1946-ban 432 000 Ft-ot forgalmazott, 1947-ben 780 000-t. A Szövetkezeti Bolt 1946-ban 650 000-t, 1947-ben 1.250 000-t forgalmazott és karácsony hetében ennél a boltnál két és egynegyedszer volt nagyobb a forgalom 1947-ben, mint 1946-ban. A Magyar Divatcsarnok ugyancsak több mint kétszerannyit forgalmazott 1947-ben, mint 1946-ban. Külön megnéztem a játékeladást, abból kiindulva, hogy a játékvásárlás emelkedése kétségkívül mutatója a megjavult gazdasági viszonyoknak. Kiderült: a játékokban még nagyobb volt az emelkedés. A Szövetkezeti Bolt pl. 1946 karácsonyában 35 000 Ft-ért adott el játékot, 1947-ben pedig négyszerannyiért, 134 000 Ft-ért. Többé-kevésbbé hasonló tendenciát mutatnak a többi áruházak is. Bekértem a tüzelőfa-adatokat. A polgármesteri hivatal közli, hogy az 1947 május elsején lezárult fűtési esztendőben 30 800 vagon tűzifa érkezett Budapestre. Május elsejétől december 31-ig majdnem kétszerannyi, pontosan

61 000. Ha az előbb arról beszéltem, hogy megcukrozzuk a demokráciát, talán most legyen szabad hozzátennem, hogy egy kicsit be is fűtünk neki. *(Derültség, taps.)*

Hogy mennyire megváltoztak a viszonyok, arra jellemző, hogy helyenként már a bőség okozta zavarok is mutatkoznak. A cukortermelők pl. panaszkodnak, hogy a cukorbőség miatt a rendelkezésükre álló szabad cukrot csak egy-két forinttal a jegyes ár fölött tudják eladni. Előttem van két érdekes írás: az egyikben a budapesti székesfővárosi Élelmiszerüzem közli, hogy decemberben 70 vagon burgonyát utaltak ki az üzemek számára, de az üzemek csak 30 vagont vettek át. „Ebből azt látjuk — mondja a jelentés — hogy az üzemek bőven el vannak látva burgonyával." A másik beadvány ugyancsak a Községi Élelmiszerüzemtől jön és január ötödikén arra kéri a Gazdasági Főtanácsot, hogy kétmillió darab tojást minden megkötöttségtől mentesen a piacra dobhassanak. Az indokolás az, hogy az enyhe idő következtében erőteljesen megindult a tojás felhozatala és emiatt a 80 filléres meszestojást, amelyet jegyre adnak, a közönség nem veszi meg.

Az ilyen és hasonló jelenségek mutatják, hogy mennyire megváltozott gazdasági helyzetünk. A mai nehéz ellátási gondokkal küzdő Európában a magyar viszonyok miatt nem kell restelkedni. A külföldi, aki hazánkba ellátogat, a legnagyobb meglepetés és gyakran elragadtatás hangján ír gazdasági viszonyainkról, újjáépítési eredményeinkről és mindarról, amit a magyar nép létrehozott. A zürichi „Die Tat" című újság a télen cikksorozatban ismertette hazánk viszonyait. A bevezető cikk így kezdődött: „Aki szeptember elején Magyarországot meglátogatta, az első budapesti benyomása elképesztő volt. Hogyan lehetséges, hogy egy ország, amely oly borzalmas pusztuláson és fosztogatáson ment át, a háború befejezése után alig két évvel ennyire össze tudta magát szedni, bár megszálló hadsereget is el kellett látnia és jóvátételi terhet is visel." A „Sie und Er" svájci folyóirat újévi száma „Magyarok a vasfüggöny mögött" címmel képes riportot ad Magyarországról. „A budapestiek — mondja ez a cikk — nagy élniakarással és tiszta kézzel fogtak az újjáépítéshez. Amit a budapestiek véghezvittek, minden külföldit csak csodálattal tölthet el."

A nyugati reakciós sajtó a magyar újjáépítés és gazdasági sikerek hatása alatt néha valóságos csodabogarakat kénytelen tenyészteni, pl. a „Weltwoche" című elterjedt svájci folyóirat decemberben egy magyarul is tudó amerikai újságíró riportjait hozta Magyaror-

ságról. Az újságíró kénytelen megállapítani, hogy az, ami Magyarországon történik, „Európában kétségkívül egyedülálló fejlődés". Minthogy azonban ebben a megállapításban benne van a magyar demokrácia dícsérete is, rögtön egy elméletet dolgoz ki, amely szerint Sztálin Magyarországból afféle kirakatállamot csinált, olyat, mint a németek a háború alatt Dániából. Mi megértjük, hogy a nyugati demokráciaellenes sajtó, miután esztendőkön keresztül hirdette, hogy a népi demokrácia tönkreteszi az országot, meg hogy nálunk éhség dühöng — most zavarban van, amikor a tényleges viszonyok ismeretessé válnak és csak mosolyogni tudunk az ilyen elméleteken, amelyek a magyar demokrácia kétségtelen eredményeit ilyen módon akarják csökkenteni vagy lekicsinyelni.

A magyar demokrácia, a magyar dolgozó nép joggal lehet büszke azokra az eredményekre, melyeket az elmult három esztendő folyamán az újjáépítés terén és a gazdasági életben elért. És mindjárt hozzátehetjük, nem értük volna el ezeket az eredményeket, ha idejekorán nem állítottunk volna fel olyan gazdasági irányító szerveket, mint a Gazdasági Főtanács, ha nem vettünk volna idejekorán irányt tervszerű gazdálkodásra és ha tétováztunk volna az államosítás terén. Ezek az intézkedések együttvéve adták azt az eredményt, melyet most már a bennünket egyébként nem dédelgető külföld is elismer. Csak úgy tudtuk ezeket az eredményeket elérni, hogy gazdasági életünkben egyre több teret juttattunk a dolgozó nép érdekeinek és rendszeresen, szívósan háttérbe szorítottuk a profitszerzésre, a harácsolásra irányuló tőkés termelést.

A tőkések gazdasági befolyásának visszaszorítása természetesen csökkentette politikai befolyásukat is. Ez azért is fontos, mert tőkéseink túlnyomó többsége, meg kell mondani, nem nagyon rokonszenvez a népi demokráciával — azzal az államrenddel, melyben a munkásoknak, a parasztoknak, a haladó értelmiségnek van döntő befolyása. A tőkések háttérbe szorulásával a reakció egyre kevésbbé tudja gazdasági téren akadályozni fejlődésünket.

A magyar demokrácia először a nagybirtokosok politikai és gazdasági hatalmát törte meg, amikor a földreformmal kihúzta alóluk a talajt és a földet a parasztság százezreinek juttatta. Ez a földreform lényegében befejeződött azzal, hogy a földhözjuttatottak 90 százaléka megkapta a telekkönyvi kivonatot és a legközelebbi hónapokban a maradék eseteket is elintézik. A népi demokráciának ezt az első lépését követte a tőkések visszaszorítása az iparban. Itt emlékeztetnem kell sok elvtársunkat, hogy milyen türelmetlenül és

néha gyanakodva néztek ránk 1945-ben, amikor az államosítás kérdését nem akartuk felvetni. Ma visszatekintve, azt hiszem, helyesnek fogják tartani azt az iramot és azt az időrendiséget, amelyet a Kommunista Párt megállapított és amely nagy válságok és súlyos zökkenők nélkül tudta hazánkat a demokratikus újjáépítés és megerősödés útjára vinni.

Amilyen lényegbevágó strukturális változások történtek gazdasági téren, ugyanolyanok jelentkeztek belpolitikai téren is. Nyugodtan mondhatjuk, hogy itt is fordulat történt. A reakció, a régi úri rend egy sor olyan vereséget szenvedett és a demokrácia egy sor olyan győzelmet aratott, amelyek együtt gyökeresen megváltoztatták a helyzetet. Gondoljunk csak arra, hogy tavaly ilyenkor a régi úri rend hívei még biztosan kezükben tartották a Kisgazdapártot, amely egyedül abszolút többséggel bírt a parlamentben. A Kisgazdapártot ezek az urak összeesküvő társaik biztos fedezékének tartották, ahonnan szinte hozzáférhetetlenül tudtak harcolni a demokrácia ellen.

Az összeesküvés leleplezése megszüntette ezt a helyzetet. Arra kényszerítette a reakciót, hogy ne fedezékből, ne más pártok védelme alatt, hanem nyiltan, saját szervezetében álljon ki a porondra. A Kisgazdapártról így levált népellenes erőket azután sorozatos vereség érte. A Sulyok-féle „Szabadság Párt" a demokrácia nyomására feloszlott és vezetői külföldre szöktek. Az augusztusi választáson a reakció vagy féltucat — részben egymás ellen harcoló — szervezetben jelentkezett. A választáson a demokrácia hívei győztek s a munkások és parasztok balrafordulásának döntő megnyilvánulása volt, hogy a Magyar Kommunista Párt lett az ország legnagyobb pártja. *(Taps.)*

Mindnyájan emlékszünk rá, hogy ez a választási eredmény ellentámadásra ösztökélte a reakciót. Minden kommunistaellenes erő összefogott és elsősorban megkísérelték a demokratikus koalíciós kormány megalakítását elodázni és megnehezíteni. Mikor ezt a kísérletet — hála a Kommunista Párt következetes és meg nem alkuvó politikájának — meghiúsítottuk, a reakció eddig soha nem tapasztalt álhírterjesztéssel, háborús pánikkeltéssel próbálkozott. Ennek a pánikkeltésnek eredményeképpen hiszterikus árufelhalmozás kezdődött, mely komolyan veszélyeztette gazdasági életünket. A népi erők október végén, Pártunk vezetése alatt ellentámadásba mentek át, melynek eredményeképpen néhány hét alatt gyökeresen megváltozott a helyzet. Mindenekelőtt megsemmisült a Pfeiffer vezetése

alatt álló félfasiszta reakciós párt. Utána megvalósult a bankok államosítása, létrejöttek a munkásbíróságok és a legnagyobb üzemek élére munkásokból lett igazgatókat neveztek ki. Az éhség és a spekuláció elleni harc egy sor eredményes rendszabálya rendet teremtett az árufronton, ezzel megerősítette a demokráciát és fokozta a belévetett bizalmat.

Amint kedves Elvtársaim látják, a politikai harcok elősegítették gazdasági téren a népi demokrácia megszilárdítását és a gazdasági téren elért eredmények hozzájárultak demokráciánk politikai megerősödéséhez. Ennek a sikeres kölcsönhatásnak eredményeképpen gyökeresen megváltozott hazánk politikai arculata. A sok kisebb-nagyobb mennyiségi változás végül is minőségi változásba csapott át. A magyar demokrácia ma már nem az, mint egy évvel ezelőtt volt: sokkal erőteljesebb, sokkal magabiztosabb, sokkal mélyebb szociális tartalmú. És a magyar reakció sem a régi többé. Egy évvel ezelőtt még azt hitte, hogy bizton nyeregbe kerül. A reakció terve az volt, hogy kivárja a békekötést, az ország önállóságának visszanyerését, utána egyszerű parlamenti szavazással kiszorította volna a kommunistákat a kormányból és mint Franciaországban vagy Olaszországban, maga vette volna kezébe a régi úri rend helyreállításának kérdését. Csak emlékezzünk vissza azokra a fenyegető jövendölésekre, amelyeket különösen a mi Pártunknak címeztek arról, hogy mi fog történni a békekötés után. Nos, a béke négy hónappal ezelőtt érvénybe lépett és a magyar demokrácia erősebb, mint valaha. *(Taps.)*

Az államhatalom helyzete is demokratikusabbá vált. A hadsereg, a rendőrség tekintélyben, fegyelemben és politikai öntudatban megnövekedett. Mindenki tudja, hogy az államhatalom hazánkban elsősorban a dolgozó nép érdekeit védi. Nálunk most már elképzelhetetlen, hogy a demokratikus rendőrség vagy katonaság a harácsoló tőkések érdekében olyan eszközzé válhat a dolgozó néppel szemben, mint azt nap-nap után Franciaországban, Olaszországban vagy az Egyesült Államokban látjuk. Azokon a területeken, ahol a reakció még éreztetni tudja befolyását, a közigazgatásban, a bíróságoknál, a közoktatásban, az egyetemeken, a demokrácia most gyürkőzik neki, hogy rendet teremtsen. Most, felszabadulásunk negyedik évének küszöbén kerül sor arra, hogy ezeket a területeket olyanná változtassuk át, amilyennek a magyar munkások, parasztok és haladó értelmiség érdeke megköveteli. *(Taps.)*

A reakció veresége és a népi erők gazdasági és politikai sikerei nemcsak a Kommunista Pártot erősítették, hanem megszilárdították

a többi koalíciós pártban is a demokratikus befolyást. Ennek következtében javult a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front pártjainak egymáshoz való viszonya és ezen belül megszilárdult a munkásegység.

Az elmult esztendő küzdelmeiben a magyar demokrácia, Pártunkkal az élén, nemcsak megnövekedett erejének, de tudásának is jelét adta. A válságokat gyorsan, biztos kézzel, megrázkódtatások nélkül oldotta meg és ezzel biztosította a számunkra annyira fontos teremtő munka alapfeltételét: a rendet és nyugalmat. Sokat zaklatott népünk az elmúlt esztendő tapasztalatai alapján meggyőződött róla, hogy jó kezekre bízta a kormányzást. Túlzás nélkül el lehet mondani, hogy még azok között a jóhiszeműek között is, akik kezdetben várakozással vagy kétkedve néztek a demokrácia és benne Pártunk működése elé, egyre többen jutnak arra a belátásra, hogy helyes az az út, melyen a magyar nép halad. Rajta leszünk, hogy ez a belátás és felismerés meggyorsuljon.

A mi helyzetünket az jellemzi, hogy a reakció jobban tudatában van vereségének, mint a demokrácia a saját győzelmének. A nép ellenségei elcsüggedtek, érzik, hogy helyzetük egyre reménytelenebb, hogy egyre kevesebb kilátásuk van arra, hogy valaha is visszakerüljenek a nyeregbe. A demokrácia hívei — elsősorban maguk a munkások — viszont csak most kezdik felismerni azokat a döntő politikai és gazdasági változásokat, amelyek előállottak. Most válik tudatossá bennük, hogy a magyar nép átlépte és maga mögött hagyta azt a határt, amely a népi demokráciát a polgári demokráciától elválasztotta. Most kezdik felismerni, hogy a népi demokrácia építése a szocializmus megvalósításának útja. *(Taps.)*

A mi feladatunk, ennek a pártkonferenciának a feladata, hogy Pártunkon keresztül tudatosítsuk ezt az alapvető változást, hogy minden munkás, minden paraszt, minden haladó értelmiségi, minden demokratikus kisember tudatába átmenjen ez az új tény. Erre azért van szükség, mert a munkás is, a paraszt is megváltoztatja viszonyát a munkájához, ha rájön arra, hogy megváltozott annak az államnak a jellege, amelyben él. Tudatosítani kell munkásban is, parasztban is, haladó értelmiségiben is azt a felismerést, hogy végre saját népi államukat építik. Ez a felismerés, ha a tömegekben elterjed, új erőforrást nyit meg, új áldozatkészségre serkent és meggyorsítja hazánk felemelkedésének menetét.

A népek békéjéért és szabadságáért

A magyar demokrácia belső megerősödése megváltoztatta hazánk nemzetközi jelentőségét és viszonyát a szomszédokhoz. Mi három esztendőn keresztül hirdettük, hogy a demokratikus külpolitika csak a demokratikus belpolitika folytatása lehet. Most, hogy a harc a reakció és a demokrácia között lényegében eldőlt, megnőtt velünk szemben a szomszéd népi demokráciák bizalma és eloszlott a várakozó gyanakvás és bizalmatlanság. A reakció sorozatos vereségével megszűnt az a bizonytalansági tényező, mely elszigetelt bennünket szomszédainktól. Csak a magyar demokrácia megszilárdulása és győzelme tette lehetővé, hogy az eddigi elszigeteltség és bizalmatlanság helyet adjon olyan őszinte kulturális és politikai kapcsolatoknak, melyek nemcsak kormányokat, de népeket kötnek össze. Kihat ez természetesen Romániával való viszonyunkra és az erdélyi magyarok helyzetére is. És ki fog hatni kétségkívül a szlovákiai magyarok sorsára is, mert bebizonyosodott, hogy nem azoknak lett igazuk, akik attól féltek, hogy hazánkban még felülkerekedhet a reakció, a nemzeti gyűlölködés, az irredentizmus, hanem azoknak, akik bíztak a magyar demokrácia erejében és szívósságában.

A magyar demokrácia megerősödése modern történelmünk folyamán először nyujt módot arra, hogy a szomszéd népekkel gyűlölködés és acsarkodás nélkül, testvéri barátságban éljünk s kölcsönösen segítsük egymást a béke megőrzésében s a háború ütötte sebek gyógyításában. Ha tehát megállapítottuk, hogy gyökeresen megváltozott a magyar demokrácia, akkor megállapíthatjuk azt is, hogy ennek folyományaképpen döntően megváltozott a demokratikus magyarság jelentősége a Dunamedencében. Most, miután a reakciót itthon megvertük, csak most vannak adva a Dunamedence népi demokratikus összefogásának egészséges előfeltételei.

A Dunamedence népeinek demokratikus összefogására annál nagyobb szükség van, mert a békét, a népek önállóságát és függetlenségét új veszély fenyegeti: az Amerikai Egyesült Államok világuralmi törekvése. Az Egyesült Államok imperialistái ki akarják használni azt a helyzetet, hogy versenytársaik közül a háborús vereség következtében kidőlt és amerikai megszállás alá került a fasiszta Németország jórésze, Japán és Olaszország; Franciaország, Anglia és más államok pedig gazdaságilag meggyengültek, amerikai segítségre szorulnak és sok tekintetben ki vannak szolgál-

tatva Amerikának. Ezt a helyzetet igyekeznek az amerikai imperialisták arra felhasználni, hogy mindenüvé befészkeljék magukat és a megvert vagy meggyengült államok örökébe üljenek. A megsegítés ürügye alatt beavatkoznak ezeknek az országoknak a belügyeibe, igyekeznek önállóságukat csorbítani és vazallusi függőségbe taszítani őket, ahogy ezt a hírhedt Marshall-terv mutatja. Világszerte támogatják és bátorítják a demokrácia ellenségeit és kardcsörtetve, atomháborút emlegetve fenyegetik azokat, akik világuralmi terveiknek ellenállnak.

Rendkívül fontos, hogy a magyar demokrácia és különösen a magyar munkások és parasztok világosan lássák, hogy a fasizmus világhódító terveinek megsemmisítése után most az amerikai imperialisták világuralmi vágyai veszélyeztetik a népek szabadságát. Világosan kell látniok, hogy két tábor alakult ki: a reakció tábora az Egyesült Államokkal az élén és a demokratikus, a népek önállóságát, függetlenségét, békéjét és szabad fejlődését védő tábor, a Szovjetunióval az élén. *(Taps.)* Ismernünk kell a velünk szemben állók harci módszereit és segédcsapatait. Le kell lepleznünk azokat az imperialista törekvéseket, amelyeket az Egyesült Államok gyakran demokratikus jelszavakkal, a megsegítés ürügyével igyekszik elkendőzni. És le kell lepleznünk segédcsapataikat, melyek közül egyre jelentősebb szerep jut a jobboldali szociáldemokratáknak, akik mint az angol munkáspárt vezetői, Attlee-vel és Bevinnel az élükön, vagy a francia szocialisták Blum vezetésével, demokratikus, sőt munkásálarcban segítenek a reakciónak, szítják a Szovjetunió elleni gyűlöletet, igyekeznek megbontani a munkásság egységét és megzavarni tisztánlátását.

A fiatal magyar demokrácia megerősítésének egyik elengedhetetlen feltétele a világreakció elleni harc és ezen belül a jobboldali szociáldemokraták leleplezése és ártalmatlanná tétele itthon és a külföldön. *(Taps.)*

Nálunk, kedves Elvtársak, sokan nem értik, hogy az Egyesült Államok — amelynek élén három esztendővel ezelőtt olyan kiváló demokrata állott, mint Roosevelt elnök — most a világreakció élére került. Tudni kell azonban, hogy magában az Egyesült Államokban elkeseredett harc folyik a demokratikus intézmények ellen. A két táborra oszlás magában Amerikában is megvan. A munkások, a parasztok, az értelmiség, a nők zöme nem akar tudni az amerikai imperialisták világhódító terveiről és még kevésbbé ami vele kapcsolatos, a harmadik világháborúról. Emiatt az Egyesült Államok-

ban is elkeseredett harc dúl a demokraták és a reakciósok közt. Roosevelt közvetlen munkatársai éles ellenzékben vannak a mostani reakciós rezsimmel szemben. Mindnyájan ismerik Wallace-nak, Roosevelt földmívelésügyi miniszterének és később alelnökének küzdelmét az amerikai reakcióval.

Engedjék meg, hogy Roosevelt egy másik közvetlen munkatársának, Ickes volt belügyminiszternek egy öt héttel ezelőtt elhangzott rádióbeszédéből idézzek az amerikai demokráciára vonatkozólag. Ickes kijelenti: „A demokratikus jogok jelenleg az Egyesült Államokban a legnagyobb veszélyben forognak. Miközben az igazságügyminiszter nagy beszédeket tart a demokratikus jogokról és olyan »szabadság-vonat« látogatja meg az ország városait, melyben a polgári szabadságot biztosító történelmi dokumentumok vannak kiállítva, a valóságban a polgári szabadság az Egyesült Államokban szakadatlanul csökken. Városok, megyék, sőt egész államok megvetéssel viszonylanak a demokratikus jogokhoz. A félelem és gyanakvás olyan légkörében élünk, amely megöli gondolatainkat és nagy kárt okoz egyéniségünknek. Szakadatlanul engedünk a hisztériának, már ott tartunk: anélkül, hogy megnéznénk, tudjuk, hogy éjszakánként kommunisták rejtőznek az ágyunk alatt. Ilyen viszonyok közt — mondotta Ickes, a szabadság-vonatról beszélve — a szabadság nálunk már nem egyéb, mint múzeumi tárgy, könyvtári ritkaság, vagy múmia."

Ickes utána a demokratikus jogok egy sor felháborító megsértéséről beszél. Elmondja, hogy a külügyminisztériumból tíz tisztviselőt eltávolítottak anélkül, hogy módot adtak volna nekik arra, hogy a velük szemben emelt kifogásokkal megismerkedjenek. Megemlítette, hogy a reakciós „amerikai légió" rajtaütött a haladó demokraták Kaliforniában tartott nagygyűlésén. Felsorolta, hogy az „Amerikaellenes tevékenység kivizsgálására alakult parlamenti bizottság" hogyan üldözi a haladó elemeket. Hogyan szerkesztenek titkos névsorokat az igazságügyminisztériumban, amelyben felsorolják az állítólagos „áskálódó" szervezeteket és egyes személyeket, akiknek erről fogalmuk sincs és nincs módjukban vele szemben védekezni.

A „Spectator" c. folyóirat november 14-én Gunter Stein cikkét közli az amerikai demokrácia válságáról. A cikk szerint az amerikai demokrácia komoly veszélyben forog. Kétmillió állami tisztviselőt „szükségvizsgálatnak" vetettek alá, melynek folyamán többek közt mindannyiukról ujjlenyomatot vettek és természetesen

nemcsak magánéletükre, de politikai életükre vonatkozólag is titkos vizsgálatot folytattak. Gunter Stein idézi Charles Wilsonnak, az amerikai villanytröszt elnökének jelentését. Wilson, akit tizenegy hónappal ezelőtt a köztársaság elnöke nevezett ki a „Polgárjogokat Vizsgáló Bizottság" élére, beszámol a fajgyűlöletről, a négerek meglincseléséről, a rendőrségi brutalitásokról, a hadsereg katonái közt lábrakapott faji előítéletekről és megállapítja, hogy Amerikában szinte „hiszterikus" helyzet állt elő, mely az őszinte demokraták szabadságát veszélyezteti. Ennek a Wilsonnak jelentése nagy feltűnést keltett, mert hisz hivatalos vizsgálat eredményét foglalja össze a következő szavakban: „Majd mindenütt szégyenletesen korlátozzák az egyes személyek szabadságjogait, sok olyant tapasztalunk Amerikában, ami miatt pirulnunk kell."

Befejezésül annak jellemzésére, hogy milyen az Egyesült Államokban a politikai levegő, Douglas M. Kelley-re hivatkozom. Ez az úr pszichiáter, aki a nürnbergi börtönökben hivatalból vizsgálta a náci bűnözők lélektanát. A nürnbergi perek befejezése után hazautazott és könyvet adott ki tapasztalatairól. A könyvben a következő kérdéseket veti fel:

> „Tekintsünk végig saját sorainkon, nincsenek-e itt is túlzó nacionalisták, akik még a legbrutálisabb politikát is hajlandók támogatni, ha arról azt állítják, hogy Amerikának előnyös? Nincsenek-e nálunk is nagyratörő férfiak, akik kíméletlenül hajlandók hullahegyeken keresztülgázolni, hogy magukhoz kaparintsák az uralmat? Bármennyire is ijesztőnek tűnhetik sokunk szemében, meg kell állapítani, hogy mi amerikaiak rendkívül hasonlítunk a két év előtti németekhez. Hitler alapvető követelései: a kisebbségek üldözése, az erősebb nemzet fölénye, a frontkatonák döntő szerepe a kormányban és hasonlók, Amerikában is népszerűek. Rendkívül nyugtalanító jelenségnek tartom, hogy amikor Nürnbergből visszatértem, ugyanazokra a faji előítéletekre bukkantam, melyeket a nácik propagáltak és ugyanolyan undorító beszédeknek voltam fültanuja, amilyeneket a nürnbergi fogházban hallottam."

Az amerikai reakció nagy súlyt fektet arra, hogy otthon, a saját hazájában csakúgy, mint külföldön, gúzsbakösse és megsemmisítse a szabadságjogokat, hogy minden kritikától, mely korlátozza működését, megszabaduljon. Bel- és külföldön egyaránt türelmetlenséget, gyűlöletet szít. Az amerikai világuralmi tervekkel függ

össze, hogy mindenütt katonai támaszpontokat, kikötőket igyekeznek szerezni, elsősorban a demokrácia legerősebb bástyájával, a Szovjetunióval szemben. Sorba szállják meg azokat a pozíciókat, amelyeket az elgyengült angol imperialisták már nem tudnak tartani. Görögországot, mely több mint egy évszázadon át élt angol függőségben, az amerikaiak vették át, Törökország, Egyiptom egyre inkább amerikai tartománnyá válik. Beférkőztek a függetlenülő Indiába. Ők támogatják Kínában Csang Kai-sek reakciós rezsimjét. Ők azok, akik Nyugat-Németország amerikai megszállási zónájából és Japánból szeretnének ugródeszkát csinálni a Szovjetunió ellen egy harmadik világháború esetére.

Terveik elérésére legjobb eszköznek tartják, hogy a gyengébb államokat gazdasági függésbe hozzák az amerikai tőkétől. Itt van a kezemben a „World Report" c. folyóiratnak egyik novemberi száma. A folyóirat amerikai szemléletességgel mutatja be a különböző országok pénzromlásának fokát. Minden országot egy-egy felszálló léggömbbel jelképez. Minél nagyobb az illető országban az infláció, annál nagyobb a léggömb. Az első és legnagyobb léggömb Görögországé, amelyben az árak 1937-hez viszonyítva a rajz szerint 16 628%-kal emelkedtek. A következő, valamivel kisebb léggömb Olaszországé, aztán jön Franciaország, Törökország, Ausztria és a többi európai állam. Az első öt inflációsujtotta ország tehát amerikai megállapítás szerint Görögország, Olaszország, Franciaország, Törökország és Ausztria. Hogyha jól megnézzük ezt az öt országot, kiderül, hogy ezek a papa kedvencei, illetőleg az amerikai nagybácsi kedvencei. *(Derültség.)* Megszámlálhatatlan millió dollárkölcsönöket kaptak, azzal az egyetlen eredménnyel, hogy vezetnek az európai infláció élén. Az emberben önkénytelenül felmerül a kérdés, hátha magában az amerikai támogatásban van a hiba, hátha ez az illető országot úgy támogatja, mint az akasztottat a kötél?

Hogy a gondolat eléggé kézenfekvő, arra vonatkozólag legyen szabad saját tapasztalatomból egyet elmondani. Amikor másfél esztendővel ezelőtt az Egyesült Államokban jártam, javában folyt a vita arról, hogy megadják-e Angliának a 3 milliárd 750 millió dollárról szóló kölcsönt. A kölcsön ellenzői azzal érveltek, hogy ilyen összeg alkalmas arra, hogy Anglia modern gépeket, fontos nyersanyagokat vegyen rajta, talpraállítsa iparát és komoly versenytársává legyen az Egyesült Államoknak. A kölcsön támogatói viszont nyiltan hangoztatták, hogy bízzák csak rájuk a kérdésnek ezt a részét, el tudják ők intézni úgy a dolgot, hogy Anglia elkölti a

kölcsönt anélkül, hogy különösebb haszna lenne belőle. És valóban, most, másfél év mulva, Anglia az utolsó fillérig elköltötte a kölcsönt. Mire költötte? Elsősorban dohányt, tejport, mozifilmet, rágógumit és élelmiszert kapott érte és csak öt százalékát tudta modern gépekre és szükséges nyersanyagokra fordítani. Az angol adósságok megnőttek és ma, a kölcsön után, Anglia ott tart, ahol a mádi zsidó: kénytelen a Nemzeti Bank aranytartalékait eladogatni Amerikának, hogy elodázza gazdasági válságának kitörését.

A Marshall-terv, amelyről az utolsó félévben annyit beszélnek, ugyancsak az amerikai behatolás eszköze az európai szárazföldre. Kedves hallgatóim talán emlékeznek rá, hogy néhány nappal ezelőtt bejárta a világsajtót az a hír, hogy a francia mozgóképipar munkásai tüntettek Párizsban és Moch szociáldemokrata belügyminiszter rendőrsége könnyeztető gázzal szórta szét a tüntetőket. A tüntetők az amerikai követség ellen tüntettek amiatt, hogy Léon Blum 1946 júniusában a Franciaországnak juttatott egymilliárd 350 millió dolláros kölcsön fejében olyan előnyökhöz juttatta az amerikai filmipart, hogy miatta tönkrementek a francia filmesek. Az amerikai exportőröknek fontos, hogy európai versenytársaik minél később jelentkezzenek a világpiacon. Egyes országok élelmezési nehézségei, nyugtalanságai mind egy-egy olyan tényező, amely az amerikai imperializmus malmára hajtja a vizet. Gyakran halljuk azt a kifejezést, hogy az „európai káosz" Európát veszélyeztető katasztrófa. Ha aztán a térképen megnézzük, hogy melyek azok az államok, amelyek tényleg a válságban vergődnek, amelyek gazdasági életüket, élelmezési helyzetüket, pénzük szilárdságát nem tudják biztosítani, akkor kiderül, hogy elsősorban azokról van szó, amelyek az amerikai segítés áldásait élvezik. A Marshall-terv sem Európa megsegítését, hanem az amerikai befolyás terjesztését célozza. Engedjék meg, hogy erre vonatkozólag két-három angol és amerikai idézetre hivatkozzam.

A legelőkelőbb angol közgazdasági folyóirat, az „Economist" november 15-i számában megállapítja:

„A Marshall-terv sérti a nemzeti függetlenséget. A Marshall-terv megakadályozza az országokat abban, hogy megtalálják a dollár-függésből a kivezető utat. A Marshall-terv odáig megy, hogy meg akarja fosztani Nagybritanniát attól, hogy személy- és teherszállító hajókat építsen és így visszanyerje háborúelőtti keresőképességének legalább egy részét. A Marshall-terv az amerikai külpolitika legfőbb fegyvere."

Ez a véleménye az „Economist"-nak, a legtekintélyesebb angol közgazdasági folyóiratnak. Walter Lipmann a „New York Herald Tribune"-ban ezt írja: „Egy angol ember a Marshall-tervről azt mondta nekem: ha az önök pénze csak Európa kettéosztása árán kapható, mi úgy járunk, mint azok a szomjas hajótöröttek, akik sós vizet isznak, bár tudják, hogy ettől el fognak pusztulni!" Végül idézem a „La Tribune des Nations" november 7-i cikkét, ahol Virgil Jordan, a National Industrial Conference Board, az amerikai gyárosszövetség elnöke kijelenti, hogy „a Marshall-terv csak az amerikai acél- és vegyi trösztöknek előnyös, amelyek ennek a tervnek a segítségével a többi amerikai ipar rovására el akarják foglalni az európai piacokat". Amint az Elvtársak látják, itt nem Európa megsegítéséről, hanem egész másról van szó.

Szándékosan választottam, kedves Elvtársaim, kizárólag angol és amerikai forrásokat a Marshall-terv és az amerikai terjeszkedés módszereinek jellemzésére. Hiba volna a magyar demokrácia részéről, ha az amerikaiak mellett elfeledkeznénk az angol imperialistákról, akik szintén megérik a pénzüket és akiknek legjobb segítői az angol munkáspárt jobboldali vezetői.

Néhány nappal ezelőtt Attlee, az angol miniszterelnök rádióbeszédet tartott, ahol csak úgy foghegyről kitanított bennünket, keleteurópai demokratákat, az angol demokrácia politikai fölényéről és lejátszotta azt a lemezt, mintha az angol szociáldemokrácia valami középút volna az Egyesült Államok kapitalizmusa és a szovjet kommunizmus között. Mindjárt előljáróban ki kell jelentenem, hogy a legutóbb Londonban lefolyt külügyminiszteri konferencián az angol munkáspárt, mint az amerikai és a szovjet álláspont között önállóan szereplő harmadik, egyáltalán nem volt látható. Bevin félreérthetetlenül és alázatosan szekundált az amerikai Marshallnak.

Ami pedig az angol munkáspárt demokratikus működését illeti, arra vonatkozólag nekünk a legszebb Attlee-beszédnél is világosabban szólnak a tettek. Még nincs egy hónapja, hogy a Franco-kormány gyilkosai megölték Zoroa elvtársat. Bevin szószólója hivatalosan kijelentette, hogy Anglia nem lép közbe, mert Zoroa egy törvényes kormánnyal szállott szembe. Mi, magyar demokraták, emlékszünk rá, hogy nincs még egy esztendeje, Attlee és Bevin kormánya közbe tudott lépni és jegyzéket tudott intézni — nem egyet — a magyar fasiszta összeesküvők érdekében. És tőlünk alig néhányszáz kilométerre fekszik az a Görögország, melynek hősies

demokratáit immár negyedik esztendeje Trumanék és Bevinék együttesen igyekeznek megfojtani. Számunkra nem meglepetés, ha azt halljuk, hogy a jeruzsálemi főmufti, aki három esztendővel ezelőtt még Hitler oldalán szervezte az arab fasisztákat, most Bevin szövetségese. És az sem meglepő számunkra, ha azt halljuk, hogy Palesztinában az arab hadsereg Rommelnél szolgált fasiszta tisztjei mellett 400 angol tiszt is harcol.

Minket nagy tanítóink, Lenin és Sztálin arra tanítottak, hogy mint az egyes embereknél, úgy a pártoknál is ne azt tekintsük, amit önmagukról mondanak, hanem azt nézzük, amit tesznek. Amit az angol munkáspárt jelenlegi vezetői tesznek, az szerte a világon szégyenletes és megalázó kiszolgálása az amerikai imperializmusnak és hóhérmunka a demokráciával szemben. *(Taps.)* Ezt tudnia kell minden magyar demokratának és tudniuk kell különösen a magyar szociáldemokratáknak, akik csak az utolsó hónapokban, elsősorban a francia szociáldemokrata vezetők munkásellenes és áruló fellépése folytán kezdenek rájönni arra, hogy mi is tulajdonképpen ezeknek a szerepe a demokrácia és a reakció harcában.

Az európai demokrácia legöntudatosabb harcosainak, a kommunista pártoknak természetes és szükséges ellentámadása volt az, amikor 1947 szeptemberében Lengyelországban konferenciára gyűltek össze és megegyeztek abban, hogy az Amerikai Egyesült Államok vezette imperialista reakcióval szemben összefognak, egyeztetik működésüket és kicserélik tapasztalataikat. A kilenc nagy európai kommunista pártnak ez az összefogása azonnal új lendületet adott a demokratikus mozgalmaknak, amelyek világszerte nemcsak kivédik a reakció támadásait, hanem maguk is ellentámadásba mennek át.

A magyar demokrácia többé-kevésbbé kezdi ismerni a szomszéd demokráciák gyors megerősödését. Értékeli azt a lépést, amellyel Románia áttért a királyságról a népköztársaságra. A saját tapasztalatából tudja, hogy a demokrácia milyen erősödését jelenti Bulgáriában a Petkov-féle reakciós összeesküvés likvidálása. Ismeri a csehszlovák kétéves terv sikereit. Informálva van arról, hogy Lengyelországban Mikolajczikék szökése után mennyivel erősebb lett és szorosabbra fonódott a demokratikus erők összefogása. A többi ország is hasonló képet mutat. Franciaországban a reakció minden erőfeszítése, a francia szociáldemokraták minden árulása ellenére a kommunista párt tovább fejlődik, maga mögött tudja a lakosság harminc százalékát. A szakszervezetek egységének szét-

tépése megtört a Kommunista Párt erején. Olaszországban most alakult meg a népfront, mely egyesíti a demokrácia erőit. A reakció ott kénytelen volt elhalasztani az őszre kiírt országgyűlési választásokat, mert félt a baloldal győzelmétől.

Görögország hősies népe immár negyedik éve küzd a Kommunista Párt vezetése alatt a görög fasiszták, az amerikai és angol imperialisták együttes ereje ellen. E harc közepette felszabadították az ország több mint egyharmadát, megalakították a demokratikus Görögország kormányát *(taps)* és erős, fegyelmezett hadsereget hoztak létre a görög nép védelmére. A Magyar Kommunista Párt, de az egész magyar demokrácia nevében innen küldjük forró szerencsekívánatainkat a hősies görög nép és felszabadító hadserege felé. *(Taps.)*

Távol-Keleten a kínai néphadsereg, kommunista vezetőivel az élén már Kína egyharmadát felszabadította és 150 millió lakos támogatja felszabadító harcukat. Csang Kai-sek és reakciós klikkje egyedül és kizárólag az amerikai imperializmus nehéz dollármilliárdokat felemésztő támogatásának köszönheti, hogy a népfelszabadítók még nem söpörték a tengerbe. Az indonéz szigetek szabadságot követelő népei ugyancsak fegyveresen védekeznek a holland, angol, amerikai gyarmatosítók leigázó kísérleteivel szemben.

E felsorolást nem fejezhetem be méltóbban, mint a hatalmas Szovjetunió sikereinek felsorolásával.

Most, amikor a kapitalista országok egyik korlátozást a másik után kénytelenek bevezetni, a Szovjetunió megszüntette a jegyrendszert és szabaddá tette az élelmiszerek és iparcikkek vásárlását. Ezt csak az tette lehetővé, hogy a fasizmus megsemmisítésében annyi hősiességet tanusító szovjet hazafiak a béke megszilárdításában is lankadatlanul küzdenek és a munka frontján, az újjáépítés terén olyan eredményeket értek el, amelyek joggal ejtik bámulatba a világot. Szerte a világon elterjedt az a hír, hogy az ötéves tervet négy év alatt fogják befejezni. *(Taps.)* És mindenki biztos lehet abban, hogy mint eddig minden elhatározásukat, ezt is végre fogják hajtani.

A világ békeszerető demokratái számára a felmérhetetlen gazdasági megerősödésnél is fontosabb az a kolosszális politikai és morális erő, amelyet a Szovjetunió imperializmus és reakció elleni küzdelme jelent. Amint a fasiszta barbárság elleni küzdelemben a nagy Szovjetunió szabad népei és a dicső Vörös Hadsereg *(taps)* voltak a haladó emberiség döntő védőbástyái, úgy most, amikor az imperialista világuralmi vágy fenyegeti a népek szabadságát és függetlenségét, újra

a Szovjetunió felé fordul a világon minden hazáját szerető, békéjét és boldogulását kereső demokrata tekintete.

Ma újra a hős szovjet nép és bölcs, nagy vezére, Sztálin *(éljenzés, nagy taps)* állnak elsősorban őrt a békénket és boldogulásunkat fenyegető sötét erőkkel szemben. A mi népünk számára külön megtiszteltetés, hogy Sztálin elvtárs a magyarság megértő, nagy barátja. Attól az időtől kezdve, hogy elesettségünkben elsőnek nyujtott segítséget, a tarpai árvíz áldozatainak néhány nappal ezelőtt adott segítségig száz formában járt kezünkre, hogy talpraállhassunk és megindulhassunk a felemelkedés útján. *(Taps.)*

Összegezve: a demokrácia erői nemcsak Magyarországon, de világszerte fejlődnek és támadásba mentek át. A két táborra oszlott világot ma az jellemzi, hogy ahol az amerikai imperializmus befolyása érvényesül, ott félelem, bizonytalanság uralkodik, inflációk, válságok, belső harcok dúlnak. A népi demokráciák országaira ezzel szemben a jövőbe vetett bizalom, a békés fejlődés, a nyugodt építő munka jellemző. A magyar demokrácia nagy érdeme, hogy hazánkat abba a frontba tudta állítani, amely a békét és a nyugodt fejlődést biztosítja.

A reakció suttogó propagandája, mióta észrevette, hogy a magyar demokrácia biztosítani tudja hazánk helyét Európa e táján a többi szabad nép között, azt állítja, hogy már megint rosszul választunk, hogy már megint a vesztes fél, értsd a harmadik világháborúban vesztes fél oldalára állunk. Az ilyen állítással nyugodtan szembe kell nézni és meg kell magyarázni, hogy nem lehet rossz az a politika, amely a szomszéd népekkel való becsületes, egészséges és őszinte jóviszonyon alapszik. Bennünket a második világháborúban azért ért szörnyű katasztrófa, mert a fasiszta reakció mellé, a szomszéd népek elnyomásának és gyűlöletének vonalára álltunk. Tanultunk a második világháború tanulságaiból és el vagyunk szánva, hogy kitartunk a béke, a szabadság, a népek önállóságának és függetlenségének védelmezői táborában. *(Taps.)*

A magyar demokrácia és benne Pártunk, az 1948-as centenáris év kezdetén, bizalommal tekint a jövőbe. Száz év óta először történik meg, hogy a magyar dolgozó nép meg tudja valósítani és tovább tudja fejleszteni mindazokat a célokat és eszméket, amelyeket Kossuth, Petőfi, Táncsics és az 1848-as haladó magyar nép maga elé tűzött. Az eddig elért gazdasági és politikai eredmények biztosítékai annak, hogy nemcsak megvalósítjuk a 48-as ideálokat, hanem tovább haladunk a népi demokrácia építésében a szocializmus útján. *(Taps.)*

A magyar demokrácia feladatai

Gazdasági téren legfontosabb feladatunk megerősíteni és megemészteni mindazt, amit eddig elértünk. Vonatkozik ez elsősorban az államosított üzemekre és bankokra. Demokratizálni kell a vezetőségeket, hogy olyan emberek kezében legyen az intézkedés, akik valóban a nép érdekeit és nem a régi tulajdonosokét tartják szem előtt. Tovább ki kell építeni a munkásigazgatók jólbevált intézményét. Gondoskodni kell arról, hogy az államosított üzemek deficitje minél előbb megszűnjön. Meg kell változtatni azt az árpolitikát, mely az államosított ipar termékeit mesterségesen, állami hozzájárulással alacsonyan tartja és így szénnel, vassal, acéllal, villanyossággal mintegy szubvencionálja, külön jutalomban részesíti a luxusiparokat és a magánkézben lévő iparokat. A hároméves tervet — melyet a reakció már oly szívesen eltemetett volna — lendületbe kell hozni. Munkaversenyekkel, értékes jutalmakkal fokozni kell iránta a dolgozók érdeklődését és az üzemek teljesítményét.

A legdöntőbb tennivaló azonban a munkafegyelem és munkateljesítmény helyreállítása. A dolgozók életszínvonalának emelésére irányuló minden törekvésünk kudarcra van ítélve, ha a munkás kevesebbet termel a demokráciának, mint amennyit a régi úri rendszernek termelt. Az ország csak azokkal a javakkal rendelkezik, melyeket munkásai, parasztjai termelnek, vagy a termelvények ellenében külföldről beszerez. Ha az egy munkásra eső termelvény kisebb, mint a háború előtt, úgy kevesebb élelem, ruha, fűtés, lakás jut egy-egy dolgozóra. Ezért minden olyan norma, amely túlkevés termelést vesz alapul, vagy olyan béremelés, mely mögött nem áll a termelés megfelelő emelkedése, feltétlenül az életszínvonal csökkenéséhez vezet.

Engedjék meg, hogy egynéhány példával illusztráljam ezt. Megnéztük egy téglagyár bérviszonyait. Kiderült, hogy 1939-ben 1000 tégla előállítására 24 munkaóra, 1947 júliusában pedig 39 munkaóra kellett. Ugyanakkor ezt a teljesítményt már úgy tekintették, mint a gyári norma 200, sőt 300%-os teljesítését. Világos, hogy ha egy tégla elkészítéséhez a demokráciában kétszerannyi munkaidőt használnak, akkor nem tudjuk meggyorsítani az annyira szükséges lakásépítést. A bőriparban, ahol az összes munkások 84%-a akkordban dolgozik és a papíron 66%-kal múlják felül átlagban a normát, az egy főre eső tényleges termelés csupán 54.5%-a a békebelinek. Természetes, hogy ilyen alacsony teljesítmény mellett csak drága le-

het a dolgozóknak annyira szükséges cipő. A bányászat, mint mondottuk, már elérte a békebeli termelés mennyiségét. Ezt az eredményt azonban a munkáslétszám óriási emelésével tudtuk csak elérni, mert ugyanazt a szénmennyiséget most 45%-kal több munkás termeli ki. Világos, hogy ipari termelésünknek ez a döntő nyersanyaga emiatt hasonlíthatatlanul drágább, mint a békében volt. A példákat a végtelenségig lehetne sorolni.

Jelenleg az a helyzet, hogy az öntudatos, fegyelmezett munkást, aki ledolgozza lelkiismeretesen a napi 8 óráját, megkárosítják azok, akik lopják a napot, akik lógnak az üzemekben, vagy selejtes darabokat készítenek. Egy nagy acélgyár munkásigazgatója felhívta a figyelmemet arra, hogy a háború előtt a gyárában a munka megindulása után 20 perccel a motorok bekapcsolása következtében a villanyáram-fogyasztás már a maximális volt és lényegtelen hullámzásokkal ilyen is maradt az utolsó munkaóráig, amikor már a fáradtság következtében újra csökkenés mutatkozott. Jelenleg az a helyzet a gyárában, hogy a maximális energiahasználatot nem 20 — hanem 1 óra 20 perc múlva érik el. Ez annyit jelent, hogy a munkások a munka kezdetén egy órával hosszabban készülődnek és eltarisznyázzák az időt. Ugyanebben a gyárban az energiahasználat csökkenése most nem az utolsó munkaórában jelentkezik, hanem már az ötödik munkaórában és szakadatlanul csökken a munka befejeződéséig.

Minden dolgozó érdeke megköveteli, hogy a fegyelem, a munkateljesítmény ne csak elérje, de túl is haladja a békebelit, különben nem tudjuk a dolgozók életszínvonalát a békebeli fölé emelni.

Az új kollektív szerződéssel szemben a munkások között komoly elégedetlenség tapasztalható. Az elégedetlenség egy része a tényleg meglevő hibákra vonatkozik és ki kell küszöbölni. A morgás más része azonban abból adódik, hogy az új normák rá akarják szorítani a dolgozókat, hogy megközelítsék a békebeli bérekért a békebeli termelést. A helyes és reális normák megállapítása mellett kitüntetésekkel és komoly anyagi jutalmakkal kell serkenteni azokat a munkásokat és csoportokat, amelyek a teljesítményt valóban fokozzák. Gondoskodni kell a kollektív szerződés kisebb hibáinak kiküszöböléséről és főleg arról, hogy a normák könnyen áttekinthetők legyenek és hogy a munkás óráról-órára, napról-napra maga ki tudja számítani, hogy mennyit keres.

A munkafegyelem helyreállítása gazdasági életünk központi kérdése. Az állami üzemek deficitje és a drágaság jelentékeny rész-

ben az alacsony munkateljesítmény eredménye, annál is inkább, mert a megállapítások szerint a mezőgazdaságban is a munka termelékenysége csak 70 százaléka a békebelinek. Emellett hasonlíthatatlanul nagyobb súlyt kell fektetni a munka és a termelés megszervezésének kérdéseire, mint ahogy eddig történt. A munkásfeltalálók és észszerűsítők kitüntetése és jutalmazása csak az első lépés ezen a téren. A mi mérnöki karunknak elévülhetetlen érdemei vannak az újjáépítés terén, de az elmúlt 25 esztendőben a legkisebb ellenállás vonalát követte és ezért most elsősorban a normák leszorítására vette az irányt. Ezen is változtatni kell. A helyes és pontos normák kidolgozása mellett a munkafolyamat jó megszervezésével, az anyaggal való takarékoskodással és hasonló rendszabályokkal is emelni kell a munka annyira szükséges termelékenységét.

Folytatni kell a gyárakban és az üzemekben a befurakodott fasiszták, nyugatosok és egyéb szabotálók eltávolítását. Küzdeni kell a lopások ellen. Ha az ember bányavidéken jár, gyakran látja, hogy teljesen új, használatlan, kettéfűrészelt bányafát visznek magukkal a munkások, tüzelés céljára. Az ilyet természetesen le kell állítani.

Ha gyorsan és pontosan helyreállítjuk a munkafegyelmet és megvalósítjuk mindazt, ami a munkateljesítményt a békebeli fölé emeli, úgy a jövő év végéig nemcsak elérhetjük, de túl is haladhatjuk az utolsó békeesztendő színvonalát. Az öntudatos munkás, elsősorban a példaadó kommunista, erre vegye az irányt. *(Taps.)*

A mezőgazdaságban is a fő kérdés a termelékenység emelése. A háború rontásai után át kell térni a minőségi termelésre. Fel kell javítani a háború alatt leromlott állatállományt és vetőmagot is. Meg kell gyorsítani a sok munkát követelő növények termesztését vagy meghonosítását. A hároméves tervben előre kell hozni az öntözést, ami a falusi munkanélküliség csökkenéséhez is hozzá fog járulni.

A döntő kérdés azonban a szövetkezetek fejlődésének meggyorsítása. Az álszövetkezetek kiirtása mellett meg kell szabadítani a szövetkezeteket a kapitalista csökevényektől és hozzátehetjük, a kapitalista vezetőktől is, akik sokkal szívesebben dolgoznak a régi tőkésekkel, mint a szövetkezetekkel. Egyre-másra tapasztaljuk, hogy a szövetkezeti központok bizományosul előszeretettel magán-nagykereskedőket alkalmaznak. Például a szövetkezeti állatvásárlásban a falusi szövetkezetek alig 1%-kal részesültek. Az állatvásárlások 99%-át a szövetkezetek részére a régi állatkereskedők eszközölték. A szövetkezet részére átengedett textiláruk, műtrágya és egyéb anya-

gok is nagyon gyakran közvetítő magánkereskedőkhöz jutnak. Ezen feltétlenül változtatni kell.

A legfontosabb azonban, hogy a szövetkezeti mozgalmon belül első helyre kell állítani a földművesszövetkezeteket, *(taps)* amelyek taglétszáma, vagyona és főleg a termelésben elfoglalt jelentősége minden mást felülmúl. A most folyó esztendőnek mezőgazdasági feladatai között a legfontosabb ez. Ezt tekintse minden kommunista központi feladatának. Ide összpontosítsa figyelmét és a rendelkezésre álló anyagi erőket. Az újgazdák és a kisbirtokosok többtermelésének és életszínvonala emelkedésének útja csakis a földművesszövetkezetek gyors kifejlesztésén keresztül vezet.

Gondoskodnunk kell a földreform gyors befejezéséről, úgy, hogy egyetlen újgazda ne legyen, aki július 1-ig meg nem kapta volna a telekkönyvi kivonatát. Rá kell menni most a házhely kérdésére, mert ezt eddig elhanyagoltuk és az eredmény az, hogy rengeteg kisember — munkás, iparos — nem tud magának új házat építeni.

A politika terén tovább kell erősíteni és építeni a demokráciát. A magyar demokrácia legfőbb pillére a munkásegység. A munkásegység ellenségei a Szociáldemokrata Párton belül nálunk is — akár más országokban — arra törekednek, hogy éket verjenek a két munkáspárt közé, elszigeteljék a Kommunista Pártot és ezzel gyengítsék a demokráciát, mint Bevinék Angliában és Blumék Franciaországban. A jobboldali szociáldemokraták nálunk is nem egyszer a szélső reakció szóvivői voltak. A választások után ezek a jobboldaliak a koalíció ellen léptek fel és így szét akarták törni a demokratikus pártok összefogását. Utána ismételten Pfeifferék megmentésén fáradoztak. Mi örömmel üdvözöljük azt a tisztulási folyamatot, amely a szociáldemokrata testvérpártban a reakciós jobboldal ellen megindult és első eredményképpen a munkásegység jelentékeny megszilárdulásához vezetett. *(Taps.)* A magyar demokrácia nagy megerősödését fogja jelenteni, ha a Szociáldemokrata Párt kizárja a vezetésből a munkásegység és a Szovjetunió ellenségeit. Mi helyeseljük, hogy a két munkáspárt alsó szervei közös pártnapokon, közös üzemi gyűléseken, közös akciókban, a mindennapi élet gyakorlatában valósítják meg és erősítik a munkásegységet és meg vagyunk győződve róla, hogy a közös harc, a közös munka még jobban erősíteni fogja az egységes osztály és összetartozás tudatát. *(Taps.)* Ugyanakkor mi változatlanul valljuk, hogy az egységes munkásosztály érdekeit egy egyesült munkáspárt szolgálja a legjobban. *(Nagy taps.)* A történelmi fejlődés is ebbe az irányba mutat és ezért gondosan

kell ápolni és fejleszteni mindazokat a tényezőket, melyek ezt elősegítik.

A reakció veresége a koalíció többi pártjaiban is azoknak a vezetését erősítette meg, akik a népi demokrácia hívei. A mai kormánykoalíció — bár tagjai most is a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front régi pártjai — már egészen más alakulat, mint 1945-ben volt. Akkor Nagy Ferencék a Függetlenségi Frontot kényszerű átmenetnek és lényegében fedőszervnek tekintették, amely lehetővé tette számukra az időnyerést és megkönnyítette az összeesküvés szervezését. Most, amikor a koalíciós pártok vezetése demokratikus kezekbe ment át, új lehetőségek nyílnak meg a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front számára. Most valóban a népi demokrácia eleven tömegszervezetévé válhatnak és új demokratikus tartalommal megtöltve végezhetik mindazokat a funkciókat, melyekre régi összetételüknél fogva alkalmatlanok voltak. A magyar demokrácia megerősödése és egészséges fejlődése következtében a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front pártjai közelebb állnak egymáshoz most, mint fennállásuk folyamán bármikor. Erre rá kell mutatni. Ezt tudatosítani kell, mert ebből a tényből egész demokráciánk egészséges átszervezése és továbbfejlődése adódhat.

A Magyar Nemzeti Függetlenségi Frontnak most nyílik meg a lehetősége, hogy széles, új tömegalapokra helyezkedhet; egész demokráciánk további megerősödésének döntő előfeltétele, hogy ez az átalakulás meg is történjék.

A magyar demokrácia nem egyetlen hatalmas ütközetben verte meg ellenségét, a reakciót, hanem egy sor kisebb-nagyobb győzelem és siker együttes eredményeképpen állott elő az a helyzet, hogy a reakció lényegében elvesztette a csatát. A demokrácia mennyiségi győzelmei összeadva minőségibe csaptak át. A reakció veresége nemcsak abban állt, hogy vezetőit leleplezték és politikailag kiküszöbölték a magyar életből. Nemcsak felül, vezető rétegében szenvedett vereséget a régi úri rend, hanem megingott híveinek tömegbázisa. Az utolsó két esztendőben egyik vereség a másik után érte őket. Tanácstalanok, demoralizáltak, politikai szervezeteik ritkulnak és egyetlen reményük az, hogy egy új világháború, illetve az amerikai imperializmus fogja őket a nyeregbe visszasegíteni.

A demokráciának gondoskodnia kell arról, hogy ezek a reakciós elemek ne találjanak új menedéket a koalíció vagy az ellenzéki pártok soraiban. Egyben arról is gondoskodni kell, hogy azok, akik kezdenek jobb belátásra jutni, megtalálják az utat a demokráciához.

Gondosan fel kell kutatni azokat a gócokat, ahol a reakció még a demokrácia intézményeiben megvetette a lábát. Most, a demokrácia negyedik évében jutunk oda, hogy pl. a közoktatást megtisztítsuk az oda behúzódott reakciós elemektől. *(Taps.)* A munka itt már kezdetét vette, de az első lépésen még nem jutottunk túl. A bíróságokat is, melyek oly gyakran hoznak felháborító és a demokráciára szégyenletes ítéleteket, az idén szemügyre fogjuk venni és intézményesen gondoskodunk arról, hogy az új magyar szellem közéjük is teljes erővel benyomuljon. *(Taps.)* Az egyetemek — különösen az utolsó időben — szintén egy sor intézkedésükkel mutatták, hogy az egyetemi autonómia örve alatt a demokrácia ellenségei jól érzik magukat és igyekeznek az ifjúságot a demokrácia ellen nevelni. Itt is erőteljesen közbe kell lépni. Nem szabad egy pillanatra sem elfelejteni, hogy a reakció nemzetgazdasági életünk hatalmas területeit tartja kézben és hogy százféle módon tudja érvényesíteni befolyását, gyakran még a munkásosztályra is.

Végül a demokrácia ezévi feladatai között ott van az egyház és a népi köztársaság viszonyának rendezése. Meg kell szüntetni azt a tarthatatlan állapotot, hogy a magyar nép ellenségeinek zöme az egyházak, elsősorban a római katolikus egyház palástja mögé búvik. *(Helyeslés.)* A szomszédos népi demokráciákban a döntő egyházak már mindenütt megtalálták az állammal való együttélés módját. A fiatal magyar demokrácia három esztendőn keresztül mindent megtett arra, hogy a katolikus egyházat is bevonja a nemzet talpraállításának nagy munkájába. Meg kell állapítani, hogy siker nélkül. A magyar katolikus egyház vezetőinek többsége, Mindszenty Józseffel élén, még ma sem ismeri el a köztársaságot. Vissza kívánja állítani a régi úri nagybirtokot, ellenzi a hároméves tervet és a demokrácia minden egészséges kezdeményezését. S mint legutóbb tapasztalhattuk, elvakultságában még az 1848-as nagy idők nemzeti hagyományait is lábbal tiporja. A magyar nép, a magyar dolgozó nép, a magyar demokrácia áldozatos erőfeszítéseit és eredményeit még az ellenséges külföld is elismeri, csak a mi főpapjaink süketek és vakok az újjáéledő nemzettel szemben. A magyar demokrácia békülékeny gesztusait, bölcs politikai önmérsékletét és azt, hogy az egyes problémák felvetésének időpontját maga szabja meg, gyengeségének tekintik ezek az urak és ahol lehet, gátolják az újjáépítés menetét. Csüggedést és elkeseredést igyekeznek kelteni és ezzel növelik népünk szenvedését.

A magyar demokrácia eddig minden problémát, mely elé a történelem állította, megoldott. Amikor napirendre tűzi, végezni fog azzal a reakcióval is, mely az egyház köntöse mögé búvik. *(Helyeslő, lelkes nagy taps.)* Biztosíthatunk minden dolgozó magyart, hogy nem ismerünk tréfát az egyházzal szemben sem, amikor a földosztás eredményét, a fölhözjutott 700 000 magyar paraszt érdekeit meg kell védeni. És ugyanúgy biztosíthatunk minden magyar hazafit, hogy az 1848-as nagy nemzeti hagyományokat, amelyek mindannyiunk előtt szentek, még a bíboros hercegprímástól sem engedjük bemocskolni, meggyalázni. *(Helyeslő, nagy taps.)* Azok a jóhiszeműek pedig, akik nem voltak tisztában eddig azzal, hogy hova visz az út, amire Mindszentyék szeretnék lökni az országot, most megértik, hogy ezek az urak, ha 1848-ban éltek volna — akkor Haynau és az osztrák zsoldosok oldalán küzdöttek volna Kossuth, Petőfi, a magyar nép megújhodása és felemelkedése ellen. Ma, 1948-ban a demokrácia, a földosztás, a hároméves terv és a béke ellen küzdenek. Mert legyünk tisztában azzal: a reakciónak, köztük az egyházi reakciónak, tervei megvalósításához csak egy reménye van, a véres, pusztító háború, a magyar nép újabb százezreinek nyomora és pusztulása.

A reakció ma a háború, a pusztulás, a nyugtalanság és a mérhetetlen szenvedés. A demokrácia pedig a béke, a nyugalom és sokat szenvedett hazánk felvirágoztatása. *(Nagy taps.)* Ezért vagyunk mi, magyar kommunisták, demokraták és ezért fogjuk végigvinni következetesen és megalkuvás nélkül a népi demokrácia minden célkitűzését. A csatátvesztett reakciót módszeresen, lépésről-lépésre fogjuk kiszorítani, bárhol is keressenek tanyát és éberen fogunk őrködni azon, hogy ne szervezkedhessenek és ne zavarhassák nemzetünk felemelkedését.

A demokrácia döntő győzelmeivel Pártunk jelentősége is megnőtt. Mi vagyunk az ország legnagyobb munkás- és parasztpártja. A dolgozó kisemberek, haladó értelmiség, a magyar nép milliós tömegei belénk helyezték bizalmukat. Tőlünk várják még fokozottabban, mint eddig, a vezetést, az útmutatást, a példaadást. Ahogy megnőtt hazánk nemzetközi jelentősége, úgy megnőtt Pártunk nemzetközi befolyása is. Ezért hívtak meg bennünket a kilenc nagy európai kommunista párt összefogásához. *(Taps.)* A fokozott várakozásnak és feladatoknak csak úgy tudunk megfelelni, ha minden erővel továbbszilárdítjuk, szélesítjük és mélyítjük tömegbázisunkat. Különösen az ipari munkásság, a vidéki városok dolgozóinak további megnyerésére kell súlyt helyezni. Ez a MKP központi feladata a folyó évben

is. Abban a mértékben, ahogy a dolgozó tömegekben el tudjuk mélyíteni gyökereinket, meg fogunk tudni felelni a reánk háruló fokozott feladatoknak.

Tömegbefolyásunk további kiterjesztése álljon a központjában a kommunista munkának. Különösen az ipari munkásság, a vidéki városok dolgozóinak további megnyerésére kell súlyt helyezni. A Párt szervezeti erősítése változatlanul főfeladatunk legyen. Erre azért is fel kell hívni a figyelmet, mert a választások után volt egy bizonyos ellanyhulás. Sok elvtárs azt hitte, hogy azzal, hogy a legnagyobb párt lettünk, már minden el van intézve, Helyenként ezzel kapcsolatban bizonyos elbizakodottság tapasztalható. Az elvtársak azt hiszik, hogy nincs szükség már tovább szervező, felvilágosító, Pártunk befolyását elmélyítő munkára. Ezeknek az elbizakodottaknak figyelmébe ajánlom, hogy október folyamán, amikor a reakció a végsőkig megfeszítette háborús propagandáját és helyenként háborús hisztériát tudott kiváltani, ott elvtársaink egyrésze is ennek a hangulatnak a hatása alá került. Az is előfordult, hogy elvtársaink vadsztrájkokban vettek részt, olyan leállásokban, melyeknek tulajdonképpeni elindítói a munkásságba beszivárgott demokráciaellenes elemek voltak.

A francia sztrájkokkal kapcsolatban is bizonyos zavar volt tapasztalható. Felmerült az a kérdés, hogyha a sztrájk jó Franciaországban, miért nem jó Magyarországon. Ezek az elvtársak elméleti képzettségük hiányában nem látták meg a különbséget, mely Franciaország népellenes kormánya és a népi demokratikus magyar kormány között van. És nem vették észre, hogy ami Franciaországban helyes és szükséges védekező harc, az Magyarországon a reakció malmára hajtja a vizet.

Ebből és sok más jelenségből azt a tapasztalatot kell leszűrnünk, hogy Pártunk elméleti színvonalát az eddiginél gyorsabb tempóban kell emelni. Erősíteni kell a választások után meglazult párt- és munkafegyelmet. Fokozni kell Pártunk sorain belül és kívül a korrupció elleni harcot. Pártunk ebben a tekintetben példát mutat és kívánatos volna, ha a többi koalíciós párt ebben is követne, sőt azért sem haragudnánk, ha esetleg felül is múlna bennünket. *(Derültség.)* Gyakran tapasztalunk pártszerűtlen magatartást. Előadóink egyrésze nem megy el a hirdetett gyűlésekre. Figyelmen kívül hagyja a Párt utasításait. A Párt illetékes szerveinek megkerülésével intézkedik és ezzel Pártunk munkájának és befolyásának árt. Helyenként újra tapasztalható bizonyos értelmiségellenes beállított-

ság, amelyet feltétlenül likvidálni kell, különben Pártunk örvendetes benyomulása az értelmiség közé meg fog torpanni. Nem szabad engedni, hogy az ellenség beszivárogjon soraink közé. A párttagsági könyvek kicserélését, mely küszöbön áll, egybe kell kötni azzal, hogy kiiktassuk soraink közül azokat, akik nem mutatkoznak méltónak arra, hogy Pártunk tagjai legyenek. *(Taps.)*

A magyar reakció — ismételjük — még távolról sem adta fel a harcot és bár helyzete, veszteségei után, eléggé kilátástalan, még mindig külföldi imperialisták segítségében reménykedik. Ezt megállapíthattuk októberben, mikor a régi úri rend hiveinek sikerült valóságos háborús hisztériát létrehozni. A magyar demokráciának és minden kommunistának ebben a helyzetben módja volt újra tapasztalni, hogy Pártunk résen áll és tudja a kötelességét. Október végén, amikor a háborús hírverés okozta hisztéria a tetőpontjára hágott, Pártunk kemény kézzel belenyúlt az eseményekbe. Leleplezte a háborús hírverés alaptalanságait, egy sor rendszabályt foganatosított a spekuláció és árdrágítás ellen. Leleplezte a Pfeiffer-párt fasiszta jellegét és felszólította a magyar demokratákat, élükön a kommunistákkal, hogy menjenek ellentámadásba. Szinte napokon belül megfordult a politikai légjárás. A reakció egy héten belül defenzívába, védekezésbe szorult. A Pfeiffer-pártot az egész nemzet helyeslése mellett likvidálták és egy sor intézkedéssel — amilyen a bankok államosítása, a munkásbíróság és hasonlóak — továbbvittük és megszilárdítottuk a demokrácia helyzetét. Így biztosítottuk, hogy hazánk annyi hányattatás és szenvedés után ezúttal nyugalomban és békésen ülhette meg a karácsony ünnepét. Népünk újra tapasztalta és érezte, hogy a magyar demokrácia fejlődése és biztonsága fölött éberen és kemény kézzel őrködik a Magyar Kommunista Párt.

Befejezésül engedjék meg kedves Elvtársaim, hogy Pártunkról egy külföldi véleményt idézzek. A Nemzetközi Kérdések Angol Királyi Intézetének, — szóval egy félhivatalos angol intézménynek — a folyóirata novemberben a választások tapasztalatai alapján azt mondja Pártunkról:

„A választási harcok folyamán már világossá vált, hogy a Kommunista Párt ereje összekovácsoltságában rejlett és vezetőinek szellemi fölényében, mely kétségtelenül nagyobb, mint bármely más párté Magyarországon. Végül abban a következetességben és leleményességben, mellyel pozícióikat meg tudták erősíteni. Egy másik tulajdonságuk, amely a választások folya-

mán világossá vált: rugalmasságuk ... De a legfőbb vonzóerejük munkájuk lendületében és erejében rejlett."

Amint az Elvtársak látják, ez egészen más hang, mint ahogy rólunk, mondjuk két-három évvel ezelőtt az ilyen külföldi körökben beszéltek. Ez azt mutatja, hogy világszerte felfigyelnek Pártunk megnövekedett erejére, jelentőségére és sikereire. Minden magyar kommunista merítsen erőt és serkentést azokból a sikerekből, melyeket Pártunk vezetése alatt a magyar demokrácia elért. Legyen tudatában erejének és felelőssége megnövekedésének és ugyanakkor maradjon éber és készen arra, hogy a dolgozó nép ellenségeinek minden megmozdulására megfelelő választ adjon. A Magyar Kommunista Párt a jövőben legyen az eddiginél is önfeláldozóbb, fegyelmezettebb, eredményeket felmutatni tudóbb, éber és elszánt harcosa a magyar népi demokráciának. Így fogjuk valóraváltani és továbbfejleszteni a 100 év előtti demokratikus forradalom eszményeit és létrehozni azt az országot, melyért már Kossuth, Petőfi, Táncsics küzdöttek, a szabad, a független, erős és virágzó népi köztársaságot. *(A hallgatóság feláll és ütemesen tapsolva percekig élteti Rákosi elvtársat.)*

Zárszó

Kedves Elvtársak!

Körülbelül harminc hozzászóló volt és amennyire meg tudtam állapítani, egyetértenek azzal a vonallal, amelyet itt a Politikai Bizottság megbízásából a konferencia elé terjesztettem, úgyhogy különös vitapontokra való válaszolásnak a szükségessége nem forog fenn. Ellenben felmerült egy csomó új szempont, vagy olyan kérdés, amit mi még nem világítottunk meg eléggé és ezért ezekre részben a hozzászólók sorrendjében válaszolok.

Mindjárt azzal kezdem, amiről Dögei elvtársunk, mint utolsó felszólaló beszélt, és amit Simó elvtárs Csanádból, mint első felszólaló ugyancsak megpendített: ez a panaszkodási láz. Való, hogy a demokráciában rengeteget panaszkodnak. Ezt magam is gyakran tapasztalom. Kimegyek pl. a piacra, észrevesz az egyik elárusítónő, örömében összecsapja a kezét és elkezd kiabálni: „Asszonyok, asszonyok, itt van Rákosi elvtárs, gyertek, panaszkodjatok!" *(Derültség.)* Az asszonyok körém gyűlnek és azt mondom: „Hátha nem is panaszkodni akarnak, hanem dicsekedni." Erre elnevették magukat és senki sem panaszkodott. *(Derültség, taps.)*

Kedves Elvtársak, a panaszkodásnak csakúgy, mint a suttogó propagandának szerepe van a demokrácia és a reakció harcában. A reakció a panaszkodáson keresztül akarja fokozni az elégedetlenséget, vagy a panaszkodásokon keresztül akarja elmosni, elkenni azt a tényt, hogy a demokráciának igenis, nagy sikerei vannak. Erre nézve éppen Simó elvtárs mondotta, hogy amikor felvették ezzel a panaszkodási lázzal a harcot, egyszerre szinte dicsekvési lázba csaptak át. Beszélt egy nem kommunista újgazdának a leveléről, aki leírta, hogy életében először él végre emberi módon. Hasonló levelet írhatna lényegében a 700 000 újgazda és földhözjuttatott igen jelentékeny része is. Ahol az emberek alap nélkül panaszkodnak, ott meg kell nekik magyarázni, hogy a panaszkodásnak is legyen már határa. Mi is a demokrácia pozitív oldalaira fektessük a súlyt annál is inkább, mert kezd lenni már elég eldicsekedni valónk is.

Bencze elvtárs felhívta figyelmünket arra, hogy Zemplén megyében, Kossuth megyéjében a Párt sikerének jelentékeny részét annak köszönheti, hogy meg tudta nyerni a pártfunkciók számára a tekintélyes középparasztokat. Azt hiszem, Elvtársaim, ezt a jó szokást nemcsak Zemplén megyében, de az egész országban el kell terjeszteni. Mi már két esztendő óta kérjük az elvtársakat, hogy vigyázzanak arra, hogy a Kommunista Párt a rendes, megbecsült, dolgozó emberek pártja legyen. Természetes, hogy rendes, megbecsült, tekintélyes dolgozó emberek a faluban nagyon gyakran a középparasztok között vannak. Le kell gyűrni azt a régi világból való, kissé szektáriánus elképzelést, hogy a Kommunista Párt tulajdonképpen a teljesen elesett, földhözragadt, szegény emberek pártja. Ez a beállítottság akadályozza, hogy megnyerjük magunknak azokat a középparasztokat, akik egyébként helyesnek, jónak látják Pártunkat és szívesen belépnének hozzánk, ha nem ütköznének ebbe a szektáriánus, szűkre szabott szellembe. Minden megyebizottságunk figyelmébe ajánlom, tanulmányozzák a zemplénmegyei módszereket.

Köböl elvtárs felhívta a figyelmünket arra, hogy most, amikor a szociáldemokrata balszárny támadásba ment át és a szociáldemokrata jobbszárny érzi, hogy kezd talajt veszíteni, hirtelen színt változtat, mint a kaméleon és helyenként szélsőbaloldali húrokat penget. Ez nem új taktika náluk és vigyázni kell, hogy senki be ne dőljön nekik. Mi már ezt ismerjük, láttuk az utolsó három évben néhányszor. Minket meg nem tévesztenek, de nem felejtjük el azokat a szeptemberi napokat, amikor a szociáldemokrata jobboldal nyiltan színt vallott és a magyar reakció szélső jobboldalát képezte.

Meg kell szűnni annak a helyzetnek, hogy a magyar reakció a Szociáldemokrata Párt jobbszárnyában lássa reménységét és időnként előharcosát.

Balogh elvtárs felvetette azt a kérdést, hogy a taggyűlésekre engedjük be a pártonkívülieket. Kedves Elvtársaim! Én ezt a javaslatot üdvözlöm és helyesnek tartom. Különösen a falun rendkívül fontos, hogy a kommunisták taggyűléseikre is engedjék be a pártonkívülieket. Előfordulhatnak nagy ritkán kényes kérdések, amik csak a pártot illetik, ilyenkor zárt taggyűlést lehet tartani. Ilyen egy esztendőben ritkán lesz, nem minden hónapban; a többinél pedig jöjjenek oda a pártonkívüliek. Ez emelni fogja a Párt tömegbefolyását, hozzászoktatja a pártonkívülieket vagy a többi párt embereit, hogy a Kommunista Párt politikai taggyűlésén keresztül tanulják meg megismerni az ország kérdéseit. Azonkívül eltűnik az a sértődöttség, ami néha a falun tapasztalható amiatt, hogy a kommunisták nehezen engedik magukhoz a többieket. Ez a javaslat megszívlelésre méltó: el kell fogadni.

Sós elvtárs beszélt arról, hogy hiba volna az egyházat a reakcióval azonosítani. Én ezzel teljesen egyetértek. Nekünk tucatszámra vannak írott bizonyítékaink arról, hogy a demokratikus alsó papság igen jelentékeny része egyáltalán nem ért egyet azzal a reakciós vonallal, amit mondjuk Mindszenty visz. A mi Pártunk fiatal és még gyakran szélsőségekben dolgozik, vigyázzon arra, hogy egyik szélsőségből a másikba ne essen. A soproni elvtársakról például a szomszéd megyék azt állítják, hogy náluk a Kommunista Párt kezd már vallásos egyesületté alakulni.

Én ezt így nem tudom ellenőrizni, a soproni elvtársak mindenesetre nézzék meg, hogy meddig mentek e téren. Másrészről azonban vigyázzunk, hogy most, mikor a Központi Vezetőség napirendre tűzi a demokrácia és az egyház kérdésének rendezését, nehogy az elvtársak hirtelen valami általános egyházellenes rohamot kezdjenek, mint ahogy egyik-másik elvtársnak a felszólalásából ez kicsendül. Szóval: ne essünk szélsőségekbe, hanem az eddigi helyes vonalat folytassuk.

Hidasi elvtárs Kispestről jó önkritikával azt mondotta, hogy hiba volt részünkről, hogy a munkában kizárólag csak a szociáldemokratákra vettünk irányt. Az ő gyakorlatukban előfordult, hogy amikor a kispesti, egyébként szélsőjobboldali szociáldemokratákkal nem tudtak boldogulni, akkor előbb meggyőzték a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front többi pártját. Amikor így elszigetelték a jobboldali szociáldemokratákat, akkor azok is beadták a derekukat.

Ehhez csak azt akarom mondani, hogy ez, sajnos, országos méretben is előfordul, valahányszor a Szociáldemokrata Párt vezetősége a jobboldal befolyása alá kerül. Amikor például a Pfeiffer-féle félfasiszta párt kiiktatásáról volt szó, kénytelenek voltunk ehhez a politikához folyamodni. Meggyőztük a Kisgazdapártot, a Parasztpártot, sőt még az ellenzéki Radikális Pártot is ennek a lépésnek a helyességéről és csak miután a Szociáldemokrata Párt látta, hogy egyedül maradt, akkor tudta saját kebelén belül a jobboldali ellenállást, a Pfeiffer-barátok ellenállását legyűrni. Egyébként a kilenc kommunista párt lengyelországi tanácskozásán más pártok is szóvátették, hogy ismételten előfordult, hogy a Szociáldemokrata Párt jobbszárnya náluk is a reakció élcsapata. Sok tekintetben nálunk ma is még ez a helyzet.

Moravecz elvtárs a XIII. kerületből szóvátette, hogy a hároméves tervet nagyon sok üzem nem veszi komolyan. Sajnos, ez így van. Még mindig nincs meg az a lendület, ami nélkül a hároméves tervet nem fogjuk tudni pontosan és eredményesen végrehajtani.

Szerencsére nemcsak ilyen negatív jelenségek vannak, hanem pozitív jelenségek is. Ma pl. megjelentek itt a pécsi Meszhart bányászainak képviselői és közölték velünk, hogy ők a hároméves tervben megszabott mennyiségen felül az első öt hónapban 363 ezer mázsa elsőrendű szenet termeltek. *(Nagy taps.)* Azt is bejelentették ezek a bányászok és bányamérnökök, hogy ők fokozni tudják a hároméves tervben előírt követelményeket és vállalkoztak arra, hogy a hároméves terv termelését két és fél esztendő alatt el fogják érni. *(Zúgó taps.)* A Meszhart derék bányászai most felhívással fordulnak a többi bányavidékhez és ipari munkáshoz, hogy kövessék példájukat. Biztos, hogy az ilyen példa sok követőre fog akadni, mert hiszen derék, öntudatos, hazafias munkások nemcsak a Meszhartnál, de szerte az országban szép számmal vannak.

Jóború elvtársnő felhívta figyelmünket a nőmozgalom hiányosságaira és sikereire is. Elvtársaim, nekem régi szokásom szervezeteink erejét azon mérni, hogy mennyi nő vesz részt a munkában. Ebből a szempontból, ha végignézünk ezen a pártkonferencián, meg kell állapítanom, hogy bizony gyengécske. Itt csupa férfi van jelen, a nők talán három vagy négy százalékot képviselnek. Ez nem felel meg a Párt összetételének, ahol a nők tudvalevőleg most már 25 százalékon felül vannak és még kevésbbé a dolgozók összetételének. Ezen változtatni kell. Ha nálunk a központi vezetőségben négy elvtársnő van, akkor egy ilyen pártkonferencián a jelenlevőknek

legalább 15—20 százaléka nő kellene hogy legyen. *(Nagy taps.)* Ezen az sem változtat, hogy a jelenlevők nem küldöttek, hanem pártfunkcionáriusok. Úgy látszik, van egy titkos összeesküvés, ami a pártfunkcionáriusok közül lehetőleg kiszorítja a nőket. Ezen feltétlenül változtatni kell. *(Nagy taps.)*

Helyeslem Jóború elvtársnőnek azt a követelését, hogy a MNDSz-ben és egyéb nem pártszerű nőszervezetekben, tekintélyes kispolgári asszonyoknak juttassunk szerepet. Ez ugyanaz a kérdés, mint falun a középparasztoknak a kérdése. Munkásasszonyokat a mi viszonyaink mellett a kispolgári nők még nem szívesen fogadnak el vezetőül és megfordítva: rendes, demokratikus kispolgári asszonyoknak sokkal nagyobb a hatása, ha meg tudjuk őket nyerni a MNDSz-ben.

Molnár elvtárs Biharból megdícséri a sarkadi földművesszövetkezetet és teljes joggal. Úgy látszik, hogy ez a szövetkezet nagyon jó munkát végez. Meg lehet állapítani, hogy majdnem minden megyében van egy-két ilyen jó termelőszövetkezet, amelyik rendes, sikeres munkát végez. Én már felvetettem azt a gondolatot, hogy az ilyen termelőszövetkezet ismertesse a munkamódszerét. Írja meg őszintén és szépítés nélkül, hogy hogyan kezdték a munkát, mennyi volt a vagyona, milyenek voltak a bajok és hogy győzték le őket. Azt se tagadják el, ha néha lopás vagy más baj történt, vagy hogyha a lusták lopták a napot. A többi újgazda, aki töri magát és keresi a boldogulás útját, megérti belőle, hogy itt nem valami rózsaszínűre festett elbeszélésről van szó, hanem a sarkadi újgazdák merész küzdelméről és szövetkezeti életük eredményéről. Meg vagyok győződve róla, hogy az ilyen lenyomtatott történetből a többi újgazda is sokat fog tanulni.

Mi, mint Kommunista Párt, teljes erővel támogatni fogjuk Molnár elvtársat abban, hogy a szövetkezetekben levő korrupt elemek és tolvajok börtönbe kerüljenek még akkor is, hogyha kommunista párttagsági könyv van a zsebükben. *(Nagy taps.)* A szövetkezeti mozgalom olyan fontos és nagyjelentőségű, hogy csírájában el kell fojtani benne minden korrupciót. Egyetlen korrupciós eset egy egész megyében rossz hírbe hozza a szövetkezeti eszmét. Ezért ezen a téren vaskézzel kell fellépni.

Mi, kommunisták, nem vagyunk soviniszták, de pacifisták sem vagyunk. A kommunisták és a szocialisták már akkor sem voltak pacifisták, mikor még az elméletük kidolgozásának kezdetén voltak. Aki a marxizmus fejlődését ismeri, az tudja, hogy Marx is, de főleg

Engels mennyit foglalkozott a katonai tudományokkal. Nem véletlenség, hogy Engelst „tábornoknak" nevezték egymás között ismerősei. Mi tudjuk, hogy az erős demokráciának, az erős népi demokráciának csak használ, ha erős, öntudatos, demokratikus hadserege is van. *(Lelkes taps.)*

Ezen a téren egyébként nem vagyunk egyedül. Látom, hogy az olasz testvérpárt kongresszusán felmerült ez a kérdés. Amikor híre járt, hogy az amerikaiak tengerészgyalogságot szándékoznak Olaszországban partraszállítani, Sforza külügyminiszter azt mondotta, hogy ebben az esetben nem tehet semmit. Erre a kommunisták nyugodtan azt válaszolták: nekünk még megvannak a mi nagyszerű partizánjaink, akik nem ijedtek meg Hitler bandáitól és nem ijednek meg semmiféle más partraszálló katonaságtól. *(Viharos taps.)* A magyar kommunista tehát legyen tudatában a hadsereg jelentőségének és gondoskodjon arról, hogy oda a munkások, a parasztok legöntudatosabb, legfegyelmezettebb, legegészségesebb és legfejlődőképesebb fiai kerüljenek be.

Nagy elvtárs, szatmármegyei titkárunk szóvátette az árvízzel kapcsolatban a kommunisták magatartását. Mi nagy örömmel értesültünk róla, hogy az árvizi mentési munkálatoknál a hősi önfeláldozás és példaadás terén mindenütt elsősorban a kommunisták, köztük a Kommunista Párt titkárai és egyéb funkcionáriusai jártak elől. Ez így helyes, ennek így is kell mindig lennie. A kommunista ne csak a politikában, ne csak a munkában járjon elől, hanem mindenütt, ahol a népnek, a közösségnek segítségre van szüksége. Ezért üdvözöljük ebből az alkalomból a szatmármegyei árvízsujtotta területek kommunistáit, akik mind a mai napig hősiesen és példaadóan viszik az árvízzel szemben a harcot. *(Hosszantartó lelkes taps.)*

Molnár elvtárs felvetette azt a kérdést is, hogy kinek a befolyása alá kerül az újgazda. Ez nagyon fontos kérdés. Mi 1945-ben abba a hibába estünk, hogy azt hittük, hogy abból a körülményből, hogy a Kommunista Pártnak volt döntő szerepe a földreform kivívásában és megvalósításában, magától adódik, hogy az újgazdák ránk fognak szavazni. A 45-ös választásokon kiderült, hogy ez tévedés volt. Azóta megtanultuk, amit Sztálin elvtársunk mindíg tanított, hogy a legjobb politika, a legjobb utasítás magában véve nem segít, ha azt szakadatlan, szívós aprómunkával, a helyi viszonyokra való alkalmazással alá nem támasztjuk.

Az újgazda annak a befolyása alá fog kerülni, aki többet tesz érdekében. Magától, mint ahogy a víz folyik, az újgazda nem jön a

Kommunista Párthoz. Az újgazdát szakadatlan és állandó törődéssel, munkával, segítéssel kell meggyőzni arról, hogy a Kommunista Pártban van a helye. A választások tapasztalata azt mutatta, hogy a falujárás és az aprómunka száz más fajtája ezen a téren jelentékeny eredményeket hozott. A dunántúli szavazataink emelkedése — majdnem százezer szavazatról van szó — elsősorban azoknak az újgazdáknak köszönhető, akik 1945-ben még nem szavaztak ránk, de 1945-től 1947-ig megtanulták a kommunista aprómunkából, hogy mi vagyunk az ő pártjuk A kérdést, hogy kinek a befolyása alá kerül az újgazda, mi úgy válaszoljuk meg, hogy aki többet tesz érte. És mi fogunk érte többet tenni! *(Viharos taps.)*

Az Elvtársak aránylag keveset beszéltek itt a még megmaradt reakcióról. Az volt az érzésem, hogy talán túlságosan sikerült meggyőznöm a konferenciát arról, hogy a reakció meg van verve. Ezért szeretném figyelmükbe ajánlani Leninnek azt a tanítását, hogy a megvert ellenség, amikor rájött arra, hogy mit veszített, megtízszerezi erejét és úgy fog ellentámadásba menni. Mi tehát ne felejtsük el ezt, ne bízzuk el magunkat. Tartsuk mindig szem előtt, hogy olyan ellenséggel állunk szemben, amely évszázadokon keresztül minden vereséget kihevert és most, hogy a földre terítettük, még rendkívül komoly itthoni és még komolyabb nemzetközi tartalékai vannak. Ezért tehát ugyanakkor, amikor az Elvtársak azzal a tudattal mennek haza, hogy a Kommunista Párt végre kezdi betölteni a magyar népi demokrácián belül azt a történelmi szerepet, amit előtte Bulgáriában, Lengyelországban a többi Kommunista Párt már betölt, ugyanakkor legyenek tudatában annak is, hogy van még munka előttük éppen elég.

Végül Gerő elvtársnak egy megállapítására akarok visszatérni. Gerő elvtárs nagyon helyesen annak fejében, hogy az ország most kezd a dolgozó népé lenni, új alapokon nyugvó munkafegyelmet követel. Teljesen igaza van. Ez az egyik hatalmas erő, amelyik gazdasági területen képes most előrevinni a magyar demokráciát.

Az Elvtársak emlékezzenek vissza az 1945-ös esztendő tavaszára, amikor élelem és fizetés nélkül, rongyosan és életveszélyek között a magyar munkásság és a magyar parasztság is példátlan lelkesedéssel fogott neki az újjáépítésnek. Mi volt ennek a lelkesedésnek a hajtóereje? A munkásoknak az a meggyőződése, hogy maguknak építik az országot, az újgazdáknak az a tudata, hogy végre kezükbe került az évszázadok óta áhított föld, az a tudat, hogy magunknak építjük az országot. Ez a felismerés 1946-ban és talán 1947 elején

is a reakciós ellentámadások folyamán kissé elhomályosult, a háttérbe szorult. Most az a feladatunk, hogy — az új viszonyok között most már nem mint jövő reménységet, hanem a demokrácia gazdasági és politikai tényleges megerősödésének alapján — újra szítsuk fel ennek a munkalelkesedésnek a tüzét. Gondoskodjunk róla, hogy ennek a lelkesedésnek egyik eredménye a munkafegyelem megerősödése legyen.

És ezzel be is fejezem, Elvtársaim. Remélem, hogy ennek a konferenciának a célját, azt a tudatot, hogy a népi demokráciával egyben a szocializmust is építjük, az Elvtársak magukévá tették, elterjesztik a Pártban, a dolgozó nép között. Ezzel új erőforrást nyitnak meg, olyan erőforrást, mely újabb, nagyobb győzelmekre, demokráciánk és benne Pártunk hatalmas erősödésére fog vezetni.

(A hallgatóság helyéről felállva, sokáig tapsol és éljenzi Rákosi elvtársat.)

(Beszámoló és zárszó a MKP funkcionáriusainak értekezletén, 1948 január 10-én.)

A KÖVETKEZŐ LÁNCSZEM

A kommunista pártok politikáját az az elmélet vezeti, amelyet Marx dolgozott ki, Lenin és Sztálin pedig az imperializmus, a proletárforradalmak és a szocializmus építésének korszakára alkalmazott, elmélyített és továbbfejlesztett. Ez az elmélet, mint Sztálin mondja, megköveteli, hogy:

„Minden adott pillanatban meg kell találni a folyamatok láncolatában éppen azt a láncszemet, amelynek megragadásával az egész láncot kézben tarthatjuk és előkészíthetjük a sztratégiai siker eléréséhez szükséges feltételeket.

Arról van itt szó, hogy a pártra váró feladatok sorából kiválasztjuk azt az aktuális feladatot, amelynek megoldása központi jelentőségű s amelynek megvalósítása biztosítja a többi aktuális feladat sikeres megoldását."*

Ha a fenti követelmény szemszögéből nézzük a mi Pártunk működését, amelyet a felszabadulás óta kifejtett, megállapíthatjuk, hogy nagyban és egészében meg tudtuk találni a fejlődés mindenkori láncszemét. Közvetlenül a felszabadulás után, a nemzeti demokratikus erők összefogását tartottuk ennek. A fiatal demokrácia következő láncszeme a földreform volt, ezt követte az újjáépítés megindítása. A 45-ös választások megmutatták, hogy a reakció komolyan veszélyeztette demokráciánk alapját: veszélyeztette nemcsak politikailag, de gazdasági téren is, a *pénzromlással*. Pártunk

* *Sztálin.* A leninizmus kérdései. Szikra 1949. 82. old.

ebben a helyzetben az infláció megszüntetését és a jó pénz megteremtését tartotta olyan szemnek, amelyet, mint Lenin mondta, „ha teljes erővel megragadunk, akkor ezzel az egész láncot kezünkben tartjuk és előkészítjük a biztos átmenetet a következő láncszemhez". A stabilizáció sikere megerősítette demokráciánk gazdasági alapjait s lehetővé tette az átmenetet a Kisgazdapártban meghúzódó reakció szétverésére. Ezután az államosításokra és a hároméves tervre került a sor. A demokrácia gazdasági és politikai eredményei megérlelték a két munkáspárt egybeolvadásának és a nemzeti demokratikus front elmélyítésének, szorosabbra fogásának feltételeit. Ez a feladat most áll megoldás előtt. Melyik a legközelebbi láncszem?

Kétségkívül Pártunk elméleti színvonalának emelése és elmélyítése. Az a lenini megállapítás, hogy: „Az élenjáró harcos szerepét csak az a párt tudja betölteni, amelyet élenjáró elmélet irányít," ma is változatlanul érvényes. Az elmúlt három esztendő egymást nyomon követő, azonnali megoldást sürgető, halasztást nem tűrő feladatai annyira elfoglaltak bennünket, hogy sokkal kevesebb energiát és figyelmet szenteltünk az elméleti munkának, mint amennyire feltétlenül szükség lett volna. Pártunk eddigi sikereit, előnyét a többi pártokkal szemben főleg annak a marxista tartaléknak köszönhette, amelyet vezetői még a felszabadulás előtt gyüjtöttek. Továbbfejlesztésre, a magyar demokrácia alapkérdéseinek leninisztálini módszerekkel való alapos feldolgozására és kimunkálására nem került sor. Lenin az elméletről azt mondotta, hogy „a szocialisták *kötelesek* minden irányban továbbvinni, ha nem akarunk elmaradni az élettől".

Meg kell őszintén vallani, hogy mi a marxi elmélet továbbvitelének kötelességét elhanyagoltuk s kezd mutatkozni nálunk is az a veszedelem, amelyről Sztálin azt mondja:

> „Ha... valami okból sántítani kezd a pártpropaganda, ha senyvedni kezd kádereink marxista-leninista nevelése, ha gyengül munkánk e káderek politikai és elméleti színvonalának emelése terén, maguk a káderek pedig ezzel kapcsolatban megszűnnek érdeklődni további haladásunk perspektívája iránt, nem értik meg többé ügyünk igazát és perspektíva nélküli, korlátolt gyakorlati emberekké válnak..., akkor ezt egész állami és pártmunkánknak feltétlenül meg kell sínylenie. Sarkigazságnak kell elismernünk, hogy mennél magasabb az állami és pártmunka bármely területén működő funkcionáriusaink

politikai színvonala és marxista-leninista tudata, annál magasabbrendű és termékenyebb maga ez a munka, annál hatékonyabbak a munka eredményei, és — megfordítva — minél alacsonyabb a funkcionáriusok politikai színvonala és marxista-leninista tudata, annál valószínűbbek a bajok és kudarcok a munkában...“*

Mi nem akarjuk, hogy munkánkban bajok és kudarcok mutatkozzanak, s ezért tűzzük napirendre Pártunk elméleti színvonalának emelését. A pártoktatással mi sokkal többet foglalkoztunk, mint a demokrácia többi pártja együttvéve. Több mint 120 000 elvtársunk végzett különböző pártiskolákat vagy szemináriumokat. Ennek a számnak hatását azonban lerontja az, hogy az iskolátvégzettek zöme csak háromhetes vagy rövidebb tanfolyamot végzett. De a 120 000-es szám azt is jelenti, hogy tagjaink öthatoda semmiféle rendszeres elméleti oktatásban nem részesült. Ha ehhez hozzávesszük, hogy tagjaink több mint 90%-a a felszabadulás óta lépett be hozzánk, akkor mutatkozik csak meg a maga nagyságában az előttünk álló feladat.

Amellett új tények jelentkeznek, amelyek egyenesen azzal fenyegetnek, hogy Pártunk marxista-leninista színvonala a közeljövőben még csökkenni fog. A szociáldemokrata jobboldal leleplezése megérttette a szociáldemokrata elvtársakkal, hogy milyen megengedhetetlen fényűzés a két egymással versengő munkáspárt, hogy a versengésből milyen felmérhetetlen kár háramlik nemcsak a dolgozókra, hanem az egész magyar demokráciára is. Ennek a felismerésnek a nyomán elemi erővel tört ki az egységes munkáspárt követelése és tízezrével jelentkeztek Pártunkban a szociáldemokrata elvtársak. Átmenetileg bezártuk a Párt kapuit, de sok tízezren dörömbölnek rajta s türelmetlenül követelik a bebocsátást. A két párt egyesülése lényegében a Szociáldemokrata Párt 36. kongresszusával már elhatározott dolog. Az egyesülés elméleti alapja — mint ahogy ezt a vezető szociáldemokrata elvtársak is hangoztatják — csak a marxizmus-leninizmus lehet. Néhány hónapon belül tehát az egységes pártban százezrével lesznek olyan volt szociáldemokrata elvtársak, akik joggal követelik meg tőlünk, hogy a lenini-sztálini elmélettel megismertessük őket.

De ez csak az előttünk álló feladatok egy része. A szociáldemokrata elvtársakon kívül irányt vett Pártunkra a középparasztság

* *Sztálin.* A leninizmus kérdései. Id. kiad. 704. old.

és az értelmiség. Egy olyan csonka kis megyében, mint Zemplén, a tagzárlatot megelőző hónapokban ötezer kisgazda, tanító, jegyző, orvos lépett be Pártunkba. S országszerte azt tapasztaljuk, hogy az eddig pártonkívüli tömegek türelmetlenül állanak Pártunk sorompói előtt s várják bebocsátásukat. Ezeket a paraszti, értelmiségi rétegeket nem a marxi-lenini elmélet megismerése hozza felénk, hanem az a meggyőződés, amely háromesztendős megfigyelés és tapasztalat alapján alakult ki bennük, hogy Pártunk képviseli legjobban, legkövetkezetesebben, legbecsületesebben és legeredményesebben a magyar dolgozó nép ügyét. Ezek a parasztok és értelmiségiek nemcsak Pártunk iránt érzett rokonszenvüket hozzák magukkal, hanem a legkülönbözőbb előítéleteket, tévhiteket is. Ha nem készülünk fel idejekorán és nem gondoskodunk róla, hogy a legközelebbi hetekben és hónapokban hozzánk özönlő százezrek legalább a minimális elméleti oktatásban és átnevelésben részesüljenek, úgy elkerülhetetlenné válik, hogy Pártunk amúgy sem magas elméleti színvonala lesüllyed, elsekélyesedik, felhígul.

Ha pedig csökken Pártunk elméleti színvonala, akkor csak csökkentett mértékben tudunk megfelelni azoknak a feladatoknak, amelyek megoldását joggal várja tőlünk, a demokrácia vezető pártjától, a magyar nép. S mert mi nem csökkenteni, ellenkezőleg: fokozni akarjuk teljesítményeinket, napirendre kell tűznünk és Pártunk figyelmének központjába kell állítanunk az elméleti színvonal emelésének kérdését.

Pártunk Politikai Bizottsága megvitatta ezeket a kérdéseket. Megállapította, hogy az elméleti munka terén komoly hiányok és mulasztások mutatkoznak. Maga a Politikai Bizottság sem foglalkozott még eddig marxista-leninista szemszögből a magyar demokrácia fejlődésének problémáival és a népi demokrácia kérdéseivel. Ennek következtében Pártunk soraiban, sőt magában a Politikai Bizottságban is helytelen nézetek jutottak kifejezésre a népi demokrácia lényegéről. Kétséghevonták, hogy a népi demokrácia a legfontosabb szakasz a szocializmus építése útján. Vitatták, hogy a demokrácia intézkedései, az államosítás és állami ellenőrzés hazánk gazdasági szerkezetében minőségi változásokat hozott létre. A Politikai Bizottság megállapította, hogy az elméleti munka elhanyagolása azzal a veszedelemmel fenyegeti Pártunkat, hogy az elméleti problémák feldolgozásának hiányában komoly politikai hibákat követhet el. Ezért a Párt vezető teoretikusainak bevonásával egy állandó bizottság létesítését határozta el demokráciánk proble-

máinak marxista-leninista feldolgozására, az elméleti munka ellenőrzésére, az ellenséges „teóriák" leleplezésére.

A Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja tudvalevőleg az elméleti munka fokozott ellenőrzését és korrigálását úgyszólván abban a pillanatban az egész vonalon felvetette, amikor a háború megszűnt. A Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának Politikai Bizottsága egy sor konkrét esetben részletes bírálatnak vetette alá a szovjet irodalom, filozófia, színház, mozi, zene termékeit, kimutatta hibáikat és megjelölte azokat az irányokat, amelyeket a szocialista társadalom fejlődése a kultúrától megkövetel. Itt az ideje, hogy mi, magyar kommunisták is hozzáfogjunk saját területünkön elméleti színvonalunk megjavításához.

Ebbe a munkába be kell állítanunk napisajtónkat is. A Szovjetunió valamennyi napilapja teljes egészében közli a Politikai Bizottság egy-egy nagyterjedelmű elméleti vonatkozású határozatát. Nekünk sem kell félnünk attól, hogy a Szabad Nép vasárnapi számában rendszeresen foglalkozzunk egy-egy aktuális elméleti kérdéssel. Minden tapasztalatunk azt mutatja, hogy nagy az érdeklődés az elméleti kérdések iránt és Pártunk fejlődése parancsolóan megköveteli, hogy ezt az érdeklődést a legjobban elégítsük ki.

Ezzel kapcsolatban a Társadalmi Szemlének, Pártunk tudományos folyóiratának fokozottan kell rátérni arra, hogy az eddigi, főleg információs anyag helyett elméleti cikkeket hozzon. Vesse bírálat alá elsősorban azokat a műveket, amelyek marxista igényekkel lépnek fel s amelyek, bár elvtársainktól származnak, nem egyszer súlyos elméleti hibákat tartalmaznak.

A pártoktatás új feladatainak megoldására át fogjuk szervezni és ki fogjuk bővíteni pártiskoláinkat. Felülvizsgáljuk és átdolgozzuk az iskolák tananyagát és programját. A tananyag jelentékeny része elavult, nem eléggé alkalmazták a magyar demokrácia viszonyaira, gyakran hevenyészettek és ami a legsúlyosabb: marxista szempontból is nem egyszer kifogás alá esnek. Ki kell dolgozni az önképzés eredményesebb módjait, mert az eddigiek nem kielégítőek.

Ezzel kapcsolatban át kell szerveznünk az elméleti könyvek kiadásait is. Pártunk elméleti színvonalának emelését az is hátráltatja, hogy a szocializmus klasszikusainak művei vagy nincsenek lefordítva vagy kifogytak. Lenin és Sztálin munkáinak legtöbbje ismeretlen a csak magyarul tudó olvasók előtt.

A legdöntőbb azonban, hogy elvtársaink tudják: Pártunk mostani fejlődése fokán a marxi-lenini-sztálini elmélet elsajátítása és

az elméleti színvonal emelése vált a legfontosabb feladattá. Pártunk eddigi fölényét, sikereit és tekintélyét elsősorban annak köszönhette, hogy működését a kommunista elmélet fűtötte és irányította. Ha nem tudjuk ezt az elméleti színvonalat emelni, akkor megtorpanunk, fejlődésünk megakad, komoly hibákat fogunk elkövetni. S mert azt akarjuk, hogy Pártunk továbbra is az élen járjon, hogy az eddiginél fokozottabban szolgálja a magyar nép boldogulásának, felemelkedésének ügyét, elméletünket, ezt a biztos iránytűt fejlesztenünk kell. Ez most az a lenini láncszem, amelyet teljes erővel kell megragadnunk.

(Megjelent a „Szabad Nép" 1948 március 7-i számában.)

A PÁRT: ÉLCSAPAT

„A pártnak — mondotta 1924-ben nagy tanítónk, Sztálin — mindenekelőtt a munkásosztály *élenjáró* csapatának kell lennie... De ahhoz, hogy tényleg élenjáró csapat legyen, fel kell magát szerelnie a forradalmi elmélettel, a mozgalom törvényeinek ismeretével... A párt a proletariátus harci vezérkara..."*

Tizenkét év alatt hatalmas változások történtek a Szovjetunióban. A sztálini ötéves tervek nyomán hatalmasan megnőtt az ipari munkások száma és kulturális színvonala. A munkásosztály megszűnt proletariátus lenni a szó régi értelmében: nem kizsákmányolt osztály többé. Hasonló mélyenjáró változásokon ment át a parasztság, mely a kolhozok révén felszabadult az uzsorások, a zsírosgazdák, spekulánsok kizsákmányolása alól. Felnőtt a munkások és parasztok fiaiból származó, a népet szolgáló értelmiség. „Ily módon — mondotta Sztálin 1936-ban — az osztályhatárok a Szovjetunió dolgozói között elmosódóban vannak, eltűnnek az osztályok régi, zárt keretei. Elesnek és elmosódnak a munkások, a parasztok és az intelligencia közötti ellentétek."

Ennek a változott helyzetnek megfelelően a Szovjetunió alkotmányában a Bolsevik Párt, mint a „dolgozók élcsapata" szerepel. A munkásosztály élcsapatából tehát a dolgozó nép élcsapata vált. Számokban ez úgy fejeződött ki, hogy 1923-ban, a XII. pártkon-

* *Sztálin.* A leninizmus kérdései. Id. kiad. 87—88. old.

gresszuson 386 000 volt a párttag, a XVIII. kongresszuson, 1939-ben 1 600 000 és azóta még gyorsabban nőtt.

A Magyar Kommunista Pártot nem lehet egyszerűen párhuzamba állítani a Szovjetunió Bolsevik Pártjával. De azt meg lehet állapítani, hogy a mi Pártunkban viszonylag is — és még inkább abszolút számokban — sokkal kevesebb az olyan kommunista, aki tisztában van a marxi-lenini elmélettel s aki alkalmas arra, hogy a harci vezérkar tagja legyen. Ebből az következik, hogy Pártunknak sokkal kisebbnek kellene lennie viszonylag is, mint a Bolsevik Pártnak. Ehelyett mit látunk? Pártunk taglétszáma tavaly ősszel elérte a 800 000-et, s a pártkönyvcserével kapcsolatos sokezres kihagyás ellenére közeledik a millióhoz. A Szociáldemokrata Párttal való egyesülés és a parasztság tömeges belépése következtében ez a növekedés az egyesült pártban még tovább fog tartani.

Ez a szám magában véve mutatja, hogy a mi Pártunk összetételében rég megszűnt a munkásosztály élcsapata lenni: ehelyett már magában foglalja az ipari munkásság abszolút többségét. Valószínű, hogy hasonló a helyzet a népi demokráciák legtöbb országában is.

Hogy került Pártunk a fejlődésnek erre az útjára? Kezdetben mi arra törekedtünk, hogy hozzánk csak a munkásság, a parasztság és a haladó értelmiség legöntudatosabb, mozgalmi tapasztalattal bíró része csatlakozzék. Ennek biztosítására eleinte csak azokat vettük fel, kik részletes kérdőív kitöltése és két régi párttag ajánlása után, külön életrajz alapján megfelelőnek látszottak.

Csakhamar kiderült, hogy ezzel a módszerrel hátrányba kerültünk a Szociáldemokrata Párt és a többi párt versenyével szemben. Azok a munkások, parasztok, értelmiségiek, akik Pártunk ajtaján kopogtattak, mert rokonszenveztek a Szovjetunióval, a felszabadító Vörös Hadsereggel vagy Pártunk lendületes, áldozatos munkájával, túlnyomó többségükben soha még a munkásmozgalomban részt nem vettek s a kommunista elméletet Pártunkon belül akarták elsajátítani. Mikor ezeket a szimpatizálókat nem vettük fel a pártba, a csalódás érzésével nem egyszer sértődötten fordultak a Szociáldemokrata Párthoz, mely velünk egységfrontban volt, s ahol ilyen kiválogatás nem történt. Ennek következtében a Szociáldemokrata Párt rohamosan nőni kezdett s számszerűleg csakhamar túlszárnyalt bennünket. 1945. év nyarán egyre gyakrabban előfordult, hogy például az üzemi bizottsági választások előkészületeinél a szociáldemokrata elvtársak arra hivatkozva, hogy nekik kétszer

annyi tagjuk van az üzemben, mint nekünk, kétharmad többséget követeltek maguknak. A politikában járatlan tömegre ez az érv hatott, sőt a szociáldemokrata jobbszárny erre a tényre hivatkozva, egyre mértéktelenebb követelésekkel lépett fel velünk szemben. Ez volt egyik érvük, amikor 1945 őszén az országgyűlési választások előkészületei során megakadályozták a közös listát.

Elsősorban ennek a versenynek a hatása alatt nyitottuk mi is tágabbra a Párt kapuit s így nőtt meg ugrásszerűen a párttagság. Hogy mi ennek nem örültünk, s hogy a veszélyeknek, amik a Párt felhígításával, felduzzasztásával járnak, tudatában voltunk, arra nézve idézem a kádermunkáról tavaly május 6-án tartott előadásomból a következőket:

„Pártunk taglétszáma most már körülbelül 700 000 főnyi... Sajnos azonban, itt a szám nagysága inkább negatív, mint pozitív tényező. Nem lehet egészséges tünetnek tekinteni azt a körülményt, hogy ebben az országban 700 000 tagja van a Kommunista Pártnak... Az bizonyos, hogy Pártunkba — és még inkább a Szociáldemokrata Pártba — számos olyan tag került, akinek sokkal jobb lett volna, ha a szakszervezetekben vagy egyéb tömegszervezetekben először végigcsinálja a szocializmus bizonyos előiskoláját s nem kerül be azonnal a pártba, melyre így módja nyílik közvetlenül is befolyást gyakorolni... Mi ennek a ténynek a felismerésében — hogy a párt felduzzasztása nem egészséges folyamat — tavaly is, az idén is elutasítottuk a tagtoborzás gondolatát."*

Sztálin a Kommunista Párt szervezetével kapcsolatban rámutatott arra, hogy milyen veszélyes, ha a Párt szétfolyó, formátlan „alakulattá" fajul, „mely elvész az együttérzők tengerében, melynél elmosódik a határvonal párt és osztály között s amely meghiúsítja a pártnak azt a feladatát, hogy a szervezetlen tömegeket az élcsapat színvonalára emelje".

Mi ezt a veszélyt, hogy a mennyiségi növekedés a minőség rovására megy, nem ismertük fel teljes egészében. Megtévesztett bennünket az a körülmény, hogy Pártunk felduzzadtsága ellenére is, nagyban és egészében meg tudta oldani a ráháruló feladatokat, a népi demokrácia létrehozását és megerősítését. Ugyanakkor azonban jelentkeztek nálunk is sorban az olyan tünetek, melyek arra mutattak, hogy a Pártba beözönlött, kommunista nevelésben nem része-

* Lásd e kötetben, 166—184. old.

sült tömegek jelenléte kezdi meggátolni azt, hogy az élcsapat szerepét tudjuk játszani. Tovább megyek. Egy sor tünet, köztük nem egy olyan, amely az utóbbi időben jelentkezett, arra mutat, hogy párttagságunk egy része kritikus helyzetben a pártonkívüliek, sőt a demokrácia ellenségeinek befolyása alá került.

Emlékszünk még a miskolci zavargásokra, ahol párttagjaink egy része az antiszemita, sőt demokráciaellenes provokátorok hatása alá került. Még alig fél éve, hogy Csepelen — a Vörös Csepelen! — a gyárban levő reakciósok és a jobboldali szociáldemokraták olyan sztrájkot tudtak provokálni, mely tagságunk egy részét is magával rántotta. Valahányszor Pártunk olyan feladatok elé kerül, melyek első látszatra népszerűtlenek vagy az ellenség erős ellenállását váltják ki, azonnal tapasztaljuk, hogy elvtársaink egy része meginog. Januárban a munkásság elmaradottabb részénél jó adag elégedetlenség mutatkozott a fegyelmet, rendes munkát megkövetelő új normákkal szemben. Ma ez az elégedetlenség a multé, a normák jóknak bizonyultak s a termelés fellendülésének jelentékeny tényezői, de három hónappal ezelőtt még a mi pártbizalmiaink egy része is csak tétovázva, bizonytalanul állt ki mellettük. Hasonlót tapasztaltunk a falvakban, ahol a fejadag leszállítása miatt volt elégedetlenség. Ennek a rendelkezésnek vannak hibái, különösen az, hogy nem veszi számba az osztálytagozódást s az öt holdon aluli gazdákra is kiterjed. Elvtársaink egy része ezt a hibát öntevékenyen kijavítva, segített végrehajtani ezt az alapjában helyes és elkerülhetetlen rendelkezést, de akadtak szép számmal olyanok is, akik ezzel kapcsolatban az ellenséges parasztdemagógia hatása alá kerültek.

1919-ben, a Tanácsköztársaság idején Lenin a magyar munkásokhoz írt üdvözletében* nemcsak a tőkések ellenállására figyelmeztetett bennünket, hanem a

> „kispolgári szokásokba és hagyományokba nagyon belebonyolódott dolgozókra, köztük a parasztokra, akik gyakran öntudatlanul ellenállanak. A paraszt mint dolgozó, hajlik a szocializmus felé... A paraszt mint gabonaeladó, a burzsoáziához húz, a szabadkereskedelemhez, azaz vissza a 'megszokott', a régi, a 'kezdettől fogva meglévő' kapitalizmushoz".

Ezek a kispolgári hagyományokkal rendelkező munkások és parasztok most benn vannak a Kommunista Pártban. Számuk foly-

* *Lenin.* Marx, Engels, marxizmus. Szikra 1948. 362—366. old.

ton nő. Még a legjobb szándékúak is magukkal hozzák régi szokásaikat és előítéleteiket. Átnevelésük lassú. Egyes területeken, például az egyház képében jelentkező reakció elleni harcban Pártunk csak most fog a munkának. A sovinizmusnak is mélyek a gyökerei. Az államosítással kapcsolatban még egy budapesti üzemben is előfordult, hogy a munkások — hozzátehetem, nem kommunisták — a gyártulajdonos — ahogy írták „kenyéradó gazdájuk" — megtartásáért kérvényeztek.

Amellett most indul csak meg Pártunk felé a helyezkedők, karrieristák és ellenségeink rohama. Az erőszakos tagtoborzás — melyet Pártunk élesen elítél és elutasít — gyakran oda zsugorodik össze, hogy a helyezkedő, vagy karrierista, ismerőseinek arra a kérdésére, hogy miért lépett be a Pártunkba, holott nem kommunista, azzal vágja ki magát, hogy „a főnököm kényszerített". Az ellenség pedig azért igyekszik befurakodni hozzánk, mert így belülről sokkal jobban tud ártani.

A veszély, hogy Pártunk a gyors növés következtében szervezetében, fegyelmében meglazul, színvonalában csökken, egyre komolyabb. És ez a veszély nőni fog, különösen azokban a hónapokban, amikor a szociáldemokrata elvtársakkal még nem teljes a szerves asszimiláció. A nagy szám egyáltalán nem mindig a nagyobb erő jele. Éppen a magyar dolgozók története mutat erre figyelmeztető példát. 1919-ben a legfeljebb 20 000 tagot számláló Kommunista Párt egyesült a kommunista programot elfogadó többszázezer főnyi Szociáldemokrata Párttal. Az eredmény az lett, hogy az így egyesült nagy párt ütőereje és vezetőképessége csakhamar kevesebb lett, mint eredetileg a kis Kommunista Párté volt. Ma szerencsére az erőviszonyok számunkra sokkal kedvezőbbek, de nem hunyjuk le a szemünket a csírájában mutatkozó veszéllyel szemben sem.

A Szovjetunió Kommunista Pártjában is volt idő, mikor a tagság hirtelen megduzzadt. Az 1933-at megelőző három és fél év folyamán — szóval körülbelül annyi idő alatt, ami felszabadulásunk óta eltelt — 600 000 új taggal növekedett. Sztálin erről a növekedésről azt írta:

> „A pártnak meg kellett éreznie, hogy az 1930—33-as évek viszonyai között az ilyen tömeges beözönlés a pártba: egészségtelen és nem kívánatos módja a párt növekedésének. A párt tudta, hogy soraiba nemcsak becsületes és odaadó emberek igyekeznek, hanem véletlen elemek, karrieristák is, akik arra törekszenek, hogy kihasználják személyes érdekeik céljaira a

párt zászlaját. *A pártnak tudnia kellett, hogy nem csupán tagjainak száma, hanem mindenekelőtt minőségük teszi erőssé.*"* (Kiemelés tőlem. — *R. M.*)

A Bolsevik Párt ezzel a veszéllyel szemben különböző módon védekezett: párttisztítással, a tagfelvétel ideiglenes megszüntetésével, de főleg egy sor, a Párt színvonalát emelő rendszabállyal.

„Rendszeresen javítanunk kell a párt összetételét — mondotta ekkor Sztálin elvtárs — azáltal, hogy emeljük a párttagok tudatosságának színvonalát azzal, hogy a párt soraiba, egyéni kiválasztás útján, csakis megbízható és a kommunizmus ügye szempontjából odaadó elvtársakat veszünk fel . . . ki kell szélesíteni a marxizmus-leninizmus eszméinek propagandáját, emelni kell kádereink elméleti színvonalát és politikai edzettségét."**

Lényegében nekünk is hasonló rendszabályokhoz kell folyamodnunk Az egyesült pártba való átregisztrálásnál szerencsénkre már nem játszik szerepet a két párt versengése. Nem fordulhat elő többé, hogy egyetlen középüzemben — ahol próbaellenőrzést tartottunk — 40 olyan embert találtunk, aki mindkét pártnak egyszerre tagja volt s ahogy előnyösebbnek tartotta, hol szociáldemokratának, hol kommunistának adta ki magát. Annak is lejárt az ideje, hogy mi kizártunk valakit rendőrspiciliség miatt s az illető nemsokára mint szociáldemokrata, az egyik legnagyobb gyár szociális igazgatójaként tűnt fel. Most végre mód és alkalom nyílik arra, hogy az egyesült pártba való felvételnél jól megrostáljuk a tagokat s az oda nem valót kihagyjuk. A két ajánlást, a kérdőívek pontos kitöltését, az önéletrajzot is visszaállítjuk. Fel kell vetni a tagjelöltség gondolatát is: a Pártnak teljesjogú tagja csak az legyen, aki a megfelelő elméleti tudást elsajátította és működésével, munkájával is megmutatta, hogy nemcsak rokonszenvezik velünk, de megüti a megfelelő mértéket.

Lenin jó negyven éve óvott az „elmosódottságtól", a „párttagi cím" széles elterjedtségétől, attól a „dezorganizáló eszmétől, hogy osztály és párt összekeverhető". Nálunk akaratunk ellenére, eléggé összekeveredett e két fogalom. Most, hogy a két munkáspárt egyesül és elesik a verseny veszélyes eleme, hozzá kell fogni, hogy az új

* *Sztálin.* A leninizmus kérdései. Id. kiad. 698—699. old.
** Ugyanott, 716—717. old

párt olyanná váljék, amilyenné a marxista-leninista elmélet alapján lennie kell.

A Párt ideológiai színvonalának emelésére most az oktatást kell előtérbe helyezni. Nem szabad ezen a téren fukarkodni a káderekkel s a legjobb erőket kell e célra rendelkezésre bocsátani, mert az oktatás főféke, a magyarnyelvű kommunista irodalom hiánya mellett a jó előadók kis száma. Pártunk az oktatásra eddig is nagy súlyt fektetett. Ennek van is bizonyos eredménye. 172 megyebizottsági tagunk közül például 130 végzett kéthónapos vagy ennél magasabb pártiskolát, a 281 járási, körzeti és városi titkárunk közül 206.

Most természetesen tovább kell menni. Pártunk Politikai Bizottsága elhatározta, hogy az eddigi hathónapos központi pártiskolát egyéves iskolává fejleszti 50 hallgatóval. A hathónapos iskolát évente száz hallgató fogja végezni, a háromhónapos pártiskolák számát hatra emeli, egy-egy kurzuson összesen 400 hallgatóval. A háromhetes pártiskolát e határozat értelmében egy év alatt 10 000 hallgató végzi el. Kiépítjük a szemináriumi kurzusokat, a magánúton való tanulást. Egy esztendőn belül ne legyen olyan függetlenített pártfunkcionárius, aki a háromhónapos iskola tananyagát — ha másképpen nem, magánúton — el nem sajátította. Ezekben a pártiskolákban természetesen már az egyesült párt tagjai vesznek részt. Ezenfelül a két párt közös oktatási bizottsága már dolgozik a szociáldemokrata elvtársak átképzésének speciális kérdésén.

Külön súlyt helyezünk a pártmunkások nevelésére és fegyelmezésére. Megállapításaink szerint Pártunknak jó egynegyed része az, mely megfelelő aktivitást fejt ki. Ezek a pártbizalmiak, a vezetőségek tagjai, a tömegszervek funkcionáriusai, felelős gazdasági és állami funkcionáriusok. Számuk a kétszázezer körül jár s most az egyesüléssel megfelelően megnő. Ezek az elvtársak végzik a pártmunka zömét, ők a párt csontváza, melyet most, amikor nő a teher, minden módon erősíteni kell, ha azt akarjuk, hogy a fokozott feladatoknak meg tudjunk felelni. Ezek az aktivisták kerülnek elsősorban pártiskolákba, rájuk külön gondot kell fordítanunk. Addig is, míg a Párt erői annyira megnőnek, hogy minden tagunkra megfelelő energiát tudunk fordítani, ilyen beosztással fogunk élni. Mikor 1945—46-ban képtelenek voltunk az egész munkásosztálynak elég élelmet juttatni, akkor kiválasztottuk közülük a legfontosabb kategóriákat, pl. a bányászokat, s feljavítottuk az élelmezésüket. Ma már ezeknek a kivételezéseknek javarészét az egész dolgozó népre

ki tudtuk terjeszteni. Hasonlóképpen akarunk most eljárni a pártmunkásokkal; mint annakidején a bányászoknak, most nekik juttatunk valamivel több iskolát, könyvet, nevelést, abban a reményben, hogy rövidesen minden tagunknak egyformán adhatunk.

Ezek a legsürgősebb végrehajtandó tennivalóink, amelyekkel meg akarjuk javítani azokat a bajokat, melyeket Pártunk hirtelen megnövekedése, felduzzadása okozott vagy okozhat. Az a meggyőződésünk, hogy hasonló jelenségek mutatkoznak a népi demokráciák egy részének kommunista pártjainál. S az a benyomásunk, hogy helyenként a bajból erényt csinálnak: a Párt mértéktelen megnövekedését célnak tekintik, nem küzdenek a párthatárok elmosódása, azaz a Pártnak a munkásosztályban vagy a dolgozó népben való feloldása ellen. Pedig valószínű, hogy náluk is előfordulhat az, amit nálunk a Nemzeti Parasztpárt országos gyűlésén hallottam. Mikor felhívtam a gyűlés figyelmét, hogy a magyar reakció most arra vesz irányt, hogy beépüljön a Parasztpártba, a folyosón a küldöttek egymás között megállapították, hogy igazam van, de hozzátették: a reakció azon is töri magát, hogy a Kommunista Pártba is bejusson s néhol nem siker nélkül.

Én felfigyeltem erre a megállapításra; a figyelmeztető szót nem engedjük el a fülünk mellett. Mi nem húnyunk szemet hibáink és gyengeségeink előtt, hanem igyekszünk megszívlelni és valóra váltani Lenin tanítását:

„A hibát nyiltan elismerni, okait felfedni, kielemezni a helyzetet, amely a hibát szülte, gondosan megvitatni, hogy milyen eszközökkel lehet a hibát kijavítani: íme, ez jellemzi a komoly pártot, ilymódon teljesíti a párt kötelességét, így neveli és tanítja *az osztályt* s azután *a tömegeket is.*"*

(Megjelent a „Szabad Nép" 1948 április 18-i számában.)

* *Lenin.* Válogatott művek. Szikra 1949. II. köt. 713. old.

A MAGYAR DOLGOZÓK PÁRTJÁVAL ERŐS, VIRÁGZÓ MAGYARORSZÁGÉRT

Tisztelt Egyesülési Kongresszus! Kedves Elvtársak!

A két munkáspárt, a Magyar Kommunista Párt és a Szociáldemokrata Párt Kongresszusa örömteli lelkesedéssel tegnap elhatározta az egyesülést. Ebben a lelkesedésben osztozik nemcsak a magyar dolgozó nép, helyesli és velünk örvend világszerte a demokratikus haladás minden híve.

Ennek, a hazánk történetében korszakalkotó határozatnak megfelelően ma már együtt folytatjuk tárgyalásainkat, hogy közösen is kimondjuk a két testvérpárt egyesülését, hogy megvitassuk az új Párt problémáit, a Kongresszus előtt lévő programnyilatkozatot és a pártszervezeti szabályzatot.

E kérdésekkel kapcsolatban számot kell vetnünk a nemzetközi helyzettel, a magyar demokrácia gazdasági helyzetével, a magyar belpolitikai helyzettel, benne Pártunk, illetve az egyesült Magyar Dolgozók Pártjának kérdéseivel és az előttünk álló feladatokkal.

A nemzetközi politikában a második világháború után két tábor alakult ki.

A demokratikus tábor, élén a Szovjetunióval, a népi demokratikus államok és a haladás, nemzeti függetlenség és a béke minden híve világszerte.

Szemben áll vele az imperialista, demokrácia-ellenes tábor, élén a világuralomra törő amerikai imperializmussal, az angol, a francia imperialisták és a demokráciának, a társadalmi haladásnak az ellenségei.

Az amerikai imperializmus világuralmi törekvéseinek megvalósítására akarja felhasználni azt, hogy versenytársai a világháború során tönkrementek vagy legyengültek.

Az amerikai imperializmus világuralmi céljait szolgálja az annyit emlegetett Marshall-terv. Ez a terv — az amerikai hírverés szerint — egyedül a gazdasági nehézségekkel küzdő államok megsegítésére irányuló jótékonysági akció. Ennek az ellenkezője igaz. A Marshall-terv az amerikai tőke terjeszkedését szolgálja. A segély feltételei között első helyen szerepel, hogy a segély legalább 50%-át amerikai hajókon kell szállítani. Ez módot ad az amerikai hajósvállalatoknak, hogy monopolhelyzetüket kihasználva, felemeljék a szállítási díjtételeket s egyúttal angol és egyéb versenytársaikat a falhoz szorítsák. A segélyért a Marshall-tervben résztvevő államok kötelesek a gyártás, értékesítés titkaiba betekintést engedni. A segély bármely pillanatban megvonható, szóval zsarolásra használható. A Marshall-terv áruit és nyersanyagait csak azokba az államokba szabad exportálni, ahova az Egyesült Államok megengedi. A tervben résztvevő államoknak nem szabad újabb államosítást végrehajtani. A terv feltételei között szerepel bizonyos iparok fejlesztésének korlátozása. Például a terv értelmében Anglia köteles korlátozni az egyik legnagyobb angol ipart, a hajóépítést, hogy ezáltal az amerikai kereskedelmi flotta fölénye még jobban növekedjék. Olaszországnak például a műselyemgyártást kell korlátoznia.

A segélyben részesülő államoknak elsősorban olyan fogyasztási cikkeket és készárukat küld, amelyek tönkreteszik a „segélyezett" államok iparát vagy olyat, amit az Egyesült Államokban senki meg nem venne. Ennek megfelelően a segélyezett államok például hús helyett csak amerikai lóhúskonzervet kaphatnak, vagy olyan kávét, amelyet Braziliában egyébként eltüzelnének. Nemrég hallottuk, hogy Ausztria nagymennyiségű szúnyoghálót, melltartót és hasonló értékes árut kapott. Mindezek következtében a Marshall-terv „áldásaiban" részesülő államok között egyre nagyobb az elégedetlenség és a kiábrándulás.

A háborús uszítás mögött elsősorban az amerikai nagytőkések és nagybirtokosok állanak, akik a második világháború vértengeréből nehéz dollármilliárdos hasznot merítettek. Az ő uszításuk hatására az amerikai szenátus egyre-másra szavazza meg az újabb hadikiadásokat, az újabb hadikiadás pedig újabb hadinyereség a trösztvezéreknek. A repülőgépiparnak például sikerült elérnie, hogy jövőre már háromszorannyi repülőgépet gyárt az amerikai hadseregnek,

mint az idén. Természetes, hogy ezek az intézkedések az amerikai munkások, parasztok és nők között megfelelő ellenhatást váltanak ki, annál is inkább, mert a hadsereg felszerelése természetesen a polgári lakosság életszínvonalának rovására megy és inflációs jelenségeket, drágulást okoz.

Az árak emelkedésére a munkások sztrájkokkal válaszolnak és ezért az Egyesült Államokban egymást érik a nagy sztrájkok. Aki az amerikai lapokat olvassa, meglepődik, hogy mennyire mindennapos bennük az olyan fénykép, amelyen a rendőrök munkásokat vernek, taposnak rajtuk, könnyeztető gázzal vagy gumibotokkal lépnek fel a sztrájkolók ellen, belelovagolnak a munkástömegekbe és a mi reakciósaink által oly nagyratartott amerikai demokrácia egyéb eszközeivel igyekeznek letörni a sztrájkokat.

Az amerikai demokrácia természetesen nem nézi tétlenül a reakció garázdálkodását, a szakszervezetek, a Kommunista Párt, a demokrata szervezetek elleni sorozatos támadásokat. Wallace fellépése, bátor harca, az a nagy visszhang, amelyet küzdelme okoz és az amerikai reakció tajtékzó támadásai ellene, mutatják, hogy az Egyesült Államokban is szervezkedik, növekvőben van a népellenes erőkkel szemben a demokratikus mozgalom.

Az amerikai világuralomra való törekvés természetesen megfelelő ellenhatást vált ki még azokban az elgyengült államokban is — mint Anglia vagy Franciaország — amelyek gazdaságilag rá vannak szorulva az Egyesült Államokra. Anglia egyre nyugtalanabbul nézi, hogyan szorítja ki az amerikai versenytárs a világpiacokról, hogyan fészkeli be magát olyan régi angol érdekterületekre, mint Görögország, Egyiptom, India. Az ellentétek már nyiltan megmutatkoznak. Abban a körülményben például, hogy az Egyesült Államok azonnal elismerték az új zsidó államot, Anglia és Franciaország pedig nem ismeri el, ez az ellentét és benne a közelkeleti olaj fölötti marakodás nyilvánul meg. Hogy a palesztinai krízis milyen ellentéteket rejt magában, arra vonatkozólag legyen szabad a legtekintélyesebb angol közgazdasági lap, a „The Economist" május 29-i számából idézni a következőket:

„Semmi kétségünk ne legyen a jelenlegi válság következményei felől. Ha ez tovább gátlás nélkül fejlődik és az amerikaiak megszüntetik a fegyverkiviteli tilalmat, hogy a zsidókat fegyverekkel lássák el, és ha Anglia tartja szerződéseit az arabokkal és fenntartja speciális kapcsolatait Abdullah király katonai erejé-

vel, úgy Anglia és Amerika már a valóságban, közvetítők útján, de egymás ellen harcol a Közel-Keleten."

A francia közvélemény egyre nagyobb nyugtalansággal tekint arra az amerikai tervre, amely Nyugat-Németországot új-fasiszta alapon talpra akarja állítani, hogy ugródeszkául szolgáljon a Szovjetunió ellen. A franciák még nem felejtették el, hogy annakidején Hitler-Németország felfegyverkezését a Szovjetunió elleni érvekkel kezdte meg. A franciák külön nehezményezik azt, hogy a Marshall-terv segélye ellenében le kell mondaniok a német jóvátételről. S hogy mennyire kíméletlenül él az amerikai imperializmus a Marshall-terv zsarolási lehetőségeivel, az mutatja, hogy az óvatos formában megnyilvánuló angol és francia dohogásra egyszerűen 25%-kal csökkentették a segély összegét, mire a brit oroszlán csakúgy, mint a francia kakas, egyformán megszelídült.

Az amerikai világhódító törekvéseknek hű szekértolói a jobboldali szociáldemokraták, mint Bevin, Blum, Saragat és nálunk azok, akiket a szociáldemokrata testvérpártból kizártak s akik feladata, hogy a demokrácia főerejének, a munkásosztálynak egységét megbontsák, öntudatát elhomályosítsák és a harmadik út megtévesztő hirdetésével tisztánlátását megzavarják. Nem véletlen, hogy azokban az országokban, amelyekben az amerikai imperializmus befolyása érvényesült, állandó a bizonytalanság, a pesszimizmus, a csüggedés, szakadatlanok a válságok, lassan megy, stagnál, vagy éppen visszaesik a termelés és a gazdasági fejlődés. Minél nagyobb és minél tartósabb a bizonytalanság ezekben az országokban, annál nagyobb lehetőségei nyílnak az amerikai imperializmusnak, hogy gazdasági és katonai erejét tovább növelje és újabb piacok meghódítására használja fel.

A világuralomra törő, kardcsörtető, atomháborúval fenyegető imperialista táborral szemben áll a demokrácia tábora, a Szovjetunióval az élen. Ez a tábor a demokratikus haladást, a békés fejlődést és a nemzetek önállóságát védi, szembenáll minden háborús uszítással és minden erejét népei felvirágoztatására fordítja. *(Nagy taps.)* Ebben a békéért folyó küzdelemben az élen jár a Szovjetunió, mely békés szándékainak demonstrálására éppen akkor csökkentette hadseregét, amikor az amerikai imperialisták a legféktelenebbül követelték a fegyverkezés újrakezdését. A Szovjetunió gyorsan kiheveri a világháború okozta sebeket és az ötéves tervnek négy év alatt való befejezésével túlhaladja a békebeli termelést. Gazdasági

megerősödését mutatja, hogy elsőnek törölte el a jegyrendszert s nemcsak politikailag, hanem gazdaságilag is egyre jelentősebb támogatást tud nyujtani a népi demokráciáknak.

Ezért összpontosul az amerikai imperializmus dühe a Szovjetunió ellen: érzi, hogy ezen a szilárd bástyán megtörik minden rabló szándéka. Viszont a népi demokráciák, de az egész haladó emberiség is azért támogatja, azért sorakozik fel mögéje, mert tudja, hogy mint a fasiszta barbárság elleni harcban, most a világuralomra törő imperialistákkal szemben a Szovjetunió a biztos, az áttörhetetlen gát. A népi demokráciák a Szovjetunió segítségével egészséges, gyors fejlődést mutatnak, tervszerűen fejlesztik gazdaságukat és a Szovjetunióra támaszkodva, egymással megbékélve, szilárdan állnak az imperialista törekvésekkel szemben. Ebben a tekintetben a világ valóban két táborra van szakadva: a népi demokráciák, a haladásért küzdők táborára, ahol egészséges a fejlődés, a jövőbe vetett bizalom és béke honol; és az amerikai imperialisták táborára, ahol elégedetlenség, félelem, válságok, bizonytalanság uralkodik.

Az amerikai háborús uszítók terveire hatalmas csapást mért Sztálin generalisszimusz *(ütemes, percekig tartó taps)* békeoffenzívája, amely nemcsak leleplezte az amerikai reakció világuralmi terveit, hanem megmutatta azokat az utakat és módokat, melyek a béke biztosításához vezetnek. Sztálin fellépését az egész békét követelő, haladó világ nagy örömmel és megkönnyebbüléssel fogadta. Ez a hatás különösen az Egyesült Államokban mutatkozott, ahol fellelkesítette az imperialisták ellenségeit és leleplezte, megzavarta a reakció terveit. Bár a hivatalos amerikai körök igyekeztek jelentőségét lekicsinyelni, hatása világszerte érezhető és mindenütt a feszültség csökkenéséhez vezetett. Sztálin fellépésének hatása azt mutatja, hogy az amerikai erők politikai befolyása távolról sem olyan szilárd és megingathatatlan, mint ahogy azt nálunk sokan szeretnék elhitetni.

A demokrácia fejlődő erőinek bizonyítékai azok a fegyveres szabadságharcok, amelyeket Görögországban, Hátsó-Indiában, Kínában s egyebütt az ottani kommunista pártok vezetése alatt vívnak az imperialistákkal szemben az elnyomott népek. A kínai népfelszabadító hadsereg a fasisztáknak nyujtott amerikai segítség ellenére napról-napra nagyobb területeket szabadít fel. A görög partizánok, *(óriási taps, ütemes éljenzés)* az amerikai-angol beavatkozás ellenére egyre sikeresebben küzdenek a monarcho-fasisztak ellen.

Fellángol a partizánharc, a dolgozó nép önvédelmi szabadságharca magában Spanyolországban is.

Franciaországban a Kommunista Párt maga mögött tudja az ipari munkásság zömét, a francia nép 30%-át. A reakció minden támadási kísérletével szemben elszántan védelmezi a dolgozó nép érdekeit. Az olasz választások megmutatták, hogy a Kommunista Párt két év alatt több mint 50%-kal emelte szavazóinak számát. Finnországban, ahol a reakció közvetlenül a választások előtt ki akarta szorítani a kommunistákat a kormányból, a munkástömegek talpraszöktek és ezt a reakciós kísérletet sikerrel visszaverték.

A demokráciák erősödését mutatja a kilenc Kommunista Párt összefogása. Ezek a pártok azzal, hogy tapasztalataikat kicserélik, működésüket egybehangolják, egyre eredményesebben folytatják a küzdelmet a béke megvédéséért, népeik függetlenségének és önállóságának biztosításáért. A Magyar Kommunista Párt büszke arra, hogy háromesztendős harcainak és eredményeinek következtében őt is meghívták a kilenc párt közé. A kilenc Kommunista Párt kötelékébe való tartozás természetesen megnöveli nemzetközi felelősségünket a békéért és az emberi haladásért vívott küzdelemben s mi rajta leszünk, hogy ennek a felelősségnek a tudatában a munkaránk eső részét jól el is végezzük. *(Taps.)* Mi tudjuk, hogy a demokratikus tábor erői ha összefognak, hatalmasabbak, mint az imperialisták. Azt is tudjuk, hogy békénk, demokráciánk, függetlenségünk és felvirágzásunk elválaszthatatlanul összefügg a világ haladó, imperialista-ellenes erőinek összefogásával és győzelmével. Ezért vetjük latba a magyar dolgozó nép minden erejét e küzdelem győzelmes megvívására.

A magyar demokrácia külpolitikai célkitűzései ennek megfelelően, a békének, a népi demokrácia vívmányainak, a magyar nemzeti függetlenségnek védelme és biztosítása. Ezért kötöttünk szövetséget demokratikus szomszédainkkal, elsősorban a Szovjetunióval, *(lelkes, hosszantartó taps)* a nemzeti függetlenség és társadalmi haladás őrével. Ezért törekszünk a legszorosabb együttműködésre és barátságra a népi demokráciákkal és mindent megteszünk arra, hogy a szlovákiai magyarság helyzetét a megerősödött csehszlovák népi demokráciával a lenini-sztálini nemzetiségi politika elveinek megfelelően rendezzük. *(Viharos taps.)*

A magyar demokrácia ugyanakkor rendezett és békés gazdasági és politikai kapcsolatok szükségességét vallja minden országgal, ha azok nem avatkoznak belső ügyeinkbe és nem támogatják demokra-

tikus rendünk ellenségeit. Ennek bizonyítására hivatkozom az Egyesült Államokhoz való viszonyunkra. Az Egyesült Államok részéről néhány héttel ezelőtt felvetődött az az óhaj, hogy rendezzük a két ország közötti vitás kérdéseket. Ennek nyomatékául egy-két konciliáns gesztus is történt. Mi természetesen hajlandók vagyunk tárgyalásra, de szóvá kell tennünk, hogy az ilyen javaslatok értékéből nagyon sokat levon az, hogy az Egyesült Államok minden rendelkezésére álló eszközzel hátráltatja újjáépítésünket, visszatartja a németek által az amerikai zónába hurcolt magyar értékeket és hivatalosan is támogatja a magyar demokrácia reakciós és fasiszta ellenségeit.

Engedjék meg, hogy a világhelyzet ismertetése után áttérjek gazdasági helyzetünk ismertetésére. Nagyban és egészben meg lehet állapítani, hogy mezőgazdasági ipari termelésünk a nyár folyamán eléri a békebelit. *(Taps.)* Terméskilátásaink a háromesztendős szárazság után végre jók. Vetésterületünk az idén nagyobb, mint bármikor a trianoni Magyarországon volt. *(Taps.)* Ugaron nem egészen $^1/_2$%-a maradt a földnek. Fokozza a vetésterület nagyságának jelentőségét az a körülmény, hogy a földek jól meg vannak művelve és egyre nő a belterjes munkát megkövetelő termények — mint a cukorrépa, dohány, rizs stb. — vetésterülete. A cukorrépa területe pl. 170 000 hold, nagyobb, mint bármikor eddig az országban s átlagtermés esetén egy-egy főre 20 kg cukor jut, ez 50%-kal több, mint a legjobb békeévben *(Taps.)* Gazdasági fejlődésünkre jellemző például a cigarettafogyasztás. Az utolsó békeévben 2,2 milliárd darabot szívtak el. Az idén a május 1-én végződő évben két és félszer ennyit, 5,3 milliárd darabot. Mezőgazdaságunk helyzete három évvel a földosztás után fényesen bizonyítja, hogy mennyire hamisak voltak azok a vádak, melyek szerint a föld nem jó kezekbe jutott és bizonyítja egyben újgazdáink szaktudását és szorgalmát is.

Ipari termelésünk áprilisban elérte az utolsó békeesztendő 97%-át. Ezen belül a szénbányászat, az acél, vas, alumínium, gépgyártás, a papír, vegyi anyagok, cipő gyártása és az utolsó hónapban a textil elérte, sőt túlhaladta a békebelit. *(Taps.)* A szénbányászat például ennek az esztendőnek első öt hónapjában 15%-kal többet termelt, mint az utolsó békeévben. Ez mutatja, hogy derék bányászaink, akik a felszabadulás óta a termelésben mindig első sorban állottak, ma is megteszik kötelességüket. *(Taps.)* A békebelinél már 12%-kal nagyobb az acél-, 5%-kal nagyobb a vas-

termelés és ami nem kevésbbé fontos, nő a munkások egyéni teljesítménye, nő a munkafegyelem.

A munkaverseny új lendületet adott a termelésnek. Új a szellem az üzemekben és hozzátehetjük: újak a munkásigazgatók, akik megfelelnek a hozzájuk fűzött reményeknek.

Az állam pénzügyei rendben vannak. Költségvetésünk első 10 hónapja majdnem 100 millió forint felesleggel zárult *(taps)* és most már bizonyosra vehető, hogy a szilárd pénz alapján összeállított második évi költségvetés felesleggel fog végződni. Államháztartásunkat az jellemzi, hogy szociális és kulturális kiadásai aránylag már most is messze meghaladják a békebelit. 1937—38-ban a szociális és kulturális kiadások összege a büdzsé 19%-a volt. Az idén már elérte a 26%-ot, amellett, hogy az állam adópolitikáját egész más szellem hatja át, mint azelőtt. Megnéztem a békebeli évek árverési statisztikáját. 1931-től 33-ig, három esztendő alatt 31 000 árverés volt közterhek, azaz adóhátralékok miatt. A magyar népi demokrácia büszke arra, hogy míg Horthy idején évente csak az adók miatt 10 000 háznál perdült meg a dob, addig nálunk a végrehajtó ritka jelenség és rajta leszünk, hogy az is maradjon. *(Taps.)*

A háborús károkat tervszerűen kiküszöböljük. Vasutaink és hídjaink — hála Gerő elvtárs *(lelkes taps, ütemesen éljenzik Gerő elvtársat)* és munkatársai nagyszerű erőfeszítéseinek — gyors tempóban jönnek rendbe. Ez mindenki előtt ismeretes. Kevésbbé ismeretes, hogy a házakban és lakásokban okozott háborús károk kétharmadrészét már rendbehoztuk és közben hozzávetőleges becslés szerint az utolsó két évben már 50 000 új ház épült. Aki a vidéket járja, az örömmel láthatja, hogy a falvak szélén milyen gyorsan és milyen nagy számban épülnek a házak. Pedig a tervszerű és nagyarányú lakásépítés Budapesten és vidéken tulajdonképpen csak az idén kezdődik és most jött lendületbe.

A hároméves tervnek megvalósítása sikeresen folyik és most már biztosra vehető, hogy a jövő év decemberéig be is fogjuk fejezni. Az első tervév eredményei 2%-kal meghaladják az eredeti előirányzatot. Az eredmény sokkal jobb lett volna, ha kezdetben a tavalyi szárazság nem gátolta volna a hároméves terv begyujtását. Ha ezt a tényt figyelembe vesszük, úgy a hároméves terv fejlődésével minden tekintetben meg lehetünk elégedve.

Hároméves tervünknek és az egész magyar gazdasági fejlődésnek hatalmas lökést ad az a nagyszerű gesztus, amellyel a Szovjet-

unió és bölcs vezére, Sztálin generalisszimusz *(tomboló taps)* elengedte a jóvátétel hátralévő összegének a felét. *(Nagy taps.)* Újra bebizonyosodott, mint annyiszor felszabadulásunk óta, hogy a magyar nép mindig biztos számíthat nehéz helyzetében a Szovjetunió megértésére és támogatására. Az így felszabadult anyagi erők kétségkívül hatalmas, új lendületet fognak adni egész gazdasági életünk fejlődésének.

A gazdasági fejlődés következtében az ipari munkásság életszínvonala májusban 2—3% híján elérte a békebelit, sőt egyes szakmákban — mint bányászat, nehézipar, textil stb. — túl is haladta. A bányászok reálbére majdnem 30%-kal magasabb már, mint 1938-ban. Csak az a kár, hogy ez a fejlődés nem egyenletesen oszlik meg, s egyes munkáskategóriák még elég messze vannak a békebeli színvonaltól. Különösen áll ez a közalkalmazottakra is, akik erősen lemaradtak s akiknek életszínvonalát most fogjuk felemelni. *(Taps.)* Büszkén jelenthetjük, hogy ezen a téren túlteljesítettük a tervet és a munkásság életszínvonala már az idén eléri azt a nívót, amelyre csak jövőre, a terv harmadik évére számítottunk. *(Taps.)*

Az életszínvonal emelése még gyorsabb lett volna, ha pártszervezeteink jobban értették volna és konkrétabban foglalkoztak volna a termelés kérdéseivel. Mi ezen a téren gyakran abba a hibába estünk, hogy a termelés problémáit agitáció kérdésének tekintettük. Általánosságban beszéltünk a termelés emelésének szükségességéről, a munkaverseny helyességéről. Gyakran nem úgy nyúltunk ehhez a kérdéshez, hogy a gyárak, üzemek és munkások helyi viszonyait figyelembe vettük volna. Változás ezen a téren csak újabban tapasztalható, de itt is elsősorban még csak az üzemi szervezeteknél. A többi szervezeteink jó része még mindig nem konkrétan, hanem általános agitáció formájában foglalkozik fejlődésünk és életszínvonalunk emelésének e fontos kérdésével.

Hogy a magyar fejlődés mit jelent, erre nézve legyen szabad rámutatnom arra, hogy az első világháború befejezése után, amikor tudvalevőleg az ország hasonlíthatatlanul kevesebb kárt szenvedett gazdaságilag és háborús rombolásokban mint a második világháborúban, ezeket az eredményeket csak hét-nyolc esztendővel az 1918-as háború befejezése után és akkor is csak nagy külföldi segítséggel értük el. És legyen szabad összehasonlításul rámutatnom, hogy a dolgozó nép életszínvonala olyan győztes és Ame-

rika által állítólag olyan bőkezűen támogatott országokban, mint Anglia vagy Franciaország, még messze van a békebelitől.

Ezekben az adatokban tükröződik vissza, kedves Elvtársaim, a népi demokrácia rendszerének gazdasági fölénye.

Nem tudtuk volna elérni ezeket az eredményeket, ha nem gondoskodunk idejekorán és tervszerűen arról, hogy felosszuk a nagybirtokot, hogy gátak közé szorítsuk a tőkés kizsákmányolást és profithajhászást, hogy szilárd pénzt hozzunk létre, hogy megerősítsük a munkafegyelmet, hogy felszítsuk a munkaversenyt s ami a döntő, hogy államosítsuk a nagyipart, hogy az államosítással minden dolgozó érezze: övé az ország, magának épít. *(Lelkes taps.)* A magyar demokrácia a munkáspártokkal az élen, három és fél esztendő alatt gyökerében átalakította gazdasági rendszerünket. Tervszerűséget vitt be gazdasági életünkbe. E tervszerűségnek vezető elve — melyet mindenütt igyekeztünk érvényre juttatni — a dolgozó nép érdekeinek védelme, a magánprofit vadászterületének csökkentése. Tervszerűen egyre szűkebb korlátok közé szorítottuk a kapitalista kizsákmányolást. Ennek az átalakításnak a következménye az, hogy a magyar ipar, bányászat, közlekedés túlnyomó többsége az állam és a közületek kezébe ment át, a közérdekét, nem a tőkés kizsákmányolást szolgálja.

A magyar gazdasági élet igen jelentékeny frontján vereséget szenvedett a kapitalizmus, győzött a szocializmus. *(Taps.)* Számokban ez úgy fejeződik ki, hogy a gyáripar, a bányászat és a közlekedés kereken 550 000 dolgozójából 472 000, azaz 86% az államosított, vagy egyéb — nem a tőkések profitjára dolgozó — üzemekre jut. Ez a kulcsa a magyar demokrácia gazdasági sikerének. Ezek a számok egyben mutatják, hogy a népi demokrácián belül dolgozó nép irányt vett a szocializmus felépítésére. *(Nagy taps.)*

Mik a további teendők? Gazdasági téren a dolgozó nép életszínvonalának további állandó és rendszeres emelése céljából fokozni kell az ország termelő erőinek fejlődését, a munka termelékenységét, az ipari és mezőgazdasági termelést növelni kell, tovább kell csökkenteni a kizsákmányolásból eredő jövedelmet. Ebből a célból tovább kell fejleszteni a tervgazdálkodást, összhangba kell hozni a szomszéd baráti népek terveivel, elő kell készíteni az új ötéves tervet, az ország villamosításának és öntözésének tízéves tervét. *(Viharos taps.)*

Ezeknek a terveknek már egészen más lesz a jellegük, mint a

hároméves tervnek. Itt már nem a háborús károk helyreállításáról és a békebeli termelés eléréséről lesz szó, hanem egész gazdasági életünk új alapokra fektetéséről és átszervezéséről, fejlődésének meggyorsításáról és biztosításáról, arról, hogy a magyar dolgozó nép boldogulása, gazdasági és kulturális életszínvonalának emelkedése végre olyan mértékben és olyan iramban fejlődjék, ahogy ezt a demokráciától el lehet várni. A tízéves öntözési terv meg fogja szabadítani elsősorban a Tiszántúl dolgos, régi demokratikus hagyományokkal rendelkező földműves népét a szárazság szinte állandósult csapásaitól.

Ezekkel a feladatokkal elválaszthatatlanul összefügg a mezőgazdasági termelés korszerű reformja. Biztosítani kell a paraszti kisbirtokon épülő mezőgazdaság számára a modern technika és tudomány eszközeit. Csak így valósítható meg az ipar és mezőgazdaság közötti aránytalanság kiküszöbölése. Ezért meg kell gyorsítani az állami mezőgazdasági gépüzemek széles hálózatának létesítését. Minden erővel fokozni kell a falu beszerzési, értékesítési, termelő- és egyéb szövetkezeteinek fejlesztését.

A demokrácia gazdasági megerősödésével gondoskodnunk kell a dolgozók életszínvonalának emeléséről. A dolgozók életszínvonalának emeléséhez hozzátartozik szociálpolitikánk nagyarányú fejlesztése, a munkásság egészségvédelmének és szociális biztonságának fokozása. Eddig sikerült jelentékeny részben megvalósítani a munkásság évtizedes szociálpolitikai programjának legtöbb követelését. De most tovább kell mennünk. Az eddiginél sokkal nagyobb arányban kell megvalósítani például a dolgozók üdültetését, gyermekeik állami segítséggel történő nyaraltatását. A balatoni üdülőket, a Mátra és Mecsek, valamint a budai hegyek üdülőhelyeit és más gyógy- és üdülőhelyeket elsősorban erre a célra kell felhasználni. *(Nagy taps.)* Irányt kell venni arra, hogy a dolgozók lakásviszonyai gyökeresen megjavuljanak, hogy a nyomornegyedek megszűnjenek s hogy az állami, községi lakásépítési akciókhoz szükséges anyagi alapokat biztosítsuk. Végül a termelőerők fejlesztése, a tervgazdálkodás és a kapitalista elemek kiszorításának útján teljesen likvidálni kell a még meglevő munkanélküliséget.

Napirendre kell tűznünk a demokratikus néphadsereg kiépítését és korszerű felszerelését. *(Nagy taps.)* Az új magyar honvédségből természetesen ki kell irtani a régi hadsereg népellenes szellemét. A katonai kiképzést az állampolgári neveléssel kell összekötni. A honvédséget a demokrácia iskolájává kell fejleszteni.

A honvédség tiszti kádereit elsősorban az új, demokratikus elemekből, a munkásokból és parasztokból kell venni. *(Nagy taps.)*

A magyar demokrácia megszilárdulása lehetővé teszi, hogy a köznevelés terén az eddiginél gyorsabb léptekkel haladjunk. Meg kell szüntetni végre a vagyonos osztályok műveltségi monopóliumát és az általános műveltség, a szaktudás, a haladó nemzeti és emberi kultúra kincseit hozzáférhetővé kell tenni a dolgozó nép legszélesebb rétegei számára. *(Nagy taps.)* Különösen lehetővé kell tenni, hogy a dolgozók iskoláinak széleskörű kiépítése útján a dolgozók a termelőmunka megszakítása nélkül közép- és főiskolai végzettséghez jussanak. *(Taps.)*

Ezzel kapcsolatban, tisztelt Kongresszus, engedjék meg, hogy ismertessem az iskolák államosításának és ami ezzel egybefügg, a demokrácia és az egyház viszonya rendezésének kérdését. A szocialista nem a vallás, hanem a kapitalizmus ellen küzd. Marx és Engels is élesen szembenálltak például annakidején Bismarck-nak, a német kancellárnak a katolikus egyház ellen folytatott, úgynevezett kultúrharcával. Kimutatták, hogy Bismarck az egész kultúrharcot azért provokálta, hogy az öntudatra ébredő német munkástömegek figyelmét elterelje a szocializmusról. A vallásos munkásokról Lenin azt mondotta negyven évvel ezelőtt: „Minden munkást, aki Istenbe vetett hitét megtartotta, nemcsak be kell engednünk a Szociáldemokrata Pártba, hanem fokozottabb erővel be is kell vonnunk. Feltétlenül ellenezzük, hogy ezeket a munkásokat vallásos meggyőződésükben csak a legkevésbbé is megbántsák. Mi azért vonjuk be ezeket az embereket a Pártba, hogy programunk szellemében neveljük őket." Hasonlóképpen nyilatkozott Lenin a Pártba belépő papokról is.

Mi ennek a marxista-leninista szellemnek megfelelően nyúltunk a vallás kérdéseihez, felszabadulásunk első pillanatától kezdve. Minden tárgyilagos ember egyetért velünk abban, hogy mi 1945 tavaszán, minden ellenállás nélkül végrehajthattuk volna az állam és az egyház szétválasztását és azokat az intézkedéseket, amelyeket a nyugati demokráciák előttünk évtizedekkel vagy egy-két évszázaddal már előbb megtettek. Mi nem éltünk ezzel az alkalommal akkor, mert előre láttuk, hogy a demokrácia egészséges fejlődése során eljön az idő, amikor a magyar nép zöme e kérdések rendezését politikai érettségének eredményeképen maga fogja követelni. Addig is mi gondosan vigyáztunk nemcsak arra, hogy a nép vallásos érzését ne sértsük, hanem mindenütt segítő kezet nyujtottunk az egyházak

talpraállításához is. Az egyházak százezer holdjait a földreform elvette ugyan, ez az intézkedés azonban nem a vallás, hanem a nagybirtok ellen irányult. Ennek demonstrálására történt gondoskodás arról, hogy a földreformból a szegény papok is részt kapjanak, ami a földreformban érintett községek egyharmadában meg is történt.

A rombadőlt templomok építését a Kommunista Párt kezdte meg. Az első köszönőlevél, amelyet ezért kaptunk, az esztergomi bazilika helyreállításával kapcsolatban Drahos vikáriustól érkezett. A püspökök, kanonokok gazdasági ellátását — amely a földreform következtében megnehezült — a demokrácia bőkezűen magára vállalta.

Egyetlen vallásos intézmény meg nem szűnt azért, mert a demokrácia megvonta volna tőle az anyagi támogatását. És ezt a politikát változatlanul folytattuk mind a mai napig.

Május elsejére több mint 270 egyházközségnek juttattunk harangbronzot. Még csak egy hónapja, hogy magam jártam közben a pálosok templomának kijavításáért. Hozzám fordultak a Bazilika újjáépítői és nem múlik el hét, hogy Pártunkhoz valamely egyházközség segítségért ne fordulna.

Ennek a mi helyes politikánknak az eredménye volt, hogy a magyar nép vallásos rétegei egyre nagyobb megértéssel fordulnak a demokrácia felé. Egyre kevésbbé hisznek azoknak a rágalmaknak, melyeket a 25 éves népellenes Horthy-uralom terjesztett Pártunkról. Egyre többen látják, hogy a demokrácia útja helyes, hogy ez az út a dolgozó nép talpraállítására, megsegítésére és boldogulására vezet. Ennek a felismerésnek a hatása alatt a protestáns egyházakban megindult az az egységes folyamat, mely követeli, hogy az egyház álljon be a demokrácia építő erői közé. Hogy az egyházak nálunk miért álltak ellenségesen a demokráciával szemben, arra legyen szabad a legilletékesebbnek, Ravasz László református püspöknek a megállapítását idéznem:

„Az egyház — mondotta Ravasz László — százados fejlődése során az uralkodó osztály társadalmával összenőtt, viszont a szociális forradalom az uralkodó osztály keretein kívül támadt. Ennélfogva az egyház és a szocialista forradalom kölcsönösen ellenségnek tartották egymást. Az a nagy szociális forradalom, amely most átalakítja Magyarországot és lassanként átalakítja az egész világot, elsöpörte a megelőző államrendet, annak az osztálynak uralmával együtt, amelyen ez a rend felépült, sőt pelyvaként elsöpörte magát az illető osztályt is. Ilyen helyzetben kísértése az egyháznak, hogy azonosítsa magát a

letünt osztályuralommal és az új államrendben ellenséget lásson... Ha az egyházat megejti ez a kísértés, az a végzetes szerep vár rá, hogy átalakul egy illegális politikai párttá. A maga táborába gyűjti az elégedetlen és ellenzéki elemeket. A hozzá való tartozás nem a hitnek, hanem a politikának lesz az állásfoglalása."

Azt hiszem, tisztelt Kongresszus, hogy Ravasz László püspöknek ezt a megállapítását minden további nélkül aláírhatjuk. A 25 esztendős Horthy-rezsim alatt — de hozzátehetjük, azelőtt is — az egyházak az uralkodó osztállyal össze voltak nőve és azt az egyházat, amely most a demokráciával nem fér össze, az a veszély fenyegeti, hogy illegális politikai párttá, a régi reakciós rend politikai pártjává alakul át. Ez az a kérdés, amelynek egészséges megoldása a református egyházzal most folyik és amelynek megoldására a demokrácia a katolikus egyházzal is tárgyalásokat javasolt. Bizonyos, hogy ezeknek a kérdéseknek a megoldására az idő megérett. Bizonyos, hogy a katolikus vallásos tömegek zöme és vele az alsópapságnak a hívőkkel összenőtt része egyre sürgetőbben követeli ennek a kérdésnek a megoldását. Ugyanakkor azonban meg kell állapítani, hogy a megoldás — a demokrácia és az egyház viszonyának rendezése — ellen minden erővel szembeszáll a katolikus egyház főpapjainak jelentékeny része.

Ennek az ellenállásnak politikai és nem vallási okai vannak. A mi ellentétünk Mindszentyékkel szemben abból származik, hogy mi kiosztottuk 700 000 földnélküli között a grófok és püspökök földjét, ők pedig el szeretnék kergetni az újgazdákat, megint béreseket és zselléreket csinálnának belőlük s a földet visszaadnák Eszterházy hercegnek, meg önmaguknak is. Mi a gyárakat, bányákat átadtuk az államnak, ők a régi tőkéseknek szeretnék visszaadni. Mi védjük a népköztársaságot, ők meg a Habsburgokat sírják vissza. Mindszenty Horthy idejében fajvédő volt és a nyilasokat támogatta, most pedig a sváb volksbundistákat. Ezek érdekében még az amerikaiaknál és az angoloknál is közbelépett s minden követ megmozgatott azért, hogy ezek a svábok itt maradjanak és így földjük ne jusson a magyar nincstelenek kezére. Mindszenty, Shvoy és a többiek magasztalják Hitlert, Mussolinit, Horthyt, dicshimnuszokat zengtek Imrédyről vagy Hómanról, míg a demokráciáról, arról a hősi, áldozatos munkáról, melyet a paraszt, a munkás, az értelmiség hazánk újjáépítéséért kifejtett, egy jó szavuk nincs. Most tüntetnek, most buz-

dítanak ellenállásra, most fenyegetnek kiátkozással, de amikor az országot a németek és a nyilasok rabolták, amikor a büntetőszázadokban, muszokban és egyéb mozgó vesztőhelyeken százezrével gyilkolták az embereket, amikor tízezrével hajtották el a levente-gyerekeket, akkor ezek az urak helyeseltek vagy meglapultak. Helyeselt és meglapult Mindszenty is, aki utólag nem átallotta egy másik nyilassal történt személyi torzsalkodását nemzeti ellenállássá áthamisítani. S helyeselt az iskolák államosításának tíz évvel ezelőtt Pehm József plébános korában a mostani Mindszenty, amikor egyházi iskolák helyett Zalaegerszegen államiakat létesítettek. Persze Horthy reakciós államáról volt szó, nem a mostani népi demokrácia államáról.

Ez a magyar demokrácia ellentéte a klerikális reakcióval: politikai, nem vallási ellentét. Az egyház palástja mögé megbúvó reakció, hogy újra Ravasz László püspök szavaival éljek, „a maga táborába gyűjti az elégedetlen és ellenzéki embereket s a hozzá való tartozás nem a hitnek, hanem a politikának lesz az állásfoglalása". És hozzátehetjük, a reakciós, népellenes politikának lesz az állásfoglalása. Ezt jegyezze meg jól magának minden demokratikus, jóhiszemű katolikus.

A magyar demokrácia nagy önmérséklettel tűrte Mindszentyék garázdálkodásait, tűrte abban a tudatban, hogy a dolgozó nép érdekében kifejtett jó és eredményes munkája lassan és biztosan mindenütt — a katolikus hívők között is — megérleli azokat a feltételeket, amelyek lehetetlenné teszik a reakció működését és megindítják azt a demokratizáló folyamatot, amely — ha vontatottan is, de — a protestáns egyházakban már megindult és amelynek jelei a katolikus hívők között is egyre inkább szaporodnak.

Mi ezt a türelmes politikát a jövőben is folytatni akarjuk, mert biztosak vagyunk benne, hogy ennek a politikának az eredménye el nem maradhat, hogy a magyar nép minket fog követni, akik boldogulásán, nyugalmán fáradozunk s nem azokat, akik az ezerholdasokat, szolgabírákat, csendőröket akarják visszahozni. De hozzátehetjük, a demokrácia türelmének is van határa és aki ezt a határt átlépi s a demokrácia mértéktartását gyengeségnek magyarázza, az hamarosan tapasztalni fogja és nemcsak Pócspetrin, hogy aki a magyar dolgozó nép érdekei ellen vét, arra a demokrácia lesújt, még ha papi talárt visel is. *(Viharos taps.)*

A Mindszenty-féle reakciós politika eredményeképpen a felekezeti iskolákban tűrhetetlenné vált a helyzet. Egyre-másra kaptuk a jelen-

téseket, hogy nemcsak tanítókat, tanárokat, vagy papokat üldöznek a katolikus felekezeti iskolákban demokratikus meggyőződésük miatt, hanem a népi származású diákokat, a népi kollégiumok tanulóit, a munkások és parasztok gyermekeit is, akiket a demokrácia végre kultúrához juttatott. Ma már az a helyzet, hogy a római katolikus felekezeti iskolák jelentékeny részében inkább iskolakönyvek nélkül tanítanak, vagy előkeresik a régi horthysta rendszer népbutító, demokráciaellenes tankönyveit. Ezért maguk a felekezeti iskolák tanítói, tanárai is egyre fokozódó mértékben követelik: a demokratikus köztársaság — mely a felekezeti iskolák összes kiadását fedezi — védje meg őket a Mindszenty-féle reakcióval szemben. A magyar demokrácia ennek megfelelően napirendre tűzte az iskolák államosítását. *(Taps.)*

Ezt a rendszabályt, mint a demokrácia legtöbb intézkedését, az érdekelt felek meghallgatásával és lehetőleg kölcsönös megegyezés és engedékenység szellemében akarjuk végrehajtani. Ezért kezdett a kormány tárgyalásokat az egyházakkal. A tárgyalások első alapelve, hogy a vallásoktatás az államosított iskolákban is kötelező marad. Ezt azért kell aláhúzni, mert a reakció azt terjeszti, különösen az elmaradt falvakban, hogy az államosított iskolákban nem lesz vallásoktatás. Az államosítás alól kivételek az olyan történelmi multtal bíró iskolák, mint például a református usoknál a pápai, debreceni, sárospataki kollégium. Hogy az egyházaknak módjuk legyen anyagilag átépülni, az állam 20 esztendeig vállalja anyagi támogatásukat. Ezek a megállapodás főbb pontjai és ezek mutatják, hogy a magyar demokrácia valóban a megegyezés és a kölcsönös megértés szellemében igyekszik eljárni.

Hozzátehetjük, hogy lényegében hasonló megállapodás történt az elmult napokban a Csehszlovák Köztársaság és az ottani római katolikus egyház között is. Ezt azért kell hangsúlyozni, mert, ha a csehszlovák római katolikus egyház elfogadta, ez azt bizonyítja, hogy az ilyen megegyezésnek nincsenek vallási akadályai. Ha tehát nálunk a római katolikus egyház vezetői hallani sem akarnak erről a mindkét felet kielégítő megegyezésről, úgy ennek nem vallási okai, hanem politikai, reakciós okai vannak. *(Taps.)*

Ebben a kérdésben a magyar demokrácia nem engedhet. Felszabadulásunk negyedik esztendejében eljött az ideje annak, hogy gondoskodjunk arról, hogy a demokrácia iskoláiban ne reakciós, népellenes, a nagybirtokot és a Habsburg-királyság uralmát visszasíró szellem terpeszkedjen el, hanem a demokrácia friss, egészséges,

a dolgozó nép jövőjét előkészítő és megalapozó szelleme. Az a szellem, melyet az iskolák államosításának első hirdetői, Kossuth, Petőfi, Táncsics és Eötvös József képviseltek s melyet mi, hű utódaik valóra is váltunk. *(Taps.)* Ez az iskolák államosítása körüli vitának a lényege. Innen, a Kongresszus tribünjéről kérek minden dolgozó magyart, minden öntudatos demokratát — különösen a falvak népét és az asszonyokat — hogy ne engedjék magukat a reakciós álhírektől, szólamoktól vagy vallásos érzületre való hivatkozástól megtéveszteni. Tekintsék az iskolák államosítását azon politika szerves részének, mely a dolgozó parasztnak adta a földet, mely az iparbárók gyárait államosította s amely minden téren becsületesen és eredménnyel védi sokat szenvedett, dolgos népünk érdekeit. Külön felhívom a kommunistákat, a szociáldemokratákat, a Magyar Dolgozók Pártjának minden egyes tagját, hogy e kérdésben megalkuvást, ingadozást nem ismerve, álljon az élen s járuljon hozzá, hogy a nép ellenségeit itt is megverjük. Aki ebben a kérdésben meglapul vagy ingadozik, aki most nem mer kiállani, annak nincs helye soraink között. *(Nagy taps.)*

Az iskola kérdése mellett a magyar demokrácia másik kérdése, mely az esztendő őszén kerül napirendre, a Magyar Függetlenségi Front újjászervezése, széles népi alapokra való helyezése. A népi demokrácia kétségkívül megszilárdult és kifejlődött, de a nagybirtokos, nagytőkés és klerikális reakció, valamint a fasiszta maradványok elleni harc és a magyar függetlenség megvédése változatlanul megköveteli a demokratikus erők tömegének szorosabbra fűzését Megköveteli ezt a nemzetközi reakció aknamunkája is. Mi felszabadulásunk első idejében a Magyar Nemzeti Függetlenségi Frontban láttuk a demokratikus erők összefogását. Az elmúlt három és fél esztendő megmutatta, hogy a demokratikus pártoknak ez a többékevésbbé laza koalíciója nem felel meg a kitűzött feladatoknak és hogy a népi egység újabb, szorosabb tömegszervezetére van szükség. Az elmúlt három és fél esztendő bebizonyította, hogy az egymással versenyző pártok laza koalíciójának rendszere a népellenes erőknek kedvez, amelyek a pártversengést az egyes demokratikus pártokba való behatolásra használják fel és ezzel hátráltatják a demokratikus együttműködést, az építő munkát.

Demokráciánk e három és féléves tapasztalata alapján megértek a feltételek a Függetlenségi Front, mint egységes tömegszervezet újjáalakítására. Az új Függetlenségi Front a munkásság, a parasztság, az értelmiség, a dolgozó kisemberek harci szövetségének

egységes tömegszervezete lesz. Ezért benne nemcsak a demokratikus politikai pártoknak, hanem a magyar nép nagy társadalmi szervezeteinek — szakszervezeteknek, szövetkezeteknek, a nők és ifjúság egységes szerveinek — méltó helyet kell biztosítani.

Ha végigtekintünk, tisztelt Kongresszus, az elmúlt három és fél esztendő eredményein és kudarcain, meg kell állapítanunk, hogy országunk gazdasági, politikai és társadalmi struktúrájában gyökerekig menő, alapvető változások történtek. Ezeknek a változásoknak eredményeképpen új munkásosztály, új parasztság, új értelmiség van kialakulóban. A munkásság nem elnyomott osztály többé és többsége, mely állami üzemekben dolgozik, nincs többé kizsákmányolva. Ezért viszonya a termeléshez és az államhoz megváltozott. A munkát egyre inkább népe, a demokratikus állam iránti becsületbeli kötelességnek, saját életszínvonala emelkedése feltételének tekinti. A munkásigazgatók, üzemi bizottságok, szakszervezetek és a Magyar Dolgozók Pártja révén egyre fokozottabb részt kap a gazdasági élet irányításában és kormányzásában. Egyre inkább tudatában van vezető szerepének, ezzel együtt fokozott felelősségének is a gazdasági és politikai életben, az egész nemzet fejlődésében és jövőjében. Megváltozott a magyar parasztság is. A földreform eltüntette a falu nincstelenjeinek zömét, akikből kis- és középparasztok lettek. A dolgozó parasztságban egyre mélyebb gyökeret ver az a felismerés, hogy a demokrácia nemcsak az ő államformája, de hogy a demokrácia és vívmányai, a földreform, az államosítás, a köztársaság nem átmeneti jelenségek, hanem szilárdak, tartósak, megingathatatlanok. Ezzel a felismeréssel párhuzamosan nő annak is a tudata, hogy a munkássággal szövetségben a parasztság is részes a politikai hatalomban. Ennek a felismerésnek egyik mutatója az, hogy az utolsó hónapokban a középparasztság áramlása is megindult Pártunk felé. Ezt az egészséges folyamatot a Magyar Dolgozók Pártjának megfelelő kiválogatással, továbbra is elő kell segítenie. Az értelmiség zömében is a demokrácia sikereinek hatása alatt végre fordulat tapasztalható. Kezd megszűnni köztük a kritikus várakozás és egyre többüknél tapasztaljuk, hogy rátért a munkássággal és parasztsággal való együttműködés útjára. Segíteni akar a demokráciának, részt akar venni az új Magyarország felépítésében, szolgálni akarja a nemzetet. Elősegíti és meggyorsítja ezt a folyamatot, hogy az értelmiség sorai kezdenek felfrissülni a munkásságból és parasztságból származó új elemekkel.

Áttérek most, tisztelt Kongresszus, a munkáspártok problémáira. Engedjék meg, hogy röviden vázoljam az eddig megtett utunkat. Az ország felszabadulásával és a demokrácia győzelmével megbukott a nagybirtok és a nagytőke osztályszövetségének régi hatalmi rendszere. A Magyar Kommunista Párt és a Szociáldemokrata Párt egységfrontja lehetővé tette, hogy hatalomra került a munkásosztály, az egész parasztság, valamint a polgárságnak az a része, mely a német imperializmus ellen foglalt állást és hajlandó volt közreműködni velünk együtt a feudális maradványok bizonyos fokig terjedő felszámolásában és a demokratikus intézmények megvalósításában. A Magyar Nemzeti Függetlenségi Frontban a felszabadulás kezdetén mindezek az osztályok és rétegek ott voltak, mert Pártunk — nagyon helyesen — a fejlődésnek ezen a fokán szükségesnek tartotta, hogy a nemzeti összefogásban kivétel nélkül mindenki helyet foglaljon, aki a német fasizmus ellen kész volt küzdeni. Ebben az időben még saját táborunkban, a kommunisták közt is kételyek mutatkoztak arra vonatkozóan: helyes-e az ilyen széles nemzeti összefogás, helyes-e együtthaladni olyan bizonytalan szövetségesekkel, amilyenek például az első nemzeti kormányban Horthy tábornokai, vagy Teleki gróf közoktatásügyi miniszter voltak. Ezek az elvtársak elfelejtették, vagy talán meg sem tanulták Leninnek azt a tanítását:

> „Háborút folytatni... és emellett előre lemondani a lavírozásról, az ellenségek közötti érdekellentétek (hacsak ideiglenes) kihasználásáról, a lehetséges (bár esetleg csak ideiglenes, megbízhatatlan, ingadozó, feltételes) szövetségesekkel való egyességekről és kompromisszumokról — vajjon nem határtalanul nevetséges dolog-e ez?"*

Mi nem mondottunk le ezekről a megbízhatatlan, ingadozó, ideiglenes szövetségesekről. Mi lehetőséget nyujtottunk nekik arra, hogy résztvegyenek hazánk talpraállításában. Nemcsak rajtunk múlt, hogy ezek az elemek lemaradtak, amikor a német veszedelem háttérbe szorulásával a feudális maradványok felszámolása, elsősorban a földosztás, a nagytőke elleni küzdelem feladatai kerültek előtérbe. E feladatokat lépésről-lépésre oldottuk meg s közben, a reakció elleni harc során kiszorultak a hatalomból és kormányzatból a tőkés osztály képviselői, valamint jórészt a falu kizsákmányoló rétegeinek, a kulákoknak képviselői.

* *Lenin.* Válogatott művek. Id. kiad. II. köt. 725. old.

Amikor a tábornokok, Teleki gróf vagy Vásári pénzügyminiszter kikerültek a kormányból, a tőkések és a nemdemokratikus polgárság befolyása csökkent. Varga Béláék eltávolítása, Sulyok szökése, B. Szabó kiszorítása a koalícióból — a katolikus reakció és a kulákság veresége volt. Pfeifferék kiküszöbölése ezt a vereséget tetézte.

Ezekben a harcokban a Kommunista Párt mindenütt a leninisztálini sztratégiát igyekezett alkalmazni. Sztratégiai célja a tőkés, nagybirtokos kizsákmányolás megszüntetése és a népi demokrácia megteremtésével a szocializmus építésének megkezdése volt. E sztratégia megvalósítására gondosan kiválogattuk a legfontosabb feladatokat, kidolgoztuk a megoldásához szükséges taktikai lépéseket és utána céltudatosan, szívósan végre is hajtottuk.

Taktikailag mindenekelőtt a döntő kérdésre, a középkori feudális maradványok felszámolására, a nagybirtok felosztására vettük az irányt. Ez megerősítette a munkásság és a parasztság szövetségét. A zsírosparasztság semlegesítésére — és ezzel a döntő feladat megkönnyítésére — mentesítettük 200 holdig a parasztbirtokokat. Hasonló célt szolgált az eklézsiáknak juttatott föld is. Amikor az újjáépítés kérdése került napirendre, nem féltünk bizonyos hallgatólagos megegyezést kötni a kapitalistákkal, akiknek nemcsak lehetőséget adtunk, hogy résztvegyenek az újjáépítésben, de még jelentékeny támogatáshoz is juttattuk őket. Elvtársaink közül sokan kifogásolták ezt a lépést, holott ma visszatekintve, kétségkívül helyes volt a szándékunk; nem rajtunk múlt, hogy a tőkések nem éltek ezzel a lehetőséggel.

Ugyancsak a lenini-sztálini taktika szellemében dolgoztunk, amikor pontosan kikerestük, kimunkáltuk céljainkban a mindenkori legfontosabb feladatot, azt a bizonyos legközelebbi láncszemet. A földosztás után azonnal az újjáépítést vettük kézbe. Utána a demokrácia és a köztársaság intézményeinek kiépítését, majd rendet teremtettünk a pénzromlás terén, utána leszámoltunk a demokráciát aláásó összeesküvőkkel s rögtön irányt vettünk a hároméves tervre. A választásokkal megszilárdítottuk a demokrácia alapjait, utána megsemmisítettük a reakció legfontosabb politikai szervezetét, a Pfeiffer-pártot és likvidáltuk a nemzetközi imperializmus és a magyar reakció veszedelmes segédcsapatát, a szociáldemokrata jobbszárnyat.

Amint egy-egy feladatot magunk elé tűztünk, gondoskodtunk róla, hogy a kitűzött célt szem elől ne veszítsük. Következetesen és

szívósan küzdöttünk érte, s nem engedtük, hogy az ellenség eltérítse róla a figyelmünket. A megvert ellenséget gyorsan és erélyesen üldöztük, nem adtunk rá időt, hogy sorait rendbehozhassa, reorganizálhassa erőit. Az összeesküvők leleplezését gyorsan követték a választások, mielőtt még az ellenség összeszedhette volna magát. A reakció választási vereségét tíz hét mulva a Pfeiffer-párt megsemmisítése követte. Ezt a politikai győzelmet azonnal gazdasági téren értékesítettük, kiszélesítettük a nagybankok államosításával, újabb tíz hét mulva megsemmisült a szociáldemokrata jobbszárny és ezt azonnal követte a 100 munkásnál többet foglalkoztatott üzemek államosítása. Ugyanezt a taktikát folytattuk előzőleg is, amikor például 1946 márciusában a tömegek mozgósításával nemcsak visszavertük a reakció előretörési kísérletét, hanem utána rögtön kiharcoltuk a bányák államosítását és a nehézipari nagyüzemek állami kezelésbe vételét, a földreform vívmányainak biztosítását.

Vigyáztunk arra, hogy leghűbb szövetségesünk, a dolgozó parasztság érdekeit minden körülmények között megvédjük és nem felejtettük el a lenini tanítást, amely a nagy országos kérdések mellett minél több egyszerű, hétköznapi tettet követel, minél több figyelmet a kommunista építőmunka legegyszerűbb, de eleven tényeihez. Nem felejtettük el egy pillanatra sem a nehéz, lassú, nagy kitartást és türelmet követelő aprómunkát és az aprómunka szerves összefüggését a nagy, országos feladatokkal. A harc közben megerősödött Pártunk, kifejlődtek káderei, tapasztalatokat gyűjtöttünk, megnőtt összekovácsoltságunk és önbizalmunk. A magyar dolgozó nép saját tapasztalata alapján egyre nagyobb bizalommal támogatott és követett bennünket. Ránk is áll az, amit nagy tanítónk, Sztálin a Bolsevik Párt fejlődéséről mondott: „Míg a katonai vezetőség akkor kezdi el a háborút, amikor már kész hadsereg van a kezében, addig a Párt a maga hadseregét a harc folyamán, az osztályok összeütközései folyamán teremti meg, abban a mértékben, ahogy maguk a tömegek saját tapasztalatukból meggyőződnek a Párt jelszavainak helyességéről, politikájának helyességéről."

Három és féléves nehéz és átgondolt küzdelem, fáradságos, önfeláldozó, példamutató munka alapján nemcsak a magyar ipari munkásság, de az egész dolgozó magyar nép meggyőződött róla, hogy helyes az az út, melyet a munkáspártok mutattak és hogy már nemcsak a célokat ismerjük, de ki tudjuk építeni az utat, mely hozzájuk vezet. Ennek a három és féléves küzdelemnek lett az

eredménye az, hogy ma Magyarországon a munkásosztály és a vele szövetséges dolgozó parasztság van hatalmon. *(Nagy taps.)*

A munkásosztály — Pártunkkal az élén — három és fél esztendő mérhetetlen nehézségei között bebizonyította képességét a kormányzásra, a nép nagy többsége által elismert vezető és döntő erő lett.

Ennek a fejlődésnek, mely hazánkban az egységfrontban küzdő munkásosztályt és a vele szövetséges dolgozó parasztságot szilárdan a hatalomba ültette, a mi Pártunk volt a motorja és lendítő ereje. A munkás- és paraszttömegek, a haladó értelmiség, az egész nép, saját tapasztalatából, mindennapi munkánk hatása alatt győződött meg jelszavaink és politikánk helyességéről. Ez a felismerés hozta felénk ez év tavaszán a szociáldemokrata munkások tízezreit és ezt a felismerést szögezte le Szakasits Árpád elvtárs *(taps)* a Szociáldemokrata Párt XXXVI. Kongresszusán, amikor megállapította: „Ne vonakodjunk elismerni azt sem és kimondani még kevésbbé, hogy a kommunisták útja jó út volt. Jól politizáltak, jól dolgoztak."

A jó munka és a jó politika szorította ki lépésről-lépésre állásaiból a nép ellenségeit, ez szigetelte el a jobboldali szociáldemokratákat, ez húzta ki lábuk alól a talajt és ez teremtette meg a szerves munkásegység, a két munkáspárt egyesülésének egészséges feltételeit. A jó politika és a jó munka segítette a harc folyamán létrehozni a Párt hadseregét, a Párt kádereit, azt a tisztikart, mely három és fél év alatt megszervezte és majdnem egymillióra növelte Pártunk katonáinak számát; azt a kádert, melyre nyugodtan bízhatjuk hazánk újjáépítésének és jövőjének bármely feladatát. E káderek megmutatták, hogy a feladatokat — melyeket a fejlődés elénk állított — sikerrel, a magyar nép talpraállítására és boldogulására meg tudták oldani. Demokráciánk eredményeit elsősorban ezeknek a pompás kádereknek köszönheti. *(Taps.)*

Mikor mindezeket a sikereket megállapítjuk, ugyanakkor kommunista önkritikával le kell szögeznünk, hogy követtünk el mi jócskán hibákat is. Legsúlyosabb hibánk rendszerint az volt, hogy nem becsültük fel reálisan az osztály-erőviszonyokat, lebecsültük a magyar reakció erejét, mély gyökereit és szívósságát. Lebecsültük az ellenséget a 45-ös választások előtt és nem vigasz számunkra, hogy a szociáldemokrata jobbszárny ezen a téren még súlyosabb hibákat csinált és emiatt nem egyszer majdnem válságos helyzetbe hozta demokráciánkat. Most, amikor a két munkáspárt egyesülése

következtében a magyar demokrácia erői hatványozottan megnőttek, újra fenyeget az a veszedelem, hogy a siker a fejünkbe száll és azt hisszük, hogy most már minden a zsebünkben van és hogy az ellenség már végleg meg van verve. Ezzel kapcsolatban azt tapasztaljuk, hogy elvtársaink helyenként újra basáskodnak, ahelyett hogy a meggyőzés fegyveréhez nyúlnának és nem egy helyen tapasztaljuk az elbizakodottságot. Pedig az ellenség még erős és éppen most, az iskolák államosításával kapcsolatban tapasztalhatjuk, hogy még milyen komoly küzdelmek vannak előttünk. Ezért mindenütt keményen fel kell lépnünk az elvtársak elbizakodottságával vagy önhittségével szemben és nem szabad megengednünk, hogy a sikerek elkapassanak bennünket.

Külön szeretnék néhány komoly szót szólni a kommunista elvtársak felé, akik közölt néha azt tapasztalom, hogy a demokrácia sikereivel kapcsolatban nem értékelik eléggé a szociáldemokrata testvérpárt és az egységfront jelentőségét. Az egységfronttal olyan mértékben voltak nehézségeink, ahogy a Szociáldemokrata Párton belül a jobboldal tért nyert. De ennek ellenére a legtöbb fontos kérdésben az egységfrontnak, a szociáldemokrata elvtársakkal való egységfrontunknak köszönhetjük, amit elértünk. Ahol az egységfront nem működött — mint a választásokon a közös listák kérdésében, vagy az ifjúsági és női egységszervezetek létrehozásában — ott ezért a szociáldemokrata jobbszárny volt felelős. Ennek az egységnek hiánya elég volt arra, hogy a női, ifjúsági szervezetek nem tudták az átvivő szíj, a transzmisszió szerepét játszani, nem tudták a szocialista politikát átvinni a női és az ifjúsági tömegekre. Még rengeteg munkánkba fog kerülni, amíg ezt a kárt rendbehozzuk és az egységes munkás-, ifjúsági és egyéb tömegszervezeteken keresztül biztosítani tudjuk, hogy a Magyar Dolgozók Pártjának céljait a tömegekre símán átvihetjük.

Ma már mindenki előtt világos, hogy a jobbszárnynak ez a működése milyen súlyos károkat okozott a magyar demokráciának, de ettől eltekintve, a magyar Szociáldemokrata Párt az egységfrontban teljesítette történelmi szerepét. *(Taps.)* Külön hálával kell megemlékeznünk a szociáldemokrata baloldali elvtársakról, akik nem egyszer a legnehezebb helyzetekben, saját jobbszárnyuktól és az imperialisták szolgálatában levő nyugati szociáldemokratáktól szorongatva, álltak a harcot és végül is legyőzték a soraik-

ban levő munkásárulókat és megoldották a szerves munkásegység megvalósítása történelmi feladatának rájuk eső részét. Ezzel soha el nem múló érdemeket szereztek maguknak és én örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy ezeket az érdemeket itt, a Kongresszus színe előtt teljes egészükben elismerjem, leszögezzem és még hozzátegyem, hogy ezek az érdemek annál jelentősebbek, mert nem egyszer megtörtént, hogy a kommunista elvtársak türelmetlensége vagy merevsége nem könnyítette meg küzdelmüket. Összefoglalva: csak a munkásegység tette lehetővé, hogy ilyen irányban és ilyen eredménnyel törhetett előre a magyar demokrácia. *(Nagy taps.)*

Legyen szabad most itt, az Egyesülési Kongresszuson néhány számot elmondanom a Kommunista Párt fejlődéséről és erejéről. Közvetlenül a felszabadulás után alig néhány ezren voltunk. 1945 február végén 30 000 tagja volt a Kommunista Pártnak. Ez a szám május végére 150 000-re növekedett s utána egyenletesen, egészségesen fejlődött. Az idén, közvetlenül az egyesülés előtt fejeztük be az új tagsági könyvek kiadását. Ez év májusának elején 6242 alapszervezetünk volt 884 000 taggal. *(Taps.)* Ehhez még tudni kell, hogy a tagsági könyvek kicserélésével kapcsolatban tízezrével hagytunk ki olyan tagokat, akiket nem tartottunk alkalmasnak arra, hogy Pártunk tagjai legyenek. Pártunk növekedésére jellemző, hogy ez év első négy hónapjában több mint 200 000 új tag lépett be hozzánk. Ennek több mint egyharmada Nagy-Budapesten. Az egyesülés előtt a legnagyobb budapesti üzemek munkásságának abszolút többsége — kb. 60%-a — volt Pártunk tagja. Az újonnan belépőknek valamivel több mint a fele a Szociáldemokrata Pártból lépett át hozzánk, a többi jelentékeny részben középparaszt és értelmiségi. Pártsajtónk csak Budapesten hétköznapon 340 000, vasárnap félmillió példányban jelenik meg. *(Nagy taps.)* A Szikra Könyvkiadó a felszabadulás óta több mint 2 000 000 példány marxista irodalmi terméket adott ki. *(Taps.)* A pártoktatás új lendületet vett: az idén tavasszal egyszerre 38 000 elvtárs volt pártiskolán vagy volt valamely szemináriumi hallgatója. *(Taps.)*

Pártunk szociális összetétele: 45% ipari munkás, 32% paraszt, a többi értelmiségi és egyéb; a nők száma 30%. Ez az a kommunista hadsereg, tisztelt Kongresszus, amely a szociáldemokrata testvérpárttal egyesült s amely egyesülést ennek a Kongresszusnak most formálisan meg kell erősítenie és ki kell mondania.

Tegnap, a Magyar Kommunista Párt Kongresszusán részletesen beszámoltam azokról a lépésekről, melyeket a szociáldemokrata

elvtársakkal közösen az egyesülés érdekében tettünk. Hadd szóljak itt a legfontosabb közös munkánkról, a pártprogram kidolgozásáról. Az egyesülés legfontosabb feltétele az volt, hogy a szociáldemokrata elvtársak helyezkedjenek a marxista-leninista elmélet, azaz lényegében a Kommunista Párt elvi alapjára. Ezeket az elvi alapokat fektettük le programnyilatkozatunkban, mely marxi-lenini módszerekkel foglalkozik külpolitikai helyzetünkkel, felvázolja az utolsó évtizedek fejlődését és benne a munkáspártok működését. Megállapítja azokat az alapvető politikai és gazdasági változásokat, melyek a felszabadulás óta hazánkban végbementek. Részletesen kidolgozza azokat az alapelveket és célokat, melyekre a magyar népi demokrácia politikai és gazdasági megszilárdítására, a dolgozó nép életszínvonalának emelésére, a szocializmushoz való fejlődés érdekében szükség van. Végül kijelöli a Magyar Dolgozók Pártjának helyét és történelmi szerepét a népi demokráciáért és a szocializmusért vívott harcban.

A program hetek óta az elvtársak rendelkezésére állott és azt a szervezetek megvitatták. A Kongresszus minden tagja ismeri. Ezért én csak egy kérdést ragadok ki belőle. Ez a népi demokrácia kérdése. A program marxista-leninista módon határozza meg a magyar népi demokrácia fogalmát és ismérveit s utána a következő megállapításra jut:

„A Magyar Dolgozók Pártja a magyar népi demokráciát sajátos, viszonylag békés átmenetnek tekinti a szocializmusba. Ugyanakkor a Párt tudatában van annak, hogy a tőkés elemek belenövése a szocializmusba lehetetlen, hogy a kizsákmányolók korlátozása, kiszorítása és fokozatos felszámolása múlhatatlanul kiváltja és fokozza ellenállásukat, tehát kiélezi az osztályharcot. Minél inkább vesztik el a nagybirtokosok és nagytőkések gazdasági erőforrásaikat, társadalmi és politikai hátvédjüket, annál inkább nyúlnak a szabotázs, a kémkedés, a földalatti összeesküvés, a demokrácia elleni fegyveres fellépés eszközeihez. A dolgozó nép, a munkásosztály vezetésével, a népellenes reakció elleni harcot az államhatalom birtokában vívhatja meg.

A Magyar Dolgozók Pártja tudatában van annak, hogy a küzdelem a szocializmus felé fejlődő népi demokrácia erői és a tőkés rend visszaállítására törekvő reakciós erők között nem tekinthető végleg eldöntöttnek addig, amíg a tőkés elemek gazdasági és politikai felszámolása meg nem történt és amíg a nem-

zetközi imperializmus erői segítséget nyujthatnak a belső reakciónak.

Ezért a népi demokrácia biztonsága érdekében az államvédelmi szervek erősítésére, a nép, a munkásosztály, a Párt állandó éberségére és harci készenlétére van szükség."*

E megállapításoknak minden szavát meg kell szívlelnünk. Különösen óvakodnunk kell attól a leegyszerűsítéstől, amely a szocializmusba való békés belenövést valami síma, zökkenésmentes fejlődésnek tekinti.

A kizsákmányoló osztályok soha, semmi körülmények között a szocializmusba belenőni nem fognak és utolsó lehelletükig elkeseredett harcot fognak vívni ellenünk. És ebben a harcban a reakciót támogatja a régihez való ragaszkodás, a falu elmaradottsága, az egyházi reakció és végül, de nem utolsósorban a nemzetközi imperializmus. A Magyar Dolgozók Pártja egy pillanatra sem téveszthetí szem elől ezeket a tényezőket.

A szerves munkásegység megvalósítása ennek a programnak alapján jelenti egyben a lenini-sztálini elvek diadalát a magyar munkásmozgalmon belül, jelenti a jobboldali szociáldemokrácia teljes ideológiai csődjét. *(Taps.)*

Mi, marxisták azonban tudjuk, hogy minden program annyit ér, amennyit belőle az életben megvalósítanak. Az egyesült Párt döntő feladata lesz, hogy ezt a programot megvalósítsa és szellemét, a marxi-lenini-sztálini tanítások szellemét az egyesült Párt minden tagja magáévá tegye. Ez vonatkozik a kommunista elvtársakra is, akiknek elméleti elmaradottságát mi magunk, őszinte önkritikával, nem egyszer feltártuk. De természetesen még inkább vonatkozik ez a szociáldemokrata elvtársakra.

Az egyesülés elengedhetetlen feltétele volt, hogy a szociáldemokrata elvtársak kizárják soraik közül azokat az elemeket, akik multjukkal és jelenükkel, egész működésükkel bebizonyították, hogy a munkásegység, a Kommunista Párt, a Szovjetunió ellenségei. Ezt a munkát a szociáldemokrata elvtársaink velünk közösen végezték.

Mi rajta voltunk egyrészt, hogy lehetőleg ne kerülienek be az egyesült pártba olyan elemek, akikről előrelátható volt, hogy ott csak kárt fognak okozni. Ugyanakkor azonban mi magunk léptünk fel olyan esetekben, amikor azt tapasztaltuk, hogy szociáldemokrata

* A MKP és a SzDP egyesülési kongresszusának jegyzőkönyve. Szikra 1948. 398—399. old.

vagy kommunista elvtársaink túlbuzgóságból olyanokat is ki akartak zárni, akik megfelelő átnevelés után reményt nyujtanak arra, hogy hasznos tagjai lesznek az egyesült Pártnak.

A Programnyilatkozatot kiegészíti az a Szervezeti Szabályzat, mely ugyancsak az Elvtársak előtt fekszik és amelynek végrehajtása elősegíti, hogy a program elvi céljait az új párt szervezete alátámassza és megerősítse.

Mielőtt rátérnénk az egyesült Párt problémáira, legyen szabad néhány szót szólnom az egyesült Párt nevéről. Mi hosszú meggondolás és megfontolás után választottuk a Magyar Dolgozók Pártja nevet. Voltak, akik azt szerették volna, hogy az egyesült Pártot egyszerűen Magyar Munkáspártnak nevezzük. Ez a név kifejezte volna ugyan az új Párton belül az ipari munkásság vezető szerepét, hegemóniáját, de túlságosan háttérbe szorította volna a dolgozó parasztságot és a haladó értelmiséget.

Ezért ezt a nevet nem fogadtuk el. Felvetődött az a javaslat is, hogy az egyesült Párt a Magyar Munkások és Parasztok Pártja nevet *(nagy taps)* viselje. Ez a név már szélesebb dolgozó tömegekre utal, de túlságosan egyenlősíti a munkásság és a parasztság szerepét, nem húzza alá a munkásság vezető jelentőségét. Ezért választottuk névül a Magyar Dolgozók Pártját, mert ez nevében összefoglalja az egész magyar dolgozó népet, a munkásokat, parasztokat, a haladó értelmiséget, a dolgozók minden rétegét. Azóta tapasztaltuk, hogy ez a név megnyerte a magyar dolgozók tetszését és megkönnyíti az egyesült Párt haladását a középparaszti tömegek közt is. Azt hiszem, hogy az Egyesülési Kongresszus hozzájárul ehhez a névhez és hogy a Magyar Kommunista Párt és a Szociáldemokrata Párt egyesült szervezete ezentúl büszkén viseli a Magyar Dolgozók Pártja nevet és diadalmasan viszi előre a Párt nemzetiszínű, vöröscsillagos, aranykalászos lobogóját. *(Nagy taps.)*

A két munkáspárt egyesülésével hatalmas új erő jelenik meg a magyar demokráciában, a magyar dolgozó népben. Mindenkinek meg kell értenie, hogy a munkásegység szerves megvalósítása, a két párt egyesülése nem egyszerű összeadási művelet. Nem a két párt eddigi erejének összesítése, hanem megsokszorozása, meghatványozása. Az egyesült Párt hasonlíthatatlanul erősebb lesz, mint ahogy a két párt külön-külön volt. És ez az erő, amelyet a két párt erejének mennyiségi növekvéséből eredő minőségi változás jelent a magyar demokrácia, a magyar nép fejlődésének minden vonalán, hamarosan éreztetni fogja hatását. A magyar demokrácia alapjai az egyesü-

léssel felmérhetetlenül megszilárdultak. Kevesebb lesz az ingadozás, biztosabb a fejlődés, meggyorsul hazánk talpraállása és felvirágzása.

Legyen szabad itt, tisztelt Kongresszus, a Magyar Dolgozók Pártja néhány problémájára rámutatnom. Még nem tudjuk, hogy a Magyar Dolgozók Pártjának mennyi tagja lesz, de azt már előre lehet látni, hogy jóval meg fogja haladni az egymilliót. Ezzel kapcsolatban azonnal meg kell állapítani, hogy az egyesült Pártba már eddig is ezrével csúsztak be nemkívánatos elemek. Ezt fokozza az a veszedelem, hogy ha válogatás nélkül veszünk fel tovább is a Magyar Dolgozók Pártjába új tagokat, úgy ez a Párt annyira megduzzad, hogy határai összeolvadnak az egész munkásosztállyal, a dolgozó néppel. Ez az elmosódottság viszont megakadályozza, hogy meg tudjon felelni azoknak a feladatoknak, amelyek egy marxista-leninista párt előtt állnak. A Magyar Dolgozók Pártja elválaszthatatlan része, élcsapata a dolgozó népnek, de nem olvadhat fel benne. Ezért tartottuk szükségesnek, hogy a Magyar Dolgozók Pártjába megszigorítsuk a felvételt, bevezessük a tagjelöltséget, tagokat szükség esetén tagjelöltté változtassunk és ilyen módon is gondoskodjunk arról, hogy a Magyar Dolgozók Pártjának növekedése egészséges legyen. A Magyar Dolgozók Pártja csak úgy tudja történelmi feladatát teljesíteni, ha a dolgozó nép élcsapata marad.

A marxista-leninista párt szervezete a demokratikus centralizáción épül fel. Ez a centralizáció biztosítja a Párton belül a demokráciát és a fegyelmet is, de ugyanakkor kizár minden katonai módszert, parancsolgatást és a párttag demokratikus jogainak bármilyen csorbítását. A demokratikus centralizáció biztosítja azt, hogy Pártunkban minden helyes építő kritika meghallgatásra talál és mi rajta leszünk, hogy mint a multban, a jövőben is alkalmazzuk önmagunkkal szemben azt a bolsevik önkritikát, melyről Lenin azt mondta:

„A politikai pártnak saját hibáihoz való viszonya egyik legfontosabb és legbiztosabb ismérve a Párt komolyságának és annak, hogy miként teljesíti a valóságban kötelességét osztályával és a dolgozó tömegekkel szemben. A hibát nyiltan elismerni, okait felfedni, kielemezni a helyzetet, amely a hibát szülte, gondosan megvitatni, hogy miyen eszközökkel lehet a hibát kijavítani: íme, ez jellemzi a komoly pártot, ilymódon teljesíti a párt kötelességét, így neveli és tanítja az osztályt és azután a tömegeket is.“*

* *Lenin.* Válogatott művek. Id. kiad. II. köt. 713. old.

A mi Pártunk eredményeinek egyik titka az, hogy nem szédültünk meg soha a sikerektől és nem engedtük, hogy a kudarcok nyomán csüggedés vagy fejvesztettség álljon be soraink között. Mi büszkék vagyunk azokra az eredményekre, melyeket a magyar demokrácia az elmúlt három és fél esztendő alatt, rengeteg nehézség közepette, Pártunk vezetésével elért. De ugyanakkor egy pillanatra sem felejtjük el, hogy mindezeknek az eredményeknek az alapja és kiindulópontja az volt, hogy a Szovjetunió és a Szovjet Hadsereg leverte kezünkről a fasiszta bilincset, hogy a Szovjetunió felszabadító műve nyomán roppant össze a magyar reakció fegyveres ereje és államgépezete és hogy ezt a nehéz, véres, keserves munkát, sikereink és fejlődésünk alapját a Szovjetunió végezte el helyettünk. *(Taps.)* Mint ahogy a Szovjetunió gazdasági támogatása és segítsége felbecsülhetetlen szolgálatokat tett a magyar demokráciának azokban a nehéz hónapokban, amikor új államiságunk első lépéseit tettük. Ezért mi óvakodunk attól, hogy túlbecsüljük saját sikereinket, hogy megszédüljünk az eredményeinktől, hogy elfelejtsük fejlődésünk kiindulási pontját.

De nem pihenünk babérainkon azért sem, mert hiszen van még előttünk munka elég és nehéz, fáradságos, áldozatos munka. Még rengeteg küzdelem, hosszú évek és évtizedek szívós, keserves munkája kell ahhoz, hogy elmondhassuk: célhoz értünk. Aki ezt túlzásnak tekinti, az gondoljon arra, hogy valahányszor nehéz politikai kérdéssel vagyunk elfoglalva, a reakciónak, a spekulációnak mindig sikerül gazdasági helyzetünket megrontani, sikerül előretörnie. Mi még ma sem vagyunk elég erősek ahhoz, hogy minden fronton egyformán tudjunk küzdeni. Így állhat elő például az, hogy a reakció spekulációja és a saját gyengeségünk következtében a munkásosztályt az utolsó hónapokban a hús és zsír drágulása szinte újra vegetáriánus kosztra szorítja. Ezért mégegyszer ismétlem: ne pihenjünk babérainkon, hanem fogjuk meg továbbra is a munka vastagabb végét.

A legsürgősebb feladat számunkra most az, hogy a Magyar Dolgozók Pártjában egységes tömbbé kovácsolódjanak össze a Kommunista Párt és a Szociáldemokrata Párt tagjai, hogy a szociáldemokrata elvtársak minél gyorsabban elsajátítsák a marxi-leninisztálini elméletet, megtanulják és gyakorolják azt a vasfegyelmet, amelynek nem utolsósorban a Kommunista Pártok eddigi sikereiket köszönhetik. Minél gyorsabban történik ez a szerves egybeolvadás, annál hamarább és annál sikeresebben tudunk hozzáfogni

az előttünk álló nagy feladatok megoldásához. A kommunista elvtársak a maguk részéről azzal gyorsíthatják meg ezt a feltétlenül szükséges szerves egybeolvadást, hogy türelmesen, megértéssel, fennhéjázás nélkül segítenek a szociáldemokrata elvtársaknak. Nem fölényeskednek velük, nem akarják őket kiszorítani a felelős munkából, hanem ellenkezőleg, igyekeznek őket mindenhova bevonni, segíteni nekik ott, ahol a terep vagy a feladat számukra még új, vagy szokatlan és minden módon kezükre járnak abban, hogy az új pártban a marxista-leninista, azaz Kommunista Párt módszereit, munkastílusát, levegőjét megszokják és elsajátítsák.

Ha helyesen dolgoznak, akkor a Magyar Dolgozók Pártja a szociáldemokrata káderekkel gazdagodva gyorsan fogja megoldani azokat a feladatokat, melyek megoldását eddig erőink hiánya gátolta. A szociáldemokrata elvtársakat pedig arra kérjük, hogy gyorsan állítsák át magukat a kommunista módszerekre, ne érezzék magukat a Párton belül másodrendű párttagoknak, ne dohogjanak, ne zsörtölődjenek, ha nem kapják meg az egyesült Pártban azonnal azt a munkakört, amelyet a Szociáldemokrata Pártban betöltöttek. Sajátítsák el gyorsan a marxista-leninista elméletet, vetkezzék le a Szociáldemokrata Párt kissé laza, pontatlan munkastílusát, ne vitatkozó, hanem cselekvő pártnak tekintsék a Magyar Dolgozók Pártját. Semmi kétség, hogy ezeket a feladatokat a Szociáldemokrata Pártból jött elvtársak többsége gyorsan és eredményesen fogja elsajátítani és hamarosan el fog mosódni az a különbség, mely az első hetekben és hónapokban elkerülhetetlenül meg fog mutatkozni a két párt tagjai között.

Legyen szabad felhívnom a Kongresszus figyelmét arra, hogy háromesztendős ismételt erőlködés ellenére, a munkáspártokban a nők még mindíg nem jutottak ahhoz a szerephez, amely őket joggal megilleti. A Kommunista Párt tagjainak 30%-a nő. Ez a szám magában véve mutatja, hogy a nők, különösen a munkásnők és parasztasszonyok között erőteljesen növekszik a politikai érdeklődés és a demokrácia felé való fejlődés. Annál sajnálatosabb, hogy amikor megnéztük a pártstatisztikát, akkor kiderült, hogy a több mint 6000 különböző titkárunknak mindössze 3.1%-a nő, ami azt mutatja, hogy a férfi elvtársak még mindig nem értették meg ennek a kérdésnek a jelentőségét. A tagkönyvcsere alkalmával általános, országos jelenség volt az, hogy a női pártmunkások sokkal jobban, lelkiismeretesebben és eredményesebben végezték ezt a feladatot, mint a férfiak. A konferenciák, értekezletek százai bizonyítják, hogy

a női elvtársak felszólalásai alaposabbak, jobban előkészítettek és találóbbak voltak, mint a férfiaké, és ennek ellenére nem tudunk ezen téren, a nők foglalkoztatása kérdésében, a Pártban az egészséges kommunista szellemnek érvényt szerezni. Reméljük, hogy a Magyar Dolgozók Pártja ezen a téren is változást fog hozni. Erre annál nagyobb szükség van, mert három és félévi szétszaggatottság és egyenetlenség után létrejött végre a női szervezetek egysége és a Magyar Nők Demokratikus Szövetsége révén demokráciánknak végre alkalma nyílik arra, hogy a nők energiáját, munkaszeretetét és szorgalmát az eddiginél hasonlíthatatlanul fokozottabb mértékben állítsuk az ország újjáépítése és felvirágoztatása szolgálatába. *(Taps.)*

Egyben-másban hasonló a helyzet az ifjakkal is, akiknek egymással versengő szervezeteit a demokrácia győzelmének hatása alatt végre sikerült összefogni. Pártunkban az ifjúság még távolról sem kapta meg azt a szerepet, amelyet adnunk kell neki, ha azt akarjuk, hogy utánpótlásunk gyors és egészséges legyen. Kétségtelenül még mindíg van ellenállás e téren, tehetséges, fiatal munkásokat és parasztokat a koruk miatt háttérbe szorítanak és ezzel meglassítják Pártunk és a demokrácia fejlődését. Itt is változást kell létrehozni és erre a változásra annál is nagyobb a szükség, mert mint mondottam, a feltételek az ifjúsági egység létrehozásával adva vannak. Bizonyos, hogy ha a Magyar Dolgozók Pártja ezt a kérdést keményen kézbe veszi, akkor a magyar ifjúság gyorsan felfejlődik a többi demokráciák ifjúságának országépítő színvonalára.

A két munkáspárt egyesülésével a szakszervezetek lehetőségei is nagyon megnőttek. Ahogy a demokrácia építőerőiből a munkáspártok egymásközti versengése rengeteg energiát elvont, úgy a szakszervezeten belül a munkának nem jelentéktelen részét arra kellett fordítani, hogy kivédjük a jobboldali szociáldemokraták fondorlatait és áskálódásait. Elég ebben a tekintetben arra utalni, hogy amikor tavaly a legforróbban tombolt a harc az összeesküvők ellen, a jobboldali szociáldemokrata szakszervezeti vezetők ki tudták erőszakolni az üzemi bizottsági választásokat. Ezek a harcok most le vannak zárva, bár mindjárt hozzá kell tennem, hogy a jobboldali szociáldemokráciának még éppen elég gyökere maradt a szakszervezetekben, de egyebütt is és tovább is éberen kell őrködni, hogy ne támadjanak fel, amikor a demokráciánknak, vagy a munkástömegeknek a helyzete valamilyen okból újra megnehezül. Ennek figyelembevételével azonban meg lehet állapítani, hogy a szakszer-

vezetek előtt is most, a szerves munkásegység megvalósítása után, új óriási lehetőségek nyílnak. Most fogja tudni a munkásság érdekeinek védelme mellett teljes erejét latbavetni az újjáépítésért, a munkaversenyért és most tudja korlátok nélkül játszani azt a szerepet, amely a munkásság szakszervezeteit hazánk politikai életének vezető tényezőjévé teszi.

Befejezésül hadd mutassak rá a Magyar Dolgozók Pártjának összmemzeti jellegére. Ebben a pártban nemcsak folytatódnak a Magyar Kommunista Párt régi, harcos forradalmi tradíciói, a 75 éves Szociáldemokrata Párt minden jól akkumulált tapasztalata, hanem folytatódnak és beteljesednek a magyarság legjobbjainak, a régi szabadságharcosoknak: Kossuthnak, Petőfinek, Táncsicsnak céljai is.

Ebben az évben már két alkalommal tapasztalhattuk, hogy a munkáspártok és a nemzet mennyire egybeforrtak. Először március 15-én, amikor az egész dolgozó nép párt- és valláskülönbség nélkül lelkesen és bensőségesen ünnepelte az 1848-as forradalom századik évfordulóját és ezzel az ünnepléssel adta tanujelét annak, hogy fiatal népi demokráciánkat e nagy eszmék jogutódjának, megvalósítójának és továbbfolytatójának tekinti. Másodszor Május elseje ünneplésénél tapasztalhattuk, amikor mindenki számára világos volt, hogy a munkásságnak ezt a régi ünnepét az egész dolgozó nép, a falu parasztsága is magáénak tekinti és ennek megfelelő lelkesedéssel és örömmel vesz benne részt.

Mi emelt fővel állíthatjuk, hogy azt, amit a felszabadulás óta tettünk és amit a jövőben tenni szándékozunk, minden becsületes, demokratikus, hazáját szerető magyar ember vállalhatja és aláírhatja. Bennünket minden tettünkben nemzetünk felemelése, népünk alázatos szolgálata vezetett, ebben van erőnk és ez biztosítja számunkra a jövendő sikereket is. *(Nagy taps.)*

És még egy titka van a mi eredményeinknek: az, hogy amit megígérünk, be is tartjuk. *(Taps.)*

És hogy a jövőben is ezt fogjuk tenni, arra biztosíték ez a Kongresszus, biztosíték a két munkáspárt egyesülése, az a hatványozott új erő, melyet ez az egyesülés a magyar nép életében jelent és amely szilárd alapja annak, hogy most már egyenesen, tántoríthatatlanul és győzelmesen haladhatunk tovább a népi demokrácia útján a szocializmus felé. *(Rákosi elvtárs referátuma után a Kongresszus résztvevői felállva éljeneznek, tapsolnak és ütemesen éltetik Rákosi elvtársat. A Kongresszus elénekli az Internacionálét.)*

Válasz a felszólalásokra

Kedves Elvtársak!

A hozzászólásokból kitűnik, hogy az Egyesülési Kongresszus szellemében is kétségkívül már egyesült. Aki nem tudta, hogy az egyes felszólalók azelőtt különböző párthoz tartoztak, nehezen állapíthatta meg a felszólalások szellemének alapján, hogy itt tulajdonképpen két párt felszólalóiról volt szó. Ebben a tekintetben a Kongresszus teljes marxista-leninista egységet tükrözött vissza. És visszatükrözte a politikai érettségnek azt a vonalát, amely a három és fél esztendős felszabadulásnak egészséges eredménye.

Ezért nekem nem kell hosszan vitatkozni az elhangzottakkal, csak röviden egyik-másik felszólalásra térek ki, amely rendkívül fontos anyagot szolgáltatott nemcsak a magyar demokrácia és a magyar munkásmozgalom számára, de azt hiszem, az egész világ munkásmozgalmának és demokráciájának, amikor megmutatta, leleplezte a nyugati jobboldali szociáldemokraták nemzetközi intrikáit.

Ezek az urak nyilt színen még most is csak úgy foghegyről oktatják ki különösen Kelet-Európa népi demokráciáit és magyarázzák nekünk a demokrácia kezdő alapelemeit. Ugyanakkor pedig a színfalak mögött leplezetlenül, mint a nemzetközi imperializmus ügynökei lépnek fel. A magyar szociáldemokrata elvtársaktól például azt követelték, hogy a kommunistákkal szemben lépjenek szövetségbe a magyar reakcióval, szükség esetén Mindszentyvel személyesen is. Azt hiszem, hogy az ilyen leleplezések Angliában és az egész világon is megfelelő visszhangra fognak találni.

Ezzel kapcsolatban legyen szabad rámutatnom arra, hogy mi, különösen a régi évjárathoz tartozók, akik a reformizmus és a munkásárulás elleni harcot még Bernsteinék példáján tanultuk meg, néha abba a hibába esünk, hogy Bernsteinéket a mostani Attlee-vel, Blummal meg Bevinnel azonosítjuk, holott az az érzésem, hogy túlságos nagy tisztesség Attlee, Bevin meg Blum számára, ha Bernsteinnel egy napon emlegetjük. *(Derültség, nagy taps.)* Bernstein egy reformista szocialista volt, aki még marxista érveket használt, miközben rossz útra kezdte terelni a német és nemzetközi munkásmozgalmat. Éppen Sztálin mutatott rá, hogy ez a formája a reformista

szociáldemokráciának megszűnt 1917-tel, amikor az út kérdése az orosz proletariátus győzelmével, a Szovjetunió megvalósulásával olyan élessé vált, hogy ezt semmiféle marxista frazeológiával többé elkenni nem lehetett. A mostani árulók, Attlee és Bevin már nem is fektetnek súlyt arra, hogy őket szocialistáknak, marxistáknak tekintsük, sőt újabban büszkén verik a mellüket és hangsúlyozzák, hogy semmi közük sincs a szocializmushoz. Ők most az imperializmusnak egyszerű, minden kendőzés nélküli ügynökei és így is kell velük bánni. *(Taps.)*

Az elvtársak felvázolták azokat a veszélyeket, amelyek az egész magyar munkásmozgalmat, de az egész magyar demokráciát fenyegették, ha nem sikerült volna idejekorán leleplezni és kiküszöbölni a jobboldali veszélyt. Miközben beszéltek, néha magam is arra gondoltam, hogy milyen óriási veszteség lett volna, ha ezen a téren nem végzünk alapos munkát. Ezért mégegyszer megköszönöm a baloldali szociáldemokrata elvtársaknak azt a nagy segítséget, amelyet ennek a fontos munkának elvégzése közben nekünk, a magyar demokráciának és az egész magyar jövőnek nyujtottak. *(Nagy taps.)*

Teljesen egyetértek Révai elvtárssal abban, hogyha csak tőlünk függne, mi az újjáépítést úgy végeznők, hogy mind a két kezünkben kalapács vagy szerszám volna. Sajnos, a magyar reakció rákényszerít bennünket arra, hogy csak az egyik kezünkben legyen építő szerszám és a másik kezünkben kardot, vagy egyéb védő — és ha szükséges — támadó fegyvert tartsunk a magyar reakció ellen. *(Taps.)* Ebből a tekintetből nagyon helyes, hogy annyian aláhúzták a demokratikus rendőrség jelentőségét a demokrácia építésében. *(Nagy taps.)*

Most, amikor az iskola kérdésével kapcsolatban látjuk, hogy a reakció a demokrácia legelemibb követelésével szemben milyen ellenállást igyekszik szervezni, akkor az az érzésünk, hogy mi ezeket az urakat egy kicsit elkapattuk. Elkényeztette őket a demokrácia és elfelejttettük velük, hogy a magyar demokráciának van foga, van ökle és ha kell, gépfegyvere is van. *(Nagy taps.)*

Gerő elvtárs felszólalása rendkívül fontos volt abból a szempontból, hogy konkrét anyag alapján megmutatta, hogy milyen óriási tartalékai vannak még gazdasági téren a magyar demokráciának. Rajta leszünk, hogy nemzetünk felvirágoztatására ezeket a tartalékokat maradék nélkül mozgósítsuk. Ugyanakkor azzal a tárgyilagossággal, amit a kommunistáktól el kell várni, megmutatta a

gyengeségeinket is. Itt is rajta kell lennünk, hogy ezeket a gyengeségeket, amilyen gyorsan csak lehet, levetkezzük.

Az a tétele, hogy a kapitalista elemek nem nőhetnek bele békésen a szocializmusba, különösen fontos. Ezt nekünk szakadatlanul szem előtt kell tartanunk, különben az emberek elfelejtik, hogy a kutyából nem lesz szalonna. *(Derültség.)* Ha pedig ezt elfelejtjük, ebből órási károk származhatnak, ha nem vigyázunk, mert az ellenség szakadatlanul ugrásra kész és ki fogja használni a mi éberségünk hiányát. Az államrendőrség mellett természetesen fejleszteni kell a hadsereget is.

Rendkívül értékesnek tartom azokat a felszólalásokat, amelyekben az elvtársak, mint Benkovich elvtárs a Ganz-gyárból, Dusek elvtárs Diósgyőrből megmutatták, hogy hogyan viszik keresztül a demokrácia és a Párt vonalát az üzemekben. Nagyon örülök, amikor olyan eredeti ötleteket és javaslatokat hallok, hogy a selejtből mintacsomagot készítenek, amit az illető gyárnak „szerelmes levél" kíséretében visszaküldenek, hogy hadd lássák, mit jelent a termelés szempontjából a selejt. Az ilyen levelezés és csomagküldés kétségtelenül emelni fogja az egyes üzemek felelősségérzetét az ország gazdaságával szemben. Megmutatja az összefüggést az egyes üzemek munkája és az országos termelési kérdések között; kétségtelenül serkentőleg fog hatni a termelésre.

Több elvtárs, így Balogné Nógrád megyéből, Molnár Somogy megyéből rámutattak arra, hogy a paraszttömegek között, a falu egyszerű népe között erősödik a hangulat — ahogy ők mondják — a pártoskodás ellen, a pártok civakodásával szemben. Egyben nő a követelés, hogy alakuljon végre egy egységes, összeforrott, hatalmas összdemokratikus népi szervezet. Ezzel kapcsolatban önként elismerik és hangoztatják, hogy az ilyen szervezetet Pártunk tudja legjobban vezetni. Mi tucatszámra kaptunk már ilyen értesítést a vidékről, ami mutatja, hogy a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front megteremtésének előfeltételei lent a nép mélyében egyre jobban érnek. Az őszre kétségtelenül az lesz egyik legfontosabb feladatunk, hogy megteremtsük, létrehozzuk az új, széles népi tömegekre támaszkodó Magyar Nemzeti Függetlenségi Frontot.

Amit Dusek elvtárs elmondott a jobboldali szociáldemokraták kiküszöböléséről, hogy „valóságos felszabadulás érzetével fogadtuk a testvérharc megszűnését", ezt számtalanszor hallottuk a különböző üzemekből. Hasonlóképpen azt a megállapítást is, hogy „megerősödött a dolgozók hite a demokráciában". Való, hogy e tekintet-

ben 3—4 hónap alatt óriási változás történt. A munkás most kezdi végre magáénak tudni a gyárat és a munkáját a közösség számára végzett munkának tekinti. Az öntudatos munkás egyre inkább a közösség képviselőjének tartja magát. Ezzel kapcsolatban megváltozik a munkájához való viszonya, amit mutat az élmunkásokkal kapcsolatban említett eset. Néhány héttel ezelőtt, amikor kint voltam Diósgyőrön, az élmunkások valóban panaszkodtak, hogy őket afféle törtetőknek, hajcsároknak nézik és egyáltalában nem népszerűek. Négy hónap elég volt arra, hogy a munkásságon belül gyökeresen megváltozzon a hangulat, hogy most maguk a munkások önkéntes gyüjtéssel jutalmazzák meg a legjobb élmunkásokat. Azt hiszem, hogy ez a kép a maga egyszerűségében mutatja, hogy milyen óriási a változás a munkásság szellemében.

És nem kevésbbé örvendetes, hogy a munkaverseny nemcsak a gyárakban, üzemekben folyik, hanem kikerült a falvakba, hogy Borsodban 2500 gazda versenyez, sőt a parasztasszonyok is beszálltak, azon versenyeznek, ki nevel jobb baromfit, ki hízlal jobb disznót.

A parasztasszonyokkal kapcsolatban legyen szabad mégegyszer visszatérnem a nők foglalkoztatásának kérdésére. Én elmondottam beszámolómban, hogy általános tapasztalat, hogy a mi pártmunkánkban résztvevő nőelvtársaink átlag felülmúlják a férfi elvtársakat. Azt hiszem, hogy ezt az itt elhangzott női felszólalások is igazolják. Mindazok alapján, amit itt Berki Mihályné és a többiek elmondottak, újra aláhúzom, az a véleményem: adjunk több helyet a nőknek a pártban, a politikai életben és hozzátehetem, a gazdasági életben is! *(Nagy taps.)*

A magyar demokrácia egyik legbiztatóbb tünete, hogy a demokrácia be tudott hatolni a parasztasszonyok közé. Nekünk ezt a behatolást, ezt a fejlődést minden erővel támogatni és növelni kell.

Összefoglalva: minden téren megváltozott a közhangulat. A dolgozó nép sajátjának tekinti, megbecsüli és egyre jobban megvédi demokráciáját. Helyesli ennek a demokráciának munkáját a belpolitikai kérdésekben és helyesli külpolitikai kérdésekben is. Ez utóbbit igazolja az a mély és őszinte szeretet, amely minden esetben megnyilvánul a felszabadító nagy Szovjetunió és annak bölcs vezére, Sztálin elvtárs felé. *(Ütemes, óriási taps.)* A magyar dolgozó nép csak most kezdi méltányolni azt a felmérhetetlen segítséget, amelyet a Szovjetunió a magyar demokráciának nyujtott.

Hogy mennyire megváltoztak a viszonyok, azt néha az ember, mint egy cseppben a tengert, apró eseményekben látja. Nemrég a Gazdasági Főtanácsban — amelyről, mellékesen szólva, szintén alaposan megváltozott a demokrácia véleménye és most már elismerik, hogy a Gazdasági Főtanács rendkívül fontos, szinte nélkülözhetetlen szerve a magyar demokráciának — a gabonabeszolgáltatásról vitatkoztunk. A vita a régi főrendiház termében folyt. Az elnöklés közben arra lettem figyelmes, hogy hirtelen parázs vita keletkezett: négyen-öten vitatkoztak egyszerre. A vitában ilyen érvek hangzottak el: „nekem mondja, aki annyiszor voltam részesaratói?" A másik azzal vágott vissza: „mikor én etető voltam a cséplőgépnél..." *(Derültség.)* Én arra gondoltam: ha öt vagy tíz évvel ezelőtt hangzott volna el a vita ebben a teremben, akkor az érvek úgy hangzottak volna: „nekem mondja, akinek 26 000 holdja van?" *(Óriási taps.)* És a másik azt felelte volna: „én, akinek egyetlen majoromban 300 cselédem van..."

A vitát hallgatva arra is gondoltam, hogy nem üres szó a munkás-paraszt szövetség, mert most a munkások és parasztok együttesen vitatják meg, együtt munkálják ki, hogyan tudják legjobban megoldani a magyar nép, a magyar demokrácia erősödésére és alátámasztására a felmerülő kérdéseket.

A népi demokrácia három és fél esztendő alatt nagy munkát végzett, de persze munka van még előttünk éppen elég. Amire most szükség van, az elsősorban az, hogy a magyar demokrácia és a magyar fejlődés motorját, a Magyar Dolgozók Pártját, minden erővel erősítsük, szilárdítsuk, összeforrasszuk a diadalra vezető marxi-lenini elvek alapján. Utána gyorsan, erélyesen megoldjuk az iskolák államosítását és rendezzük a demokrácia és az egyház viszonyát. Azután a Magyar Függetlenségi Frontot új, népi alapokra fektetve, beleillesztjük a fiatal magyar demokrácia oszlopai közé és rámegyünk az ország gazdasági átszervezésére, úgy, ahogy a dolgozók érdeke azt megköveteli. Kidolgozzuk az ötéves tervet, a tízéves öntözési és a tízéves villamosítási tervet és mindazokat a terveket, amelyekkel hazánk boldogulását, talpraállását meg akarjuk valósítani.

A magyar nép most aratás előtt optimista, jó termést vár. Három esztendő nehézségei után végre úgy érzi, hogy kivilágosodik előtte a jövendő. Ezért ne engedjük, hogy a reakció megzavarja azt az egészséges fejlődést, és optimizmust, azt a nyugalmat és azt a demokratikus rendet, ami a teremtő munka előfeltétele.

És itt idézem Révai elvtársnak azt a megállapítását, hogy nekünk nemcsak igazunk van, de erőnk is van ennek az igazságnak valóra váltásához. *(Nagy taps.)* Igazunk és erőnk tudatában, az egyesülés adta új energiával és lendülettel folytatjuk harcunkat, hogy a magyar nemzet ne csak erős legyen, ne csak szabad és független, de boldog is, s hogy kemény, biztos léptekkel haladhassunk tovább az eddigi jó úton: a népi demokrácia és a szocializmus győzelme útján! *(A küldöttek helyükről felállva, percekig ütemesen tapsolva ünneplik Rákosi elvtársat.)*

(Beszámoló az Egyesülési Kongresszuson és válasz a felszólalásokra, 1948 június 13—14-én.)

A DOLGOZÓ PARASZTSÁG A SZÖVETKEZÉS ÚTJÁN

Az utóbbi hónapokban egyre-másra halljuk, hogy a magyar parasztság válaszút elé került, sorsfordulóról beszélnek. Valóban itt az ideje, hogy számot vessünk azzal a kérdéssel, mi legyen a paraszti gazdaságok további fejlődésének útja.

Ezt a kérdést nemcsak a jó termés veti fel, de felvetik a falu kulák nagygazdái is, akik a demokrácia megerősödésére, a dolgozó parasztság és az ipari munkásság szövetségének megszilárdulására ellentámadással válaszolnak. Mindenki tudja, hogy az utóbbi időben egyre több földmunkásnak, cselédnek mondanak fel, sok helyen törvényellenesen felbontják a földbérleteket és ennek következtében növekszik a mezőgazdasági munkanélküliség és ugyanakkor, amikor az ország gazdasági helyzete erősödik és javul, a falu legszegényebb munkásrétegének a helyzete rosszabbodik.

Tegnap volt nálam az ország hat megyéjéből egy földmunkás küldöttség, amely elpanaszolta, hogy a földmunkásoknak a helyzete, akik nem kaptak földet, sok tekintetben rosszabb, mint a nagybirtok idejében volt. Munkát leginkább a kulák nagygazdáknál kapnak, *(le velet)* akik nemcsak nyúzzák őket, de még gúnyolják is. Azt mondják nekik: most demokrácia van és ti mégis mi ránk vagytok szorulva. Néhol az öntudatos demokrata földmunkást valósággal kiközösítik és titkos egyetértésben nem engedik munkához jutni. Hozzá kell tennem, hogy a földmunkások száma a szakszervezet adatai szerint 194 000. Ez a hatalmas tömeg nem kapott a demokrácia gazdasági ajándékaiból. És most az a veszély fenyegeti őket, hogy a zsíros nagygazdák az eddigi béreket is letörik. Ez a

földmunkás tömeg, mely a demokrácia legbiztosabb oszlopa a falun, joggal követeli tőlünk, hogy foglalkozzunk az ügyeikkel és segítünk is rajtuk. Minthogy minden négy-öt esztendőben nem lehet megbolygatni a birtokolás rendjét és nem lehet új földosztást csinálni, — máskép kell gondoskodni róluk.

Két út áll a magyar dolgozó parasztság előtt. Az egyik út a régi, a megszokott, a túlzásba vitt egyéni gazdálkodás, ahol mindenki csak magával törődik, ahol az az elv uralkodik, hogy aki bírja, marja. Ennek az elvnek elkerülhetetlen, törvényszerű következménye az, hogy a nagy halak megeszik a kis halakat, a nagy kulák gazdák tovább erősödnek, tovább gazdagodnak és tönkreteszik a szegényebb dolgozó parasztságot. Most is százával vannak falvak, melyekben 8—10 kulák uralkodik és basáskodik. Ha a dolgozó paraszt megszorul, a kulák hálójába kerül, aki bérbeveszi, majd később felvásárolja a kis- és középparasztok földjét. *(Le velük! Elég volt!)* A dolgozó parasztok ebben a harcban lassan, de biztosan alul maradnak, a földjük elaprózódik és hosszú, keserves küzdelem után tízezrével mennek tönkre. A föld kicsúszik a talpuk alól és lassanként újra szolgasorba süllyednek — ki elmegy béresnek a nagygazdához, ki pedig a városba szorul napszámosnak és tanulatlan munkásnak. Minden dolgozó paraszt ismeri ezt a küzdelmet, ismeri ezt a sorsot, amelynek réme minden rossz terméssel, minden elhullott marhával, minden betegséggel kapcsolatban a multban annyit gyötörte őket.

És még hozzátehetem: ezen az úton a népi demokrácia sem mehet tovább. Mi nemcsak a város, hanem a falu dolgozó népének életszínvonalát is fel akarjuk emelni. A mi célunk az, hogy ne csak a városban, de a falun is a dolgozó ember részesüljön a kultúra minden áldásában: a háza legyen egészséges, emberhez méltó, legyen benne villany, vízvezeték. A gyermekei járhassanak középiskolába vagy az egyetemre. Ha beteg, kapjon jó orvost, ha a felesége szül, álljon rendelkezésére klinika vagy szülőotthon. Olvashasson könyvet, újságot, hallgathasson rádiót, legyen a falunak mozija — álljon a dolgozó paraszt rendelkezésére mindaz a gép, amely megkönnyíti a munkát és növeli a munka eredményét. *(Éljen! Taps.)* Egyszóval: tűnjön el lassanként a város és falu közötti különbség. *(Éljen.)* Ilyen falut és ilyen dolgozó parasztságot akar a népi demokrácia. De mindenki tudja, hogy a mai termelési módszerekkel az 5, 10, 15 holdas parcellákon ezt a kultúrát, ezt az életszínvonalat megvalósítani nem

lehet: ezt csak közös összefogással, szövetkezéssel, kölcsönös segítéssel lehet.

Tudják ezt az újgazdák is, akiket a demokrácia földhöz juttatott, tudja ezt a dolgozó parasztság és ezért keresi a másik utat, az elkülönült, egyéni gazdálkodással szemben az összefogás, a szövetkezés útját. Keresi annál is inkább, mert a felszabadulás óta saját tapasztalatából tudja, hogy bármennyire is segíti őt a demokrácia, az általános fejlődésből a kulák nagygazda sokkal nagyobb hasznot húz, mint a dolgozó paraszt. Tudja azt a saját tapasztalatából, hogy a kupec-paraszt, a zsíros nagygazda százféle módon, kölcsönadott igával, szerszámmal, vagy kölcsönadott vetőmaggal újra ki tudja uzsorázni, újra hatalma alá tudja hajtani. Hiába segíti a demokrácia, a kulák módját ejti, hogy újra szolgaságba vesse. Ezt a falu dolgozó népe lépten-nyomon a saját bőrén tapasztalja. És mert a magyar dolgozó parasztság öntudata a felszabadulás óta megnőtt, politikai láthatára kiszélesedett, ezért keresi az új utat, ezért fordul a szövetkezés felé. Ezért teljesíti jól a beszolgáltatást és ezért fogja szorosabbra a szövetséget a magyar nép döntő rétegével, az ipari munkássággal.

A magyar demokrácia természetesen minden erejével azon van, hogy támogassa a dolgozó parasztságot a szövetkezésben, hogy kezükre járjon minden téren gazdasági megerősödésükben. Ezért építjük gyors ütemben az állami mezőgazdasági gépüzemeket, melyek a dolgozó parasztság számára biztosítják a modern gépek minden vívmányát, kezükre adják a legjobb traktorokat, a legjobb mezőgazdasági gépeket. Ezért támogatja a demokrácia anyagilag a szövetkezeteket. Ezért részesíti előnyben a szerződéses termelésnél, elsősorban a magnemesítő termelésnél a szövetkezett dolgozó parasztságot.

A kulák nagygazdák is megértik, hogy a szövetkezés már jelentékeny mértékben gátat vet terjeszkedésüknek, megnehezíti az uzsorát és a spekulációt és ezért igyekeznek elijeszteni a szövetkezéstől a dolgozó parasztságot. Azt mondják, hogy ez a szövetkezés a kolhoz kezdete, hogy ezzel elvesztik a földjüket és hasonlókat emlegetnek. Másutt viszont azt tapasztaljuk, hogy ezek a spekuláns és zsíros nagygazdák igyekeznek befurakodni a szövetkezetekbe. A héten itt Pest megyében a beszolgáltatással kapcsolatban végigjártam egy sor falut és meglepetéssel tapasztaltam, hogy a földművesszövetkezetekben, különösen ott, ahol keresni lehet, nyüzsögnek a spekulánsok, a volt kereskedők. Az egyik földművesszövetkezetben a gabonabegyüj-

tést egy olyan gazda vezeti, aki a saját földjén kívül 63 hold bérleten is gazdálkodik. Világos, hogy ezek az elemek, felismerve a szövetkezés előnyeit, oda is beférkőznek és igyekeznek lefölözni a hasznot. Hallottam már olyan szövetkezetről is, amelyet kizárólag nagygazdák akarnak alapítani és 20 holdnál kisebb birtokost be se vesznek maguk közé. *(Le vele!)* Mindez azt mutatja, hogy a nagygazdák nem egyszer jobban megértették, mint a dolgozó parasztok, a szövetkezés jelentőségét.

A demokrácia nemcsak a dolgozó parasztság szövetkezését támogatja, de gondoskodik róla, hogy a kulák nagygazda fája ne nőjön az égig, hogy korlátok közé szorítsák a kulák terjeszkedését Ennek egyik módja a fokozatos, a progresszív adózás, azaz aki gazdagabb, az fizessen több adót, akinek erősebbek a vállai, azokra nagyobb terhet kell rakni. *(Úgy van! Éljen! Taps.)* Gondoskodni kell arról is, hogy a nagybérletek ne a gazdag nagybérlők kezébe jussanak, hanem a dolgozó parasztság és a földmunkások bérlőszövetkezete dolgozzon rajtuk. *(Éljen! Nagy taps.)* Ebből a célból rövidesen meg fog jelenni egy rendelet, mely őszre már biztosítja, hogy a nagybérleteket a dolgozó földműves nép és a földmunkásszövetkezetek kapják. *(Éljen! Nagy taps. Le a nagygazdákkal!)* Meg kell szüntetni azt is, hogy a földet, mint bármely más árut, tetszés szerint adják-vegyék s olyanok vásárolják meg, akik nem földművelők, akiknek a föld csak spekuláció vagy tőkebefektetés tárgya. *(Le vele!)* Az államnak eddig is bizonyos körülmények között elővételi joga volt a földre. Most tovább kell menni és gondoskodni kell arról, hogy az eladásra kerülő földeket elsősorban az államnak ajánlják fel megvásárlásra, hogy az államnak így módjában legyen a földet felvásárolni és a dolgozó parasztságnak vagy földmunkásoknak juttatni.

Ezek a rendszabályok, tisztelt Nagygyűlés, magukban véve nem oldják meg a magyar parasztság kérdéseit. De összességükben mégis elősegítik azt, hogy a dolgozó parasztság ne essen a kulák nagygazdák prédájául és legalább részben lehetővé teszik, hogy tovább menjen a dolgozó parasztság a felemelkedésnek azon az útján, melyen a felszabadulás óta jár. A népi demokráciának, mely a városban annyi sikerrel építi a szocializmust, a falun is meg kell kezdenie ezt a munkát, a dolgozó parasztság megerősítésére és felvirágoztatására.

A kérdés, hogy merre menjen a dolgozó parasztság, fel van vetve és a válasz is világos. A dolgozó parasztság a szövetkezés, a kölcsönös segítés és a közös munka útját választja. *(Éljen!)* És ebben

teljes erővel támogatja őt a város dolgozó népe, az egész demokrácia. Nekem azt szokták mondani, hogy a magyar paraszt maradi, a magyar paraszt nem szereti a közös munkát, nem szereti az új termelési módokat.

Én ezt nem fogadom el, mert lépten-nyomon az ellenkezőjét tapasztaljuk. Gondoljunk csak arra, hogy milyen idegen volt a magyar paraszt számára a rizstermelés. Viszont mikor felismerte, hogy ez hasznos, hamar elterjedt a rizstermelés és mindenfelől ostromoltak bennünket vetőmagért.

Ugyanilyen gyorsan elterjedt az azelőtt ritkaságszámba menő kettős termelés. — Tudjuk, hogy a Tiszántúlon elterjedt a gyapottermelés.

Nem igaz, hogy a mi parasztságunk maradi. A mi parasztságunk fürge, eleven, gyorseszű, szorgalmas és minden termelési formát örömmel megragad, amiből úgy látja, hogy magának és az országnak haszna van. Ez vonatkozik a szövetkezeti termelésre is. *(Éljen! Taps.)* Az a nagy érdeklődés, mellyel a falu dolgozó népe a szövetkezet kérdése felé fordul, ennek egyik mutatója. De még fontosabb mutatója a munkás-paraszt szövetség megerősödése és az a készség, mellyel a falu népe a demokrácia építésének olyan formáit, mint a munkaverseny, a beszolgáltatási verseny, átveszi és elsajátítja.

(Részlet a kecskeméti új kenyér ünnepen, 1948 augusztus 20-án tartott beszédből.)

HARMINCÉVES
A MAGYAR KOMMUNISTA PÁRT

Elvtársak!

A Magyar Kommunista Párt megalakulásának 30. évfordulóját ünnepeljük. Legyen szabad ebből az alkalomból rövid visszapillantást vetnem az elmúlt küzdelmes évtizedekre, kudarcainkra, sikereinkre, Pártunk jelenlegi helyzetére és jövő kilátásaira. A Magyar Kommunista Párt bölcsőjétől kezdve forradalmi párt volt: 30 esztendővel ezelőtt az osztrák-magyar monarchia összeomlását követő forradalomban született. De gyökerei nemcsak a magyar forradalomba nyúltak: eredetük mélyen bele volt ágyazva az orosz forradalomba is. Mielőtt még Magyarországon formálisan megalakult volna a Kommunista Párt, a Szovjetunióban már tíz- és tízezrével léptek be a Vörös Gárdába, a Vörös Hadseregbe magyar parasztok és munkások, akik mint hadifoglyok tanúi voltak a Nagy Októberi Szocialista Forradalom és a Bolsevik Párt küzdelmeinek a békéért, a földért, a szocializmusért és megértették, hogy az orosz Bolsevik Párt felszabadító forradalma közös ügy, a magyar dolgozók ügye is és az ő kezükről is leveri a láncot.

A magyar hadifoglyok magatartása egyben előrevetített képe volt annak, hogyan fogadja a magyar dolgozó nép a nagy szocialista forradalom eszméit, ha sor kerül arra, hogy megismerkedjék velük és állást foglaljon hozzájuk. Erre a kérdésre ők vérük hullatásával adtak pozitív választ. S azok a magyar vörösgárdisták, kiknek csontjai Jakucktól a lengyel határig vagy a Kreml történelmi falának tövében porladnak, arról tanúskodtak, hogy a magyar dolgozó nép

legjobb fiai a kommunista eszméknek megjelenésük első idejétől kezdve önfeláldozó harcosaivá váltak.

A hadifogoly, a nincstelen földműves vagy ipari munkás a magyar viszonyokra, az Eszterházyék, a grófok földjére vagy a Weiss Manfréd gyárára gondolt, mikor csatlakozott az orosz forradalomhoz. Mert megértette vagy osztályösztönével megérezte a cári Oroszország és a feudális Magyarország viszonyai közötti hasonlóságot, azt a hasonlóságot, melyet az orosz forradalom lángeszű vezére, Lenin már 1913-ban aláhúzott.

A magyar októberi forradalom minden osztályt készületlenül ért. Az összeomlással egyik napról a másikra jelentkeztek és azonnali megoldást követeltek az ország legkülönbözőbb, eddig háttérbe szorított kérdései: a középkori feudális nagybirtok felosztása, az elnyomott nemzetiségek szabadságvágya, a jogtalan ipari munkásság követelései, a háborúból a békébe való átmenés problémái. Mindenki tanácstalan volt, elvesztette a fejét. Az októberi forradalom zűrzavarában rajtunk, magyar kommunistákon kívül senki sem volt, aki világos, érthető és megvalósítható tanácsokat tudott volna adni. Mint az éjben a világítótorony, mutatta ekkor Pártunk a jó utat. A magyar kommunisták az orosz forradalom tapasztalatai alapján helyesen követelték, hogy adják át a nagybirtokosok földjét annak, aki ezer éve verejtékével öntözte: a parasztnak — a gyárat a dolgozók államának. A nemzetiségi kérdésben a Szovjetunió teljes nemzeti önrendelkezést biztosító példájára hivatkoztak s a nemzetközi kérdésekben, főleg a béke kérdésében rámutattak arra, hogy az osztrák iga alól felszabadult magyar nép a nyugati imperialistáktól semmi megértést nem várhat s csak a szovjet forradalomra támaszkodhatik. Ezeket a nézeteket a fiatal magyar kommunisták a lelkesedésnek és a belső meggyőződésnek olyan hevével képviselték, melynek szinte lehetetlen volt ellenállni s melynek tüzét frissen táplálta az orosz forradalom éltető lángja és lelkesedése.

A magyar dolgozók e követelésekre azonnal és igenlően válaszoltak. Rövid néhány hét alatt a magyar kommunista mozgalom hatalmas, országos politikai erővé fejlődött.

Egymásután csatlakoztak hozzá az ipari munkások — az ifjak, kiket megkapott a kommunista lelkesedés — a parasztok, akik megértették, hogy eljött a történelmi alkalom évszázados jogos követeléseik teljesítésére, a földosztásra — a hadsereg, melynek katonái az imperialista háború vértengerén keresztül jutottak el a kommunista igazságok belátásáig. Kommunista befolyás alá került hama-

rosan a Szociáldemokrata Párt balszárnya is, melynek legjobbjai, Landler elvtárssal az élükön, nemsokára a Kommunista Párt élvonalbeli vezetőivé fejlődtek. Felénk vett irányt a magyar demokratikus polgárság egy része is, mely kezdte megérteni, hogy a magyarság jogos nemzeti érdekeit csak a dolgozó népre és a Kommunista Pártra támaszkodva lehet megvédeni. Mikor 1919 februárjában a magyar ellenforradalom a jobboldali szociáldemokraták segítségével fegyveresen akarta letörni a kommunista mozgalmat s börtönbe vetette vezetőit, már késő volt. A kommunista gyökerek mélységben és szélességben annyira elterjedtek, hogy ez a kísérlet az ellenkezőjébe csapott át s nem meglassította, de meggyorsította az események menetét. Egy hónappal később, 1919 március 21-én, a magyar dolgozók nagy lelkesedése közepette létrejött a Tanácsköztársaság.

A Magyar Kommunista Pártnak alig négy hónap alatt sikerült megteremtenie a proletárforradalom lényeges előfeltételeit. Sikerült megnyernie az ipari munkásság zömét, elsősorban a nagybudapesti proletariátust — a falvakban a földéhes parasztságot — a munkásokból és parasztokból álló hadsereget; a vele szemben álló reakciós erők szét voltak zilálva, demoralizálódtak, képtelenek voltak az ellenállásra. A Tanácsköztársaság — ezt a reakciós rágalmakkal szemben le kell szegezni — nem valami kisebbség uralma volt, hanem a Kommunista Pártot követő magyar dolgozó nép többségére támaszkodott.

Ma már nem könnyű megérteni a magyar Tanácsköztársaság létrejöttének nemzetközi jelentőségét. Az 1918 őszén a központi hatalmak, Németország, Ausztria-Magyarország összeomlásával kitört forradalmakon az imperialisták és a jobboldali áruló szociáldemokraták összefogásának következtében egyre inkább kezdett úrrá lenni az ellenforradalom. 1919 januárjában a forradalom legfontosabb gócában, Berlinben a német szociáldemokraták vérfürdőt rendeztek a kommunisták soraiban és ezt a példát másutt is kezdték követni.

Az imperialista hatalmak, miután 1918 őszén Németországot összetörték, felszabadult erejükkel a fiatal Szovjetunió megfojtására készültek. 1919 tavaszán Finnországtól Romániáig már létrejött az ellenforradalmi országok antibolsevista sávja, melyről általános rohamra indultak a fiatal Szovjetunió ellen. Ugyanakkor keletről is hasonló támadás készült. Ebben a történelmi pillanatban lángolt fel a támadó imperializmus fegyveres erőinek hátában a magyar Tanácsköztársaság.

Nem volt kétséges, hogy a támadásra készülő nyugati imperialisták mindent meg fognak mozgatni arra, hogy a magyar Tanácsköztársaságot, mely terveiket teljesen megzavarta, megsemmisítsék. A Szovjetuniónak, mint arra Lenin rámutatott, az volt a szerencséje, hogy létrejöttének első esztendejében az imperialisták még egymással vívtak élet-halál harcot és emiatt nem tudtak teljes erővel az orosz forradalom ellen fordulni. Az így nyert időt a Bolsevik Párt arra használta fel, hogy megszervezte az országot, s mire nyugatról és keletről megindult az intervenciós áradat, már fel voltak rá készülve és ki tudták védeni. A magyar Tanácsköztársaság ellen, alig három héttel megszületése után, megkezdődött a külföldi ellenforradalom általános támadása. S bár a magyar dolgozók hősiessége az első rohamot vissza tudta verni, a magyar Tanácsköztársaságot végeredményben a külföldi intervenció megölte. De hozzájárult a bukáshoz a számunkra kedvezőtlen nemzetközi erőviszonyok mellett a magyar munkásosztály és a magyar kommunisták politikai és ideológiai felkészültségének hiánya is.

Lenin a Bolsevik Párt fejlődésével kapcsolatban elmondotta, milyen áldozatok és szenvedések árán kovácsolódott ki a bolsevizmus forradalmi elmélete:

„Vagy fél évszázadon át, körülbelül a mult század 40-es éveitől a 90-es évekig, a haladás eszméje Oroszországban, a példátlanul vad és reakciós cárizmus nyomása alatt, sóvárogva keresett helyes forradalmi elméletet és csodálatos buzgalommal és alapossággal kísérte figyelemmel ezen a téren Európa és Amerika minden »legújabb szavát«. A marxizmust, mint az egyedül helyes forradalmi elméletet, Oroszország valóban *kiszenvedte* magának félszázados hallatlan kínok és áldozatok, példátlan forradalmi hősiesség, hihetetlen energia és korlátot nem ismerő kutatás, tanulás, gyakorlati kipróbálás, csalódások, Európa tapasztalatainak megvizsgálása és a mieinkkel való összehasonlítása árán ... Másrészről: a bolsevizmus, amely ezen a gránitkemény elméleti alapon keletkezett, olyan 15 éves (1903—1917) gyakorlati történelmet élt át, amelynek, a tapasztalatok gazdagságát tekintve, az egész világon nincsen párja."*

A magyar kommunisták távolról sem rendelkeztek ilyen multtal. Ők lényegében az ausztro-marxizmusnak, a megalkuvó szociáldemokrata gyakorlatot forradalmi frázisokkal elfedő, Ausztriában nagyra-

* *Lenin.* Válogatott művek. Id. kiad. II. köt. 682. old.

nőtt és Magyarországra átplántálódott mozgalomnak voltak neveltjei. Az orosz forradalom tanai és tapasztalatai magukkal ragadták őket. De ahhoz, hogy a marxista-leninista elmélet egy párt vérébe és velejébe menjen át, sok tényező kell, többek közt idő. A bolsevista elmélet nem hatott a magyar kommunistákra elég mélyen és elég hosszú ideig ahhoz, hogy a Tanácsköztársaság nehéz viszonyai között minden kérdésben helyesen és jól tudták volna alkalmazni.

Így történhetett aztán, hogy a hatalom megragadása után egy sor döntő hibát követtünk el. A legsúlyosabb hiba az volt, hogy a Kommunista Párt az egyesülés címén lényegében beolvadt az opportunistáktól és árulóktól meg nem tisztított Szociáldemokrata Pártba. Az új, egyesült pártban csakhamar erőre kaptak a megalkuvók, a fegyverletétel hívei. A párt ezzel alkalmatlanná vált arra a vezető szerepre, melyet egy valóban marxista-leninista pártnak a forradalomban vinnie kell. Nem kevésbbé súlyos hibának bizonyult az, hogy az ezerholdakat nem osztották fel.

A földet elvettük ugyan a nagybirtokostól, de nem adtuk oda egyéni tulajdonba a parasztságnak. Ez mutatja, hogy nem értettük meg a bolsevik osztály-sztratégiát, a proletariátus tartalékával és osztályszövetségesével való helyes együttműködést és hogy az orosz forradalom egyik döntő tényezőjét, a munkás-paraszt összefogást nem értettük meg. Nem zúztuk szét a régi reakciós államrend szervezetét, a hadseregben, rendőrségben otthagytuk a régi, reakciós tisztikart. Egész sor egyéb hibát is elkövettünk, melyek mutatják elméleti felkészültségünk hiányosságait, a pártét és az osztályét egyaránt. Mindez nem változtat azon a tényen, hogy a magyar Tanácsköztársaság, a magyar kommün szerves része és folytatása volt a magyar szabadságharcoknak és forradalmaknak. S hiába szórt rá a fekete reakció 25 esztendőn keresztül minden rágalmat és gyalázatot, mint a felszabadító forradalmak egyik kiemelkedő láncszeme foglal helyet a magyar történelemben. A magyar kommunista mozgalom egyik becsületbeli tartozása, hogy a kommün emlékeit megszabadítsa attól a mocsoktól és rágalomtól, melyet az ellenforradalom oly szívósan szórt rá s kijelölje helyét a magyar történelem legfényesebb eseményei között. *(Nagy taps.)*

Az érésnek, a tapasztalatok gyűjtésének az az átszenvedése, amin a Bolsevik Párt 1917-ig keresztülment, számunkra a Tanácsköztársaság bukását követő üldöztetés és emigráció 25 esztendejében valósult meg. A marxista-leninista elméletnek alapos elsajátítását

megkönnyítette a Kommunista Internacionále létrejötte. A Magyar Kommunista Párt ott volt az elsők közt a Kommunista Internacionále megalapításánál és mindvégig igyekezett magáévá tenni azokat a tanításokat, melyeket a kommunista mozgalom e világszervezete kidolgozott. De megkönnyítette a kommunista tapasztalatok szerzését a Szovjetunió gyakorlata és elmélete is. Sztálin, a Szovjetunió bölcs vezére, a forradalom tízéves évfordulóján maga húzta alá, hogy „a bolsevik állam — létének puszta ténye is megzabolázza a reakció fekete erőit és megkönnyíti az elnyomott országok szabadságharcát". Abban a negyedszázados szörnyű elnyomásban, mely a Magyar Kommunista Pártnak osztályrészéül jutott a kommün bukása után, nemcsak az a százféle segítség jelentett felmérhetetlen támaszt számunkra, melyet a Szovjetuniótól kaptunk, hanem a Szovjetunió puszta létezése is. Nemcsak a tanulás, de még a szenvedés és mártírium is könnyebb lett, mióta a kommunista szabadságharcosokat világszerte éltette s erősítette a tudat, hogy a föld egyhatodán diadalmasan épül a szocializmus. *(A hallgatóság felállva ütemesen éljenzi a Szovjetuniót.)*

S ha az üldözések nem törtek meg, de megacéloztak bennünket, abban elévülhetetlen érdeme van a nagy Szovjetuniónak, a hatalmas Bolsevik Pártnak és bölcs vezérének, Sztálin elvtársnak. *(A hallgatóság felállva ütemesen éljenzi Sztálint és a Szovjetuniót.)* Az ő elvtársi szolidaritásukra, tanácsaikra és tetteikre biztos számíthattunk a veszély és megpróbáltatások nehéz óráiban. A felszabadulásig eltelt negyedszázad alatt a szörnyű nehézségek ellenére, a föld alatt küzdő Kommunista Pártunk elvégezte azt a feladatot, amelyet a Magyar Dolgozók Pártjának programnyilatkozata így jellemez:

> „A Kommunista Párt... felvette a harcot a szociáldemokrata opportunizmussal, tudatosította a magyar munkásságban az 1917-es nagy szocialista forradalom világtörténeti jelentőségét, belevitte és meggyökereztette a magyar munkásmozgalomban a marxizmus-leninizmus forradalmi tanításait... Az 1919-es forradalom veresége után ébren tartotta a munkásmozgalomban a forradalmi szellemet, a reakció üldözésével és terrorjával dacoló, önfeláldozó forradalmi káderekat nevelt, támaszt nyujtott a peyerizmus árulásaival szemben szervezkedő, a kommunistákkal együttműködő, a demokratikus nemzeti egység útját egyengető szociáldemokrata baloldalnak, fáradhatatlanul hirdette és szervezte a demokratikus-hazafias erők össze-

fogását és ezzel megmutatta a nemzetnek a kivezető utat a háborús összeomlásból."*

Hiába volt az üldözés, a börtönök, a statárium, hiába küldtek sorainkba provokátorokat, a Magyar Kommunista Pártot nem tudták megtörni vagy kiirtani. Mindig új és új erők jöttek a kidőltek helyébe s a Kommunista Párt mindenütt elevenen és cselekvően jelentkezett ott, ahol a magyar dolgozó nép vagy a nemzetközi haladás érdekei ezt megkövetelték. Ott volt 1930 szeptember elsején a budapesti éhségtüntetésen, a munkástömegek e forradalmi megmozdulásánál. Ott volt a bányászok, az építőmunkások hősies bérharcainál. A küzdelmet a börtönökben is folytatta. Egy-egy nagy kommunista per a magyar reakció súlyos vereségévé vált s gyakran hozta mozgásba az egész világ dolgozóinak rokonszenvmegnyilvánulásait. *(A hallgatóság feláll és melegen élteti Rákosi elvtársat. Ugyancsak melegen éltetik Vas elvtársat.)* És Pártunk a szörnyű üldözések közepette, a föld alól is el tudta küldeni a spanyol szabadságharcba a magyar dolgozók zászlóalját, *(a hallgatóság Dolores Ibarrurit élteti)* mint ahogy a második világháború kitörése után minden országban ott találjuk a német fasizmus ellenállói sorában a magyar dolgozók képviselőit is. S ami még fontosabb, itthon, Magyarországon is újra a kommunisták álltak élére a nemzeti ellenállásnak. A Kommunista Párt utat mutatott, a második világháború kitörése után megtalálta végre az egységfrontot a Szociáldemokrata Párt balszárnyával. Segített létrehozni a demokratikus pártokkal a Függetlenségi Frontot. Schönherz, Rózsa, Kilián és a magyar munkásmozgalom legjobbjai áldozták fel életüket e célokért. Ennek ellenére sem tudtuk kiragadni az országot a német elnyomók karmaiból. Amint programnyilatkozatunk megállapítja:

„A magyar munkásmozgalom szakadása, a Szociáldemokrata Párt áruló, peyerista vezetése, a sovinizmus mérge volt a döntő oka a paraszti és kispolgári tömegek tétlenségének és ingadozásának, a demokratikus erők gyengeségének és elkésett szervezkedésének a nemzetellenes háború és hazaáruló Horthy-rendszer ellen."**

* A MKP és a SzDP egyesülési kongresszusának jegyzőkönyve. Szikra 1948. 346. old.

** U. o. 347. old.

A magyar nép felszabadulása elsősorban nem saját küzdelmeinek gyümölcse, hanem döntően a Szovjetunió hadseregének ajándéka. *(Hatalmas ünneplés.)* S miközben a Szovjet Hadsereg kiűzte hazánkból a német fasisztákat, egyben szétzúzta a magyar reakció államgépezetét és ezzel megnyitotta az utat a népi erők számára és lehetővé tette a magyar demokratikus átalakulást. A felszabadító Szovjet Hadsereg törte számunkra az utat a magyar demokrácia fejlődéséhez.

Huszonötesztendős földalatti munka után Pártunk számára is megnyílt a szabad működés tere. Mint 1918-ban, újra egy vesztett, bűnös háború romjain kezdte munkáját a Magyar Kommunista Párt. Újra egy tanácstalan, szakadékba jutott nép talpraállítása és felemelése jutott osztályrészéül.

De 1918-cal szemben ezúttal a Pártnak már sokkal biztatóbbak voltak a kilátásai: rendelkezésére állottak a negyedszázados küzdelemben megacélcsodott káderei, melyek elsajátították a marxista-leninista elméletet és gyakorlatot. Mögöttük állt a győzelmes Szovjetunió ereje, presztizse, tudása és támogatása. És bár a 25 esztendős Horthy-rendszer és a fasizmus örökségeképpen a reakció is mélyebbre ágyazott volt, mint 1918-ban, ezúttal a kommunista siker tényezői voltak fölényben.

A Kommunista Párt a második világháború küzdelmes esztendeiben helyesen látta előre a fasizmus vereségét és a Szovjetunió győzemét. Azt is előrelátta, hogy hazánkat a Szovjet Hadsereg fogja felszabadítani. Ebből kiindulva, már idejekorán részletesen kidolgozta a felszabadulás utáni Magyarország demokratizálásának programját. Dicsekvés nélkül elmondhatjuk, hogy kevés programot hajtottak még végre olyan pontosan, mint amilyent a mi javaslatunkra a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front elfogadott. *(Nagy taps.)* A munkástömegek zöme azonnal csatlakozott Pártunkhoz és 1945 tavaszán a földosztással magunk mögé állítottuk a szegényparasztság jelentékeny részét is. De ugyanakkor egy sor tünet azt mutatta, hogy az út ezúttal sem lesz könnyű és a háború szörnyű pusztításai olyan örökséget hagytak hátra, melynek eltakarítása szinte leküzdhetetlen akadályokat gördített a fiatal demokrácia megerősödése elé. A Magyar Kommunista Párt minden lényeges tette és javaslata helyes volt és sikeres. *(Nagy taps.)* Helyes volt a nemzeti összefogás, helyes volt a földosztás, helyes volt az újjáépítés megkezdése saját erőnkből, külföldi támogatás nélkül és helyesnek bizonyult szinte minden intézkedésünk. Mégis egyre-másra szaporodtak azok

a jelek, melyek mutatták, hogy a reakció gyökerei mélyebbek, mint azt előre láttuk, s mint ahogy arra felkészültünk.

Munkánk folyamán hamarosan meg kellett győződni róla, hogy a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front legtöbbször nem vált a demokratikus tömegek széles népi szervévé, hanem csak a pártok helyi, vagy országos vezetőinek bizottságává. Az a szándékunk, hogy a fasiszta métely által legjobban befolyásolt ifjak és nők átnevelésére egységes demokratikus tömegszervezetet hozzunk létre, kezdettől fogva sikertelen maradt. Ez a kudarc nemcsak a horthysta reakció megmaradt erőit mutatta, de egyúttal a szociáldemokrata jobboldal sikere is volt. Ez a jobboldal az ország talpraállásával párhuzamosan erősödött. Kihasználta a munkásegység jelszavát csakúgy, mint a pártsovinizmust arra, hogy meghiúsítsa a szerves munkásegység, az egységes munkáspárt létrejöttét. A magyar munkások egészséges osztályösztönén múlt, hogy aknamunkájuk nem járt több sikerrel. De a jobboldal áskálódása természetesen bátorítólag hatott a magyar reakcióra is. A fasiszta hatalmak leverésével a nyugati imperialisták is frontot alkottak a Szovjetunió és a kommunista pártok ellen. Ennek a frontnak a hatása természetesen nálunk is mutatkozott. Mi magunk is tapasztalatlanok voltunk az osztályerőviszonyok lemérésében. Ezt mutatja az 1945-ös választások megtartása.

A választások eredménye rávilágított a magyar reakció egész sztratégiájára. A magyar reakció egységesen felsorakozott a Kisgazdapárt mögé, megkapta a parlamentben a többséget s egyszerű szavazás útján akart visszakerülni a nyeregbe.

Ezekben a hetekben úgy látszott, hogy a történelem ismétlődik és mint az első világháború után, ezúttal is Magyarország lesz az első, ahol a reakció vissza tudja állítani uralmát. Tetézte nehézségeinket a pénzromlás, az infláció, melyet a reakció tudatosan táplált és mellyel szemben mi, akiknek az állami pénzügyek vezetésében úgyszólván semmi tapasztalatunk nem volt, az első időkben szinte védtelenül állottunk.

De most mutatkozott meg a marxista-leninista nevelés hatása. Pártunk ezekben a nehéz hónapokban nem vesztette el a fejét. Nem engedte, hogy soraiban és a munkásosztály soraiban csüggedés vagy pánik keletkezzék és nem engedte meg a magyar reakciónak, hogy választási sikereit kihasználja. Ellenkezőleg, ellentámadásba mentünk át, kikényszerítettük a köztársaság létrehozását. *(Taps és éljenzés.)* A dolgozó tömegek mozgósításával nemcsak visszavertük a reakció támadásait, hanem leraktuk a szocialista építkezés első alap-

követt, a bányák, a nehézipar államosítását. A nemzeti demokratikus erők összefogását egyre kevésbbé támogató Magyar Nemzeti Függetlenségi Front mellett új szervet hoztunk létre: a Baloldali Blokkot. S egyben hosszú hónapok előkészítő munkája után megállítottuk az inflációt, megteremtettük a jó pénzt, mellyel rátértünk a demokrácia gazdasági stabilitásának útjára. A jó pénz megteremtése a magyar demokrácia életképességét, a Magyar Kommunista Párt tudását igazolta. Így a reakció súlyos gazdasági vereséget szenvedett és lehetővé vált, hogy megkezdjük a tervgazdálkodás kiépítését.

A gazdasági fronton elért győzelmet betetőzte az, hogy a demokrácia ellenségeire sikerült politikai téren is döntő csapást mérni, amikor lelepleztük a Kisgazdapárt reakciós vezetőinek összeesküvését. Az egész dolgozó nép előtt világossá vált, hogy a régi rend hogyan akarta az áruló Nagy Ferencen és társain keresztül a Kisgazdapárt megnyerésével megdönteni a demokráciát, visszahozni a nagybirtokosok és nagytőkések uralmát és megsemmisíteni a demokrácia minden vívmányát. Ez a leleplezés, az összeesküvés szégyenletes részleteinek nyilvánosságra kerülése halomra döntötte a reakció minden tervét. Nagy Ferencék bukásával eldőlt a két esztendeje folyó harc. A reakció ugyan megpróbálta új pártszervezkedéssel, erőinek új átcsoportosításával a vereséget feltartóztatni, de a magyar demokrácia Pártunk vezetésével erre nem adott neki időt. Új választást írtunk ki, hogy a dolgozó nép hallathassa véleményét és kinyilatkoztassa akaratát. Az új választások tavaly megmutatták, hogy a Kommunista Párt — helyes politikájának eredményeképpen — a legnagyobb politikai erővé fejlődött az országban. *(Nagy taps.)* Megmutatták azt is, hogy a demokrácia felé megindult a középparasztok áramlása. Végül a reakció ereje, mely 1945-ben egységesen a Kisgazdapárt mögött sorakozott fel, most már darabokra töredezett.

A magyar demokrácia, Pártunk vezetésével, ebben a helyzetben azonnal levonta a választás tanulságait. Tíz héttel a választások után megsemmisítette a fasizmus politikai szervét, a Pfeiffer-pártot. Utána rámentünk — szorosan együttműködve a szociáldemokrata baloldallal — a jobboldali szociáldemokrácia alattomos, munkásmezbe öltözött és éppen ezért fokozottan veszedelmes népáruló politikájának leleplezésére. Háromhónapi munka után megindult a Szociáldemokrata Pártban is a tisztulási folyamat. Ebben a folyamatban elévülhetetlen érdemeket szerzett a szociáldemokrata baloldal. A jobboldal teljes vereséget szenvedett, reakciós szerepe, az imperialistákkal való titkos szövetsége leleple-

ződött. E küzdelem eredményeképpen indult meg a szociáldemokrata munkások átáramlása a Kommunista Pártba és megértek a szerves munkásegység előfeltételei. Megszűnhetett végre a munkásosztály két pártra szakadása. Egyesíteni lehetett a magyar dolgozók egész teremtő erejét a demokrácia megerősítésére, a szocializmus építésére. A Magyar Dolgozók Pártjának létrejötte, a Kommunista és Szociáldemokrata Párt egyesülése betetőzte a magyar demokrácia megerősödését. Nem lehet megdönteni többé a demokráciát ott, ahol a munkásosztály, a marxi-lenini párttal az élen és a vele szövetségben álló dolgozó parasztság, egységesen és szilárdan áll ki mellette. *(Hatalmas ünneplés.)*

A munkásegység megvalósulása fordulópontot jelent nemcsak a magyar munkásmozgalomban, de az egész magyar demokrácia fejlődésében. Mikor ezt megállapítjuk, mégegyszer alá kell húznunk a szociáldemokrata balszárny elévülhetetlen érdemeit. Az egységes munkáspárt történelmi jelentősége még csak a jövőben fog teljes egészében mutatkozni. Ez a jelentőség azonnal nemzetközi méretekben is mutatkozott s meggyorsította más országokban a munkásegység megvalósulását.

A magyar reakció sorozatos vereségei balra tolták szövetségeseinket is. Náluk is megindult a reakciós jobboldali elemek kiszorítása és a dolgozó, demokratikus elemek előtérbe állítása. Ez a változás azonnal megjavította a szövetségeseinkhez való viszonyt és megnyitotta a lehetőséget egy új Magyar Nemzeti Függetlenségi Front létrehozására, olyan szervezet megteremtésére, mely most már, a megváltozott viszonyok közt, a demokrácia és a szocializmus építésének tapasztalatai alapján széles népi tömegekre támaszkodhatik. Megszűntek az egységes nő- és ifjúsági szervezetek létrejöttét gátló akadályok. A dolgozó parasztság is irányt vehetett egy hatalmas, egységes tömegszervezet megteremtésére.

A munkásegység szerves megvalósítása minden téren éreztette hatását. Most már meggyorsulhatott a szocializmus építésének iramа is. Sor került a nagyüzemek és az iskolák államosítására: a megerősödött és szilárddá vált magyar demokráciát most már nyugodtan fogadhatták szövetségesül a szomszéd népi demokráciák. Sor kerülhetett a falun arra, hogy előkészítsük a szocializmus építésének előfeltételeit. Napirendre került a reakció maradványainak felszámo-

lása, különösen az egyház mögé húzódott reakció elleni harc. *(„Veszszen Mindszenty!" — kiáltja a hallgatóság.)*

Végül a demokrácia megerősítése módot adott arra, hogy körülnézhessünk a saját házunktáján. Csak most jutott időnk és energiánk arra, hogy szemügyre vegyük és kiküszöböljük azokat a hibákat, amelyek az elmult esztendők harcai közepette Pártunkban mutatkoztak. Megvizsgálhatjuk párttagságunk szociális összetételét, ideológiai felkészültségét, rátérhetünk a hozzánk beszivárgott osztályidegen és ellenséges elemek eltávolítására. S ami még fontosabb: napirendre tűzhetjük végre Pártunk elméleti színvonalának emelését. Mert bár a demokrácia elmult négy esztendeje alatt Pártunk tudásban, tapasztalatban megnőtt és jobban megtanulta Marx, Engels, Lenin és Sztálin tanításait a magyar viszonyokra alkalmazni, e téren mégis alaposan lemaradtunk. Lemaradtunk, mert megnőttek velünk szemben a követelmények is. A magyar dolgozó nép ma már nagyobb teljesítményeket vár tőlünk és egyre kevésbbé bocsátja meg nekünk, ha hibáinkat tapasztalatlanságunkkal vagy gyakorlatlanságunkkal akarjuk menteni.

A kommunista elmélet és gyakorlat kimüvelésében nagy segítségünkre van a Kommunista és Munkáspártok Tájékoztató Irodájának létrejötte. *(A hallgatóság hosszan élteti a közben megérkezett Judin elvtársat.)* Ez az iroda nemcsak egyezteti és összhangba hozza a Kommunista Pártok működését, hanem kicseréli tapasztalataikat és a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjával az élen értékes útmutatásokkal is szolgál. Tavaly a kommunista Tájékoztató Iroda mutatott rá arra, hogy eljött az idő a jobboldali szociáldemokratákkal való leszámolásra. Az idén a jugoszláv kommunista vezetők árulásával kapcsolatban ugyancsak a Tájékoztató Iroda hívta fel a figyelmet arra, hogy mennyire elhanyagoltuk a falun a szocializmus építésének kérdéseit. A Tájékoztató Iroda a legnagyobb szolgálatot a kommunista mozgalomnak azáltal tette, hogy élesen felrajzolta az imperialista veszélyt, segítette szorosabbra fogni az imperialisták új világháborút előkészítő, a fasizmust újjászervező politikájával szemben a demokrácia, a béke és az emberi haladás megőrzésének frontját.

Mi, magyar kommunisták készségesen csatlakoztunk a Kommunista és Munkáspártok Tájékoztató Irodájához, mert tudatában voltunk annak, hogy békénk, demokráciánk jövője, hazánk függetlensége és önállósága elválaszthatatlanul összeforrt a világ demokratikus és szabadságszerető népeinek küzdelmével. *(Nagy taps, helyes-*

lés.) Tisztában vagyunk azzal, hogy az imperialista reakció, melynek élén az Amerikai Egyesült Államok állanak, a magyar dolgozó nép, a magyar demokrácia minden vívmányát is veszélyezteti s éppen ezért rajta leszünk, hogy a magyar munkások és parasztok teljes erejükkel támogassák és erősítsék az imperialistaellenes tábor frontját. Azzal is tisztában vagyunk, hogy ezt a küzdelmet össze kell kapcsolni világszerte a munkásosztály árulói, a jobboldali szociáldemokraták elleni harccal s biztosak vagyunk benne, hogy a demokratikus erők, élükön a hatalmas Szovjetunióval erősebbek és nagyobbak, mint a reakció, a haladás ellenségeinek erői.

A magyar kommunisták 30 esztendős küzdelmeinek eredményeképpen tudatosítottuk a magyar dolgozók előtt az 1917-es nagy szocialista forradalom világtörténelmi jelentőségét, belevittük és meggyökereztettük a magyar munkásmozgalomban a marxista-leninista forradalmi tanokat, létrehoztuk az újtípusú forradalmi pártot, amely megvalósította a munkásegységet és győzelemre tudta vezetni a magyar dolgozókat a hatalomért folyó harcban. Ez a harc, amelynek folyamán fokozatosan kiszorítottuk a hatalomból a tőkésosztály különböző képviselőit, azt eredményezte, hogy az ország kormányzása a munkásság és a vele szövetséges dolgozó parasztság kezébe került. E sikeres küzdelmek eredményeképpen a dolgozó magyar nép nagy többsége az elvégzett jó munka alapján a mi Pártunkat és rajta keresztül a munkásosztályt ismerte el önként az ország vezető erejének. *(Nagy taps.)* E küzdelmek közepette lényegesen megváltozott az ipari munkásság, a parasztság és az értelmiség. Az ipari munkásság, amelynek zöme az államosított üzemekben dolgozik, nem kizsákmányolt proletár többé. Amióta tudja, hogy övé az ország, magának dolgozik, megváltozott a viszonya a munkához. A munkát nem nyűgnek és kínos kötelezettségnek, hanem egyre inkább „becsület és dicsőség" ügyének tekinti, amint ezt az élmunkásmozgalom, a munkaverseny mutatja. Amilyen mértékben résztvesz az ország kormányzásában, úgy nő felelősségtudata a nemzetvezetésben és a termelésben egyaránt.

Megváltozott parasztságunk zöme is. Felszabadult az ezerholdak szörnyű nyomása alól, felismerte a munkás-paraszt szövetség óriási jelentőségét s egyre inkább átmegy tudatába, hogy ő is részese a politikai hatalomnak és a kormányzásnak. A szövetkezeti mozgalom, mely most száz és száz faluban megindul, gyökeres szakítás a multtal: a parasztság, a falu megindulása

a föld kollektív, közös megmunkálása felé és ezzel együtt, új fokozott bekapcsolódás a nemzet gazdasági és politikai életébe.

A kulákok ellen megindult harc is mutatja, hogy a dolgozó parasztság a munkássággal karöltve szembeszáll a falu kizsákmányoló elemeivel. Megújhodik az értelmiség is. Felfrissültek sorai a munkások és a parasztok legtehetségesebb fiaiból, gyökerei többé nem egy szűk felső rétegbe, hanem az egész népbe nyúlnak. Az értelmiség egyre jobban érzi, hogy nem egy kizsákmányoló szűk réteg kizsákmányoltja többé, hanem megbecsült, egyenrangú munkatárs a nemzet felemelkedésében és talpraállításában. Ezek a társadalmi változások külön-külön mutatják, hogy a magyar szocialisták, a magyar kommunisták küzdelmei nyomán gyökerében megváltozott maga az állam is. Nem a kizsákmányolók erőszakszervezete többé, — mint volt Horthyék alatt — hanem a dolgozók bástyája, védője és támasza. *(Taps.)*

Pártunknak, a Magyar Dolgozók Pártjának e küzdelmei és sikerei lehetővé tették, hogy hazánk most még következetesebben léphetett a népi demokrácia útjára, a szocializmusba való viszonylagosan békés átmenet útjára. A felszabadulás utáni első két esztendőben helyenként lemaradtunk a szomszédos országokhoz képest, de most e szakaszon is kezdünk felnyomulni a több népi demokráciák színvonalára s utól is érjük őket, ha nem csinálunk súlyos hibákat, ha nem szédülünk meg sikereinktől, vagy ha nem becsüljük túl az ellenség erőit és nem becsüljük alá a dolgozók erejét. Ha kommunista önkritikával nyiltan feltárjuk hibáinkat, hogy gyökeresen kijavítsuk őket s el tudjuk kerülni megismétlődésüket, ha hűen és szilárdan kitartunk a béke megvédésének, a haladásnak frontján, a proletár nemzetköziség frontján, akkor meggyorsul a szocializmus építésének útja, meggyorsul nemzetünk felemelkedése és felvirágzása, azon a fronton, amelynek megdönthetetlen, szilárd pillére felszabadítónk: a hatalmas Szovjetunió. *(„Éljen a Szovjetunió!" „Éljen Sztálin!" — kiáltja ütemesen a hallgatóság.)* S mi híven kitartunk a nemzetközi proletárszolidaritás frontján abban a küzdelemben, amelynek katonái mindenütt ott harcolnak győzelmesen, ahol a népszabadság ügye forog kockán. Ott küzdenek a kínai néphadsereg soraiban és most mérnek végzetes csapásokat az imperialisták, a reakció ázsiai segédcsapataira. *(A hallgatóság felállva, hosszasan ünnepli a Nőkongresszusra érkezett kínai küldötteket.)* Ott küzdenek az indiai, a jávai gyarmati és félgyarmati országokban. A görög szabadságharcosok *(nagy éljenzés)* ennek a frontnak katonái és

ezt az ügyet védik a francia bányászok *(a hallgatóság Thorez-t és a francia bányászokat élteti)*, az amerikai kikötőmunkások hősi sztrájkjaikkal. Harcuk újból megmutatja azt, hogy a haladás, a szocializmus erői milyen hatalmasak és mindenütt sikerrel tudnak szembeszállni az imperialista háború gyujtogatóival. Ma — a jugoszláv kommunista vezetők árulása után — inkább, mint valaha, alá kell húzni és ki kell hangsúlyozni minden szocialistának, minden kommunistának a proletár nemzetköziséghez való tántoríthatatlan hűségét és demonstrálni azt, hogy egységesen és elszántan kész felvenni a harcot az imperialista háború előkészítőivel. Ez ma békénk, függetlenségünk és önállóságunk megvédésének legbiztosabb módja. A demokrácia és a szocializmus híveinek a nemzetköziséghez való félreérthetetlen, megtörhetetlen ragaszkodása új erőforrás, a béke és az emberi haladás megvédésének legbiztosabb módja.

Ezt ma, a kardcsörtető imperializmussal szemben nem lehet eléggé aláhúzni. Minél szilárdabb a proletár nemzetköziség frontja, annál kevésbbé merik háborús fenyegetésüket valóra váltani. De az imperialisták egyben kalandorok is, még sok szenvedést tudnak zúdítani az emberiségre.

Csak egyet nem tudnak: a kapitalizmust többé meg nem menthetik és a kommunizmus ügyének győzelmét többé meg nem akadályozhatják. Az emberi haladás útja ma feltartóztathatatlanul a szocializmus, a kommunizmus felé vezet. *(Hatalmas tups.)*

Ha visszatekintünk az elmúlt harminc esztendőre, elégtétellel állapíthatjuk meg, hogy Pártunk a negyedszázados elnyomatás szörnyű szenvedései között gyüjtött tőkével hazánk javára és boldogulására nem gazdálkodott rosszul. Négy évvel ezelőtt országunk még Hitler utolsó csatlósa volt. A felszabadulás után, mikor számbavettük a romokat, melyeket a demokrácia örökölt, a legoptimistábbak sem merték remélni az újjáépítésnek és a felemelkedésnek azt a szédítő iramát, melyet a magyar nép Pártunk vezetése alatt elért. *(Hosszan, ütemesen tapsolva éljenzik Gerő elvtársat.)* Még emlékszünk azokra a csüggeteg jósokra, akik megjövendölték, hogy idegen segítség — értsd amerikai kölcsön — nélkül negyven esztendő alatt sem tudjuk eltakarítani a romokat. S Pártunk vezetése és útmutatása alapján hazánk alig négy év alatt Hitler utolsó, megvetett csatlósából a népi demokráciák megbecsült, egyenrangú tagja lett. Visszatérhetett a haladó népek családjába s hazaszeretetével, szorgalmával, az újjáépítés terén elért sikereivel s a demokrácia kifejlesztésével még ellenségeink elismerését is kivívta.

És ez még csak a kezdet. A magyar demokrácia, mely alig másfél éve törte meg a belső reakció gerincét, csak most kezdi bontogatni szárnyait. Az igazi fejlődés majd az új ötéves tervünkkel indul meg, hogy valóban virágzóvá, boldoggá tegye hazánkat.

A magyar kommunistáknak, a Magyar Dolgozók Pártjának jutott az a történelmi feladat, hogy annyit szenvedett hazánkat a népi demokrácia útján a szocializmushoz vezesse. Nekünk jutott az a történelmi feladat, hogy valóra váltsuk és továbbvigyük a magyarság legjobbjainak álmát: Kossuthét, Petőfiét, aki száz évvel ezelőtt mint kommunista agitátor bukott el a választáson és aki hirdette, hogy eljön az idő, amikor nem lesznek többé kiváltságok kevély nagy tornyai: amikor a bőség szarujából mindenki egyformán vehet és a tudás napvilága ragyog be minden ház ablakán. Mi vagyunk tettreváltói mindannak a reménynek, amelyekért Táncsics Mihály annyit szenvedett, amit Ady Endre megénekelt, amiért József Attila küzdött és gyötrődött. Valóraváltói mindannak, ami újra erőssé, virágzóvá, szabaddá teszi a magyar népet.

Az út, mely előttünk áll, még göröngyös. Gondban, nehézségben a jövőben sem lesz hiány, de akik mint mi, 30 esztendővel ezelőtt ott voltunk az ifjú Kommunista Párt bölcsőjénél és akik átvészeltük három évtized rengeteg viharát, tudjuk, hogy a nehezén már túl vagyunk. *(Nagy taps. „Éljen Rákosi!")* Úgyünk: a szocializmus, a kommunizmus, amelynek zászlaját hazánkban 30 évvel ezelőtt kibontottuk s amelyhez annyi mártírunk vére, annyi jó elvtársunk szenvedése tapad, győzelmesen halad előre. A 30 éves kommunista mult, a magyar dolgozók hatalmas pártja kezesség arra, hogy szilárdan és keményen haladunk tovább a megkezdett úton a magyar dolgozó nép, a nemzetközi proletár felszabadulás szolgálatában, az emberiség jobb jövője, a szocializmus, a kommunizmus felé. *(Óriási taps.)* Pártunk minden tagja legyen büszke arra, hogy öntudatos, harcos katonája lehet a világot felszabadító kommunista mozgalomnak, legyen büszke arra, hogy harcos katonája annak a nagy ügynek, amely az egész földgömböt átfogja s annak a hadseregnek, amelynek élén az emberiség üdvére és megváltására ott halad a hatalmas Szovjetunió és mindannyiunk bölcs, szeretett vezére: a nagy Sztálin! *(A hallgatóság helyéről feláll és hatalmas lelkesedéssel élteti Sztálin és Rákosi elvtársakat.)*

(Beszéd a nagybudapesti pártfunkcionáriusok ünnepi értekezletén, 1948 november 20-án.)

NÉPI DEMOKRÁCIÁNK ÚJ FELADATAI

Rátérek most a szocializmus építésére a falun, pontosabban azoknak a feltételeknek megteremtésére, amelyek lehetővé teszik, hogy a falun is irányt vegyünk a szocializmus építésére. A mi mezőgazdasági termelésünk elaprózott paraszti birtokokon alapul. Ez a termelési mód elég volt arra, hogy mezőgazdaságunk a demokrácia segítségével négy év alatt lényegében elérje a békebeli színvonalat. Mindjárt hozzá kell tennem, hogy ez a színvonal messze elmaradt a fejlettebb mezőgazdasági államok és méginkább a Szovjetunió színvonala mögött. Mi sem a városi munkások, sem a falu dolgozó parasztságának békebeli színvonalát nem tartjuk valami példásnak. Ellenkezőleg, tűrhetetlenül alacsonynak tartjuk.

De ha nem tudunk gyorsan változtatni mezőgazdasági termelésünkön, nemcsak megáll életszínvonalunk emelkedése, de veszélyeztetjük népi demokráciánk eddigi összes eredményeit. Hiába építjük a szocializmust a városban, ha a falun tovább él a kapitalizmus és visszahúz bennünket, meggátolja a város és falu felemelkedését egyaránt. Ha fel akarjuk emelni mezőgazdaságunk színvonalát — és vele együtt a dolgozó parasztság életszínvonalát — ehhez ugyanúgy, mint az iparban, a nagyüzemi termelési eszközök, a modern gépek, traktorok, talajmegművelő gépek, műtrágya, nemesített vetőmag, kémiai védőszerek stb. bőséges alkalmazása szükséges. Csak a nagyüzemi termelés adhat a falunak anyagi jólétet és kultúrát: villanyt, vízvezetéket, kórházat, szülőotthont, mozit, könyvtárat, jó iskoláztatást, emberi életet és mindazt a szabad fejlődési lehetőséget, amelytől ma a dolgozó paraszt és gyermeke

még el van zárva. Mindenki tudja, hogy mindezt a néhányholdas, szétszórt paraszti parcellákon nem lehet megteremteni.

Mi az állami mezőgazdasági gépüzemek felállításával akarjuk a parasztság rendelkezésére adni a modern gépeket. Már az eddigi tapasztalatok alapján világos, hogy a modern gépek használatát az apró, 1—2—3 holdas földdarabok rendkívül megnehezítik. Kiderült, hogy a mezőgazdasági gépüzemeink traktorai minden hold felszántásánál egy kilométer utat tettek meg üresen, amikor az egyik parcellától a másikra mentek. Többhónapos szervezési munka eredményeképpen a traktornak ezt az üres járását sikerült holdanként 600 méterre leszorítani. De a parcellák elaprózottsága így is erősen lecsökkenti a géphasználat lehetőségét. A termelés emiatt drága és nem versenyképes. A mi külkereskedelmünk fejlődését rendkívül gátolja, hogy például a világpiacon a mezőgazdasági nagyüzemben termelt zsír, tojás, sokkal olcsóbb, mint Magyarországon. Versenytársaink a modern mezőgazdasági technika minden vívmányát igénybeveszik s ez nagy fölényt biztosít nekik.

Emiatt mezőgazdasági kivitelünk szinte minden cikke ráfizetéssel jár. A magyar ipar legtöbb terméke — a mozdonyoktól a rádiócsövekig — a világpiacon versenyképes és versenyképessége fokozódik azáltal, hogy államosított iparunkat modernül átszervezzük. Mezőgazdaságunk azonban e téren messze elmaradt és ez az elmaradás belső gazdasági fejlődésünket is egyre inkább hátráltatja. Ez odavezet, hogy Magyarországon a disznózsír háromszor olyan drága, mint a világpiacon és hogy a Svájcba importált francia bor literje fele annyiba kerül, mint Budapesten a magyar boré. A majdnem kétmillió apró birtok, melynek jórésze gyakran fél- és negyedholdas darabkákból áll, rendkívül megnehezíti nemcsak az olcsó, de a tervszerű termelést is. Cukorrépatermelőink az ősszel morogtak, mert a cukrot az állam 4,80 forintban számolta el nekik. Ezek a répatermelők nem tudják, hogy a világpiacon a cukor ára a 4,80 forintnak pontosan egyharmada. Hogy milyen bajokra vezet a szervezetlenség, azt ma már éppen a legjobb földművesek kezdik tapasztalni. Már az ősszel sok volt a panasz, hogy a paradicsomtermelők egy része kárt szenvedett, mert annyit termeltek, hogy nem tudták értékesíteni vagy csak veszteséggel tudtak túladni rajta. Ugyanez ismétlődik most a káposztával. Tavaly magas volt a káposzta ára, erre az idén annyian termeltek káposztát, hogy helyenként a termelő már csak 4 fillért kap kilogrammjáért. Külön állami közbelépésre van szükség, hogy ezen a lehetetlen helyzeten vala-

melyest segítsünk. Egyben-másban hasonló a helyzet a hagymával és más termelvénnyel is.

A földművelésben nálunk mindeddig van egy jó adag bizonytalansági tényező: az időjárás. Ezt a bizonytalansági tényezőt fokozza mezőgazdaságunk szervezetlen és tervszerűtlen termelése, mint azt a paradicsom vagy a káposzta példája mutatja. Pedig ma még, alig három évvel a háború befejezése után, a város még szinte korlátlanul igyekszik felvenni minden élelmiszert. De világos, hogy ez a helyzet a viszonyok megállapodottságával, a stabilizációval kapcsolatban változott.

Érzi ezt a dolgozó parasztság is és a maga számára keresi a kiutat a helyzetből. A kiút a föld közös, társas megmunkálása, melyhez a szövetkezet is tartozik. A szövetkezés ma a falu központi kérdése. Ezen rágódik ma a parasztság. A dolgozó parasztság egyre jobban megérti a szövetkezés szükségességét. A kulákság pedig ugyancsak megérti, hogy a szövetkezés, a föld közös megművelése a dolgozó parasztság életszínvonalát s ezzel egész demokráciánkat emeli. Ezért tajtékozva fordul ellene.

Hazánkban most több mint 300 földműves termelőszövetkezet működik. Jelentékeny részük azoknak a bérlőknek a szövetkezete, akik most vették át a kulákok eddig bérletben levő földjeit. Rizstermelésünk majdnem kizárólag szövetkezeti és hozzátehetjük, jórészt álszövetkezeti kezekben van. Emellett azonban nincsen olyan községe az országnak, ahol ne terveznének szövetkezetet, helyenként egész csomót. A szövetkezeti kérdés ott forr a faluban.

Nekünk, magyar kommunistáknak, a dolgozók Pártjának az a feladata, hogy ebben az egészséges erjedésben — mely a jövő fejlődésének jele — segítsünk rendet csinálni, segítsük a dolgozó parasztságot a helyes útra. Ezért Pártunk a földművelésügyi kormányzatnak azt javasolta, hogy mindenekelőtt nézzük át és segítsük talpraállítani a már meglevő igazi, dolgozó parasztokból alakult termelőszövetkezeteket és igyekezzünk ezeknek a szövetkezeteknek egészséges tapasztalatait az egész dolgozó parasztság elé terjeszteni. A mi véleményünk szerint nem szabad az új szövetkezeteket elsietve, megfelelő előkészület, megfelelő vezetők és káderek nélkül létrehozni. Ezért már kaptunk olyan javaslatot is, hogy az új szövetkezetek létesítését kössük engedélyhez. Ha megengedjük, vagy tétlenül nézzük, hogy megfelelő előfeltételek nélkül száz-, sőt ezerszámra jönnek létre a szövetkezetek, akkor előre kell látni, hogy ezeknek a szövetkezeteknek a zöme rossz vezetés, rossz elő-

készítés miatt fel fog bomlani, tönkre fog menni és ezzel a szövetkezés eszméjét rossz hírbe hozza, kompromittálja. Rendkívül vigyázni kell arra, hogy a szövetkezés önkéntes legyen. Nyomás, vagy erőltetés csak kárt okoz. Az is valószínű, hogy a demokrácia ellenségei — ahol tudják — szándékosan tönkreteszik a szövetkezeteket, hogy ezzel is ártsanak fejlődésének. Másutt egész apró, kis szövetkezetet ajánlanak, amely eleve kizárja a nagyüzemi termelés előnyeit. A szövetkezetek létrehozásánál meg kell szívlelni a lenini tanítást: inkább kevesebbet, de jobbat. Természetesen elkerülhetetlen, hogy a legjobb előkészület mellett is a szövetkezetek egy részével baj ne történjék. Ezt azonban előre kell látni és nem kell tőle megijedni.

A magyar termelőszövetkezetek egyike-másika már kéthároméves multra tekinthet vissza. Én bekérettem a sarkadi termelőszövetkezet adatait. Előrebocsátom, hogy ez a szövetkezet még távolról sem mintaszerű, mégis az összes termelési ágakban messzire túlhaladja a Sarkad község nem szövetkezetben dolgozó birtokosainak eredményét. 1947-ben a szövetkezet holdanként 13.8 q búzát termelt. Ugyanakkor a községi átlag egyéni termelésben csak 6 q volt. Cukorrépát a szövetkezet 1947-ben holdanként 143 q-t termelt. A falu egyéni termelése ugyanakkor 60 q volt. Az idén is körülbelül hasonlók az eredmények. A fagykár miatt a búza az idén kevesebbet fizetett, de a szövetkezet így is holdanként 938 kilogramm búzát aratott. Az egyéni termelés átlaga a községben ugyanakkor 550 kilogramm volt, holdanként majdnem 4 q-val kevesebb. Árpa a szövetkezetben 21.50 q termett holdanként, az egyéni termelés földjein 14 q. Cukorrépa a szövetkezeti földeken majdnem kétszer akkora termést adott, mint az egyéni parasztföldeken. Meg vagyok győződve róla, hogyha nyilvánosságra hoznók a többi jól dolgozó termelőszövetkezeteknek az eredményeit, nagyban és egészben hasonló képet kapnánk.

Ismétlem, a szövetkezés terén a döntő kérdés most a már működő, valóban dolgozó parasztokból álló termelőszövetkezetek erősítése, talpraállítása és eredményeinek ismertetése. A földműves nép elsősorban a közvetlen tapasztalat alapján akar meggyőződni annak helyességéről, amit mi hirdetünk. A mi sikereink alapja a dolgozó parasztság között éppen abban állott, hogy a falu népe saját tapasztalata útján tudott meggyőződni munkánk helyességéről. Ez a politika fog most is eredményre vezetni a föld közös megművelése, a társas földművelés kérdésében. Ha a dolgozó paraszt-

ság a már létező szövetkezetek példájából maga győződik meg ennek a termelési formának fölényéről és hasznosságáról, akkor önként rá fog lépni a termelésnek erre az útjára.

Mi javasoltuk a földművelésügyi kormányzatnak, hogy a szövetkezeteknek ne csak gazdaságilag menjen segítségükre, ne csak gépekkel, vetőmaggal, szerződési előnyökkel, adóztatási könnyítésekkel, hanem a szervezésben is nyúljon a hónuk alá. A meglevő és működő szövetkezetekből válassza ki azt a három vagy négy termelőszövetkezeti típust, amely legalkalmasabb a fejlődésre és legéletképesebb. Dolgozza ki ezeknek a termelőszövetkezeteknek a működési szabályzatát. A működési szabályzat kidolgozásánál elsősorban a tényleges helyzetből, a már meglevő tapasztalatokból induljon ki és ezeket a működési szabályzatokat bocsássa az összes szövetkezetek rendelkezésére.

Ugyanakkor gondoskodni kell arról, hogy politikailag is megvédjük a szövetkezeteket a falu kizsákmányoló elemeinek, a kulákoknak, spekulánsoknak, a demokrácia ellenségeinek áskálódásaival és támadásával szemben. Ha ezen a téren jó munkát végzünk, ha a meglevő szövetkezeteket talpraállásukban és megerősödésükben megfelelően támogatjuk, ha gondoskodunk róla, hogy az új szövetkezetek számára előre vezetőket, kádereket képezzünk ki és gondoskodunk egészséges növekedésük gazdasági és politikai előfeltételeiről, úgy a magyar dolgozó parasztság maga fogja felkapni a szövetkezés gondolatát és meg is fogja valósítani. Központi Vezetőségünktől le a legkisebb falusi szervezetig ezt tartsuk szem előtt.

Ezzel kapcsolatban meg kell változtatni azt a módot, ahogy Pártunk eddig a szovjet kolhozok kérdését kezelte. Ebben a tekintetben mi négy esztendeje szakadatlanul védekezésben, defenzívában voltunk. Amikor láttuk, hogy a horthysta reakció mennyire befeketítette és megrágalmazta a Szovjetunió kollektív, közös földművelési rendszerét, elálltunk attól, hogy ezt a kérdést megvilágítsuk. Azt hittük, hogy már maga az a körülmény, hogy mi a kolhozokat ismertetjük és magyarázzuk, a parasztság körében azt a benyomást fogja kelteni, hogy mi Magyarországra mechanikusan, gépiesen át akarjuk vinni a szovjet kolhozokat. Ennek a magatartásnak az lett az eredménye, hogy helyettünk a magyar reakció, a kulákok, demokráciaellenes papok magyarázták a parasztoknak, hogy mi az a kolhoz. Ők terjesztették a csajka-mesét, meg a közös étkezésre szolgáló vályút és mindazt a rágalmat, amivel a tőkés reakció a szovjet kollektív mezőgazdaságot illeti.

Itt az ideje, hogy ezen a téren gyökeresen változtassunk és minden rendelkezésünkre álló erővel módot adjunk a magyar dolgozó parasztságnak arra, hogy megismerkedjék a szovjet kollektív mezőgazdasággal. Ismerje meg és tanulja meg, hogy a kolhoz ugyanúgy magasabb termelési formát és kultúrát jelent, mint ahogy a szocializált, államosított ipar magasabb termelési forma mint a kapitalista kizsákmányolásé. A világháború nemcsak azt bizonyította be, hogy a Szovjet Hadsereg jobb mint a fasiszta hadsereg, hogy a szocialista ipar fölényben van a kapitalista iparral szemben, hanem azt is, hogy a szovjet győzelem a kollektív mezőgazdaság, a kolhozok győzelme is a volt szétszórt egyéni birtokon alapuló termeléssel szemben.

Módot kell adni a magyar dolgozó parasztságnak arra, hogy leírásból, könyvekből, filmből megismerje a szovjet kollektív mezőgazdaságot. Módot kell adni arra is, hogy delegációk menjenek a Szovjetunióba és ezek a küldöttségek nézzék meg a kolhozok működését és életét. Akkor saját tapasztalatukból és saját meggyőződésükből meg fogják érteni, mennyivel eredményesebb és számukra mennyivel hasznosabb a nagyobb területen folyó közös, társas földművelési forma, mint a mostani.

A Magyar Dolgozók Pártjának, a magyar kommunistáknak szervezetei pedig nyúljanak bátran ehhez a kérdéshez. Ne féljenek a nehézségektől és ne féljenek az ellenséges agitációtól vagy suttogó propagandától. A dolgozó parasztság az elmúlt négy esztendő alatt megtanulta, hogy amit mi ajánlunk, az helyes és javára válik. A magyar dolgozó parasztság bízik bennünk és ez a bizalma ragaszkodássá és szeretetté növekszik, amikor saját tapasztalatai győzik meg arról, hogy újra helyeset tanácsoltunk neki, felemelkedésének és felvirágzásának útját, mely a falun csakúgy, mint a városban, a szocializmushoz vezet.

(Részlet a MDP Központi Vezetőségének 1948 november 27-i ülésén tartott beszédből.)

A NÉPI DEMOKRÁCIA NÉHÁNY PROBLÉMÁJÁRÓL

A népi demokráciák fejlődése, megerősödése, rátérésük a szocializmus építésének útjára, szükségessé és egyben lehetővé tette, hogy tisztázzuk a népi demokrácia államának néhány alapvető kérdését. A népi demokrácia mint államtípus, csak a második világháború után keletkezett, új jelenség volt, jellegének, funkciójának, fejlődési irányának megállapítása körül gyakran voltak tévedések, vagy nem pontos megállapítások. Nagy tanítónk, Sztálin elvtárs útmutatásai alapján ezeknek a problémáknak a lényege tisztázódott s most világosan állanak előttünk. Eljött az ideje, hogy Pártunk széles tömegei is megismerjék őket.

E kérdések felvetése más népi demokráciák kommunista pártjaiban is megérett s mind Dimitrov elvtárs, a Bolgár Munkás (kommunista) Párt legutóbbi kongresszusán, mind egyidejűleg Bierut elvtárs, a Lengyel Munkáspárt kongresszusán behatóan foglalkoztak vele. Dimitrov elvtárs megállapította,* hogy a népi demokráciák a Szovjetuniónak a második világháborúban elért világtörténelmi jelentőségű győzelme eredményeképpen jöttek létre. A népi demokráciák államának jellegét az határozza meg, hogy a nép óriási többségének, a munkásosztályvezette dolgozóknak hatalma s hogy ez az állam fegyverül szolgál a kizsákmányolók, a kapitalisták, a nagybirtokosok elleni harcban. A népi demokrácia a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet állama, mely csak úgy teljesítheti történelmi hivatását, ha következetesen halad a szocializmus felé vivő

* *G. Dimitrov.* Bulgária a szocializmus útján. Szikra 1949. 85—92. old.

úton. Végül a népi demokratikus állam a Szovjetunióval, a szocializmus országával való szoros együttműködés és barátság alapján épül és ahhoz az egységes, demokratikus, antiimperialista táborhoz tartozik, melynek élén a Szovjetunió áll.

Dimitrov elvtárs azt is leszögezte, hogy a Szovjetunió és a népi demokráciák segítségével szovjet rendszer nélkül, a népi demokrácia rendszere útján lehetővé vált a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet. És hozzátette: „A népi demokrácia uralmi rendszere az adott történelmi helyzetben... sikeresen teljesítheti és kell is teljesítenie a proletárdiktatúra funkcióit...“*

Ezt a gondolatot Dimitrov elvtárs kongresszusi zárószavában még élesebben így fogalmazta:

> „A marxista-leninista álláspontnak megfelelően, a szovjet rezsim és a népi demokrácia rendszere egy és ugyanazon hatalomnak két formája: annak a hatalomnak, amelyet a munkásosztály a város és falu dolgozóival szövetségben gyakorol. Mindkét rendszer: a proletárdiktatúra két formája.“

Hasonló megállapításokat tett Bierut elvtárs:

> „A lengyel népi demokrácia — mondotta — a szocializmushoz vezető közös marxista-leninista út egyik változata.“

Ő is megállapítja:

> „Miként népi demokráciánk alapját a Szovjetunió önfeláldozó, hősi segítsége alkotja, ugyanúgy a szovjet úthoz viszonyítva némileg eltérő utunk alapját a Szovjetunió sokoldalú segítsége, a diadalmas proletárdiktatúra tapasztalatainak és eredményeinek felhasználása alkotja, aminek eredményeképpen a népi demokrácia keretén belül más módon el tudjuk végezni a proletariátus diktatúrájának funkcióit.“

S hozzáteszi:

> „A népi demokrácia, mint a munkásosztály vezette dolgozók politikai hatalmának új formája, a jelenlegi történelmi viszonyok között legjobban biztosítja fejlődésünket a szocializmushoz vezető úton.“

Ilyen irányba mutattak Pártunk szeptemberi oktatási konferenciájának megállapításai is.

---

* U. o. 88. old.

Összefoglalva: a népi demokrácia olyan állam, amelynek segítségével a Szovjetunió győzelmének eredményeként, és a Szovjetunióra támaszkodva, a dolgozó nép a munkásosztály vezetésével halad a kapitalizmusból a szocializmus felé. A népi demokrácia funkciójára nézve proletárdiktatúra szovjet forma nélkül.

A mi Pártunk zöme elméleti kérdésekben járatlan. A proletárdiktatúra hallatára a Szovjetunió elkeseredett polgárháborújára vagy a Magyar Tanácsköztársaság véres ellenforradalmi felkeléseire gondol és nem érti, hogy a mi demokratikus államunk hogyan teljesítheti a proletárdiktatúra funkcióit. A kapitalizmusból a szocializmusba vezető utat is jelentékeny részük csak úgy tudja elképzelni, ahogy azt a Szovjetunió példáján látta. Nem árt tehát, ha nagy tanítóink: Marx, Engels, Lenin, Sztálin példáin rávilágítunk a diktatúra és a szocializmushoz vezető út kérdéseire.

Marx és Engels mutattak rá, hogy az állam: gépezet, melyet az uralkodó osztály az elnyomott osztályok fékentartására használ fel. Ezt magyarázta Marx 1875-ben, a góthai program kritikájában a német szociáldemokratáknak. Ezt ismételte Engels 1891-ben ugyancsak a német szociáldemokratáknak, akik közt elterjedt az a nézet, hogy az állam csak a monarchiában, a császárság vagy a királyság alatt a burzsoá diktatúra eszköze, de nem az a demokrata köztársaságban. Engels azt mondta nekik: „Egy demokrata köztársaságban az állam nem kevésbbé 'egyik osztálynak a másik által való elnyomására készült gépezet', mint a monarchiában."

Ez a kérdés külön jelentőséget nyert 1917-ben, az orosz forradalom kitörése után és méginkább a szovjet köztársaság létrejöttével. A szocializmus árulói Kautskyval az élükön, tagadták, hogy a demokratikus polgári köztársaság is a burzsoázia elnyomó szerve, melyet a dolgozó népnek meg kell döntenie, ha fel akar szabadulni. Lenin ellenük írta meg a proletár forradalom győzelme előtt az „Állam és forradalom" című könyvét, melyben szinte újra kiásta Marx és Engelsnek az államra vonatkozó azokat a megállapításait, melyeket az elpolgáriasodott reformisták tudatosan eltemettek. Lenin a fenti könyvében leszögezi: „A polgári államformák rendkívül változatosak, de lényegük egy: ezek az államok így vagy amúgy, de végeredményében mind feltétlenül burzsoá diktatúrák."

Lenin nagy súlyt helyezett arra, hogy a legdemokratikusabb polgári köztársaság diktatúra-jellegét is világosan lássák a dolgozók. Például 1919-ben, a moszkvai egyetem hallgatóinak előadást tartott az államról.

Ebben azt mondta:

„... amíg magántulajdon van, addig... államotok, legyen az bár demokratikus köztársaság, nem más, mint a munkások elnyomására szolgáló gépezet a kapitalisták kezében és minél szabadabb az állam, annál inkább jut ez kifejezésre. Példa erre — Európában Svájc, Amerikában az Északamerikai Egyesült Államok. Sehol nem uralkodik a tőke olyan cinikusan és kegyetlenül és sehol sem látható ez olyan világosan, mint éppen ezekben az országokban, noha ezek demokratikus köztársaságok...“*

S Lenin részletesen vázolta, hogy amint ezekben az országokban a munkások csak valamennyire komolyan is megkísérlik megjavítani a helyzetüket, rögtön mozgósítják a fegyveres erőt s a kísérlet polgárháborúra vezet.

A marxista-leninista számára világos, hogy a legdemokratikusabb polgári köztársaság is diktatúra a dolgozó néppel szemben. Mi történik azonban, ha egy demokratikus köztársaság vezetése a dolgozó nép kezébe kerül? A dolgozó nép vezetése alatt álló demokratikus köztársaság is diktatúra? A válasz csak egy lehet: feltétlenül diktatúra.

Sztálin elvtárs egy negyedszázad előtt mondotta:

„Az állam: gépezet az uralkodó osztály kezében, hogy vele osztályellenségei ellenállását elnyomja. *Ebben a tekintetben* (Sztálin elvtárs kiemelése) a proletariátus diktatúrája lényegében semmiben sem különbözik bármely más osztály diktatúrájától, mert a proletár állam: gépezet a burzsoázia elnyomására. De van egy *lényeges* különbség. Éspedig az, hogy minden osztályállam a kizsákmányoló kisebbség diktatúrája volt a kizsákmányolt többség felett, míg a proletariátus diktatúrája a kizsákmányolt többség diktatúrája a kizsákmányoló kisebbség fölött.“**

És Lenin, mikor a polgári államformák változatosságáról beszélt, hozzátette:

„A kapitalizmusnak kommunizmusba való átmenete természetesen szintén a politikai formák hatalmas tömegét és vál-

* *Lenin* Marx, Engels, marxizmus. Id. kiad. 416. old.
** *Sztálin.* A leninizmus kérdései. Id. kiad. 44. old.

tozatosságát kell, hogy nyujtsa, *de a lényeg mindnyájukban elkerülhetetlenül egy lesz: a proletariátus diktatúrája.*" (Kiemelés tőlem. — *R. M.*)*

A kérdés világos: a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet változatos: egyik formája lehet a szovjet forma, a másik a népi demokrácia. Ez a kérdés felmerült a Szovjetunió létrejöttekor, amikor a mensevikek és reformista szociáldemokraták tagadták, hogy a szovjet köztársaság és a párizsi kommün lényege azonos. Rámutattak arra, hogy a párizsi kommün formája a demokratikus köztársaság, minden tartozékával, az általános választójoggal stb. Világos, hogy a párizsi kommün demokratikus köztársasága a népi demokráciákhoz hasonlított, ami nem változtatott diktatúra-jellegén. Ennek megfelelően a párizsi kommün tapasztalatai alapján dolgozta ki Marx és Engels a proletárdiktatúra államának azokat a jellegzetességeit, melyeket Lenin és Sztálin a szovjetforradalomban felhasznált s továbbfejlesztett.

A Magyar Tanácsköztársaság is létrejöttekor demokratikus köztársasághoz volt sokban hasonló: nem fegyveres forradalomban keletkezett, megtartotta az általános, titkos választójogot stb. Ennek megfelelően Lenin azonnal, már 1919 március 25-én fölhívta figyelmünket arra, hogy: „Teljesen kétségtelen, hogy a magyar forradalom sajátos feltételei között hibás lenne a mi orosz taktikánk minden részleteiben való puszta utánzása."

Mi az oka annak, hogy a népi demokráciák a proletárdiktatúra szovjet formája nélkül építhetik a szocializmust?

A választ erre a kérdésre a Szovjetunió keletkezése adja. A Szovjetunió a belső forradalmi erők hatására, külső segítség nélkül jött létre. Első ilyen állam volt a világon: az orosz burzsoázia nem hitt tartósságában. Ellenkezőleg, kizártnak tartotta életképességét. Ezért helyén maradt, fegyveres felkeléseket szervezett, az utolsó csepp vérig menő harcban, külföldi segítséget is igénybevéve próbálta visszaszerezni az elvesztett hatalmat és megfojtani a fiatal szovjet köztársaságot, mely megfelelően védekezett. Ez az élet-halálra menő küzdelem kényszerítette ki azt a kíméletlen terrort, mellyel a Szovjet védekezett. Erről írta Lenin:

„Az átmenet a kapitalizmusból a kommunizmusba egész történelmi korszak. Amíg ez a korszak be nem fejeződik, a kizsákmányolók okvetlenül megőrzik reményüket a restaurációra

* *Lenin.* Válogatott művek. Id. kiad. II. köt. 183. old.

és ebből a *reményből* restaurációs *kísérletek* lesznek. A megdöntött kizsákmányolók, akik megdöntésüket nem várták, nem hittek benne, még csak gondolni se akartak rá, az első komoly vereség után megtízszerezett energiával, dühödt szenvedéllyel, százszorosra felfokozott gyűlölettel vetik magukat harcba a tőlük elvett »paradicsom« visszaszerzéséért, családjaikért, melyek oly gondtalanul éltek és amelyeket most a 'csőcselék' pusztulásra és nyomorra (vagy 'közönséges' munkára . . .) ítél."*

Ugyanakkor Lenin éppen a magyar munkásokhoz írt üdvözletében mondta: „Nem egyedül az erőszak a proletárdiktatúra lényege és nem elsősorban az erőszak." Maxim Gorkijhoz írt leveleiben is nem egyszer visszatért arra a kérdésre, hogy a szovjet terror iramát az ellenforradalom veszett, vérengző támadásai indokolták.

S ha szabad a kicsit összehasonlítani a naggyal, a Magyar Tanácsköztársaság első hetei is minden terror, egyetlen kivégzés nélkül múltak el. A helyzet csak akkor változott, amikor az imperialisták minden oldalról ránkrohantak s belső segítőik is a fegyverhez nyúltak. Mikor 1935-ben a magyar reakció bírósága számonkérte tőlem a Kommün tetteit, nem védekezés, de magyarázatképpen nyugodtan elmondhattam: „A terror számunkra nem volt sport, vagy öncél, de az ellenség által ránkkényszerített szükségesség."

Egészen más a népi demokráciák helyzete. A felszabadító szovjet hadsereg nemcsak a német fasizmust zúzta szét, hanem világtörténelmi győzelmének egyik melléktermékeként szétesett Hitler vazallusainak államgépezete, vagy az az állami szervezet, amelyet a német nácik a megszállás alatt létrehoztak. Ez az államgépezet többé vagy kevésbbé, de mindenütt megnyerte magának a kizsákmányoló osztályok támogatását. A nácik veresége őket is magával rántotta. Azok a földbirtokosok, tőkések, csendőrök, katonatisztek, magas államhivatalnokok, akik a Szovjetunióban ottmaradtak és Kolcsák, Djenyikin, meg a többi ellenforradalmár hadseregében három éven át elkeseredetten harcoltak a Tanácsköztársaság ellen, nálunk Hitler hordáival, vagy még előbb nyugatra szöktek. Aki ittmaradt, az nem tudta megakadályozni, hogy a munkásosztállyal az élén, a dolgozó nép vegye kezébe a hatalmat s a dolgozó néppel szemben a Szovjet Hadsereg jelenléte miatt eleve kilátástalannak ítélte s ezért lemondott az olyan nyílt, fegyveres felkelések szerve-

* *Lenin.* Válogatott művek. Id. kiad II. köt. 439. old.

zéséről, amilyenek 1917—21-ben a Szovjetunióban voltak. Minél jobban megerősödött a népi demokrácia, annál kilátástalanabb lett a megtizedelt burzsoáziának minden ilyen, belső erőkre támaszkodó kísérlete.

Ez a körülmény tette lehetővé, hogy a népi demokrácia állama viszonylag békésen, véres polgárháborúk nélkül el tudja végezni a proletárdiktatúra funkcióit, anélkül, hogy a proletárdiktatúra szovjet formáját öltené.

Mik ezek a funkciók? Sztálin elvtárs három főfeladatban látja őket:

„*a)* meg kell törni a forradalom által megdöntött és kisajátított földbirtokosok és kapitalisták ellenállását, meg kell semmisíteni a tőke hatalmának visszaállítására irányuló minden néven nevezendő kísérletüket;

b) szervezni kell az építőmunkát abban a szellemben, hogy az összes dolgozókat a proletariátus köré tömörítsük és ezt a munkát az osztályok eltörlésének, megszüntetésének előkészítése irányában kell folytatni;

c) fel kell fegyverezni a forradalmat, meg kell szervezni a forradalom hadseregét, a külső ellenség, az imperializmus elleni harcra."*

Amilyen mértékben erősödnek a népi demokráciák, olyan mértékben hajtják végre e feladatokat. S mert kölcsönhatás van köztük, a fordítottja is áll: minél jobban hajtják végre e feladatokat, annál inkább erősödnek.

A népi demokráciák közül a magyar a legfiatalabb. Lényegében azon okok miatt, amik Magyarországot Hitler utolsó csatlósává tették, de azért is, mert a felszabadulás után sokáig lebecsültük az ellenség erejét. Nálunk a Kommunista Pártnak csak két és félévi kemény munka után sikerült maga mögé felsorakoztatnia nemcsak az ipari munkásságot, de a dolgozó parasztság, a haladó értelmiség és kisemberek zömét. Amíg mi majdnem három év nehéz, keserves munkájával meg nem győztük a dolgozó népet ügyünk igazáról, amíg le nem lepleztük a régi kapitalista rend kísérleteit, melyekkel vissza akart ülni a nyeregbe, addig nálunk még nem dőlt el, hogy a népi demokrácia vagy a polgári demokrácia útjára tér-e az ország. A szovjet nép felszabadító, támogató karja magában véve nem elég:

* *Sztálin.* A leninizmus kérdései. Id. kiad. 39—40. old.

ehhez az is kell — mint a proletárdiktatúrához — hogy a Kommunista Pártot vezetőjéül ismerje el nemcsak az ipari munkások osztálya, hanem szövetségesei, a dolgozó parasztok, kisiparosok, kiskereskedők, haladó értelmiségiek. Mi ezt annak idején úgy fejeztük ki, hogy a Szovjet Hadsereg leverte kezünkről a bilincset, de a demokráciát nem építheti fel helyettünk, ezt nekünk kell elvégezni. S amíg meg nem nyertük a dolgozó nép nagy többségét, addig a mi országunkban is olyan „kettős hatalom"-féle volt, mint 1917-ben Kerenszkij idején: egymás mellett, egymásba fonódva fennállott és küzdött egymással a régi, amely a kapitalizmus felé húzott és az új, mely a szocializmus felé tört. A küzdelem a szocializmus, a népi demokrácia javára dőlt el, de még hosszú esztendők nehéz munkája, a Szovjetunió és a népi demokráciák sok segítsége és kölcsönös munkája kell ahhoz, hogy a kivívott eredményeket végleg megszilárdítsuk.

A népi demokráciák a Szovjetunió segítségével és támogatásával jöttek létre; erejüket fokozta a kölcsönös segítés. A fenyegető, kardcsörtető imperializmussal szemben csak úgy biztosíthatják fennmaradásukat és további fejlődésüket, ha a Szovjetunióra és egymásra támaszkodnak. Aki ebből a közösségből kiválik, az ezzel a lépésével magával megszűnt a népi demokráciák állama, a szocializmus építője lenni és menthetetlenül visszazuhan a kapitalisták, az imperialisták táborába. A jugoszláv vezetők árulásának féléves története ezt mindenki számára szemléltetően bizonyítja.

Mi, magyar kommunisták nem vetettük fel a maga egészében népi demokráciánk jellegének, szerepének és fejlődésének kérdéseit. Ez a mulasztásunk részben népi demokráciánk kései fejlődésével is összefügg s elkerülhetetlenül odavezetett, hogy egyes kérdésekben hibás nézetek keletkezhettek. Azt az álláspontot, mely kétségbevonta, hogy a népi demokrácia a szocializmust építi, keletkezésekor elutasítottuk. De kérdéseik felvetésénél egyes elvtársak, annak kihangsúlyozása mellett, hogy mi azonos, túlságosan kihangsúlyozták azt, ami megkülönböztet a diktatúra szovjet formájától.

Végül még egy szempontra kell rámutatni: a népi demokráciák a Szovjetunió győzelmével és a fasizmus vereségével kialakult nemzetközi új osztályerőviszonyok eredményei. Erre hívja fel a figyelmet Bierut elvtárs: „A népi demokrácia a mai kor új történelmi viszonyai között keletkezett forradalmi hatalom különleges formája, a nemzetközi viszonylatban kialakult új osztályerőviszonyok kifejeződése."

Ezek az erőviszonyok a háború befejezése óta egyre inkább a szocializmus javára tolódnak el: a gyarmati népek szabadságharcai, a kínai dolgozó nép küszöbön álló győzelme, a görög kommunisták sikerei, a francia, az olasz Kommunista Párt mögött szilárdan felsorakozott munkásosztály ennek a mutatói. Egyben új erőforrásai annak a szocialista világot építő proletárnemzetköziségnek, melynek győzelméért annyi vér és verejték hullott s amelyet megvalósítani a mi nemzedékünk történelmi feladata. Rajta leszünk, hogy ezt a feladatot a mi hazánkban, a magyar dolgozó nép üdvére és felvirágoztatására sikerrel és becsülettel elvégezzük.

(Megjelent a „Szabad Nép" 1949 január 16-i számában.)

PÁRTUNK FELADATAI

Tisztelt Központi Vezetőség!

Legutolsó ülésünk óta eltelt három hónapot a magyar népi demokrácia és benne a Magyar Dolgozók Pártjának további megerősödése jellemezte. Beszámolómban e megerősödéssel kapcsolatban részletesen foglalkozni akarok a Függetlenségi Népfront megalakulásával, a Mindszenty-kérdéssel, az ötéves tervünkkel, mint a fejlődés jellemzőjével és végül Pártunk problémáival.

A magyar köztársaság létrehozásának hároméves évfordulója alkalmából megalakult a Magyar Függetlenségi Népfront, megválasztotta ideiglenes Országos Tanácsát és kinyilatkoztatta azokat az elveket, amelyek alkalmasak arra, hogy a magyar dolgozó nép demokratikus erőinek szorosabb összefogásával továbbvigyék sokat szenvedett nemzetünket a felemelkedés és a boldogulás útján. A Függetlenségi Népfront nyilatkozata újra megerősítette azt a felismerést, hogy a magyar kommunisták, a Magyar Dolgozók Pártjának programja a legjobb útmutatás népünk felvirágoztatására.

Ezen a felismerésen alapszik az a törekvés is, mely az elmúlt négy esztendő tapasztalatai alapján ki akarja rekeszteni az idejétmúlt, a demokrácia ellenségeinek aknamunkáját megkönnyítő pártversengést. Ebből a felismerésből folyik az az egyre erősbödő követelése is, hogy a demokratikus erők összefogása az eddiginél legyen nemcsak szélesebb, de szorosabb és fegyelmezettebb is. Ezért mondotta ki a Függetlenségi Népfront nyilatkozata, hogy a benne egyesülő politikai és társadalmi szervezetek, az általuk létrehozott Ideig-

lenes Tanács döntéseinek mindenben alávetik magukat és határozatait végrehajtják.

Az új Függetlenségi Népfront megnövekedett vonzóerejének bizonyítéka és eredménye a Független Magyar Demokrata Pártnak és a Radikális Pártnak csatlakozása. Ez a két ellenzéki párt az 1947-es választások óta eltelt időben meggyőződött róla, hogy a magyar dolgozó nép érdekében eredményes munkát csak azon az alapon lehet végezni, amelyen a Magyar Dolgozók Pártja és a Függetlenségi Népfront állanak. Ebből a meggyőződésből kifolyólag leszegezték, hogy helyeslik a Magyar Függetlenségi Népfront programját és célkitűzéseit. Egyben kérték azt is, hogy vegyük fel őket a Népfrontba, és adjuk meg nekik a lehetőséget, hogy az országépítő munkából kivegyék a részüket. Ennek a két pártnak állásfoglalásában szerepet játszott az a felismerés, hogy a magyar népi demokrácia eddigi vezetésével szembenálló, ellenzékieskedő politika egyedül és kizárólag a nép ellenségeinek, a reakciónak, az imperialisták malmára hajtja a vizet.

A két párt csatlakozása nemcsak jelentős szellemi győzelme a Függetlenségi Népfrontnak, de egyben mutatója annak is, hogy sokan azok közül, akik 1947 nyarán még kételkedve vagy ellenzéki szemmel nézték működésünket, közben meggyőződtek álláspontjuk helytelenségéről; a magyar népi demokrácia gazdasági és politikai sikerei arra bírták őket, hogy passzív vagy ellenséges magatartásukat feladják és politikai síkon is belépjenek a demokrácia építő erői közé. Ennek a két pártnak a csatlakozása egyben a népi demokrácia tömegbázisának bizonyos kiszélesedését is jelenti.

Természetes, hogy e két párt csatlakozásának politikai és szervezeti előfeltételei is vannak. A jövőben ingadozás nélkül, fegyelmezetten kell követniök a Függetlenségi Népfront vonalát és gondoskodniok kell arról, hogy soraikat a Népfrontba való belépésük előtt megtisztítsák.

A Függetlenségi Népfront létrejöttének pozitív eredményeként tekinthető a Barankovics-féle párt feloszlása is. Ez a párt az 1947-es választásokon elsősorban a vallásos katolikus parasztok szavazatait kapta meg. Azokét a parasztokét, akik reakciós egyházi körök befolyása alatt — akkor még — ellenzéki álláspontot foglaltak el nem egy kérdésben a népi demokráciával szemben. Abban a mértékben azonban, ahogy ezek a paraszti tömegek közeledtek a demokrácia felé, megbékéltek annak intézkedéseivel, mert belátták helyességüket,

olyan mértékben szűkült ennek a pártnak az alapja és létjogosultsága.

Az önkéntes feloszláshoz hozzájárult az is, hogy ez a párt fennállása óta sem kritikában, sem javaslatokban, a legparányibb hozzájárulást nem tudta adni a demokrácia építéséhez. Ezen tényezők együttes eredményeképpen, minden nyomás nélkül, annak tudatában, hogy a magyar népi demokrácia életében teljesen feleslegesek és szerepük csak káros, oszlottak fel Barankovicsék. Feloszlásuk, ismétlem, újabb bizonyíték arra, hogy hazánkban alkotni és dolgozni csak azon az alapon lehet, amelyet mi raktunk le és csak a Magyar Függetlenségi Népfront szervezetén belül, mely az egész magyar demokráciát átfogja.

A magyar demokrácia erőinek növekedését mutatja Mindszenty bíboros letartóztatása és elítélése is. A nyugati imperialisták ezzel kapcsolatban természetesen vallásüldözésről beszélnek. A magyar demokráciának nincs szüksége arra, hogy ezzel a váddal szemben védekezzék. Az összes magyar egyházak, a római katolikuson kívül, püspökeik és világi vezetőik nevében éppen a Mindszenty-üggyel kapcsolatban utasították el az ellenséges külföldnek azt a vádját, hogy Magyarországon vallásüldözés volna, hogy itt nincs vallásszabadság. A magyar demokrácia mindezekkel a vallásfelekezetekkel olyan kölcsönös megértésen és engedékenységen alapuló szerződéseket kötött, mely messze felülmúlja a vallásszabadság gyakorlása terén mindazt, amit Anglia, Amerika vagy a többi polgári állam nyujt.

Tudvalevő, hogy mi hasonló megegyezésre törekedtünk a római katolikus egyházzal is és ezt a törekvésünket négy esztendőn keresztül türelmesen és messzemenő engedékenységgel igyekeztünk érvényre juttatni. Ha ez a törekvésünk nem járt olyan sikerrel, mint a többi egyházaknál, annak oka elsősorban abban keresendő, hogy a Vatikán teljes erővel az amerikai imperializmus szolgálatára és rendelkezésére bocsátotta befolyását. Az amerikai imperializmus pedig világuralomra törekszik. Amerikának Közép-Európára vonatkozó tervei között szerepel Bajorország, Ausztria és Magyarországnak összefogása az 1918-ban elűzött Habsburg uralkodóház alatt.

Ennek a tervnek volt fanatikus előharcosa Mindszenty. Ezekért a célokért szolgálta ki Mindszenty az amerikai imperialistákat, ezért kémkedett számukra, ezért szerkesztett olyan jelentéseket, amelyek növelték amerikai gazdáinak étvágyát, ezért buzgólkodott azon, hogy a korona vissza ne kerüljön az országba, ezért szervezte Habsburg

Ottó híveit, ezért sértette meg a magyar demokrácia minden törvényét, mely e tervet akadályozta. Az athéni pátriárka, mint államfő, aki népét az angolszász imperialistáknak eladja, ez volt politikai ideálja.

A katolikus reakciós államszövetség az amerikai imperialistáknak régi, dédelgetett terve. 1942-ben Habsburg Ottó ezt a tervet az előkelő amerikai „Foreign Affairs" hasábjain fejtette ki. És, hogy az Amerikai Egyesült Államok kormánya ezt a tervet helyeselte, ezt mutatja az a körülmény, hogy megengedték Habsburg Ottónak, hogy az amerikai hadseregen belül osztrák légiót szervezzen. Ennek a légiónak toborzó irodáját 1942 novemberében a newyorki Broadway-n nyitották meg. Ugyanakkor kezdték összeszedni a volt osztrák-magyar monarchia alattvalóit, akik az Egyesült Államok hadseregében szolgáltak és összegyűjtötték őket Camp Atterburyben, Indiana államban, nem messze Indianapolistól. Maga Habsburg Ottó is ebbe a városba tette át főhadiszállását. A légiónak csak az első zászlóalja alakult meg, amelyet a 101-es zászlóaljnak neveztek. Kiképzését a 92. — négerekből álló — hadosztállyal együtt végezték. A zászlójuk természetesen fekete-sárga volt és a személyi lapokon a születési helyek így voltak bejegyezve: Budapest (Ausztria), Szeged (Ausztria).

A Habsburg-légió nem volt hosszúéletű. Annyira durván és otrombán csinálták, hogy minden érdekelt ország demokratikus, sőt hivatalos erői is tiltakoztak ellene, úgy, hogy végül 1943 tavaszán feloszlatták és tagjait az amerikai hadsereg többi kötelékébe küldték vissza.

Ez az epizód, mely nagy sajtó-csatározások közepette zajlott le, mutatja, hogy az amerikai imperialistáknak ez a terve nem mai keletű. És hogy a Vatikán sem csak a második világháború befejezése után kapta fel ezt a tervet, arra vonatkozólag egyetlen adatot olvasok fel. Ez az adat Ujszászy István vezérőrnagy egy jelentéséből való.

Ujszászy a honvédség vezérkari főnöksége II. osztályának, a felderítésnek volt a vezetője és mint ilyen, 1942-ben tagja volt annak a katonai küldöttségnek, amely a fasiszták meghívására Szombathelyi Ferenc vezérezredes, az akkori honvédvezérkar főnökével Rómába utazott. A küldöttséget — ahogy a jelentés elmondja —, fogadta Mussolini és fogadta Ciano, az olasz külügyminiszter és végül — 1942 április 16-án délelőtt — XII. Pius pápa is. A pápa háromnegyed órán át négyszemközt tárgyalt Szombathelyi vezérezredessel, akit azóta, mint háborús bűnöst felakasztottak. Utána

fogadta a katonai delegáció többi tagjait, köztük Ujszászy vezérőrnagyot és Vörös János vezérőrnagyot, aki később, a felszabadulás után honvédelmi miniszter lett. Ujszászy jelentése, amelyet feletteseihez erről a fogadásról írt, többek közt a következőket tartalmazza:

„Hazautazásunk alkalmából Szombathelyi vezérezredes közölte velem a pápával folytatott beszélgetésének tartalmát. A pápa kifejtette azon törekvését, amely odairányul, hogy 'egy egységes nagy katolikus monarchiát teremtsen a Dunavölgyben a Szovjetunió ellen', amely monarchia Bajorországból, Ausztriából, Magyar- és Horvátországból, esetleg Csehszlovákiából állana."

Apor Gábor szentszéki követ jelentései 1943 tavaszáról ugyancsak megemlékeztek azokról a tárgyalásokról, amelyeket Spellmann newyorki, Faulhaber müncheni, Innitzer bécsi, Rohracher salzburgi hercegérsekek egy Habsburg-vezetés alatt álló Duna-monarchia megalakítására vonatkozólag a Vatikánnal folytattak.

E terveknek később különös veszélyességet kölcsönzött az, hogy akadt rá precedens, a görög példa, ahol az angol, ú. n munkáskormány és utána az amerikai imperializmus kényszerítette rá a görög népre az előzött fasiszta királyt. Hasonló terveket táplálnak az Egyesült Államok Spanyolországban. A francia köztársaság éppen ezekben a napokban kísérletezik Bao-Dai-jal, az előzött vietnami uralkodóval, akit francia szuronnyal szeretnének visszaültetni a szabadságáért küzdő vietnami nép nyakára.

Ilyen tervekkel a háttérben, eleve sikertelenségre volt ítélve a magyar demokráciának minden kísérlete, hogy a többi egyházakkal kötött szerződések példájára a római katolikus egyházzal is megegyezésre jusson. A Vatikánnak nem megegyezés és béke, hanem harc és nyugtalanság kellett. A Vatikán szívesen kötött szerződést Mussolinivel vagy Hitlerrel, de a magyar népi demokráciával nem köthetett megegyezést, mert az ilyen szerződés saját nagyravágyó politikai terveibe és az amerikai imperialisták terveibe ütközött. Ezen tört meg a magyar demokrácia minden békekísérlete, ezért lökték ismételten vissza a magyar demokrácia békére kinyújtott jobbját. Ezért támogatta a Vatikán tovább Mindszentyt akkor is, miután a magyar kormány rendelkezésére bocsátotta a Mindszentyre vonatkozó vádakat és tényeket.

Két adatot kívánok ezzel kapcsolatban ismertetni. Mindkettő a magyar püspöki kar hivatalos jegyzőkönyveiből való, amely jegyzőkönyvek Mindszenty közismert fémtokjából kerültek elő.

Az 1948 november 3-i püspök-kari konferencián, amelyen Mindszenty elnökölt, dr. Czapik Gyula egri érsek beszámolt római útjáról. Közbevetőleg jegyzem meg, hogy a magyar demokrácia minden módon elősegítette, hogy a Vatikán, a magyar püspökök információja alapján, közvetlenül nyerjen betekintést ezekbe a kérdésekbe, s ezért természetesen engedélyezte a püspökök Rómába utazását. A jegyzőkönyv röviden tartalmazza Czapik beszámolóját. Czapik pápai kihallgatásáról a következő áll benne: „Pápai kihallgatáson volt; több helyen csak névjeggyel intézte el a kötelező udvariasságot. Kérdezték, hogyan látja a magyar helyzetet. Azt mondta, hogy holtponton van: megegyezés nem lehetséges, mert erre nem alkalmas sem a hercegprímás, sem a püspöki kar".

Ez a jegyzőkönyv kereken kimondja: nem a magyar demokrácia volt alkalmatlan a megegyezésre, hanem a prímás és a püspöki kar. S hogy a prímás gyűlölete meddig ment a magyar demokráciával szemben, arra nézve jellemző a püspöki kar 1948 július 17-én ugyancsak Mindszenty elnöklete alatt tartott üléséről szóló jegyzőkönyv. E jegyzőkönyv 13. napirendi pontja a következőket mondja:

„A szatmári irgalmasnővérek tartományfőnöknője írja:

«Sátoraljaújhelyről kérdést intézett hozzánk a ház főnöknője, hogy a népjóléti miniszter felügyelete alá tartozó bölcsőde és napközi otthon vezetését, amelyet a MNDSz vezetősége szervez, vállalhatják-e a nővérek. A Demokratikus Nők bevallása szerint mint ápolónők és védőnők négyen, esetleg öten díjazásban részesülnének.»

Határozat: Nem. A mai rezsim kreatúráival együttműködni senkinek sem szabad."

Ez a kép is világos. Mindszenty és társai politikai elvakultságukban — és abban a reményben, hogy határozatuk nem jut nyilvánosságra — még a magyar csecsemők védelme terén sem akartak együttdolgozni velünk.

A magyar demokrácia a jogos önvédelem eszközével élt, amikor az imperialisták zsoldjában álló és az egyház palástja mögé megbúvó magyar ügynökökről lerántotta a leplet. Mindszenty letartóztatása, leleplezése és elítélése nemcsak a magyar demokrácia, de a

nemzetközi demokrácia győzelme is és nemcsak a magyar, de a nemzetközi reakció súlyos veresége is.

A reakció és a külföldi imperialisták súlyos veresége volt magának Mindszentynek letartóztatása. Ellenségeink folyton azt a nótát fújták, hogy a magyar demokrácia túl gyenge ahhoz, hogy ilyen lépést megtegyen. Fokozódott a reakció dühe, amikor kiderült, hogy a letartóztatás egyben az egész nemzetközi reakció terveinek leleplezését jelenti. A legnagyobb dühöt azonban az váltotta ki náluk, hogy Mindszenty a tárgyaláson nem mint a reakció kemény előharcosa állt ki, hanem bevallotta bűneit, meghunyászkodott, mentegetőzött, sajnálkozott, javulást és jóvátételt ígért.

Tudvalevőleg ezt a magatartását a reakció szerte a világon különböző vegyszereknek és kínzásoknak próbálta betudni. Mi, magyar kommunisták, eleget szenvedtünk a fasizmus kínzókamráiban, és rajtunk valóban kipróbálták a fasiszta kínzási technika minden vívmányát. Ennek ellenére, huszonötesztendős földalatti harcunk idején, soha, egyetlen esetben nem akadt olyan kommunista vezető, aki a bíróság előtt megtagadta volna elveit. Tucatjával voltak olyanok, akiket vallatás közben halálra kínoztak, vagy akik a bitófa alatt is emelt fővel, szilárdan kitartottak kommunista meggyőződésük mellett.

És ez nemcsak a magyar, de a többi országok kommunistáira és szabadságharcosaira is vonatkozik. Ha valaki, úgy mi tudjuk, hogy kínzással, fenyegetéssel, kémiai szerekkel vagy pszichikai behatással meggyőződést nem lehet megváltoztatni.

Mindszenty magatartásának megváltozásában nem kell semmiféle titkot keresni. Mindszenty magatartása megváltozott, mert a letartóztatás ténye — és ahogy saját maga mondotta — a töprengésben eltöltött hosszú börtön-napok meggyőzték őt régi álláspontjának helytelenségéről. Ez nem változtat azon, hogy Mindszenty pálfordulása a magyar demokrácia óriási erkölcsi győzelme és a magyar és nemzetközi reakció súlyos ideológiai veresége.

Ezért megértjük a csalódásnak azt a düh-kitörését, ami ezt a pálfordulást kísérte.

Egyébként az igazságügyminiszter módot adott még a tárgyalás előtt a magyar püspöki karnak arra, hogy Mindszenty megváltozott álláspontjának indokairól közvetlenül meggyőződést szerezhessen. Ezért egy püspöknek megengedte, hogy a prímással beszéljen. Mind-

szenty megmagyarázta a püspöknek azokat a szempontokat, amelyeket a tárgyalás előtt az igazságügyminiszterhez írt levelében lefektetett s melyekben a magyar demokráciával való megegyezést sürgette. A püspök erről a beszélgetésről beszámolt a püspöki konferencia előtt. Ennek a beszámolónak eredményeképpen hozta a magyar püspöki kar azt a határozatot, hogy a Mindszenty-ügy elintézését a magyar kormány bölcs belátására bízza.

A magyar püspöki kar, amely a viszonyainkat mégis csak jobban ismeri, mint New York vagy London bértollnokai, ezzel a magatartásával már a per lefolytatása előtt kimondotta ítéletét.

Mindjárt hozzátehetem, hogy ennek a püspöki karnak a zöme távol áll attól, hogy a magyar demokráciát szeresse. Ellenkezőleg, legtöbbjük visszasírja azokat az időket, amikor — mint soktízezer hold föld ura — óriási anyagi és politikai hatalommal rendelkezett. Egy része maga is bele van keverve a Mindszenty-ügybe. Ha mégis három nappal Mindszenty letartóztatása után gazdasági egyezményt írtak alá a magyar kormánnyal és tíz nappal később tárgyalást kezdtek az egyház és az állam viszonyának rendezésére, úgy azt azért is tették, mert tudták, hogy itt nem vallásüldözésről van szó. És mert meg voltak győződve a magyar kormány megbékélési szándékairól. A tárgyalások eredményre is vezettek volna, de éppen ezért közbelépett a Vatikán és a további tárgyalásokat „eltanácsolta".

Szeretnék itt néhány szót szólni a Mindszenty-ügy nemzetközi visszhangjáról. Az csak természetes, hogy az amerikai imperialisták óriási lármát csaptak. Nem valami boldogok, hogy középeurópai reakciós terveikre ilyen fény derült, annak sem örülnek, hogy diplomáciájuk — enyhén szólva — szokatlan működése ilyen megvilágításba került. Mi megértjük, hogy szaladnak a pénzük és terveik után.

A lármát tehát, amit Mindszentyért csaptak, természetesnek tartjuk. De ha a háborús uszítók vérgőzös, kardcsörtető bandája, mely a világ békéjét, családok százmillióinak nyugalmát, egész kontinensek ártatlan gyermekeinek, asszonyainak életét fenyegeti, a vallásszabadság és az általános emberi szabadság védelmezőjének szerepében lép fel, úgy ezt megvetéssel utasítjuk vissza.

A szabadságot és annak minden fajtát nem a muníciógyárosok, nagytőkések, trösztvezérek, bankárok és bérenceik szokták védelmezni, sem Amerikában, sem egyebütt a világon.

Néhány szót akarok szentelni a Mindszentyvel kapcsolatos reakciós hangverseny munkáspárti részvevőinek. Mi már hozzá

vagyunk szokva ahhoz, hogy ahol az imperialistáknak lakájszolgálatot kell teljesíteni, ott nem hiányoznak a munkásság árulói.

Ezúttal is így volt. Nem véletlen az, hogy egyetlen ország tartotta szükségesnek ezzel kapcsolatban hivatalos jegyzékben fordulni a magyar kormányhoz és ez az ország Anglia volt, amelyet az úgynevezett munkáskormány vezet. Mi tudjuk, hogy az angol munkáspártnak Mindszenty már régen gyengéje. 1947-ben Healy, az angol munkáspárt külügyi osztályának vezetője — Bevin jobb- vagy balkeze — a brünni szociáldemokrata konferencián és Magyarországon jártában követelte a magyar szociáldemokratáktól, hogy ne a kommunistákkal, hanem Mindszentyvel fogjanak össze. Healynek ez a felfogása nagyon hasznos volt számunkra, mert kinyitotta a tétovázó szociáldemokrata elvtársak szemét. Viszont érthetővé teszi, hogy miért éppen Bevin sietett a Mindszenty-ügyön keresztül a magyar belügyekbe beavatkozni. Erre a beavatkozásra az angol kormány megfelelő választ kapott. Bevin még külön nehezményezi, hogy őt a fasiszták között emlegették.

Mi Marx, Engels, Lenin és Sztálin követői vagyunk, akik arra tanítottak bennünket, hogy nemcsak a magánéletben, de a politikában és a pártoknál is tegyünk különbséget a között, amit egy ember, vagy egy párt hirdet magáról és amit az illető a valóságban tesz. Az angol munkáspárt hirdetheti magáról, hogy ő szocialista. De a Mindszenty-ügyben csak úgy, mint a Szovjetunió elleni politikai és rágalomhadjáratban egysorban áll a spanyol kardinálisokkal, akik könyökig vájkáltak a spanyol munkások vérében, Pétain bíbornokaival, akik a háború alatt együttműködtek a fasisztákkal.

Azokban a napokban, amikor Bevin a magyar demokráciát kioktatta a szabadságjogok kezdő alapelemeiről, az amerikai sajtóban olvastam egy tiltakozást. E tiltakozás közli, hogy a maláji angol gyarmatokra, a népük felszabadításáért küzdő kommunista és demokratikus partizánok ellen az angol kormány Borneó-sziget belsejéből daják fejvadászokat hozatott. Ezeket a fejvadászokat, akik az őserdőben lopva közelítik meg áldozataikat és mérgezett nyilakkal ölik meg őket, hogy azután fejüket levágják, az angol kormány repülőgépekkel importálja Malájba. Minden beszolgáltatott fej után ezeket a dajákokat külön jutalomban részesítik. Világos, hogy olyanoktól, akik a népek szabadsága ellen, a gyarmati kizsákmányolás érdekében ilyesmire képesek, nem fogadunk el kioktatást s magukra vessenek, ha azt a választ kapják, ami nekik kijár.

Mindszenty leleplezésének és letartóztatásának természetesen nemcsak a reakciós táborban volt visszhangja, hanem világszerte, ott is, ahol az emberi szabadságért küzdenek. Ezeknek a táborában Mindszenty elítélése és leleplezése a legnagyobb helyesléssel találkozott. Ez a tábor, amely a Szovjetunió és bölcs vezére, Sztálin elvtárs vezetésével fáradságot és türelmet nem kímélve küzd a béke megtartásáért, a háborús uszítók ellen, lelkesedéssel támogatja a magyar demokrácia harcát a reakció egyházi köntös mögé bújt képviselőivel szemben. Érzi és tudja, az a csapás, amelyet a magyar demokrácia ellenségeire mértek, a világ reakcióját éri.

Számunkra ebben a kérdésben a legjelentősebb volt természetesen saját népünk állásfoglalása. És itt érte a reakciót a legsúlyosabb vereség: a magyar dolgozó nép lelkes helyesléssel és megnyugvással fogadta Mindszenty letartóztatását és perét. Hiába jártak a nyugati reakciós sajtó képviselői a tárgyalás utáni napon szerte a fővárosban és a templomokban. Semmi nyoma nem volt az általuk oly hőn óhajtott izgalomnak vagy éppen elkeseredésnek. Az a nyugalom és az a helyeslés, mellyel a magyar munkások, parasztok, a haladó értelmiség az ítéletet fogadta, egyben mutatta, hogy a demokrácia négy esztendő alatt milyen mély gyökeret eresztett és menynyire megnyerte a dolgozók bizalmát és támogatását.

Mi örülünk dolgozó népünk és a haladó világ helyeslésének és újabb igazolását látjuk benne annak, hogy jó úton járunk, amikor Mindszenty garázdálkodásának gátat vetettünk. De még inkább igazolja lépésünk helyességét az imperialisták dühkitörése és gyűlölethulláma, amely még jobban alátámasztja bennünk azt a szilárd meggyőződést, hogy helyes volt, amit tettünk és hogy tántoríthatatlanul tovább kell mennünk a megkezdett úton. A reakció lármája és gyűlölete egy milliméterrel el nem fog téríteni bennünket attól a céltól, amelyet a magyar dolgozó nép, a nemzetközi proletár-szolidaritás és a békefront érdekében helyesnek és követendőnek tartunk.

Áttérek most egy másik kérdésre. A demokrácia megerősödésével már jut idő és energia olyan kérdések tisztázására, amelyeket eddig elhanyagoltunk. Most tisztáztuk népi demokráciánk államának jellegét. Megállapítottuk, hogy a népi demokrácia olyan állam, melynek segítségével a Szovjetunió győzelmének eredményeként és a Szovjetunióra támaszkodva, a dolgozó nép, a munkásosztály vezetése alatt halad a kapitalizmusból a szocializmus felé. A népi demokrácia funkciójára nézve proletárdiktatúra, szovjetforma nélkül.

Nézzük meg, hogy állunk a népi demokrácia vezető osztályával, az ipari munkássággal.

Az ipari munkásság döntő része Pártunkon belül foglal helyet és teljes erővel támogatja a népi demokrácia, a szocializmus építésének célkitűzéseit. A magyar munkásosztály egyre inkább belenő a dolgozó népet vezető szerepébe. Ez a szerep nemcsak vezetést és példaadást, de rengeteg áldozatot is követel. A magyar ipari munkásság megértette nagy tanítónknak, Leninnek a szavait: „Az ipari munkások nem tudják azt a világtörténelmi küldetésüket elvégezni, mellyel megszabadítják az emberiséget a tőkés járomtól és a háborúktól, ha bezárkóznak szűk céhbeli és szakmai érdekeik körébe s önkielégülten azokra a fáradozásokra korlátozódnak, melyekkel nem egyszer tűrhető kispolgári helyzetüket akarják megjavítani."

A magyar ipari munkásság már a felszabadulás utáni nehéz hónapokban példamutató áldozatkészségével bizonyította be, hogy alkalmas ennek a történelmi szerepnek betöltésére. Ismételten bebizonyította ezt az infláció szörnyű hónapjaiban, a reakció elleni politikai harcban, de még inkább a munkapad mellett. És újra bebizonyította, éppen ezekben a napokban, amikor — az új, szorosra fogott termelési normákkal — újabb áldozatot vállalt magára, a normák több munkát követelő áldozatát. Mint az utolsó hetek mutatják, a magyar ipari munkásság az új, szigorúbb normákat nemcsak megértéssel fogadta, hanem már túl is teljesítette. Ugyanakkor új, lendületes munkaversenybe fogott és ezzel válaszolt azoknak a reakciós köröknek, amelyek az új normák megállapításától az ipari munkások elkedvetlenedését, a termelés csökkenését várták. A munkaverseny, mely az öntudatos diósgyőri munkások kezdeményezésére megindult, már majdnem ezer üzemre terjed ki. Az a körülmény, hogy e verseny közvetlenül a normák megszigorítása után keletkezett, külön csattanó bizonyítéka a magyar proletariátus erejének, áldozatkészségének és megnövekedett politikai öntudatának.

De más téren is mutatkozik, hogy ipari munkásságunk együtt nő a ráháruló szocialista feladatokkal. Ha egy félévvel ezelőtt még magyaráznunk kellett, hogy az ország vezetése minden téren áldozatokat követel, hogy az ipari munkásság legjobb fiait adja oda az államgépezetnek, a hadseregnek, a rendőrségnek, még akkor is, ha ez számára átmenetileg anyagi hátrányokkal is jár, úgy ma már nyugodtan állíthatjuk, hogy ezen túljutottunk. A demokratikus rendőrség toborzására 26 000 munkás- és parasztifjú jelentkezett és mi rajta leszünk, hogy valamennyiüket beállítsuk a demokrácia épí-

tésének szolgálatába. A magyar ipari munkásság és a szegényparasztság egyre inkább megérti, hogy jövője és fejlődése csak akkor van biztosítva, ha az ország minden fontos pozíciójában ott állnak a dolgozók vagy gyermekeik és szocialista öntudattal végzik ott munkájukat.

Rendkívül nagy a fejlődés az ipari munkások szövetségese, a dolgozó parasztság körében is. A mostani Dolgozó Parasztok és Földmunkások Országos Szövetségének választásánál megmutatkozott, hogy a demokrácia mellé nemcsak a szegényparasztság, de egyre inkább a középparasztság is felsorakozott. Szerte az országban megállapítható, hogy a szövetkezeti mozgalom — a dolgozó parasztság felvirágoztatásának egyetlen útja — kezd gyökeret verni. A meglevő szövetkezetek erősödnek, gyarapodnak s az érdeklődés, a megértés egyre nő velük szemben. Egyre több helyről halljuk, hogy ma már kinevetik azokat, akik a kolhozokkal kapcsolatban közös vályuról, csajkáról beszélnek.

Mikor a középparasztságban tapasztalható fordulatot aláhúzzuk, ugyanakkor rá kell mutatnunk arra, hogy Pártunk vidéki és falusi szervei sorozatosan követnek el olyan hibákat a dolgozó parasztsággal szemben, melyeknek továbbtűrése, vagy ki nem javítása komolyan veszélyezteti a falun minden eddigi sikerünket.

Hogy rávilágíthassak ezekre a hibákra, legyen szabad ezen a a téren is a nagy Szovjetunió és a Bolsevik Párt tapasztalataira hivatkoznom. Lenin és Sztálin a parasztságot a munkásosztály felszabadító harcában a legfontosabb közvetlen tartaléknak tekintette. Amikor a feudális cárizmus megdöntésére kellett az erőket összpontosítani, akkor a Bolsevik Párt jelszava az volt, hogy az ipari munkásság az egész parasztsággal — a kulákokkal is — vállvetve harcoljon.

Mikor 1917 áprilisa után a szocialista forradalom előfeltételeit érlelte meg a fejlődés, Lenin és Sztálin ezen a jelszón változtattak. A jelszó ekkor az lett, hogy a munkásság és a vele szövetséges szegényparasztság együtt döntsék meg a kapitalizmust. A győzelem első esztendejében a Bolsevik Párt politikája a szegényparasztsággal való szövetség mellett, a középparasztság semlegesítése és a kulákság elleni harc lett. Mikor a szovjethatalom megerősödött, ezen is változtattak. A szegényparasztságra való támaszkodás és a kulákság elleni harc mellett irányt vettek a középparasztság megnyerésére is. Sztálin erről a következőt írta:

„Lenin jelszavának veleje az, hogy pompásan találó módon határozza meg a Párt falun kifejtett munkásságának hármas, de mégis egységes feladatát, amelyet egy tömör formulában juttat kifejezésre: *a)* támaszkodj a szegényparasztságra, *b)* egyezz meg a középparaszttal, *c)* egy pillanatra se szüntesd meg a harcot a kulák ellen."*

Mikor 1920-ban a Kommunista Internacionále II. Kongresszusán a Kommunista Pártoknak meg kellett magyarázni ezt a programot, Lenin pontosan kidolgozta azt, hogy mit ért a szegényparasztság, a középparasztság és a kulák alatt. Az ipari munkásság legszorosabb szövetségesei közé sorolta a földmunkásokat, azután a félproletár paraszti elemeket, akiknek olyan kevés a földjük, hogy abból magából megélni nem tudnak s kénytelenek bérmunkát is vállalni, s végül azokat a kisparasztokat, akiknek földje éppen csak arra elég, hogy családjukat eltarthassák.

A középparasztokhoz azokat számította Lenin, akik rendszerint nemcsak családjukat és gazdaságukat tudják eltartani, hanem — legalább is jó években — olyan feleslegget is rendelkeznek, melyet tőkésíteni tudnak. Ez a réteg gyakran, ha csak átmenetileg is, de idegen munkaerőt is foglalkoztat. Lenin például Németországban az 5—10 hektáros, azaz 9—19 holdig terjedő birtokokkal rendelkező parasztokat számította ebbe a kategóriába. És a statisztika alapján megmutatta, hogy az ilyen középparasztok közül, pl. Ausztriában, minden harmadik bérmunkást is tartott.

A harmadik kategóriába a nagyparasztokat, a „kulákokat" sorolta és bennük látta a forrdalmi munkásság legszámosabb, legközvetlenebb és legelszántabb ellenségét. Ennek megfelelően követelte a velük szemben való kíméletlen harcot is.

Lenin külön rámutatott arra, hogy a középparasztságot a munkásság a forradalom első idejében nem tudja a maga oldalára állítani és ezért semlegesíteni kell.

„A forradalmi proletariátus — mondotta Lenin — legalább a legközelebbi jövőre és a proletárdiktatúra időszakának kezdetére — nem tűzheti ki feladatául azt, hogy ezt a réteget a maga oldalára vonja, hanem arra a feladatra kell szorítkoznia, hogy ezt a réteget semlegesítse, azaz a proletariátus és a burzsoázia harcában semlegessé tegye. Ennek a rétegnek ingado

* *Sztálin.* A leninizmus kérdései. Id. kiad. 240. old.

zásai e két erő között elkerülhetetlenek s az új korszak kezdetén ez a réteg a fejlett kapitalista országokban inkább a burzsoázia felé húzódik majd. Itt ugyanis túlteng a magántulajdonosok világszemlélete és hangulata; e réteg közvetlenül érdekelt a spekulációban, a «szabad» kereskedelemben és a tulajdonban; a bérmunkásokkal szembeni ellentét nyilvánvaló."*

Ennek a középparasztságnak a magatartásáról mondotta Sztálin:

„A középparaszt sápítozott és ingadozott a forradalom és ellenforradalom között, míg a burzsoáziát megdöntöttük, míg a Szovjetek hatalma nem volt szilárd, amiért is a középparasztot semlegesíteni kellett. A középparaszt felénk kezdett fordulni, amikor kezdett meggyőződni arról, hogy a burzsoáziát «komolyan» megdöntöttük, hogy a Szovjetek hatalma megszilárdul, hogy a kulákot legyűrjük, hogy a Vörös Hadsereg győzni kezd a polgárháború frontjain. Csak ezen fordulat után vált lehetségessé Pártunk harmadik sztratégiai jelszava, melyet Lenin a Párt VIII. kongresszusán adott ki: a szegényparasztságra támaszkodva s a középparaszttal tartós szövetséget teremtve — előre a szocialista építőmunkáért."**

Ez volt a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának a politikája a parasztkérdésben. Nézzük, hogyan alkalmaztuk mi ezt a magyar viszonyokra?

A felszabadulás utáni első hónapokban mi is az egész parasztsággal — tehát a kulákkal is — mentünk együtt a feudális nagybirtok és a Horthy-rendszer maradványainak megszüntetéséért. A kulákokkal való együttmenés megkönnyítésére álltunk meg a földosztáskor a 200 holdnál. Amikor ez a feladat megvalósult, a kulákok már ellenünk fordultak: mint a falu kapitalistái, ellenezték szocialista követeléseinket. Támaszunk és szövetségesünk a falun ekkor a földmunkásság és a szegényparasztok, újgazdák voltak. Az a körülmény persze, hogy valaki földmunkás, vagy újgazda volt, magában véve még nem tette őt a Kommunista Párt támogatójává. Ezt mi az 1945-ös választásokon, amikor e rétegeknek csak a kisebbik fele szavazott ránk, tapasztalhattuk.

A többséget csak politikai felvilágosítással, szívós aprómunkával és példaadással, valamint mindennapi érdekeik szakadatlan vé-

* *Lenin.* Válogatott művek. Id. kiad. II. kötet. 773. old.
** *Sztálin.* A leninizmus kérdései. Id. kiad. 204. old.

delmével tudtuk megnyerni. Ennek a munkának az eredményeképpen a földmunkások, újgazdák és szervezeteik, a FÉKOSz és az UFOSz egyre inkább és egyre biztosabban a kommunisták vezetése alá kerültek.

Azt, hogy az ingadozó középparasztok zömét 1947. év nyaráig, a magyar reakció ellen vívott harcunk eldöntéséig a magunk oldalára vonjuk, nem tűzhettük ki célul. Ebben az időben főtörekvésünk odairányult, hogy ha a középparasztság zöme minket nem támogat, legalább ellenségeinket se támogassa, szóval semleges maradjon.

Mihelyt azonban a harc eldőlt és a középparasztság meggyőződött róla, hogy a népi demokrácia nem átmeneti, hanem maradandó alkotás, nálunk is megváltozott a helyzet. Ennek a megváltozott helyzetnek megfelelően 1947—48 telén már irányt vehettünk arra, hogy a középparasztságot, mint a dolgozó parasztság részét, szövetségesül megnyerjük. Ugyanakkor megkezdtük a harcot a kulákság ellen és ennek bevezetéseképpen egy sor rendszabályt foganatosítottunk, melyek a kulákság eddigi befolyásának és terjeszkedésének korlátok közé szorítását célozták.

A középparasztság megváltozott beállítottságának megfelelően irányt vettünk arra, hogy a szegényparasztságot és a középparasztságot egy olyan egységes szervezetbe vigyük be, amelyben a szegényparasztság szervezeti önállósága jórészét külön tagozat formájában megtartja. Ez az egységes szervezet a DÉFOSz, amely éppen az utolsó hónapokban alakult meg. Amint az Elvtársak látják, nagyban és egészben mi a lenini-sztálini vonalat parasztpolitikánkban helyesen vittük.

Most azonban, amikor a középparasztság megnyerésének, a szövetkezeti kérdésnek és a DÉFOSz-választásoknak kapcsán közelebbről szemügyre vettük ennek a politikának végrehajtását, sok helyen súlyos hibákat állapítottunk meg. Az első és legsúlyosabb hiba, hogy falusi pártszervezeteink ezt a politikát gyakran rosszul hajtják végre. Mióta kiadtuk a jelszót a középparasztság megnyerésére, gyakran előfordult, hogy ezt úgy értelmezik, hogy most már a szegényparasztságot, legmegbízhatóbb támaszunkat, elhanyagolhatjuk. Ezt számtalanszor észrevettük a DÉFOSz-választásokkal kapcsolatban, ahol emiatt a szegényparasztok és földmunkások között elkedvetlenedés és visszahúzódás, passzivitás mutatkozott. Nem szorul magyarázatra, hogy az ilyen visszahúzódásnak elsősorban ellenségeink, a kulákok látják hasznát.

Ennek a visszahúzódásnak eredménye, hogy a DÉFOSz-ba beolvadó Földmunkások és Kisbirtokosok Országos Szövetsége, a FÉKOSz helyébe sok helyen nem alakult meg a földmunkás-tagozat, vagy ha megalakult, nem folytat eleven életet. A legsürgősebb teendőnk ezen a vonalon, hogy újra aktivizáljuk, előtérbe helyezzük legfontosabb szövetségesünket: a szegényparasztságot és gondoskodjunk róla, hogy a DÉFOSz-on belül a földmunkás-tagozat mint külön szerv, valamint a mezőgazdasági gépüzemek dolgozói, jelentőségüknek megfelelő vezetőszerephez jussanak. Semmi körülmények között sem szabad annak előfordulni, hogy a középparasztság megnyerése céljából elhanyagoljuk, vagy éppen háttérbe szorítsuk leghűbb szövetségesünket, a szegényparasztságot.

Nem kevésbbé súlyos hiba az, hogy szervezeteink a legtöbb helyen összekeverik a középparasztságot és a kulákságot. Rengeteg helyről kapjuk ezt a panaszt. Szinte minden jelentés a faluról említést tesz erről. Egy Abonyba — e kérdés megvizsgálására — küldött bizottságunk például azt mondja: „A pártvezetőség ... a középparasztságot szőröstől-bőröstől kuláknak tekinti és úgy is kezeli. Általában éles határt vonnak a kis- és középparaszt között, de elmossák ezt a határt a középparaszt és a kulák között."

Dusnok községből egy hasonló bizottságunk azt jelenti: „Helyi szervezeteink a legtöbb esetben összekeverik a kulákságot a középparasztsággal." A nagykőrösi bizottságunk jelentése hozzáteszi: „A mi helyi pártszervezeteink nem tettek politikájukban különbséget a középparaszt és a kulák között, nem szétválasztották, hanem összekovácsolták őket."

Egy más jelentés ebben a kérdésben még továbbmegy, azt mondja: „Egész határozottan le lehet szegezni, hogy a középparasztnak a húzódozásában, esetleg szembefordulásában összehasonlíthatatlanul nagyobb szerepe van a mi pártszervezetünk által diktált politikának, mint a kulákoknak vagy másfajta reakciós munkának."

Amint az Elvtársak látják, ezek a jelentések nem kevesebbet mondanak, mint azt, hogy pártszervezeteink helytelen vagy rossz munkája nemcsak az ellenkezőjére fordítja Pártunk helyes vonalát, hanem egyenesen az ellenség kezére dolgozik. Hogyan történik az, hogy a mi pártszervezeteink ahelyett, hogy a középparasztságot megnyernék és a kulákokkal szembefordítanák, a fordítottját teszik? Erre nézve egy sor példát fogok felsorolni. Mi kulákoknak általában a 25 holdnál nagyobb birtokkal rendelkezőket tekintjük,

de falusi elvtársaink a mezőgazdaságfejlesztési járulék rendelkezéseivel kapcsolatban a 15 holdon felüli gazdákat is kulákként kezelik. Magát a járulékot is általában országszerte „kulák-adónak" hívják. A kulák, akinek érdeke, hogy közte és a középparaszt között elmosódjék a határ, hogy minden csapásunkat, amelyet neki szánunk, a középparasztra is kiterjessze, természetesen örömmel mutat rá, hogy a 15—25 holdas parasztokat is kulákokként kezelik a mi szervezeteink.

De vannak sokkal rosszabb dolgok is. Csongrádmegyei titkárunk mondja: „Itt kuláknak mondják azt is, akinek három holdja van s akinek két lova van, az már kizsákmányoló. A mi oktatási felelősünknek is ez a felfogása." Másutt azt hallotta: „Akinek jobb ruhája van, az már kulák." Előfordult, hogy lekulákoztak egy középparasztot, mert a favágáshoz napszámost fogadott. Jelentettek nekünk egy esetet, hogy egy 7 holdas parasztnak nem engedték át használatra a szövetkezet kanját, azzal, hogy kulákon nem segítenek. Megkérdezték egyik csongrádmegyei város 170 tisztviselőjét és egyetlenegy sem tudta megmondani, hogy ki a kulák. El lehet képzelni, hogy az ilyen tisztviselők hányszor csapják hozzá a középparasztot a kulákhoz. Országos az a panasz, hogy a kivetésnél, a zsírbeszolgáltatásnál, a magtermelési szerződésnél teljesen egyformán kezelik a középparasztot és a kulákot. A napraforgót sok helyen nem szeretik termeszteni, mert a föld nem felel meg neki. A mi tisztviselőink ilyen helyen a középparaszt és a kulák közt nem tesznek különbséget. Nem termeltetnek a kulákkal több napraforgót, hanem a középparasztot is kötelezik arra, hogy ugyanolyan 8%-os arányban vessen, mint a kulák. Előfordulhat persze ennél sokkal rosszabb is. Általános tapasztalat például, hogy a MOSzK és KÜLBART disznóhízlalási szerződéseiknél előnyben részesítik a kulákokat és ezzel módot adtak nekik, hogy a demokrácia által rendelkezésükre nyujtott milliókkal nyugodtan spekuláljanak és felverjék a disznóárakat. Sok helyről kaptuk azt az értesítést, hogy azt a kevés középparasztot, aki már bekerült a földműves termelőszövetkezetbe, mint kulákot kinézik, kiszórják onnan.

Falusi elvtársaink gyakran védekeznek azzal, hogy nehéz megkülönböztetni a középparasztot a kuláktól. Hivatkoznak arra, hogy például Nagykőrösön 10 holdon kertészkedő középparaszt már kulák, ugyanakkor a 30—40 hold rossz, homokos földön gazdálkodó középparasztnak tekinthető. Maguk a kulákok is természetesen szívesen mossák el a határt, mely őket a középparaszttól elválasztja

és mindent megtesznek arra, hogy a középparasztot a saját befolyásuk alá vonják.

Gyakran hallom vidéki elvtársainktól, hogy nem tudják ki a kulák, mert az a meghatározás, amely a 350 aranykorona kataszteri tiszta jövedelemnél vagy a 25 hold földnél húzza meg az alsó határt, lefelé is, felfelé is kivételeket mutat. Amikor azonban nem elméletben, hanem gyakorlatban vetjük fel a kérdést, kiderül, hogy mindenki pontosan tudja, ki a kulák a falujában. Nemcsak azt tudja, hogy bérese van, hogy kupeckedik, spekulál, uzsorás, kizsákmányoló. Pontosan tudja azt is, hogy ki az, aki a lányát nem engedi középparaszt fiához férjhezmenni, vagy fiának nem engedi meg, hogy középparaszt leányát vegye el feleségül. Amikor egy elvtárstól, aki tagadta, hogy falujában volnának kulákok, megkérdeztem, hogy mennyi a szegényparaszt az egyházközség vezetőségében, gondolkodás nélkül azt válaszolta: „Oda szegényparaszt be nem juthat, ott csak kulákok vannak." A faluban mindenki tudja, hogy a kulák-bálra kiket hívnak meg és kiket nem engednek be. Megvan az előreköszönés rangsora és száz más ismertetőjel, amelyeket a mi falusi elvtársunknak szintén tudni kell, elemeznie kell és akkor nem fogja eltéveszteni, hogy ki a kulák és ki nem az.

Hogy mennyire nincsenek ennek a kérdésnek a jelentőségével tisztában, arra jellemző, hogy helyenként a DÉFOSz-szervezetbe, a szabályok ellenére, a mi elvtársaink kulákot is beválasztottak, azzal az indokolással, hogy ez a kulák fogja magával hozni a középparasztokat. El lehet képzelni, hogy milyen középparasztokat hoz a kulák a DÉFOSz-ba. Egy más helyen elvtársaink belementek abba, hogy egy 30 holdas kulák is belépjen a termelőszövetkezetbe. Azzal érveltek, hogy szaktudását majd a szövetkezet rendelkezésére bocsátja. A kulák azonban nem szaktudását bocsátotta rendelkezésre, hanem elkezdett fúrni és ma ez a szövetkezet szétesőben van.

Igy azután előfordul az, amit abonyi bizottságunk jelentése kénytelen megállapítani: „Szervezeteink kiszélesítik velük szemben a frontot, felnagyítják az ellenség táborát és valóban szívós munkával taszítják el maguktól a középparasztot."

Azt hiszem, Elvtársaim, legfőbb ideje, hogy ezen a téren fordulatot hajtsunk végre és ne engedjük meg, hogy a csapásokat, amelyeket mi a kulákoknak szántunk, saját szervezeteink és államapparátusunk a középparasztra továbbítsák. Ilyen jelenségek a Szovjetunióban is előfordultak. Lenin a Bolsevik Párt VIII. Kongresszusán elmondotta:

„Lépten-nyomon megesett, hogy a szovjet funkcionáriusok tapasztalatlansága és a kérdés nehéz volta következtében a a kulákoknak szánt ütések a középparasztságot érték. Itt rendkívül sokat hibáztunk. Az ebben a tekintetben gyűjtött tapasztalat segíteni fog nekünk abban, hogy megtegyünk mindent annak érdekében, hogy ezt a jövőben kikerüljük. Ez olyan feladat, mely nem elméletileg, hanem gyakorlatilag áll előttünk."*

Sztálin elvtárs is említést tesz erről:

„Megesik — mondja — hogy harcolnak ugyan a kulákság ellen, de ezt a harcot olyan otromba és értelmetlen módon folytatják, hogy az ütések a középparasztot és a szegényparasztot érik. Az eredmény az, hogy a kulák ép bőrrel ússza meg a dolgot, a középparaszttal való szövetségen csorba esik, a szegényparasztság egy része pedig ideiglenesen a szovjet-politika ellen aknamunkát folytató kulák hálójába kerül."**

Nem csoda, ha az ilyen helytelen és rossz politika következtében nem egy helyen tapasztalhatjuk, hogy a kulák, a népi demokrácia korlátozó intézkedései ellenére, nemcsak gazdaságilag erősbödik, de politikailag is támadásba megy át. Az Elvtársak emlékeznek rá, hogy tavaly ősszel megtiltottuk a föld adás-vételét. Erre a lépésre az indított bennünket, hogy észrevettük, hogy a kulák gyors ütemben vásárol földet. 1948 januárjától—novemberéig például Hajdú megyében 692 adás-vételi ügylet volt, ebből 598-ban kulák volt a vevő. Baranya megyében 283 esetből 231-ben kulák volt a vevő, Szatmár megyében 290 esetből 260-ban volt a kulák a vevő, és így tovább kivétel nélkül az ország összes többi megyéjében. Hozzátehetem, hogy az eladók viszont majdnem mindig megszorult szegény- és középparasztok voltak, akik gyakran nevetséges kis összegekért vesztegették el földjüket. Hiába védi a szegény- és középparasztságot a demokrácia, a kulák száz módját találja annak, hogy igauzsorával vagy egyébként hálójába kerítse.

Amikor 1947-ben megnéztük az állattartást a magyarországi gazdaságokban, kiderült, hogy a 20 kat. holdon felüli gazdaságokban volt a lovak 18,5%-a, de a tenyészmének 36,4%-a, a 20 holdon felüli gazdaságokban volt a szarvasmarhaállomány 12,1%-a, de a tenyészbikáknak 64,8%-a. Ugyanezen birtokokon volt a sertésállo-

---

* Az OK(b)P VIII. Kongresszusa. Gyorsírói jegyzőkönyv. 24—25. old (oroszul).

** *Sztálin.* A leninizmus kérdései. Id. kiad. 241. old.

mány 12,4%-a, a tenyészkanoknak 53,6%-a. Nem kell magyarázni, milyen hatalmat ad ez a kuláknak a dolgozó paraszttal szemben. Semmi kétség, hogy ez a fejlődés a kulákság javára és a dolgozó parasztság hátrányára még tovább folytatódott. Mindenünnen azt halljuk, hogy az eddigi korlátozás meg se kottyant a kulákoknak, hogy a kulák tovább gazdagszik, házakat vásárol, kocsmákba társul bele, magas kamatra pénzt ad és száz és száz módon tovább folytatja spekulációját, uzsoráskodását.

Ugyanazzal a törvényszerűséggel, amellyel a nagy krumpli felül kerül és a kicsi alul, ha a zsákot rázzuk, a dolgozó parasztság és kulákság közti szabadversenyben feltétlenül a kulák győz és a dolgozó paraszt marad alul. Nem hiába hirdette Lenin:

> „A kulákok a legvadállatiasabb, legdurvább, legvadabb kizsákmányolók, kik a többi országokban a történelem során nem egyszer állították már vissza a földesurak, cárok, papok, kapitalisták hatalmát. A kulákok többen vannak, mint a földesurak és a kapitalisták. A népnek azonban a kulákság mégis csak kisebbsége... A háború alatt ezek a vérszopók a nép nyomorán nyerészkedtek, ezreket és százezreket harácsoltak össze a gabona és egyéb termékek árának emelése útján. Pókok a kulákok, melyek a háború tönkretette parasztok és éhező munkások vérén híztak kövérre. Piócák, melyek a dolgozók vérét szívták, annál jobban gazdagodva, minél jobban éhezett a munkás a városokban és a gyárakban. Vámpírok, melyek kezükbe ragadták és ragadják a földesúri földeket és újra meg újra igába görnyesztik a szegényparasztokat."*

A kulákhoz taszítják nem egyszer a középparasztot elvtársaink a szövetkezeti kérdéssel. Középparasztoktól gyakran hallani: „Mi nem látjuk be a szövetkezetek helyességét, de tudjuk, hogy létre fognak jönni, mert a kommunisták akarják és amit a kommunisták eddig akartak, azt mind megvalósították." Az ilyen kijelentésekben közvetve benne van annak az elismerése, hogy a kommunisták jól választják meg a megoldandó feladatokat, mert e feladatok megvalósítása azt igazolja, hogy a végrehajtáshoz szükséges előfeltételek megvoltak vagy létrejöttek.

De egész másképp hangzik az ilyen kijelentés egy kommunista funkcionárius szájából, aki ahelyett, hogy megmagyarázná a dol-

* *Lenin.* Válogatott művek. II. kötet. Id. kiad. 411. old.

gozó parasztnak, hogy a szövetkezet az ő érdekében való, hogy a szövetkezet az egyetlen út, melyen keresztül a mostani elesett, kultúranélküli, elmaradt állapotából fel tud emelkedni, foghegyről azt veti oda: „A szövetkezet pedig meglesz, mert mi akarjuk."

Az ilyen magatartás természetesen a kulákhoz löki a középparasztot. A kommunistának meg kell értenie a paraszt félelmét a szövetkezéstől. Sztálin maga tanított bennünket erre, amikor a kolhoz-parasztokhoz szólt. Megemlítette, hogy sokan vannak, akik kételkednek ennek az útnak helyességében és hozzátette:

„Ezen nincs is semmi csodálnivaló. Hiszen valóban évszázadokon át éltek az emberek régi módra, mentek a régi úton, hajtották meg derekukat a kulák és a földesúr előtt, az uzsorások és spekulánsok előtt. Nem mondhatjuk ugyan, hogy ezt a régi, kapitalista utat a parasztok helyeselték. De ez az út a régi út volt, a járt, a megszokott út, s a gyakorlatban mindeddig még senki sem bizonyította be, hogy lehet valahogy másként is, jobban is élni. Annál is inkább, mert az összes burzsoá országokban az emberek még mindig a régi módon élnek... S egyszerre csak ebbe a régi, mocsaras életbe berontanak a bolsevikok, berontanak mint a vihar és azt mondják: Itt az ideje szakítanod a régi úttal, itt az ideje új életet kezdened, kolhoz-életet, nem úgy kell élned, ahogyan a burzsoá országokban élnek az emberek, hanem újmódon, artelmódra. De hát mi fán terem ez az újfajta élet, ki tudná megmondani? Csak rosszabbra ne sikerüljön, mint a régi volt Annyi mindenesetre bizonyos, hogy az új út nem járt út, nem megszokott út, még nem is derítették fel teljesen. Nem jobb-e megmaradni a régi út mellett? Nem jobb-e egyelőre várni?... Érdemes-e kockáztatni?

Ilyen kételyek gyötrik ma a dolgozó parasztság egy részét."*

Mikor Sztálin ezeket a szavakat mondotta, a kolhoz csak új út volt. A mi dolgozó parasztságunk előtt a szövetkezés nemcsak új út, de ezenfelül majdnem két évtizede szörnyű színekkel festik le neki a közös, társas, kollektív gazdálkodás állítólagos velejáróit: a közös csajkát, meg a közös vályut és tartozékait. A mi parasztságunknak kételyeit ennélfogva sokkal nagyobb gonddal, türelemmel, meggyőzéssel, politikai felvilágosítással és a meglévő

* *Sztálin*, A leninizmus kérdései Id. kiad. 489—490 old

szövetkezetek jó munkájának példaadásával lehet csak elosztlatni. Aki itten parancsolgat, nyomást vagy kényszert alkalmaz, az akarva, nem akarva a kulák kezére jár. Lenin a legélesebben kikelt e téren a kényszer ellen. Azt mondotta, hogy a szövetkezetek létrehozásánál „...a legkisebb kényszert sem szabad megtűrnünk. Csak az olyan egyesülések értékesek, melyeket a parasztok maguk létesítenek, szabad elhatározásukból s amelyeknek előnyös voltáról ők maguk a gyakorlatban meggyőződtek. A túl nagy sietség ezen a téren káros, mert csak erősítheti a középparasztság előítéleteit az újításokkal szemben." Lenin még a közvetett kényszer alkalmazóival szemben is a legszigorúbb felelősségrevonást hangsúlyozta. Aki nálunk ezeket a szabályokat be nem tartja, az akarva, nem akarva, visszaveti a szocializmus ügyét és ahelyett, hogy megnyerné számunkra a középparasztságot, az ellenség, a kulákok, az imperialisták karjaiba kergeti.

Ismétlem, a kulákság korlátozására irányuló törekvéseink — saját szervezeteink rossz munkája következtében — sok helyen nemcsak papíron maradtak, hanem egyenesen a kulákság megerősödésére, a középparasztságnak a kulákok karjaiba kergetésére vezettek.

Ennek eredményeképpen helyenként valóságos kulák-ellentámadással találkoztunk. A DÉFOSz-választások folyamán százszámra voltak községek, ahol a kulák a Kisgazdapárt vagy a Parasztpárt zászlaja alatt benyomult a dolgozó parasztok szervezetébe.

Közelebbi szemügyrevételezésnél kiderült, hogy amely faluban a parasztpárti szervezet demokratikus politikát folytat, ott megszaporodtak a Kisgazdapárt szavazatai, mert a kulákok ott a kisgazdákra vették újra az irányt. Ahol a Kisgazdapárt volt demokratikus, ott ugyanebből az okból a Parasztpárt kapott látszólag hirtelen erőre.

A legtöbb helyen azonban a kulákok a „pártonkívüliek" zászlaja alatt juttatták be csatlósaikat a DÉFOSz-ba. Az elvtársak két választást láttak Magyarországon. Mind a kettőben a felnőtt lakosság 95%-a leszavazott. Aki nem ránk szavazott, az Pfeiffert vagy Barankovicsot választotta, de nem volt pártonkívüli. Aki tehát ma mint pártonkívüli bejut a DÉFOSz-ba, annak túlnyomó többsége a választáson a demokrácia ellen szavazott és feltehető róla, hogy a „pártonkívüliség" lényegében kulákbarátságot és demokráciaellenességét takarja. Ha ezeket a tényeket szem elől tévesztjük, akkor előfordulhat, hogy a DÉFOSz sok szervezete kulákbefolyás alá kerül és

nem a demokrácia transzmissziós szíja lesz a dolgozó parasztság és a falu felé, hanem megfordítva, a kulákság rajta keresztül fogja továbbítani a városok felé demokráciaellenes munkáját.

Itt az ideje, hogy a kulákság korlátok közé szorítását végre komolyan vegyük. Minden pártszervezetünket és az állam végrehajtó szerveit rá kell szorítani arra, hogy a kulákság korlátozására hozott intézkedések valóban csak a kulákokat érjék és semmi körülmények között ne sujtsák a középparasztságot, vagy éppen a szegényparasztságot.

A kulákok elleni harcban soha egy pillanatig el nem szabad felejteni, hogy a középparaszt a kulákot is parasztnak tekinti és ha nem jól válogatjuk meg módszereinket, minden csapásunkat, amelyet a kulákra mérünk, a középparasztság is a maga elleni támadásnak tekinti. Ezért e rendszabályoknál mindig szem előtt kell tartani, hogy világosak legyenek és olyanok, amelyek a középparasztság rokonszenvét megnyerik. Száz és száz helyről halljuk például, hogy a kulák ma is valóságos rabszolgaságban tartja a béresét, aki az istállóban alszik, rongyos, nincs beiratva az OTI-ba, nem kapja meg a kollektív szerződésben előírt bért, lakást, pihenést stb. Egy sor tapasztalat azt mutatja, hogy az ilyen esetek leleplezése, a kulák kipellengérezése a középparasztságnál is helyeslésre talál.

Ezer és ezer eset van, amikor a kulák az igakölcsönnél, a bérletnél vagy egyebütt, titokban vagy nyiltan megkárosítja a középparasztot.

Ezeket az eseteket kell a pártszervezeteknek gondosan kivizsgálni és a középparaszt segítségére sietni. Az adókivetésnél, az előnyök juttatásánál, a termelési szerződéseknél mindenütt gondosan ügyelni kell arra, hogy a középparaszt előnyben részesüljön a kulákkal szemben.

Az elvtársaink tudják, hogy minden kuláknak, kivétel nélkül, van valami vaj a fején, van valami takargatni valója, van valami, ami őt ellenszenvessé teszi a középparaszt előtt. Ezeket kell kiteregetni és a középparaszt elé tárni.

Ahol pedig a kulák előremerészkedik vagy megszegi a demokrácia törvényeit, nem termel, nem szolgáltat be, feketézik, spekulál, uzsoráskodik, ott kíméletlenül le kell rá csapni.

A kulákra csak a kemény kéz hat, csak az tudja kordában tartani. Lenin mondotta: „A proletárforradalom tapasztalatai Oroszországban, ahol a kulák elleni harc egy sor különböző okból elhú-

zódott és különösen bonyolulttá alakult, azt mutatják, hogy ez a réteg, ha a legkisebb ellenállásnál megfelelő leckét kap, mindenesetre képes arra, hogy a feladatokat, melyeket a proletárállam szab számára, rendesen végrehajtsa, sőt — ha rendkívül lassan is, de — kezd tiszteletet érezni azzal a hatalommal szemben, amely minden dolgozót megvéd és kíméletlen a gazdag naplopóval szemben."

Ugyanakkor minden erővel támogatni kell a szegényparasztságot, emelni öntudatát és önbizalmát. Néhol a mi falusi politikánk rossz végrehajtása következtében az a helyzet, amiről jelentéseink úgy számolnak be: „Nálunk a szegényparaszt ma is úgy néz a nagygazdára, mint régente." Vagy: „A szegényember reszkető kézzel emel kalapot a kuláknak." Az ilyen jelenségek mutatják, hogy helyenként rosszul dolgoztunk, elhanyagoltuk ezt a réteget, amely nemcsak a felszabadulás után, de azelőtt is vállvetve harcolt velünk, mely legmegbízhatóbb szövetségesünk a falun.

Gondoskodni kell róla, hogy a szegényparasztság, a földmunkásság lépten-nyomon, napról-napra érezze, hogy az ipari munkásság őt tartja legmegbízhatóbb harcostársának a falun és ennek megfelelően bánik vele. Gondoskodni kell, hogy a szegényparasztság kapja elsősorban mindazokat az előnyöket, melyeket a demokrácia a falu dolgozó rétegeinek nyujt és különösen a földmunkások lakásban, bérben, szociális juttatásban, szabadidőben megkapják mindazt, amit a kollektív szerződés számukra biztosít.

Mi a középparasztot nem azzal fogjuk megnyerni, ha udvarolunk neki és azzal még kevésbbé, ha a választóvonalat a szegényparasztság és a középparasztság között vonjuk meg. Udvarlás a középparasztnak nem imponál. Neki imponál az, ha látja, hogy a népi demokrácia állama vaskézzel sujt le a kulákra, következetesen erősíti a szegényparasztságot és nemcsak politikai felvilágosító munkával, de kézzelfogható tettekkel segít a középparasztoknak is.

Ha ezt a politikát végrehajtjuk, akkor hamarosan éles határ keletkezik a kulákok és a középparasztság között és a középparasztság egésze, amely már most is tiltakozik az ellen, hogy őt a kulákokhoz sorolják, az ipari munkásság szövetségesévé válik. A mi Központi Vezetőségünknek fő kérdése most, hogy ezt a politikát következetesen, szívósan végigvigyük.

Népi demokráciánk most készül egy új, hatalmas munkára, az ötéves tervre. Ennek a tervnek a mezőgazdaságra vonatkozó részét csak úgy fogjuk tudni végrehajtani, ha benne a középparasztság szívvel-lélekkel segédkezik. Ha azonban helytelen politikánk követ-

keztében ez a középparasztság visszahúzódik, passzív lesz vagy éppen a kulákok oldalára áll, akkor mezőgazdasági terveinket nem tudjuk valóra váltani és ez természetesen az egész fejlődésre károsan fog kihatni. Az ötéves terv arra van hivatva, hogy hazánk gazdasági és kulturális színvonalát öt esztendő alatt olyan mértékben emelje, amire azelőtt évtizedek voltak szükségesek. Hogy már most is milyen a fejlődés irama, arra nézve megemlíthetem, hogy 1948 folyamán az iparban, bányászatban és közlekedésben foglalkoztatottak száma több mint százezerrel nőtt és jóval meghaladja az 1937/38-as év számait. Öt év alatt nemzeti jövedelmünket több mint 60%-kal akarjuk növelni.

Ezen belül a vaskohászatot, a vas-, fém- és gépgyártást, a kémiai ipart, a ruházati ipart meg akarjuk kétszerezni. Erre a célra csak magában az iparban legalább 300 000 új munkás beállítására lesz szükség. Ez egész szociális struktúránk megváltoztatását jelenti, mert az ötéves terv végén hazánk iparosodó mezőgazdasági országból egy fejlett mezőgazdasággal rendelkező ipari országgá válik.

Nem kevésbbé fontosak a tervnek a falura vonatkozó részei. Az ötéves terv 1250 községet fog bekapcsolni a villanyos-hálózatba és ezzel másfélmillió lakost fog villannyal ellátni.

Minden faluba bevezetjük a telefont. Az ötéves terv fokozni kívánja a mezőgazdaság gépesítését. A terv végén kb. 500 mezőgazdasági gépállomás és 21 000 traktor fog a falu rendelkezésére állni.

Megkezdjük a mezőgazdaságban az arató-cséplőgépek alkalmazását. A szárazság elleni harcban az ötéves terv során 200 000 holdat veszünk öntözés alá. Ennek a területnek több mint fele a száraz éghajlatú Tiszántúlra fog esni. Hatalmas erdősítési, fásítási, talajjavítási munkákat tervezünk. Azonkívül új mezőgazdasági termények bevezetését, elsősorban a gyapot termelését. Az ötéves terv hatalmas falusi lakásépítési programmal rendelkezik. 200 új tanyaközpontot akar létrehozni. Hatalmas lendülettel kívánja fejleszteni a falusi szövetkezetek mozgalmát.

Mindezek a rendszabályok azt fogják eredményezni, hogy bár az ipari munkásság életszínvonala jelentékenyen megnő, a falu élet- és kultúrszínvonala is erősen közeledni fog a városihoz.

A falu munkaerőfeleslegét, a dolgozó parasztság fiait, leányait százezrével vonjuk be az iskoláztatásba, az ipari és gépesített mezőgazdasági termelésbe. Elég rámutatni arra, hogy az állami gépüzemek az ötéves terv folyamán 50 000 új munkást követelnek, akiknek zöme természetesen a dolgozó parasztság köréből kerül ki.

A magyar demokrácia előtt álló nagy feladatok oroszlánrésze Pártunk vállaira nehezedik. A legjobb előkészület e feladatok megoldására, Pártunk megerősítésére tagságunknak az a felülvizsgálata, mely most fejeződik be.

Ennek a felülvizsgálatnak folyamán közel 1 200 000 tagunkat vesszük szemügyre. Az eddigi — nem végleges — adatok alapján körülbelül 170 000-et zártunk ki és ennél valamivel kevesebbet tagjelöltté minősítettünk vissza. Pártunk ezzel számszerűleg valamivel 1 000 000 tag alá csökken vissza, de minőségben hasonlíthatatlanul megnövekszik.

Pártunk lényegében megszabadult a soraink közé került ellenséges vagy a dolgozó osztályoktól idegen elemektől, a karrieristáktól s mindazoktól, akiket nem a meggyőződés, hanem az érdek hozott Pártunkba. Megjavult Pártunk szociális összetétele, megnőtt benne az ipari munkások, a dolgozó parasztok számaránya és súlya.

Fennállásunk óta először végeztünk el ilyen tisztító munkát. Ebből elkerülhetetlenül folyik, hogy helyenként hibák is csúsztak bele: néhol túlenyhe, néhol túlszigorú mértékkel mértek. De a maga egészében elvégeztük ezt a nehéz munkát, melyre rajtunk kívül semmiféle más pártja a magyar politikai életnek nem képes.

A tagfelülvizsgálat eredményeképpen rendkívül megnőtt Pártunk tekintélye és politikai vonzóereje.

Ezer és ezer községben és szervezetben láthatta a dolgozó nép, hogy eltávolítjuk soraink közül azokat, akik nem az ő érdekét képviselik. Megnőtt Pártunk összekovácsoltsága, színvonala, harcképessége.

A tagfelülvizsgálat nehéz feladatának jó elvégzéséért külön köszönet illeti a felülvizsgáló bizottságok tagjainak tízezreit, akik heteken, hónapokon át, erejük megfeszítésével, fáradságot és munkát nem kímélve dolgoztak s így járultak hozzá, hogy a Magyar Dolgozók Pártja most nyugodtan, megtisztultan, erőben és öntudatban megnövekedve foghat az előtte álló új feladatok megoldásához.

A munkaverseny nagy lendülete, melyről már megemlékeztem, ennek a megnövekedett erőnek egyik mutatója. A legközelebbi feladataink közé tartozik most az üzemi választások jó lefolytatása, olyan üzemi bizottságok létrehozása, melyek a dolgozók és a termelés érdekeit a szocialista építés érdekében a legjobban össze tudják egyeztetni.

A Magyar Függetlenségi Népfrontot szilárd, széles alapokra kell fektetni s úgy kiépíteni, hogy a népi demokrácia államának továbbfejlődését elősegítse és meggyorsítsa. Részletesen ki kell dolgozni az ötéves tervet, hogy hároméves tervünk megvalósítása után zökkenő nélkül, fokozott iramban dolgozhassunk tovább. Vele párhuzamosan számba kell venni a tudomány, a művészet, az irodalom, az iskola problémáit, melyekhez eddig nem nyúltunk vagy nem nyúltunk megfelelő alapossággal. De mindenekelőtt meg kell javítanunk falusi munkánkat és meg kell nyernünk a munkásparaszt szövetség megszilárdítására a középparasztságot.

Ugyanakkor fáradhatatlanul küzdenünk kell a háborús uszítók, a kardcsörtető imperialisták ellen, küzdenünk kell a békéért. Hűen és ingadozás nélkül kell támogatnunk a békének és az emberi szabadságnak azt a világfrontját, melynek élén a hatalmas Szovjetunió és bölcs vezére, Sztálin elvtárs áll.

Forró üdvözletünket küldjük a békéért és népük függetlenségéért küzdő francia és olasz kommunistáknak. Külön üzenjük a két testvérpárt vezetőinek, Thorez és Togliatti elvtársaknak, hogy folytassák bátran és elszántan a béke és hazájuk önállóságának megvédéséért a küzdelmet. Erősítse harcukat az a tudat, hogy mögöttük áll és támogatja őket az egész haladó, a háborús gyujtogatók ellen küzdő világ szolidaritása és rokonszenve.

Mi pedig itthon keményen tartjuk a békének és a szocialista építésnek ránk eső frontszakaszát. A magyar demokrácia, mely Pártunk vezetésével immár ötödik éve sorra megoldotta azokat a feladatokat, melyek elé a történelem állította, most már tapasztalatokban, tudásban, önbizalomban megnövekedve néz a jövőbe. S a magyar kommunistákkal az élén, a népi demokráciák növekvő családjában, a felszabadító Szovjetunióra támaszkodva, határozott, biztos léptekkel halad nagy célunk, a szocializmus felé.

Zárszó

Dögei elvtárs elmondta, hogy mennyire félrecsúszott végrehajtás közben a mi vonalunk. Mi nem akartuk a FÉKOSz beolvasztásával védelem nélkül hagyni a szegényparasztságot. A gyakorlatban azonban az történt, amit Dögei elvtárs úgy jellemez, hogy nem védi a szegényparasztot most senki. Tartok tőle, hogy ebben neki van igaza, nem Erdei elvtársnak. Nincs most semmi, ami a

FÉKOSz szakszervezet szerepét betöltené. Ez természetesen tarthatatlan állapot. Aki ismeri a lenini-sztálini elméletet, az tudja, hogy milyen óriási súlyt helyezett Lenin és Sztálin is a szegényparasztság külön szervezetére a falun. Ismételten felsorolták a szociális, a kulturális stb. szervezeteket, amelyeket mindet külön létre kell hozni a szegényparasztság számára. Ez nálunk a végrehajtás során valahogy elsikkadt, a FÉKOSz, mint cukor a vízben, feloldvadt a DÉFOSz-ban.

Mindjárt hozzátehetem, hogy mind a két elvtárs felszólalásában mindig csak a földmunkásról beszélt, holott a szegényparasztsághoz tartozik a parasztságnak az a része is, amely kénytelen bérmunkát vállalni, mert nem elég a földje. Nem véletlen, hogy ezt a szakszervezetet Földmunkások és Kisbirtokosok Országos Szabad Szervezetének hívták. Mert a 2, 3, 4, sőt 5 holdas paraszt — ha rossz a földje, 6—7 holdas paraszt is — gyakran elment a városba dolgozni, vagy télen a bányába vagy napszámosmunkára, mert nem tudott a földből megélni.

Ha tehát mi most úgy fogjuk reorganizálni a FÉKOSz-nak megfelelő munkástagozatot, hogy csak a földmunkásokra vesszük az irányt, az hiba lesz. Nekünk ugyanazokra kell venni az irányt, akik azelőtt a Földmunkások Országos Szövetségében és most a FÉKOSz-ban voltak.

Sokfelől hallani olyan híreket, hogy a kulák békés húrokat penget. Hát természetes, hogy békés húrokat penget. Ő is látja, hogy merre fejlődnek a viszonyok. Sztálin elvtárs egyidőben elmondta, hogy a kulák most nem olyan, mint a plakátokon szokták rajzolni: erős, vastagnyakú, agyaros és lehetőleg puska is van nála. Hanem sok bemegy a kolhozba, „segít", „tanácsokat ad", csak éppen ezekkel a tanácsokkal forgatja fel a kolhozt. Természetes, ha a kuláknak van esze, nálunk is békés húrokat penget, mert így jobban meg tudja találni a maga számításait, meg fogja tudni védeni a maga érdekeit.

Révai elvtársnak fejtegetéseivel a proletariátus diktatúrájáról és az önkritikájára, illetve kritikájára vonatkozólag egyetértek. Az osztályharc most sokkal komplikáltabb, mint a Szovjetunióban volt az első esztendőben, ahol világos volt a front: itt van a barát, ott az ellenség. Nálunk a front össze van keverve.

Apró elvtárs azt kéri, hogy a pártvezetőség adjon meg minden támogatást a diósgyőriek munkaverseny-mozgalmának. Azt hiszem, Elvtársak, ezt a pártvezetőség nevében megígérhetem. Általában

gondoskodni kell róla, hogy a proletariátus érdemeit jobban a dolgozó nép elé tárjuk.

Nemrégiben felmentem a Galyatetőre. Ebédnél mellettem ült egy mintagazda és egy vasmunkás, aki a vidéki falvak villamosítását vezeti. A mintagazda, 4 holdas zalai újgazda, boldogan sorolta fel, hogy 45-ben, 46-ban, 47-ben, 48-ban mi mindent szerzett.

Utána megkérdeztem a vezető szakmunkást: „Hát maga mit szerzett?" Erre azt mondta: „Ezt a ruhát, ami rajtam van és ezt is tavaly ősszel vettem." Láthatják Elvtársak, hogy az áldozatok milyen aránytalanul oszlottak meg a proletariátus és szövetségeseink között. Ezt nekünk az egyszerű méltányosság alapján jobban kell tudatosítani. Ez erősíti a proletariátus öntudatát és jogot ad nekünk arra, hogy a proletariátus számára nagyobb követelésekkel lépjünk fel.

Apró elvtárs a szaktudásról is beszélt. Tény, hogy mi a szaktudást egy kissé elhanyagoltuk. Tavaly az államosítás aránylag jól sikerült. A munkásigazgatókkal, munkásokból lett vállalatvezetőkkel jól el tudjuk vezetni a vállalatokat. De elfelejtjük azt, hogy a síma, zökkenésmentes átvételnél egy bizonyos nehézségi erő, inercia, a lendítőkerék továbbszaladása is szerepet játszott: magától futott tovább a gyár.

A mi munkásigazgatóink most, amikor sokkal szélesebb látókört és sokkal több technikai tudást követelünk tőlük, nem tudnak megfelelni a feladatuknak, ha nem igyekeznek éjjel-nappal a mérnökökéhez hasonló szaktudást elérni. Ha ezt nem tudják elérni, akkor hiba lesz.

Ez a mezőgazdaságra is vonatkozik. Akármilyen ezüstkalászos vagy aranykalászos gazdáink vannak, egy 500 vagy 1000 hektáros szövetkezet jó vezetéséhez feltétlenül magasabb mezőgazdasági képzettség kell. Előre meg lehet mondani, hogy legtöbbjük ilyen nagy szövetkezetet nem tud úgy elvezetni, ahogy azt a fejlődés megköveteli. A magasabb szaktudást a szövetkezeti vezetőknek is meg kell szerezni. Már most is halljuk a megszívlelendő hangokat, melyek sokallják a traktorállomások felállításának iramát, mert egy jó traktorállomás vezetőjének olyan szakmai és politikai tudással kell rendelkeznie, ami nálunk gyakran hiányzik.

A szaktudást minden vonalon fokoznunk kell, különben megtörténhet, hogy ez lesz az a szűk keresztmetszet, amely miatt általános fejlődésünk megakad.

Ami a földmunkás kollektívszerződést illeti, a legrokonszenvesebb módja a kulákság elleni harcnak, ha a földmunkások megfelelő magas életszínvonalát biztosítjuk. A Szovjetunióban is ez volt a leghatásosabb módja a kulák elleni harcnak. A kulák korlátok közé szorításának ez volt a legszimpatikusabb és legeredményesebb módja, olyan módja, amit a középparaszt is helyeselt.

Meg kell állapítani, hogy itt a szakszervezet is hibás. Az eredeti elgondolásunk, amit a DÉFOSz szabályzata is tartalmaz, az volt, hogy a DÉFOSz-on belül megmarad a munkástagozat, mint a szakszervezet tagja. És úgy látszik, ez a végrehajtás közben elsikkadt. A szakszervezet menetközben elvesztett 400 000 tagot és még csak nem is nagyon keresi. Ezt a hibát gyorsan ki kell javítani. Első eset, egészen szokatlan dolog a mi gyakorlatunkban, hogy ilyen fontos kérdésben a saját határozatunkat hanyagságból, a kérdés jelentőségének fel nem ismeréséből elhanyagoltuk.

Oczel elvtárs közlésére fel kell figyelni. Szóval 1948-ban előfordulhat, hogy a nem szívesen termelt napraforgó elosztásánál a falu 100 holdas parasztja egy szemet sem termel, de a középparasztot kényszerítik, hogy egy fél holdat napraforgóval vessen be. Azt javaslom, hogy Oczel elvtárs nézzen utána és az ügyes kuláknak az idén 2—3-szor annyit kelljen termelni, mint amennyit tavaly és az idén elmulasztott. A középparaszt előtt ez biztosan népszerű intézkedés lesz.

Jóború elvtársnő rámutat a szövetkezet vezetésében a nők növekvő szerepére. Általában azt tapasztaljuk, hogy a demokrácia erősödésének fokmérője a nők szerepének növekedése a falun. Ez volt a helyzet a Szovjetunióban is. Nagyon helyes, hogy a dülőfelelősök közé is beválasztják a nőket. Tovább kell vinni ezt a vonalat, különösen a falun, ahol a nő még jobban el volt nyomva, mint a városban és emiatt most a demokráciában sokkal aktívabb. A felszabadult nőknek ezt a külön forradalmát állítsuk be az összvonalba és mintegy pótmotorral, segítsük vele a falut a szocializmus vágányára vinni.

Non elvtársnak igaza van abban, hogy az ifjúság valóban sokkal fogékonyabb a szocializmus iránt. És ez általános jelenség. A parasztifjúság jobban megérti a középparasztság elmaradott, kultúrátlan, horizont nélküli életét is. Az ifjúság mozgékonyabb és meg is mozdult a demokrácia, a szocializmus mellett.

Elmondta Erdei elvtárs, hogy egy újgazda tíz holdjával kapcsolatban úgy beszélt magáról, mintha paradicsomban élne. Az ifjúság,

amelynek merészebb a szemhatára, nem érzi magát a paradicsomban. Az ifjúság fogékonyabb az új iránt és ezt a fogékonyságát ki kell fejleszteni.

Az is nagyon helyes, hogy végre az ifjak fordítottak egyet az eddigi politikán, ahol a jó kommunistának gyakran a legfőbb ismertetője az volt, hogy rosszul tanult vagy rossz szakmunkás volt. Most megfordították ezt, irányt vettek arra, hogy a kommunisták egyben a legjobb diákok és a legjobb szakmunkások legyenek. Semmi kétség, hogy ezen az úton hamarabb fognak eredményt elérni. A felnőtt munkások ezt már régen észrevették. Mi már 1945-ben arra vettünk irányt, hogy csak annak a kommunistának lehet tekintélye a gyárban, akinek külön, mint jó munkásnak is tekintélye van.

Erdei elvtárs felhívja a figyelmet arra, hogy olyan nehéz megyében, mint Békés vagy Csongrád, ott sikerült a középparasztot maguk mellé vonni, ahol harcoltak a kulák ellen. Ez a többi megyében is hasonlóképpen van. A mi jelentéseink azt mondják, hogy a középparasztot ott lehetett megnyerni, ahol harcoltak a kulákok ellen és ott nem lehetett megnyerni, ahol a középparasztot udvarlással próbálták becsalogatni a DÉFOSz-ba. Idéztem Lenint, hogy még a kuláknak is imponál a céltudatosság, az erő és a kemény kéz. Ez imponál a középparasztnak, aki a munkás és a tőkés közt gyakran ide-oda ingadozik. Ha látja, hogy kemények vagyunk, akkor ez egyike lesz azoknak a tényezőknek, amelyek őt a mi oldalunkra hozzák. Abban is teljesen igaza van, hogy a FÉKOSz-t, mint a DÉFOSz munkástagozatát lényegében meg kell újítani.

Amikor mi a DÉFOSz megvalósításának nekifogtunk, akkor az volt az elképzelésünk, hogy a DÉFOSz vezetőségében lényegében a volt FÉKOSz lesz a gerinc. És ez időközben elsikkadt. A középparaszt megnyerésére irányuló munka közben eltűnt ez a gondolat. És ezt most vissza kell állítani. A munkástagozat legyen a legfontosabb része a DÉFOSz-nak és ha ez lesz, akkor meg fogjuk nyerni a középparasztot. Ha nem, akkor azt fogja látni, hogy a DÉFOSz valami kásás, csontváznélküli szerv s akkor nem fogjuk tudni őt magunknak megnyerni.

Erdei elvtárs és más elvtársak is felhívták a figyelmet arra, hogy az újgazdák és a középparasztok jómódja ellensége a szövetkezésnek. A Szovjetunióban a szövetkezésnek egyik serkentője az volt, hogy a középparasztok tízévi kínlódás után rájöttek arra, hogy a régi módon nem tudnak kinőni, nem tudnak kivergődni a középparaszti nyomorú sorból. Nálunk a háborúokozta élelmiszerhiány

miatt, meg a demokrácia gondoskodásából nincs az az elnyomorodás, a középparaszt is tollasodik eddig és emiatt gyakran még nem érzi szükségét a szövetkezésnek, mert most még így is jól megy a dolga.

Nálunk még a harmadik szövetkezési formánál is mindenki megtarthat másfél holdat a szövetkezeti földön kívül. Egyre többen mutatnak rá, hogy ez helytelen, mert sok szövetkezeti tag erre a másfél holdra koncentrálja a főerejét és a szövetkezésben levő földjét és munkáját csak segédeszköznek tekinti arra, hogy meggazdagodjon.

Befejezésül: Mégegyszer ismétlem, fejlődésünk egészséges. Ezért nem féltünk tőle, hogy teljes erővel a Párt reflektorait a falusi munkánk hibáira ráirányítsuk. Rajta leszünk, hogy kijavítsuk őket és akkor megint mehetünk nagy léptekkel tovább.

(Beszéd és zárszó a MDP Központi Vezetőségének 1949 március 5—6-i ülésén.)

A MAGYAR FÜGGETLENSÉGI NÉPFRONTTAL HAZÁNK FELVIRÁGOZTATÁSÁÉRT

Az ötéves terv megvalósításának főösszetevői között a legfontosabb a demokrácia erőinek szorosabbra fogása és megfeszítése, a Magyar Függetlenségi Népfrontban, a magyar munkásosztály vezetése alatt. Ennek a tervnek még egy döntő előfeltétele van: a béke. Mint a hároméves terv és az újjáépítés eddigi eredményei mutatják: a felszabadult magyar nép számára a boldogulás minden előfeltétele megvan, ha békén, a teremtő munkának élhet. *(Nagy taps.)* A magyar népi demokrácia nemcsak azért támogat minden törekvést, mely a béke megőrzésére irányul és nemcsak azért fordul élesen szembe minden imperializmussal, mert egészséges fejlődését ez biztosítja. De azért is, mert a magyar dolgozó nép egy emberöltőn át két ízben szenvedte el a vesztes háborúnak minden súlyos következményét.

Most futnak be az idei népszámlálás első eredményei. Ezekből a számokból kiderül, hogy hazánk lakossága 115 ezerrel kevesebb most, mint az utolsó népszámláláskor volt. Ha a két világháború közti népszaporodást vesszük alapul, akkor a háború nélkül Magyarország lakosságának 9 800 000 körül kellene lenni. Ehelyett 9 201 000 a lakosság száma, azaz a háborús kiesés 600 000 főt tesz ki. Ennyi az a lélekszám, amely a legkülönbözőbb címeken a háború következtében elveszett a magyar nép számára. Ez több, mint akár Anglia, akár az Egyesült Államok háborús embervesztesége. Ez a szám annyit jelent, mintha Szeged, Debrecen, Miskolc, Pécs, Kecskemét, Hódmezővásárhely az utolsó emberig kipusztultak volna, vagy

mintha Abaúj, Bács-Bodrog, Győr, Moson, Csanád és Csongrád megye összes lakói a háború áldozataivá váltak volna. Emellett ez a hasonlat annyiban sántít, hogy a háború elsősorban a férfiak közt pusztított. Ha most 115 000 rel kevesebb a lakosság, mint 1941-ben, úgy a férfiak száma 141 000 rel lett kevesebb, 3 százalékkal csökkent nálunk a férfiak aránya és most 1000 férfira 1083 nő esik. De még ez a kép se teljes, mert nem mutatja azt a hatalmas veszteséget, amit éppen a legmunkaképesebb, a katonai szolgálatra alkalmas férfiakban okozott a háború. Az országban 300 000 a hadiárva, a hadiözvegy, a hadirokkant, a hadisegélyes. Ha még ehhez hozzávesszük a szörnyű anyagi pusztítást, amelyet a háború okozott, azt a rengeteg szenvedést, amely — túlzás nélkül mondhatjuk — hazánk minden egyes lakóját a háborúval kapcsolatban külön sujtotta, akkor nem kell sokat magyarázni ahhoz, hogy miért utasítja el minden hazáját szerető magyar ember egy harmadik szörnyű világháború hirdetőit.

Ez a békevágy a katolikus reakció elleni harcban is megmutatkozott. A dolgozó magyar nép Mindszenty elítélését nemcsak azért fogadta megértéssel és helyesléssel, mert nem kívánta vissza a Habsburgok és vele együtt a nagytőkések és nagybirtokosok uralmát. A széles tömegek azt is megértették, hogy Mindszenty egy újabb véres világháborúra — és hozzátehetjük, egy újabb elvesztett háborúra — alapította terveit Ezért helyeselték és ezért fogadták megnyugvással még a vallásos katolikus körök is a magyar demokrácia kemény és meg nem alkuvó fellépését. *(Taps.)*

Ismétlem, a magyar nép békét akar és ebből a békevágyból folyik, hogy elutasít mindent, ami egy újabb háború veszélyét idézné fel. Ezért harcol a magyar demokrácia a sovinizmus, a faji gyűlölet minden megnyilvánulása ellen és ezért tesz meg mindent arra, hogy szomszédaival a legjobb viszonyt alakítsa ki. Nem rajtunk múlott, hogy ez a viszony Jugoszlávia jelenlegi vezetőivel — akik elárulták a béke és a nemzetközi proletárszolidaritás frontját és egyre inkább átállanak az imperialisták táborába — megromlott. De tudjuk, hogy Jugoszlávia dolgozó népe kalandor vezetőinek minden csalárd árulása ellenére — velünk egy frontban áll a béke fenntartásáért folyó küzdelemben és éppen ezért előbb vagy utóbb, de visszatér a népi demokráciák békét védő, az emberi haladásért harcoló családjába. *(Hosszas, nagy taps.)*

Ugyanakkor, amikor ennyire aláhúzzuk békevágyunkat, és azt a törekvésünket, hogy a békét minden erőnkkel védeni fogjuk, rög-

tön hozzá kell tennünk, hogy nem vagyunk pacifisták. A békéért nemcsak szellemi fegyverekkel vagyunk készek harcolni, hanem gondoskodunk arról, hogy demokráciánknak erőteljes, a dolgozó népet védő hadserege legyen. *(Viharos taps.)* Ez a hadsereg a békét védi, mert a dolgozó nép hadserege. Soraiban a munkások, parasztok, a haladó értelmiség legjobb fiai fogják keményen a fegyvert. Nem támadó szándékkal, de azért, hogy a békefrontnak azt a szakaszát, amelyet a magyar nemzet őriz, minden erejükkel megóvják. Azt hiszem, mindnyájunk nevében beszélek, amikor kijelentem, hogy nem fogjuk sajnálni a fáradságot és az áldozatot, hogy ezt a hadsereget, a dolgozó nép honvédségét teljes erővel fejlesszük és erősítsük. *(Taps.)*

Ma, amikor az imperialisták bűnéből a világ újra két táborra oszlott, amikor az állig felfegyverzett kardcsörtető, világuralomra törő amerikai tőke szerte a földgömbön a háborút készíti elő, egy fegyvertelen ország valósággal csábít a provokációra és a kalandokra. És mert mi nem akarjuk, hogy hazánk imperialista kalandorok játszótere legyen, hadseregünket éppen a béke érdekében igyekszünk olyanná tenni, hogy dolgozó népünket, szövetségeseinkkel vállvetve, meg tudja védeni.

A békéért folyó harcban nem vagyunk egyedül. Mellettünk áll felszabadítónk, a hatalmas Szovjetunió, *(viharos taps és éljenzés)* velünk vannak a népi demokráciák virágzó, független államai. Ebben a táborban vannak a kínai Kommunista Párt és Mao Ce-tung vezetésével *(éljenzés, taps)* a felszabadult kínai dolgozók százmilliói, a gyarmati járom ellen küzdő népek. Mellettünk állanak a kommunista pártokkal az élükön a hatalmas francia munkásosztály, *(a küldöttek Thorezt éltetik)* az olasz dolgozók és szerte a világon mindazok a munkások, parasztok, értelmiségiek milliói, akik gyűlölik a háborút és a békét követelik.

Ezzel a békefronttal áll szemben a világuralomra törő amerikai imperializmus, mely a német fasizmus örökébe lépett. Az Egyesült Államokat a hadianyaggyárosoknak az a csoportja vezeti, amely a megelőző két világháború szörnyű vértengeréből sok dollármilliárd hasznot tudott kihalászni, az a klikk, amely már most, a békében is számlálatlan százmilliókat vág zsebre a háborús uszításból és a harmadik világháború előkészítéséből. E csoport kezében van nemcsak az amerikai sajtó, rádió, mozi, a közvélemény befolyásolásának és irányításának minden eszköze, de a Marshall-terv révén kiterjeszti befolyását a többi kapitalista államra is és gondoskodik róla,

hogy ott is a hadinyerészkedők, az amerikai tőkés csoportok érdekeinek megfelelően írjon a sajtó, szóljon a rádió.

Az Amerikai Egyesült Államok ebben az évben majdnem 15 milliárd dollárt költ fegyverkezésre. Ennek az összegnek zömét a hadiipar kapja. A hadiszállítás a kapitalistáknak a legjövedelmezőbb és a legkevesebb kockázattal járó üzlet: a gyártáson kívül a tőkésnek csak a haszon bezsebelésével kell törődnie.

De az amerikai muníciógyárosoknak mindez nem elég. A könnyű profit arra hajszolja őket, hogy szerte a világon szítsák a háborús gyűlöletet, mert így több hadianyagot tudnak eladni. A mi nagy tanítónk, Marx 80 évvel ezelőtt hirdette, hogy nincs az a bűn, amelyet a tőkés megfelelő haszon érdekében el ne követne; az amerikai muníciógyárosok ezt most újra szemléltetően igazolják.

A világuralomratörés egyik eszköze a Marshall-terv, mely gyarmattá akarja süllyeszteni az általa „segélyezett" országokat és amerikai ágyútöltelékké változtatja azok lakóit. Kezdetben a segély ürügyével gazdasági függőségbe hozzák ezeket az országokat és utána belekényszerítik őket az Atlanti-paktum és hasonló szerződések révén az amerikai világuralmi tervekbe. Ezért érthető az a vontatottság, mellyel az Atlanti-paktum létrejön. A Marshall-terv „áldásaiban" részesedő országok dolgozó népe elkeseredetten küzd ellenük és hogy a reakció hangulata sem virágos ezekben az országokban, arra elég idézni Paul Reynaud-t, a volt francia miniszterelnököt, aki a parlamentben a következőket mondotta: „A Marshall-terv 19 országa hasonlít 19 vízbefúlóhoz, aki mind a másik hátán át remél a szárazra jutni." Az amerikai sajtó, amikor nem Európa felé szórja a propagandát, nem titkolja, hogy miről van szó. A „United States News" folyóirat december 31-i számában a következőket olvasom:

> „A kapitalista Európa beteg, mint ahogy beteg volt jóval a háború előtt is. A Marshall-terv éppen csak egy kis adrenalint fecskendez bele, hogy egy kevés ideig még életben tartsa. Ahhoz, hogy újra egészséges legyen, talán két vagy három Marshall-terv is elkelne, de minden alkalommal kétszerannyi pénzzel, mint amit az elsőbe fektettünk és még akkor is nagyon kétséges, hogy a beteg életben marad-e."

Az ellenség táborában ilyen a hangulat. És ezt a hangulatot nem enyhíti a közelgő gazdasági válság, melynek előfutárjaként az Egyesült Államokban február folyamán 700 000-rel nőtt a munka-

nélküliek száma. A dolgozó tömegek békét követelnek, nem háborút, és megegyezést a béke legfőbb őrével, a Szovjetunióval. *(Nagy taps.)* Az imperialisták támadó, agresszív politikája eleve elutasít minden olyan lépést, melynek célja a béke. Ezért igyekeznek kikerülni, elhárítani minden megegyezést és együttműködést a béke hatalmas őrével, a nagy Szovjetunióval és a világ demokratikus erőivel. Amint a Szovjetunió bölcs vezére, Sztálin mondotta:

„Nem megegyezésre és együttműködésre van szükségük, hanem együttműködést és megegyezést hirdető szólamokra, hogy meghiúsítsák a megegyezést... A háborús gyújtogatók, akik új háborút akarnak kirobbantani, mindennél jobban félnek a Szovjetunióval való megegyezéstől és együttműködéstől, mert a megegyezés politikája aláássa a háborús gyujtogatók pozicióját és hatástalanná teszi ez urak támadó politikáját."

A béke hívei világszerte támadásba mentek át a háborús gyujtogatókkal szemben. A demokrácia világszerte növekvő erői mindent megtesznek a béke megvédésére. De óriási hiba volna, ha saját növekvő erejük és igazuk tudatában lekicsinyelnék azt a veszélyt, melyet a mindenre elszánt háborús uszítók jelentenek. Ezért szorosabbra kell fogni nemzetközileg és az egyes országokon belül a demokrácia erőit, mozgósítani kell világszerte a béke híveit és ezzel kell megértetni az imperialista reakcióval, hogy minden szándéka hajótörést szenved a béke katonáinak elszántságán és megingathatatlan frontján.

A mi feladatunk, a magyar demokrácia feladata, hogy a maga szakaszán biztosan és megingathatatlanul álljon, hogy az ellenség megértse, hogy a mi országunk nem rés a béke frontján, hanem erős bástya. *(Viharos taps.)* Ezért kell külön aláhúznunk a magyar dolgozó nép egységes békeakaratát és azt, hogy ezen az egységen senki nem fog rést ütni.

A mi békeszándékunk és békevágyunk mögött ott áll a két vesztett háború szörnyű szenvedése és sok sajgó sebe. De a magyar dolgozó nép szilárd elhatározásának, hogy békéjét, függetlenségét és fejlődését minden áldozat árán megvédi, van még egy külön, évszázadokra visszanyúló történelmi forrása. A magyar nép szinte minden évszázadban elvesztett egy szabadságharcot. Elveszett a Rákóczi-felkelés, melynek zászlajára „pro libertate", a „szabadságért" jelszó volt írva. Elveszett az 1848—49-es szabadságharc. Leverték az 1919-es forradalmat is. Mindezeket a vereségeket főleg idegen, reak-

ciós erők okozták, amelyek a magyar nép belső ellenségeinek külföldről jöttek segítségére. Nem elsősorban a saját belső gyengéi, hanem a nemzetközi erőviszonyok kedvezőtlen alakulása verte le három évszázadon át a magyar szabadságharcokat. Minden magyar szabadságharc elbukása messze visszavetette a magyar népet fejlődésében és boldogulásában. Először fordul elő a modern történelmünk folyamán, hogy a magyar dolgozó nép végre hozzájutott a régvárt szabadsághoz. Végre önállóan, független állami életet élve, szabadon szentelheti erőit annak a feladatnak, hogy pótolja elmaradottságát és felsorakoztassa hazáját a haladó népek élvonalába. Évszázadok óta először rendelkezhet szabadon a gazdaságával, munkaerejével, kultúrájával és évszázadok óta először fordul elő, hogy felemelkedését nem gátolják, hanem támogatják a szomszédok, elősegíti a nemzetközi helyzet. A magyar nép harca önállóságáért, gazdasági és kulturális újjászületéséért, mint történelme legfényesebb napjaiban, újra egybeesik az egész haladó emberiség küzdelmével. A magyar dolgozó nép végre tagja lehet a szabad nemzetek nagy szövetségének. Mi élni akarunk ezzel a történelmi lehetőséggel, mely évszázadok óta először nyílott meg a magyar nemzet előtt. Mi tudatában vagyunk ennek a történelmi lehetőségnek és el vagyunk szánva arra, hogy nem fogjuk elszalasztani. Ellenkezőleg. Minden erőnkkel, minden idegszálunkkal megragadjuk. Tudatosítjuk dolgozó népünk előtt és mozgósítjuk hazánk minden fiát arra, hogy ezzel az új történelmi lehetőséggel teljes erejével élni is tudjon. *(Viharos, hosszú taps.)*

Más nemzeteknek voltak a multban sikerült forradalmai és szabadságharcai. A magyar nemzet először élvezi a történelme folyamán huzamosabb ideje a szabadság ízét Ez az íz tetszik neki és nem kíván leszokni róla. Ez nyujt külön, friss erőt a magyar népi demokráciának és a Magyar Dolgozók Pártjának, a magyar kommunistáknak. Minket nemcsak nemzetünk jelene, de multja és jövője kötelez arra, hogy ezt a történelmi alkalmat minden lehetőségével együtt dolgozó népünk javára és boldogulására megragadjuk. És ezzel kapcsolatban innen, a Magyar Függetlenségi Népfront Országos Kongresszusáról mondok újra köszönetet felszabadítónknak, a hatalmas Szovjetuniónak és bölcs vezérének, a magyarság nagy barátjának, Sztálinnak, akik annyi évszázad után végre leverték kezünkről a bilincset és megnyitották előttünk a szabadság, az újjászületés útját. *(Viharos éljenzés, a küldöttek felállva éltetik Sztálin elvtársat.)*

A Magyar Függetlenségi Népfront tudatában van ennek a történelmi lehetőségnek. Tudja, hogy amiért hiába küzdöttek Rákóczi kurucai, Kossuth honvédei, az 1919-es forradalom vöröskatonái, azoknak a céloknak az elérését most a történelem lehetővé tette. Ez nyujt külön céltudatosságot és összetartást a Függetlenségi Népfrontnak. És ez teszi lehetővé, hogy végre egy frontban tömörüljön minden magyar hazafi, aki hazáját valóban szereti és szabaddá, boldoggá és függetlenné akarja tenni. A magyar dolgozó nép minden fia egy emberként álljon zászlónk alá és tömör sorokban, megingathatatlanul kövessen bennünket a népi demokrácia útján, újabb sikerek, újabb győzelmek felé! *(Szűnni nem akaró taps, éljenzés.)*

(Részlet a Magyar Függetlenségi Népfront Országos Kongresszusán, 1949 március 15-én tartott beszámolóból.)

PÁRTUNK A DOLGOZÓ NÉP ÉLÉN

Kedves Elvtársak!

Beszámolóm a május 15-i választási győzelemmel és a vele kapcsolatos problémákkal foglalkozik. A választásról azt mondotta a párizsi rádió, hogy temetési menetben vonult fel a lakosság az urnákhoz és lényegében hasonlóképpen írt róla a reakciós kapitalista sajtó. Ebben az esetben nyugodtan elmondhatjuk: a kutya ugat, a karaván halad. A májusi választás a magyar demokráciának és benne Pártunknak egyik legfényesebb győzelme volt, amelyet felszabadulásunk óta kivívott.

Győzelmünk külpolitikai összetevői közt az első helyen kell megemlítenem a Szovjetuniót, amelynek a háborúutáni gazdasági újjáépítésben elért hatalmas eredményei csak úgy, mint következetes békepolitikája, nagymértékben hozzájárultak ahhoz, hogy a magyar dolgozó tömegek a Népfront és Pártunk felé fordultak. Minél jobban elmélyülnek a magyar demokrácia gyökerei, annál inkább tudatosodik a széles tömegekben az összefüggés a Szovjetunió sikerei és a mi eredményeink között. A Szovjetunió minden sikere egyszersmind a mienk is és ez megmutatkozott most a választások alkalmával.

A kínai kommunisták felszabadító harcának nagyszerű eredményei, amelyek éppen a választást megelőző hetekben bontakoztak ki s amelyekből az ingadozók is megérthették, hogy a békefront és az emberi haladás hívei világszerte erősödnek — szintén jelentékeny mértékben hozzájárultak győzelmünkhöz.

A választási siker belső összetevői között elsőnek eddigi politikai eredményeinket kell említenem, a munkásosztály vezette dolgozó nép győzelmét, a reakció vereségét s azt, hogy az erőviszonyok e gyökeres megváltoztatása lassan, de biztosan átment a dolgozó nép tudatába. Ez nemcsak azt jelentette, hogy a választások megszilárdították a munkás-paraszt szövetséget és Pártunk vezetőszerepét, hanem azt is, hogy a munkás-paraszt szövetségen belül megszilárdult a munkásosztály vezetése. Most már a széles dolgozó tömegek előtt nem szorulnak magyarázatra az ipari munkásság elévülhetetlen érdemei, amelyekkel a felszabadulás óta eltelt időben száz és száz alkalommal beigazolta, hogy Pártunkkal az élén kiérdemli a vezetést. Ebből a szempontból a választás még külön az ipari munkásságnak és Pártunknak nagy győzelme és újabb tényezője népi demokráciánk megerősödésének. A munkásosztály vezetőszerepének megerősödésével együtt erősödött a rendszer tartósságába vetett hit, a biztonságérzet, a nyugodt, békés termelés és javulás állandóan felfelé menő vonalának tudata.

E politikai eredmények gyümölcse a munkás-paraszt szövetség megerősödése volt. Megerősítette ezt a szövetséget az a helyes politika, amelyet a dolgozó parasztság megnyeréséért a felszabadulás óta folytattunk. Pártvezetőségünk éppen a választások előtti hónapokban vetette fel külön a középparasztság megnyerésére irányuló politikánk kérdéseit. Rámutattunk azokra a gyakorlati pártmunkánkban mutatkozó hibákra, amelyek egyrészt taszították tőlünk a középparasztságot a kulákság felé, másrészt a kulákságnak mint osztálynak a korlátozása helyett a kulákság megszüntetésének vonalára csúsztak le.

Központi Vezetőségünk következetesen alkalmazta azt a leninisztálini jelszót, hogy támaszkodjunk a szegényparasztságra, egyezzünk meg a középparasztal és egy pillanatra se szüntessük meg a harcot a kulák ellen. A dolgozó parasztság zöme megértette ezt a helyes politikát és e megértés eredménye aztán mutatkozott a szavazásnál is. Mutatkozott az a mindenki számára látható tény is, hogy az államhatalom minden ágába bevonultak a dolgozók. Hozzájárult a nők egyenjogúságának minden téren történő megvalósulása. Hozzájárultak természetesen gazdasági erősödésünk, hároméves tervünk végrehajtásának sikere, ötéves tervünk imponáló arányai. Végül külpolitikai eredményeink, köztük a békéért vívott következetes harcunk.

Külön hozzájárult ehhez az eredményhez az a tagfelülvizsgálat, amellyel Pártunk eltávolította a közénk nem való elemek jelentékeny részét és ezzel erőben, tekintélyben és tettrekészségben megnövekedve, fokozott vonzóerővel folytathatta munkáját. Kétségkívül az összetevők közé tartozik az egyház palástja mögött megbúvó reakció elleni sikeres harc. Mindszenty példájából mindenki megérthette, hogy a demokrácia vívmányait, a földreformot, a Köztársaság intézményeit minden ellenséggel szemben megvédjük. Az a nagy lárma, amelyet Mindszenty érdekében a nemzetközi reakció csapott, az a kudarc, amely az Egyesült Államokat érte, amikor ezt a kérdést az Egyesült Nemzetek Szervezete elé vitte, még jobban aláhúzták demokráciánk igazát, magabiztosságát és szilárdságát. A honi reakció nagy reménysége omlott össze, amikor látta, hogy a magyar demokrácia e kérdésben egy hajszálnyit sem engedett.

A választás döntő győzelme tehát főleg sok kis siker mennyiségének minőséggé alakulásából keletkezett. A sok kicsi újra sokra ment és eredményeképpen ugrásszerűen megnőtt Pártunknak, de az egész demokráciának ereje is. Ennek a növekedésnek a választáson sok példáját láttuk. Számunkra legfontosabb az a természetes és önkéntes elismerés, amellyel nemcsak szövetségeseink, a többi politikai párt, hanem az egész dolgozó nép Pártunk vezetését elfogadta. Egy-két jelentéktelen esettől eltekintve, nem volt olyan község vagy város, ahol ezt a vezetést bárki is megpróbálta volna elvitatni.

A demokrácia befolyásának elmélyülését és kiszélesítését legjobban a parasztoknál és a nőknél lehetett tapasztalni. Szerte az országban látható volt, hogy a háziagitációk és a kisgyűlések régente annyira megszokott panasznap-jellege ezútlal gyorsan elmúlt. A tanyai parasztokat szinte egyformán érdekelte a traktorállomás és a mohácsi acélmű kérdése.

Kiszélesült a látóhatáruk, meglátták és megértették az összefüggést egyéni sorsuk javulása és a nemzet felemelkedése között. Hasonlót lehetett tapasztalni a nőknél a városban és a falun egyaránt, a béke és a demokratikus honvédség kérdésével kapcsolatban.

A nők nagyon jól megértették, hogy a béke védelme nem valami tétlen pacifizmus, hanem aktív, cselekvőleges védelem, amelynek egyik fontos tényezője a jó hadsereg. Ugyanezt tapasztalhattuk a Szovjetunióval kapcsolatban. Csak most, amikor a

dolgozó nép zöme világosan látja a politikai összefüggéseket, mélyül el igazán és válik forróvá a szeretet és a hála érzése a Szovjetunió felé, amelynek felszabadító harca és segítő karja nélkül mi is csak ott tartanánk, ahol az imperialisták igájában nyögő francia vagy olasz nép.

Megmutatkozott a demokrácia eredményeinek elismerése és helyeslése az értelmiségnél is, amelynek jelentékeny része azért is tanúsított tartózkodó magatartást a demokráciával szemben, mert azt hitte, hogy a szocializmus visszaesést jelent a kapitalizmussal szemben, az intelligencia megbecsülésének és munkalehetőségének csökkenését jelenti. Az elmúlt két esztendő meggyőzte őket az ellenkezőjéről. Száz és száz tényből állapíthatjuk meg nemcsak azt, hogy a szocializmust építő magyar népi demokrácia hasonlíthatatlanul jobban becsüli meg az értelmiségi munkát, mint a kizsákmányoló kapitalizmus, hanem azt is, hogy soha számukra olyan teremtő lehetőségek azelőtt meg nem nyíltak, mint amilyet ötéves tervünk és egész szocialista perspektívánk nyujt nekik. Ezért csatlakozott hozzánk ezen a választáson az értelmiség.

Végül megnyilatkozott a demokrácia győzelme a lelkészkedő papság magatartásában, amely püspökeinek ellenséges vagy legjobb esetben várakozó magatartásával szemben, követve a dolgozó nép állásfoglalását és saját meggyőződését, csatlakozott a népi demokráciához. A külföldi imperialisták azt próbálják utólag megmagyarázni, hogy választási sikereinket a püspöki kar vontatott és nem is egyértelmű állásfoglalása döntötte volna el.

Az igazság ennek éppen az ellenkezője. A püspököket állásfoglalásra bírta az a gátszakadás, amelyet alsópapjaink egy részénél és hozzátehetjük: az egész dolgozó népnél az ő régi álláspontjukkal szemben kénytelenek voltak tapasztalni. A demokrácia sikerét külön aláhúzta még az a tehetetlenség és tanácstalanság, amely a reakciót itthon és a külföldön e választásokkal kapcsolatban jellemezte. Annyira mellettünk volt ezekben a napokban a dolgozó nép, hogy győzelmünk elé ellenségeink a szó szoros értelmében semmi komoly akadályt nem tudtak gördíteni.

Április elején, amikor mi a választások részleteit kidolgoztuk, még nem láttuk ennyire világosan a helyzetet. Ennek megfelelően becsléseink óvatosak voltak. Mint a megelőző választásoknál, most is minden megyei és nagyvárosi titkárunkat felszólítottuk, hogy közöljék az előre várható eredményeket. Valamennyi előzetes becslés valamelyest a tényleges eredmény mögött maradt. Azt hittük,

hogy ezúttal kevesebben fognak szavazni, mert az egységes lista következtében elmarad a pártok harca, a szenvedélyek felszítása és ez a szavazók számának csökkenéséhez vezethet. Számoltunk azzal is, hogy az ellenség a választás jelentőségének kisebbítésére kiadja a szavazástól való tartózkodás jelszavát. Ezért első gondunk az volt, hogy mozgósítsunk a választáson való részvétel mellett. Közvetlenül a választások előtt azonban világossá vált, hogy az egységes lista hatására az érdeklődés az elmúlt két választással szemben rendkívül megnövekedett és a választójegyzékből kimaradtak valósággal törték magukat, hogy rákerüljenek a listákra.

A május elsejei felvonulások már világossá tették számunkra azt a nagy fordulatot, amely 1947 óta a dolgozó tömegekben történt. És május 14-én, a választások előestéjén rádióbeszédemben már száz jel alapján megállapíthattam, hogy ezt az ütközetet fényesen meg fogjuk nyerni.

A győzelemhez a Párt és a demokrácia már említett általános gazdasági és politikai eredményein kívül elsősorban hozzájárult népnevelőink jó munkája. 250 000 népnevelőt mozgósítottunk, akik rövid, de jól előkészített iskolázás után fogtak munkához. Azt a szándékunkat, hogy minden szavazót legalább kétszer felkeressünk, lényegében meg tudtuk valósítani. Pártunk népnevelőinek megnőtt politikai tudását dícséri a lelkes, ötletes, színes, gyakran humoros és eredeti agitációs munka. Először állapíthatjuk meg, hogy végre népnevelőink a demokrácia eredményeit és agitációs módszereinket alkalmazni tudták a tanya, a falu, a község, a járás viszonyaira és ezzel természetesen ugrásszerűen emelték meggyőző erejüket.

Ezek a népnevelők a választási kampány során mutatkozó és számunkra kedvező nemzetközi eseményeket, mint amilyen a kínai Kommunista Párt győzelme, vagy a Szovjetunió békepolitikájának hatalmas sikere a berlini kérdésben, jól be tudták építeni agitációjukba. Felhasználták ezeket munkájuk elmélyítésére és sikeresebbé tételére, csakúgy mint a jókor jövő májusi országos esőt.

A népnevelők munkájának sikeréhez sokban hozzájárult az, hogy meg tudták szervezni eredményeik ellenőrzését és a hibák kijavítását. Tudjuk, hogy a legtöbb gyárban reggel 7 óra előtt a népnevelők megtárgyalták az előző nap tapasztalatait és annak alapján javítottak munkájukon. Ugyanezt tették száz és száz községben és járásban s ezzel menetközben ki tudták javítani a hibákat és ered-

ményesebbé tették az agitációt. A Budapestről lemenő népnevelők pompásan együttműködtek a vidékiekkel.

Ezúttal sikerült a Népfront többi pártjának helyi erőit is bevonni a választási munkába, anélkül, hogy ezzel Pártunk vezető szerepe elhomályosult volna. Minden oldalról halljuk, hogy például a pártonkívüli népnevelők bevonása a munkába, felvételük az előkészítő iskolákba, rendkívül jó eredményt adott. Ezek a pártonkívüliek úgy érezték, hogy külön bizalmat helyeznek beléjük és lelkesen igyekeztek ennek a bizalomnak megfelelni. Amikor a falvakban kiderült, hogy egy-egy kisgyűlés túlságosan népes volt, a népnevelők több helyen csakis Pártunk tagjainál tartottak kisgyűlést. Csakhamar rátértek azonban arra, hogy a pártonkívüliek udvarán jöttek össze, ami nagyon jó eredményeket hozott. 80 000 ilyen kisgyűlést tartottunk. Ezeken és az egyéni agitációkban a szó szoros értelmében a magyar dolgozó nép minden problémájára válaszoltunk. Akit valami kétség gyötört, vagy valami kifogása volt, azt nyugodtan elmondotta és megkapta rá a megnyugtató választ.

Május 14-i rádióbeszédemben már rámutattam arra, hogy: „A választási harc ezúttal hatalmas politikai véleménycsere volt, valóságos demokratikus iskola." Eddigi agitációnkat főleg az jellemezte, hogy elsősorban mi beszéltünk a tömegekhez. Ennek a választási kampánynak az volt a jellegzetessége, hogy a szó szoros értelmében eszmecserét folytattunk a dolgozó milliókkal.

Először közelítettük meg azt az agitációs módszert, amely annyira jellemző nagy testvérpártunk, a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártjának tömegmunkájára. Kétségtelen, hogy választási sikerünk nem utolsósorban ennek is köszönhető.

Megjavult a választásokkal kapcsolatban a megyebizottságok, a járási bizottságok és a falusi pártszervezetek egymáshoz való viszonya. El lehet mondani, hogy Pártunk munkája során először hatolt be a legeldugottabb tanyára is. És rátért olyan területekre, amelyeket eddig teljesen elhanyagoltunk, mint például a vonatagitáció. Nagyjában és egészében jó volt az erők elosztása is. A népnevelőket elsősorban oda küldték, ahol ismerősek voltak és ez még fokozta eredményeiket.

A demonstratív nagygyűléseket jól kapcsoltuk össze a kisgyűlésekkel. A május elsejét, amelynél tartottunk attól, hogy elvtársaink nem mindenütt tudják jól beleilleszteni a választás felfelé ívelő vonalába, szinte kivétel nélkül úgy tartották meg, hogy nem zavarta, hanem elősegítette a lendületet. 1945-ben megtörtént, hogy

Pártunk helyenkint éppen a választások előtti napokban kifulladt. Ilyen jelenségeket még 1947-ben is tapasztaltunk. Ezúttal azonban nem mutatkozott fáradtság és munkánk lendülete a választás napján érte el csúcspontját.

Külön óhajtok kiemelni néhány új tényezőt. Az első: a demokratikus honvédség jó szereplése a választásokon. Már szóltam arról, hogy a honvédség és a béke kérdésének összekapcsolása különösen a nők politikai fejlődésének egyik mutatója. A honvédség népszerűségének egyik titka az az óriási ellentét, amely Horthy hadserege és a nép között régente megvolt. Ma viszont a honvédség és különösen a népből való tisztikar, éppen a multtal szembeállítva, a legegyszerűbb ember számára is szinte kézzelfogható vá teszi a beállott változásokat. Az, hogy a honvédség ilyen jól szerepelt a választásokon, egyszersmind mutatja, hogy a hadseregben jó politikai munka folyik.

A Magyar Nők Demokratikus Szövetsége is sokban hozzájárult a választások sikeréhez. A felszabadult nők megnövekedett aktivitását az MNDSz jó munkája is mutatta.

Az MNDSz, mint a választások mutatták, városban és falun egyaránt mindinkább a dolgozó nők szervezetévé válik. Ennek megfelelően most gondoskodni kell arról, hogy az elmúlt gyakorlattal szemben a vezetés most már mindenütt a dolgozó nők kezébe menjen át.

A SzIT működése is mutatta azt a fejlődést, amelyen ifjúságunk az utolsó két esztendőben keresztülment.

A SzIT jó választási munkájának eredménye, hogy az EPOSz-t országszerte sikerült talpraállítani és megerősíteni. Jellemző tünete volt a választásnak a dolgozó kispolgárok aktivitása. Aki azt hitte, hogy a szocializmus építése a kispolgári réteget egyszerűen ellenzékbe kergeti, az most a választásokkal kapcsolatban tapasztalhatta, hogy sikereink kisugárzásának hatása alól ez a réteg sem vonhatta ki magát. A kispolgárság érzi, hogy az egész dolgozó nép felemelkedéséből ő sem marad ki és megfelelő átalakulással, de be tud illeszkedni a népi demokrácia gazdasági rendszerébe. Meg kell emlékezni a pedagógusok munkájáról, akiknek legnagyobb része most már lelkesen csatlakozott demokráciánkhoz és ennek a csatlakozásnak eredménye mutatkozott ifjúságunk, a pompásan fejlődő Úttörő-mozgalom lelkes választási szereplésében.

Új szín volt ezúttal az Állami Mezőgazdasági Gépállomások dolgozóinak választási részvétele. Bár e téren még a kezdet kez-

detén vagyunk, meg lehet állapítani, hogy a gépállomások nemcsak a hozzájuk fűzött gazdasági, hanem a politikai várakozásoknak is megfelelnek.

Fennállásuk rövid ideje alatt megszerette őket a falu dolgozó népe, megértik, hogy ők a jobb jövő hordozói a falun. A gépállomások dolgozói viszont érzik és megértik a rájuk háruló feladatok fontosságát és ez a felismerés önbizalmat, felelősségérzetet, de egyszersmind lendületet is ad munkájuknak.

Végül beszélnem kell a falusi katolikus papságról is. Általános tapasztalat, hogy a protestáns papok zöme rendesen, sok helyen lelkesedéssel támogatta a Népfront választási harcát. De amikor népnevelőink először kopogtatták végig a választással kapcsolatban a falusi paplakokat, sokak meglepetésére kiderült, hogy a katolikus lelkészkedő papság között is szép számmal vannak olyanok, akik a falu népével együtt, megértik és megbecsülik a népi demokrácia eredményeit. Akik nemcsak magánbeszélgetésekben, hanem nyilvánosan is hajlandók voltak kiállani a népi demokrácia mellett s akiknek ez a fellépése kétségkívül hatott a püspöki karra is. Ott, ahol a katolikus lelkészek a Népfront mellett foglaltak állást, ezzel természetesen elősegítették a választás ügyét.

Mikor ennyi jót és pozitívet állapítunk meg a választási munkáról, ugyanakkor természetesen rá kell mutatnunk azokra a hibákra, amelyeket tapasztaltunk. Helyenkint a választási munkát túlorganizálták. Egy-egy választót annyian kerestek fel, hogy az már-már zaklatásnak volt mondható. A lelkesedésből fakadó túlzás eredményeképpen nem egyszer egymást agitálták meg az elvtársak. Viszont néhol mechanikusan végezték a munkát és ha a választó abból a célból, hogy megszabaduljon, azt mondta, hogy a Népfrontra szavaz, akkor ezt már készpénznek vették.

Feltűnő volt, hogy ezen a választáson a szakszervezetek munkája nem volt annyira látható, mint mondjuk az MNDSz-é, vagy a SzIT-é. A DÉFOSz pedig messze elmaradt a hozzáfűzött várakozásoktól. Különösen érezhető volt, hogy a munkástagozat, a mi erősségünk a falun, mennyire nincs még a DÉFOSz-ban kiépítve.

Gyakran volt tapasztalható, hogy a Párt és a közigazgatás a falvakban még összefolyik, hogy a pártutasítások a jegyzőn és nem a falusi titkáron keresztül jutnak el a tagokhoz, hogy jobb híján a községháza a párthelyiség és gyülekezőhely. Itt-ott találkoztunk a kiskirályok újabb feltűnésével is,

A választási munkában az is kiderült, hogy alapszerveink a városban és a falun egyaránt túl nagyok. Többszáz főből álló alapszervnél rendkívül nehéz az egyes párttag bevonása a munkába. Megnehezül a közvetlen érintkezés az egyes tag és a vezetőség között. Megnehezül az új káderek felismerése és kiemelésének lehetősége. A választás egyik tanulsága, hogy alapszerveinket sürgősen decentralizálni kell, számbelileg kisebb alapszervekre kell felbontani. Ezt természetesen csak gondos előkészítés után hajtjuk majd végre. A választások tapasztalatai felhívják figyelmünket arra, hogy Pártunk gyengéje még falusi titkáraink egyrészének fejletlensége. A megyebizottságok és járási bizottságok egymásközti érintkezésének, munkamegosztásának hibái és hiányai szintén napvilágra kerültek. A választási harc megmutatta, hogy hol jók és hol gyengék kádereink. A választási küzdelem egyébként megdöntötte azt a legendát is, hogy a paraszt tavasszal nem hajlandó pártmunkát végezni és nem is tanul. Ez a választás az ellenkezőjét bizonyította.

Végül külön kívánok szólni néhány olyan eredményről, mely messze alatta marad az országosnak s melynek kivizsgálása Szervezési Osztályunk és helyi szervezeteink egyik legsürgősebb feladata. A legrosszabb eredmény a városok közül Kiskőrösön volt, ahol 39%-a a választóknak a Népfront ellen szavazott. Nagykőrösön is 21% szavazott a Népfront ellen. Elvtársaink ezt az ottani kulákság nagy erejével magyarázzák.

Mezőkövesden 28%-a a választóknak a Népfront ellen szavazott. Az elvtársak azzal védekeznek, hogy Mezőkövesd nagy papi fészek és azonkívül erős a munkanélküliség is. Feltűnő, hogy Békés városában 21%, Orosházán 15% szavazott ellenünk. Elvtársaink itt is elsősorban az éles osztályharcra és a kulákbefolyásra hivatkoznak. A járások közül legrosszabb a vecsési járás, ahol az egész járás szavazataiból 29% esett a Népfront ellen. Itt is elsősorban a kulákbefolyásról hallunk. Néhol, egy-egy faluban feltűnően rossz az eredmény, például Tardon — ahol pedig erős kommunista szervezet volt és sok földet osztottak ki — 64% szavazott ellenünk. Sajóládon — Borsod megyében — csak 48%-ot kapott a Népfront.

Jellemző, hogy ilyen feltűnő esetek a már említett Békés megyén kívül Borsodban, Nógrádban és Szolnokban is előfordultak.

Előre meg lehet mondani, hogy az ilyen feltűnő esetek mögött a tárgyi okok mellett pártszervezeteink rossz munkája, vagy valamely általunk eddig nem ismert hibája is rejtezik. Ezért, ismétlem, sürgősen ki kell azokat vizsgálni és meg kell javítani az ilyen

helyeken a pártmunkát, illetve gondoskodni kell arról, hogy megszűnjenek azok az okok, amelyek rossz eredményekre vezetnek.

Ezek a kétségkívül meglevő hibák azonban nem vonnak le abból a megállapításból, hogy a választás Pártunknak és népi demokráciánknak elsöprő győzelme volt. Ennek a győzelemnek eredményeképpen most vonul be először a magyar országgyűlésbe a dolgozó nép erejének és jelentőségének megfelelő képviselet. Az új országgyűlés 402 képviselőt számlál. Amikor mi — a választások előkészületeképpen — felemeltük az egy képviselőre jutó szavazatok számát 14 000-ről 16 000-re, azt reméltük, hogy ezzel csökkenni fog a képviselők száma. Minthogy azonban sokkal több szavazó vett részt a választásokon, ez a csökkenés csak lényegtelen, ellenben nagyon lényeges az új országgyűlés szociális összetétele.

A 402 képviselő közül 176 munkás, 115 paraszt, a többi értelmiségi, kisiparos, kiskereskedő és egyéb. A munkások aránya tehát majdnem 44 százalék, a parasztoké kis híján 29 százalék. Együttvéve: a munkások és parasztok száma 73 százalék az új országgyűlésben. A nők száma 71, kereken 18 százalék. A nők száma tehát az elmúlt országgyűléssel szemben szinte megnégyszereződött és mutatja, hogy a nők egyenjogúsítása ezen a téren is folyik. A nők közül 41 munkásnő és 21 parasztasszony vagy parasztleány. A nők között tehát a munkások és parasztok aránya még jobb mint a férfiaknál és azt mutatja, hogy az egyenjogúsítás különösen a dolgozó nőket érinti. Végül meg kell emlékezni az új országgyűlés korszerinti összetételéről. Az országgyűlésnek pontosan a fele 20 és 40 év közötti, szóval a fiatalabb évjáratokhoz tartozik; köztük 55 képviselő 30 évnél fiatalabb. Egyetlen országgyűlésen még ennyi dolgozó fiatal nem volt képviselve.

Összefoglalva: az országgyűlés számszerűen is visszatükrözi a munkások és parasztok szövetségét és a munkásság vezetőszerepét. Visszatükrözi a nők és az ifjak növekvő jelentőségét a demokráciában. Ebből a szempontból sokkal inkább népképviselet, mint a megelőző két országgyűlés, nem is szólva a régi horthysta országgyűlésről, vagy mondjuk az olyan „demokratikus" voltára büszke képviseletről, mint amilyen az amerikai szenátus, ahol tudvalevőleg egyetlen egy ipari munkás, vagy dolgozó paraszt nem található.

Mi a teendő most, a választási győzelem után? A legsürgősebb tennivalónk, hogy fellépjünk minden olyan áramlattal szemben, amely a győzelem hatása alatt azt hiszi, hogy most már pihenni lehet a babérokon, hogy most már minden biztosítva van és engedni

lehet az eddigi munkatempóból. Az ilyen felfogással szemben teljes erővel fel kell lépni, mert ha ez elterjed, az a veszély fenyeget, hogy eredményeink nagyrésze elsikkad. Éppen a győzelem és vele kapcsolatban a fokozott felelősség kötelez bennünket arra, hogy az eredményt rögzítsük meg, szervezetileg szilárdítsuk meg és fejlesszük tovább.

Vonatkozik ez elsősorban a középparasztságra. Most, a választások fényében mutatkozik meg csak világosan, hogy helyes és időszerű volt a középparasztság kérdését az idén tavasszal napirendre tűzni. Helyes volt elméletben és gyakorlatban leszögezni irányukban politikánkat. Helyes volt egy sor intézkedés, amely kézzelfogható tettekben mutatta meg nekik, hogy a szegényparasztság mellett őket tekintjük a falun szövetségeseinknek és megvédjük a kulákok, a falu kapitalista elemeinek kizsákmányolásával szemben. A választás ezt a jó munkát nyugtázta.

De ne higgyük, hogy a középparasztság ezzel egyszer és mindenkorra végleg meg van nyerve, hogy többé már nem fog ingadozni és tűzön-vízen át velünk jön. A választáson kétségkívül velünk jött, de nem volnánk Lenin és Sztálin tanítványai, ha elfelejtenők, hogy a középparaszt a termelésben elfoglalt helyzetéből kifolyólag ingadozó, ingadozik a munkásosztály és a kapitalisták között. Minden hibánkra, vagy minden felvetődő nagyobb nehézség láttára ingadozni fog, vissza fog esni, ha talán nem is az egész réteg, de legalábbis egy része. Nekünk ezt előre kell látnunk. Különösen nagy lesz az ingadozás, amikor a szövetkezés, a társas földművelés a jelenleginél sokkal szélesebb területre fog kiterjedni. Ezt is előre kell látni.

Mi a választásokon tudatosan nem hallgattuk el a szövetkezés kérdését, bár nem volt számunkra titok, hogy a középparasztság jelentékeny része még ellenségesen, vagy félelemmel vegyes bizonytalansággal áll vele szemben. Választási sikereink a középparasztságnál részben kétségkívül arra vezethetők vissza, hogy erről a kérdésről nem hallgattunk. A hallgatás félelmet keltett volna bennük és azt a benyomást, hogy szándékaink nem tiszták, azért hallgatunk róla. Ha azt akarjuk, hogy a középparasztságnál az ingadozás és a visszaesés a lehető legcsekélyebb legyen, akkor teljes erővel folytatni kell az eddigi politikát, amely felvilágosítással, iskoláztatással, kézzelfogható tényekkel, gazdasági megsegítéssel bizonyítja a középparasztság felé, hogy továbbra is törődünk vele és meg akarjuk erősíteni vele a szövetséget. Továbbra is szí-

vósan és átgondoltan kell munkálkodnunk azon, hogy elválasszuk őket a kulákoktól, szembeállítsuk őket, mint a proletariátus szövetségesét, a falu és város kapitalista elemeivel. Ez a leválasztás a kulákokról rendkívül fontos, mert hiszen a kulák mindent megtesz, hogy minél több szál fűzze őt a középparaszthoz, hogy nehéz legyen felismerni az átmenetet, a választóvonalat, amely a dolgozó középparasztot a kuláktól elhatárolja.

Most, a választások alkalmával is tapasztalhattuk, hogy sok helyen a kulák tüntetőleg kiállt a népi demokrácia mellett, helyenkint külön szavazóurnát követeltek maguknak, vagy erőnekerejével nyiltan akartak szavazni. Ennek eredményeképpen néhol már újra hallhatjuk a' „jó kulák" dicséretét. Olyan hangokat is hallani, hogy a kulákok közt is van jó és rossz és természetesen a jót kímélni kell. Mondanunk sem kell, hogy az ilyen „megkülönböztetés" — amely eltekint a kulák szociális funkciójától, eltekint attól, hogy a kulák kizsákmányoló, a régit visszakívánó, a városi kapitalisták szövetségese és képviselője a falun — helytelen. Tekintet nélkül arra, hogy jó-e vagy rossz az egyes kulák, megfelelően küzdeni kell ellene.

Ismétlem, változatlanul és fokozott mértékben gondoskodni kell arról, hogy a munkás-paraszt szövetség a középparasztságnál tovább erősödjék. Minden módon támogatni kell a kulákkal szemben a középparasztságot és segíteni kell neki abban, hogy szorosabbra fűzze az ipari munkássággal a szövetséget. Ezért tovább fogjuk növelni a traktorállomások számát, a falu gazdasági megsegítését, iskoláztatását és a világért nem elégszünk meg azzal a ténnyel, hogy a középparasztság most a választásokon ránk szavazott.

Hasonlóképpen nem szabad megengedni, hogy az a politikai lendület és felfelé ívelő hullám, amelyet a választással kapcsolatban a dolgozó nők között tapasztaltunk, visszaessék, vagy valamiképpen elapadjon. Fokozni kell azokat a rendszabályokat — elsősorban a nőknek felelős munkakörbe való előléptetését és az egyenjogúsítás következetes végrehajtását, amelyek eredményeképpen a megelőző két választással szemben ezúttal a nők a demokrácia oldalára állottak.

Ugyanez áll az ifjakra is. Négy esztendő szívós harcának eredményeképpen megnyertük végre az ifjúságot. A lelkes Úttörőktől az egyetemi ifjúságig, mindenütt tapasztalható ez a fordulat. És nem fogjuk kímélni a munkát és a fáradságot, hogy ez a fordulat állandósuljon, eredményei megszilárduljanak; hogy az ifjúság,

amely a 25 éves Horthy-rendszer és a fasiszta métely hatása alatt kezdetben ellenünk fordult, most következetesen, eltántoríthatatlanul haladjon tovább a jó úton, amelyre rátért. Ugyanez vonatkozik az értelmiségiekre is, akiket hosszabb-rövidebb kritikus-várakozás után, saját tapasztalatuk győzött meg arról, hogy a szocialista népi demokrácia anyagiakban és szellemiekben hasonlíthatatlanul többet tud nekik nyujtani, mint a kapitalizmus. Az értelmiség állásfoglalása új, bő erőforrása lesz demokráciánknak, feltéve, hogy jól dolgozunk tovább, hogy nem csinálunk velük szemben súlyos hibákat és nem adunk okot arra, hogy lendületük megtörjön.

A választás eredményeinek lerögzítése tehát újabb erőfeszítéseket követel Pártunktól. Legsürgősebben számba kell venni és munkába kell állítani a választási kampány során kitűnt jó kádereket, népnevelőket, funkcionáriusokat. Nem szabad megengedni, hogy újra visszacsússzanak, eltűnjenek a tömegben, hanem gondoskodnunk kell róla, hogy számbavegyük, munkába állítsuk és foglalkoztassuk őket Ez nemcsak a saját Pártunkban feltűnt kádererekre, hanem a pártonkívüliekre, sőt a más-pártbeliekre is vonatkozik. A Magyar Dolgozók Pártja már annyira az egész nép vezetőjévé vált, hogy reáhárul a szövetséges pártok fejlődő kádereiért is a felelősség és mi rajta leszünk, hogy ennek a feladatnak is megfeleljünk.

De le kell rögzíteni azokat a munkamódszereket is, amelyek a választással kapcsolatban kiállták a tűzpróbát. Elsősorban állandósítani kell a kisgyűlések és a házról-házra menő népnevelés munkamódját. E választással kapcsolatban, különösen a tanyákon és a falvakban száz és száz alkalommal hallhatták előadóink és népnevelőink azt a kérést, hogy: „jöjjenek el máskor is, ne csak a választás idején". Nekünk teljesítenünk kell ezt a kérést és nem szabad megengednünk, hogy a kisgyűlések, vagy a házi és egyéni agitáció, mint a választási munka speciális módszere maradjon meg. Rá kell térnünk a jövőben is a rendszeres kigyűlések tartására. A Függetlenségi Népfrontnak 402 képviselője van. Ezeket a képviselőket, akikkel most már a Népfront vezetősége rendelkezik, rendszeresen be kell állítani arra, hogy állandóan látogassák a választókat, megtartsák velük az eleven, szerves kapcsolatot. A népnevelők között ők legyenek az élmunkások és különösen legyenek élmunkások ezen a téren a Magyar Dolgozók Pártjának képviselői.

Gondosan fel kell dolgozni a népnevelő munka választási

tapasztalatait, a jót csakúgy, mint a rosszat, a tanyákon, a falvakban, járásokban, megyékben és országos méretben egyaránt. Fel kell dolgozni a Népfront tapasztalatait is. Erre annál is inkább szükség van, mert a választások megmutatták, hogy a többi párt helyi szervezeteiben is a demokrácia növekedésével kapcsolatban megnőtt a politikai színvonal. Ezen túlmenőleg, lépten-nyomon látLattuk, hogy politikailag a pártonkívüli tömegek is rendkívül megnőttek.

Ezek a tömegek most már természetesnek találják Pártunk vezetőszerepét. Szívesen követik Pártunk utasításait. Addig is, amíg fejlődésük nem ad rá módot, hogy legjobbjaik beléphessenek Pártunkba, gondoskodni kell arról, hogy ezeket a demokratikus, öntudatra ébredt dolgozókat tömegszervezeteinken keresztül tovább neveljük és foglalkoztassuk.

Pártunkban tudvalevőleg háromnegyed éve tart a tagzárlat. Ez a tagzárlat a holnapi nappal, június elsejével megszűnik. Pártunk ajtaján a szó szoros értelmében százezrek kopogtatnak és kérnek bebocsátást. A tagfelvétel, pontosabban a tagjelöltfelvétel rendkívül nehéz feladat. Mi épp ezért határoztuk el, hogy a Központi Vezetőség ülésén külön tárgysorozati pontban foglalkozunk vele. Ezért erre én nem is térek ki részletesen, mert ezt elvégzi helyettem Kovács elvtárs. De annyit el kell mondanom róla, hogy ezt a feladatot úgy kell elvégeznünk, hogy megjavuljon általa Pártunk szociális összetétele, ne csökkenjen politikai színvonala. A jelentkezők közül a legjobbakat, a legöntudatosabbakat, az élmunkásokat, a mintagazdákat, a traktorállomások és termelőszövetkezetek dolgozóinak színe-javát vesszük fel, hogy még jobban megnöveljük Pártunk tekintélyét és vonzóerejét.

A választással kapcsolatban országszerte meg lehetett állapítani, hogy a politikai öntudatra ébredt dolgozó tömegekben óriási a tanulási vágy. Valóságos kultúrszomjról számolnak be az elvtársak. Ezen a téren olyan óriási velünk szemben a követelmény, hogy még hosszú ideig nem tudjuk kielégíteni. Pártunk ideológiai színvonalának emelésére már az idén ősszel létrehozzuk a kétéves pártakadémiát. Kiszélesítjük és specializáljuk az egyéves, a hathónapos és egyéb pártiskola-típusokat. Emellett sor kerül végre a népi demokrácia egész kultúrfrontjának a megerősítésére az irodalom, a művészet, a tudomány, a filozófia terén. Mi messze elmaradtunk attól, ami a Szovjetunióban a háború befejezése óta e téren végbement. Ez az elmaradás odavezetett, hogy a kultúr-

fronton az ellenség nyugodtan tarthatta magát. A kultúrfronton olyan rések tátonganak, amelyeken keresztül a régi reakció és a nyugati imperializmus kényelmesen érvényesítheti befolyását. Súlyos mulasztást követnénk el, ha most, választási győzelmünk után, teljes erővel rá nem mennénk erre a kérdésre, amelyen keresztül — ismétlem — az ellenség nemcsak népi demokráciánkba, hanem Pártunkba is be tudja vinni befolyását.

Fokozni kell az éberséget az ellenséggel szemben. Minden vonalon erősíteni kell a pártfegyelmet. Meg kell követelni a marxista-leninista tudást. Nem szabad tűrnünk sehol a legcsekélyebb párt-ellenes megnyilvánulást, a cinizmust, a pártvonaltól való elhajlást, a liberalizmust a pártmunkában. Egyszóval szorosabbra kell fűzni a Párt sorait, fel kell venni a harcot minden téren az ellenség ideológiai behatolásával, vagy azzal a kísérlettel szemben, hogy ügynökeit Pártunkba becsempéssze.

Az elvtársaknak meg kell érteniök, hogy amikor egy kommunista párt országot vezető párttá válik, amikor a megvert tőkésosztály legális szerveinek működése nem sok eredménnyel kecsegtet, az ellenség fokozatosan arra vesz irányt, hogy ügynökeit becsempéssze a dolgozók pártjába. Ebből a célból nemcsak árgusszemekkel fogja figyelni a legkisebb véleményeltérést Pártunk vonalától, a legkisebb repedést egységünkben, hanem ezt a behatolásra is fel fogja használni. A jelenlegi sztratégiai szakaszon Pártunk állandóan komoly jobboldali elhajlások veszélyének van kitéve falun és városban egyaránt.

Ez a jobboldali elhajlás a főveszély és folyton új és új formában jelentkezik. Már szóltam a „jó kulák" kérdéséről, amely megzavarja a falun a dolgozó középparasztság leválasztását a kulákságról. A városban az államosítás után például gyakran előfordul, hogy egyes kommunisták túlbecsülik a régi tőkés-szakemberek jelentőségét. Ezek a régi tőkések ügyesen bevágódnak a kommunista igazgatónál és lassanként újra kezükbe kaparintják a vezetést, vagy meg nem engedett befolyásra tesznek szert. A Textilipari Igazgatóságban például előfordult, hogy a kommunista vezető szinte csak volt textilgyárosokkal vette magát körül és egyetlen munkást sem engedett vezetőszerephez jutni. A Villamosipari Igazgatóságnál az igazgatóság vezetőjét a régi szakemberek úgy körülvették, hogy valósággal foglyukká vált. Mindenben az ő tanácsaikat követte és az újonnan odahelyezett munkáskáderek szóhoz sem juthattak.

Persze, vannak baloldali elhajlások is, amikor a munkásigazgató minden régivágású szakembert kezdettől fogva megokolatlan gyanakvással néz és ott is mellőzi, ahol arra semmi alapja sincs. Ha nem harcolunk ilyen baloldali hibák ellen, akkor átmenetileg ezek is komoly veszéllyé válhatnak. De a főveszély, ismétlem, a jobboldali elhajlás. Ezt a veszélyt nemcsak az növeli, hogy a szocializmus építésével párhuzamosan fokozódik a kapitalista elemek ellenállása. Finomabb, kevésbbé látható és nehezebben leleplezhető lesz az a mód, ahogy ezt az ellenállást folytatják, különösen, ha sikerül nekik a kommunistákra kiterjeszteniök befolyásukat. Emeli ezt a veszélyt az is, hogy eddigi sikereink arra csábítanak bennünket, hogy lebecsüljük az ellenség leleményességét, szívósságát és álcázási képességét.

A jobboldali veszély egyik veszedelmes megnyilvánulása a nacionalizmus, a sovinizmus. Ez a nacionalizmus néha igen veszedelmes formában jelentkezik.

A jobboldali veszélyhez tartozik a kozmopolitizmus, a dolgozó nép hazafiságának lebecsülése, a kapitalista nyugat irodalma, művészete, tudománya előtti kritikátlan meghajlás és ami ezt kiegészíti, a szovjet tudomány, a szovjet kultúra és irodalom eredményeinek lebecsülése.

Az amerikai imperializmus világuralomra törekszik. E világuralmi törekvés egyik eszköze, hogy valóságos eszmei hadjáratot indít az egészséges hazafiság, a népek önállósága és függetlenségének védői ellen. Ugyanaz az amerikai, aki faji gőggel eltelve, saját országát égig emeli s megvetően lenézi a többi népet, azt magyarázza a más nemzeteknek, hogy a hazafiság, a nemzeti önállóság és függetlenség fogalma sok tekintetben idejét múlta és revizióra szorul. Aki ezt elfogadja, ezzel megkönnyíti az amerikai világuralomra törekvés térfoglalását. Nekünk, a dolgozó nép képviselőinek, ezzel szemben elevenen és életerősen kell tartanunk a hazafiság érzését, éppen most, amikor urak lettünk a saját országunkban, amikor a haza a dolgozó nép hazája. Ápolnunk, fejlesztenünk kell ezt a haladó, progresszív hazafiságot. Ez a hazafiság nincs ellentétben a lenini-sztálini proletárnemzetköziség haladó eszméjével. Ellenkezőleg, annak egyik fontos összetevője. Ezt különösen világosan kell látni most, amikor az imperialista szellem behatolási módszereivel szemben mindenütt fel fogjuk venni a harcot.

A választás utáni közvetlen küszöbön álló feladatok közé tartozik az új népköztársasági alkotmány megvalósítása is. Ez az

alkotmány számot vet a szocialista fejlődéssel, rögzíteni fogja az eddig elért eredményeket és olyan lesz, hogy elősegíti a fejlődés további menetét. Ennek megfelelően a többi népi demokrácia és a Szovjetunió alkotmányához hasonlóan, létrehozunk egy elnöki tanácsot, amely lehetővé teszi a feladatok megoldásának meggyorsítását. Szabályozni fogja ez az alkotmány az állam és az egyház viszonyát, mégpedig oly módon, hogy szigorúan el fogja választani az államot az egyháztól.

A közvetlenül előttünk álló feladatokhoz tartozik a nemzetközi Demokratikus Ifjúsági Világszövetségnek Budapesten rendezendő augusztusi találkozója is. Nemcsak arról van szó, hogy ezt a találkozót mintaszerűen megrendezzük és lefolytassuk, hogy politikai színvonalát mintaszerű szervezéssel támasszuk alá Ezt a találkozót fel kell használni elsősorban arra, hogy a béke táborát az ifjúság között világszerte megerősítsük, hogy a demokratikus ifjúsági mozgalom világszerte mindenütt megerősödjék és ugyanakkor a magyar ifjúság is a legnagyobb hasznot és támogatást nyerje belőle.

Beszélnem kell az előttünk álló hatalmas gazdasági feladatokról is Az első és legsürgősebb feladat, hogy ez év végére befejezzük a hároméves tervet. A hároméves terv haladása nagyban és egészben jó és minden feltétele megvan annak, hogy ez év végére valóban elérjük azokat a teljesítményeket, amelyeket eredetileg a jövő év augusztus elsejére terveztünk.

Amikor ezt megállapítjuk, ugyanakkor rá kell mutatnunk arra, hogy a hároméves terven belül a fejlődés nem egyenletes Vannak olyan szakaszok, amelyek messze megelőzik a terv céljait, de vannak olyanok is, amelyek lemaradtak Nekünk nemcsak arra kell törekednünk, hogy globálisan, végösszegében teljesítsük a hároméves tervet, hanem arra is, hogy minden részlete elérje a kitűzött célt.

Ehhez pedig az kell, hogy egy sor területen javítsuk a munkát. Vonatkozik ez elsősorban a selejtre, amely helyenként nem csökken, sőt nő. A Lóden Posztógyárban például márciusban a fonóban 10,4, a szövőben 3,1 százalék volt a hulladék, ez áprilisban a fonóban 11 százalékra, a szövőben 3,6 százalékra nőtt. A Hubert és Siegmund-gyárban az öntődei selejt márciusban 6—7 százalék volt, áprilisban 9—10 százalékra nőtt. Általában megfigyelhető, hogy az öntődében rengeteg a selejt. De a textiliparban is sok a panasz.

A Kistextben például áprilisban 5—6 százalékkal csökkent a termelés és a szövőknél emelkedett a selejt.

Nagyon lassan csökken az önköltség. Márpedig szocialista termelésünk egyik fölényének — a kapitalizmussal szemben — az önköltség csökkenésében kell megnyilvánulnia. Különösen rossz a helyzet e téren az építőknél. Az a körülmény, hogy az építőknél az önköltségcsökkenés terén lényegében egyhelyben topogunk és az építkezések szorzószáma messze kiugrik a gazdasági szorzószámok közül, komoly veszélyt jelent hároméves tervünkre és még inkább ötéves tervünkre. Az ötéves tervben tudvalevőleg 14 milliárd forintot akarunk építkezésekre költeni. Minden százalék önköltségcsökkenés tehát az ötéves terv során az építkezéseknél 140 millió forint megtakarítást jelent.

Nagy figyelmet kell fordítanunk a minőség kérdésére. Nem szabad megengednünk, hogy a szocialista ipar termelvényeinek minősége rosszabb legyen, mint a kapitalistáké volt. Ellenkezőleg, a szocialista ipar fölényének a minőségben is meg kell mutatkoznia. És hogy ezt végre lehet hajtani, azt mutatják az olyan sikerek, amilyeneket például a típuscipők minőségének javítása terén elértünk.

Rá kell mutatni, hogy ipari munkásságunk között még mindig elterjedt az a tévhit: a szocializmus valami primitív, kezdetleges egyenlőséget jelent. Ez mutatkozik a gyárak nyereségrészesedésének szétosztásával kapcsolatban, ahol lépten-nyomon felbukkan az a követelés, hogy a nyereségrészesedést fejenként osszuk szét, még akkor is, ha az egy fejre eső rész csak fillérekben, vagy néhány forintban fejezhető ki. Holott a termelés és a fejlődés érdeke azt követeli, hogy a nyereségrészesedést elsősorban a legjobb dolgozók kapják, azok, akik a termelést, mint a mozdony a vonatot, viszik előre.

A hároméves terv befejezése mellett nem kevésbbé fontos és közvetlen küszöbön álló gazdasági feladatunk ötéves tervünk részleteinek kidolgozása, törvényerőre emelése. Valamint gondoskodás arról, hogy a terv részletei az üzemekben, a gyárakban, a mezőgazdaságban ismertek legyenek és végrehajtásuk január elsejével meg is kezdődjék. Ezzel kapcsolatban az egész dolgozó nép tudatát rá kell irányítani arra, hogy az ötéves terv óriási beruházásokat követel. Ezek a beruházások jövő felvirágzásunk alapjai. Ezeknek a beruházásoknak a gyümölcseit fogjuk élvezni az ötéves terv utolsó esztendeiben és természetesen utána is. De ahhoz, hogy ezt élvez-

hessük, már most, minden téren számba kell venni gazdasági erőforrásainkat. Rá kell térnünk a legnagyobb takarékosságra mind anyagban, mind állami kiadásokban. Ezt csak úgy érhetjük el, ha dolgozó népünk figyelmét nemcsak az elérendő eredményekre, hanem ezekre a szükségességekre is felhívjuk. Az ötéves terv kidolgozását augusztusra befejezzük, s akkor a hároméves terv befejezése mellett az új ötéves terv ismertetése és előkészítése lesz legfontosabb gazdasági feladatunk.

Ötéves tervünk végrehajtását lényegesen meg fogja könnyíteni a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa, amelyben a Szovjetunióval és a népi demokráciákkal együtt résztveszünk és amely biztosíték arra, hogy kitűzött terveinket az imperialisták a lehető legkisebb mértékben se tudják zavarni.

A legközelebbi gazdasági feladataink közé tartozik az aratás után a beszolgáltatás jó végrehajtása. A tavalyi tapasztalatok felhasználásával az idén folytatni kell azt a politikát, amely a beszolgáltatás terheit a dolgozó parasztok kímélésével, elsősorban a kulákság vállaira helyezi. Feltétlenül biztosítani kell, hogy a jónak igérkező termésből a lehető legnagyobb mennyiség kerüljön a dolgozó nép államának raktáraiba és hogy a feketepiac e téren végleg megszűnjék. Ha a beszolgáltatás kedvező eredményt adna, úgy lehetővé válik a kenyérjegy és általában a jegyrendszer végleges eltörlése, ami természetesen demokráciánk gazdasági erejének újabb bizonyítéka és egyszersmind jelentékeny politikai sikere is lesz.

Politikai téren a választások után továbbvisszük a nemzeti demokrata erők összefogását a Magyar Függetlenségi Népfronton belül. Ezt a feladatot számunkra megkönnyíti az a körülmény, hogy Pártunk súlya a választások következtében rendkívül megnőtt és most már kevesebb belső akadállyal, gyorsabb iramban haladhatunk. A választások megnövelték Pártunknak és a magyar népi demokráciának nemzetközi súlyát is. Eddig az volt a helyzet, hogy a magyar népi demokrácia gazdasági sikereit mindenütt elismerték, de gyakran tapasztaltuk, még barátainknál is, hogy politikai teljesítményeinkkel szemben bizonyos várakozás és fenntartás tapasztalható.

A választások megmutatták, hogy a magyar népi demokrácia és benne Pártunk gyökerei mélyek és szilárdak. És ez a tény megnövelte nemzetközi súlyunkat is. Megnövelte természetesen nemzetközi felelősségünket is. Felelősségünket a többi közt a béke megőrzésének frontján. Mi örvendetesnek tartjuk, hogy felszabadítónk,

a hatalmas Szovjetunió és a népi demokráciák következetes békepolitikájának eredményeképpen a nagyhatalmak újra leültek tárgyalni. De ugyanakkor szükségesnek tartjuk, hogy a békefrontnak reánk eső részét változatlanul erősítsük. Ezért még júniusban Budapesten egy nagy béke-kongresszust tartunk, amellyel újra aláhúzzuk dolgozó népünk elhatározását, hogy békénket minden erővel meg akarjuk védeni. Ugyancsak júniusban a parlament elé terjesztjük a mult hónapban Csehszlovákiával megkötött barátsági és kölcsönös segélynyujtási szerződésünket. Ez a szerződés is lényegesen hozzájárul Európa e részén a békefront megerősödéséhez és a népi demokratikus erők összefogásához.

Feladat, kedves Elvtársak, van előttünk éppen elég. E feladatok megoldásához most már sokkal bátrabban és öntudatosabban foghatunk. A választások megmutatták, hogy dolgozó népünk bízik bennünk és szívesen követi útmutatásainkat. Nem fél az előttünk levő nehézségektől és szívesen hozza meg azokat az áldozatokat, amelyeket követelünk tőle. Tudja, hogy ez áldozatokat önmagáért és önmagának hozza és hogy ez áldozatok a fejlődés során bőségesen megtérülnek. Mi pedig, magyar kommunisták, a Magyar Dolgozók Pártjának katonái, most nem szédülünk meg a sikerektől, mint ahogy a multban nem ijedtünk meg a nehézségektől, továbbra is élen akarunk járni munkában, példamutatásban, áldozathozatalban és vezetni fogjuk dolgozó népünket tovább előre, új sikerek, új győzelmek és a szocializmus felé.

A zárszóból

— Örömmel állapítom meg — jelentette ki Rákosi elvtárs záróbeszédének bevezető részében — hogy bár 20 hozzászólás volt, mindannyian teljesen egyetértettek mindazzal, amit itt elmondottam. A húsz hozzászóló az országnak területileg is, munkakör tekintetében is a legkülönbözőbb részéből való és ez az egység is mutatja, hogy Pártunk vonalvezetésében nincsen rés, ami egyébként természetes is.

Rákosi elvtárs ezután megállapította, hogy egy ilyen nagy győzelem, mint amelyet elértünk, az eddig végzett munka legjobb kritikája. Majd arra a közmondásra utalva, hogy „a győztest nem szokták elítélni", hozzátette: a győzelem következtében mi azért a világért sem feledkezünk meg gyengéinkről. Ezután rátért a hozzászólásokban elhangzott legfontosabb kérdésekre.

Rákosi elvtárs mindenekelőtt a parasztkérdéssel foglalkozott.

— Horváth elvtárs Hajdú megyéből felhívta figyelmünket arra az új jelenségre, hogy a parasztság a tavaszi mezőgazdasági munka idején szívesen otthagyta a mezei munkát a pártmunka kedvéért. Száz és száz falusi szervezetből kaptuk az értesítést, hogy a választást megelőző hetekben a párthelyiségben késő éjszakáig, hajnalig is dolgoztak a parasztok, ha szükség volt rá. Nem kímélték magukat azért, hogy a Pártot győzelemre vigyék.

— Felhívták a figyelmet arra a fontos tényre, hogy tisztázódott a hatalom kérdése a parasztok előtt. Megértették, hogy ez a rendszer tartós, ez a rendszer szilárd Megszűnt már az a félelem, amely valaha gyötörte az újgazdát: hogy visszajönnek a régi urak és mi lesz azzal, aki földet kapott. Mindez a parasztság választási magatartását rendkívül erősen befolyásolta. Természetesen szerepet játszott az is, amit Dögei elvtárs húzott alá, hogy még soha olyan jó élete a dolgozó parasztságnak nem volt, mint a mai rendben. Ez a két dolog együttvéve adott nagy lökést abban az irányban, hogy ránk szavazzanak.

Dögei elvtársnak válaszolva, Rákosi elvtárs kitért a DÉFOSz kérdésére is:

— Sok helyről hangzik el a panasz, hogy a DÉFOSz nem támaszkodik eléggé a falusi proletariátusra. Most a megyei titkárok tették szóvá a DÉFOSz-nak ezt az egyik legnagyobb hibáját. Ha a régi földmunkásokat figyelmen kívül hagyják és helyettük csak a középparaszt felé fordulnak, az eredmény az, hogy a középparasztságot sem nyerjük meg és régi támaszaink is elidegenednek, vagy legalább is elégedetlenekké válnak.

Ezután Rákosi elvtárs rátért a szövetkezés kérdésére.

— Mindaddig, amíg a dolgozó parasztok nem látnak maguk előtt nagyon jó földműves termelőszövetkezeteket, meglesz bennük a társas termeléstől való félelem. Mi természetesen fel fogjuk őket világosítani, de nincs az a népnevelő, aki jó, kézzelfogható, tapasztalati példák nélkül eredményt érhet el. Ha majd falun azt látják, hogy a sarkadi vagy az etyeki szövetkezet jobban termel, mint az egyéni gazdálkodó, akkor ez — a jó politikai munkával együtt —, le fogja győzni a félelmet. Ezért nekünk nemcsak jó népnevelői munkát kell folytatnunk, hanem minden eszközzel gondoskodni kell arról is, hogy a földműves termelőszövetkezetek valóban példásak is legyenek.

— Nálunk az a helyzet, hogy a szövetkezés szükségességét sok

újgazda nem érzi. Miért? Mert az újgazdák legtöbbje vagy béres, vagy cseléd, vagy törpebirtokos volt; ez a Horthy-időkben olyan szörnyű, állati, kilátástalan, bizonytalansággal teljes sorsot jelentett, hogy akkor sem kellett volna többet szenvedniök a munkanélküliség félelmétől, az ispán botjától, a leányuk sorsától és egész jövendőjüktől, ha az őserdőben éltek volna. Ehhez képest az újgazda sorsa ma valóban paradicsom. És természetes, hogy ezek az emberek, akik alig néhány éve élnek jómódban, görcsösen ragaszkodnak a meglevőhöz.

— A mai újgazdák zömének azelőtt soha nem volt saját lova, saját tehene, saját háza, saját földje. Ezenfelül a népi demokrácia még meg is védi őket, úgyhogy a birtoklásnak csak a pozitív, előnyös oldalait látják. Most nem kell félni attól, hogy jön a végrehajtó és elárverezi a fejük felől a házat, a fejük alól a párnát. Megváltozott társadalmi állásuk is, az állam is komolyan megbecsüli, előtérbe tolja őket. Újgazdának lenni a faluban ma sokkal különb dolog, mint kuláknak lenni — társadalmi megbecsülés szempontjából. Ezért is ragaszkodnak annyira a meglevőhöz.

— Ez természetesen fékezi a szövetkezési mozgalom fejlődését. Nekünk ezzel számolnunk kell és ezért hangsúlyozzuk annyira a gyakorlati példák fontosságát. Ha látják, hogy a sarkadi, az enyingi szövetkezet még többet ad nekik, akkor ez — jó népnevelő munkával együtt — döntő hatással lesz. Németh elvtárs említette, hogy a 60 főnyi sarkadi szövetkezetnél már kétszázan várják, hogy ősszel beléphessenek. Többé-kevésbbé hasonlóképpen áll a dolog más szövetkezetekkel is. Mennél jobb anyagi eredményt tud a szövetkezet felmutatni, annál több a várakozó. Ne tévesszen meg tehát bennünket az újgazdák bizonyos húzódozása, hanem folytassuk a felvilágosító munkát és a példaadást.

A falu kérdéseivel kapcsolatban foglalkozott Rákosi elvtárs az „osztálybéke" veszélyével is.

— Olyan falvakban (és ezeknek száma nem csekély), ahol 90—100 százalékot kaptunk a választásokon, elvtársaink nem ritkán mondják, hogy most már mindenki, kivétel nélkül Pártunk mögött áll, összetehetjük tehát a kezünket, nem kell többé dolgozni. És ez a hangulat elhatalmasodhatik, sőt még az üzemekbe is behatolhat, hiszen ott is eltölti az elvtársakat a győzelem tudata. Ha ez megtörténik, ez leszerel, hamis biztonságérzetet ad. Több sem kell az ellenségnek, hiszen maga is erre törekszik. Az a kulák például,

aki elment nyiltan szavazni, a többi között azzal a mellékgondolattal tette ezt, hogy elaltassa osztályéberségünket.

Utalt Rákosi elvtárs arra, hogy a kulákok részéről igen ügyes húzás volt, amikor sokan elmentek a Népfrontra szavazni.

— Egy kicsit meg is tévesztették falusi szervezeteink éberségét. De nekünk nem szabad hagyni magunkat megtévesztetni ettől a „jó kulák" hangulattól. Hamarosan meg fog mutatkozni, hogy a kulák nem is olyan jó — és a dolgozó parasztság is meg fogja érteni, hogy nincsen jó kulák, hiszen a kulák funkciója: a kizsákmányolás. Egy-két hétig meg tudja téveszteni a falut, de mikor igakölcsönre s hasonlóra lesz szükség, kibújik a szög a zsákból.

— Természetes: igyekeznek éberségünket elaltatni. De nekünk egy pillanatig sem szabad engednünk ennek az osztálybéke-hangulatnak, nem szabad engednünk hipnotizálni önmagunkat. Az egyik jelentés a választások után azt mondotta, hogy nincs többé klerikális reakció Veszprémben. Tartok tőle, hogy az öröm korai. Az ilyen felfogás is jellemző a sikerek következtében jelentkező túlzott optimizmusra.

— Az éberség fokozása: a harc mai szakaszában az egyik legdöntőbb feladatunk. Olyan helyzetben, amikor jól felhasználható legális pártjai, legális szervezetei az osztályellenségnek alig vannak, arra veszi az irányt, hogy behatoljon a mi pártunkba. Ez régi tapasztalat. Az ilyen veszély rendkívül komoly: hiszen Pártunk tapasztalatai még nagyon fiatalok a vezetésben, az állam irányításában.

— Az Elvtársak itt hoztak egy sor példát. Szóltak például az ondi kulákról, aki azt követelte, hogy nyiltan szavazhasson, miközben követőit titokban arra beszélte rá, hogy üres borítékkal szavazzanak. Száz és száz ilyen helyileg született eset van. Erre nem valami külföldi imperialista tanította őket, a reakció találékony.

— De képzeljék, mi történik ott, ahol az ellenség meg van szervezve. Egyik rendkívül fontos vállalatnál felfigyeltünk egy mérnökre, aki állandóan veszekedett a munkásigazgatóval. Gyanakodtak, hogy ez a mérnök az ellenség ügynöke lehet. Azóta az illetőt le is tartóztatták mint kémet. A nyomozás során kiderült, hogy miután kidobták a vállalattól, az, aki a kémkedési vonalon felettese volt, lehordta a sárga földig. Azért tették oda — mondta neki — hogy beügyódjék a vállalatnál, hogy a legszorgalmasabb mérnök legyen, akit mindenki szeret, akire mindent rábíznak. Ehelyett összeveszett a munkásigazgatóval!...

— Jól mutatja ez az eset, mivel is állunk szemben. Olyan dolgok ezek, amelyeket elméletben ismerhetünk, de a gyakorlatban még nem tudjuk eléggé kivédeni. Pedig hosszú esztendőkre ez lesz az ellenség politikája és mi nem azért tanultunk a Bolsevik Párt példájából, hogy feltétlenül mindent a saját hibánkból tanuljunk meg újra. Sokkal komolyabb, sokkal nagyobb éberségre van tehát szükség!

Ezzel kapcsolatban Rákosi elvtárs megemlékezett még a munkáskáderek elpuhulásának veszélyéről.

— Ez része annak, amit beszámolómban úgy jellemeztem, hogy a mai sztratégiai helyzetben komoly a jobboldali elhajlás veszélye. Az említett elpuhulás abból keletkezik, hogy egy munkás, aki tavaly még 600 forintot keresett havonta, most, amikor egy nagy vállalat vezetője lett, havi 3000 forintot is kap, jobb lakást stb. A régi reakciós tisztviselők udvarolnak neki, körülfogják, benyálazzák, mint kígyó az áldozatát — és néhány hónap mulva, miközben maga sem veszi észre, hozzáidomul új környezetéhez. Így vész el az ébersége, így puhul el, megfeledkezve proletár voltáról. És egy szép napon a legnagyobb bajba keveredik.

Rákosi elvtárs foglalkozott néhány ideológiai vonatkozású kérdéssel is.

— Az amerikai imperialisták ügynökei a jehovisták és más hasonló szekták is. Amit végeznek, politikai tevékenység. Ha mi azt mondjuk, hogy a Népfrontra kell szavazni, ők azt felelik, hogy már leszavaztak az úristenre. Amikor új demokratikus honvédséget kell szervezni, kiderül, hogy ők nem fognak fegyvert. Fokozott figyelmet fogunk ezekre a kérdésekre fordítani. Tudjuk, hogy ezeknek az irányzatoknak a gyökere Amerikába nyúlik vissza és kétségkívül azokból a százmilliókból táplálkozik, amelyet a „vasfüggöny" mögötti propagandára szavazott meg az amerikai szenátus.

— Szó volt itt a kozmopolitizmus veszélyéről és felvetődött a kérdés, melyik megyebizottságunk foglalkozik vajjon megyéje kulturális problémáival, a megye székhelyén levő irodalmi társaság kérdésével? Valóban nekünk ezen a helyzeten változtatnunk kell, megértek hozzá a feltételek. Maga az írói, művészi és tudós társadalom várja tőlünk az útmutatást. Amikor itt voltak a szovjet művészek és tudósok, láttuk, milyen eleven, értékes kérdészápor zuhogott rájuk egy-egy előadás után. Komoly tartozásokat kell tehát lerónunk. Minél rövidebb idő, legfeljebb néhány hónap

alatt, meg kell tudnunk adni íróinknak, művészeinknek azt a fokozott támogatást, amely helyes irányba vezeti őket.

— Bodor elvtárs felhívta a figyelmünket egy rendkívül érdekes jelenségre: arra, hogy a parasztságnál az egykori sovinizmus helyett egészséges, demokratikus patriotizmus kezd kifejlődni Tudni kell, hogy egészen más volt a nacionalizmus, a régi „hurrá-hazafiság", amelyet Horthy iskolakönyveiből tanítottak és amelynek semmi köze nem volt a nép nyomorúságos, kilátástalan életéhez — és egészen más a mostani hazafiság, amikor a dolgozók maguktól jöttek rá, hogy ez a haza végre az ő hazájuk, büszkék lehetnek teljesítményükre, amely az ő munkájuk, erőfeszítésük, áldozatkészségük eredménye. Ezt az egészséges patriotizmust, amely nem ellentéte, hanem szerves része a proletár nemzetköziségnek, mi nemcsak a parasztságnál, hanem az egész dolgozó magyar népnél tudatosan ápolni, fejleszteni fogjuk Egyik legnagyobb eredményünk ez, ha tekintetbe vesszük, milyen soviniszta uszítások, hamis elképzelések közepette, milyen helytelen nacionalizmusban nevelték a régi nemzedéket Ez tehát rendkívül figyelemreméltó tünet és rajta leszünk, hogy ez az egészséges patriotizmus eredményesen továbbfejlődjék.

A pártszervezés kérdéseivel kapcsolatban Rákosi elvtárs igazat adott Lakatos elvtársnak, aki arra hívta fel a figyelmet, hogy nem szabad a népnevelők kedvéért a pártbizalmiakat elhanyagolni. Rákosi elvtárs rámutatott, hogy pártéletünk, habár nagyot fejlődött, némileg még mindig szélsőségekben mozog Most, hogy a választásokon a népnevelők igen jól beváltak, ez azt a veszélyt hozta magával, hogy a pártbizalmiakat elhanyagolják Holott a kétféle funkció nem azonos és a pártbizalmiak pártbizalmiak maradnak még akkor is — és különösen akkor — ha nagyon jók a népnevelők.

— Non elvtárs felhívta a figyelmünket arra, hogy az ifjúsági szervezetek felé százezrével áramlanak a fiatalok. Itt a Pártnak valóban teljes erejével segítenie kell, hogy ezeket a fiatalokat jól megszervezzük. Igyekezni kell ezeket a százezreket elsősorban új ifjúsági káderekkel megszervezni: az ifjúság a saját megszervezése közben fog tanulni. Pártszervezeteink azonban figyeljenek fel erre az áramlásra, csakúgy mint az asszonyok körében is. Nehogy az történjék, hogy miután négy évig hozzászoktunk az MNDSz és az ifjúság gyengeségéhez, most, amikor fordul a kocka, ne ragadjuk meg két kézzel a lehetőséget és ne adjunk meg minden segítséget

az MNDSz-nek és a MINSz-nek arra, hogy lerögzítsék ezt az eredményt.

— Jóború elvtársnő rámutatott arra, hogy az asszonyok között fellángolt a tanulási kedv. Mindenütt fellángolt — és ez rendkívül kedvező tünet. A mi oktatási osztályunknak minden erejét meg kell feszítenie, hogy ezt a tudásszomjat kielégítse.

Titkáraink szerepével kapcsolatban Rákosi elvtárs a következőket mondotta:

— Nem győzöm hangsúlyozni, hogy a megyei titkár mindenért felelős, ami megyéjében történik. Azért áll mögötte egész súlyával a Párt, hogy ő ott első ember legyen. Ha mi megállapítjuk, hogy eldőlt, tisztázódott a hatalom kérdése, ennek egyik következménye az is, hogy tisztázódott megyei titkáraink szerepe is. Néhol azt tapasztalom, hogy városi titkárunkra sok helyen úgy néznek, mint 1910-ben a Szociáldemokrata Párt titkáraira. Tartanak is tőle egy kicsit, de egyébként nem tisztelik. Ma azonban 1949-et írunk és a mi párttitkárainknak városban, járásban és falun egyaránt tekintéllyel kell rendelkezniök és tudniok kell tekintélyt tartani. Annál fontosabb ez, mert Pártunk nemcsak országos méretekben vívott ki magának tekintélyt, hanem — ami nem kevésbbé fontos — falun is.

— Sem a Párt, sem a dolgozó nép felett nem múlt el nyomtalanul az eltelt négy és fél esztendő. Az egész dolgozó nép politikai színvonala emelkedett. Négy és fél esztendő természetesen nem hosszú idő a nemzet életében, de mégis elég idő ahhoz, hogy mindenütt megmutatkozzék a fejlődés. Aki ismeri a magyar történelmet, az tudja, hogy soha még a magyar nép ennyi ideig nem élt demokratikus rendszerben, különösen nem olyan rendben, amelynek élén munkások és parasztok állottak. Érthető tehát, hogy ennek már komoly eredményei mutatkoznak a Párton belül és kívül. Nagy erőnk, hogy népünknek már alkalma volt saját tapasztalataiból tanulni.

— Nekünk történelmi adósságokat kell törlesztenünk. Elsősorban a Szovjetunióval szemben a Horthy-rezsim alatt elkövetett bűnöket kell jó munkával letörlesztenünk és megmutatnunk, hogy ez a dolgozó magyar nép, amelynek régi forradalmi hagyományai vannak, megfelelő történelmi helyzetben komoly teljesítményeket tud elérni. Erre minden lehetőség megvan.

— Egyes vereségek és hibák után nagyban és egészben beletanultunk a vezetésbe. Látjuk azt is, hogy a munkásság egy évvel

ezelőtt létrejött egysége milyen hatalmas, új lendületet adott nemcsak a magyar népnek, hanem általában a fejlődésnek Európának ezen a részén És ha nem veszítjük el a sikerektől a fejünket, ha tántoríthatatlanul kitartunk a Szovjetunió és a béke, a nemzetközi proletárszolidaritás frontján, akkor nyugodtan és egyre gyorsuló ütemben haladhatunk tovább a végső győzelem felé.

(A MDP Központi Vezetőségének 1949 május 31-i ülésén elhangzott beszéd és kivonat a zárszóból.)

A JUGOSZLÁV TROCKISTÁK AZ IMPERIALIZMUS ROHAMCSAPATA

Még nincs egy éve, hogy a Kommunista és Munkáspártok Tájékoztató Irodája megállapította: „A jugoszláv vezetők erősen túlbecsülve Jugoszlávia nemzeti erőit és lehetőségeit, azt hiszik, hogy megőrizhetik Jugoszlávia függetlenségét és felépíthetik a szocializmust más országok kommunista pártjainak támogatása nélkül, a népi demokráciák országainak támogatása nélkül, a Szovjetunió támogatása nélkül. Azt hiszik, hogy az új Jugoszlávia megállhat a forradalmi erők segítsége nélkül."

Az események menete megmutatta, hogy a jugoszláv árulóknál nem az erők túlbecsüléséről, vagy más érthető hiedelemről van már szó. Tizenegy hónap alatt a Tito-banda a szocialista építés és nemzetközi békefront ellenségeinek egyik legaktívabb rohamcsapatává változott. Az imperialisták gyűlöletét a szocializmus építőivel szemben a jugoszláv vezetőknél még fűti az áruló rossz lelkiismerete és az a feneketlen aljasság és elvtelenség, mely a trockista mozgalmat mindig jellemzi.

Tavaly nyáron, a Tájékoztató Iroda közleményei után a jugoszláv trockisták még „félreértésről", „rossz információkról" beszéltek és azt erősítették a megdöbbent jugoszláv munkásosztály felé, hogy a népi demokráciákkal és a Szovjetunióval való szakítás ellenére, saját erejükből tovább építik a szocializmust.

Az ilyen teóriákat azóta mint használhatatlanokat félredobták. Most már egyre nyíltabban támaszkodnak a nyugati imperialis-

tákra. Saját elégedetlen munkásosztályuk felé azt hangoztatják, hogy azért kell a kapitalistákra támaszkodniok, mert a népi demokráciák „cserben hagyták" őket. A jugoszláv munkások joggal felvetik a kérdést: mivel magyarázható, hogy ugyanazok az imperialisták, akik minden erővel meg akarják akadályozni a szocializmus építését a népi demokráciákban és a Szovjetunióban, hirtelen olyan bőkezűen állanak rendelkezésre a Tito-féle „szocializmus" építésére. Titóék erre azzal mentegetődznek, hogy a népi demokráciák is „folytatnak kereskedelmet az imperialistákkal". Csak arról hallgatnak, hogy ebben a kereskedelemben az imperialisták kínos gonddal ügyelnek arra, hogy amit eladnak, abba lehetőleg semmi olyan áru ne kerüljön, mely a népi demokráciák hadierejét növelné. És megfordítva: a népi demokráciák is kénytelenek ezt a szempontot szigorúan szem előtt tartani.

Ezzel szemben a jugoszláv kereskedelem az imperialisták felé elsősorban haditermelés szempontjából fontos nyersanyagokból, színesfémekből és hasonlókból áll és cserébe olyan anyagokat, gépeket kapnak, amelyek eladása a valóban szocializmust építő népi demokráciák számára szigorú tilalom alá esik. A „The Daily Telegraph and Morning Post" május 11-i tudósítása például felsorolja azokat a hadianyagokat, amelyeket Tito Nyugaton vásárolhat. A hadianyagok közt szerepel 1500 tonna acélötvözetű lemez, 700 repülőgépmotor és hasonlók.

Azzal a változással kapcsolatban, ami Jugoszláviában Tito árulása következtében történt, gyökeresen megváltozott a kapitalista Nyugat magatartása is. Tavaly nyáron, a Tájékoztató Iroda állásfoglalása után hetekig lehetett olvasni az imperialista sajtóban figyelmeztető cikkeket, hogy óvatosnak kell lenni „Tito színváltozásával kapcsolatban, mert ez csak valami új kommunista trükk, amivel Jugoszláviát, a fekete bárányt, be akarják csempészni a kapitalista akolba". Ilyen „figyelmeztetések" már régen megszüntek. Helyette egyre szaporodnak azok a „használati utasítások", amelyek célja az, hogy egyrészt Titóék árulásával a legnagyobb tőkét kovácsolják az imperialisták számára és ugyanakkor lehetővé tegyék, hogy Tito otthon ne járassa le magát gyorsan. Az „Economist", az angol nagytőke lapja ez év március 26-i számában például hosszasan foglalkozik e kérdéssel: „minden brit vagy amerikai kísérletnek, mely Titót gazdasági nehézségein át akarja segíteni, gondos kalkuláció tárgyává kell tenni ellenállási képességét az ellene felsorakozott

politikai erőkkel szemben". S a cikk sóhajtva hozzáteszi: „Ilyen pontos kalkuláció megtétele távolról sem könnyű."

Ezzel kapcsolatban rendkívül jellemző a jugoszláv árulók magatartása a Nemzetek Szövetségében. Az imperialisták cinkos szemhunyorgatással veszik tudomásul, hogy Titóék egy sor kérdésben a népi demokráciákkal szavaznak, mert megértik, hogy ez nekik bőven megtérül azzal, hogy Titóék ennek fejében saját népük egy részét még mindig megtéveszthetik, mondván: „Íme, mi mégis a szocialista államok családjához tartozunk."

Persze, még így is megtörténik, hogy az imperialisták ormótlanul, ügyetlenül támogatják Titót. Ez történt például azoknak a titkos tárgyalásoknak kapcsán, amelyeket Titóék a görög fasiszta kormánnyal folytattak. Jugoszlávia négy népi demokrácia között fekszik. Természetesen nem töri magát, hogy a görög szabadságharcosok győzelmével egy ötödik népi demokráciát kapjon szomszédul. Ezért kezdett titkos tárgyalásokat a görög fasisztákkal. Azonban a görög külügyminiszter, Caldarisz, a sajtóval idő előtt közölte azt a reményét, hogy Tito marsallt és a görög királyt nemsokára szövetségesként üdvözölheti. Ez a leleplezés elég kellemetlen volt Titónak és a „Daily Mail", az angol szélső reakció lapja április 14-i számában méltatlankodva követel „több tapintatot" Titóval szemben.

Az ilyen apró melléfogások nem változtatnak azon a tényen, hogy Titóék nemzetközi magatartása és az imperialisták szocialistaellenes hidegháborúja között megvan a belső összefüggés. Amikor például az amerikai imperialisták szükségesnek tartják a háborús hisztéria fokozását, akkor Tito a maga szerény eszközeivel hűségesen szekundál ebben a zenekarban. Például légvédelmi elsötétítési gyakorlatokat tartanak, csapatmozdulatokat hajtanak végre Jugoszláviában és hasonlókat.

Az imperialisták természetesen kész örömmel fogadják Tito segítségét és mindaz a rágalom, mely a népi demokráciák ellen Belgrádban felröppen, százszorosan megnagyítva visszhangzik az amerikai, az angol rádióban és az imperialista sajtóban. Ugyanakkor természetesen a kapitalisták maguk között nem rejtik véka alá Tito iránti megvetésüket. A „Newsweek" című amerikai folyóirat április 25-i száma gúnyosan írja le, „hogyan vetkőzik a szemérmes Tito kapitalista megmentői előtt". Az „Economist", az angol nagytőke folyóirata olvasóinak okulására megvizsgálja azokat a vádakat, amelyeket Tito klikkje terjeszt arról, hogy a Szovjet-

unió állítólag túl drágán adott volna iparcikkeket Jugoszláviának. Az egyszerű jugoszláv munkásnak valóban szinte lehetetlen egy írógép vagy egy esztergapad burgonyában, vagy kukoricában kifejezett ellenértékét a világpiaci árakkal összehasonlítania.

Az „Economist" azonban rászánja a fáradságot és vizsgálatának eredményeképpen ezévi április 16-i számában azt írja: „Ezek az árak távolról sem olyan nagyok, mint ahogy azt a jugoszláv propaganda el akarja hitetni. Az a vád például, hogy: 3000 kg kukoricát kellett fizetni egy írógépért, azt jelenti, hogy az ár 40 font sterlingnél alacsonyabb, amikor Angliában egy írógép eladási ára 65 font sterling körül van". A cikk gúnyosan beszél Titóék „naiv méltatlankodásáról" és értésére adja a jugoszlávoknak, hogy: „Kétséges, hogy Britannia, vagy az Egyesült Államok hajlandók lesznek-e veszteséget vállalni magukra csak azért, hogy Jugoszlávia gyenge iparán segítsenek". Nem egyszer az „Economist" maga húzta alá, hogy az imperialisták szívesen használják ki Tito helyzetét arra, hogy megzsarolják Ennek megfelelően például Jugoszlávia jóval többet fizet most Angliának kártérítés és régi adósságainak fejében, mint amennyit az „Economist" megállapítása szerint maguk az angolok reméltek.

Hogy az imperialisták nem támogatják nyiltabban és gyorsabb tempóban Titót, annak két oka van. Az egyik az, hogy az áruló jugoszláv vezetők értéke olyan mértékben csökken, amilyenben a jugoszláv munkások észreveszik az árulást. A másik az, hogy az imperialisták nem óhajtanak bizonytalan kockázatot vállalni. Kína példáján az imperialisták meggyőződtek arról, hogy a Kuomintang hadseregnek juttatott felszerelés jelentékeny része a kínai népfelszabadító hadsereg kezébe került és most őket erősíti. A nyugati imperialisták realisták is és számolnak azzal, hogy a jugoszláv dolgozó nép előbb vagy utóbb, de megszabadul Tito klikkjétől.

Ilymódon Titónak e „támogatása" nagyon költséges. A hitelekért, amelyeket a jugoszláv árulók kapnak, nagy engedményeket kell tenniök, le kell kötniök zálogul az Amerikában, Angliában levő aranykészletüket. A hadifelszerelésért, amit az imperialisták adnak, fontos sztratégiai anyagokkal kell fizetniök.

Ez a fejlődés természetesen nem maradhatott hatás nélkül Jugoszlávia belső viszonyaira. Az összes kapitalista elemek, a város spekulánsai és a falu kulákjai szabadabban lélekzenek. A jugoszláv trockisták a kipróbált és a Szovjetunióhoz hű ipari munkásság ellen egyre inkább támaszkodnak a meglevő kapitalista elemekre. Tito

eme munkás- és népellenes politikájának eredménye a spekuláció megnövekedése, az iparcikkek és az élelmiszerek átvándorlása a közellátásból a feketepiacra. Amikor tavaly tavasszal a jugoszláv viszonyok megismerésére Pártunk néhány politikai bizottsági tagját odaküldtük, azok meglepetéssel tapasztalták, hogy milyen rendkívül alacsony ott a dolgozók életszínvonala. Azt is közölték velünk, hogy ezt a körülményt a reakciós suttogó propaganda azzal magyarázza, hogy sok élelmet visznek ki a Szovjetunióba és a népi demokráciák országaiba. Azóta ez aljas vádak Titóék hivatalos propagandájának állandó műsordarabjává váltak.

A népi demokráciákkal való szakítás után a közellátás helyzete rohamosan romlott. A kulákság és a spekulánsok szarva még jobban megnőtt, még kevesebb lett az élelem és az iparcikk. Fokozta az áruhiányt, hogy az erőszakszervezetek: a rendőrség, katonai tisztikar, a magasabb tisztviselők, a „janicsárok" ellátását rendkívül felfokozták. A levelekben, amelyeket Jugoszláviából kapunk, a dolgozók elpanaszolják, hogy míg a csecsemők számára nincs tej, addig egy tábornok, ha nős, napi 5 liter tejet kap, ha nőtlen, 3 liter a fejadagja. A munkások hónapszámra nem látnak húst és ugyanakkor ezek a kiváltságosok korlátlanul kapnak húst, zsírt, vajat. A felháborodás emiatt olyan nagy, hogy az ilyen speciális üzletek előtt a tisztiasszonyok és a munkásnők között gyakran verekedésre kerül sor. Emiatt újabban az ilyen üzletekből az elárusítás az udvaron keresztül történik.

Amíg a dolgozók nyomorognak, addig a felső réteg tejbenvajban fürdik és a legjobb szállítója és vevője a spekulánsoknak. Hogy ezen a téren hol tartanak ma Titóék, arra nézve jellemző a „Sie und Er" című svájci lapnak április 29-i cikke, mely Tito egy estélyét írja le. Az újságíró, aki ezen az estélyen — Pál, volt régensherceg palotájában — résztvett, leírja: „A nagyteremben háromszáz díszegyenruhás tábornok áll, tetőtől-talpig aranyba, ezüstbe és kitüntetésekbe burkoltan. Mellettük a szép nők nagystílű, drága estélyiruhákban. Mindez és az aranydíszítésű hófehér frakkba öltözött pincérek a képet olyanná teszik, mint valami hollywoodi filmoperett díszlete. Az asztalok valósággal roskadoznak az óriási arany- és ezüsttálakon tálalt pecsenye alatt, amelyet 80 különböző előétellel szolgálnak fel. Bőségesen van ital is, tokaji, bordeaux-i, frascati, sherry és természetesen pezsgő."

Jugoszláviából menekült elvtársak elmondják, hogy mióta a kulákokat előszeretettel veszik fel a kommunista pártba, egyre gya-

koribb látvány a kommunista párttag béres, aki a kommunista kuláknál dolgozik, vagy a volt partizán, aki a Nedicset vagy Pavelicset kiszolgált kuláknál napszámos. Ez nem akadályozza meg Titóékat abban, hogy nagyhangon ki ne jelentsék: „Az alapok lerakását befejeztük, egyenesen nekifoghatunk a szocializmus építésének."

A munkások elkeseredésére a jugoszláv trockisták terrorral és bebörtönzéssel válaszolnak. A rosszultáplált, elégedetlen munkások nem vigyáznak a gépekre, sok a selejt, amiért a trockisták a népi demokráciákat vádolják, hogy rossz gépet és anyagot szállítottak. Ez azonban nem sokat használ és a dolgozók elkeseredése egyre fokozódik.

Tito és klikkje a dolgozó tömegek elkeseredését a Szovjetunió és a népi demokráciák elleni uszítással akarja ellensúlyozni és a bajok igazi okáról így próbálja a figyelmet elterelni. A Szovjetunióval való szakítás óta a jugoszláv árulók ezenkívül féktelen nacionalista uszításba fogtak. A régi, nagyszerb sovinizmus minden tartozéka újra előkerül a kelléktárból és vad nacionalista uszítás folyik a magyar, bolgár, román, albán és más szomszédnépek ellen. Petr Sztanbolics, a szerb szövetséges köztársaság miniszterelnöke és a kommunista párt titkára, a szerb nép-szkupscsina előtt tartott beszámolójában egyszerűen kijelentette, hogy a Magyar Köztársaság visszaakarja hódítani Bácskát, a románok Bánátot, a bolgárok Macedóniát és az albánok Metokhiát. A prímhegedűt ebben a hangversenyben Tito viszi, aki például május 15-én, a gárdista hadosztály pártértekezletén e szomszédok ellen aljas uszító beszédet tartott, amely tele volt például ilyen kitételekkel: „Jugoszlávia békejobbot nyujtott a magyaroknak minden gonosztettük után. Ők azonban a legaljasabban förmednek Jugoszláviára" stb. Ez a Tito-féle módszer, mely Horthy gaztetteit egyszerűen a népi demokrácia nyakába varrja, egyébként kedvenc módszerük.

A sovinizmus természetesen nemcsak a szomszédokkal szemben nyilvánul meg. Titóéknál ezelőtt is hallgatólagos megállapodás volt arra, hogy köztársaságukban a szerbek, horvátok és szlovének vigyék az első szerepet. Árulásuk óta a nemzeti kisebbségek elnyomása rendkívül fokozódott. Crnagorában, Boszniában, a Vojvodinában egyre jobban kiszorulnak a helybeli elemek, mert megbízhatatlannak tartják őket és helyükbe elsősorban nagyszerb soviniszták kerülnek. Recseg-ropog a szerb-horvát-szlovén összefogás is, mert a sovinizmus ezekben az országokban is fellángolt és egyre

több panaszt hallunk a menekültektől, hogy a nagyszerb sovinizmus, ugyanúgy mint a királyság alatt, újra ráfekszik a többi népekre.

Ezzel kapcsolatban előkerülnek a mult rezsimnek olyan tényezői, akik eddig háttérben voltak. Újra szerephez jutott Misa Trifunovics, a volt királyi kormány miniszterelnöke, Lázica Markovics, a hirhedt ügyész, Miátov Toso, volt rendőrkapitány, a feloszlatott „Szokol" és egyéb nacionalista szervezetek vezetői.

Jugoszlávia és szomszédainak viszonya egyre feszültebbé válik. A provokációk és az incidensek Jugoszlávia részéről egyre gyakoribbak és egyre kihívóbbak. Ezek a tapasztalatok különösen arra mutatnak, hogy Titóék kém- és provokációs tevékenysége a népi demokráciák és a Szovjetunió ellen nem tavaly nyáron, vagy 1947 őszén kezdődött, hanem sokkal régebbi keletű.

A Magyar Köztársaság Államvédelmi Hatósága tavaly augusztusban letartóztatta a budapesti jugoszláv követség sajtóattaséját, Boarovot, aki feletteseinek utasítására megölte Moic Milost, mert a Tájékoztató Iroda nyilatkozata mellett foglalt állást. Boarov bevallotta, hogy rendőrségi besúgó volt. 1947 áprilisában behívták a jugoszláv kommunista párt központi bizottságának káderosztályára, ahol a vajdasági pártbizottság titkára, Vidic közölte vele, hogy rájöttek a multjára és csak akkor kegyelmeznek meg neki, ha megfelelő szolgálatra vállalkozik az UDB államvédelmi szerveinél. Boarov, a besúgó, ezt készséggel vállalta. És erre még az év áprilisában kinevezték a budapesti követségre azzal, hogy a jugoszláv kémhálózat kiépítésében, Magyarországon dolgozzon. Ismétlem, ez 1947 áprilisában volt. Az utasításai között, mint vallomásában leírja, többek közt benne volt: „Azon kell dolgozni, hogy Magyarországon csökkentsük a Szovjetunió politikájának népszerűségét, vagyis a Jugoszláviában uralkodó burkolt Szovjetunió-ellenes politikát kell érvényesíteni." Boarov vallomása részletesen elmondja, hogy hogyan végezte a kémek beszervezését, hogyan igyekezett a Magyar-Szovjet Művelődési Társaság munkáját dezorganizálni és végül, hogyan gyilkolta meg feletteseinek utasítására Moic-ot.

A magyar népi demokrácia a Tito-kormánnyal szemben a legteljesebb lojalitással viseltetett. Csak 1948 tavaszán kezdtünk gyanakodni, hogy valami nincs rendben. Tito árulása után alaposabban megnéztük Titóék magyarországi működését. Kivizsgáltuk például Anton Rob esetét, aki egy időben zágrebi párttitkár volt, a háború alatt Budapesten Horthy rendőrségének kezébe került és

alaposan gyanúsítható volt, hogy egy sor jó elvtársat beárult a fasisztáknak. A felszabadulás után az esetet kivizsgálás céljából átadtuk a jugoszláv párt képviselőinek, akik egy idő mulva közölték velünk, hogy Rob tisztázta magát a vádak alól és azt javasolták, hogy ő legyen a magyarországi jugoszlávok antifasiszta szövetségének a vezetője. Mint ilyet, az országgyűlésbe is beválasztották.

A Tájékoztató Iroda közleménye után Rob Jugoszláviába szökött és mi utólag voltunk kénytelenek megállapítani, hogy esete a Boarovéhoz hasonló. Azt is megállapítottuk, hogy Rob előszeretettel szervezte be az antifasiszta szövetségbe a magyarországi jugoszláv kulákokat, sőt kitelepítésre előjegyzett svábokat is, mert ezek annak a kémszervezetnek, melyet Rob az antifasiszta szövetség cégére alatt Magyarországon létrehozott, a legjobban megfeleltek.

Hasonló esetünk volt Bán Antallal, az azóta Svájcba szökött volt szociáldemokrata iparügyi miniszterrel. 1946 folyamán Noviszádról, ahol Bán az 1942-es megszállás után dolgozott, azt az értesülést kaptuk, hogy ott a rendőrség szolgálatában állott. Felkértük Jugoszlávia képviselőit, hogy vizsgálják ki az ügyet. Megfelelő idő mulva értesítettek bennünket, hogy az ügyet kivizsgálták és a gyanú alaptalan. Mi ezt gyanútlanul elfogadtuk és nem kifogásoltuk, hogy Bán, aki folyékonyan beszélt szerbül, a jugoszláv antifasiszta szövetség egyik fő támogatója lett. Ő kötötte meg a különböző jugoszláv-magyar szerződéseket, melyekben egy sor súlyos kötelezettséget vállaltunk a jugoszláv ötéves terv támogatására. Ma már tudjuk, hogy Bán Antal valóban Horthy rendőrségének szolgálatában állott, de Titóék ugyanúgy beszervezték, mint Boarovot, aki Bán működésére vallomásában egyébként részletesen ki is tért.

A Magyar Népköztársaság tényezőinek egész sora kezdte észrevenni, hogy a szerződések végrehajtása a magyar népi demokráciára egyre előnytelenebb. Ugyanakkor a jugoszláv gazdasági tényezők előszeretettel vették ki a keretszerződésből és adták át angol vagy egyéb kapitalista érdekeltségeknek azokat a megrendeléseket, amelyek előnyösek voltak és Magyarországnak a hátrányosakat juttatták. A dolog olyan méretet öltött, hogy egy delegációnk ezt magával Titóval közölte és közbenjárását kérte. Tito álnok módon biztosította megbízottunkat, hogy itt csak az alsóbb szervek túlbuzgóságáról vagy hibájáról lehet szó.

Ma már világos, hogy ez fentről jövő utasítás volt. Ma már világos, hogy Titóék árulása sokkal régebbi időkre nyúlik vissza. Világos az is, hogy az a beállítás, amely szerint az árulók rossz-

szelleme az, ami Titót magával ragadja, ugyanolyan költött legenda mint az, hogy Jugoszlávia most a szocializmust építi. Tito árulásának gyökerei sokkal mélyebbek és régebbiek, de természetesen most nő ki belőlük a maga terebélyességében a mérges fa.

Déli határainkon valóságos kéminváziót szerveztek. A Tájékoztató Iroda tavaly júniusi közleménye óta az imperialista kémek, spekulánsok, volt csendőrtisztek zavaros áradata, mely azelőtt nyugat felé ment, hirtelen irányt változtatott: Jugoszlávia felé fordult. A jugoszláv hatóságok a határon átszökőket, ha alkalmas összeköttetéseik voltak, tovább adják az angol kémszervezetnek. A többieket pedig megfelelő megdolgozás után, kémkedés céljából, visszadobják a magyar határon.

Ezek a visszadobott kémek kivétel nélkül azt vallják, hogy az első feladat, amit a jugoszláv kémszervezet rájuk szabott, a Magyarországon levő szovjet képviselet, a magyar hadsereg és a magyar gazdasági élet pontos kikémlelése. A kémek átdobása szakadatlan határincidensekkel van összekötve. Ezeknek az incidenseknek az időpontja rendszerint összevág valamely nemzetközi vagy magyar eseménnyel, annyira, hogy mi már előre tudjuk, körülbelül mikor várhatók ezek a provokációk. A május 15-e előtti választási hetekben, a szó szoros értelmében, valósággal ostrom alatt állott déli határunk. Volt olyan hét, hogy több mint száz kémet dobtak át. A kémeket feltartóztató határőreinkre tüzet nyitnak és az utolsó három héten öt határőrt megöltek. Az egyik ilyen provokáció május 14-én, a választás előestéjén történt.

Ezek az aljas gyilkosok nem elégszenek meg azzal, hogy ártatlan emberek vérét ontják. E gyilkosságok alapján megkísérlik... hogy vádat emeljenek Magyarország ellen. A belgrádi rádió május 20-án például az aljasság minden határát túllépve, kijelenti: „A Tájékoztató Iroda magyarországi követői szisztematikus hajszát indítottak, amely a szavakról közvetlenül ellenséges tettekre tért át és arra irányul, hogy a magyar katonáknak a határon való halálát idézze elő" (!?)

A jugoszláv dolgozó nép, különösen a munkásságnak az a befolyásos rétege, amely változatlanul kitart a szocializmus és a proletár nemzetköziség mellett, mohón hallgatja a moszkvai, a budapesti és a többi demokratikus rádiók híradását. Ezt Titóék azzal igyekeznek ellensúlyozni, hogy a legkíméletlenebbül üldözik azokat, akik a Szovjetunió és a népi demokráciák rádióját hallgatják.

A mai Jugoszlávia tipikus rendőrállam, ahol a trockista klikk a Gestapótól kölcsönzött módszerekkel és a Gestapo-ügynökök segítségével tartja fenn uralmát. A Magyar Dolgozók Pártja a többi testvérpártokkal együtt, erejét megfeszítve azon igyekszik, hogy a jugoszláv dolgozók megtudják az igazságot. Lépten-nyomon le fogjuk leplezni Tito bandáját mint árulókat és az imperializmus ügynökeit, különösen azt az aljas módszert, amelynek segítségével Titóék a szocializmus építésének ürügyével az imperialistákat támogatják.

Az ipari munkásságnak és az ifjúságnak, amelyet Tito klikkje — kihasználva hazafias érzésüket és a szocializmus felé való törekvésüket — félrevezet, meg kell magyarázni, hogy kizsákmányolják és arra kényszerítik őket, minél több rezet és ónt termeljenek, minél több erdőt termeljenek ki, nem a szocializmus építésére, hanem a szocializmus esküdt ellenségei — az imperialisták javára. Testvéri üdvözletünket küldjük azoknak a hősöknek, akik önfeláldozóan harcolnak az elnyomók ellen. Tudjuk, hogy ezeknek a harcosoknak a lelkében ugyanaz a láng és ugyanaz az eltökéltség lobog, amely annyi hőstett végrehajtására buzdította őket a fasizmus elleni harcban és amely kivívta számukra az egész haladó emberiség elismerését.

Ez a tűz ma is lobogó lánggal ég. Ez biztos záloga annak, hogy az a szörnyű rendszer, amelyet ma a szocializmus aljas árulói, Titóval élükön Jugoszláviában bevezettek, nem lesz hosszúéletű. Ez a rendszer el fog pusztulni és Jugoszlávia dolgozó népe ujjongva térhet majd vissza a szocializmust építő népek nagy családjába.

(Megjelent a „Tartós békéért, népi demokráciáért" 1949 június 1-i, a „Pravda" és a „Komszomolszkaja Pravda" 1949 június 5-i, a „Szabad Nép" 1949 június 8-i számában.)

A DOLGOZÓ NÉP ALKOTMÁNYA

Tisztelt Országgyűlés!

Tisztelt Elvtársak!

Engedjék meg, hogy a Magyar Népköztársaság alkotmánytervezetének benyujtásánál röviden vázoljam az Alkotmányelőkészítő Bizottság munkájának előzményeit.

A népi demokrácia alkotmányának kérdését a Magyar Dolgozók Pártjának tavaly nyáron megjelent Programnyilatkozata vetette fel. Ez a Programnyilatkozat a következőket mondotta:

> „A Párt szükségesnek tartja a népi demokrácia alaptörvényének megalkotását, hogy az állampolgárok jogait és kötelességeit, az állami, gazdasági és társadalmi rend alapvető változásait, a magyar köztársaság népi jellegét a törvény erejével, alkotmányban szentesítsük."

Ettől az időtől kezdve az új alkotmány szükségességének tudata csak erősödött. S amikor az idén februárban megalakult a Magyar Függetlenségi Népfront, nyilatkozatában főcéljául az új alkotmány létrehozását tűzte ki. A nyilatkozat követeli

> „új népköztársasági alkotmány megteremtését, mely a magyar nép nagy politikai és társadalmi vívmányait a népi demokrácia alaptörvényévé emeli."

A Magyar Függetlenségi Népfront választási felhívásában megismételte ezt a célkitűzést és a hatalmas választási győzelem után

a kormány rögtön hozzá is látott, hogy ezt az igéretét beváltsa. 1949 május 27-én — ennek megfelelően — a Minisztertanács bizottságot küldött ki az alkotmánytervezet előkészítésére.

Az Alkotmányelőkészítő Bizottság kidolgozta javaslatát és a Minisztertanács elé terjesztette, mely augusztus 5-én a tervezetet el is fogadta.

Az Előkészítő Bizottság munkájában szem előtt tartotta nagy tanítónknak, Sztálinnak a megállapítását:

„Az alkotmányt nem szabad összetéveszteni a programmal... Amíg a program arról beszél, ami még nincs meg, amit még el kell érni és ki kell harcolni, addig az alkotmánynak arról kell beszélnie, ami már megvan, amit már most, a jelenben elértünk és kiharcoltunk. A program főleg a jövőre vonatkozik, az alkotmány a jelenre."*

Az új alkotmánytervezet ilyenmódon a már megtett út, az elért eredmények lerögzítése. Az alkotmánytervezet tehát regisztrálása és törvény formájában való rögzítése annak, amit a valóságban létrehoztunk és kivívtunk.

A magyar népnek eddig nem volt alkotmánya. Amit általánosságban annak neveztek, a különböző jogszokások és jogalkotások gyüjteménye volt.

Az Előkészítő Bizottság az alkotmánytervezet kidolgozásánál a sztálini tanításnak megfelelően arra törekedett, hogy a meglevőt rögzítse le. Ezt mindjárt kifejezésre juttatta az alkotmánytervezet bevezető részében, amikor megállapítja:

„Évtizedes hacokban megedződött munkásosztályunk vezetésével, az 1919. évi szocialista forradalom tapasztalataival gazdagodva, a Szovjetunióra támaszkodva, népünk megkezdte a szocializmus alapjainak lerakását s országunk a népi demokrácia útján halad előre a szocializmus felé. E küzdelem és országépítő munka már megvalósult eredményeit, országunk gazdasági és társadalmi szerkezetében végbement alapvető változásokat fejezi ki és a további fejlődés útját jelöli meg: A Magyar Népköztársaság Alkotmánya "

A mi népi demokráciánk erőteljes, de fiatal csemete és a szocialista fejlődésnek még a kezdetén jár. Ezért elkerülhetetlen, hogy

* *Sztálin.* A leninizmus kérdései. Szikra 1949. 608 old.

helyenként, a már elért eredmények csoportosításából önként adódik bizonyos utalás a jövő fejlődésre, mint ahogy a fiatal fa is sejteti, hová veti árnyékát, ha kiterebélyesedik. Ezért a Bizottság lehetőleg nemcsak a meglevőt rögzítette, de a folyamatra is rámutatott, például ott, ahol arról szól, hogy a dolgozó nép fokozatosan kiszorítja a tőkés elemeket, vagy ahol arról beszél, hogy „a Népköztársaság megvalósítani törekszik a szocializmus elvét: mindenki képességei szerint, mindenkinek munkája szerint".

Munkájában a Bizottság azokból a gazdasági és politikai változásokból indult ki, amelyek hazánk fejlődésében előállottak, mióta a Szovjetunió felszabadította. Ezért ezekre a változásokra és erre a fejlődésre röviden kitérek. A magyar munkásosztály a dolgozó parasztsággal szövetségben és a Szovjetunió támogatásával, nehéz harcok után győzött a régi renddel szemben, hatalomra jutott és rálépett a szocializmus építésének útjára.

Ennek eredményeképpen az ipar túlnyomó részében kiszorította a kapitalistákat, megszüntette a kizsákmányolást, a mezőgazdaságban felszámolta a nagybirtokot, földhöz juttatta a parasztságot és egyre erőteljesebben szorítja korlátok közé a falu kizsákmányoló elemeit, a kulákokat és spekulánsokat. Számszerűen ez abban mutatkozik, hogy az ipar 91.1%-a már az államosított, illetve társadalmasított szektorhoz tartozik és csak nem egészen 9%-a a kapitalistáké. Főleg ennek az államosításnak köszönhető, hogy iparunk termelése már messze túlhaladta a békebelit és jelenleg 30%-kal többet termel, mint az utolsó békeévben. Ez a termelés már nem egyszerű folytatása a réginek, hanem a szocialista termeléssel járó új módszerek eredményeit is mutatja.

A mezőgazdaságban a szocialista építés még a kezdet kezdetén van. A demokratikus állam birtokai és a termelőszövetkezetek még csak apró szigetek a paraszti birtokok tengerében, de így is már világosan látható, hogy a fejlődés a közös, társas termelésre vesz irányt. Társas, szövetkezeti termelésben dolgozik jelenleg 587 termelőcsoport, mely szántóterületünknek 1%-át műveli. Ez a szám csak a hivatalosan elismert termelőszövetkezetekre vonatkozik. A ténylegesen szövetkezetben termelők száma ennél jóval nagyobb. Csongrád megyében például, 16 elismert szövetkezet mellett, több mint 50 önkéntes földműves termelőszövetkezet működik, ahol dolgozó parasztságunk kísérletképpen kipróbálja a társas termelés előnyeit. Az ősszel az engedélyezett termelőszövetkezetek száma, illetve az általuk megművelt földterület előreláthatólag meg fog három-

szorozódni és mert közben az állami birtokok is nőnek, a mezőgazdaságon belül ez a két társasgazdálkodást folytató részleg még az idén el fogja érni a vetésterület 5—6%-át.

Sokkal világosabban mutatkozik ez a fejlődés a gépesítés terén, ahol az ország 11 000 traktorából majdnem 3 000 — több mint 25% — a mezőgazdasági gépállomások és az állami birtokok tulajdonában van. Ez a szám gyorsan változik: 220 mezőgazdasági gépállomásunk a most birtokában levő 2350 traktor mellé ez év decemberéig még 1100 újat kap és az ötéves terv végére ezek az állomások és az állami birtokok 20 000 traktorral — traktorállományunk jó 90%-ával fognak rendelkezni.

A szocialista építésnek eredményeképpen könnyebbé és eredményesebbé válik a földet művelő munka.

Gyors a változás a kereskedelem terén. Az állami nagykereskedelem és a szövetkezeti mozgalom fejlődése következtében a nagykereskedelem 93,9%-át az állam bonyolítja le és csak 6,1%-a maradt tőkés kézben. A kiskereskedelemben természetesen a fejlődés lassúbb. Itt az állam és a szövetkezetek az áruforgalom körülbelül 25%-át bonyolítják le, de árellenőrzéssel és egyéb rendszabályokkal a népi demokratikus állam igyekszik gondoskodni róla, hogy a tőkés kereskedelem spekulációval ne juthasson jogosulatlan haszonhoz és ne zsákmányolhassa ki a falu és a város dolgozó népét.

Ezek a változások azt jelentik, hogy útban vagyunk a gazdasági élet minden terén a szocializmus felé. Ezeknek a változásoknak eredményeképpen egyre inkább gátat vetünk annak, hogy az ember az embert kizsákmányolja. Nő és erősödik népgazdaságunkban a termelőeszközök szocialista tulajdona, mint népi demokráciánk megingathatatlan alapja. Ezek a változások, melyekhez szervesen kapcsolódik hároméves tervünk sikeres megvalósítása, azt is eredményezték, hogy megszűnt nálunk a munkanélküliség, a válságtól való félelem és erőteljesen nő dolgozó népünk jóléte és kultúrája.

Ezek a gazdasági változások természetesen megfelelően kihatottak társadalmunk osztályösszetételére is. Eltűnt a földesurak osztálya, a tőkéseket pedig kiszorítottuk az ipari termelés, a nagykereskedelem döntő területeiről, a külkereskedelemből, a hitelszervezetből. A kulákok és egyéb spekuláló elemek működését korlátok közé szorítottuk és tovább is vissza fogjuk szorítani.

Ami megmaradt és erőben meggyarapodott, az a munkásosztály, a dolgozó parasztság és az értelmiség. De ezeken belül is lénye-

ges változások történtek. A magyar ipari munkásságnak több mint 90%-a már az államosított üzemekben, tehát nem a tőkésnek dolgozik, hanem a szocializmust építő népi demokráciának. Nem kizsákmányolt proletár többé.

Ez a tény viszonylag új, hiszen még nincs másfél éve, hogy a nagyipar államosítását végrehajtottuk. Másfél esztendő nem elég arra, hogy a sokszázezerfőnyi ipari munkás mindegyike megértse ennek az óriási változásnak a jelentőségét. De az a felismerés, hogy más a kapitalistákra és más a népi demokráciára dolgozni, egyre szélesebb ipari munkás rétegeket hat át. Kezd átmenni az öntudatukba, hogy most már övék az ország, maguknak építenek. S ennek a felismerésnek eredménye a munkához való új viszony, a munkaverseny, a munkásújítók mozgalma és az a tudat, hogy a munka, ami azelőtt kényszerű robot volt, ma becsület és dicsőség dolga.

A tőkések által kizsákmányolt proletariátus túlnyomó többsége felszabadult, szocializmust építő munkásosztállyá változott.

A parasztságnál a fejlődés lassúbb. A parasztság zöme ma még bizonytalanul, sőt félve néz a szocializmus építésére a falun. Legtöbbjük még rabja a magántulajdonnak. Sorai közt még ott vannak a kulákok és nem egyszer uzsorázza ki őket a városban vagy falun még meglevő spekuláció. A parasztságnál ezért még nem lehet olyan gyökeres változásról beszélni, mint az ipari munkásoknál.

És mégis: mindenütt azt látjuk, hogy a dolgozó parasztság között is megindult az erjedés. Őket is megcsapta a szocialista fejlődés szele. Közöttük is egyre mélyebb gyökeret ver az a gondolat, hogy a szocialista átalakulásból a falu sem maradhat ki. Az újgazdák, akik földműves népünknek majdnem a felét teszik ki, már tudják, hogy további fejlődésük elválaszthatatlanul egybe van kötve azzal az ipari munkásosztállyal, azzal a munkássággal, mely 1945-ben földhöz segítette őket, mely 1946-ban visszaverte a régi nagybirtokosok és tőkések támadását és amely azóta is szakadatlanul, minden eszközzel és minden téren segít nekik. Segíti a kulákok és spekulánsok elleni harcban, segíti a gépállomások útján, a modern technika vívmányaival és új, magasabb mezőgazdasági kultúrák meghonosításával.

Már szóltunk arról, hogy parasztságunk érdeklődése egyre inkább a szövetkezeti, a társas termelés felé fordul. A Szovjetunióból visszatért parasztküldötteket a szó szoros értelmében ostrom alatt tartják.

Száz- és százezer dolgozó paraszt akarja ilyenmódon meg-

ismerni a Szovjetunió kollektív, társas mezőgazdaságát. Hogy a szövetkezés gondolata általában milyen gyorsan terjed, arról a számok tanuskodnak. A földműves-szövetkezetek taglétszáma egy esztendő alatt, mióta a szabotáló kulákokat eltávolítottuk a vezetésből és a dolgozó parasztság maga vette kezébe az irányítást, 400 000 főről közel 900 000-re nőtt. Ha a fejlődés ebben az iramban folytatódik tovább, úgy fél év alatt a tagság eléri az 1 200 000-et.

Az értelmiség zömét a szocialista átalakulás előkészületlenül és váratlanul érte; ennek megfelelően tartózkodó magatartást tanusított. Amikor sorait kezdtük a munkásság és parasztság legjobbjaival feltölteni, bizonyos ellenszenvet, sőt ijedelmet tapasztaltunk. Az értelmiség egy részében az a gondolat merült fel, hogy a szocializmus építése az intelligencia szerepének és jelentőségének lebecsülésével, csökkenésével jár.

Mi sem tévesebb, mint ez a hiedelem. A szocializmus számban és jelentőségben rendkívül meg fogja növelni az értelmiséget. Ha mi Magyarországon jól építünk és jól dolgozunk, úgy tíz éven belül megduplázódik az egyetemi végzettségűek száma és ezen belül megháromszorozódik a technikai értelmiség, a mérnökök, gazdászok száma. A szocializmus nem a régi értelmiség félreszorítását, hanem felfrissítését fogja eredményezni.

A kapitalizmus idején az értelmiség zömét egészen szűk, legfeljebb egy-kétszázezer embert számláló rétegből toborozták. Ez a réteg most ki fog szélesülni. A dolgozó nép, a munkások és parasztok legjobb fiai is odakerülnek az egyetemekre, ahonnan eddig tudatosan kizárták őket. Ez a vérfelfrissülés, az utánpótlás alapjának ez az egészséges kiszélesedése a magyar értelmiség olyan megújhodására, jelentőségének és tekintélyének olyan megnövekedésére vezet, amiről a kapitalizmusban szó sem lehetett.

Ma, a szocializmus kezdetén jó munkánkat azon mérjük, hogy mennyi munkás, mennyi dolgozó paraszt van az állam és a gazdaság vezető helyein. Ez fejlődésünkkel együtt gyorsan meg fog változni és 5—10 esztendő mulva sikereinket és erőnket az értelmiség növekedésével, az egyetemet végzettek számával is mérni fogjuk.

Az első ötéves terv számai és hatalmas méretei ezen a téren is éreztetik hatásukat. A magyar értelmiség előtt egyre világosabban áll, hogy fejlődésének lehetőségei tulajdonképpen csak most kezdenek kibontakozni. Most kezdi látni az értelmiség, hogy régente a kizsákmányoló kapitalisták kiszolgálója volt. Ma viszont, amikor ez a kizsákmányoló osztály eltűnik, az értelmiség saját népét szolgálja,

s a munkásokkal és a dolgozó parasztokkal egyenrangúan építi az új, fejlettebb szocialista társadalmat.

Mit eredményeznek ezek a változások? Eredményezik azt, hogy csökkennek azok a gazdasági ellentétek, melyek azelőtt a munkásosztály, a parasztság és az értelmiség közé éket vertek. Egyre inkább eltűnik és elmosódik az a határvonal, mely elválasztotta őket egymástól. Ennek következtében csökkennek és elmosódnak a közöttük levő politikai különbségek is.

Szembetűnő mutatója e változásnak a munkás-paraszt szövetségnek az a hatalmas megerősödése, melyet az idén, a május elsejei ünnepségeken, majd utána a választásokon láttunk. Ez a politikai változás hozta létre a Magyar Függetlenségi Népfrontot. A súrlódások, a pártviszály lecsökkenése következtében simábban folyik, eredményesebb a nemzetépítő munka.

Ezek a magyar népi demokrácia osztályösszetételében végbement változások természetesen visszatükröződnek az alkotmánytervezetben is és szükségszerűen odavezetnek, hogy az alkotmány az állam és az államvezetés felépítésében az eddigi helyzethez képest alapvető különbségeket mutat fel.

Ilyen különbség az eddigi állapotokkal szemben a törvényhozó és a végrehajtó hatalom egysége, amit az alkotmánytervezet az országgyűléstől kezdve, le a helyi tanácsokig, következetesen végigvisz. Ez mutatkozik az országgyűlés és a helyi tanácsok egységes rendszerében. Megnyilvánul abban is, hogy a helyi tanácsok nemcsak önkormányzati szervek, de egyben a központi hatalom végrehajtó szervei is. Ezzel függ össze a tervezetnek az a javaslata is, hogy a Minisztertanácsot, tehát a minisztereket szintén az országgyűlés, vagy az országgyűlés jogait gyakorló Elnöki Tanács válassza.

Az alkotmánytervezet értelmében az országgyűlés, valamint a helyi tanácsok és a dolgozó tömegek közt az eddiginél sokkal szorosabb kapcsolat jön létre, mert az alkotmánytervezet kötelezően kimondja, hogy a képviselők a választóknak működésükről rendszeresen beszámolni kötelesek. A népi demokrácia szelleméből folyik az alkotmánytervezetnek az a javaslata, hogy véges-végig meg kell valósítani a visszahívás lehetőségét. Ugyanezzel van szerves összefüggésben, hogy az alkotmánytervezet az egész vonalon nemcsak az olyan népképviseleti szerveknél, mint az országgyűlés vagy a helyi tanácsok, hanem a bíróságoknál és a főügyésznél is a választás elvét érvényesíti.

A népi demokrácia fejlődése nemcsak a már elért eredmények és az eddig megtett út leszögezésénél tükröződik vissza, hanem még inkább ott, ahol a dolgozó nép győzelmének folyományaképpen a szocializmus elveit és a már kimunkált, megvalósított alapjait rögzítjük. Az alkotmánytervezet ezért mondhatja ki, hogy: „a Magyar Népköztársaság a munkások és dolgozó parasztok állama" és hogy: „a Magyar Népköztársaságban minden hatalom a dolgozó népé". Ezért szegezi le a tervezet, hogy: „nálunk a termelési eszközök zöme már társadalmi tulajdonban van", ezért állapíthatja meg hogy: „A Magyar Népköztársaság társadalmi rendjének alapja a munka" és „Minden munkaképes polgárnak joga, kötelessége és becsületbeli ügye, hogy képességei szerint dolgozzék" és ennek megfelelően: „A Magyar Népköztársaság megvalósítani törekszik a szocializmus elvét: «Mindenki képessége szerint, mindenkinek munkája szerint»."

A Magyar Népköztársaság ezekkel a jogokkal együtt biztosítja polgárai számára a munkához, a pihenéshez, az üdüléshez és a művelődéshez való jogát, védi a dolgozók egészségét és segíti a dolgozókat munkaképtelenségük esetén. Az új alkotmány a szocializmusnak ezekre az alapjaira és oszlopaira támaszkodik, ezeket tükrözi vissza, ezeket rögzíti le.

A burzsoá alkotmányok olyan társadalmi rendre vannak szabva, melyekben az osztályok egymással szemben állnak, ezért a burzsoá állam vezetésének mint diktatúrának az a célja, hogy a kapitalista osztályoknak kedvező társadalmi rendet megóvja és megszilárdítsa.

Ezzel szemben a mi alkotmánytervezetünk abból indul ki, hogy társadalmunkban egyre inkább visszaszorítjuk és felszámoljuk a kizsákmányoló osztályokat. Társadalmunk ezzel párhuzamosan, egyre inkább két — egymással szövetséges, egymással baráti viszonyban álló — osztályból: a munkásokból és dolgozó parasztokból áll. Ennek megfelelően nálunk a dolgozó nép van uralmon. A dolgozók e szövetségén belül a vezetés, a társadalom és az állam vezetése a haladottabb, szervezettebb osztálynak, a munkásosztálynak a kezében van. Nálunk tehát az alkotmányra azért van szükség, hogy a dolgozóknak tetsző és a nekik előnyös társadalmi rendet szilárdítsa meg. Ez a jellemzője minden olyan ország alkotmányának, amely a szocializmust építi. Ezt mondotta nagy tanítónk, Sztálin a szovjet alkotmányról és ez áll az összes népi demokráciák alkotmányára is.

Külön ki kell emelnem alkotmánytervezetünknek azt a részét, amely a Népköztársaságunk területén élő minden nemzetiség szá-

mára biztosítja az anyanyelvén való oktatás és a nemzeti kultúra ápolásának lehetőségét. Az alkotmánytervezet a szabadságjogokat a területén lakó minden dolgozó számára biztosítja és menedékjogot ad azoknak az idegen állampolgároknak, akiket demokratikus magatartásukért, vagy a népek felszabadítása érdekében kifejtett tevékenységükért üldöznek. A burzsoá nacionalizmussal szemben — amely nem hisz a nemzetek és fajok egyenjogúságában — abból indul ki, hogy minden nemzet és faj egyenjogú, azon alapszik, hogy minden nemzetnek és fajnak a társadalom és az állam életének minden területén egyforma jogokat kell élveznie.

A felszabadulás előtti évtizedekben a magyar burzsoázia hol nyiltan, hol leplezetten, de szívósan hirdette a magyar faj felsőbbrendűségét, szupremáciáját és uralomra jogosultságát a környező népekkel szemben. Ennek a faji felsőbbrendűségnek a hirdetése közben 30 millió magyarról fecsegtek és ugyanakkor egyik katasztrófából a másikba sodorták nemzetünket. Az alkotmány egyszer és mindenkorra, gyökeresen szakít ezzel a faji önteltséggel.

Az alkotmánytervezet ezekkel a megállapításokkal egyben szolidaritását fejezi ki minden demokratikus felszabadító mozgalommal, kihangsúlyozza a haladás nemzetközi összefüggéseit és ezért őszintén nemzetközi, internacionalista.

A mi alkotmánytervezetünk következetesen demokrata. A burzsoá alkotmányokban is gyakran le van fektetve a törvény előtti egyenlőség, a polgárok teljes egyenlősége. De mindannyian tudjuk, hogy amikor a jogok gyakorlásáról volt szó, a szegény nem egyenlő a gazdaggal, a kapitalista munkáltató nem egyenlő a munkással, a művelt ember a műveletlennel.

A mi alkotmánytervezetünk nemcsak a jogok egyenlőségét biztosítja, de biztosítja e jogok gyakorlásához szükséges gazdasági előfeltételeket. Munkát biztosít minden dolgozónak, gondoskodik róla munkaképtelenség esetére. És hozzájuttatja ahhoz a kultúrához, amely képessé teszi, hogy a kapott jogokkal élni is tudjon. Következetes a mi alkotmánytervezetünk demokratikus vonala, amikor leszögezi, hogy a nők a férfiakkal egyenlő jogokat élveznek. Következetesen védelmezi az ifjúság érdekeit is, amennyiben megállapítja, hogy a Magyar Népköztársaság külön gondot fordít az ifjúság fejlődésére és nevelésére.

A kapitalista országokban nemcsak a dolgozók vannak elnyomva, de a munkásosztályon belül még külön elnyomatás alatt szenvednek a nők és gyakran az ifjak. Demokráciánk itt is gon-

doskodni kíván arról, hogy az írott jog ne csak papíron maradjon, hanem megvalósuljon — átmenjen az életbe. Ezért szentel alkotmánytervezetünk külön paragrafusokat a nők és az ifjak egyenlő jogainak megvédésére.

A polgári demokrata államok, melyek olyan szívesen oktatnak ki bennünket a demokrácia, „az igazi demokrácia" alapelemeire, ebben a tekintetben is vizet prédikálnak és bort isznak. Ezekben az államokban a törvényben lefektetett egyenlőség legtöbbször papíron marad. Az Egyesült Államokban az uralkodó osztály meg tudja tenni, hogy a választásokon a felnőtt lakosságnak csak a fele vesz részt. Franciaországban nemrég láttunk egy községi választást, ahol a kommunisták — bár több mint 25%-át kapták a szavazatoknak — csak 2%-át kapták a mandátumoknak. Svájcban, mely azt hirdeti magáról, hogy Európa legrégibb demokráciája, a nőknek még ma sincs választójoga. Azokban a burzsoá országokban, ahol a női választójog a papíron meg is van, a parlamentben, a kormányzásban a nő ritka, mint a fehér holló. A népi demokráciáknál a szó és a tett itt is egybeesik és ezt kívánja külön lerögzíteni alkotmánytervezetünk.

Az alkotmánytervezet hangsúlyozza, hogy elismeri és védi a munkával szerzett tulajdont és biztosítja az öröklési jogot. Alkotmánytervezetünknek ez a része újra aláhúzza, hogy a dolgozó kisembernek a szocializmus építésétől nincs mit tartania. Ellenkezőleg: munkájával szerzett vagy öröklött tulajdonát az alkotmány biztosítja.

Ugyanígy biztosítja az alkotmánytervezet a polgárok lelkiismereti szabadságát és a vallás szabad gyakorlásának jogát. Éppen a lelkiismereti szabadság biztosítása érdekében javasolja a tervezet az egyház és az állam különválasztását.

Az állam és az egyház elválasztásának követelése nem szocialista követelés. Ezt a legtöbb polgári demokrata országban már rég megvalósították. Éppen a napokban voltunk tanúi annak, hogy az Amerikai Egyesült Államokban, ahol az egyház külön van választva az államtól, elutasítottak egy olyan kísérletet, amely az állam anyagi segítségét követelte a katolikus egyháznak.

Amikor az alkotmánytervezet a vallás szabad gyakorlatának jogát az alkotmányban le akarja fektetni, ezzel is csak egy meglevő állapotot rögzít meg.

A magyar demokráciában soha senkit vallásos meggyőződése, vagy vallásának gyakorlása miatt nem üldöztek. Ez így volt a mult-

ban és ennek így kell lennie a jövőben is. De a demokrácia megfelelően védekezett azok ellen, akik az egyház palástjával takarózva próbálták aláásni demokráciánkat és az ilyen kísérleteket a jövőben is meg fogja torolni.

Végül, de nem utolsó sorban, az alkotmánytervezet védi a házasság és a család intézményét. A reakció azzal rémítgette a hiszékenyeket, hogy a szocializmus a házasság és a család intézményének felbomlásával jár. A dolgozó magyar nép most saját tapasztalatából győződhetik meg az ellenkezőjéről. A demokrácia fejlődése, dolgozó népünk anyagi és kulturális megerősödése a házasság és a család intézményénél is eredményesen mutatkozott. A háborús vérveszteség következtében számbelileg erősen csökkent a felnőtt férfilakosság; ennek dacára soha nem volt olyan nagy a házasságkötések száma, mint most. A magyar nép veszedelmes, gyógyíthatatlannak látszó betegsége, az egyke — melyről évtizedeken át egész könyvtárakat írtak össze — a demokrácia gazdasági és kulturális eredményeinek hatására, mint egy varázsütésre, megszűnt.

Felhívom a tisztelt Országgyűlés figyelmét a Népköztársaság alkotmánytervezetének arra a pontjára, mely kimondja, hogy polgárainak megtisztelő kötelessége, hogy általános védkötelezettség alapján katonai szolgálatot teljesítsenek és hogy a haza védelme a Magyar Népköztársaság minden polgárának szent kötelessége. Azt hiszem, ezek a pontok nem szorulnak különösebb magyarázatra.

A magyar dolgozó nép semmit sem óhajt jobban, mint a termelő békét. De ugyanakkor tudja, hogy egy fegyvertelen ország valósággal csábítja a kalandokra és provokációkra az imperialista háborús uszítókat. Azt is tudja, hogy a békét nem elég óhajtani, a békéért harcolni is kell, a békét meg is kell védeni.

A mi honvédségünk a dolgozó nép honvédsége, a béke és a boldogulás hadserege lesz.

Szólani kívánok most alkotmánytervezetünk bírálatáról és visszhangjáról. A magyar dolgozó nép lelkes örömmel üdvözölte az alkotmánytervezetet. Táviratok és levelek tízezreit kapjuk, melyek mind lelkes helyesléssel támogatják a tervezetet.

A dolgozókon belül külön ki kell emelni a nők és az ifjúság helyeslését, azokét, akik a régi rendben nemük vagy koruk miatt szakadatlanul hátrányt szenvedtek. A nők, akiknek a népi demokrácia felé fordulását már a választások alatt nagy elégtétellel tapasztalhattuk, örömmel állapítják meg, hogy az alkotmánytervezet a demokráciától eddig nyert jogaikat most már törvényben lerögzítve

biztosítja. Ezek a női levelek nem egyszer megható és lelkesítő bizonyítékai annak is, hogy a felszabadulás óta milyen hétmérföldes léptekkel halad a magyar nő, a magyar dolgozó asszony politikai és kulturális fejlődése.

Hasonló lelkes támogatást tapasztaltunk azokon a kis- és nagygyűléseken, amelyeken a dolgozók százezrei megvitatták az alkotmánytervezetet. Úgy találták, hogy a tervezet világos, közérthető, szabatos és helyesen tükrözi vissza, rögzíti le a meglevő állapotokat. Száz és száz megnyilvánulásból derül ki, hogy az új alkotmányból dolgozó népünk új erőt merít, új biztatást, új lendületet nyer.

Nagy érdeklődést és őszinte rokonszenvet keltett az alkotmánytervezet a demokrácia minden következetes hívénél, elsősorban a szocializmust építő országoknál és főleg abban az országban, melynek helyeslő véleménye számunkra a legértékesebb: a Szovjetunióban. Az alkotmányt ezek az országok részletesen ismertették és a magyar népi demokrácia egészséges fejlődésének jelentős határkövét látták benne. Az alkotmánytervezetet a baráti országok közvéleménye és vele a haladás hívei világszerte úgy tekintik, mint annak jelét, hogy népi demokráciánk ezen a téren is felsorakozott a szocializmust építő többi országok mellé.

Az imperialistáknak természetesen nem tetszik az alkotmánytervezet. Mindjárt hozzátehetem, hogy a tervezetet kidolgozó bizottság erre nem is törekedett. A burzsoá bírálók túlnyomó többsége az alkotmányt az első betűtől az utolsóig elveti és nem talál benne semmi jót. Emellett azonban szép számmal találhatunk olyan bírálatokat is, amelyek fanyalogva elismerik, hogy alkotmánytervezetünk valóban demokratikus. Ahogy az egyik nyugati tudósító írta: „Benne van minden, ami a demokráciában szem-szájnak ingere." De mindjárt hozzáteszi: csak az a kérdés, hogy szerkesztői végre is hajtják-e majd, amit a tervezetben lefektettek.

Errevonatkozóan csak annyit mondhatok, hogy a magyar demokráciának és benne nem utolsósorban a mi Pártunknak ereje éppen abban áll, hogy amit megígér vagy célul tűz ki, azt végre is hajtja. A magyar kommunisták éppen azzal nyerték meg a dolgozó nép rokonszenvét és támogatását, hogy azt ígérték és azt tűzték ki célul, ami a dolgozóknak hasznos volt és szükséges és éppen azért be is tudták minden ígéretüket váltani. Amikor felosztottuk a földeket, ellenségeink megjövendölték, hogy ezzel évtizedekre visszavetjük a magyar földművelést, különösen a gyümölcsösöket, a szőlőket tesszük tönkre. Ma, négy évvel a jövendölések után a mezőgazdaság

minden téren utólérte, sőt el is hagyta a békebelit. Amikor mi arra vettük az irányt, hogy saját erőnkből, a nyugati kapitalisták segítsége nélkül építsük fel az országot, ellenségeink negyven évet kevésnek tartottak ahhoz, hogy a békebeli termelés színvonalát elérjük. E jövendölések ellenére ipari termelésünk már másfél év előtt elérte az 1938-as év színvonalát és ami még fontosabb, dolgozó népünk gazdasági és kulturális nívója ugyancsak a békebeli fölé emelkedett.

Ellenségeink kilátástalannak tartották a jó pénz megteremtésére irányuló terveinket, puszta propagandának mondották hároméves tervünket, megjósolták, hogy iparunk a munkásigazgatók kezén tönkremegy és így tovább és így tovább. Az elmult 4—5 esztendő minden eredménye mellettünk szól és azt mutatja, hogy amit célul tűzünk ki, azt meg is valósítjuk.

Az alkotmány új bizonyítéka lesz annak, hogy a mi szavunkra építeni lehet, mint a kősziklára.

Végül a burzsoá kritikusok egyhangúan kétségbevonják, hogy ez az alkotmánytervezet demokratikus, mert biztosítja a kommunisták vezette munkásosztály döntő szerepét az államon belül.

Az alkotmánytervezet ebben a tekintetben valóban világos, minden kétséget kizár. Kétszer is aláhúzza a munkásosztály vezető szerepét. Egyszer a munkásság és a dolgozó parasztság szövetségén belül, másodszor, amikor kimondja: „A nép demokratikus egységére támaszkodó és élcsapata által irányított munkásosztály az állami és társadalmi tevékenység vezető ereje." Ez a megállapítás, mely a munkásosztály élcsapatának, a Magyar Dolgozók Pártjának az államon belüli szerepét rögzíti le, szintén csak a meglevő állapot tükörképe. Túlzás és dicsekvés nélkül el lehet mondani, hogy minden tetthez, mely a felszabadulás óta hazánkat a mélységből és a romokból a felemelkedés felé vitte, a magyar kommunisták, a Magyar Dolgozók Pártja adták a kezdeményezést, a lendületet, ők vállalták az áldozatot és a vezetést. Nyugodtan el lehet mondani, hogy a Kommunista Párt nélkül nem tudtuk volna megverni a régi reakciós rendet, nem építettük volna fel az országot. Nélkülünk nem valósultak volna meg az újjáépítés nagy eredményei. Ha a magyar dolgozó népet ma a biztonság, a megelégedés, a jövőbe vetett bizalomnak az az érzése tölti el, mely újabb sikereink záloga és jövő boldogulásunk biztosítéka, úgy ebben Pártunké az érdem oroszlánrésze.

A magyar munkásosztály élcsapatának, a kommunistáknak

vezetőszerepe nem erőszak vagy furfang eredménye, hanem hosszú esztendők és évtizedek áldozatos, fegyelmezett, átgondolt, eredményes munkájának természetes következménye és gyümölcse. A magyar dolgozó nép azzal ismeri el és azzal hálálja meg teljesítményeinket, hogy eddigi jó tapasztalatai alapján és a további jó munka biztos tudatában önként, szívesen követi a magyar kommunisták, a Magyar Dolgozók Partjának vezetését. És ezt a tényt helyes, szükséges a Magyar Népköztársaság alkotmányában is leszögezni.

Rátérek most a módosítások kérdésére. Egy sor módosítási javaslat érkezett az Előkészítő Bizottsághoz, mely lényegében mind arra futott ki, hogy az alkotmánytervezetbe lehetőleg sok törvényt is szorítsunk bele. Ezt a tendenciát a többi szocializmust építő országban is tapasztaltuk, amikor náluk az alkotmányon dolgoztak. Sztálin elvtárs a szovjet alkotmánytervezettel kapcsolatban ezekről a módosításokról mondta: „Az alkotmányból szinte törvénytárat akarnak csinálni." Az ilyen módosításokat, amelyeknek tárgya nem az alkotmányba, hanem különböző törvényalkotásokba kívánkozik, a Bizottság nem fogadta el.

Ugyancsak el kellett utasítani egy sor olyan módosító javaslatot, mely nem a meglevőt akarta visszatükrözni az alkotmányba, hanem olyan célkitűzésekre vonatkozott vagy olyasmit tartalmazott, amiket még nem értünk el és ami a szocializmus építésének jövőbeli kérdéseire vonatkozik. Ezeket szintén elutasította a Bizottság.

A Bizottság elfogadott egy sor stiláris javaslatot. A Bizottság elfogadta azt a javaslatot, hogy néhány helyen a „közérdek" szó helyett „a dolgozó nép érdekei" meghatározást alkalmazza. Elfogadta az Előkészítő Bizottság azt a javaslatot, hogy a tanácsok választására vonatkozó 30. §-t egészítsék ki azzal, hogy a választás az országgyűlési képviselők választására megállapított alapelvek szerint történjék.

A Bizottság ezt a javaslatot azért fogadta el, mert ez az új szövegrész egyrészt világosan kimondja, hogy a tanácsokat is az általános demokratikus alapelvek szerint kell választani, másrészt ez a megoldás kihangsúlyozza az államhatalom helyi szerveinek alapvető egységét az országgyűléssel.

Sok javaslatot kaptunk arra vonatkozólag, hogy az Előkészítő Bizottság mindenütt az alkotmányszövegbe a „munkások és dolgozó parasztok" kitételhez iktassa be a „haladó értelmiséget" is. Ez a kérdés felmerült már a szovjet alkotmány kidolgozásánál is, ahol Sztálin elvtárs mutatott rá, hogy a munkások és parasztok osztálya mellett

az értelmiség soha nem volt és nem is lehet osztály. „Az értelmiség mindig olyan réteg volt s az is marad, mely tagjait a társadalom összes osztályaiból toborozza. A mi időnkben — mondotta Sztálin elvtárs —, a szovjet korszakban, az értelmiség tagjait főleg a munkások és a parasztok sorából toborozza. De akárhogyan toborzódik is az értelmiség és akármilyen jelleget visel is, mégis csak réteg, nem pedig osztály."* És Sztálin külön megmagyarázza, hogy ez a körülmény semmiképpen nem csorbítja a dolgozó értelmiség jogait vagy egyenjogúságát.

Az Előkészítő Bizottság e javaslatok figyelembevételével mégis utólag bedolgozta az alkotmánytervezetbe az 53. §-t, mely így szól:

> „A Magyar Népköztársaság hathatósan támogatja a dolgozó nép ügyét szolgáló tudományos munkát, valamint a nép életét, harcait, a valóságot ábrázoló, a nép győzelmét hirdető művészetet, s minden rendelkezésre álló eszközzel elősegíti a néphez hű értelmiség kifejlődését."

Ezzel a megállapítással nemcsak a demokrácia eddigi tényleges gyakorlatát akarták lerögzíteni, hanem egyben megnyugtatásul is szánták azok számára, akik attól tartanak, hogy az alkotmány a munkások és a dolgozó parasztok mellett azért nem említi a haladó értelmiséget, mert jelentőségén vagy szerepén változtatni kíván. Meg vagyok győződve arról, hogy alkotmányunknak ez a szakasza teljes egészében kielégíti és megelégedéssel tölti el a haladó értelmiséget.

Érkezett hozzánk olyan javaslat, hogy az államhatalom helyi szerveinek meghatározásánál az alkotmány az egyes szervezeti egységeket ne említse, csak magát az elvet rögzítse le. Erre a javaslat szerint azért lenne szükség, hogy ne kössük le magunkat a megyerendszer mellett. A javaslatot a Bizottság elutasította, mert a megye mint területi egység, megfelelő javításokkal még jóideig fenn fog maradni.

Javasolták, hogy az Elnöki Tanács jogkörével kapcsolatban mondja ki az alkotmány, hogy az Elnöki Tanács a kormány javaslatára hozza rendeleteit. A Bizottság a javaslatot nem fogadta el, mert ez csorbítása lenne az Elnöki Tanács jogkörének és így csorbítása lenne a népszuverénitásnak, amely akkor, ha az országgyűlés nem ül együtt, az Elnöki Tanácsban van megszemélyesítve.

Néhány javaslat kifogásolta a főügyész intézményét és javasolta, hogy ne vegyük bele az alkotmánytervezetbe. A mi vélemé-

* *Sztálin*, A leninizmus kérdései. Id. kiad. 622. old.

nyünk az volt, hogy ez a javaslat nem elfogadható, mert az országgyűlés által választott és az országgyűlésnek felelős legfőbb ügyész egyik biztosítéka annak, hogy a minisztériumok, az államszervek és a polgárok a törvényeket be is tartják.

Az alkotmánytervezetet megtárgyaló gyűlések során a helyi tanácsok felépítésével kapcsolatban, különösen a tisztviselők részéről, ismételten felmerült az a kérdés, hogy szükség lesz-e majd a továbbiakban a közigazgatási tisztviselőkre, vagy a tanácsok maguk végzik az ügyeket. Az alkotmányba errevonatkozólag természetesen nem vettünk fel semmit, nemcsak azért, mert ez a jövőre vonatkozik, hanem azért is, mert nyilvánvaló, hogy a közigazgatási tisztviselőkre a jövőben is szükség lesz.

Végül még két kérdéssel óhajtok foglalkozni. A Független Demokrata (Balogh) Párt az állam és az egyház elválasztásáról szóló bekezdést a következőképpen kérte megváltoztatni: „A lelkiismereti szabadság biztosítása érdekében a Magyar Népköztársaság az egyházat különválasztja az államtól és figyelembe veszi az egyes egyházak és az állam közt már létrejött megegyezéseket és hasonló értelmű megegyezést kíván létrehozni a katolikus egyházzal is."

A Bizottság ezt a javaslatot nem fogadta el, minthogy ilyen jellegű határozatok nem valók az alkotmányba. Magától értetődik, hogy azok a megegyezések, amelyeket a népi demokrácia állama az egyes egyházakkal már megkötött, érvényben maradnak. Ugyanúgy magától értetődik, hogy demokráciánk, mint ezt a multban gyakran kihangsúlyoztuk, a jövőben is szívesen kötne hasonló értelmű, kölcsönös megegyezésen és engedékenységen alapuló szerződést, ha a katolikus egyházban még mindig meglévő demokráciaellenes erők és külföldi támogatóik ezt meg nem hiúsítanák.

Egyébként e kérdéssel kapcsolatban még megemlíthetem, hogy kaptunk olyan javaslatokat is, melyek az összes felekezetek lelkészeit és papjait ki akarták zárni a választójogból. Hivatkoztak arra, hogy ezt nem egy polgári demokrata állam is megteszi. Ezt és a választójog megrövidítésére vonatkozó egyéb javaslatot a Bizottság nem fogadta el.

Módosító javaslatok érkeztek a címerre vonatkozólag is. Néhányan azt ajánlották, hogy tartsuk meg az 1848-as Kossuth-címert. Az Alkotmánytervezetet Előkészítő Bizottság ezt a javaslatot nem fogadta el. A kossuthi címer leválasztotta a régi címerről azoknak a területeknek a jelképeit, amelyek már régen nem tartoztak az 1848-as Magyarországhoz és azonkívül levette a címerről a koronát

is. Azóta több mint száz esztendő telt el. A népi demokrácia címerének, csakúgy mint alkotmányának, a tényleg meglevő helyzetet kell visszatükröznie. Amikor az országok uralkodó osztálya az elnyomó nemesség volt, akkor a címerek tele voltak karddal, páncélokkal, pajzsokkal

A magyar népi köztársaság a dolgozó nép állama, helyesen teszi, ha címerében egyszerűen, világosan és félreérthetetlenül kifejezésre juttatja azt, ami az öntudatos, szocialista munkás és dolgozó paraszt jelképe: a kalapácsot, a vörös csillagot, a búzakoszorút és az aranyos búzakalászt, a piros-fehér-zöld nemzeti színekkel. Aki e címert látja, magyarázat nélkül is rögtön megérti belőle, hogy ez a dolgozók országát jelképezi.

Voltak, akik tradiciókra való hivatkozással kérték az „ősi címer" meghagyását. Mi, magyar kommunisták és velünk együtt a népi demokrácia a legnagyobb gondossággal őrizzük és ápoljuk az ezeréves magyar történelem minden eleven és fejlődésreképes tradicióját. Féltő gonddal őrködünk azon, hogy a jó tradiciók ne csak megmaradjanak, hanem új életre keljenek, új tartalmat kapjanak népi demokráciánkban. Különösen őrizzük és ápoljuk azokat a történelmi tradiciókat, melyek dolgozó népünkkel függnek össze. Ezért keltettük új életre az annyit ócsárolt és rágalmazott Dózsa György emlékét. Ezért ünnepeltük olyan bensőségesen és az egész dolgozó nép együttesével az 1848—1849-es forradalom emlékét. A legutóbbi napokban lánglelkű költőnk, Petőfi Sándor halálának százéves évfordulója alkalmával elértük, hogy nemcsak a magyar nép ünnepelt, hanem először a történelemben, velünk ünnepelte és méltatta a magyarság e nagy fiát az egész haladó világ. A magyar nemzetet ezer esztendőn keresztül azok a munkások és parasztok építették és tartották meg, akiknek kérges keze békében keményen szorította a szerszámot és kapanyelet és a háborúban nem kevésbbé erősen a fegyvert. A hazát ezer esztendőn keresztül verejtékével, vérével védő és építő — és ezer esztendőn át mellőzött, elnyomott — dolgozó magyar nép elégtétele és meglisztelése az új címer. Ezért fogadja örömmel és helyesléssel minden öntudatos munkás és dolgozó paraszt, minden igaz hazafi!

Legyen szabad még néhány szót mondanom új alkotmányunk jelentőségéről. Amióta az alkotmánytervezet szövege nyilvánosságra került, a magyar dolgozó nép száz és ezer jelét adta annak, hogy az alkotmányt, mint új erő forrását, emelkedett hangulatban fogadják és lelkesen helyeslik. Országszerte érzik a dolgozók, hogy az

alkotmány rengeteg munkájuk és szenvedésük eredményeképpen jött létre. Az egész magyar dolgozó népet áthatja az a felemelő és lelkesítő tudat, hogy nem voltak hiábavalók eddigi áldozatai, hogy a rengeteg nélkülözés, melyet az újjáépítés nehéz hónapjaiban, a pénzromlás idején, éhezve és fázva, de a jövőbe vetett bizalommal tűrt a magyar nép, most hozza meg dús kamatait. A munkás, aki a felszabadulás után az aknák és törmelék közül éhezve, rongyosan kaparta ki a gépeket, a dolgozó paraszt, aki iga híján maga húzta az ekét, az értelmiség, aki romok között fagyoskodva látott újra munkájához, most, az alkotmány fényénél meggyőződik róla, hogy jó ügyért szenvedett, jó ügyért hullatta verejtékét. És jó ügyet védett, amikor a régi reakcióval, a külföldi imperialistákkal szemben elszántan, meg nem tántorodva harcolt a demokrácia politikai és gazdasági vívmányaiért. Most előtte az eredmény, a tengernyi erőfeszítés, a szívós munka, a dolgozó nép igazába és a szocializmusba vetett hit gyümölcse: a Magyar Népköztársaság Alkotmánya.

Befejezésül engedjék meg, hogy alkotmánytervezetünk első mondatát idézzem: „A nagy Szovjetunió fegyveres ereje felszabadította országunkat a német fasiszták igája alól, szétzúzta a földesurak és nagytőkések népellenes államhatalmát, megnyitotta dolgozó népünk előtt a demokratikus fejlődés útját." Népi demokráciánk minden sikerének, minden eredményének kiindulópontja a Szovjetunió felszabadító harca és az a segítség, amelyet a magyarság megértő, nagy barátja, Sztálin nyujtott és nyujt nekünk. Ezen a napon, amikor a magyar népi demokrácia új határkövét tesszük le, újra hálatelt szívvel és forró köszönettel fordulunk nagy segítőnk és támaszunk, a Szovjetunió felé.

Kérem a tisztelt Országgyűlést, hogy a Magyar Népköztársaság alkotmánytervezetét fogadja el. Kívánom a magyar dolgozó népnek, az egész magyar nemzetnek, hogy ez alkotmány jegyében, annyi balsors és szenvedés után a jövendő századokon át éljen békében, erőben, boldogan és szabadon!

(Beszéd az Országgyűlés 1949 augusztus 17-i ülésén.)

NAGYOBB MUNKAFEGYELEMMEL, FOKOZOTT EGYÉNI FELELŐSSÉGGEL A TERMELÉKENYSÉG EMELÉSÉÉRT

A magyar munkásosztály, mint népi demokráciánk vezetője, eddig megfelelt azoknak a követelményeknek, amelyeket a történelem eléje állított Ezért nyugodtan beszélhetünk nehézségeinkről is, amelyek jelen esetben gazdasági életünkben mutatkoznak Négy kérdést akarok ezzel kapcsolatban felvetni: a termelési fegyelem és egyéni felelősség, a munkaverseny, a norma és az értelmiséghez való viszony kérdését.

A fegyelem az utolsó időben meglazult, bár gyáraink üzemvezetői között egyre több a régi ipari munkás. Ezek a munkás-gyárvezetők megfeleltek a várakozásoknak és igazolták, hogy lényegében jól választottuk ki őket. Egyrészüknél azonban az a hiba mutatkozik, hogy a munkásból lett igazgató volt munkatársaival szemben nem tud eléggé fegyelmet tartani. Nincs szíve vagy nincs bátorsága, hogy a szocializmus építése érdekében feltétlenül szükséges fegyelmet kemény kézzel megteremtse. A munkásigazgatók egy részénél azt tapasztaljuk, hogy kikerülik a népszerűtlen feladatokat, amelyekhez a munkafegyelem is tartozik s helyette afféle „bratyi" szellemet honosítanak meg, amellyel a munkásigazgatók úgy akarnak népszerűséget biztosítani, hogy elnézik a hibákat.

Kétféle népszerűség van. Az egyiket az öntudatos, jó munkások között szerzi meg az igazgató azzal, hogy fegyelmet, rendet, pontosságot követel, a másikat az elmaradott, nem öntudatos munkások között azzal szerzi meg az igazgató, hogy nem fogja keményen a fegyelmet, elnézi, hogy a munkásai későn járnak be a gyárba, hogy

sok selejtet csinálnak, elnézi a szimulánsokat, akik néha hónapokig egészségesen húzzák a táppénzt. Ez a módszer biztosíthat népszerűséget az elmaradott munkások között, de elégedetlenséget, sőt felháborodást okoz az öntudatos munkásoknál. Az a munkás, aki maga hét órakor megjelenik a gyárban és azt látja, hogy a félórás, háromnegyedórás késéssel jövőknek abból semmi hátrányuk nem származik, elveszti a kedvét a rendes munkától. Elégedetlen lesz az igazgatójával, sőt elégedetlen lesz a rendszerrel is.

Hasonló a helyzet a bércsalás különböző formáival. Nem akarom itt részletezni ezeket, hiszen az előadó elvtárs nem is egy elrettentő példát hozott fel. De kijelentem, hogy ezen a téren rendet kell teremteni. Itt is helyre kell állítani a fegyelmet. Több mint ezer ipari munkást állítottunk üzemek élére. Most ellenőrizzük őket. Meg fogjuk állapítani, hogy kik azok, akik nem váltak be. Akik nem tartanak fegyelmet, akik a munkásság elmaradt, öntudatlan, még az ellenség befolyása alatt álló részének népszerűségére pályáznak, ahelyett, hogy az öntudatos, jó munkásokra vennék az irányt, — az ilyen vállalatvezetőket el fogjuk távolítani és felelősségre fogjuk vonni.

A vállalatvezető elvtársaknak meg kell érteniök, hogy a demokrácia azért tette őket vezetőhelyükre, hogy vezessenek, tartsanak fegyelmet, a szocializmus építése érdekében ne tűrjék a lopást, a könnyelmű selejtet, a bércsalást és hasonlókat. Ezer meg ezer ilyen eset fordult elő és a legnagyobb ritkaság, hogy a termelést ilyen módon szabotálókkal szemben komoly rendszabályokat alkalmaztak volna. Ennek meg kell szűnnie. Itt az ideje, hogy munkásigazgatóink megértsék: egyéni felelősséggel tartoznak a termelésért és hogy megtanuljanak élni azokkal a jogokkal, amelyeket a demokrácia nekik erre a célra adott.

Mindjárt hozzátehetem, hogy itt nemcsak a munkásigazgatókról van szó. Hasonlót tapasztalunk a mestereknél és a művezetőknél is. Igaza van Kovács elvtársnak abban, hogy különösen azok a művezetők és mesterek tűrik a rossz munkát, akik a kapitalizmus idején hajcsároskodtak. Ezeknek a magatartásában politikai szempontok is közrejátszanak. Ők megértik, hogy amikor tűrik a fegyelmezetlenséget, a rossz munkát, a lazsálást, amikor nem törődnek a munkafegyelemmel és a termelés menetével, akkor a demokrácia gazdasági és ezzel együtt politikai alapjait ássák alá. Szét kell nézni a művezetők és a mesterek között is és kíméletlenül el kell távolítani azokat, akik nem jól végzik munkájukat. Az ilyeneket vissza

kell küldeni a satupadhoz, vagy eltávolítani. Bizonyos, hogy éppen a legöntudatosabb munkások, régi kommunista szakmunkások fognak ennek örülni, mert ők szenvednek a legtöbbet a fegyelmezetlenségtől, az ő munkájukból fizetik a szimulánsokat, a selejtgyártókat és hasonlókat.

Vissza kell állítani tehát az egyéni felelősséget. Az igazgató felel az egész gyárért, a művezető, a mester a maga részlegéért. Az Elvtársak itt hallhatták, hogy a WM-gyárban a Fogaskerék szerkesztősége csak akkor adja le a viszonyokat bíráló cikket, ha a vezérigazgató azt előzőleg láttamozta. Holott a lapnak éppen az ellenkezőjét kellene tennie. Fel kellene hívni az igazgatóság figyelmét az üzem minden kérdésére, köztük természetesen a hibákra és hiányosságokra is.

Mégegyszer ismétlem: helyre kell állítani az egyéni felelősséget és ezen keresztül a munkafegyelmet, ott, ahol ez meglazult. Meg kell szűnnie annak, hogy egyes igazgatók a munkásság elmaradt rétegénél a népszerűséget olymódon hajhásszák, hogy engedjenek a munkafegyelemből vagy a minőségből. A munkásigazgatók csakúgy, mint a művezetők, mint a mesterek viszont tudják meg, hogy a termelés, a szocializmus építése érdekében megkövetelt fegyelem megszilárdításánál mögöttük lesz nemcsak a munkásság színe-java, hanem teljes erejével Pártunk, a Magyar Dolgozók Pártja is.

Külön kell beszélnünk a szimulánsokról. Az előadó elvtárs már elmondta, hogy az ellenőrzéseknél kiderült, hogy feltűnően nagy a megbetegedések száma olyan munkásoknál, akiknek Budapest környékén földjük van. Ezen belül külön sok a volksbundista sváb munkások megbetegedése. Mindenki tudja, hogy gazdasági helyzetünk megjavulásával egészségügyünk is nagyot javult, hogy a statisztika tanúsága szerint csökkent a megbetegedések száma. Ezzel szemben vannak üzemeink, ahol kétszer-háromszor annyi a beteglétszám, mint háború előtt. Semmi kétség, hogy itt részben a munkafegyelem lazulásával, részben politikai kártevéssel állunk szemben. Ezt a kérdést komolyan fel kell vetni. Az ilyen munkások jó részét politikai felvilágosítással és a fegyelem keményebbre fogásával meg lehet győzni. Aki azonban visszaeső, azzal szemben megfelelő megtorlásokat kell alkalmazni. Rendkívül jellemző, hogy bár rengeteg visszaélés van a táppénzekkel, egyáltalán nem hallunk arról, hogy a táppénzcsalókat felelősségre vonták volna.

Újabban százával vannak esetek, amikor egyik állami gyár elcsalja a másik munkásait. Még gyakoribb, hogy kis mesterekhez,

kócerájba mennek dolgozni és ezt nem egyszer sikerül nekik úgy elintézniök, hogy a gyárból szombaton délután megkapják négyheti fizetésüket és hétfőn egy másik gyárban vagy egy kis mesternél folytatják a munkát s kinevetik azokat, akik ilyen manipulációkhoz nem értenek. Ezt a kérdést is keményebben kell fogni. Az olyan kommunista munkást például, aki táppénzcsalást követ el, aki ilyenmódon egyik üzemből a másikba vándorol, megfelelő figyelmeztetés és felvilágosítás után kíméletlenül eltávolítjuk a Pártból, ha nem változik meg. Nem lehet Pártunknak olyan munkás a tagja, aki a termelés terén nem fegyelmezett. és aki a szocializmus adta jogokkal és lehetőségekkel visszaél. A munkafegyelem megerősítése most elsőrendű pártfeladat. Az ellenség, amelyet nyilt politikai harcban megvertünk, most a munka frontján kísérletezik és meg akarja bontani a munkások között a fegyelmet. Szerencsére a mi Pártunk éber, erős s ezen a téren is az öntudatos munkások segítségével és helyeslésével rendet fog csinálni.

A verseny legelterjedtebb formája nálunk most a brigádmozgalom. Nem lehet azonban minden munkást brigádba tömöríteni, mert a brigád már magasabb versenyforma. Sok helyen nem is hajtható végre. A legszélesebben elterjeszthető és szinte minden munkásra alkalmazható versenyforma az egyéni verseny. A Szovjetunióban a munkások 85 százaléka áll egyéni versenyben. Az egyéni verseny természetesen nem zárja ki, hogy az egyéni versenyző ugyanakkor brigádban ne versenyezhessen. Az egyéni verseny elhanyagolása odavezetett, hogy nálunk a szakmáknak nincs külön ismert munkáshőse. A Szovjetunióban minden szakmának megvan a maga legjobb munkása, akit a szakmában ismernek és mintaképül választanak. Mikor mi elkezdtük tavaly a munkaversenyt, nálunk is úgy indult, hogy az egyéni versenyzés lesz a legelterjedtebb forma. Nálunk is felbukkant akkor a legjobb esztergályosok, öntők neve, akiket kezdtek megismerni és utánozni. Lassankint azonban az egyéni verseny teljesen háttérbe szorult. Például itt senki sem tudná megmondani, hogy mondjuk, ki a legjobb textilmunkás, aki az egyéni versenyben a legjobban kiemelkedett. A Szovjetunióban az ilyen egyéni versenyek iránt az egész város érdeklődött. Ez volt a munkások között a szenzáció, erről beszéltek a villamosokban, az ebédlőkben. Hol vagyunk mi ettől? Pedig a magyar munkás szeret versenyezni és versenyezne is, ha a mi ipari vezetőink tisztában volnának a versennyel, különösen az egyéni munkaverseny módszereinek jelentőségével.

De nemcsak a munkaversennyel van baj. Utánanéztem a dolognak és kiderült, hogy jelenleg 28 iparágban nincs élüzem, ami azt mutatja, hogy az illetékesek valamilyen okból az üzemek egymásközti versenyét is elsorvasztják. Úgyhogy ezen a téren kivétel nélkül egész ipari vezetőségünkben hiba van.

Ismételten tapasztaltuk, hogyha egy-egy versenyző, vagy brigád kiugrott, valóságos ijedelem keletkezett a kalkulánsoknál. Nem kell megijedni attól, hogyha valaki 1000 százalékra is teljesíti a normát. Igaza van Bíró elvtársnak, hogy a munkának is van művésze, aki jobban megszervezi, ügyesebben végrehajtja munkáját, s ezzel kiugrik. Ettől nem kell megijedni, hanem ellenkezőleg, támogatni kell, s az eredmény az lesz, hogy módszereiket mások is megtanulják, utánozzák, s igyekeznek túlszárnyalni. Ezzel növelik a teljesítményt, s az egyéni versenyt. Nem szabad a könnyebb útat, jelen esetben a brigádok versenyét választani, mert kiderül, hogy ez nem is olyan könnyű és az egyéni versenyzés elsorvasztásával jár. Pedig az egyéni verseny az alap, minden más versenyforma ebből alakul ki, a brigádverseny, a tapasztalatok átadása stb. Az egész versenymozgalmat és ezzel a szocializmus építésének jelentékeny tényezőjét ássák alá az elvtársak, amikor elhanyagolják a legszélesebb, az egyéni versenyformát.

A norma körül kétségkívül a legnagyobb hiba a norma lazítása. Ahová csak nézünk, mindenütt azt tapasztaljuk, hogy a normát február óta fellazították. Ha az általános órabért megnézzük, ma már valamivel magasabb, mint februárban volt, a normák rendezése előtt, ugyanakkor pedig a termelékenység nem egyszer tíz, sőt tizenöt százalékkal esett. Ez kézzelfogható bizonyítéka annak, hogy a normát fellazították, bércsalással és egyéb machinációkkal. Ez ellen természetesen minden erővel fel kell venni a harcot.

Ugyanakkor küzdeni kell az ellen is, hogy az egyszer megállapított normát bármely okból újra szigorítsák. Még mindig kevesebb baj származik abból, ha a kissé lazán megállapított normát meghagyják, mint hogyha három-négyhetenkint újra megállapítják vagy megszorítják. Mert az ilyesmi a munkást idegesíti, mérgesíti és végeredményben a termelés rovására megy. Ezért helyes az iparügyi minisztériumnak és a Szakszervezeti Tanácsnak az a közös utasítása, hogy az egyszer megállapított normához ebben az évben nem szabad hozzányúlni.

Szólnom kell a tudományos normáról is. Már mérgelődöm, amikor ezt a kifejezést hallom, mert azt tapasztalom, hogy nálunk az a

tudományos norma, amelynek alapján a munkás képtelen kiszámítani, hogy mennyit keres. A kapitalisták ki tudtak dolgozni olyan normát, amelynek alapján a munkások zöme mindig ki tudta számítani, hogy mennyit keres. Nálunk a „tudományos norma" mellett olyan nehéz a bér kiszámítása, hogy a legtöbb munkás csak akkor tudja meg, mennyit keresett, amikor már a borítékban megkapta. Emiatt elégedetlen és emiatt nem törődik úgy a munkájával, ahogy kellene.

A norma megállapításával kapcsolatban elterjedt az a nézet, hogy a munkásigazgatót, a művezetőt, a mestert nem érdekli, jó-e a norma. Ezt a kérdést a kalkulánsok és a normamegállapítók magánügyének tekintik. Itt is az illetékesek figyelmébe kell ajánlani, hogy a norma megállapításánál őket is egyéni felelősség terheli, kötelességük törődni a normával és a kezükre járni azoknak, akik a normát megállapítják, hogy jó munkát végezhessenek.

A normalazítókkal szemben, de azokkal szemben is, akik a megállapított normán folyton szigorítanak, fel kell lépni. Fegyelmi és büntető intézkedéseket kell tenni azokkal szemben, akik a szocializmus építését ilymódon gyengítik. Erre annál is inkább szükség van, mert másfél év óta hallunk ezekről a bajokról, de még egyetlen esetről sem tudok, ahol elrettentő példát statuáltunk volna.

Amikor mi a gyárak és üzemek élére munkásigazgatókat tettünk, ez a helyes intézkedésünk az értelmiség, elsősorban a technikai értelmiség körében visszatetszést keltett. Hallottunk olyan hangot, hogy a mérnök azt mondta: a fiamat nem a Műegyetemre küldöm, hanem inasnak, mert akkor hamarabb lesz belőle igazgató, munkásigazgató. Nem kíméltük a fáradságot arra, hogy meggyőzzük az értelmiséget: a szocializmus építése nem jelenti az értelmiség háttérbeszorítását.

Nem kíméltük a komoly anyagi áldozatokat sem, amelyeknek eredményeképpen az értelmiség között nemcsak megnyugvás, hanem komoly rokonszenv keletkezett a szocializmus építésével kapcsolatban. Ha most újra azt tapasztaljuk, hogy az értelmiség ellanyhul, hogy megint csökken az érdeklődése a szocializmus építése iránt, úgy ez nemcsak abból ered, hogy helyenkint nem megfelelően kezelik őket, hanem abból is, hogy látják: helyenkint a rossz igazgatás mellett csökken a munkafegyelem. Az természetes, hogyha a munkásigazgató nem tart fegyelmet, akkor az értelmiségi mérnök vagy üzemvezető ezt még kevésbbé fogja tenni.

Az értelmiséget jobban meg kell becsülni, mint ahogy az eddig

történt. És természetesen a technikai értelmiségnek a tudását el kell sajátítani. A mi munkásigazgatóink csak akkor fogják megállni a helyüket, ha erejük megfeszítésével elsajátítják a mérnököktől a technikának legalább azt a részét, amely saját gyárukra vonatkozik. Nyemecz elvtárs a Ganz Vagonból azt mondta, hogy ő minden reggel behivatja egyik vagy másik mérnökét és attól tanul, mert érzi, hogy különben nem tud megfelelni a rábízott feladatoknak és nem tudja ellenőrizni, hogy helyesek-e a neki benyujtott javaslatok. Sok munkásigazgató ahhoz a közmondáshoz tartja magát, hogy akinek az isten hivatalt adott, annak észt is ad. Ez nem mindíg válik be. Előre kell látni, hogy 3—4 éven belül megjelennek a munkásokból lett mérnökök is a gyárakban, akik a munkásigazgatókkal szemben más követelményekkel lépnek fel és akik természetesen új, szocialista szemmel néznek az értelmiség megbecsülésének kérdésére.

Az egész Pártnak, a vezetésnek csakúgy, mint az egyes kommunistának meg kell értenie, hogy változtatni kell a termeléshez való beállítottságunkon. Nem lehet jó pártmunkás az, aki rosszul termel. A jó pártmunka próbaköve a jó termelés. Önmagát csalja az a párttitkár, aki eldicsekszik az üzemben végzett jó politikai munkájával és ugyanakkor bevallja, hogy üzemében rosszul folyik a termelés. Rá kell nekünk arra térni, hogy a kommunista politikai öntudatának mérője elsősorban a termelés emelése. A két kérdés szorosan összefügg egymással.

Ha a kommunista munkásigazgató vagy előmunkás nem felel meg a termelésben, akkor a politikájával is hiba van. Az olyan munkás, akinek a zsebében van a kommunista párttagsági könyv s ugyanakkor bércsalást követ el vagy betegséget szimulál, vagy egyik gyárból a másikba vándorol, az ezzel azt mutatja, hogy nem öntudatos és hogy nem való a mi Pártunkba. Az ilyen munkást figyelmeztetjük, próbáljuk megjavítani, de ha ez nem használ, akkor azt mondjuk neki, hogy: kívül tágasabb. Pártunknak fel kell vennie a harcot a fegyelmezetlenség minden formájával szemben és pártvonalon is megtorlást kell alkalmazni azokkal szemben, akik Pártunk tekintélyét, befolyását, eredményeit rossz munkájukkal kompromittálják. Még egyszer ismétlem: nem lehet valaki jó kommunista és ugyanakkor rossz munkás. A mi Pártunk az ország vezetője, reánk hárul ennek megfelelően a vezetéssel járó felelősség is. Meg kell értenie a gazdasági életben dolgozó minden kommunistának, vezetőnek és egyszerű munkásnak egyaránt, hogy a szocializmus építése a termelés vonalán is, nemcsak a pártmunkában, nagyobb

felelősséget ró ránk. Az elvtársak politikai munkájának a mérője a termelési vonalon végzett munka eredménye. Azért jöttünk itt össze, hogy az elvtársak ezt most, az őszi termelési kampány kezdetén, megértsék. Munkásaink pihentek a nyáron, most új lendülettel foghatunk a tennivalóknak. Az elvtársak feladata gondoskodni arról, hogy ezt a lendületet a fegyelem helyreállításával, a hibák kiküszöbölésével fokozzák, mi pedig majd támogatni fogjuk őket és együtt folytatjuk a szocializmus építését, amelyben már annyi sikert arattunk, amelyért annyi vért és verejtéket izzadtunk.

(Felszólalás a MDP Nagybudapesti Választmányának 1949 augusztus 31-i értekezletén.)

A RAJK-BANDÁRÓL

Összehívtuk Pártunk nagybudapesti vezetőit, hogy megtárgyaljuk velük a Rajk és kémbandájának felszámolásával kapcsolatos tanulságokat és azokat a teendőket is, amelyek a legközelebbi időben Pártunk és a dolgozó magyar nép előtt állanak.

Rajk kémbandájának leleplezése ma már teljes jelentőségében áll előttünk. Sikerült lelepleznünk az ellenség veszedelmes ötödik hadoszlopát, amely beszivárgott soraink közé és a Párton, a népi demokrácián belül készült titokban arra, hogy minden vívmányunkat megsemmisítse. E leleplezéssel kapcsolatban fény derült az amerikai imperialisták sztratégiai tervére — mely nem kevesebbet tűzött ki célul, mint hogy az új világháború bevezetéseképpen az összes népi demokráciákat kiszakítsa a Szovjetunió vezette békefrontból és az imperialisták táborába vigye át.

Egy esztendő óta arra lettünk figyelmesek, hogy az amerikai imperialisták nagyon magabiztos hangon beszéltek valami „Operation X" nevű tervről, amelynek egyik fontos része abban állott, hogy benyomulnak a népi demokráciák vezető pártjaiba. Ugyanakkor hallottunk úgynevezett mélyértelmű fejtegetéseket arról, hogy az elmúlt két világháború tapasztalatai alapján helytelen volna az imperialisták részéről „totális" háborúra venni az irányt, azaz olyan háborúra, amely egyszerre az egész Szovjetunió vezette békefront megsemmisítését tűzi ki célul. Ehelyett ezek az imperialista hangok bizonyos korlátolt, körülhatárolt célok érdekében folytatandó háborúra akartak irányt venni. Most már megértjük, hogy ilyen korlátolt

és körülhatárolt cél lett volna a népi demokráciák leszakítása a Szovjet oldaláról. És az is világos számunkra, hogy az a hidegháború, az a fokozódó kardcsörtetés, amelynek a berlini légihíd csak egy része volt, hozzátartozott a terv előkészítéséhez.

Az imperialisták e „korlátolt" tervének tengelye és alapja az az árulókból, kémekből, Gestapo-ügynökökből álló banda lett volna, amely ma Jugoszlávia élén áll. Ennek a gyülevész bandának lett volna az a feladata, hogy az amerikai imperialisták megbízásából faltörő kosként szerepeljen a népi demokráciák ellen.

Rajkék leleplezése végre a maga meztelenségében megvilágította a jugoszláv árulók üzelmeit. A Rajk-per folyamán nyilvánvalóvá vált, hogy Tito és bandájának árulása nem tavaly júliusban kezdődött, hogy ennek a bandának a tagjai külön és együttvéve hosszú esztendők óta mint rendőrspiclik, kémek, besúgók, provokátorok, vagy Gestapo-ügynökök dolgoztak. Az is bebizonyítást nyert, hogy a rájuk vonatkozó kompromittáló adatok a Gestapo irattárából az Egyesült Államok kémszolgálatának kezébe kerültek és hogy a jugoszláv vezetők ma ugyanúgy végrehajtják az amerikai imperialisták és kémek utasításait, mint ahogy Rajk végrehajtotta Horthyék rendőrségének, később az amerikai és jugoszláv kémszervezeteknek a parancsait. Most már tudjuk, hogy a jelenlegi jugoszláv vezetők jelentékeny részét 1941-ben a Gestapo küldte haza a francia internálótáborokból.

Fény derült ezzel kapcsolatban a jugoszláv szabadságharcokra is. Most már tudjuk, hogy amint Spanyolországban a hősök mellett ott settenkedtek az árulók, a Rajkok is, úgy Jugoszláviában a fasisztáka ellen önfeláldozóan küzdő, mérhetetlen áldozatokat hozó jugoszláv hősök mellett ott nyüzsögtek a Titók, Rankovicsok, Kardeljek, Gyilaszok és a többi rendőrspicli, akiknek egyik főgondja a szabadságharc folyamán az volt, hogy a jugoszláv dolgozó nép legjobb fiainak, Arszo Jovanovicsnak, Zsujovicsnak, Hebrangnak küzdelmét ellensúlyozzák. Most már tudjuk, hogy Titóék saját erősítésükre az angol és amerikai kémek és spiclik egész hadát hívták még a szabadságharc idején Jugoszláviába. Most már tudjuk, hogy Titóék egyik főgondja a felszabadító háború alatt az volt, hogy minél több öntudatos harcos, a jugoszláv nép minél több igaz fia pusztuljon el ebben a küzdelemben. Brankov, a budapesti jugoszláv követség volt ügyvivője, nemcsak arról rántotta le a leplet, hogy Titónak a háború alatt gyanús tárgyalásai voltak a németekkel, de arról is, hogy százával ölette le azokat a szabadságharcosokat, akik az

amerikai imperialistákkal szemben a Szovjetunióban látták népük támogatóját.

Most már tudjuk Rajk vallomásából, hogy az egész jugoszláv „szocializmus" csak látszatra készült, csak engedmény volt a dolgozó jugoszláv tömegek felé és azzal a mellékcéllal hozták létre, hogy Titóék így hatásosabban tudják leplezni az imperialisták terveit a népi demokráciákkal és a Szovjetunióval szemben.

A per rávilágított arra, hogy amíg a népi demokráciákban a régi rend, a reakció nem volt leverve, addig az imperialisták Tito Jugoszláviáját, mint sztratégiai tartalékot kezelték. Ennek a tartaléknak ezidőben külön jelentőséget adott az, hogy szocialistának tudta magát kijátszani és mint ilyen, a népi demokráciák országaiban kémei, „diplomatái" és befolyása révén nagy segítséget tudott nyujtani a mit sem sejtő népi demokráciákkal szemben.

Amikor azonban a harc eldőlt, a reakciót a népi demokráciák leverték, akkor a jugoszláv árulók amerikai urai a sztratégiai tartalékot, Tito bandáját kénytelenek voltak a harc első vonalába dobni.

Rankovics erről nyugodtan azt mondta Rajknak: „A felszabadulás után, 1945-ben, 1946-ban a helyzet olyan volt, hogy Jugoszlávia nyugodtan maradhatott a háttérben, kijátszva látszólagos forradalmiságát a Szovjetunió és a többi népi demokratikus országok felé. Neki — már mint Jugoszláviának — akkor nem kellett vállalnia kellemetlen feladatokat a Szovjetunió ellen és a népi demokráciák ellen." A reakciós erők veresége után, mint Rankovics mondotta: „A helyzet azonban annyira megváltozott, hogy Jugoszláviának az addigi tartalék szerepét betöltő mivoltát fel kellett adnia és magának Jugoszláviának kellett előtérbe lépnie." Jugoszlávia lett a népi demokratikus kormányzati rendszerek megdöntésére irányuló harcban a rohamcsapat.

Nálunk, Magyarországon ez annyit jelentett, hogy Rajk és bandája utasítást kapott arra, hogy fegyveres erővel állítsák vissza Magyarországon a kapitalizmust.

Ebben az utasításban nemcsak az volt benne, hogy az ország minden reakciós erejére kell támaszkodni, de a terv végrehajtásához megkapták volna az angol-amerikai zónában összegyüjtött nyilasokat, csendőröket, horthysta tiszteket és ami még fontosabb, a jugoszláv árulók fegyveres haderejét. Az ilyen fegyveres orvtámadás kiegészítő része lett volna valamely nemzetközi konfliktus, amelynek le kellett volna kötnie a Szovjetunió erejét és ugyancsak kiegészítő részei lettek volna különböző zavargások, köztük a kato-

likus reakció mozgósítása, amely a többi népi demokrácia számára megnehezítette volna, hogy az így megtámadott Magyarország segítségére siessenek.

Ennek a tervnek fényénél értjük meg többek között, hogy miért tartott és tart Jugoszlávia gazdasági erejéhez mérten óriási hadsereget. Ez a hadsereg tudvalevőleg időnkint 700 000 főt számolt. Ma már világos, hogy Tito itt is amerikai gazdáinak utasítását követte, akik jugoszláv katonák vérével hajtották volna végre tervüket, híven ahhoz a politikájukhoz, amely szerint más kezével kell kikapartatni a gesztenyét a tűzből.

Ez volt az „Operation X", az amerikai imperialisták titkos terve, amelynek minden részlete bizonyítja, hogy mohó imperialista rablók és Gestapo-iskolát járt provokátorok, Tito, Rankovics, Gyilasz közös szerzeménye.

A Rajk-banda leleplezése fényt vetett ezekre az aljas tervekre és mellékesen fényt vetett arra is, hogy a jugoszláv árulók nem az idén augusztusban határozták el, hogy a görög szabadságharc megfojtásához segédkezet nyujtanak, hanem már — mint Rankovics azt Rajkkal közölte — tavaly kész volt a terv Tito és a görög monarchofasiszták együttműködésére.

Fény derült arra is, hogy Mindszenty és társainak demokráciaellenes működése nem volt valami elszigetelt jelenség, hanem szerves része volt az amerikai imperialisták és jugoszláv bérenceik közös üzelmeinek.

Rankovics jugoszláv belügyminiszter — mint Rajk közli: „Döntően aláhúzta ... azt, hogy figyeljek fel arra, hogy már abban az időben, tehát 1948 októberében, amikor én vele beszélgettem, Mindszenty minden eddiginél sokkal élesebb, leplezetlenebb politikai támadást vezet a kormány ellen. Rankovics megmondotta, hogy ez nem Mindszentynek a saját feje és meggyőződése alapján történik. A népi demokratikus országokban a további demokratikus szocialista fejlődés megakadályozására a Vatikán minden erejét is harcba kell vinni Azt is mondotta Rankovics, hogy az iskolák államosítása körül Mindszenty ki tudott váltani Pócspetrin egy kis parasztzendülést a kormány intézkedéseivel szemben. Mindszenty most különböző nagyhatalmi körök sugallatára és a Vatikán sugallatára olyan mindenre elszánt politikát fog folytatni, hogy január végére, februárra, 1949-ben odáig érjenek az események, hogy ne egy Pócspetri legyen, hanem minden vármegyében, városban, járásban, a fal-

vakban hasonló zendülések robbanjanak ki a demokratikus központi kormányzattal szemben."

Ezzel kapcsolatban Rajk rámutatott arra, hogy a reakciós katolikus klérus megmozdulásait Csehszlovákiában és Lengyelországban ő azonnal úgy értékelte, mint az amerikaiak által megrendezett, Mindszentyével párhuzamos akciókat.

Végül fény derült arra is, hogy mi lett volna a következménye, ha az amerikai imperialisták, ha Titóék és Rajkék terve sikerül. A kép, amely így kialakul, valóban megdöbbentő. Ha a terv sikerül, Magyarország afféle amerikai gyarmattá vált volna, amelyet Tito és a belgrádi csatorna egyéb szemete albérletbe kapott volna és melyet Tito spiclijei: Rajk Lászlók, Rob Antonok, Bán Antalok, Pálffyak mint helytartók kormányoztak volna.

Rajk imperialista megbízói szívósan terjesztették, hogy Rajk valami „nemzeti" vonalat képvisel, hogy a Kommunista Párt „proletár" szárnyával szemben valami „értelmiségi" irányzatot jelent. Íme, most világos, hogy ki az a Rajk, akiből „a nemzeti ügy bajnokát" akarta faragni a reakció. Íme, itt van a „nemzeti", az „értelmiségi" irány: Magyarország, mint az amerikai imperialisták jugoszláv ügynökeinek a gyarmata!

Rajk vallomása elején még csak arról beszélt, hogy Tito utasítása burzsoá-demokratikus kormányra szólt, amelyben benne lennének a nyugatra szökött jobboldali szociáldemokraták és Nagy Ferencék. De amikor a vád kezdte jobban megvilágítani ezt a „burzsoá-demokrata" tervet, akkor egyszeriben kiderült, hogy lényegében azt a vérgőzös, népellenes, fasiszta rendszert akarták visszaállítani, amelyet 1944—45 telén a felszabadító Szovjet Hadsereg elsöpört.

Amikor Rajkot sarokba szorították és az elnök megkérdezte tőle, hogy tervének sikere esetén mit műveltek volna hazánkban az ő jugoszláv és nyilas segédcsapatai, szemrebbenés nélkül azt válaszolta: „Mindenesetre a legmesszebbmenő kegyetlenség, mészárlás azokkal a demokratikus erőkkel szemben, amelyek őket az országból kiszorították, a kapitalizmust fokozatosan likvidálták, a földeket felosztották, az üzemeket, bankokat államosították és így tovább. Erre nyilvánvalóan gondoltam, hiszen politikus ember vagyok, az abécéjét ismerem a politikának."

Szőnyi ugyanerre a kérdésre azt válaszolta: „Végül is nem egy burzsoá-demokratikus köztársaság, hanem a fasiszta uralomnak, véres uralomnak valamilyen új formája következett volna be, ugyan

olyan gyakorlati következményekkel, vagy hasonló gyakorlati következményekkel, mint a multban, a véres fasiszta diktatúrában... Bekövetkezett volna, hogy a gyárosok visszakapják a gyárakat, a földesurak nagyrészt földjeiket, a bankárok a bankokat, vagyis a magyar dolgozó nép minden olyan vívmányától, amelyet a népi demokráciában elért, újra megfosztatott volna, a tőkés uralomnak véres formája alakult volna ki Magyarországon." Szőnyi még külön hozzátette: „A nők egyenjogúsága is megszűnt volna."

És mit mondott Pálffy? „Teljesen tisztában voltam azzal — mondotta — hogy egy ilyen megindított folyamat nem áll meg a félúton... Tudtam, hogy nincsenek langyos középutak — vagy-vagy, és egy ilyen burzsoá-demokratikus változás a magyar politikában, akár akarjuk, akár nem, visszamegy egészen a Horthy-fasizmusig. És azzal is tisztában voltam, hogy egy ilyen Horthy-fasizmushoz való visszatérés nemcsak gazdasági és politikai változásokat jelent az adott helyzethez képest elsősorban a munkásosztállyal szemben, hanem a fasizmust jellemző brutális rendészeti elnyomást is a munkásokkal szemben. Tisztában voltam ezzel."

Még világosabban beszélt erről Korondy, a fasiszta csendőrszázados: „Én — mondotta Korondy — az összeesküvés céljairól azt tudtam, hogy a terv és célja fegyveres puccs segítségével a kormányt eltávolítani, Rákosi, Gerő és Farkas minisztereket őrizetbe venni, ellenállásuk esetén fizikailag megsemmisíteni őket és a hatalmat átvenni, a hatalom birtokában a régi burzsoá-kapitalista rendszert visszaállítani, a földeket a régi földbirtokosoknak visszaadni, a gyárakat a gyárosoknak, a bankokat a bankároknak, visszahelyezni régi beosztásukba a volt csendőrség, rendőrség, a Horthy-hadsereg tisztjeit, tiszthelyetteseit, a minden bizonnyal ez ellen elégedetlenkedő munkásokat pedig — különösen a nagyobb munkáslakta vidékeken: Diósgyőr, Salgótarján, Ózd — terrorcselekményekkel megfélemlíteni."

Íme, ez lett volna az összeesküvés eredménye! Burzsoá-demokratikus köztársaságot emlegettek és véres fasizmusra gondoltak. A magyar dolgozó nép 1919 augusztusában már áldozata lett egyszer hasonló kísérletnek. Akkor is polgári demokráciát ígértek neki a nyugati imperialisták és a böllérbicska uralma, Orgovány, Siófok, Horthy és Szálasi valósult meg belőle. Sose felejtem el, amikor 1919 nyarán a Magyar Vöröshadsereg egy századának politikai megbízottja magyarázta katonáinak: „Ezelőtt fajárom volt a dolgozó nép nyakán. Ha most kicsavarják a fegyvert a kezünkből, vasjármot ka-

punk." És én hozzátehetem: ha Rajkék, Titóék és amerikai gazdáik terve sikerült volna, akkor a magyar dolgozó nép nyakára nem egyszerű vasjárom került volna vissza, hanem vasjárom éles szegekkel kiverve. Ezt ma már felismeri nemcsak a Párt, de felismeri a magyar dolgozó nép is és Rajk bandájának leleplezéséből nem az a legkisebb haszon, hogy minden magyar hazafi megérti, hova vezet az az út, amelyre a nyugati imperialisták szerették volna országunkat átdobni.

Mi is megjegyezzük magunknak az áruló Pálffy szavait: „Nincs langyos középút — vagy-vagy".

De le kell vonnunk egyéb tanulságokat is. Elsősorban a munkásosztály, a dolgozó nép pártjának jelentőségéről. A Rajk-banda leleplezése azt bizonyítja, hogy nemcsak mi ismertük a Kommunista Párt döntő jelentőségét, de ismerték a jugoszláv árulók is.

Mi tavaly júniusban, amikor még azt hittük, hogy eltévelyedett kommunistákkal és nem rendőrspiclikkel és Gestapo-kémekkel állunk szemben, igyekeztünk megmagyarázni a jugoszláv vezetőknek hogy tévednek, ha azt hiszik, hogy egy laza, az egész nép felnőtt lakosságát magában foglaló népfront helyettesítheti a Kommunista Pártot, az ipari munkásság, a dolgozó nép élcsapatát. Most Rajk vallomásából tudjuk, hogy a jugoszláv árulók nem azért vizezték fel a Pártot, nem azért olvasztották bele a Népfrontba és tolták félillegalitásba a háttérbe, mert nem voltak tisztában a szerepével, hanem ellenkezőleg, mert igenis tisztában voltak vele. Rankovics világosan és félreérthetetlenül megmagyarázta Rajknak, hogy ők azért nyomják el a Kommunista Pártot, mert egy ilyen párt feltétlenül kikristályosodási pontja, gyüjtőmedencéje a forradalmi, szocialista erőknek és ilyesmire természetesen a jugoszláv árulóknak és Gestapo-kémeknek nem volt szükségük. Ő magyarázta meg Rajknak, hogy nálunk a rendőrségen, a katonaságnál igyekezzék a pártszervezeteket feloszlatni.

Nekünk most az ellenség tettein keresztül kell újra megtanulnunk, hogy népi demokráciánk, szocialista építésünk gerince Pártunk: a Magyar Dolgozók Pártja, hogy minél erősebb ez a Párt, annál erősebb, egészségesebb a népi demokrácia. Újra megtanultuk azt is, hogy őriznünk kell Pártunk egységét, mint szemünk világát. Ebből a szempontból rendkívül tanulságos, hogy Brankovék és Rankovicsék tudatosan terjesztették az imperialista sajtóban és rádióban azt a hírt, hogy a Magyar Kommunista Párt nem egységes, hogy abban van egy Rajk-frakció. Titóék nagyon jól tudták, hogy a Kom-

munista Párton belül a repedés árnyéka, vagy híre is már komoly károkat okoz. Ők is tisztában voltak a Párt egységének jelentőségével és ezért igyekeztek ezt az egységet minden módon megbontani.

Meg kell tanulnunk ennek a pernek a fényénél, hogy szorosabbra kell vonni Pártunkban a fegyelmet, a tudást, az elméleti színvonalat emelni kell és hogy amit ezen a téren eddig tettünk, az nem elegendő.

Nem szabad tűrnünk a jövőben sem a pártmunka, sem a termelés terén semmiféle pongyolaságot, lazaságot, liberalizmust és nem szabad megengedni, hogy a világnézeti fronton a legkisebb rés, vagy repedés is legyen.

Ezekre a lazaságokra vonatkozóan éppen ezekben a hetekben kaptunk újra szemléltető példát a szabad vallásoktatással kapcsolatban. Mi tartottuk magunkat ahhoz az elvünkhöz, hogy ezt a kérdést maguk a szülők minden befolyásolástól menten, szabadon oldják meg. Ezért nem jelent meg a magyar sajtóban egyetlen cikk, vagy utalás sem, amely a szülőket befolyásolni akarta volna. Még kevésbbé történt hivatalos intézkedés, amely a szülők szabad választását befolyásolni igyekezett volna. Pártunk és a népi demokrácia kormánya ezzel bebizonyította, hogy valóban a teljes szabadság alapján áll.

És mi lett az eredmény? A katolikus püspöki kar, ahelyett, hogy két kézzel kapott volna ezen és maga is hasonlóképpen viselkedett volna, nem tudott okosabbat tenni, mint hogy kiadott egy harcias körlevelet, megspékelve Mindszenty-idézetekkel, átlátszó célzásokkal a pócspetri esetre és egyben mozgósította minden erejét. A hívőket megrohanták a papok és apácák, elkezdődött a nyomás, a fenyegetés minden formája. Újra az történt, hogy erőnket és megegyezési készségünket gyengeségnek tekintették. Ez odáig ment, hogy egyes iskolákban, ma, a demokrácia ötödik évében, üldözik azokat a gyerekeket, akik nem járnak hittanra és eddig 14 pedagógust kellett rövid úton kivágni az iskolából, mert az ilyen üldözésben résztvettek.

Világos, hogy ezen a téren hibát követtünk el, amikor figyelmen kívül hagytuk, hogy a reakció visszaél a lehetőségekkel. Ezt a hibát most gyorsan jóvá kell tenni azzal, hogy változtatunk eddigi módszereinken. Most Rajk vallomásai és Rankovics közlései alapján látjuk, hogy az eddigi módszerek nem vezettek eredményre. A magyar dolgozók, benne a magyar katolikus demokraták is megértik, hogy maguk alatt vágják a fát, hogy egyik kezükkel lerombolják azt, amit a másikkal építenek, ha tűrik, hogy gyermekeiket az iskolákban a

demokrácia külföldről mozgósított ellenségei neveljék. Megértik, hogy ezen a helyzeten változtatni kell és megérti a Párt is, amelynek, mint mindenütt, ezen a téren is az élen kell járnia. Mi természetesen változatlanul a vallásszabadság alapján állunk, de éppen ezért nem tűrjük azt a lelkiismereti terrort, amelyet újra tapasztalnunk kellett. Megnézzük, hogyan viszonyulnak Pártunk funkcionáriusai ehhez a kérdéshez, hogyan foglaltak állást vele kapcsolatban. Megmagyarázzuk nekik a Rajk-per tapasztalatai alapján is, hogy a reakció a vallásoktatáson át is harcol ellenünk, hogy itt nem lehet helye a közömbösségnek és gondoskodni fogunk róla, hogy Pártunk és rajta keresztül az egész magyar dolgozó nép ebben a kérdésben helyesen foglaljon állást. Ezt a rést is, mely eddig szellemi frontunkon tátongott, most fokozatosan be fogjuk tömni.

A legfontosabb tanulság azonban számunkra, hogy fokozni kell az éberséget az ellenséggel szemben. Meg kell vallanunk őszintén, hogy ezen a téren, Rajk áruló bandájával szemben, mi magunk, a Párt vezetői is, hibáztunk. Mi jól ismertük Lenin megállapítását arról, hogy a megvert ellenség megtízszerezett energiával, százszorosra fokozott gyűlölettel veti magát a harcba. Ismertük nagy tanítónk, Sztálin elvtárs tanítását arról, hogy az osztályharc a proletárdiktatúra viszonyai között még elkeseredettebbé válik, mint előtte volt. Olvastuk példaképünk, a nagy Bolsevik Párt 1936—38-as tapasztalatait és mégsem gondoltunk arra, hogy ez nálunk is megismétlődhet. Általánosságban beszéltünk az éberségről, de ugyanakkor magabiztosak voltunk, megnyugtattak bennünket politikai és gazdasági sikereink.

Emellett nem egyszer elnézőek voltunk Rajk és társai „pártszerűtlenségeivel" és „hibáival" szemben. Ezekben nem az ellenség kezét gyanítottuk, hanem az illetők tapasztalatlanságát, járatlanságát, műveletlenségét. Túlságosan türelmesek voltunk velük szemben, mert nem gyanítva, hogy árulókkal van dolgunk, meg akartuk nevelni őket, módot akartunk nekik adni arra, hogy hibáikat kijavítsák.

Amellett a Rajk-ügy leleplezéséig ilyen esetünk nem volt és elképzelhetik az elvtársak, hogy magunk is meg voltunk döbbenve az aljasság és az árulás e feneketlen mértékétől. Nem volt gyakorlatunk az ilyen ügyek felgöngyölítésében és tudtuk, hogy nem lehet könnyelműen hozzáfogni. Nem is volt könnyű a felgöngyölítés kidolgozása és megvallom, hogy sok álmatlan éjszakámba került, amíg a végrehajtás terve alakot öltött.

De amint felismertük Rajkék bandájának árulását, az ügy körvonalait, jelentőségét, nemzetközi összefüggését, akkor megszűnt a türelmesség, a tépelődés, akkor azzal a gyorsasággal, kemény kézzel és vas következetességgel nyúltunk hozzá, amely Pártunk döntő akcióit jellemzi és amit joggal tanult meg félni az utolsó öt esztendő folyamán az ellenség.

Mindjárt hozzátehetem, persze azelőtt sem haboztunk. Amikor Rajkot tavaly augusztus első napjaiban eltávolítottuk a belügyminisztériumból, ez nem valami véletlenség volt, mint a váratlanul elsült puska lövése, hanem hosszú hónapok érlelték meg. A hadsereget sem véletlenül vettük kézbe tavaly szeptemberben. Mi nem tudtuk akkor azt, amit október elején Rankovics magyarázott Rajknak, hogy Mindszenty amerikai utasításra indított veszett harcot demokráciánk ellen. De Mindszenty magatartásából és egy sor egyéb jelből így is megértettük, hogy gyorsabban és keményebben kell cselekednünk. Terveinket úgy változtattuk meg, hogy a tennivalókat, amelyeket 1950 végéig akartunk elvégezni, jó félévvel előbbre hoztuk. Mindszentyt ártalmatlanná tettük, az év elején végrehajtottuk a párttisztítást, kiszorítottuk a hozzánk befurakodott idegen elemek jelentékeny részét, szorosabbra fogtuk a munkás- és paraszt-szövetséget. Ezzel kapcsolatban a hadseregbe, a rendőrségen, az államgépezetbe a demokráciához hű munkásokat és parasztokat helyeztünk el és végül megtartottuk a választásokat. Rajk és bűntársai elpanaszolták, hogy minden egyes intézkedésünk helyes volt, népi demokráciánk erősödését szolgálta és egy-egy csapást jelentett az amerikai imperialisták, Titóék és magyar bérenceik titkos terveire.

Éberségünk felfokozására felbecsülhetetlen szolgálatot jelentett a Kommunista Pártok Tájékoztató Irodájának tavaly júniusi határozata. Ez a határozat felrázott bennünket önelégültségünkből és megnyugvásunkból. Rákényszerített bennünket arra, hogy szakítsunk azzal a munkamódszerrel, amely egyik napról a másikra dolgozott és elvesztette szem elől a szocializmus építésének széles perspektíváit, különösen a szocializmus építését a falun. És külön hálával kell megemlékeznünk nagy tanítónkról, Sztálin elvtársról, aki azzal, hogy a jugoszláv árulókról kíméletlenül lerántotta a leplet és biztos kézzel mutatott rá a tennivalóra, bennünket is a helyes útra vitt. Nem véletlen, hogy a Tájékoztató Iroda határozatának nyilvánosságra hozatala után öt héttel Rajkot leváltottuk a belügyminisztériumból.

Egyszóval, ha kezdetben nem is voltunk elég éberek, azután

igyekeztünk alapos munkát végezni. A választások május 15-én voltak, az összeesküvők letartóztatása május 16-án kezdődött. A munka, amit ezzel kapcsolatban Államvédelmi Hatóságunk Péter Gábor elvtárssal az élén végzett, nem volt rossz. Sikerült felderítenünk az ellenség szervezetének jelentékeny részét, sikerült rávilágítani aljas, magyar és nemzetközi terveikre és ráirányítani a magyar és a nemzetközi dolgozók figyelmét az amerikai imperialisták és jugoszláv kémeik üzelmeire.

Most az a feladatunk, hogy tanuljunk a saját kárunkból, ha már a közmondás okos emberének a példájára nem tanultunk a más kárából. Tanuljuk meg elsősorban az éberség gyakorlását és tanuljuk meg, hogy az éberség nemcsak a Politikai Bizottság, a Pártvezetőség, a Központi Ellenőrző Bizottság vagy az Államvédelmi Hatóság ügye, hanem egész Pártunké. Legyen éber Pártunk minden szervezete, minden funkcionáriusa, minden tagja és ezen túlmenően, legyen éber az egész dolgozó nép, figyeljen fel a legkisebb ellenséges hangra vagy tettre. A hibák mögött keresse és találja meg az ellenség kezét. Az éberséggel kapcsolatban tudni kell, hogy milyen réseken át tud behatolni hozzánk az ellenség, milyen módszerekkel altatja el éberségünket. Az önelégültség, amely nem akarja a hibát észrevenni, a személyi kultusz, türelmetlenség a figyelmeztető szóval és a kritikával szemben, az önkritika hiánya, mind az éberség eltompulását eredményezi. És nem lehet eléggé éber az, akinek nincs meg a kellő szocialista elméleti felkészültsége, mert nem veszi észre, ha az ellenség a nacionalizmus, a faji gőg, sovinizmus, antiszemitizmus fegyverét használja, ha az ellenség a dolgozókat úgy befolyásolja, hogy a régi, reakciós világból bennük maradt szocialistaellenes ösztönökre, az egyéni haszon keresésére, önzésre, kényelemre apellál.

Ne csak a politika terén legyen éber a kommunista, hanem a termelés frontján is. Értse meg, hogy a hanyag, rossz munka, a sok selejt, az anyagpocsékolás, a géptörés, a rossz minőség, a normalazítás, bércsalás, OTI-csalás nemcsak gazdaságilag árt demokráciánknak, a dolgozó népnek, hanem politikai jelentősége is van.

Mindez politikai akció is, amelyre ugyanúgy fel kell figyelni, s amelyet ugyanúgy ki kell vizsgálni, mint a suttogó propagandát, a szabotázst vagy a kémkedést. És fel kell figyelni nemcsak arra, aki ilyesmit elkövet, hanem arra is, aki támogatja vagy elnézi.

A magyar dolgozó nép politikai érettségének biztató jele, hogy ezt az összefüggést a Rajk-per nyomán azonnal fel is ismerte. Száz és száz üzemből, műhelyből kaptuk azt a határozatot, hogy Rajkék

árulására többtermeléssel, jobb munkával felelnek. Ezt üzenik a gyárak, ezt üzeni a falu, amely a maga részéről a termés jó beadásával, a vetés jó elvégzésével felel az árulóknak.

Amikor örömmel állapíthatjuk meg, hogy a Rajk-banda ügye felrázta és éberré tette a magyar dolgozó népet, ugyanakkor mindjárt meg kell mondanunk, hogy hiba volna azt hinni, hogy Rajkék leleplezésével már teljesen fölszámoltuk és utolsó gyökeréig eltávolítottuk az ellenség szervezeteit. Ma már tudjuk, hogy az ellenség kémhálózatát évtizedekig építette ki. Nem valószínű, hogy amit ők ennyi esztendőn át fölépítettek, mi néhány hónap alatt fel tudjuk kutatni. Azonkívül nekünk már van elég tapasztalatunk e harcról és tudjuk, hogy az ördög nem alszik, az ellenség újra kezdi, újabb kémeket fog beküldeni hozzánk. Úgy vagyunk ezzel, mint a mesebeli hétfejű sárkánnyal, amelynek a levágott feje helyett új nő. Viszont most már valamelyes tapasztalatra tettünk szert a sárkányfejek levágásában. Azonkívül a meséből is tudjuk, hogy eddig minden sárkányt előbb vagy utóbb elpusztítottak. Ha éberek leszünk, el fogjuk pusztítani az imperialisták kémeit is.

Mindenesetre elmondhatjuk a régi közmondással, hogy kár haszonnal jár. Rajk és áruló bandája nagy károkat okozott, de nagy a lecke is, amellyel megtanítottak bennünket arra, hogy sikerrel és éberebben folytathassuk minden szakaszon a szocializmus építését. A Rajk-ügy felszámolása olyan tapasztalatokkal gazdagított bennünket, amelyekkel eddig nem rendelkeztünk. Érettebbé, magabiztosabbá tette az egész Pártot, az egész magyar demokráciát. Végeredményében az ellenség kezdeti sikereit visszájára fordítottuk és egy veszélyes csatát győzelmesen vívtunk meg.

A Rajk-ügy tanulságait nemcsak mi vontuk le, de az egész világ munkásmozgalma. Az összeesküvők leleplezésének fényében kiderült, hogy az amerikai imperialisták és jugoszláv bérenceik az összes népi demokráciákban a mienkhez hasonló aljas terveket szőttek. Rajk, Pálffy, Brankov részletesen leleplezték ezeket a terveket. Leplezték benne a katolikus reakció és a Vatikán külön szerepét, amelyet Magyarországon kívül Csehszlovákiában és Lengyelországban játszott a demokráciák megdöntésére. Brankov elmondotta, hogy Rankovics egyszer korholta őt azért, mert Magyarországon nem megy olyan jól az összeesküvés munkája, mint Csehszlovákiában. Rajk felfedte, hogy Bulgária, Albánia, Románia, Lengyelország pártellenes elemei összeköttetésben álltak Tito bandájával. Azt is elmondotta, hogy tervükben az is szerepelt, hogy a magyar kommunista vezetők

meggyilkolásával és a Tito-hadsereg beavatkozásával egyidejűleg zavargásokat szerveztek volna a népi demokráciákban, nehogy segítségünkre jöhessenek. Kiderült a per folyamán, hogy az összes nagy Kommunista Pártokban, a jugoszláv árulók segítségével romboló kémtevékenység folyik. A magyar kémbanda leleplezése nemcsak általános tanulság a többi országok Kommunista Pártjai számára, nemcsak arra ad nekik módot, hogy a mi kárunkon tanuljanak, de ezen túlmenően az általunk felgöngyölt összeesküvés már országokba átnyúló szálai segítenek abban, hogy ott is felfedjék és ártalmatlanná tegyék az amerikai és egyéb imperialisták és jugoszláv provokátorok kémeit.

De talán rajtuk kívül a legnagyobb tanulságot a sokat szenvedett és most is szenvedő jugoszláv dolgozó nép vonhatja le az összeesküvés felszámolásából. A jugoszláv dolgozó nép, elsősorban a jugoszláv kommunisták és patrioták, most láthatják lemeztelenítve és leleplezve eddigi vezetőiket. Betekintést nyerhettek Tito úgynevezett „lángeszű tervébe", amelyet saját munkásnépe becsapására dolgozott ki. Ez a felismerés segíteni fogja a jugoszláv kommunistákat, az egész jugoszláv dolgozó népet abban, hogy jelenlegi szörnyű helyzetükből megkeressék és megtalálják a kivezető utat.

Mi tudjuk, hogy nem olyan könnyű ezt a felismerést rövid idő alatt elsajátítani és levonni belőle a megfelelő következtetéseket. Mi tudjuk, hogy az a banda, amely Jugoszláviában ma a hatalmat bitorolja, minden hájjal megkent, mindenre elszánt csalókból, provokátorokból, spiclikből áll, akik — mint Rankovics cinikusan bevallotta — sokat tanultak a Gestapótól. Ez a banda nagy tökélyre vitte annak a tudományát, hogy hogyan kell a dolgozó nep szemébe port hinteni, hogyan kell megzavarni tisztánlátását. Most, amikor leleplezték őket, amikor a Rajk-perben mintegy fényszóróval világítottuk meg minden aljasságukat és árulásukat, igyekeznek a jugoszláv nép mögé bújni, soviniszta, nacionalista frázisokkal azt a benyomást akarják kelteni, hogy nem őket, az idegen imperialisták kémeit és spiclijeit támadjuk, hanem a jugoszláv népet és a jugoszlávok hősi szabadságharcát. Amikor még nem voltak leleplezve, amerikai gazdáik követelésének megfelelően mindenütt megkülönböztetett helyet követeltek maguknak. Most, hogy lelepleztük őket, elkezdik hangoztatni, hogy Jugoszlávia egyenjogúságát támadjuk, hogy elnyomjuk a kis Jugoszláviát.

Nekünk nem nehéz ezt a manővert leleplezni. Mi, mint szomszédnép, nagyon jól ismerjük a hősi, szorgalmas, hazáját szerető, sza-

badságát szerető jugoszláv dolgozó népet. Ez a dolgozó nép a mi szövetségesünk marad, Titónak és bandájának minden árulása dacára. Mi változatlanul nagyra becsüljük azt a szabadságharcot, melyet Jugoszlávia népei Hitler és Mussolini hordái ellen vívtak. Tudjuk, hogy a jugoszláv dolgozó nép zöme ma is a béketáborral, a szocializmust építő nagy Szovjetunióval, a népi demokráciákkal, a kínai és görög szabadságharcosokkal érez. Mi jól felfigyeltünk, amikor a Gestapoügynök Rankovics panaszkodva magyarázta Rajknak, hogy Tito és cinkosainak meglepetésére és bosszankodására meg kellett állapítaniok, hogy az esztendőkön át folytatott aljas és kétszínű szovjetellenes propaganda dacára, a jugoszláv dolgozó népben milyen mélyen gyökerezik a szeretet, a tisztelet a felszabadító Szovjetunió és nagy vezére, Sztálin iránt. Emiatt Titóék kénytelenek voltak bonyolult és körülményes megtévesztő taktikát — ahogy Rankovics mondta, lángeszű tervet — kidolgozni arra, hogy a jugoszláv népet becsapják s e mélyen gyökerező érzelmeket megváltoztassák.

Mi megértjük a jugoszláv hazafiak, a jugoszláv kommunisták megdöbbenését is, amikor rájönnek arra, hogy vezetőik jelentékeny része, Titóval az élén, régi imperialista ügynök vagy rendőrspicli, aki Konstantinápolytól a francia táborokig Európa és az Egyesült Államok minden kémszervezetének a kezén megfordult. Mi is meg voltunk döbbenve, amikor rájöttünk, hogy Rajk 18 éves úgynevezett „munkásmozgalmi multtal", a „spanyol szabadságharcok hőse", a mozgalomba lépésének első napjától kezdve rendőrspicli volt.

De a jugoszláv kommunisták velünk együtt azt is tudják, hogy a munkásmozgalom története nem egy ilyen spiclit és provokátort mutat fel. A szocialista munkásmozgalom kezdetén Németországban a lassalleánusokat egy Schweizer nevű kém vezette, akit a munkások az elsők között küldtek a parlamentbe, aki nagyon sok munkásnak a kedvence volt és akiről Bebel hiába állította, hogy rendőrspicli, hogy Bismarck kémje — nem hitték el neki. Ez a 60-as évek végén volt. Schweizer tisztességben halt meg, nagy pompával kísérték el a munkások a temetőbe, de Bebel azt mondta: „Bár semmi tárgyi bizonyítékom nincs, biztos vagyok benne, hogy ez az ember kém, abban is biztos vagyok, hogy előbb vagy utóbb a bizonyítékok is előkerülnek. Lehet, hogy a halálom után kerülnek elő, de még a haló porom is örülni fog, hogy igazam volt." És valóban: Bebel 1913-ban meghalt. 1918-ban a forradalom után kinyitották a berlini császári irattárakat és megtalálták benne Schweizernek, Bismarck

kémének a nyugtáit a sok ezer tallérról, amelyet spicliműködéséért kapott.

Gondoljanak a jugoszláv elvtársak a Bolsevik Párt történetéből Malinovszkij esetére, akit mint fiatal bolsevikot a cári rendőrség beszervezett. Ez a Malinovszkij olyan tehetséges munkás volt, hogy a Bolsevik Párt Központi Vezetőségének tagja és a Pravda szerkesztője lett. Mint ilyet, az országgyűlésbe is beválasztották. Annyira meg tudta téveszteni az elvtársakat, hogy amikor 1915-ben először merült fel a gyanú ellene, hogy a cári rendőrség spiclije, a Párt vezetői sem hitték el. Két évvel később azonban az 1917-es forradalom kinyitotta a cári rendőrség titkos irattárát és ott megtalálták Malinovszkij bűneinek bizonyítékát, amelyek alapján Malinovszkijt 1918-ban kivégezték. Gondoljanak a jugoszláv elvtársak a Francia Kommunista Párt tapasztalataira, ahol Doriot-ról és más vezető kommunistákról utólag kiderült, hogy az ellenség szolgálatában állottak.

És tanuljanak elsősorban a saját Pártjuknak, a Jugoszláv Kommunista Pártnak a történetéből. A jugoszláv Pártban, csak úgy, mint minálunk, nem egyszer előfordult, hogy a jugoszláv nép árulói, vagy a jugoszláv rendőrség emberei kerítették kezükbe a Párt vezetését. Gondoljanak Szima Markovicsra, Gorkicsra, Militicsre és a leleplezett spiclik hosszú sorára. Gondoljanak arra, hogy 1941-ben a francia internálótáborokból a Gestapo százötven olyan ügynököt és kémet küldött Jugoszláviába, akiknek a zöme ma ott nyüzsög mint miniszter, tábornok, követ a jelenlegi jogoszláv vezetők sorában. Gondoljanak arra, hogy a per folyamán kiderült, hogy nemcsak Mrázovics, a mostani moszkvai követ, Latinovics, a svájci követ, Cicmil, a londoni követ, Rob Anton, a magyar jugoszlávok vezetésére küldött képviselő és sokan mások voltak kémek, hanem Tito, Rankovics, Gyilasz és a többiek ellen is egész sora az adatoknak merült fel, amelyek kétségtelenné teszik, hogy az imperialistáknak ugyanolyan vagy hasonló ügynökei, mint nálunk Rajk volt.

Vizsgálják meg a jugoszláv elvtársak a maguk háborús tapasztalatai alapján Cordon tábornoknak, a spanyol szabadságharc hősének leleplezéseit, aki 1945 után két és fél esztendeig tanulmányozta Belgrádban a jugoszláv szabadságharc aktáit és végül arra a meggyőződésre jutott, hogy Titóék szándékosan tizedelték meg áruló terveikkel és rendelkezéseikkel a legjobb proletárbrigádokat, a Jugoszláv Kommunista Párt veteránjait.

Ellenőrizzék a saját tapasztalataik alapján Popivoda repülő-

tábornok leleplezéseit, aki a jugoszláv felszabadító harc első napjától kezdve ott küzdött az első sorokban és aki megállapítja, hogy Tito és bandája a szabadságharc első napjától kezdve fékezte és dezorganizálta a jugoszláv szabadságharcosok gyönyörű lendületét. Popivoda tábornok bebizonyítja, hogy Tito és áruló klikkje a háború alatt szándékosan aljas fondorlataival és nem egyszer nyílt árulásával a jugoszláv hősök ezreit juttatta olyan helyzetbe, ahol a németek tömegmészárlást végezhettek köztük. Számunkra nem kétséges, hogy amint Rajk bandájának kezéhez a magyar munkásmozgalom legjobbjainak vére tapad, ugyanúgy áll ez Jugoszláviában Titóval és bandájával.

Az a jugoszláv munkás, az a jugoszláv kommunista, aki most Titóék fondorlataitól megtévesztve, megzavarodva áll az eseményekkel szemben, aki nem látja tisztán a helyzetet, nézzen körül a világban és meglepetéssel fog rádöbbenni arra, hogy ma, Tito bandájának uralma alatt csakúgy, mint tíz esztendővel ezelőtt, Pável régenshercegsége idején, az egész jugoszláv államhatalom a kommunisták, a szocializmust építő országok és elsősorban a Szovjetunió ellen dolgozik. A kommunista proletárnemzetköziségnek se híre, se hamva többé. A Bolsevik Párt lapját, a „Pravdá"-t ugyanúgy nem szabad olvasni, mint tíz évvel ezelőtt. A Szovjetunió, a nemzetközi kommunista mozgalom vezetőit Titóék ugyanúgy gyalázzák, akár a fasiszták. A börtönök megint tele vannak a jugoszláv dolgozó nép színevirágával. Újra „menekülés közben" ölik meg a legjobb kommunistákat, mint Arszo Jovanovicsot. Gondoljanak arra, hogy a jugoszláv föld méhének kincsei, a réz, a higany, az ólom, az antimon, amit megtévesztett munkások rohammunkával termelnek ki — mert azt hiszik, hogy a szocializmust építik vele —, az imperialisták hadiipari raktárába kerülnek.

Mint tíz évvel ezelőtt a fasiszta Jugoszlávia, úgy most Tito Jugoszláviájának külképviseletei az imperialistákkal, a délamerikai fasisztákkal egységfrontban küzdenek a Szovjetunió ellen.

Nézzék meg, hogy a Rajk-perről a „New Y rk Times", az amerikai imperialisták szócsöve és a belgrádi „Borba" mennyire egyformán írt. Hasonlítsák össze mostani sorsukat és azt a nyomort, amit Tito és bandája zúdított a jugoszláv népre, azzal a helyzettel, ami tíz évvel ezelőtt volt, amikor Pál régensherceg és bandája tobzódtak azokban a javakban, amelyeket a dolgozó néptől elraboltak, akárcsak most Tito és janicsárjai. Hasonlítsák össze a jugoszláv dolgozó nép helyzetét a népi demokráciák szocializmust építő dolgozóinak gazdasági

helyzetével és így könnyebben fogják megérteni, hogy hová vitték őket áruló vezetőik.

Nézzék meg, hogyan terpeszkednek el Belgrádban, Zágrábban a nagy amerikai tőkés cégek képviselői, vagy a német fasiszta specialisták és akkor meg fogják érteni, hogy miről van szó. Meg fogják érteni, hogy a jugoszláv nép nyakán most azok ülnek, akik mint hiénák és dögkeselyűk táplálkoztak és táplálkoznak a szabadságharcosok, a dolgozó nép véréből és húsából.

Meg fogják érteni és nem engedik meg, hogy hazaszeretetük vagy szocialista hitük megtévesztésével az ellenség szekere elé fogják őket.

Számunkra nem kétséges, hogy az a jugoszláv dolgozó nép, amely a második világháború alatt bátran felvette a harcot két fasiszta nagyhatalom terrorjával és véres elnyomásával, szét fogja zúzni azt a jármot, amelyet most az amerikai imperialisták érdekében Tito és bandája raktak a nyakukra. Mi tudjuk, hogy egyre erősebb és egyre nyiltabb a dolgozó nép ellenállása Titóék janicsárdiktatúrájával, rendőrterrorjával szemben és hogy ezt az ellenállást fűti az a tudat, hogy mögöttük áll, velük érez az egész haladó emberiség, élén a hatalmas Szovjetunióval, a népi demokráciákkal, a felszabadult Kínával. Ez a meggyőződés ad nekik erőt és kitartást küzdelmeikben. Velünk együtt biztosak benne, hogy bármily nehéz a harc, csak azzal végződhet, hogy a jugoszláv dolgozó nép újra visszanyeri szabadságát és újra visszatér oda, ahonnan aljas, gaz vezetői kirántották: a szocializmust építő, békét védő országok családjába.

De addig is, amíg a jugoszláv dolgozó nép ügye győz, nekünk tudomásul kell venni, hogy déli határainkon egy mindenre elszánt kalandor banda áll ugrásra készen. Olyan ellenség, a kalandorok, spiclik, provokátorok, népárulók olyan hada, amelyet az amerikai imperialisták tartanak pórázon, mint a láncos kutyát és amely, akárcsak Rajk és bandája, azt teszi, amit gazdái parancsolnak. Tito legutóbbi jegyzékében „kiszámíthatatlan következményeket" emlegetett. Mi tudjuk, hogy ezek a kiszámíthatatlan következmények kiszámíthatók. Ki kell számítanunk, hogy mit akarnak az amerikai imperialisták és akkor tudjuk, hogy mit akarnak aljas cselédeik, Tito és bandája.

Ez természetesen nemcsak a mi álláspontunk. A Szovjetunió jegyzéke, amely tegnap közölte Titóékkal, hogy felmentve érzi ma-

gát a barátsági és kölcsönös segélynyujtási szerződésből folyó kötelezettségek alól, a következő megállapítást teszi:

„Az ebben a perben feltárt tények bebizonyították továbbá, hogy a mostani jugoszláv kormány teljesen függő helyzetben van a külföldi imperialista körökkel szemben és ezek agresszív politikájának eszközévé vált, aminek a jugoszláv köztársaság önállóságának és függetlenségének felszámolására kellett vezetnie és valóban oda is vezetett."

Ezzel kapcsolatban közölhetem, hogy a Magyar Népköztársaság Kormánya is ma hasonló értelemben küldött jegyzékeket a belgrádi kormánynak.

Mi változatlanul szövetségesünknek és barátunknak tekintjük az elnyomott jugoszláv dolgozó népet. Éppen ezért nem lehetünk szövetségben Titóval és bandájával, amely ezt a szerződést csak azért kötötte velünk, hogy félrevezessen bennünket, mint ahogy becsapta saját népét is igazi, aljas céljai felől. Nem kétséges, hogy helyesen jártunk el, amikor a szerződés felmondásával megfosztottuk Titóékat a népcsalásnak ettől az eszközétől.

Mi tisztában vagyunk ezzel a helyzettel és levontuk ennek tanulságát. Egyik tanulság az, hogy hadseregünket, a demokratikus honvédséget még jobban meg kell erősíteni. Ha erősebb lett volna hadseregünk, Tito, Rajk és amerikai gazdáik nem szőhettek volna olyan terveket, hogy néhány tízezer janicsárral és nyilas csendőrrel megdöntsék a magyar népi demokráciát. Nem először hangoztatjuk, hogy az amerikai imperialisták és láncos kutyáik számára valóságos csábítás egy fegyvertelen ország.

Rajta leszünk, hogy ez a csábítás minél gyorsabban és alaposabban megszűnjék, hogy az ilyen provokációs veszélyekkel szemben ne csak szövetségeseinkre, de nem utolsósorban a saját erőnkre is támaszkodjunk.

A Rajk-banda ügyével olyan részletesen foglalkoztam, hogy az a benyomás keletkezhet, hogy az utolsó hónapokban a magyar népi demokrácia egyébbel sem törődött, mint ennek a kémbandának a felszámolásával. Szerencsére nem így áll a helyzet. Mi úgy számoltuk fel az amerikai imperialisták és Tito gaz ügynökeinek szervezetét, hogy ugyanakkor a demokrácia építő és teremtő munkájának lendülete nem tört meg.

Elég, ha felsorolom egyszerűen, hogy az utolsó két hónapban mi történt. Létrehoztuk az új alkotmányt. Megkezdtük az alkot-

mánynak megfelelően az állam és az egyház szétválasztását. Megrendeztük a világifjúsági találkozót és a világifjúság kongresszusát, amelynek folyamán heteken át több mint tízezer külföldi ifjú tanulhatta megismerni és tisztelni a magyar népi demokrácia békeakaratát, eredményeit és vívmányait. Megszüntettük a háborús gazdálkodás utolsó maradványát, a kenyérjegyet, elvégeztük a termés begyűjtését, elvégeztük több mint 300 községben a termelőszövetkezetek tagosítását, maguknak a termelőszövetkezeteknek ugrásszerű növelését és végül, de nem utolsósorban előkészítettük demokráciánk gazdasági megerősítésének egyik legjelentősebb lépését, az Ötéves Tervkölcsönt.

Szabadjon ezekkel a kérdésekkel kapcsolatban gazdasági helyzetünkre kitérni. Ipari termelésünk tervszerűen fejlődik és minden tény azt igazolja, hogy hároméves tervünket ez év végére, 7 hónappal az eredetileg kitűzött időpont előtt 100 százalékig teljesítjük.

Három nappal ezelőtt üdvözölhettem a WM-gyár martinosait, akik hároméves tervüket 2 év, 1 hónap, 25 nap alatt teljesítették. Ez a Martin-üzem adja a magyar acéltermelés egyötödét. Örömmel állapíthatjuk meg, hogy a munkafegyelem és a termelékenység, amely a nyáron kissé meglazult, Pártunk közbelépésére újra erőteljesen fejlődik és semmi kétség afelől, hogy az egyéni verseny elterjedése, a fegyelem szilárdabbá válása és nem utolsó sorban a Rajk-per tanulságai következtében ezen a téren is nemcsak behozzuk, de bőségesen pótoljuk az elmulasztottakat.

Ugyanezt mondhatjuk el a faluról is. A termésbeadás az idén — bár az aratás az időjárás miatt majdnem két héttel később kezdődött — hasonlíthatatlanul gyorsabban, szervezettebben és hozzátehetjük, lelkesebben folyik, mint tavaly. Eddig a szeptember 26-án lezárt adatok szerint, az állam számára 9 450 000 métermázsa gabonát gyűjtöttünk be.

Ez a mennyiség 1 230 000 métermázsával több, mint az 1948—49-es egész esztendő begyűjtése. Biztosak vagyunk benne, hogy tervünket e téren is a magyar dolgozó parasztság segítségével 100 százalékig teljesíteni fogjuk.

A jó begyűjtés eredménye a jó kenyér és az, hogy a kenyérjegy megszünt.

Nem kevésbbé fontos az, amit a termelőszövetkezetek tagosításánál tapasztaltunk. Több mint 300 községben végrehajtottuk szeptember folyamán a szétszórt termelőszövetkezeti földek egy tagba való összeállítását. A tagosítás nehéz művelet és a falu dolgozó

népe ennek dacára megértéssel, helyesléssel támogatta és biztosította síma végrehajtását. Ugyancsak most folyik az új mezőgazdasági termelőszövetkezetek jelentkezése és ellenőrzése. Szeptember 26-ig Magyarországon 1150 mezőgazdasági termelőszövetkezet alakult meg és kapott jóváhagyást.

Jelenleg naponta 25—30 új termelőszövetkezet jelentkezik a földművelésügyi minisztériumban és kéri felülvizsgálatát. Jelenleg 40 000 földműves család tagja már a termelőszövetkezeteknek és előreláthatólag november 1-ig, amikor az új termelőszövetkezetek felvételét és ellenőrzését a jövő aratásig lezárjuk, a termelőszövetkezetek száma 1500 körül fog mozogni, tagjainak száma 50 000 körül és a szántóföld, amely rendelkezésükre áll, eléri a 350 000 holdat.

Hasonló az állami birtokok fejlődése is. Az állami birtokok területe november 1-ig ugyancsak eléri a 350 000 hold szántót. Úgyhogy az állam és a termelőszövetkezetek kezében lesz szántóterületünknek körülbelül 7 százaléka. Ez azt mutatja, hogy a szocialista építés komoly kezdeti sikereket ért el a falun is. Még világosabban igazolja ezt az a tény, hogy a harmadik típusú, legfejlettebb szövetkezeti formában — amelyhez a termelőszövetkezetek zöme tartozik — az egy munkaegységre (lényegében kevesebb, mint egy munkanapra) eső kereset az eddigi előzetes elszámolások alapján átlagban 24 forint 50 fillért tesz ki. Ebből a keresetből már levonásra kerültek a szövetkezetek különböző tartalékolásai. Ebben az összegben nem szerepel az a jövedelem sem, amelyet a szövetkezeti tag a saját meghagyott földjéből szerzett. Még hozzá kell tennem, hogy az eddigi jelentések szerint a szövetkezetek a nekik nyujtott 22 millió forint rövidlejáratú kölcsönből az idén, az év végéig 20 milliót vissza fognak fizetni.

Mindez azt mutatja, hogy gazdasági fejlődésünk szocialista szektora a falun is egészséges, azt is mutatja, hogy dolgozó népünk kezdi felismerni a szocialista, a közös, a társas termelés minden előnyét és szívesen, önként, egyre fokozódó mértékben tér át a szövetkezeti termelési formára.

Most egy hatalmas, új gazdasági lépés küszöbén vagyunk. A Magyar Népköztársaság kormánya tegnap fordult felhívással a dolgozó néphez és kérte, hogy 500 millió forint értékű tervkölcsönt jegyezzen. Az eddig befutó értesítések azt mutatják, hogy dolgozó népünk a városban csakúgy, mint a falun, megértette ennek a kölcsönnek jelentőségét. Megértette, hogy nemcsak egyszerű gazdasági kérdésről van szó, amelynek jelentőségét jövőnk építése szempont-

jából természetesen nem lehet eléggé aláhúzni. De ezen túlmenőleg a tervkölcsön jegyzése újra mutatója lesz a magyar dolgozó nép politikai érettségének, áldozatkészségének, hazafiságának. Abból a gyorsaságból és lelkesedésből, amellyel a város és a falu dolgozói ezt a kölcsönt le, illetve túl fogják jegyezni, kiolvashatja barát és ellenség egyaránt azt az eltökéltséget és áldozatkészséget, amellyel dolgozó népünk erősíteni és gyorsítani akarja a szocialista felépítést.

Hároméves tervünk, amelynek eredménye ma már szerte az országban kézzelfoghatóan jelentkezik, 9,5 milliárd forint befektetést igényelt. Az előttünk álló ötéves tervünk 47 milliárd forint befektetést követel meg. Ennek a gigászi vállalkozásnak a beindításához kérjük a magyar dolgozó nép segítségét tervkölcsön formájában. És ma már bizonyos, hogy ezt a segítséget meg is fogjuk kapni. A Magyar Dolgozók Pártja, demokráciánk minden hűséges katonája, minden magyar patrióta ezúttal is egy emberként teljesíti hazafias kötelességét és a kölcsön jegyzésével ad választ a népi demokrácia minden ellenségének.

Az elvtársak a saját tapasztalatukból lépten-nyomon megállapíthatták, hogy milyen lelkesedéssel és ünnepélyesen folyik országszerte a kölcsönjegyzés.

Résztvesz benne nemcsak a dolgozó nép: a munkás és paraszt, hanem a szó szoros értelmében hazánk minden hű fia. Külön alá kell húznom annak az értelmiségnek a magatartását, amelyet éppen a Rajk-üggyel kapcsolatban próbált az ellenséges hírverés újra megkörnyékezni s amely most a kölcsönjegyzésnél elől járva adta meg erre a kísérletre a csattanó elutasító választ.

A kölcsönjegyzők az aláírásuk mellé politikai megjegyzéseiket is odafűzték. Ilyeneket, hogy: „Nem kell nekünk Marshall-kölcsön, segítünk mi magunkon." „Ha kölcsönt jegyzek — mondta egy WM-munkás — olyan, mintha egyik zsebemből a másikba tenném a pénzt." És hány újgazda állapította meg: „Eddig csak kaptam a demokráciától, most adok is neki." Száz és száz helyről jelentik, hogy sokan, akik már tegnap jegyeztek, amikor megtudták, hogy barátaik vagy ismerőseik náluk többet adtak, ma újabb összeget jegyeztek.

Az eredmény az, hogy amint Kossa pénzügyminiszter elvtárs közvetlenül a beszámolóm előtt közölte velem, a legfrissebb adatok szerint eddig 506 millió 45 ezer forintot jegyeztek, ami meghaladja az egész kitűzött kölcsönösszeget. Élen jár természetesen Nagy-Budapest dolgozó népe, amely már tegnap 193 milliót jegyzett, any-

nyit, amennyire két hét alatt számítottunk. Ma pedig már felvitte 287 millióra.

A jegyzés sikerét még külön aláhúzza az, hogy a dolgozó parasztok egy része csak most fog a jegyzéshez és csak ezután fogja eladni burgonyáját vagy hízóját, amelynek árából a kölcsönt kifizetheti.

Bizonyos, hogy a falu dolgozó népe sem fog elmaradni a város mögött, amire máris száz meg ezer példa van.

A Tervkölcsön sikerének nemcsak magyar, de nemzetközi jelentősége is lesz. A siker mutatja demokráciánk erejét és szilárdságát s ezzel emeli országunk, mint a békefront egy tagjának nemzetközi jelentőségét. Ez a békefront napról-napra erősödik. Ezen a héten az a kellemes feladat jutott számomra, hogy üdvözletet küldhettem a kínai nép nagy vezérének, Mao Ce-tungnak abból az alkalomból, hogy megalakult a Kínai Népköztársaság. Az új Népköztársaság a világ népességének negyedrészét öleli fel s minden megnyilatkozása azt mutatja, hogy szilárd és erős tagja a békefrontnak és ellensége az imperializmus minden fajtájának.

És ezekben a napokban voltunk tanui a pániknak, amely az imperialista háborús uszítók táborában azzal a ténnyel kapcsolatban keletkezett, hogy végre hivatalosan is tudomást kellett venniök a Szovjetunió atombombáiról. Bár a béke minden híve számára kézenfekvő, hogy a Szovjetunió kezében az atombomba is a béke fegyvere, a „béke villáma", mégis alá kell húzni ennek a ténynek a jelentőségét. Amikor Truman bánatosan bejelentette, hogy a Szovjetuniónak is van atombombája, akkor ezzel a bejelentésével a négyesztendős atompolitikának és atomdiplomáciának adta meg a kegyelemdöfést. Annak a politikának, amely el akarta hitetni a népekkel, hogy az atombombával olyan fegyver van az amerikai imperialisták kezében, amelynek lehetetlen ellenállni. Ezzel a hiedelemmel akarta megfélemlíteni az amerikai imperializmus a Szovjetunió vezette béketábort és ezzel igyekezett elősegíteni világuralmi terveit. Az a politika, amely azon alapult, hogy csak az amerikai imperialisták kezében volt e fegyver, megdőlt és a béke hívei megelégedetten láthatják azt a zavart, kapkodást és fejetlenséget, amely az imperialisták táborában az új helyzettel kapcsolatban jelentkezett.

A szocializmust építő államok gazdasági rendjének és politikájának helyességét bizonyítja az a pénzügyi megrendülés, amely a fontsterling-leértékeléssel kapcsolatban mindazokban az országokban mutatkozik, amelyek gazdasági fejlődésüket az amerikai Marshall-tervvel kötötték össze. Ebben a tekintetben valóban két táborra osz-

lik a világ. Az egyik tábor a szocializmust építő népeké, amelyet az egészséges, nyugodt, tervszerű, minden válságtól mentes fejlődés jellemez. Vele szemben áll a kapitalista front, benne az amerikai, egyre erősbödő krízissel, milliós munkanélküliséggel, bizonytalansággal és pénzleértékeléssel.

Pedig hányszor olvasták a fejünkre a Marshall-terv áldásait, hányszor oktattak ki bennünket arra vonatkozólag, hogy az ő gazdasági rendjük a jó, a miénk a rossz. Tavaly január elején, amikor a Marshall-terv még az amerikai imperialisták nagy ígérete volt, a mi pártkonferenciánk előtt rámutattam már arra, hogy a Marshall-terv úgy támogatja az illető országokat, mint az akasztottat a kötél.

És hozzátettem: „Ezzel kapcsolatban legyen szabad saját tapasztalatomból egyet elmondani. Amikor másfél esztendővel ezelőtt az Egyesült Államokban jártam, javában folyt a vita arról, hogy megadják-e Angliának a 3 milliárd 750 millió dollárról szóló kölcsönt. A kölcsön ellenzői azzal érveltek, hogy ilyen összeg alkalmas arra, hogy Anglia modern gépeket, fontos nyersanyagokat vegyen rajta, talpraállítsa iparát és komoly versenytársává legyen az Egyesült Államoknak. A kölcsön támogatói viszont nyiltan hangoztatták, hogy bízzák csak rájuk a kérdésnek ezt a részét. El tudják ők intézni úgy a dolgot, hogy Anglia elkölti a kölcsönt anélkül, hogy külö nösebb haszna lenne belőle... És valóban, ma, a kölcsön után, Anglia ott tart, ahol a mádi zsidó. Kénytelen a Nemzeti Bank aranytartalékait eladni Amerikának, hogy elodázza gazdasági válságának kitörését!"

Ezt majdnem két évvel ezelőtt mondtam. Azóta, kedves Elvtársak, Anglia még kapott vagy 2—3 milliárd dollár amerikai segélyt, azzal az eredménnyel, hogy egy héttel ezelőtt Edwards munkáspárti képviselő, a hadianyagszállítási minisztérium államtitkára, kétségbeesetten jelentette ki: „borzalmas örvény szélén állunk".

A Szovjetunió, a népi demokráciák, a szocializmust építő államok nem állnak „borzalmas örvény" szélén.

Ezek az államok egészségesen és egyenletesen fejlődnek, szilárdan építik szocialista gazdaságukat és közben minden erejüket megfeszítve biztosítják önmaguk és az egész emberiség számára a teremtő békét.

Ennek a békéért vívott harcnak egyik állomása az a hatalmas mozgalom, amely most vasárnap, október 2-án világszerte mozgósítja és sorompóba állítja a béke híveit. Ezen a napon szerte a világon felvonul az emberi haladás és a béke minden katonája, hogy

hatalmas seregszemlén mutassa meg legyőzhetetlen erejét és gátat vessen a kardcsörtető imperialisták új háborúra irányuló uszításainak és manővereinek. A magyar dolgozó nép, amely mindenütt jelen van és mindenütt hallatja hangját, ahol a béke megvédéséről van szó, ezúttal is méltón ki akarja venni részét a béketüntetésből és mint egy ember fogja nyilvánítani azt az akaratát, hogy a békefrontnak reábízott szakaszát erősen és elszántan megvédi minden imperialista kísérlettel, minden háborús uszítással szemben.

Összefoglalva: az alattomos ellenség, miután erőit a magyar demokrácia szétverte, titkos ügynökeit, aljas kémeit mozgósította ellenünk. Mint a Rajk-per megmutatta, Pártunk ezen a nehéz terepen is megverte az ellenséget és olyan győzelmet aratott felette, amely nemcsak a magyar népi demokráciát erősítette meg, de hatása érezhető lesz az egész kommunista, imperialistaellenes harc frontján. A mi feladatunk most az, hogy a kémbanda felszámolásából levonjuk a tapasztalatokat és új erőt, új lendületet merítsünk belőle az előttünk álló feladatok jó megoldására.

Az első és legfontosabb tapasztalatunk és tennivalónk, hogy erősítsük Pártunkat. Erősítsük Pártunk egységét, amelyet a galád ellenség olyan szívesen megbontott volna. Erősítsük Pártunk kapcsolatát a dolgozó tömegekkel, az egész dolgozó néppel. Fokozzuk minden vonalon az éberséget, hogy idejekorán felfigyelhessünk az ellenség aknamunkáira. És fokoznunk kell Pártunk elméleti színvonalát, mert enélkül nem tudjuk felismerni és még kezdeti állapotban kivédeni a reakció álcázott behatolási kísérleteit. Fokoznunk kell az éberséget, a fegyelmet a termelés frontján. Az ellenséget nemcsak a politikai porondon kell megverni; minden gyár, bánya, minden üzem, vállalat az osztályharc csatatere. A hároméves terv pontos befejezése, az ötéves terv jó beindítása politikai győzelem, a gabonabegyűjtés, az őszi vetés sikere is győztes ütközetet jelent, csakúgy, mint a tervkölcsön nagyszerű eredménye is.

A Rajk-per fontos tanulsága, hogy hadseregünket, békénk és biztonságunk e fontos fegyverét gyorsan fejlesszük és erősítsük. És erősítsük minden rendelkezésünkre álló eszközzel, szóval és tettel egyaránt a teremtő béke frontját.

És még egy tanulsága van az imperialista kémbanda leleplezésének: az, hogy többet kell foglalkoznunk a nemzetközi kérdésekkel. Annyira beletemetkeztünk a saját problémáinkba, hogy nem kísérjük eléggé figyelemmel a nemzetközi eseményeket, nem ismerjük eléggé a munkásmozgalom, a népi demokráciák és a Kommunista

Pártok kérdéseit. Ezen is változtatni kell, különben e téren is lemaradunk; leszokunk arról, hogy helyzetünket a nemzetközi helyzetbe ágyazva, a proletár nemzetköziség szemszögéből nézzük.

Pedig a magyar népi demokrácia éltető eleme ez az egészséges nemzetköziség, amely hazánk fejlődését egybe tudja hangolni az egész emberi haladás ügyével, annak a béketábornak ügyével, melynek élén felszabadítónk, a nagy Szovjetunió áll. S mai beszámolómat nem fejezhetném be méltóbban, mint hogy rámutatok a Rajk-ügy világánál arra is, hogy ha hazánk nem vált újra az imperialisták véres kalandjainak színterévé, ezt annak köszönhetjük, hogy mögöttünk áll a hatalmas Szovjetunió védő karja, hogy velünk van a magyar nép nagy barátja, a bölcs, a szeretett Sztálin. Ma, amikor egy győztesen megvívott nehéz harc után erőben, tapasztalatban gyarapodva, magabiztosan fogunk új, nagy munkához, hálatelt szívvel emlékezünk meg erről. Ez a tudat ad erőt, biztonságot további utunkra, belőle merítünk új lendületet, új elszántságot arra, hogy tántoríthatatlanul haladjunk tovább új küzdelmek és új győzelmek felé.

(Beszéd a MDP nagybudapesti aktivájának 1949 szeptember 30-i értekezletén.)

EMELJÜK PÁRTUNK ELMÉLETI SZÍNVONALÁT

Kedves Elvtársak!

A Pártfőiskola létrehozása, az a tény, hogy a tavaly megnyílt egyéves iskola mellett Pártunk most már kétéves főiskolát is létesít, kétségkívül jelentős lépés előre. Két esztendő alatt az ilyen főiskola hallgatói már jelentékeny részben el tudják sajátítani nemcsak azt az általános műveltséget, amit a jelenlegi viszonyok között egy vezető kommunistától feltétlenül meg kell követelni, hanem, ami ennél sokkal fontosabb, azt a marxista-leninista tudást, amely képessé teszi őket népi demokráciánk és a szocialista építés problémáinak helyes megoldására.

A Központi Pártfőiskola csak egyik megnyilvánulása annak, hogy Pártunk az eddiginél is több gondot és több energiát kíván fordítani szervezeteink és funkcionáriusaink elméleti színvonalának emelésére. Ennek az elméleti színvonalnak az emelését erősen gátolja az a körülmény, hogy vezető elvtársaink jelentékeny része még ma sem becsüli eléggé az elméletet, mi magában véve is mutatja, hogy nem értik meg az elmélet jelentőségét. A kétéves és az egyéves pártiskola kádereinek összeválogatásánál újra azt tapasztalhattuk, hogy szervezeteink meglehetős kényszeredetten, helyenként a szó szoros értelmében csak nyomás alatt engedték át a megfelelő elvtársakat az iskola céljaira. Ezekben a szervezetekben bizonyára százszor elhangzott már Leninnek az a megállapítása, hogy: „forradalmi elmélet nélkül nincsen forradalmi gyakorlat". De amikor ennek a tételnek gyakorlati következményeképpen felelős elvtársakat kell adni a

forradalmi elmélet elsajátítására az iskolákba, akkor azonnal a legkülönbözőbb nehézségekkel találkozunk. Nem szívesen adják a jó káderek erre a munkára, ami azt mutatja, hogy az elmélet jelentőségének megértése még nem ment át a vérükbe.

De maguknál az elvtársaknál is nem egyszer tapasztaljuk, hogy húzódoznak a pártfőiskolára menéstől. A Szovjetunióban nagy kitüntetésnek számít, ha valakit pártfőiskolára küldenek és az elvtársak ott törik magukat, hogy ezt a kitüntetést kiérdemeljék és elnyerjék. Nálunk pedig nem egyszer szinte az a benyomás keletkezik, hogy a pártiskola hallgatója mintegy áldozatot hoz, amikor vállalkozik arra, hogy elsajátítsa a marxi-lenini elméletet.

Kétségkívül ebben a húzódozásban is megmutatkozik az elmélet jelentőségének alábecsülése és meg nem értése. Ez odáig megy, hogy a pártiskolán való tanítást is bizonyos fokig afféle másodrangú pártmunkának tekintik. Hallottam olyasmit, hogy a most megnyíló Központi Pártfőiskola egyes hallgatói, amikor megtudták, hogy két év múlva ez az iskola fogja adni a magasabb oktatási káderekt is, igyekeztek visszajutni az egyéves pártiskolára. Kétségkívül azért, mert lebecsülték az elméleti oktatás nagy jelentőségét. A „gyakorlati munkával" szemben a marxizmus-leninizmus elméletének előadását az ilyen elvtársak nem tartják teljes értékű pártmunkának. Elfelejtik, hogy nagy tanítónk és példaképünk: Sztálin elvtárs is volt előadó a pártiskolán: a leninizmus kérdéseiről a Szverdlov-egyetemen sorozatos előadásokat tartott. Hasonlóképpen előadásokat tartott a katonai akadémiákon és egyebütt. És ezt tette előtte Lenin is.

Maga az a körülmény, hogy ez a kérdés ilyen formában egyáltalán felmerülhet nálunk, mutatja, hogy ezen a téren hibák vannak. Sztálin elvtárs épp a leninizmus kérdéseinek tanulmányozásánál mutatott rá, hogy komoly veszélyt jelent az, ha a káderek megszűnnek érdeklődni a perspektíva, az elmélet iránt. Ez a veszély kétségkívül nálunk már felmerült.

Nézzük meg az okait: Az egyik oka az, hogy a népi demokrácia és a proletárdiktatúra megerősödésével százszámra kerültek a legfontosabb vezető és irányító helyekre olyan elvtársak, akiknek gyakorlati ismeretei talán többé-kevésbbé megvannak, de elméleti képzettségük távolról sem elegendő. Ezek az elvtársak arra az álláspontra helyezkedtek, hogy akinek az isten hivatalt ad, észt is ad hozzá. Természetesen ez az álláspont nem segíti elő a megértést az elmélet jelentősége iránt, még kevésbbé azt a törekvést, hogy a

hiányzó elméleti képzettséget pótolják. Ellenkezőleg, ezeknél az elvtársaknál ebből a szempontból az elmélet elhanyagolása, sőt lekicsinylése következik. Nem nehéz megjósolni, hogy az ilyen elvtársak elméleti képzettségük hiányának következtében nem fognak megfelelni azoknak a feladatoknak, amelyek megoldására a Párt küldötte őket. Előbb vagy utóbb beteljesedik rajtuk Sztálin elvtárs szava: „A gyakorlat vakká lesz, ha nem világosítja meg útját a forradalmi elmélet." Ma már kezd kiütközni az elmélet hiánya és nem egy elvtársat azért kellett leváltanunk, mert elméleti képzettsége híján, a legjobb akarat mellett is komoly hibákat követett el.

Újabban azt tapasztaljuk, hogy ezek az elvtársak érzik ugyan, hogy az elméleti tudás óriási segítségükre lenne munkájukban, de azt hiszik, hogy a marxizmus-leninizmus valami rendkívül nehezen elsajátítható tudomány és ezért nagyon húzódozva szánják rá magukat arra, hogy nekifeküdjenek. Erre vonatkozólag is áll az, amit Klausewitz mondott a haditudományról, amikor megállapította, hogy: „A háború törvényei feltűnően hasonlítanak a józan ész törvényeire". Ugyanez elmondható a marxizmus-leninizmusról is. Megfelelő szorgalommal és akarattal a legtöbb párttagunk ugyanúgy megtanulhatja a marxizmus-leninizmust, mint ahogy magasabb szakmai képzettséget szerez, leteszi az érettségit, vagy nekivág a vállalatvezetői akadémiának, az egyetemnek. Nincs ebben semmi boszorkányság, csak le kell küzdeni ezt az előítéletet és nem szabad megijedni a kezdeti nehézségektől.

Gátolja nálunk az elmélet igazi megbecsülését a kommunista értelmiségiek egy részének magatartása is, de még inkább a velünk rokonszenvező intellektuelek beállítottsága. Nem egyszer hallani jóindulatú kommunista mérnököktől, tudósoktól, íróktól, művészektől vagy a Párttal rokonszenvező értelmiségiektől, hogy a marxizmus-leninizmusra szüksége lehet a gyakorlati politikusnak, vagy a munkásmozgalomban dolgozó funkcionáriusnak, de nincs rá szüksége az értelmiségnek, különösen a technikai értelmiségnek.

Mi sem tévesebb, mint ez a nézet. A marxizmus-leninizmus az a tudomány, mely feltárja a társadalmi fejlődés törvényeit és megtanítja, hogy ezeket a törvényeket hogyan kell alkalmazni és felhasználni jelenünk és jövőnk kialakítására. Az intellektuális munka, benne a technikai értelmiség munkája is része, sőt lényeges része a társadalmi fejlődésnek. Az értelmiségi munkára ugyanolyan megtermékenyítően hat a marxizmus-leninizmus elmélete, mint a politikára, vagy a társadalmi munka és fejlődés egyéb területeire. És

mindjárt hozzá lehet tenni: a szocializmus építésének bizonyos fokán túl minden értelmiségi munka minősége úgy nő és úgy hatványozódik meg, ahogy benne a marxizmus-leninizmus elmélete érvényre jut és megvalósul. Ezt beszédesen igazolja a Szovjetunió értelmiségének egyre növekvő fölénye a marxista-leninista elméletet nem ismerő nyugati, polgári intelligenciával szemben. Ebből adódnak az olyan eredmények, amelyek például az amerikai kapitalista tudományos világot a szovjet atombombával kapcsolatban annyira meglepetésszerűen érték.

Az az értelmiségi, aki nálunk megtanulta a marxizmus-leninizmus elméletét és a saját területén alkalmazni tudja, csakhamar tapasztalni fogja, hogy milyen kimeríthetetlen új erőforrás nyílt meg számára ezzel az elsajátítással.

Mindjárt hozzá kell tennem, hogy az értelmiségieknek ez a helyenként hibás beállítottsága a marxi-lenini elmélettel szemben, bizonyos fokig a mi hibánk. Eddig még nem tértünk rá arra, hogy az értelmiségi munkánál, az irodalomban, a művészetben elméleti és gyakorlati példákkal világítottuk volna meg a marxizmus-leninizmus megtermékenyítő, az eredményeket meghatványozó jelentőségét. Minél hamarabb és minél alaposabban fogjuk pótolni ezt a hiányosságot, annál hamarabb fogja a kommunista és a velünk rokonszenvező értelmiség felismerni saját területén is a marxizmus-leninizmus óriási értékét.

Ez a kérdés szorosan érinti Pártunk vezetőinek viszonyát az elmélethez. Őszinte önkritikával meg kell állapítanunk, hogy ezen a téren hibásak vagyunk. Mi magunk sem foglalkoztunk eleget az elmélettel. Ez működésünk minden területére vonatkozik. Nem tartunk elég előadást, nem vesszük ki részünket eléggé az oktatásból, nem dolgozunk eléggé saját továbbképzésünkön és ebből folyik, hogy elhanyagoljuk a marxista-leninista elmélet továbbfejlesztését. Lenin tudvalevőleg nemcsak azt követelte meg a vezető kommunistától, hogy megtanulja a marxizmus helyes alkalmazását saját országának viszonyaira, hanem külön kötelességévé tette, hogy ezen túlmenően fejlessze tovább a marxizmust. A marxizmus eleven, élő tudomány, melyet szakadatlanul az újabb tapasztalatokkal gazdagítva kell tovább vinni és fejleszteni. A mi vezetőink annyira beletemetkeznek a gyakorlat teendőibe, hogy elhanyagolják az elméletet. Tudvalevőleg az ilyesmi még a Bolsevik Pártban is előfordult. Sztálin 1924-ben rámutatott arra, hogy: „A jelenlegi gyakorlati leninisták közül sokan nem nagy barátai az elméletnek, különösen azért nem, mert a vi-

szonyok következtében a gyakorlati munka hallatlan tömegét kell elvégezniök." A magyar kommunistáknak is a gyakorlati munka elég nagy tömegével volt dolguk. De most, amikor már a gyakorlatot elsajátítottuk, amikor már megerősödtünk és amikor egészségesen nőnek az alsó- és középkáderek, feltétlenül változtatnunk kell az elmélettel kapcsolatos magatartásunkon. A vezető elvtársaknak nemcsak tovább kell tanulniok, de tudásukat mindenféle formában át kell adniok a pártkádereknek és rá kell térniök a bőven felvetődő elméleti kérdések kidolgozására és megoldására.

Ez a megváltozott magatartás természetesen ki fog hatni az egész Pártra és rögtön növelni fogja a megértést az elmélet jelentősége iránt.

Megnehezíti az elmélet jelentőségének felismerését az a körülmény is, hogy vezető pártiskoláinkban és elméleti folyóiratainkban az elmélet gyakran elválik a gyakorlattól. Az elmélet és a gyakorlat e szétesését elősegíti az a körülmény, hogy legjobb tankönyveink, mint a Bolsevik Párt története, „A leninizmus kérdései", de az egész klasszikus marxista-leninista irodalom mostani állapotában visszatekintő, tíz évnél idősebb eseményekre vonatkozik. Ez a mi gyakorlatlan elvtársainknál azt a benyomást kelti, hogy az elmélet inkább a multra, mint a jelenre vagy a jövőre vonatkozik.

Ez a benyomás megnehezíti számunkra az elmélet gyakorlati alkalmazását a jelenre és méginkább a jövőre. Akiben egyszer kialakul az a vélemény, hogy a marxista-leninista elmélet főleg a multra vonatkozik, az ezzel már magában véve lecsökkenti az elmélet erejét és jelentőségét. Ezért pártoktatásunk egész vonalán, de különösen a főiskolákon következetesen biztosítani kell azt, hogy a marxizmus-leninizmus elméletét úgy adják elő, hogy a tanulók szakadatlanul lássák és tapasztalják az elmélet és a gyakorlat összefonódását, elválaszthatatlanságát, kölcsönhatását. Ha ezt a tanítási módszert, mely az elméletet szakadatlanul az eleven élet tapasztalataival, gyakorlatával, vérével és húsával táplálja, előadóink jól alkalmazzák, akkor a tanulók hozzászoknak ahhoz, hogy a marxizmus-leninizmust annak tekintsék, ami: az eleven élet lüktető részének.

Az ilyen oktatás mellett a hallgató nemcsak azt érti meg, hogy az elmélet és a gyakorlat elválaszthatatlanul összefügg, hanem — ha a módszert elsajátította — maga is kedvet kap a marxizmus-leninizmus önálló alkalmazására. A mi elvtársaink egyik legnagyobb hibája az, hogy nem tudják az iskolában kapott elméletet a gyakor-

latban alkalmazni. Itt is az evéssel jön meg az étvágy. Ha az iskola rászoktatja őket, hogy már tanulás közben az elméletet a szakadatlanul felbukkanó tényekkel, a mindennapi eseményekkel kapcsolatban a gyakorlatban alkalmazzák, úgy ez a szokás természetükké válik és főiskolánk tanulói a marxizmus-leninizmus pompás fegyverével felvértezve hagyják el az iskola kapuját.

Mindjárt hozzá kell tennem, hogy az itt említett hiányosságok még az olyan pártnál is előfordultak, mint a SzK(b)P. 1938-ban, tehát több mint húsz évvel a győzelmes proletárforradalom után, a Bolsevik Párt Központi Bizottsága állapította meg, hogy a bolsevik propaganda terén bizonyos szakadás állott be a marxizmus és leninizmus között, mert nem egyszer előfordult, hogy a propagandisták a leninizmust önálló, a marxizmustól elszakadt tanként kezelték. Ugyanakkor arra is rámutattak, hogy a bolsevista elméleti folyóiratok szerkesztői nem egyszer elszakadtak az eleven élettől, begubóztak az elméletbe. Ha ilyesmi a Bolsevik Párttal előfordulhatott, úgy ez nálunk még inkább megtörténhet. Ezért párt-pedagógusainknak sohasem szabad szem elől téveszteniök azt a tényt, hogy a gyakorlattal való szoros, eleven összeköttetés fejleszti az elméletet és hogy a mindennapi munka, a forradalmi harc gyakorlati tapasztalatainak az elméletbe való átvitelével gazdagodik maga a marxizmus-leninizmus.

Ha ezt nem tévesztik szem elől, akkor nem lesz szükség arra, hogy a kezeik közül a pártmunkára visszatérő elvtársak az iskola befejezése után az első hetekben valóságos szoktató-kúrát tartsanak, hogy az elmélet birodalmából a gyakorlatba való visszatérést megszokják.

Pártiskoláinkra a népi demokrácia megerősödése és a nemzetközi helyzet új feladatokat ró. A magyar népi demokrácia győzelméig elkerülhetetlen volt, hogy figyelmünket elsősorban a belső ellenséggel szembeni harcra, belső kérdéseinkre összpontosítsuk. Miután ez a harc eldőlt, a győzelem következtében megváltozott a Magyar Népköztársaság nemzetközi jelentősége is. Már maga ez a körülmény rákényszerített bennünket arra, hogy többet foglalkozzunk nemzetközi kérdésekkel. Még inkább előtérbe hozza a nemzetközi kérdések jelentőségét a kínai forradalom győzelme, valamint a német népi demokratikus állam létrejötte.

A kínai forradalom győzelme a legnagyobb jelentőségű esemény, amely az 1917-es orosz forradalom és az 1945-ös szovjet győzelem óta történt. A Német Demokratikus Köztársaság megalakulása

történelmi távlatból nézve a szocialista Németország sokat ígérő kezdete. Nem kétséges, hogy ilyen óriási események nemcsak a nemzetközi kérdések ismeretét követelik meg, de olyan elméleti problémákat is vetnek fel, amelyekre már most rá kell irányítanunk a figyelmet. Bizonyos, hogy a kínai forradalom átcsap Ázsia gyarmati, vagy fél-gyarmati népeire is, ami nemzetközi téren újabb gyakorlati és elméleti problémákat vet fel.

De rákényszerít bennünket a nemzetközi kérdésekkel, különösen a proletár-szolidaritás és a béke megvédésének kérdésével való foglalkozásra Jugoszlávia esete. A munkásmozgalom megszületése óta harcban áll a kapitalisták és imperialisták kémeivel, provokátoraival. De először állunk szemben egy olyan jelenséggel, amikor az imperializmus ügynökeinek kommunista álarcban sikerült egy ország vezetését — ha csak ideiglenesen is — magukhoz ragadni. Ez a tény, amelynek körvonalait és részleteit a Rajk-per leleplezte, parancsolóan megköveteli, hogy az eddiginél sokkal behatóbban foglalkozzunk az imperializmus kérdésével és ugyanakkor szigorúbbra fogjuk a marxista-leninista elméletet és gyakorlatot a saját soraink között. Elég megfigyelni, hogy milyen mohón és reménykedve vizsgálja végig az imperializmus a népi demokráciákat, a kommunista pártokat, a szabadságukért küzdő gyarmati népeket abból a szempontból, hogy nem lehetne-e Tito bandájának aljas manőverét másutt is megismételni.

Az imperializmusnak egyik nagy reménysége, hogy Tito árulása követőkre talál. Ez rászorít bennünket arra, hogy még jobban kidomborítsuk felszabadítónknak, a hatalmas Szovjetuniónak elévülhetetlen érdemeit, a proletár internacionalizmust, a harcot a békéért és az imperialisták ellen, a marxista-leninista elvek szigorúbb betartását és gyakorlását Pártunkon belül.

A marxizmus-leninizmus szigorúbb alkalmazásához tartozik az is, hogy most szorgosan betömjük azokat a réseket, amelyek az ideológiai frontunkon maradtak. Ezt a kérdést már érintettem ott, ahol a marxizmus-leninizmus alkalmazásáról volt szó az irodalomban, a művészetben, a tudományban. Emellett most új feladat is jelentkezik. A népi demokrácia megerősödése és sikerei megadják a lehetőséget arra, hogy szemügyre vegyük a klerikalizmus frontját és megkezdjük az elméleti és gyakorlati harcot azzal a reakcióval szemben, mely az ideológia terén, a vallás mezében jelentkezik.

Meg kell indítanunk a harcot a materialista világnézet érvényesüléséért ezen a frontszakaszon is. Ez a feladat számunkra új, ezen

a téren még kevés a gyakorlatunk, de a fejlődés mai stádiumában itt is meg kell kezdeni a munkát. Ez a munka is elméleti fegyverzetünk megjavítását és élesítését követeli meg. Semmi kétség, hogy a marxizmus-leninizmus fegyverzetével felvértezve ezt a nehéz és hosszantartó küzdelmet is sikerrel fogjuk megvívni.

Pártunk tisztában van azzal, hogy szervezeteink elméleti színvonalának emelése nem csak iskoláink kérdése. Most van kidolgozás alatt egy sor rendszabály, mely azt célozza, hogy napilapjaink, folyóirataink végre olyan teret szenteljenek az elméletnek, mint amilyent fontossága megérdemel és mint amennyit ennek szentel a szovjet sajtó. Meg fogjuk szervezni a tanuláshoz elengedhetetlenül szükséges tanácsadást és konzultációt. Megvizsgáljuk, hogy oktatásunk, különösen az alsófokon nem törekszik-e inkább a számbeli mennyiségre és ezzel elhanyagolja a minőséget. Szóval, az egész vonalon megindítjuk az elmélet jobb elsajátításáért a harcot. Előre kell látnunk, hogy a mi fejlődésünk gyors menete mellett elméleti elmaradottságunk lehet jövendőnk kerékkötője. Elég visszagondolnunk arra, hogy két évvel ezelőtt még az országgyűlésben ott ült a fasiszta Pfeiffer-pártnak majdnem 60 képviselője, hogy a bankok, ipari üzemek még nem voltak államosítva s a szocializmus építésének megkezdése a falun még a távoli jövő kérdésének látszott.

Arról az útról, amelyet az elmult két esztendő alatt megtettünk, következtethetünk arra a fejlődésre, amely a következő két esztendőben előttünk áll. Rövidesen megkezdjük az ötéves terv végrehajtását, mely a gyakorlati és a vele kapcsolatos új elméleti kérdések egész láncolatát veti fel. Jövőre, vagy két év mulva százával és ezrével jelentkeznek a munkásokból és parasztokból lett értelmiségiek, akik műveltségüket és szaktudásukat már a marxi-lenini elmélettel együtt szerezték meg. Kétségtelen, hogy ez az új jelenség az értelmiséggel kapcsolatban új problémákat vet fel.

Egyszóval: előre kell látnunk, hogy népi demokráciánk fejlődésében szűk keresztmetszet keletkezhet elméleti fronton. Ezért hívtuk életre az egyéves után a kétéves pártfőiskolát és ezért fordítunk az eddiginél fokozottabb gondot, több energiát, több áldozatot a pártoktatásra.

Az elvtársak pedig, akik ilyen világrengető események közepette, mint aminő a kínai forradalom győzelme, a német demokratikus köztársaság megalakulása, a szovjet atombomba, a világerők átbillenése a szocialista, a békefront javára, érezzék át annak a feladatnak fontosságát, amely rájuk, Pártunk és népi demokráciánk jövendő

vezetőire hárul. A régi szocialista munkásmozgalmi káderek a szó szoros értelmében arcuk verejtékével, börtönökben, keserves munkával szerezték meg azt a tudást, mely képessé tette őket a győzelem kivívására. Az új nemzedéknek már sokkal könnyebb a dolga, mert a győzelmes proletárdiktatúra lehetőséget nyújt nekik arra, hogy ezt az elméletet és gyakorlatot sokkal kedvezőbb viszonyok között a lehető legjobban elsajátítsák. Éljenek ezzel az alkalommal, használják ki ezt a lehetőséget, amelyet a Párt önöknek nyújt, sajátítsák el a marxista-leninista elméletet annyira, amennyire csak ezt a főiskolán meg lehet tanulni. Az akadályok, a nehézségek elhárítására adjon erőt az a tudat, hogy a marxi-lenini elmélet, amelyet itt elsajátítanak, a népi demokrácia és a szocializmus építésének továbbvitelét és győzelmét fogja biztosítani. Kívánom a munkájukhoz mindannyiuknak a legjobb eredményt, a legteljesebb sikert.

(Beszéd a Kétéves Pártfőiskola 1949 október 22-i megnyitásán.)

MAGYARORSZÁG A BÉKEFRONT ERŐS BÁSTYÁJA

Az utolsó két év alatt a magyar népi demokrácia nagy eredményeket ért el a szocializmus építéséért folyó harcban. A harc során, s szinte megszakítás nélkül, erősödött a dolgozók hatalma. A régi, reakciós rendszer visszaállításáról álmodozó klerikális és más ellenséges elemek népellenes tevékenysége egyik kudarcot szenvedte a másik után. Ezeket az eredményeket nagymértékben annak a harcnak köszönhetjük, amelyet az imperialista háborús gyujtogatók ellen és a béke védelméért folytattunk.

A magyar dolgozó nép is igyekszik levonni a két világháború tapasztalatainak tanulságait. Miután a hős Szovjet Hadsereg segítségével felszabadult a kapitalisták és földesurak igája alól, hozzálátott új hazájának építéséhez és hathatósan támogat minden olyan mozgalmat, amely a béke megvédésére irányul. A Magyar Dolgozók Pártjának jelentős politikai sikerei nagymértékben azzal magyarázhatók, hogy a dolgozó nép meggyőződött arról, hogy Pártunk a béke következetes harcosa. A folyó évi május 15-i parlamenti választásokon is a béke kérdése volt a döntő kérdés. Akkor adtuk ki azt a jelszót: „Magyarország nem rés, hanem erős bástya a béke frontján."

A békéért folyó harc megnyitotta a népi demokrácia számára azt az utat, melyen saját oldalára állíthatja a nőket, főként a parasztasszonyokat, akik között különösen erős volt a klerikális reakció befolyása. A békéért küzdve megfékeztük a katolikus egyházi reakciót. A katolikus püspökök, akiknek a Vatikánnal szoros kapcsolatuk van, megtagadták a fellépést az amerikai és más háborús gyuj-

togatók ellen, de az alsópapság között nem egyszer hallatszottak olyan hangok, amelyek a béke híveinek a háborús uszítók ellen folyó harcát támogatták.

A magyar népet, amely szabadságát a Szovjetuniótól kapta, mély hála és szeretet hatja át a szocializmus országa iránt, amely megmentette az emberiséget a hitleri barbárságtól. Ez a népünk részéről mind nagyobb mértékben megnyilvánuló rokonszenv a szocializmus országa iránt nem utolsósorban azon alapszik, hogy a nép mind szélesebb rétegei ismerik fel azt, hogy békénk és az egész haladó emberiség békéjének legfőbb támasza a Szovjetunió és szeretett vezére: Sztálin elvtárs.

A népi demokráciának és Pártunknak sikerei mind politikai, mind pedig gazdasági téren megnyilvánulnak. Gazdaságilag ezek a sikerek kifejezésre jutnak abban, hogy a folyó év harmadik negyedének ipari termelése 35 százalékkal múlta felül az utolsó békeév termelését. És — ami számunkra nem kevésbbé fontos — a dolgozók életszínvonala legalább ugyanilyen mértékben emelkedett. A Szovjetunió felszabadító harcának és 32 éves fennállásának nemcsak az az eredménye, hogy a népi demokratikus országok sokkal kisebb áldozatok árán és sokkal gyorsabban haladhatnak a szocializmus építésének útján, hanem életszínvonaluknak sem kell azokat a kezdeti áldozatokat meghozniok, amelyekre a szovjet nép a forradalom utáni első években rákényszerült. A magyarországi tapasztalatok alapján elmondhatjuk, hogy a népi demokratikus országok dolgozói életszínvonalának emelkedése kölcsönös összefüggésben áll a népi demokráciák politikai erősödésével. Az egyszerű emberek a politika helyességét elsősorban a saját életszínvonaluk javulásán mérik. Bizonyos fokig a helyes politika próbakövét és ellenőrzését látják a gazdasági színvonal javulásában.

Az elért gazdasági eredmények mellett nem kevésbbé fontos az egész dolgozó nép szocialista átnevelése sem, ami a legkülönbözőbb formákat ölti. Az októberben lefolyt ötéves tervkölcsön jegyzésében 2,5 millió ember vett részt és ezek között több mint egymillió a parasztságból került ki. Novemberben Budapesten megnyílt egy szovjet képkiállítás, amelynek több mint negyedmillió látogatója volt. Egy művészeti kiállítás ilyen látogatottsága magyarországi viszonylatban példátlan. Nemcsak azt mutatja meg, mennyire megnőtt a szovjet művészet alkotásai iránti érdeklődés, hanem azt is, hogy milyen széles rétegeket ölel fel ez az érdeklődés. Ez a nép szocialista szellemben való átnevelésének bizonyos sikereiről tanuskodik, ame-

lyek mind nagyobb mértékben nyilvánulnak meg a politikai életben, a termelés terén és a kultúra különböző területein. A magyar népi demokrácia kétségkívül méltán szerepelhet ott, ahol a béketábor növekvő erejének bizonyítékait fel kell sorolni.

Természetesen, mutatkoztak hibák is a mi békepropagandánkban. Például nem mindig fordítottunk kellő figyelmet arra a tényre, hogy az egyik eszköz, amelyet az imperialisták céljuk érdekében alkalmaznak — a háborús pánik terjesztése. Ennek érdekében az imperialisták felhasználják a kapitalista elemeket, akik a kizsákmányolás minden lehetőségét elvesztették, úgyszintén a klerikális reakciót és a nép más ellenségeit. Rendszeresen le kell leplezni azokat a fogásokat és módszereket, amelyeket az imperialisták használnak sötét, kalandor céljaik elérése érdekében és ilyen módon kell őket szétverni és ártalmatlanná tenni.

Nálunk gyakran találkozunk azzal a beállítottsággal, hogy számunkra nem olyan elsőrendű fontosságú a béke propagandája és a széles néptömegek békéért folyó harca, mert hiszen békénk védője immár a dolgozó nép kezében levő állam és annak fegyveres szervei. A béke igaz hívei táborának azonban még az olyan országban is nőnie és erősödnie kell, ahol már a dolgozók kezében van a hatalom. Ha a széles néptömegek ismerik az imperialisták háborús céljait és az imperialisták minden megnyilvánulására határozottan és egységesen válaszolnak, úgy ez már egymagában is akadályozni fogja az ellenséget a háború előkészítésében.

A béke védelmére történő tömegmozgósítás jelentőségének lebecsülése a felszabadított országokban gyakran olyanforma véleményekben jut kifejezésre, hogy a béke propagálása elsősorban azon országok dolgozóinak feladata, amelyeknek imperialista urai új háborúra készülődnek, vagy háborút folytatnak, mint a francia kormány Indo-Kínában. A világ két táborra oszlott: az egyik a béke, demokrácia és szocializmus védelmezőinek tábora, a másik az imperialisták, az új háborúra uszítók tábora. A béke ügye közös és oszthatatlan és nekünk küzdenünk kell minden olyan nézet ellen, ami a béke védelmezőinek közös harcában a népi demokratikus országok szerepének lebecsülését és részvételük jelentőségének csökkentését jelenti.

Gyakran találkozunk régivágású pacifistákkal is. Ők általánosan háborúellenesek és nem veszik tekintetbe, hogy az adott viszonyok között az angol-amerikai imperialisták által előkészített háború ellen folyik a harc s hogy az új imperialista háborús veszély

elleni harc ugyancsak megköveteli fegyveres erőink megerősítését, hogy azok készek és képesek legyenek válaszolni az imperialisták minden lehető kalandor-szellemű háborús kísérletére.

Hogy milyen kalandorságokra képesek az angol-amerikai imperialisták és a nemzetközi reakció Tito-féle ügynöksége, azt az egész dolgozó magyar népnek szemléltetően megmutatta a Rajk—Brankov-féle összeesküvő banda leleplezése és az összeesküvők ügyében ezt követőleg lefolytatott bírósági tárgyalás.

A Rajk-per következményeinek hatását Magyarországon alig két hónap távlatából még nehéz teljes egészében felmérni. Annyi azonban kétségtelenül világos: a per felrázta az egész dolgozó népet, felkeltette bennük az éberséget és megszilárdította harci elszántságukat a nép valamennyi ellensége ellen. A Rajk-banda leleplezése és ártalmatlanná tétele szilárdabbá tette a Párt egységét, fokozta soraiban a forradalmi éberséget, politikailag érettebbé tette és megnövelte tekintélyét az egész nép előtt. Ebben a perben nemcsak az imperializmusról általában volt szó, hanem konkréten az imperialistáknak a magyar demokrácia, a népi demokratikus országok, a Szovjetunió ellen szőtt titkos terveiről. A szereplő személyek és a tények közismertek voltak és lehetővé tették az imperialisták elleni harc elmélyítését. Nem túlzás azt állítani, hogy a pert, amelyet rádió közvetített és a tárgyalás menetéről szóló beszámolókat, amelyet szószerint közöltek az újságok, óriási figyelemmel kísérte az egész nép. A Rajk-per külön könyvben kiadott anyaga pár nap alatt 100 000 példányban kelt el. A nagybudapesti pártaktíva ülésén a Rajk-per tanulságairól tartott előadás pár nap alatt 250 000 példányban fogyott el, úgyhogy azonnal újabb 150 000 példányban kellett kiadni. Mindez megmutatja, milyen figyelemmel kísérték a néptömegek ezt az ügyet.

A Rajk-banda megsemmisítése nem volt könnyű feladat. Különösen a kezdetén, amikor körvonalai nem bontakoztak ki, mi magunk is néha kételkedtünk egy-egy olyan gyanúban, mely számunkra nem látszott eléggé megalapozottnak. De kiderült, hogy az ellenség e legveszedelmesebb ügynökségének megsemmisítése az egész Párt és a népi demokrácia létkérdése volt. Ezt a kérdést, az összes szükséges tanulságokat levonva, így is kellett megoldani. A tapasztalatokból meggyőződtünk arról, hogy mindenütt, ahol a Pártnak vagy a demokráciának nehézségei támadnak, az objektív okok mellett számba kell venni az ellenség munkáját is. Ez nem utolsósorban vonatkozik a gazdasági nehézségekre is, ahol nem egyszer

kiderült, hogy az úgynevezett objektív okokat az ellenség hozza létre s hogy az objektív nehézségeknek — szubjektívek az okai.

A második tanulságunk, amelyet a Rajk-per leleplezéséből és felszámolásából levontunk, az, hogy a kommunista vezető próbaköve — a Szovjetunió iránti viszonya. Az ellenség, természetes, itt is álcázza magát s igyekszik megjátszani a szovjethűséget. De a mi tapasztalatunk az, hogy előbb-utóbb kibújik a szög a zsákból: a Rajk-banda összeesküvőinek egyik külső ismertetőjele volt a Szovjetunió iránti „bizonytalan" viszonyuk.

A Rajk—Brankov-banda felszámolása keresztülhúzta a háborús uszítók terveit. Világos azonban, hogy a háborús veszély tovább is fennáll, az imperializmus gyengülése és a béketábor erősödése ellenére is. Magyarország számára ez a veszély elsősorban Jugoszláviából, a Tito-banda személyében jelentkezik. Mi elég alaposan lelepleztük Jugoszlávia mai áruló vezetőit. S ennek dacára azt látjuk, hogy ők változatlanul háborúra készülnek. Ez év őszén nem bocsátották el a hadseregből az idejüket leszolgált katonákat, s ugyanakkor végrehajtották a soronkövetkező korosztály behívását is. Ilymódon Jugoszlávia, kétségtelenül az amerikaiak utasítására, jelenleg 600 000 katonát tart fegyverben, nem számítva Rankovics fegyveres csapatait.

Résen kell lennünk és résen is leszünk. Rajta leszünk, hogy tovább is eredményesen küzdjünk a béke védelmében a szocializmust építők frontjának megerősödéséért, az imperialisták terveinek meghiúsításáért, hogy szilárdan tartsuk a béke frontjának azt a szakaszát, amelynek védelmére a Magyar Dolgozók Pártja, a magyar népi demokrácia hivatott.

(Megjelent a „Tartós békéért, népi demokrációért" 1949 december 9-i és a „Szabad Nép" 1949 december 13-i számában.)

A 70 ÉVES SZTÁLIN

„Napjaink Leninje", „a legnagyobb és legjelentékenyebb kortársunk", írta róla másfél évtizeddel ezelőtt Barbusse, a nagy francia író. S az esztendők, amelyek azóta elfolytak, csak emelték alakját és nagyságát. Ma, amikor hetvenedik születésnapját ünnepeljük, nemcsak a hatalmas Szovjetunió népei fordulnak felé forró szeretettel, nemcsak a demokráciát és szocializmust építő felszabadult népek százmilliói küldik neki lelkes üdvözletüket és jókívánságaikat, hanem velük ünnepel és örvend szerte a világon az emberi haladás és béke minden híve, minden harcosa. Soha, amióta az emberiség történetét írják, nem élt és működött a felszabadult népeknek olyan vezetője, kinek hatása és befolyása szélesebb, mélyebb és maradandóbb lett volna, akit annyi százmilliók lelkes szeretete, megbecsülése övezett volna, mint a világ dolgozóinak vezérét és tanítóját, Sztálint. Ő ma világszerte minden kommunista, szocialista, következetes demokrata mintaképe s mint negyedszázada Lenint, most őt tekinti vezetőjének és útmutatójának.

Sztálin, aki Leninnek életében jobbkeze volt s akivel vállvetve építette a nagy Bolsevik Pártot, együtt vívta ki az Októberi Szocialista Forradalom világraszóló győzelmét, szerényen azt szokta mondani: „Én csak tanítványa vagyok Leninnek s célom, hogy méltó tanítványa legyek."* S hogy milyen legyen a tanítvány, hogy milyenek a követelmények az újtípusú, a lenini típusú vezetőkkel szemben, azt is megmondotta: „Legyenek éppolyan világosak és hatá-

* *Sztálin* Leninről. Szikra 1950. (A marxizmus-leninizmus kis könyvtára 36. sz.) 38. old.

rozottak, félelmet nem ismerők a harcban, szabadok a pániknak még az árnyékától is, könyörtelenek a nép ellenségeivel szemben, bölcsek és óvatosak bonyolult politikai kérdések eldöntésében, ahol mindent felölelő tájékozottságra van szükség, éppolyan igazságszeretők és népet szeretők, mint amilyen Lenin volt."*

„Lenin arra tanított bennünket, hogy csak azok a vezetők lehetnek igazi bolsevik vezetők, akik nemcsak tanítani tudják a munkásokat és parasztokat, hanem maguk is tudnak tanulni tőlük."**

A lenini típusú vezető rendelkezzen rendkívüli meggyőző erővel, érveljen egyszerűen, világosan, röviden, mindenki számára érthetően. Ne siránkozzon a vereségnél és ne bízza el magát, ha győz. Mérlegelje józanul az ellenség erőit, hogy pártját esetleges meglepetésekkel szemben biztosítani tudja. Higgyen a dolgozó tömegek teremtő erejében, legyen birtokában annak a zseniális éleslátásnak, mely képessé teszi, hogy a közelgő események belső értelmét gyorsan felfogja és kitalálja. Elvi kérdésekben ne tűrjön megalkuvást: „Az elvhű politika az egyetlen helyes politika."

Számunkra, Sztálin szerény tanítványai és munkatársai számára világos, hogy az újtípusú, lenini vezető meghatározása azonos mindazzal, ami Sztálin működését jellemzi: ő ennek a mintaképnek kimagasló, egyedülálló megtestesítője. A burzsoázia úgynevezett nagy embereinél lépten-nyomon tapasztalható, hogy vizet prédikálnak és bort isznak, hogy más náluk a szó és más a tett. Hogy Sztálin mennyire valóra váltja a lenini követelményeket, arra nézve álljon itt legközelebbi munkatársainak néhány megállapítása.

„Minden csodálatraméltó e nagy emberen: — írja Poszkrjobüsev elvtárs — mély, megalkuvásokat nem ismerő elvi szilárdsága az olyan legfontosabb és legnehezebb kérdések megoldásánál, amelyekkel szemben sok jelentékeny fő tanácstalanul állt; gondolkodásának csodálatos világossága és szigorú következetessége, az a felülmúlhatatlan képesség, mely minden kérdésben az alapvetőt, a legfontosabbat, az újat, a döntőt ragadja meg, azt, amitől minden egyéb függ; óriási, enciklopédikus tudása, melyet teremtő és alakító munkával szakadatlanul kiegészít... az a sokszor beigazolódott képessége, amellyel

* Ugyanott, 46. old.
** *Sztálin.* A leninizmus kérdései. Id. kiad. 598. old.

egyedül ő rendelkezik, hogy a történelemben előre látja az eljövendőt; az az acélos akarat, mely az egyszer kitűzött cél felé vivő úton mindennemű akadályt szétzúz; a bolsevista szenvedély a harcban; az abszolút rettenthetetlenség az egyéni veszéllyel és a történelem rideg, végzetes fordulataival szemben..."

„Mint Lenin — írja Mikoján elvtárs — testesíti meg ő a legmélyebb emberi szeretetet és az önzetlen harcot az ember teljes felszabadításáért és boldogságáért. Sztálintól idegen minden lágyszívűség és türelem a nép ellenségeivel szemben. Sztálin óvatos és körültekintő, ha dönteni kell. Sztálin bátor, merész és kérlelhetetlen, miután a kérdés eldőlt és cselekedni kell. Ha a cél ki van tűzve és a harc e célért megkezdődött, akkor nem ismeri az erők és a figyelem elterelését, szétszórását, mielőtt a főcélt el nem érte, a győzelmet nem biztosította. Sztálin logikája szilárd. Kérlelhetetlen következetességgel adódik egyik tétel a másikból, egyik indokolja a másikat...

A bolsevizmus sok győzelemhez vezető útján ideiglenes vereségeken megy keresztül. Ilyen pillanatokban Sztálin egyéni tulajdonságai — az emberé csakúgy, mint a forradalmáré — csodálatba ejtik környezetét. Félelmet nem ismerő és bátor, rendületlen, hidegvérű és körültekintő, nem tűr maga körül ingadozókat, akadékoskodókat, siránkozókat. A győzelem után is megőrzi nyugalmát, a heveskedőket visszatartja, nem nyugszik a babérokon. A kivívott győzelmet új győzelem ugródeszkájává teszi."

Íme, ezek a tulajdonságok állították Sztálin elvtársat a nagy Bolsevik Párt, a hatalmas Szovjetunió, az egész világot átfogó, imperialistaellenes békefront élére. Sztálin elvtárs 50 éves születésnapja alkalmával azt válaszolta az üdvözlőknek: „Jókívánságaikat és üdvözleteiket a munkásosztály nagy Pártjának javára írom, mely engem saját képére és hasonlatosságára szült és nevelt."

Sztálin a maga tiszteletreméltó szerénységével csak a nevelő Pártról beszélt. De mi azt is tudjuk, hogyan nevelte a Pártot; mindannyian ismerjük és értékeljük azt a felmérhetetlen befolyást, amelyet Sztálin a nagy Bolsevik Párt kialakítására és tökéletesítésére gyakorolt. Marx mondotta, hogy a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet a forradalmak és népháborúk olyan évtizedekre nyúló korszaka, melynek folyamán az emberek megváltoztatják a viszonyokat és közben ők maguk is megváltoznak. Lenin mellett Sztálin

a legnagyobb korszakot változtató és korszakalkotó férfi, akit a történelem ismer. Aki tisztában van azzal a szereppel, melyet Sztálin a világot átalakító erők: a Bolsevik Párt, a Szovjetunió, a Kommunista Internacionále, a Kommunista és Munkáspártok Tájékoztató Irodájának létrejötte és működése terén játszott, annak számára ez világos.

Kirov, a nagy forradalmár, mikor másfél évtizeddel ezelőtt „a hatalmas győzelmek gigászi szervezőjéről", Sztálin elvtársról szólt, már elmondotta:

> „Az utóbbi évek alatt, azóta, hogy Lenin nélkül dolgozunk, nem ismerünk munkánkban egyetlenegy olyan fordulatot, politikánkban egyetlenegy olyan, valamennyire is nagyszabású kezdeményezést, jelszót, irányt, melynek szervezője ne Sztálin elvtárs volna, hanem valaki más. Minden főbb munkánk — ezt tudnia kell a Pártnak — Sztálin elvtárs útmutatásai szerint, az ő kezdeményezésére és vezetése alatt folyik. A nemzetközi politika kérdései az ő útmutatásai szerint döntetnek el és nemcsak ezek a nagy kérdések, de még a harmadrendűeknek, sőt tizedrendűeknek látszó kérdések is mind érdeklik őt, ha országunk munkásait, parasztjait és valamennyi dolgozóját érintik... Mindaz, ami munkánk jelen stádiumában a szocializmus építését irányítja, tőle származik."

A harmadrendűnek, sőt tizedrendűnek látszó kérdésekről szokta mondani Sztálin elvtárs: „Ne hanyagoljátok el az apróságokat: kicsiből lesz a nagy." Sztálin elvtársnak megvan az a hatodik érzéke, mellyel felfogja a szinte észrevétlen változásokat: meghallja a fű növését s a csírázó magból előre látja, hová veti majd árnyékát a terebélyes fa. Nem egy kijelentése szinte jóslásnak tűnhetne fel, ha nem tudnók, hogy a jövőbelátás mögött ott áll a marxizmus-leninizmus egész tudományos fegyvertára. 1927 őszén, amikor az egész reakciós, imperialista világ újjongva hirdette a kínai forradalom „végleges" vereségét, mondotta Sztálin a prófétai szavakat: „Csak a vakok és kishitűek kételkedhetnek abban, hogy a kínai munkások és parasztok új forradalmi fellendülés felé haladnak." Ma a kínai forradalom győzelme ténnyé vált s vele megkondult a halálharang az egész imperialista gyarmati rendszer felett. 1928-ban mondotta Sztálin a leghaladottabb kapitalista országokról: „A szocializmus végső győzelmének kivívására ezeket az országokat műszaki és gazdasági tekintetben is utól kell érnünk és el kell hagy-

nunk. Vagy elérjük ezt, vagy szétzúznak bennünket."* Az ötéves tervek minden akadály leküzdése után történt megvalósításának volt köszönhető, hogy jó másfél évtizeddel később, a döntő összecsapás után nem a Szovjetunió, hanem a fasizmus maradt szétzúzva a porondon.

Az az éleslátás, mellyel Sztálin meglátja a kicsiben a nagyot, a csírában az egész fejlődést, párosul a szervezésnek azzal a művészetével, a gyakorlat és az elmélet olyan egybeforrásával, mely Lenint is jellemezte. Lenint korán ragadta el a halál, akkor, amikor a forradalom győzelme után kezdte megjelölni a szocializmus építésének célkitűzéseit. A munka neheze, a megvalósítás Sztálinra hárult.

Marx hangoztatta, hogy nem elég ismerni a célt, ismerni kell a hozzávezető utat is. Nos, Sztálin az egész vonalon megoldotta ezt a feladatot: kimunkálta a szocializmushoz vezető út minden szakaszát. Mindenekelőtt megvédte az áruló trockistákkal szemben a lenini teremtő, forradalmi gondolatot, s az ellenük folytatott kérlelhetetlen harc közepette valóra váltotta azt a lenini elméletet, hogy lehet egy országban is felépíteni a szocializmust. Sztálini ötéves tervekkel, az új szocialista munkamódszerekkel, a Sztahanov-mozgalommal, a munkaversennyel az elmaradt mezőgazdasági országból hatalmas ipari országgá változtatta a Szovjetuniót. Lenin gondolatát a falusi szövetkezetekről a mezőgazdaság kollektivizálásával váltotta valóra és ezzel mutatta meg a szocializmus építésének módját a falun. A sztálini alkotmány a példája annak, hogyan épül fel a szocialista társadalom állama. E munkái közben rendszerbe öntötte a proletárfelszabadító harcok sztratégiáját és taktikáját, tisztázta a forradalmi proletárpártok problémáit, a nemzetiségi kérdést és minden téren folytatta s az új helyzetre alkalmazva továbbfejlesztette, elmélyítette Lenin elméletét és gyakorlatát, egész hatalmas művét. Ő mutatott rá, hogy a népi demokrácia a szocializmus építésének új útja s az ő segítségével s útmutatása alapján tisztáztuk a népi demokráciák elvi kérdéseit.

Sztálin írásai, elsősorban a „Leninizmus kérdései" és a „Bolsevik Párt története" ma már az egész haladó emberiség tankönyvei. Ezeknek a tömör, világos írásoknak minden szava lemért, átgondolt s a célba talál, mint a mesterlövész golyója. Nem véletlen, hogy a szó szoros értelmében százmilliók szellemi kenyerévé váltak s be-

* Beszéd a SzK(b)P Központi Bizottságának 1928 november 19-i teljes ülésén. Lásd *Sztálin* Művei 11. köt. 248. old. (oroszul).

lőlük tanul és okul szerte a világon minden kommunista, a szocializmus minden építője.

Külön fejezetet képez az a munka, melyet Sztálin elvtárs a Szovjet Hadsereg megteremtése körül végzett. Ebben is Lenin hű harcostársának, a lenini mű nagy folytatójának és tökéletesítőjének mutatkozott. Katonai zsenialitása már az Októberi Forradalmat követő imperialista intervenció és polgárháború idején megmutatkozott: Caricin védelme 1919-ben már azokat az oroszlánkörmöket mutatta, melyek 1942-ben Sztálingrád alatt halálos sebet ejtettek a német fasiszta fenevadon. De Sztálin, a hadvezér, főleg a második világháborúban bizonyította be mindenki számára a marxista-leninista hadvezetés fölényét. Ebben a háborúban nemcsak a jobb Szovjet Hadsereg győzte le az imperialista hadsereget, a szovjet állam a fasiszta államot, a szocialista ipar a kapitalista ipart, a kollektív mezőgazdaság az egyénit, de legyőzte a verhetetlennek hirdetett német tábornokokat a fölényes sztálini haditudomány, az a marxista-leninista szellemű hadvezetés is, melyet Sztálin testesített meg. Ez a hadvezetés a háború ismert szabályain túl számításba vette s alkalmazni tudta a dolgozó néptömegek osztályharcát, szabadságvágyát, a szocializmus egész fegyvertárát.

Az a győzelem és harc, mellyel a hatalmas szovjet nép Sztálin vezetésével először feltartóztatta s utána szétzúzta a fasiszta barbárságot, új lapot jelentett az emberiség történetében. Amikor a szovjet haderő megállította, majd visszafordította és szétszórta a fasiszták szennyes áradatát, önfeláldozó harcával az egész európai civilizációt mentette meg és ezzel a tettével az egész haladó emberiség élére lendült. Kitörölhetetlenül ott él az egész világ emlékezetében az a feszült várakozás, amikor visszafojtott lélekzettel fordult minden tekintet Sztálingrád felé s a felszabadulás, a megkönnyebbülésnek az a boldog érzése, amelyet a fasiszta hordák megsemmisítése kiváltott.

És most, öt évvel a győzelem után, amikor az emberiséget új veszély fenyegeti, az imperialista reakció világuralmi törekvése és ezzel kapcsolatban az új, harmadik világháború, megint az erős, bölcs Sztálin vezette Szovjetunió a gát, melyen megtörnek a háborús uszítás szennyes hullámai. Az amerikai tőkések vezette imperialista front átvette a német és japán fasizmus egyesített célkitűzéseit s most ő az, aki maga alá szeretné gyűrni az egész világot. Csakhogy az erőviszonyok a fasizmus szétzúzásával és azóta gyökeresen megváltoztak és napról-napra változnak a Szovjetunió vezette

békefront javára. Malenkov elvtárs joggal mutatott rá, hogy az első világháború azzal végződött, hogy a föld egyhatodán megalakult a Szovjetunió. A második világháború után már 800 millió ember építi a szocializmust. S ha az imperialisták egy harmadikat robbantanának ki, úgy ez a kapitalizmus végét jelentené az egész világon.

Elmélyült és kiszélesedett a békét védő, imperialista-ellenes világfront, melynek élén, akárcsak a fasiszta barbárság elpusztításáért és a civilizáció megmentéséért vívott élet-halálharcban, újra Sztálin jár. Újra ő a teremtő béke, a jobb jövő jelképe, az ő alakja köré fonódik újra az imperialista kardcsörtetők által zaklatott, fenyegetett dolgozók százmillióinak reménye és szeretete. „Sztálin a békénk!" Ezzel a jelszóval sorakozik fel mögéje most, hetvenedik születésnapja alkalmával lelkesen, büszkén és harcosan az egész haladó emberiség.

S mögéje sorakozik fel a magyar dolgozó nép, mely annyi szenvedés után újra visszatért a békéjüket és szabadságukat védő nemzetek nagy családjába, oda, ahova történelmének legfényesebb lapjai utalták. Évszázadok óta először építhetjük szabadon és függetlenül a magyar hazát, építheljük a dolgozó nép, a munkás, a paraszt, haladó értelmiség érdekében és boldogulására. A hálás magyar nemzet soha nem felejti el, hogy szörnyű elesettségében, a fasiszta barbárok kiverése után a Szovjetunió és a nagy Sztálin segítő keze állította talpra. Nagylelkűen és nagyvonalúan borított fátylat arra a multra, amelyben mindig gondosan megkülönböztette a Horthy-rendszert és a magyar népet. A nyugati imperialisták, akik a háború alatt inkább biztatták, mint támadták Horthyékat, most nem mulasztanak el egyetlen alkalmat sem, hogy felhánytorgassák velünk szemben Horthyék bűneit, hogy ártsanak a dolgozó nép országának, hogy csorbítsák önállóságunkat, beleavatkozzanak belső ügyeinkbe. Ha most végre függetlenül élünk, szabad hazánkban nyugodtan és sikerrel építhetjük a jobb jövőt, ezt nemcsak annak köszönhetjük, hogy mindig bizton számíthattunk a nehézségek leküzdésében Sztálin megértő segítségére, hanem annak is, hogy védett bennünket, védte békénket a hatalmas Szovjetunió pajzsa.

A magyar dolgozó nép tudja ezt és hálás érte. A Tito-banda árulóinak és provokátorainak leleplezése ezekben a hónapokban mutatta meg, hogy hazánk újra az imperialista háborús gyujtogatók véres kalandjainak színhelyévé vált volna, ha meg nem véd

bennünket a Szovjetunió izmos karja. A magyar dolgozó nép tudja és hálás érte, hogy a vezetője és sokat hányatott hajójának biztoskezű kormánya, a Magyar Dolgozók Pártja, Sztálin nyomdokait követi, hogy a magyar kommunisták Sztálin tanítványai és hogy sikereik úgy nőnek, ahogy elsajátítják és alkalmazni tudják a sztálini tanításokat.

S a magyar nép Sztálinban nemcsak a kőszáli sast látja, de a dolgozók mély, egészséges ösztönével megérezte és meglátta a kőszáli sas, a korszakot formáló vezérférfiú alakja mögött a melegszívű, hús és vér embert. Megérezte és szívébe zárta az ezer gonddal küzdő dolgozók megértő barátját, az elnyomott nők felszabadítóját, az ifjúság előtt a jövő kapuját szélesre táró, mindannyiunkhoz emberileg is közelálló „Sztálin apánkat".

Azok az ajándékok, melyeket Sztálin elvtárs születésnapjára küldtünk, s amelyek lelkes és szeretetteljes elkészítésében versenyzett a nemzet minden rétege, munkás és paraszt, mérnök és művész, férfi és nő, ifjú és öreg, csak sejtetik a hálás magyar nép érzelmeit. De hogy mit jelent a dolgozó népünk számára Sztálin neve, azt minden szónál ékesebben bizonyítja a sztálini munkafelajánlás.

Hosszú hónapok óta törtük magunkat, hogy a szocialista munkaverseny nálunk is gyökeret verjen és nem tudtunk átütő sikert elérni. De amikor azzal a kéréssel fordultunk a dolgozókhoz, hogy a szeretett Sztálin hetvenedik születésnapját munkafelajánlással ünnepeljék, egyszerre megtört a jég. Mint víz a gátszakadásnál, úgy árad a teremtő munka hulláma s mintegy varázsütésre megjelentek a magyar Sztahanovok, a Pozsonyiak, Muszkák és a többiek. Csak most, a sztálini felajánlással vált nálunk is a „becsület és a dicsőség ügyévé" a munka. S most vált valóra nálunk a kantáta szava: „Sztálin nevével épül a világ!"

A magyar dolgozó nép egy emberként sorakozik fel most az ünneplő százmilliók hatalmas táborában. S a földkerekség minden részéből felharsogó jókívánságok között ott zúg a magyar nép hangja is: Éljen és virágozzon mindnyájunk békéjének szilárd bástyája, a hatalmas Szovjetunió! Éljen soká teremtőerejének teljében a haladó emberiség vezére, a szocializmus nagy alkotója, a bölcs, az erős, a szeretett Sztálin!

(Megjelent a „Szabad Nép" 1949 december 21-i számában.)

PÁRTUNK JÓ UTAT MUTATOTT, AMIKOR A DOLGOZÓ PARASZTSÁGNAK A SZÖVETKEZETI TERMELÉST AJÁNLOTTA

Tisztelt Értekezlet! Kedves Elvtársak!

A termelőszövetkezeti csoportok és gépállomások dolgozóinak ez az első országos tanácskozása, amely lényegében beszámoló jellegű. Az elvtársak sorban elmondják az elért eredményeket és rámutatnak a hibákra. Ezek a beszámolók azt igazolják, hogy a földműves termelőszövetkezeti mozgalom Magyarországon letette a vizsgát, megállta a helyét és mély gyökereket eresztett. A felszólalók zöme azzal kezdte, hogy rámutatott arra a rengeteg nehézségre, amelyet az első időben le kellett küzdeniök. Elmondták, hogy milyen bizonytalanul, tétovázva és kétkedve léptek erre az útra, a szövetkezés útjára. És kivétel nélkül azzal fejezték be: az elmúlt esztendő eredményei minden téren meggyőzték őket arról, hogy helyes útra léptek, hogy ez az egyetlen út, amely kivezeti őket a régi nyomorúságból. Azt is egymásután aláhúzták a felszólalók, hogy szó sem lehet róla, hogy visszaforduljanak a megkezdett útról. Az előttem felszólalt Nagy Józsefné mondotta, hogy csak iszonyodva tud visszatekinteni arra az állapotra, amelyben élt, mielőtt a termelőcsoportba belépett volna. Egy másik elvtársunk azt mondotta, hogy semmi pénzért nem térne vissza a régi egyéni termelési módhoz. És ez a meggyőződés e tanácskozáson a legkülönbözőbb formában kapott hangot.

Egyszóval ez a tanácskozás azt mutatja: a termelőcsoportok tagjai meggyőződtek róla, hogy helyes volt az út, amelyre Pártunk vezette őket, mint ahogy helyes volt az az út, amelyre előttünk felszabadítónk, a nagy Szovjetunió parasztsága rálépett.

A termelőszövetkezeti csoportok eredménye annál figyelemreméltóbb mert az elmúlt esztendő termése csak közepes volt, sőt kukoricából és szálastakarmányból a közepesnél is gyengébb. Ennek ellenére a termelőszövetkezetek egy esztendő alatt be tudták bizonyítani nemcsak életképességüket, hanem fölényüket is. Ma már az ország minden harmadik községében van termelőszövetkezet és a kétkedők most már az elért eredmények alapján saját szemükkel győződhetnek meg a szövetkezeti termelés fölényéről. A szövetkezetbe tömörült parasztság pedig — mint ahogy az itt elhangzott beszámolók mutatják — már nemcsak az eredmények gazdasági részét látja, hanem fellobog benne a kezdeményezőnek, az úttörőnek büszke öntudata, az a tudat, hogy utat mutat a többiek számára.

Mindnyájan, akik e tanácskozáson résztveszünk, érezzük, hogy a dolgozó parasztság is az ipari munkásság után kezd rátérni a szocializmus építésének útjára. Ezzel a falun is feltárulnak azok az új erőforrások, amelyek az iparban, különösen az utolsó fél esztendőben a szocializmus építését annyira meggyorsították.

A szocializmus az iparban felszabadította a munkásság teremtő erőit. Amióta a munka a gyárban nem tőkés kizsákmányolás, nem kényszerű robot, hanem becsület és dicsőség dolga, amióta a munkás tudja, hogy övé az ország, magának dolgozik: olyan teljesítményeket szül, amilyenekre a régi tőkés világban egyáltalán gondolni sem lehetett. Az élmunkások, a munkásújítók lendülete magával ragadta a haladó értelmiséget is és együttes munkájuk teremtette meg azokat a hatalmas eredményeket, amelyeket éppen Sztálin elvtársunk születésnapja alkalmából és azóta is látunk.

A szocializmus építése a falun, kétségkívül hasonló jelenségeket szül. A szövetkezetekben dolgozó parasztot most hatja át először az a tudat, hogy végre fedél alá jutott, hogy biztonságban dolgozhat, hogy számára végre lezárult az a régi világ, amikor sorsa állandó bizonytalanság, örökös rettegés volt. Megszünt az a szörnyű idő, amelynek jelszava: aki bírja, marja.

A termelőszövetkezeti csoportokban — mint ahogy a felszólalók sorban rámutattak — a szó szoros értelmében kivirult, új életre kelt a régi, elnyomott parasztság. A szövetkezeti tag érzi, hogy minden oldalról segítő kezek támogatják, minden oldalról a hóna alá nyulnak. Segítik társai, segíti az állam, segíti mindenekelőtt nagy Pártunk és mind e segítség mögött ott áll a hatalmas Szovjetunió támogatása.

Ebben a légkörben a parasztság teremtő erői is felszabadulnak. Két vagy három éve mindenki csak magával törődött, az volt az elve: kaparj kurta, neked is lesz. A termelőcsoportban dolgozó parasztságnak a beállítottsága egészen más. Kiszélesedik előtte a látóhatár és ugyanúgy, mint az ipari munkás, felismeri a saját sorsa és az ország építése közt az összefüggést és a kölcsönhatást. Új emberré alakul. Megtanulja a termelésben a nagyvonalúságot. Ahogy az ipari munkás most a gépe mellett töri a fejét, hogy lehet észszerűbben, jobban, gyorsabban többet termelni, ugyanúgy a legtöbb termelőcsoportban a szocialista paraszt is azon gondolkozik, hogyan javíthatja a termelést, hogyan emelheti a mennyiséget és a minőséget, új növényekkel, új termelési módokkal kísérletezik.

Az Elvtársak hallották Deák Mátyás elvtársunknak, a szentesi termelőcsoport tagjának beszámolóját, aki elmondotta, hogy hogyan kísérleteztek a napraforgó tányérjával, hogyan jöttek rá e kísérletek folyamán, hogy a napraforgó tányérja, vagy a lenmag gubója megőrölve nagyszerű tehéntáplálék. Hogyan kísérletezték ki az egyes teheneknél ezt az új takarmányt és hogy kísérletüknek eredményeként megduplázódott a tejhozam. Bolgár Sándor elvtárs az eleki termelőcsoportból elmondotta, hogy nemcsak 18 hold gyapotot vetnek, hanem kikísérletezik a gyapot védőnövényét is, amely megvédi az északi szelektől. Azt is elmondotta, hogy az eddigi 12 féle növény helyett az idén 30 félét akarnak termelni, egy részét kísérletképpen.

Hasonló újítás és kísérlet folyik száz meg száz más termelőcsoportban is, párhuzamosan azokkal az újításokkal és kísérletekkel, amelyeket a szocializmust építő munkásság a gyárakban folytat.

A termelőcsoportok tagjai nemcsak a közvetlen egyéni hasznukat tartják szem előtt, hanem egyre inkább utat tör náluk az a felismerés, hogy az egyéni gazdagodás legbiztosabb útja a szövetkezeti vagyon növelése. Losonczi elvtárs beszámolt arról, hogy a barcsi Vörös Csillag termelőcsoportnak milyen jó tapasztalatai voltak a szövetkezeti vagyon növelésével. Kónyi József elvtárs elmondotta, hogy termelőszövetkezeti csoportjának tagjai inkább rongyosan járnak, de százezer forintot a szövetkezet közös vagyonának növekedésére fordítottak, mert megértették, hogy ez a befektetés nemsokára nagyon gyümölcsöző lesz számukra.

Összefoglalva: ennek a tanácskozásnak jelentősége abban áll, hogy az egész ország előtt ismerteti a termelőszövetkezetek sikereit. Semmi kétség, hogy előbb vagy utóbb az egész magyar dolgozó

parasztság meggyőződik ennek a termelési módnak helyességéről és követni fogja az úttörők, az első 40—50 ezer paraszt-család példáját.

Az eredmények mellett, természetesen hibák is akadtak. Legtöbb helyen az elszámolás körül volt a hiba, mert a termelőszövetkezetekben eleinte nem a munkaegységet, hanem a munkanapot vették alapul és ennek az volt a következménye, hogy aki többet dolgozott, az nem keresett többet. Amikor ezt a kérdést az iparban tárgyaltuk, azt mondottuk, a gépnek is vannak művészei. Most hozzátesszük, nemcsak a gépnek, a földnek is vannak művészei, akik ugyanabból a darabból sokkal többet tudnak elővarázsolni, mint mások. A mi termésátlagaink még rendkívül alacsonyak és minden eszközzel serkenteni kell a többtermelést. A Szovjetunióban százszámra vannak olyan cukorrépatermelők, akik hektáronkint 500 mázsát termelnek, ami holdankint 290 mázsát jelent, vagy olyan kukoricatermelők, akik egy holdon több mint 130 mázsa kukoricát aratnak. Ilyen eredményeket mi is el tudunk érni, ha az egyéni teljesítményt, mint az iparban, a termelőszövetkezetekben is megfelelően támogatjuk.

A másik hibánk, hogy a termelőcsoportokba még nem vontuk be eléggé a nőket. Ennek a tanácskozásnak az összetétele is mutatja ezt, mert hisz kevés benne a nő. Pedig minden hozzászóló, aki ezt a kérdést felvetette, mint Losonczi elvtárs, aki a barcsiak példáját hozta fel, vagy Varga elvtárs, aki a reményi termelőszövetkezet tapasztalatairól beszélt — aláhúzta, hogy a nők bevonása a termelőszövetkezetbe, nagyszerű eredményekkel járt. Ugyanezt mutatja a Szovjetunió és a népi demokráciák tapasztalata is.

Ha arra gondolunk, hogy az ötéves terv végrehajtásához félmillió új munkásra van szükség, előre kell látnunk, hogy nemcsak az iparban, hanem a termelőcsoportokban is hamarosan hiány lesz munkásokban. Ezt a hiányt elsősorban a nők bevonásával fogjuk pótolni. Mi már az alkotmányba beiktattuk a nők egyenjogúságát, de a gyakorlat azt mutatja, hogy még hiba van a végrehajtás körül. Külön szólok a jelenlévő nőkhöz, hogy ne engedjenek jogaikból és küzdjék ki a termelőcsoportokban is azt a helyet, amely joggal kijár nekik. Örömmel látjuk, hogy a nők napról-napra újabb munkaterületre nyomulnak be. A napokban olvastam, hogy munkába állt az első női mozdonyvezető jelölt. Nos, gondoltam, megint egy erődítmény, amelyet a nők a férfiakkal szemben megostromolnak. Előre el lehet mondani, minél több lesz a nő a termelőcsoportokban, minél nagyobb lesz a szerepük, annál erőteljesebbek lesznek e csoportok és velük együtt erősödik a demokrácia.

Az ifjúságnak sincs még megfelelő szerepe a termelőcsoportokban. Ezen is gyorsan változtatni kell. Az elvtársaink a saját érdekükben cselekszenek, ha a falu szocialista építésében a lehető legnagyobb teret juttatják az ifjúságnak.

A termelőcsoportok sikerei annyira átütőek, hogy az ott dolgozó elvtársak már teljesen nyeregben érzik magukat és emiatt lebecsülik az ellenséget és az előttük álló nehézségeket. A sikerek kétségkívül nagyok, de amit elértünk, az még csak a kezdet kezdete. Előre meg lehet mondani, ha elbízzuk magunkat, ha pihenni akarunk az eddigi babérainkon, akkor az ellenség újra összeszedi magát és a torkunknak ugrik.

Sok szó esett itt a kulákszabotázsról. Egyik-másik elvtárs helyesen mutatott rá, hogy a kulák furfangosan és alattomban igyekszik a termelőcsoport munkáját aláásni vagy hátráltatni, de a legélesebb nyílt harctól: például a gyujtogatástól sem riad vissza.

Az ellenség keze a falun legtöbbször a kulákok útján érvényesül. Ezek a kulákok és kupecek be tudnak jutni az állatokat felvásárló nemzeti vállalatokba, előnyben részesítik a vásárlásnál a kulákot, a legkülönbözőbb módon zaklatják a dolgozó parasztot. A magtermesztésnél mindent megtesznek, hogy rossz hírbe hozzák a szerződéses magtermelést; a kulákok terjesztik a nyugtalanító álhíreket, ők ássák alá a termelőcsoportokat és mint legutóbb, a Szeged-alsótanyai példa mutatja, a nyílt gyilkosságoktól sem riadnak vissza.

Ezért bármily nagyok is a sikereink és bármennyire kézzelfogható is az eredmény, ne bízzuk el magunkat, ne ernyedjünk el, hanem fejlesszük tovább a szövetkezeteket. Az első esztendő mindenki számára bebizonyította, hogy a szövetkezeti termelés fölényben van az egyéni, kisüzemi termelés fölött, hogy a szövetkezet terméseredményei minden téren magasabbak. Minél jobbak lesznek a jövőben a szövetkezeti eredmények, annál kevesebb lesz az ellenállás, a kételkedők annál jobban fognak csatlakozni hozzá. A termelőszövetkezet működését még hosszú ideig árgusszemekkel fogják nézni a kívülállók és igyekeznek a kákán is csomót keresni. Elég egy hold kukoricaföld, amelyet a szövetkezet nem kapált meg elég jól és emiatt felveri a gaz, hogy a kulákok az egész megyében hírét vigyék. Egy szövetkezeti elnök, aki hűtlenül kezeli a szövetkezet javait és mellékesen a saját zsebére is dolgozik, egy egész járásban rossz hírbe hozza a szövetkezés gondolatát. Minden egyes szövetkezeti tagunk tekintse magát a jobb jövő előőrsének, úttörőjének, aki az egész magyar dolgozó parasztság számára mutatja a példát és a jobb jövőt,

Ne sajnáljuk a jó termelőszövetkezeti tagok iskoláztatását, mert busásan megtérül az a fáradság és kiadás, amelyet az iskolákra költünk. Már most meg lehet állapítani, hogy egy-két esztendőn belül a termelőszövetkezetek fejlődésének egyik gátlója a jó vezető hiánya lehet. Mint már szóvátette az eleki szövetkezet képviselője, az ő területük már elérte az 1200 holdat és el is határozták, hogy nem mennek az 1500 hold fölé, mert nincs biztosítva a jó vezetés. Ilyen kérdés hamarosan másutt is fel fog vetődni, mert hiszen már vannak olyan községeink, ahol a földterület zöme már a termelőszövetkezet kezében van. Ne sajnálják tehát az iskoláztatást és a káderek kinevelésére fordított áldozatot.

Ezen a tanácskozáson jelen vannak a gépállomások dolgozóinak képviselői is. Ők is, mint a termelőcsoportok, sorozatos sikerekről számolnak be. A falu dolgozó népe, munkájuk nyomán, egyre jobban megérti, hogy a gép alaposabban és eredményesebben készíti elő a földet, mint a nem gépi munka. A gépállomásokon is megvannak azok a hibák, amelyeket a termelőcsoportoknál megállapítottunk. Náluk is kevés a nő. A statisztika azt mutatja, hogy a gépállomások dolgozóinak csak 5 százaléka a nő, ami persze édeskevés. Ezen annál is inkább gyorsan változtatni kell, mert a nők, akár mint traktorvezetők, akár mint a gépállomások egyéb munkásai, a tapasztalat szerint nagyszerűen megállják a helyüket.

Hozzátehetem, hogy ez a Szovjetunióban is így van. A gépállomásokon valamivel több az ifjúmunkás, mint a termelőcsoportokban, de azért még mindig nincs meg az a szerepük, amely nekik kijár. Több nőt és több ifjúmunkást kell a gépállomásokba bevonni. A gépállomásoknak még fokozottabban kell vigyázniok a munka minőségére. Az egyik megyében, ahol el volt terjedve, hogy a gépállomások rosszul szántanak, megvizsgáltuk az esetet. Kiderült, hogy az egész hír egyetlen hold rossz szántáson alapult, de a kulákoknak sikerült az egész megyében a hírt elterjeszteniök.

Rendkívül biztató jelenség a szövetkezeteknél, hogy igyekeznek minél hamarabb a saját lábukra állni és minél kevesebbet igénybevenni az állami támogatást. Az egyik felszólaló azt mondta: nem akarunk örökké a kormányra támaszkodni. A kormány természetesen szívesen támogatja a termelőszövetkezeti csoportokat, de helyes az a gondolat, hogy az a csoport lesz az erős, amely elsősorban a saját erejére akar támaszkodni. Mi örömmel láttuk az

ősszel, amikor az elszámolásokra került a sor a termelőcsoportokban, hogy első dolguk volt a lehető legnagyobb mértékben visszafizetni az államnak azokat a kölcsönöket, amelyeket kaptak. Ez azt mutatja, hogy ezen a téren is helyes útra léptek.

Mit hoz a jövő? Nem szükséges külön aláhúzni, hogy mi teljes erővel a jövőben is támogatni fogjuk ezt az egészséges és fejlődő mozgalmat. Támogatni fogjuk minden módon, elsősorban gépekkel. Az Elvtársak tudják, hogy tavaly decemberben már 330 traktort gyártottunk és az ötéves terv utolsó esztendejében 6600 traktort kívánunk a falu szocialista építésének rendelkezésére bocsátani.

Hogy tapasztalatainkat öregbíthessük, az idén újra megkérjük a szovjet kormányt: engedjen tanulmányútra egy új parasztdelegációt, amely legalább 200 dolgozó parasztból álljon, hogy a szovjet szocialista földművelés legújabb vívmányaival közvetlenül is megismerkedhessünk.

Az idén meg fogjuk kezdeni a szomszéd népi demokráciákba való látogatást, mert ott is rengeteget lehet tanulni. Nagy gondot fogunk fordítani a tapasztalatcserére bent az országban is. Egyszóval, az Elvtársak legyenek meggyőződve, hogy teljes erővel tovább támogatjuk a szövetkezeti mozgalmat. Az első esztendő eredményei napnál világosabban bebizonyították, hogy jó utat mutatott Pártunk, amikor a dolgozó parasztságnak a szövetkezeti termelést ajánlotta. Ezt nemcsak a szegényparasztság ismeri fel, hanem egyre inkább felismeri a középparasztság is és ennek a felismerésnek a hatása alatt egyre növekvő számban lép be a termelőszövetkezetekbe. Semmi kétség, ha jól dolgozunk, ha nem bízzuk el magunkat, ha babérainkon nem pihenünk meg, akkor fokozatosan, saját meggyőződésétől vezettetve, saját tapasztalatai alapján, az egész dolgozó parasztság erre az útra tér.

(Beszéd a termelőcsoportok és gépállomások küldötteinek 1950 január 25-i országos tanácskozásán.)

ERŐSÍTSÜK PÁRTUNK KAPCSOLATAIT A TÖMEGEKKEL, FEJLESSZÜK A PÁRTONBELÜLI DEMOKRÁCIÁT, A KRITIKÁT ÉS ÖNKRITIKÁT

Rákosi elvtárs beszéde elején megállapította, hogy a nemzetközi helyzetet a béketábor hatalmas erőgyarapodása jellemzi. Ugyanakkor nyomatékosan figyelmeztetett arra, hogy a béke erőinek minden győzelme veszett dühöt vált ki az imperialista háborús gyujtogatók körében, akik annál kétségbeesettebb erőfeszítéseket tesznek agresszív terveik megvalósítására. Ezután Rákosi elvtárs így folytatta beszédét:

A magyar népi demokrácia nem kíméli erőit, hogy a maga országában a béke minden becsületes hívét, tekintet nélkül politikai felfogásukra vagy vallásukra, tömörítse az emberiséget fenyegető új háborús veszedelem ellen folyó harcra. Mi ennek a harcnak gyakran kerülünk az első frontszakaszába. Ott álltunk a Rajk-perrel kapcsolatban, ott állunk, amikor a nyugati imperialisták fenyegető jegyzékeket küldenek, vagy az imperialista befolyás alatt álló hágai nemzetközi bíróság elé idéznek bennünket.

A Rajk-per óta nyilvánvaló, hogy a Jugoszláv Kommunista Párt gyilkosok és kémek hatalmába került. Ezek a gyilkosok és kémek Titóval és bandájával az élen, napról-napra nyiltabban térnek át az imperialisták szolgálatában a fasizmusra. A megvetett kémeknek és árulóknak ez a bandája egy időben megkísérelte, hogy kenyéradó gazdáiknak, az amerikai-angol imperialistáknak utasítására kommunista mezben dolgozzon. A budapesti bírósági tárgyalás lerántotta az álarcot erről a kém- és provokátor-bandáról.

A Rajk-per a háborús uszítók hatalmas veresége és a béke nagy győzelme volt. E per után Titóék a leleplezett csalók és pro-

vokátorok gyűlöletével, fokozott dühvel támadnak bennünket és mindent, ami szabad, demokratikus és szocialista.

Amerikai gazdáik utasítására — és mert saját uralmuk meghosszabbítását remélik tőle — Titóék óriási hadsereget tartanak fegyverben. Ebben a hadseregben féktelenül folyik a soviniszta, szovjetellenes, kommunistaellenes uszítás. Minden eszközzel megkísérlik a rosszultáplált, kényszermunkára fogott katonák elkeseredését a szomszéd népi demokráciák és a Szovjetunió ellen fordítani. Ezt az óriási hadsereget Tito nemcsak azért tartja fegyverben, mert azt hiszi, hogy a katonaruhába öltözött dolgozókat jobban tudja terrorizálni, hanem azért is, mert a bevonultatottak jelentékeny része különböző ingyenmunkát végez. Ugyanilyen kényszermunkára fogják „önkéntes munka" címén különösen a jugoszláv ifjúságot.

Az amerikai imperialisták tudják, hogy Titóék uralma ingatag alapon áll, nem lesz tartós és a kínai tapasztalatokon okulva, emiatt nem nagyon törik magukat, hogy Tito bandájának az ígéreteken kívül, komoly gazdasági segítséget nyujtsanak. Tito janicsárjai ezért, hogy pénzhez jussanak, kíméletlenül letarolják a jugoszláv erdőket. Rablógazdálkodást folytatnak Jugoszlávia bányakincseivel és a kényszermunkával termelt árukat, melyek az ország gyarmati helyzetének megfelelően, szinte kivétel nélkül nyersanyagok, gazdáiknak, a nyugati imperialistáknak küldik. Tito janicsárjai, akik tejben-vajban fürödnek s akik közt egyre több a háború alatt kitűnt fasiszta, a rekvirálásokat, a kényszermunkát még külön az éhező, elkeseredett lakosság felé gúnyolódva úgy állítják be, mint a szocializmus építését.

Minél több hírünk van Jugoszláviából, annál nagyobb méretűnek mutatkozik az üldözés, melyet a jugoszláv demokratáknak el kell szenvedniök. Tito és bandája kezdetben igyekeztek azt a benyomást kelteni, hogy velük szemben az országban nincs komoly ellenállás. Ma már világos, hogy a jugoszláv nép legjobbjainak tízezrei sínylődnek a börtönökben, az internálótáborokban, vagy esnek áldozatul a Tito-fasiszták pribékjeinek. Arról is szaporodnak a hírek, hogy a dolgozó nép egyre erőteljesebben, egyöntetűbben utasítja el ezt a bandát, hogy nő velük szemben az ellenállás. Ennek megfelelően Jugoszlávia egyre inkább fasiszta rendőrállammá alakult át, melyben néhány tízezer, Titóhoz hasonló rendőrspicli, provokátor, Gestapo-ügynök, amerikai gazdái

segítségével és utasítására bilincsben tart egy jobbsorsra érdemes, hősi népet.

A magyar népi demokrácia, élén a magyar kommunistákkal, a legnagyobb figyelemmel és rokonszenvvel követi a jugoszláv hazafiak harcát azzal az aljas kalandor kémbandával szemben, amely most idegen segítséggel a jugoszláv nép vérét szívja. Az egész haladó világ rokonszenve és támogatása kíséri azt a harcot, melynek eredménye nem kétes. A jugoszláv dolgozó nép visszatér oda, ahonnan aljas, fasiszta vezetői, a nyugati imperialistákkal összejátszva, kiragadták őket: a haladó, a demokráciát és szocializmust építő népek családjába.

Új konfliktusunk támadt az Egyesült Államokkal és Angliával, miután a Standard-gyárban sikerült leleplezni és ártalmatlanná tenni egy jelentős kém- és szabotáló-bandát, melynek vezetője egy amerikai ezredes és egy angol százados. Az Egyesült Államok imperialistái, akik nem felejtették el azt a vereséget, melyet számukra a Rajk-banda leleplezése jelentett, elkeseredett dühvel feleltek erre a leleplezésre. Követelték, a „szabadság", az „emberi jogok" nevében, hogy kémüket azonnal bocsássuk szabadon és nagyobb nyomaték kedvéért bezárták az Egyesült Államokban levő két magyar konzulátust, azonkívül fenyegetésekkel igyekeztek kémüket megmenteni. Az csak természetes, hogy az angol, úgynevezett munkáskormány, mely az amerikai trösztvezérek, hadigyárosok és imperialisták utasításait gyorsan és engedelmesen végrehajtja, csatlakozott ehhez az akcióhoz.

Miről van itt szó? Az amerikai imperialisták — és hozzátehetem, az amerikai hivatalos körök — nem tagadják, hogy a világ legnagyobb kémhálózatát tartják fenn. Az elmult év őszén az Egyesült Államok szenátusának egy tagja azt javasolta, hogy a kémkedésre fordított összeget emeljék fel egymilliárd dollárra. Ezek a kémek ott nyüzsögnek szerte a világon és természetesen Magyarországon is. Ezeket a kémeket az Egyesült Államok kormánya az új világháborús hadsereg előőrseinek, előkészítőinek tekinti és ha közülük egy-egy horogra kerül, természetesen a megmentésükre siet. Az ilyen mentőexpedícióknak többek közt az a célja, hogy lelket öntsön világszerte, így hazánkban is, az angol-amerikai kémekbe, hogy megmutassa nekik, hogy az Egyesült Államok nem hagyják őket cserben.

Mi tehát megértjük, hogy az amerikai sajtó és az amerikai kormány minden egyes kémének segítségére siet. De megvetéssel utasítjuk el azt az álláspontot, hogy amerikai vagy angol kémek ártal-

matlanná tétele a szabadságjogok megsértése, vagy a demokrácián ejtett sérelem. Ellenkezőleg: ezeknek az imperialista háborút előkészítő kémeknek lefogása a béke, a demokrácia, a szabadság elemi érdeke.

A magyar népi demokráciának ezek a kémek még külön a legaljasabb és legveszedelmesebb ellenségei, akik kormányuk megbízásából igyekeznek gazdasági felemelkedésünket gátolni, a lehető legnagyobb károkat okozni dolgozó népünknek a jelenben és megkönnyíteni azt a véres munkát, melyet kenyéradó gazdáik a harmadik világháború kirobbantásával terveznek.

E kém-gentlemanek minden munkája arra irányul, hogy egy harmadik világháború kirobbantása esetén minél több dolgozó magyar, minél több anya, gyermek pusztuljon el, minél több vér és szenvedés zúduljon a magyar népre. Mi azelőtt népünknek ez aljas és veszélyes ellenségeivel szemben, akik mint gazdasági szakértők vagy diplomaták jöttek hazánkba, meglehetősen elnézőek voltunk, nem egyszer futni hagytuk őket, vagy megelégedtünk a kiutasításukkal.

Most azonban az Egyesült Államok kormánya az emberi jogokra és szabadságjogokra hivatkozva, már nem kevesebbet követel tőlünk, mint hogy tűrjük nyugodtan és megtorlás nélkül kémei garázdálkodását. Mi nem egyszer kijelentettük, hogy bennünket azok az urak, akik gőzerővel támogatják a görög nép lemészárlását, akiknek a véres kezenyoma mindenütt ott látható, ahol a népek szabadságát fojtogatják, akik éppen most Franco és bandájának udvarolnak, nem taníthatnak demokráciára és szabadságra. Most még hozzátehetjük, hogy népünk, szabadságunk és demokráciánk jogos érdekeinek védelmében semmiféle fenyegetés bennünket meg nem gátol.

Gondoskodni kívánunk arról, hogy azok a gentlemanek, akik amerikai-angol, vagy egyéb megbízóik utasítására Magyarországon kémkednek, ezt a mesterséget ne találják olyan veszélytelennek és könnyűnek, mint régente és ha horogra kerülnek, megkapják érte azt a szigorú büntetést, melyet a magyar törvények kiszabnak.

Mi egyébként megértjük az angol-amerikai sajtó, a hivatalos körök dühkitöréseit és hiszterikus megnyilvánulásait. Ez a kémügy — a Rajk-perhez hasonlóan — az imperialisták gépezetének egy nem eléggé ismert részét világítja meg, az amerikai militarizmus és állami bürokrácia összefonódását a hadiiparral és rávilágít a háborús uszítók működésének egy olyan részletére, melyet egyébként

igyekeznek gondosan jótékony homályban tartani. A Standard-ügy tanulságos lecke azon jóhiszeműek számára, akiknek a jelenlegi amerikai és angol „szabadságról" még illúzióik volnának. Lenin már 1917-ben rámutatott arra, hogy

> „Anglia is, Amerika is, az angolszász «szabadságnak» ezek a legnagyobb és az egész földkerekségen legutolsó képviselői — abban az értelemben, hogy náluk nem volt militarizmus és bürokratizmus — egészen elmerültek a szennyes és véres általános európai mocsárban, a mindent maguk alá gyűrő, mindent elnyomó bürokratikus-militarista intézmények mocsarában."*

Az amerikai bürokratikus, militarista intézmények szennyes mocsarát tükrözi vissza — mint egy cseppben a tengert — ez a Standard-ügy. Ezért, ismétlem, mi megértjük a hisztéria és a düh kitörését.

Mi békés, szocializmusunkat építő kis ország vagyunk és semmi örömünk nincs abban, hogy hol Tito-banditák miatt, hol az angol-amerikai agresszióval és kémkedéssel kapcsolatban vannak konfliktusaink. Mi ezeket a konfliktusokat nem keressük, de szembenézünk velük. És ha az Amerikai Egyesült Államok vagy Anglia azt hiszi, hogy fenyegetéssel vagy nyomással szabad garázdálkodást biztosíthat nálunk kémeinek, akkor tapasztalni fogja, hogy tévedett.

Ami a hágai bíróságot illeti, mely a nyugati imperialisták utasítására illetéktelenül be akar avatkozni belső ügyeinkbe, oda természetesen nem megyünk.

Népi demokráciánk helyzete

A nemzetközi viszonyok értékelésénél megállapíthattuk, hogy a béke tábora, élén a Szovjetunióval, erőteljesen fejlődik. Ez a fejlődés természetesen hazánkra is vonatkozik. Gazdaságilag legfontosabb eredményünk a hároméves terv időelőtti befejezése, az ötéves terv kidolgozása és megkezdése volt. A hároméves terv befejezésének, a gazdasági eredményeken kívül, nagy a politikai jelentősége. Amikor ezt a tervet 1947 nyarán népünk elé tártuk, célkitűzései olyan nagyméretűeknek látszottak, hogy nemcsak ellenségeink, de a velünk rokonszenvezők egyrésze sem tartotta kivihetőnek. Különösen

* *Lenin.* Válogatott művek. Id. kiad. II. köt. 185. old.

valószínűtlennek látszott a tervnek az a része, amely termelőerőink nagymérvű megnövelésével párhuzamosan, dolgozó népünk életszínvonalának emelését is célul tűzte ki.

A terv végrehajtása azokat igazolta, akik tántoríthatatlanul bíztak felszabadult dolgozó népünk teremtő erejében. A terv-végrehajtás sikerének egyik fő összetevője, hogy maradéktalanul megkaptuk hozzá felszabadítónk és nagy segítőnk, a hatalmas Szovjetunió teljes segítségét. És ami nem kevésbbé fontos, korlátlanul meríthettünk a Szovjetunió példájából és mindabból a rengeteg tapasztalatból, amelyet a Szovjetunió a tervek megvalósítása terén összegyűjtött. Dolgozó népünk áldozatkészségén és szorgalmán kívül, elsősorban a Szovjetuniónak tartozunk hálával az elért sikerekért.

Bár ötéves tervünk tőkebefektetésekre több mint 50 milliárd forintot irányoz elő, már nem találkozunk a kételkedésnek vagy éppen gúnynak azzal a megnyilvánulásával, ami a hároméves terv megjelenését kísérte. Ellenségeink a hároméves terv végrehajtásából megtanulták nemcsak azt, hogy a szocialista tervgazdálkodás kidolgozói reális, józan számítók, hanem azt is, hogy a dolgozó nép felszabadulása, a Szovjetunió segítsége és szocialista munkamódszereinek hazánkba való átültetése olyan erőforrásokat nyitott meg, amelyekre a régi Magyarországon — és a kapitalista gazdálkodás mellett — egyáltalán gondolni sem lehetett. Ötéves tervünk hatalmas célkitűzéseinek megvannak a maga reális biztosítékai. A szabad magyar dolgozó nép magáénak tekinti a tervet, a szocialista munkamódszerek, a munkaverseny, a munkásújítók, a szocialista munkásbrigádok és nagy segítőnk, a hatalmas Szovjetunió támogatása, a népi demokráciák gazdasági együttműködése, biztosítják végrehajtását. Ezért végződött nagy sikerrel első tervkölcsönünk. Ezért üdvözölték az államosítás befejezését is, mert a 10 munkásnál többet foglalkoztató üzemek kézbevételével a tervgazdálkodás jelentékeny akadálya hárult el.

A szocialista munkamódszerek meggyökeresedése — egyike népi demokráciánk legnagyobb sikereinek. Nem véletlen, hogy a frontáttörés ezen a téren felszabadítónknak, a magyar nép nagy barátjának, Sztálin elvtársnak nevéhez fűződik. A Sztálin elvtárs születésnapjával kapcsolatos munkafelajánlás az új, biztató jelenségek egész sorát mutatta. A munka feldíszített műhelyekben, ünnepélyes keretek közt folyt. A munkások nem egyszer legjobb ruháikat öltötték magukra. A sztálini műszak nemcsak a szocialista munkamódszerek győzelmes megnyilvánulása volt, de egyben először mutatta mindenki számára érthetően és kézzelfoghatóan, hogy

a munka a régi robotból nálunk is a becsület és a dicsőség dolgává vált. Rajta leszünk, hogy a magyar Sztahanov-mozgalom erőteljesen fejlődjön tovább és segítse nagy vállalkozásunkat, az ötéves tervet minden részletében megvalósítani.

Nem kevésbbé jelentős sikereket ért el népi demokráciánk a szocializmus építésének megkezdésével a falun. Számszerűleg ezek a sikerek nem olyan mutatósak mint az iparban elértek, de jelentőségüket nem lehet eléggé aláhúzni. Az, hogy szántóterületünk kb. 8 százaléka már a szocialista szektorhoz tartozik és ebből több mint 300 000 hold szántón már a termelőszövetkezetek, a szocializmus e falusi képviselői dolgoznak, magában véve nem fejezi ki a nagy változást. Sokkal jelentősebbnek tartjuk e számnál magánál azt a változást, amely a dolgozó parasztságon belül, a termelőszövetkezetek, a társasgazdálkodás kérdésében létrejött. Húsz esztendőn át rendszeresen és szívósan terjesztették a szocialista mezőgazdaságról, a kolhozokról a legelrettentőbb hazugságokat és rágalmakat. Hozzátehetjük — nem siker nélkül. A magyar dolgozó parasztságban komoly ellenszenvet tudtak ébreszteni a kolhozokkal szemben. Ezt a hangulatot sikerült Pártunknak, a Magyar Dolgozók Pártjának másfél esztendő átgondolt, következetes munkájával megváltoztatni.

Az elmúlt esztendő folyamán a termelőszövetkezeti csoportok úttörő munkája megmutatta a szövetkezeti termelés fölényét és ezzel rést ütött a régi előítéleteken. Felbecsülhetetlen szolgálatot tett e téren újra az a segítség, amelyet a Szovjetuniótól kaptunk. Az a 80 tagú parasztdelegáció, amely a mult év nyarán 5 hetet töltött a Szovjetunióban és tövéről-hegyére megismerte a szocialista mezőgazdaságot, visszatérése után a dolgozó parasztok százezrei előtt, közvetlen tapasztalat alapján, meg tudta cáfolni a kolhozokra szórt rágalmakat és egyben hirdetőjévé vált a szovjet mezőgazdaság óriási fölényének. Mint az iparban, úgy a mezőgazdaságban is a Szovjetunió segítsége és tapasztalatainak Magyarországra való átültetése adott számunkra felmérhetetlen támogatást.

Közrejátszott ebben a hangulatváltozásban Pártunknak és a magyar kommunistáknak nagy tekintélye is. A dolgozó parasztság ötéves tapasztalata alapján meggyőződött róla, hogy mi csak olyat ajánlunk neki, ami érdekében való, ami javára válik.

Ezek a tényezők odavezettek, hogy ősszel ugrásszerűen megnőtt a termelőszövetkezeti mozgalom, hogy nincstelenek és szegényparasztok mellett egyre fokozódó számban jelentkeznek a középparasztok. Most már az ország falvainak több mint egyharmadá-

ban vannak ilyen termelőszövetkezetek és megjelentek az első fecskék: az olyan falvak, ahol a földterületek nagyobb részét már termelőszövetkezet keretében művelik meg. A dolgozó parasztság érdeklődése a társas termelés felé fordul és ami nem kevésbbé fontos, a termelőcsoportok tagjai — fellelkesülve a szövetkezés eredményein és kézzelfogható fölényén — öntudatosan, magabiztosan, jövőbe vetett bizalommal dolgoznak tovább. A kezdeti tétovázást és bizonytalanságot elfújta a tapasztalás, a siker szele.

A termelőszövetkezetek és gépállomások első országos tanácskozása, amely két héttel ezelőtt volt, megmutatta, hogy ezen a téren is, a szocializmus építése terén a falun milyen változás történt.

Gazdasági eredményeink között meg kell említeni állami pénzügyeink szilárdságát, erőteljes fejlődését. Ez a fejlődés biztosítja a forint vásárlóértékének növekedését. Ez tette lehetővé, hogy állami alkalmazottaink fizetését több mint negyedmilliárd forinttal emelni tudtuk.

Jelentékeny sikereink vannak szellemi téren. Első ízben sikerült a középiskolákban, a felsőiskolákban a dolgozó nép fiainak megfelelő helyet biztosítani. A széles tömegek mohón szívják magukba a szocialista kultúrát. Két-három évvel ezelőtt például az amerikai vagy burzsoá-filmeken nőtt moziba-járók jelentékeny része idegenkedve, vagy éppen értetlenül állott a szovjet filmekkel szemben. Most már itt is megtört a jég. A szovjet filmek végre kivívták maguknak a megérdemelt elismerést. Ugyanez vonatkozik a szovjet színdarabokra és a szocialista kultúra minden egyéb termékére. Nem győzzük kielégíteni azt a feltámadt kultúrszomjat, amely nemcsak a marxista-leninista klasszikusokat, de a szépirodalom termékeit is egyforma hévvel és lelkesedéssel követeli.

Sztálin elvtárs műveinek kiadásakor az első kötetet 50 ezer példányban nyomattuk. Amikor ezt napok alatt elkapkodták, 25 ezer példányt nyomattunk utána, de ez is kevésnek bizonyult. Ezért elhatároztuk, hogy a sorozat minden kötetét egyelőre 100 ezer példányban fogjuk kiadni. Ugyanez a jelenség nyilvánul meg az orosz nyelv tanításában, melynek egyik legnagyobb akadálya a jó nyelvtanítók és nyelvkönyvek hiánya. Az irodalom, a költészet, színház, film frontján is megjelentek az első komoly kísérletek, a szocialista kultúra magyar hajtásának első eredményei. Megújhodott tudósaink és a dolgozó nép összefogásának jegyében a Tudományos Akadémia. A sztálini munkafelajánlás megmutatta, hogy a műszaki értelmiség zöme is a szocializmus felé fordul.

Az ideológiai fronton elért első eredmények népi demokráciánk legbiztatóbb sikerei közé sorolhatók. Ennek a szocializmus felé fordulásnak egyik eredménye, hogy az állam és az egyház elválasztása símán és különösebb súrlódások nélkül folytatódik.

A népköztársasági alkotmánynak megfelelő esküt az összes felekezetek papjai rendben letették, a római katolikus püspökök és rendfőnökök kivételével. Ezek a püspökök és rendfőnökök arra hivatkoztak, hogy ilyen eskü letételéhez feletteseik külön engedélye szükséges és ennek beérkeztéig függőben hagyják az eskütételt. Mi utánanéztünk ennek a dolognak és megállapítottuk, hogy az összes magyar katolikus püspökök annak idején nyugodtan feleskü dtek Horthyra.

Előttem van az esküszöveg, mely így kezdődik:

„Én, dr. Hamvas Endre, mint püspökhöz illik, esküszöm a szent evangéliumokra, hogy Magyarország főméltóságú kormányzójának híve leszek."

Az esküt Horthy kezébe tették le és az esküszöveget sajátkezű aláírásukkal erősítették meg. Az utolsó három ilyen eskütétel nem egészen hat évvel ezelőtt, 1944 március 25-én történt. Ezekután kézenfekvő a gyanú, hogy a katolikus főpapoknál az eskü le nem tételében nemcsak formai okok játszanak szerepet. A demokrácia azonban erejének és igazának tudatában, itt is nyugodtan néz a fejlemények elé.

Népi demokráciánk sikereként könyvelhetjük el fővárosunk és az elővárosok egyesítését. Ezzel a lépéssel is fél évszázad adósságát törlesztjük le. Budapest környékének dolgozói, kiknek életviszonyait fokozatosan a fővároshoz fogjuk emelni, ebből a tényből is meggyőződhetnek róla, hogy a népi demokráciában a szó és a tett egybeesik.

Végül népi demokráciánk számokban ki nem fejezhető, de jelentőségében felmérhetetlen erősödése, hogy Pártunk, a Magyar Dolgozók Pártjának vezetése alatt megszilárdult népünk egysége. Ennek egyik megjelenési formája, hogy eltűnőben van hazánk keleti és nyugati területei közt a gazdasági és politikai különbség. Ez az egység segítette elő az újjáépítés sikerét, a hároméves terv időelőtti befejezését, ez új erőforrása és biztosítéka jobb jövőnknek és boldogulásunknak.

Pártunk helyzete

Népi demokráciánk helyzetének ismertetésénél ezúttal szándékosan eltekintettem azoknak a nehézségeknek és hibáknak részletes taglalásától, melyek egy sor területen mutatkoznak, de amelyeknek jelentősége és méretei nem haladják túl az egészséges szervezet gyermekbetegségeit és a növekedéssel járó bajokat. Elég, ha rámutatok államgépezetünk növekvő bürokratikus tendenciájára, a túltengő szervezésekre, a felesleges központokra, gazdasági és adminisztratív vízfejek létrejöttére és bizonyos pazarlásra, mely jó gazdasági helyzetünk következtében a közületeknél jelentkezik. A kritikai részt azonban ezúttal népi demokráciánk motorjára és vezető erejére, saját Pártunkra tartottam fenn.

Előre kell bocsátanom, hogy a népi demokrácia sikerei elsősorban Pártunk sikerei is. Ezek a sikerek igazolják, hogy Pártunk egészséges, jól fejlődik és meg tudja oldani mindazokat a feladatokat, amelyeket a történelem, a szocializmus építésével kapcsolatban eléje állított. Ennek a fejlődésnek volt egyik legjobb és legsikeresebb bizonyítéka az a fordulat, melyet Pártunk az utolsó hónapokban a termelés felé tett. Nem szorul bővebb magyarázatra, hogy az a fellendülés, melyet az elmúlt négy-öt hónap folyamán a szocialista építés terén tapasztalunk, elsősorban annak köszönhető, hogy Pártunk figyelmét a termelés kérdéseire összpontosította.

Az a felismerés, hogy a kommunista jó munkájának próbaköve a termelés eredménye, hogy a jól végzett politikai munkát az emelkedő termelés számai ellenőrzik, egyre inkább átmegy Pártunk köztudatába és vele együtt erősödik az a tudat, hogy most már — mint az ország gazdáinak — megnőtt a felelősségünk. Mindenért, ami ebben az országban politikai, gazdasági, kulturális téren történik, mi vagyunk felelősek. Minél jobban átérezzük ezt a felelősséget, minél jobban áthatja ez a felelősségérzet mindennapi munkánkat, annál jobban tudjuk elvégezni a reánkháruló feladatokat, annál inkább meggyorsul a szocializmus építése, dolgozó népünk felvirágzása.

Annak a tudata, hogy a politikai felelősség mellett legalább olyan mértékben reánk hárul a gazdasági felelősség is, kiszélesítette, elmélyítette a kommunista munkát, közelebb vitte a gyárak esztergapadjaihoz és a szövetkezetek földjeihez. Egyben mutatója ez a jelenség annak, hogy Pártunk a feladatok sokoldalúságával és terebélyesedésével együtt nő és fejlődik.

Amikor egészséges Pártunknak ezeket az eredményeit, amelyek elmélyítették és megszilárdították nemzetvezető szerepét, ilyen élesen kidomborítom, ugyanakkor rá kell mutatnom egy sor hibára, melyeknek kiküszöbölése sürgős, mert tűrésük veszélyeztetné Pártunk további egészséges fejlődését.

Hogy miről van szó, azt bevezetésül azokkal a tapasztalatokkal szemléltetem, melyeket a Viharsarok vármegyéinek pártszervezeteivel kapcsolatban nyertünk. A Viharsarok vármegyéi tudvalevőleg megalakulásuk első napjaitól kezdve a kommunista mozgalom legerősebb bástyái voltak. Csanád, Csongrád, Békés megyékben már 1945-ben a kommunista szavazatok száma 20 és 30 százalék között váltakozott és messze meghaladta az országos átlagot. Ez természetes is volt, mert hiszen ezeknek a vármegyéknek a parasztsága évtizedes, sőt évszázados harcos multra tekintett vissza.

De már az 1947-es választásoknál észrevettük, hogy mozgalmunk ezekben a megyékben egyhelyben topog és valami nincs rendben. Az elmúlt évben újra arra figyeltünk fel, hogy ezek a megyék mindenütt az utolsó sorba kerültek a vetéskampánynál, a gabonabeadásnál, a tervkölcsönjegyzésnél és egyebütt. Ezért három hónapja alaposan megvizsgáltuk az ottani pártszervezetek munkáját.

Az első tapasztalatunk az volt, hogy Pártunk országosan látható sikere pártszervezeteink vezetőségében fokozatosan erősödő önteltséget eredményezett. Elvtársaink egyre jobban lebecsülték a tömegek felvilágosításának és megnyerésének szükségességét és ami ezzel összefügg, lebecsülték az ellenség munkájának jelentőségét is. Addig, amíg a Dunántúlon pártszervezeteink nagyrésze tíz-huszas taglétszámmal, egy-egy akció végrehajtásánál rá volt kényszerítve, hogy igyekezzen a többi pártok, tömegszervezetek, pártonkívüliek támogatását megnyerni, addig a Viharsarokban az elvtársak a sikerektől elbizakodva úgy érezték és ma is úgy érzik, hogy a feladatok megoldásához elegendő a pártszervezet ereje.

Amikor például felvetettük a kérdést, hogy a szabotáló kulákokat miért nem leplezik le erőteljesebben a dolgozó parasztság előtt, miért nem igyekeznek őket meggyűlöltetni a falu lakosságával, a medgyesegyházi termelőbizottság egyik tagja ezt válaszolta: „Nincs nekünk szükségünk az ilyesmire, nem mer senki a védelmükre kelni, legfeljebb az orruk alatt morognak." Ez a jelenség a „fordulat éve" óta országosan tapasztalható, de a Viharsarokban különösen élesen mutatkozik. A kulákok kérdésében néhol messze előreszalad-

nak, a Párt vonalától balra eltérő terveik vannak a kulákok likvidálására. Másutt meg virágzik a „jó kulák" elmélet, néhol még a Pártba is beveszik őket és a termelőszövetkezetek kérdésében hallgatólagos egységfrontba is kerülnek a kulákkal.

A felszabadulás előtti mozgalmakban résztvett idősebb elvtársak részéről tapasztalható, hogy igyekeznek a fiatalokat távoltartani a pártvezetőségtől és mindenféle pártmunkától azon a címen, hogy: „A fiatalokat a Horthy-rendszer nevelte". — „Hol voltak ők akkor, amikor mi már harcoltunk?" Ennek eredményeként pártszervezeteink egy része elöregedett. Orosházán például a Párt átszervezése után is 513 pártmunkásból 431 35 éven felüli, nagyrészt 50 év körüli elvtárs. A fiatalabb elvtársak háttérbeszorításának egyik fő oka az, hogy az idősebb elvtársak látják, hogy a fiatalok jobban fejlődnek, pártiskolába mennek, bátrabban kezdeményeznek.

Tapasztalhattuk a felsőbb pártszervezetek intézkedéseivel kapcsolatos ellenállást. Amikor a csanádmegyei bizottság 4—5 községben női bíró megválasztását javasolta, régi elvtársaink megbotránkozva kérdezték: „Micsoda világ lesz itt, amikor a nők fognak nekünk parancsolni?" Amikor a pártonkívüli tömegek megnyeréséről van szó, ezek az elvtársak úgy teszik fel a kérdést: „Azoknak hízelegjünk, akik nevettek rajtunk, amikor a csendőrök vittek bennünket? Azokat agitáljuk, akik mostanáig nem találták meg az utat a Pártunkhoz? Ki van hatalmon hát, nem mi? Ha nem tetszik nekik valami, hát nem tudjuk őket kényszeríteni?"

Lépten-nyomon tapasztaltuk a parancsolgatást, a tömegek véleményének semmibevételét, az ellenség lebecsülését a pártszervezeteken belül is. Nem tartanak rendszeresen taggyűlést, a vezetőségek nem számolnak be munkájukról. Sőt, ha a tagság részéről kritikai hangok hallatszanak, akkor ezt a Párt egysége elleni támadásnak, frakciózásnak minősítik és a bírálót ledorongolják. Az önteltség eredményeképpen az éberség is eltompult.

Azt hiszem, kedves Elvtársak, hogy ezek után nem lehet csodálkozni azon, hogy a Viharsarok vármegyéi, melyek 1945-ben az élen jártak, pártszervezeteink rossz munkája következtében visszaestek és a legrosszabb megyék közé kerültek. Amikor pártszervezeteinkben elharapózott az a szellem, mely meggyőzés helyett diktált nemcsak az ellenségnek, de a tömegeknek, végül saját elvtársaiknak is, amelyben nincs pártdemokrácia, ahol nem hallgatják meg, sőt elnyomják a tagság kritikáját és ahol még kevésbbé lehet szó önkritikáról, ott az út lefelé vezet.

Ahol elharapódzik az önelégültség, az elbizakodottság, az a szellem, hogy elég erősek vagyunk egyedül is, hogy nincs szükségünk a dolgozó tömegek támogatására, ott rögtön meglazul és később elvész a Párt és a tömegek egészséges kapcsolata, Pártunk elszigetelődik a dolgozó néptől. A kommunista öntudatos, szerény munkása Pártjának, osztályának, dolgozó népének. Ez sikereink titka. De ahol ez a szellem meglazul, ott hamarosan felüti fejét a bürokrácia, klikkek, csoportok alakulnak, állásvadászás, korrupció keletkezik, háttérbe szorítják az ifjakat, a nőket és tompul az éberség az ellenséggel szemben. Egyszóval jelentkeznek azok a bajok, melyek, ha kíméletlenül fel nem vesszük ellenük a harcot, előbb vagy utóbb, de lejtőre viszik a Pártot.

Mindjárt hozzá kell tennem, hogy ezek a jelenségek, melyeket a Viharsarokban tapasztaltunk, többé-kevésbbé a legtöbb szervezetünkben fellelhetők, ha nem is ilyen tömör formában. Különösen megnőtt a számuk, mióta a harc a reakcióval szemben lényegében eldőlt, mióta biztosan ülünk a nyeregben, és mióta elméletileg is megmagyaráztuk, hogy a népi demokrácia lényegében proletárdiktatúra. Azóta nem egyszer hallani, amikor elvtársaink meggyőzés helyett kényszert alkalmaznak, azzal indokolva, hogy „most proletárdiktatúra van".

Mielőtt a hibák részletes taglalására rámennék, idézni akarom azt, amit nagy tanítóink, Lenin és Sztálin erről a kérdésről mondottak:

> „A Párt tekintélye — tanítja Sztálin elvtárs — a munkásosztály bizalmán nyugszik. A munkásosztály bizalmát pedig nem az erőszak szerzi meg — az erőszak csak megöli azt — hanem a Párt helyes elmélete, a Párt helyes politikája, a Pártnak az osztály iránti odaadása, a munkásosztály tömegeivel való kapcsolata s ama készsége és képessége, hogy a tömegeket jelszavai helyességéről *meggyőzze*."*

Sztálin elvtárs felveti a kérdést:

> „Mi a kölcsönös viszony a Párt és osztály és a munkásosztályon belül a párttag és a pártonkívüli között? Lenin ezt a viszonyt úgy határozza meg, mint «*kölcsönös bizalmat* a munkásosztály élcsapata és a munkástömegek között.»" **

---

* *Sztálin.* A leninizmus kérdései. Id. kiad. 158. old.
** U. o.

Sztálin elvtárs ehhez megjegyzi:

„Ez ... azt jelenti, hogy a Pártnak napról-napra ki kell vívnia a proletártömegek bizalmát, hogy politikájával és munkájával ki kell kovácsolnia a maga számára a tömegek támogatását, hogy nem parancsolnia, hanem mindenekelőtt meggyőznie kell, megkönnyítve a tömegeknek azt, hogy saját tapasztalataik alapján felismerjék a Párt politikájának helyességét, hogy tehát osztálya irányítójának, vezérének, tanítójának kell lennie."*

És Sztálin elvtárs még hozzáteszi:

„1. A Párt tekintélye és a munkásosztály vasfegyelme ... nem a félelemre, vagy a Párt «korlátlan» jogaira épül, hanem a munkásosztály bizalmára a Párthoz, arra, hogy a munkásosztály támogatja a Pártot;

2. A Párt a munkásosztály bizalmát nem egyszerre és nem a munkásosztály elleni erőszak útján szerzi meg, hanem a tömegek közötti huzamos munkájával, helyes politikájával, azzal, hogy a tömegeket saját tapasztalataik révén meg tudja győzni politikája helyességéről, hogy biztosítani tudja magának a munkásosztály támogatását, hogy magával tudja vinni a munkásosztály tömegeit;

3. A Párt helyes politikája nélkül, melyet a tömegek harcának tapasztalata támaszt alá s a munkásosztály bizalma nélkül a Párt nem vezet és nem vezethet igazán."**

Sztálin elvtárs e megállapításai a parasztsághoz való viszonyunkra is érvényesek s Pártunkra mindenben illenek. Az a helytelen nézet például, hogy most már, az ellenség megverése után, nincs szükség nálunk meggyőzésre, hanem elég a kényszer alkalmazása, országszerte el van terjedve. Elfelejtik Lenin tanítását, aki azt mondotta: „Akkor alkalmaztuk helyesen és sikerrel a kényszert, ha előbb megteremtettük számára a meggyőzés alapját."

Nem csoda, hogy olyan helyeken, ahol a kulákkal szemben a népi demokrácia jogos megtorlást alkalmaz — de Pártunk nem törődik azzal, hogy ez intézkedések jogosságáról a dolgozó parasztságot meggyőzze — helyenként a megrendszabályozott kulákok felé fordul a parasztság egyrészének szimpátiája.

* U. o. 159. old.
** U. o. 161. old.

Még súlyosabb azonban az eset, ha saját elvtársainkkal szemben alkalmaznak a pártszervezetek vezetői kényszert, ha meggyőzés helyett diktálnak, parancsolgatnak nekik. Hogy ilyesmi nemcsak a Viharsarokban, hanem egyebütt is előfordul, azt itt a pártközpontban nem egyszer tapasztaljuk. Egy-két gyakorlati példát említek meg. Az edelényi járásban Ziliz község párttitkára, aki egyben községbíró, postás, szövetkezeti ügyvezető, a kritikát elnyomja és diktátorikusan intézi a pártügyeket.

A győri megyebizottság a rajkai termelőszövetkezeti csoportban hibákat észlelt. A hibák kivizsgálásánál kiderült, hogy a csoport pártszervezetének titkára diktátorikusan vitte a dolgokat. Nem engedett senkit beleszólni a vezetésbe. Úgy a párttagságot, mint a pártonkívülieket a legkisebb hiányosságért az Államvédelmi Hatósággal fenyegette. Ordítozott az emberekkel és emellett még állandóan részegeskedett. Megtette, hogy a csoportnak a jó munkáért kapott könyveit nem engedte kiosztani azzal, hogy ha olvasni fognak, nem járnak el szemináriumra.

És ez nemcsak eldugott falvakban fordul elő, hanem nagy gyárakban is.

Sok a panasz a pártdemokrácia megsértése miatt. Egyes szervezetek egyszerűen nem tartanak taggyűlést, vagy nem rendelkeznek választott szervekkel. Nagyon sok a panasz arra, hogy hiányoznak a választott szervek. Előfordult például, hogy az abonyi járási bizottságtól a pestmegyei bizottság kérte a választmányi tagok jegyzékét. Erre a járási titkár elővette a régi választmány névsorát, kiírta belőle a még megtalálható választmányi tagokat és a hiányzók helyére önkényesen újakat írt be, hogy a hiányos szám meglegyen.

És hogy ez nemcsak kis falvakban van így, arra jellemző, hogy a borsodmegyei nagyüzemi pártbizottságok mind kinevezettek. A borsodmegyei bizottság egyetlen tagja sem választott és a pártválasztmány nagy többsége már nem tartózkodik a megyében.

Nem szorul magyarázatra, hogy ott, ahol a pártdemokrácia elemi szabályait nem tartják be, ahol a vezetőség nem ad számot a tagságnak és a tagságnak nincs módja bírálatot mondani a vezetőség munkájáról, igazi pártéletről szó sem lehet.

Még kevésbbé lehet szó önkritikáról. Rengeteg panaszt hallottunk arravonatkozólag, hogy nem tűrik funkcionáriusaink a kritikát. De senki nem panaszkodott amiatt, hogy a Pártban nincs önkritika. Ami azt mutatja, hogy tagságunk jelentékeny része már

azzal is meg volna elégedve, ha a bírálat elemi jogával élhetne és arra nem is gondol, hogy önbírálatot követeljen vagy kapjon szervezetének vezetőitől.

Arról, hogy funkcionáriusaink nagyon gyakran nem tűrik a kritikát, a bírálatot, néhány elrettentő példát hozok fel. A diósgyőri gépgyárban a párt- és a szakszervezeti vezetés elfojtja a dolgozók kritikáját és sok esetben megfélemlítéssel élnek a tagokkal szemben. Az egyik alapszervi titkár elpanaszolta, hogy ő többször bírálta a vezetőséget, amíg behívták a pártirodára és megfenyegették, hogy ha nem hallgat, kiemelik. Hozzátehetem, hogy ez az ország harmadik legnagyobb gyára.

Amikor szervezési osztályunk munkatársa megkérdezte az ózdi járás oktatási osztályának felelősét, hogy milyen módon ellenőrzi a járási bizottság tagjainak tanulását, azt válaszolta: „Elvtárs, én a járási titkár elvtársnak nem is merek szólni." Győrben az Állami Fonodában egyik elvtárs elmondta: „Itt nem érdemes semmit kritizálni, sem pedig javasolni, mert a hozzászólókat végül ledorongolják és ezáltal félnek az elvtársak kritizálni, vagy javasolni is.' Irsa községben, 1950 januárjában a taggyűlésen, a járási bizottság tudta nélkül, 27 tagot zártak ki, mert a taggyűlésen a vezetőség munkáját kritizálták. Kizárták többek közt az MNDSz ügyvezetőjét, mert bírálatot gyakorolt a vezetőség, de különösen a titkárhelyettes munkája felett.

Ezek a módszerek odavezetnek, hogy egyre gyakrabban hallunk kis klikkekről, csoportosulásokról, állásvadászatról. Azokat az elvtársakat, akiket megfosztunk a bírálat elemi jogától, elidegenítjük a Párttól, elégedetlenséget keltünk bennük. A pártdemokrácia elfojtása természetesen nem marad titokban. Csökkenti a Párt vonzóerejét. A tagok leszoknak az aktív hozzászólásról, ami a vezetőkben még inkább megnöveli a csalhatatlanság, az önelégültség érzését.

Egyre gyakoribb az a panasz, hogy összekeverik a Pártot és a tömegeket, a Pártot és az államot. Hogy ez a gyakorlatban hogy történik, arra egy-két példa. A kecskeméti gépállomáson az üzemi értekezletet nevezték taggyűlésnek. A propagandista megválasztásában, mely napirenden volt, a pártonkívüliek is résztvettek és méltatlankodtak, hogy miért nem pártonkívüli a pártpropagandista. Megállapítottuk, hogy Vas megyében a decemberi taggyűléseken több helyen nem a párttitkár tartotta meg a beszámolót, hanem a jegyző vagy a tanító.

Hogy a bürokrácia milyen mélyen beleette magát pártéletünkbe és milyen károkat okozhat, arra nézve jellemzőek azok a hibák, melyeket a tagfelvétellel kapcsolatban országszerte tapasztalhattunk. A pártvezetőség a tagfelülvizsgálat után elhatározta, hogy az új tagok felvételét nem bízza a véletlenre, hanem Pártunk szociális összetételének és vonzásának megnövelése szempontjából szabályozni fogja. Pártszervezeteinknek javasoltuk, hogy ebből a célból elsősorban a termelésben kitűnt ipari munkásokat, a termelőcsoportok dolgozó tagjait és az értelmiségből főleg a technikai értelmiséget részesítsék előnyben a felvételnél. Külön felhívtuk a figyelmet, hogy Pártunkban nem eléggé vannak képviselve az ifjak és a nők és ezért a tagjelöltfelvételnél őrájuk is külön irányt kell venni.

A gyakorlatban ez oda vezetett, hogy a megyei vagy járási bizottságok számszerűleg előírták, hogy egy-egy szervezet hány 25 éven aluli vagy felüli férfit, nőt, ipari munkást vagy parasztot vehet tel. Ennek az lett az eredménye, hogy például egy falusi szervezet, amelynek egy hónapra egy 25 éven aluli nő felvételét engedélyezték, nem fogadta el a termelésben kitűnt férfijelentkezőt. Az ilyen bürokratikus eljárásnak százféle változata támadt és azt eredményezte, hogy az új tagjelöltek felvétele gépiesen, hibásan történt. Nem a termelésben kitűnt legjobb munkások, ifjak, nők, műszaki értelmiségiek jutottak be a Pártba.

Sápon a titkár elvtárs azt mondta: „Mi ebben a hónapban felvettük azt a 3 tagjelöltet, aki nekünk elő volt irányozva. A jövő hónapban addig nem veszünk fel tagjelöltet, amíg a járási bizottság nem közli velünk, hányat vehetünk fel." A budakörnyéki járási bizottság a termelésben kitűnő erdőmérnök felvételi kérelmére ráírta, hogy nem vehető fel, mert értelmiségi. A devecseri pártszervezet azt a kőművessegédet, aki értelmiségi munkát végez, politikailag fejlett, azért utasította el, mert nem régen tagja a szakszervezetnek.

Rengeteg azoknak a panaszoknak a száma, melyek arról számolnak be, hogy munkások és parasztok, értelmiségiek beadják tagfelvételi kérelmüket és ezek a kérelmek hónapokig fekszenek elintézetlenül, közben senki se foglalkozik a jelentkezőkkel, nem beszéli meg velük, hogy miért húzódik az ügyük. Ezek az emberek hétről-hétre eredmény nélkül járnak a pártszervezetekbe érdeklődni, hogy mi van az ügyükkel.

A tagfelvétellel kapcsolatos hibákért felelősek központi szerveink is, melyek szintén nem mentesek a bürokráciától és intéz-

kedéseikkel, melyek nem számoltak az alsó szervek merevségével és bürokratikus módszereikkel, hozzájárultak e bajokhoz.

Változatlanul hiba van az ifjak és a nők felvétele körül. Azok a bajok, amelyeket a Viharsarokban észlelünk, országszerte mutatkoznak. Ez annál súlyosabb, mert hisz az ifjak és a nők zömének Pártunk felé fordulása éppen az utolsó két esztendőben történt meg. Viszont 1948 februárja óta, tavaly nyárig, lényegében tagzárlat volt Pártunkban és utána a tagjelöltfelvételt megszigorítottuk. Nálunk mind a mai napig nem alakult meg egy — a Szovjetunió Komszomoljához hasonló — egységes ifjúsági szövetség, amely Pártunk számára az utánpótlás kinevelését az ifjúság köréből megkönnyítené. Ezek a szempontok parancsolóan megkövetelik, hogy a tagfelvételnél különös gondot fordítsunk az ifjakra és nőkre. Az eddigi eredmények azt mutatják, hogy ezen a téren komoly fordulatot elérni még nem tudtunk.

Egyes vidéki pártszervezeteink vezetését sokhelyütt a felszabadulás előtti mozgalmakban közvetlenül vagy közvetve részt vett, főképpen idősebb elvtársak vették kézbe, akiknek egy része úgy érezte, hogy a mult üldöztetéseiért joga van szinte az összes párt-, állami és gazdasági funkcióra, hogy csak ő hivatott a község ügyeit is intézni.

Előfordul, hogy egyes párttagok a Pártban viselt tisztségüket ugródeszkának tekintik és lehetőleg csak akkor vállalják el a Pártban a vezető tagságot, ha biztosítják nekik a fizetett funkciót, vagy ha ilyen nincs, pártvezetőségi tagságuk felhasználásával igyekeznek azt megszerezni.

Ezek nem egyes kirívó, hanem eléggé elterjedt jelenségek. Ennek eredménye legtöbbször az, hogy a Párt vezetése a közigazgatással, a földművesszövetkezetekkel összefonódik, a népnevelőket nem a párttitkárságról, hanem a községházáról irányítják, hogy a pártvezetőségi tag a traktorbizottságban az őszi szántás-vetés sikeres és gyors elvégzése helyett a földművesszövetkezeti traktor minél jövedelmezőbb kihasználását tartja szem előtt. A pártvezetőségi tagok nagymértékű beépülése a különböző fizetett funkciókba azt is eredményezi, hogy nem a Pártban, hanem a közigazgatásban és a földművesszövetkezetekben végzett munkát tartják fontosnak, azon a címen, hogy a fizetést onnan kapják. Ezeket a jelenségeket, melyek nem egy esetben korrupciós jellegűek, az ellenség kitűnően fel tudja használni pártszervezeteink elszigetelésére.

A bürokrata fennhéjázó, szerénytelen nem tanul, nem szereti a fejlődő kádereket, elnyomja a nőket, az ifjakat. Békés és Csongrád

megyebizottságában egyetlen elvtársnő sincs. Orosháza 513 pártmunkásából csak 18 végzett pártiskolát, 190 még szemináriumfüzetet sem olvasott a felszabadulás óta. Békéscsaba V. kerületében a tagság egy százalékát se teszi ki az értelmiség. Három jól dolgozó tanítót azért nem vettek fel a Pártba, nehogy lerontsák a szervezet jó szociális összetételét.

Hogy milyen az elbürokratásodott szervezet, arra egy példát: Mezőkovácsházán a 13 vezetőségi tag közül 9 fizetett funkcióba helyeztette magát. Az elnök 5 holdon egyéni gazdálkodást folytat és községi esküdt. A titkár ugyancsak 5 holdon egyéni gazdálkodást folytat, a földművesszövetkezet cirokátvevője. A propagandista, magángazdálkodása mellett, a szövetkezeti tejüzem alkalmazottja. A tömegszervező, magángazdálkodása mellett, gabonfelvásárló. A káderes az OSzH pénztárosa, a gazdasági vezető a DÉFOSz irodavezetője, a frakciótitkár a ciroktelepen van alkalmazásban, a női felelős a szövetkezetnél baromfifelvásárló és így tovább, és így tovább.

Nem lehet csodálni, hogy ilyen viszonyok mellett eltompul az ellenséggel szemben az éberség. A Rajk-per egyik tanulsága az volt, hogy az eddiginél hasonlíthatatlanul éberebbnek kell lennünk. Néhány hétig valóban úgy látszott, hogy az éberség terén fordulat áll be, hogy Pártunk megtanulta, hogy minden néven nevezendő nehézségnél, hibánál, vagy bajnál az okok közt keresse az ellenség kezét is. Azóta azonban meggyőződhettünk arról, hogy az éberségről Pártunkban sokat beszélnek, de kevés eredménnyel. Errenézve néhány esetet sorolok fel: A Szabad Nép egyik tudósítójának, az éberségre való hivatkozással, nem engedték meg, hogy lefényképezze egy termelőcsoport fajbikáját. Viszont október végén és novemberben elején, amikor az ellenség ezer és ezer esetben terjesztette a forint leértékeléséről az álhíreket és szervezte az áruvásárlási pánikot, szervezeteink és tagságunk csak akkor vette észre, hogy itt az ellenség munkájával áll szemben, amikor Pártvezetőségünk erre irányította a figyelmet.

Amikor az ősszel feltűnően kevés cukorrépát kaptak a gyárak, kivizsgáltattuk az ügyet. A szakértők ennek magyarázására minden termelési tényezőt felsorakoztattak, de hallani sem akartak róla, hogy itt az ellenség keze közrejátszott. Amikor azonban néhányszáz cukorrépatermelő kuláknál vizsgálatot tartottunk, kiderült, hogy szinte kivétel nélkül visszatartották termelésük 20—30 százalékát, és példájukat megfelelő számú középparaszt követte. Kiderült, hogy párttitkáraink százai tudtak erről, de eszükbe sem jutott közbelépni.

Nyíregyházán megtörtént, hogy a városi titkár és az Államvédelmi Hatóság vezetőjének figyelmét felhívták arra, hogy a heti piacokon a kulákok sorbanállnak a pékségek előtt és zsákszámra vásárolják a kenyeret, amelynek jelentékeny részét a disznókkal etették fel, vagy spekuláltak vele. Mind a két elvtárs nyugodtan kijelentette, hogy nincs ok közbelépésre, mert a kenyérjegy megszűnt, mindenki vásárolhat annyit, amennyi neki jólesik.

A lengyelkápolnai gyilkosság alkalmával, annak ellenére, hogy a meggyilkolt Kiss elvtársat néhány hónappal ezelőtt már egyszer megtámadták a kulákok és a meggyilkoltnak a kezei hátra voltak kötözve, a helyi elvtársak az első időben nem is gondoltak arra, hogy az ellenség műve lehet.

Alig néhány napja közöltek velem egy esetet. Egy nagyüzemben egy elvtárs, aki a saját tapasztalatából meggyőződött, hogy ott semmi ellenőrzés az idegenekkel szemben nincs, ezt szóvátette. Azt a választ kapta, hogy idegenek ide nem járhatnak. Amikor megkérdezte, hogy miért nem járhatnak, megmutatták neki a bejárat feletti táblát, amire ez volt felírva: „Idegeneknek szigorúan tilos a bemenet." „Ezért nem járhatnak hozzánk idegenek", mondották neki.

A Standard-gyári kémkedés és szabotázs is sorozatos példákon mutatja, hogy az éberségről egyelőre inkább csak beszélünk, de kevésbbé gyakoroljuk. Pedig, ismétlem, a Rajk-per tanulságai után itt volna az ideje, hogy fordulat történjék.

Rá kell mutatnom még egy jelenségre, melyen, ha nem változtatunk, feltétlenül súlyos károkat okozhat Pártunknak. Ez a pártfunkcionáriusok fluktuációja, hullámzása.

1945-ben vagy 1946-ban, amikor Pártunk alighogy kikerült a föld alól, amikor a káderekre nem ismertük és amikor az ellenséggel folytatott harc rákényszerített bennünket arra, hogy egyik napról a másikra éljünk, még menthető volt ez a fluktuáció. Amikor a harc eldőlt és az államgépezetbe, a hadseregbe, a gazdasági életbe fokozottan kellett megbízható elvtársakat küldeni, még mindíg érthető volt, ha egyik munkakörből gyakran vittük át másik helyre az elvtársakat.

Ideje azonban, hogy most már itt is rendet teremtsünk, mert a fluktuáció kezd olyan méreteket ölteni pártszervezeteinkben — és hozzátehetem — népi demokráciánk minden területén, hogy folytatása rendkívül komoly veszélyt jelent. Szabadjon itt is mindenekelőtt néhány példát hozni:

Megyei bizottságaink osztályvezetői közül egyetlen egy van helyén 1945 óta. A megyei bizottságok politikai munkatársai között egyetlen egy sincs, aki 1945 óta van a helyén. Egyetlen egy járási titkárunk nincs már, aki 1945-ben dolgozott volna. A MINSz-nek például csak egyetlen olyan munkatársa van, aki 1945-ben is az ifjaknál volt és csak kettő olyan, aki 1946-ban is ott dolgozott. A szakszervezetekben, például a textileseknél, egyetlen olyan politikai munkatárs nincs, aki 1945-ben is ott dolgozott volna.

Hogy milyen a fluktuáció, arra vonatkozólag jellemző, hogy például Baja városának párttitkári funkciója tavaly július óta négyszer cserélt gazdát. Bácsalmáson négy hónap alatt négyszer változott a párttitkár személye. A Salgótarjáni Acélgyárban egy év alatt ugyancsak négy párttitkár volt. A Diósgyőri Új-gyárban is tavaly háromszor változott a titkár személye.

A nagybudapesti gyárakban néha még rosszabb a helyzet. Az Angyalföldön, a Fogaskerékgyár üzemi pártszervezetében egy év alatt 6 titkár, 3 propagandista és 4 káderes változott. Az Elzett-gyár üzemi pártszervezetében egy év alatt 4 titkár volt. A Láng-gyárban ugyancsak 4 titkár volt.

Hogy milyen a kapkodás, erre vonatkozólag egy-két példa. Győrfi Károly elvtárs 1949-ben a következő funkciókban volt: járási bizottsági tag, majd Biharkeresztesen járási titkár, utána mezőgazdasági osztályvezető a megyebizottságban. Utána leváltották és ugyanennek az osztálynak politikai munkatársa lett. Később ismét előterjesztették mezőgazdasági osztályvezetőnek, de mielőtt a kérdés elintézést nyert volna, elküldték egyéves pártiskolára. Járai Gézáné elvtársnőt 1949 őszén egy textilüzem vállalatvezetőjévé nevezték ki, mikor 3 hónapig ott volt, kinevezték az ipari központ vezérigazgatójának. Még át sem tudta venni munkakörét, mikor innen elvitték és a könnyűipari minisztérium pamut-kender-len főosztályának lett a vezetője.

Ezek a példák, melyeket szándékosan választottam, nemcsak a Párt, hanem a gazdasági élet területéről is, mutatják, hogy milyen helytelenül gazdálkodunk kádereinkkel. Azzal, hogy egyik beosztásból a másikba rángatjuk őket, eleve lehetetlenné tesszük, hogy bedolgozzák magukat munkakörükbe és így magunknak sincs módunk arra, hogy alaposan megismerjük őket. Amellett tudvalevő, hogy minden új vezetőnek időre van szüksége, amíg bedolgozza magát. Ez alatt az idő alatt elkerülhetetlen, hogy a vezető tapaszta-

latlansága és helyi ismereteinek hiánya miatt lazulás ne álljon be. Az ellenség ezt a lazulást természetesen örömmel használja fel.

A mult év nyaráig a mi káderosztályunk vezetője az ellenség ügynöke volt és semmi kétség, hogy a fluktuációt szándékosan segítette elő, mert megértette, hogy ez milyen károkat okoz Pártunknak és az egész demokráciának. Azóta azonban a helyzet ezen a téren alig javult. Kádermunkánk még az elemi regisztrálásnál tart, nem tudja számbavenni, támogatni és figyelni a felnövő új erőket. Legfőbb ideje, hogy itt is gátat szabjunk a kapkodásnak, a tervszerűtlen munkának.

Pártunk győzelmének és dolgozó népünknek a szocializmus felé fordulása következtében ugrásszerűen megnőtt a tanulás vágya. Ezt az egészséges fordulatot mi magunk is serkentettük azzal, hogy tagságunk elméleti színvonalának gyors emelését követeltük. Ezen a téren igen jelentős sikereket értünk el, az alsó- és középkádereink jelentékeny része egészségesen és gyorsan fejlődik. Ugyanakkor azonban itt is történtek hibák.

A tömegek tanulnivágyására azzal feleltünk, hogy inkább a mennyiségre, mint a minőségre fektettük a súlyt. Az is előfordult, hogy szervezeteink az iskolák, a szemináriumok szervezésénél mechanikusan jártak el. Az önkéntes jelentkezés elvét nem tartották szem előtt, hanem gyakran küldtek iskolákra vagy szemináriumokra olyan elvtársakat, akik erre nem jelentkeztek. Az eredmény helyenként az oktatás színvonalának csökkenése és jelentékeny lemorzsolódása volt. Mi tavaly ősszel körülbelül 300 ezer tanulóval kezdtük a pártoktatást. Mikor azonban rájöttünk, hogy túlsokat markoltunk, akkor ezt a számot, nem minden zökkenő nélkül, 220 ezerre csökkentettük. Oktatásunk sikerét még mindig gátolja az a tény, hogy nagyon sok elvtársunk az oktatást a gyakorlati élettől és a Párt építésétől elszakítva nézi. Fel kell figyelnünk arra, hogy helyenként az oktatással — és általában a pártmunkával — kapcsolatban túlterhelésről panaszkodnak: Pártunkban rengeteg a fölösleges ülés, a fölösleges értekezlet. Az aktivisták agyon vannak terhelve s ugyanakkor jó, alkalmas nő- és ifjúkáderek munkábaállítását elhanyagolják.

Nem egyszer azt tapasztaltuk, hogy munkáskádereink, különösen ha magasabb funkcióba emeljük őket, nem szívesen tanulnak. Pártunk részéről helyes és célravezető volt az, hogy a hatalom megszerzése után, ahová csak lehetett, az ipari munkásság, a dolgozó parasztság legjobbjait küldtük. De feltétlenül szembe kell szállni a

hibás nézettel, mely ezzel kapcsolatban néhol lábrakapott, hogy aki proletár, az már tulajdonképpen kész kommunista. Nem árt felidézni Lenin szavait, aki azt mondta:

„A proletariátus diktatúrájának talaján át kell nevelni magukat a proletárokat is, akik saját kispolgári előítéleteiktől nem egyszerre szabadulhatnak meg, nem csoda útján, nem a szűzanya parancsára, nem valami jelszó, határozat, rendelet parancsára, hanem csak a kispolgári tömegbefolyások ellen folytatott hosszú és fáradságos tömegharc útján."*

Ezt a lenini tanítást nekünk is meg kell szívlelnünk.

Szakadatlanul küzdenünk kell a nacionalizmus minden megnyilvánulásával szemben. Nem szabad elfelejtenünk, hogy a Horthy-rendszer 25 esztendőn keresztül szívósan és nem sikertelenül igyekezett munkásosztályunkba is beoltani a sovinizmus, az antiszemitizmus és faji gőg legkülönbözőbb válfajait, előzőleg pedig egész nemzedékeket neveltek a magyar „faji felsőbbség" szellemében. A nacionalizmus mérge behatolt a dolgozó népbe. Értelmiségünk jelentékeny része is tele van faji előítéletekkel. Nyakló nélkül hajbókol a nyugat minden megnyilvánulása előtt s lekicsinyli a Szovjetunió eredményeit. Sikereink túlságos és kritikátlan aláhúzása, a szomszéd népi demokráciák és elsősorban a Szovjetunió sikereinek elhallgatása vagy figyelembe nem vétele, amivel még mindíg találkozunk, a nacionalizmus kifinomodott, a mai viszonyokra alkalmazott egyik megjelenési formája, amely ellen harcolnunk kell, mielőtt nagyobb károkat okozna

A szakszervezetekben, elmosódva és éles megnyilvánulások nélkül, de szindikalista tendenciák tapasztalhatók. Ez megnyilvánul abban is, hogy a szakszervezetek nagyon kelletlenül engedték át a szakszervezeti ifjúságot az egységes ifjúsági szervezetbe. Igyekeztek elhúzni és lényegében el is húzták azt, hogy a Magyar Nők Demokratikus Szövetsége a gyárakban is szervezetet alakítson. E jelenségek ellen még nem tettünk semmit.

Rendkívül megnőtt például a szakszervezeti bürokrácia. Olyan fontos szakszervezetben mint az építőmunkásoké, feltűnően kevés a kommunista párttagok száma és ezen a helyzeten hosszú hónapok munkájával is alig tudunk javítani.

Végül szóvá kell tennem egy olyan veszélyt, amely nemcsak nálunk, de az összes népi demokráciákban jelentkezhet. A mi

* *Lenin.* Válogatott művek. Id. kiad. II. köt. 767. old.

Pártunkban benne van a nagyipari proletariátus abszolút többsége. Semmi kétség, hogy még ezeknek a munkásoknak is egy jelentékeny része magával hozta és magával hordja azokat a kispolgári hagyományokat és előítéleteket, amelyekről Lenin mondta, hogy kiirtásuk a proletárdiktatúra egyik feladata. Vegyük hozzá, hogy pl. Nagybudapesten, Pártunk tagságában az ipari munkások száma 55 százalék. Ez annyit jelent, hogy Pártunk legfontosabb szervezetében a tagság 45 százaléka nem munkás, hanem értelmiségi, kispolgári, háztartásbeli stb. Ez módot nyujt az ellenségnek arra, hogy befolyását éreztesse a Pártra, különösen válságos helyzetekben, amikor a kispolgári rétegek ingadozni kezdenek és ingadozásukat a Pártra is átviszik.

A reakció veresége óta Pártunk lényegében monopolisztikus helyzetbe jutott. Aki törtető és karrierista, az igyekszik a Pártunkba bejutni, mert ez az uralkodó párt és természetesen igyekszik Pártunkba bejutni az ellenség is. Ez a Rajk-per egyik tanulsága. A Standard-gyár kémeit és szabotázsainak magyar résztvevőit az ellenség külön utasította, hogy lépjenek be Pártunkba. Hasonló jelenséggel lépten-nyomon találkozunk. Az ellenség az osztályharcot, amelyet nyilt politikai ütközetben elvesztett, most megkísérli a Párton belül is folytatni, mert ez biztosítja számára a legjobb fedezetet. Ezért az ilyen fiatal és ellenséges behatolások kivédésében még gyakorlatlan Pártnak mint a mienk, fokozott éberséggel kell küzdeni minden pártellenes megnyilatkozás, a Párt vonalától való minden elhajlás, minden pártszerűtlenség ellen.

Pártunk helyzetének taglalását azzal fejezem be, amivel kezdtem. A mi Pártunk egészséges és jól fejlődik. Az, hogy a meglevő hibákról ilyen nyiltan beszélünk, Pártunk erejének egyik jele. E téren is követjük nagy tanítóink, Lenin és Sztálin útmutatásait. Lenin majdnem félszáz évvel ezelőtt megkövetelte már a Párttól „az önkritika munkáját és kíméletlen leleplezését saját hibáinak, melyek a munkásmozgalom növekedésével feltétlenül és elkerülhetetlenül előállanak".

Sztálin elvtárs mondotta:

„Hadd tárja fel a Párt, hadd tárják fel a bolsevikok, hadd tárja fel országunk minden becsületes munkása és dolgozója munkánk fogyatékosságait, építésünk fogyatékosságait, hadd jelöljék meg fogyatékosságaink kiküszöbölésének útját, hogy munkánkban, építésünkben ne legyen tespedés, mocsár, rotha-

dás, abból a célból, hogy egész munkánk, egész építésünk napról-napra javuljon és sikert sikerre halmozzon."*

„A Pártot, az osztályt, a tömeget lehetetlen helyesen nevelni önkritika nélkül; a Párt, az osztály, a tömeg helyes nevelése nélkül pedig nincs bolsevizmus."**

Feladataink

Az önkritika most szükségesebb, mint valaha. Pártunk nagy feladatokat vállalt, melyeket csak úgy oldhatunk meg, ha tisztán látjuk és kiküszöböljük hibáinkat. A Rajk-per nemcsak egy sor hibánkra mutatott rá, de feltárta az ellenség aljas terveit. Azok a jegyzékek, melyeket az imperialista országoktól kapunk, a Tito-banda állandó provokációi, figyelmeztetnek bennünket, hogy résen kell lennünk, hogy Pártunkat erősíteni kell, hogy le kell vetkeznünk hiányosságainkat. Ez teszi önkritikánkat időszerűvé.

„Késlekedni e tekintetben annyit jelent — mondotta a hibák feltárásáról szólva Sztálin elvtárs — mint megkönnyíteni ellenségeink dolgát, elmélyíteni hibáinkat és gyengéinket. De mindezt lehetetlen megtenni az önkritika kifejlesztése, az önkritika fokozása nélkül, anélkül, hogy a munkásosztály és a parasztság milliós tömegeit be ne vonnók gyengéink, hibáink feltárásába és felszámolásába."***

Nekünk most erősíteni kell Pártunkban az önkritikát, a demokráciát, hogy ezzel újra mélyebbre eresszük gyökereinket a tömegekbe és megszüntessük a tömegektől való elszigetelődés veszélyét.

Ezért javasoljuk a Központi Vezetőségnek, hogy ez év március 15-től június 1-ig terjedő időben válasszuk újra az összes pártszervezeteink vezetőségét, az alapszervezetektől kezdve a nagybudapesti vezetőségig bezárólag. A küldöttértekezletek a vezető pártszerveket titkos szavazással választják meg.

A választásokon arról kell gondoskodni, hogy friss vér kerüljön a vezetőségekbe, hogy leváltsuk a meg nem felelőket és az utolsó esztendőkben a pártmunkában, a termelésben kitűnt dolgozókat, nőket, ifjakat, műszaki értelmiségieket, jó új erőket ültessünk he-

* *Sztálin.* A kritikáról és önkritikáról. (Pártépítés kiskönyvtára 1. sz.) Szikra 1950. 12. old.
** U. o. 33. old.
*** U. o. 34. old.

lyükbe. Ezeken a választásokon a régi vezetőség tartson beszámolót eddig végzett munkájáról és gyakoroljon önkritikát. A tagság pedig tárja fel és bírálja meg a hibákat. Használjuk fel a választást olyan ellenőrzésre, „amikor a tömegek, a vezetettek ellenőrzik a vezetőket, mutatnak rá hibáikra és jelölik ki hibáik kijavításának útját", mint Sztálin mondotta.

A kritika nem kampány, hanem az önkritikával együtt mindenkor alkalmazni kell. A kritika, amit gyakorolunk, legyen építő, ne legyen sekélyes, kicsinyes, ne könnyítse meg az ellenség munkáját, hanem erősítse a Pártot, fokozza a Párt befolyását és vonzóerejét.

„A pártbeli tömegek — mondotta Sztálin elvtárs — ellenőrzik vezetőiket a pártaktívákon, a konferenciákon, a kongresszusokon úgy, hogy ezeket vagy azokat a vezető elvtársakat megválasztják, vagy nem választják meg a vezető szervekbe."*

Ez a választás tehát szervesen összefügg az önelégültség, a diktálás, a szerénytelenség, a bürokrácia, a hibák elleni harccal. Különösen a bürokratikus elemek ellen kell felvenni a küzdelmet. Sztálin elvtárs a bürokratizmusban látta a szocialista fejlődésnek egyik legnagyobb akadályát.

„A bürokratikus elemekről van szó — mondotta Sztálin elvtárs — akik úgy félnek a tömegek bírálatától, a tömegek ellenőrzésétől, mint a tűztől, s akik akadályozzák az önkritika kibontakozását, gátolnak bennünket abban, hogy megszabaduljunk gyengeinktől, hibáinktól... A bürokratizmusban a szervezeteinkre gyakorolt burzsoá befolyás nyilvánul meg."**

A vezetőség újjáválasztásán elsősorban ennek a bürokratizmusnak a kiküszöbölésére törekszünk. Ha vezetőségeink választását jól végrehajtjuk, feltétlenül megerősödik a Párt és Pártunk kapcsolata a tömegekkel. Nőni fog az éberség, melyet elaltatott az önelégültség.

Fokozni kell azt az ősszel lendületbejött fejlődést, hogy Pártunk politikai tennivalóit mindenütt szervesen össze tudja kapcsolni a gazdasági feladatok megoldásával. Fokozni kell Pártunkban annak tudatát, hogy népi demokráciánk életének minden területéért, elsősorban gazdasági területéért is, mi vagyunk felelősek és hogy a jó kommunista politikai munkát a jó gazdasági eredmények igazolják.

* *Sztálin:* A kritikáról és önkritikáról. Id. kiad. 55. old.
** U. o. 34—35. old.

Érezze magát minden kommunista vezető felelősnek azért a gazdasági területért, amelyet reábíztak és gondoskodjon róla, hogy ezen a területen a legjobb eredményeket érje el.

Járjon elől minden kommunista a munkaverseny minden ágában, az újítómozgalomban, a brigádmozgalomban és gondoskodjon róla, hogy az ötéves tervet pontosan, részleteiben is végrehajtsuk. Támogassa azt a munkaversenyt, amely április 4-ével, hazánk felszabadításának ötéves évfordulójával kapcsolatban folyik. Ez a munkaverseny lendítse tovább azt a hatalmas kezdeményezést, melylyel a magyar dolgozó nép Sztálin elvtárs születésnapját ünnepelte. A felszabadulás ötéves évfordulójára a magyar dolgozó nép szocialista munkájának győzelmével fejezze ki háláját felszabadítónk, a nagy Szovjetunió és vezetője, a bölcs Sztálin iránt.

A munka frontján külön figyelmet kell szentelnünk azokra a területekre, ahol a Párt gyenge, mint például az építőmunkásoknál. Ötéves tervünk befektetéseinek 40 százaléka esik az építkezésekre és gondoskodni kell róla, hogy ebben a döntő szektorban is megvalósíthassuk tervkitűzéseinket.

Keményebb követeléseket kell felállítani Pártunk politikai vonalának végrehajtásával szemben. Gondoskodni kell róla, hogy pártfunkcionáriusaink egyéni magatartásukkal is segítsék a Párt harcát a klerikális reakció és annak ideológiai befolyása ellen. A termelőszövetkezetek elterjedésével gyakran találkozunk olyan jelenséggel, hogy a faluban szervezeteink vezetői a termelőszövetkezeti csoportokat nem támogatják, sőt akárhányszor gátolják, vagy éppen ellenségesen viszonyulnak hozzá.

A termelőszövetkezeti csoportokba való belépés természetesen a jövőben is önkéntes. Önkéntes a kommunistákra vonatkozólag is: csak az a kommunista falusi titkár vagy DÉFOSz-elnök lépjen be, aki a termelőszövetkezetek helyességéről meg van győződve. Enynyiben nem változott a helyzet. De minden elvtársunktól megköveteljük, csakúgy mint az állami szervektől, hogy a szocializmus építését a falun — melyet a szövetkezeti termelőcsoportok képviselnek — semmi körülmények között ne gátolják, hanem támogassák.

Tovább kell erősítenünk az ideológiai frontot Pártunk elméleti színvonalának emelésével. Meg kell javítanunk nemcsak a pártoktatás minőségét, de fokozottabb figyelmet kell fordítanunk a középiskolák és az egyetemek világnézeti oktatására. Külön fel kell venni a harcot azokkal a tendenciákkal szemben, melyek az egyetemen és a főiskolán a proletárszármazású diákokra fokozottabb terheket raknak és ezzel megnehezítik tanulásukat.

Az ifjúság körében megértek a dolgozó fiatalok minden rétegét egységesen összefogó szervezet létesítésének előfeltételei. Az ifjak megértették, hogy eljött az ideje, hogy nálunk is meg kell teremteni azt az egységes szervezetet, mely a Szovjetunió Komszomoljához hasonlóan elősegíti az ifjúság szocialista nevelését és Pártunk utánpótlását az ifjúság köréből. Mi örömmel üdvözöljük ezt a fejlődést és teljes erővel támogatjuk. Az ilyen hatalmas, az egész ifjúságot átfogó szövetség egyik ellenszere lesz annak a helytelen tendenciának, mely eddig Pártunkon belül háttérbe szorította az ifjú dolgozókat.

Gondoskodni kell a népköztársasági alkotmányunkban lefektetett alapelvek megvalósításáról. Ennek megfelelően irányt kell venni arra, hogy lehetőleg az idén létrehozzuk a falu, város, járás és megye tanácsait, melyeket alkotmányunk megkövetel és amelyek a dolgozó tömegekkel elmélyítve a kapcsolatot, tovább erősítik demokráciánkat.

Végül három területen kell fokoznunk Pártunk politikai működését. Az egyik a munkásegység védelme. Az imperialisták mindent megkísérelnek, hogy a kapitalista országokban megbontsák a kommunisták vezette munkásegységet. Nálunk, ahol ezt az egységet sikerült létrehozni, el van terjedve az a vélemény, hogy számunkra ez a kérdés elintéződött, mi a munkásegységért vívott küzdelemben már csak nézők vagyunk. Ez a nézet helytelen. Itthon és nemzetközileg száz formában küzdhetünk a munkásegységért. Nemcsak olyan tömegszervezetekben, mint a szakszervezetek nemzetközi organizációi, hanem minden téren, minden tőlünk telhető legnagyobb segítséget és bátorítást kell nyujtanunk a kapitalista országokban is azoknak, akik a munkásegységet védik.

Erősítenünk kell a proletárnemzetköziség tudatát, erősítenünk kell azáltal, hogy élesen szembeszállunk a magyar sovinizmus és nacionalizmus minden megnyilvánulásával. Ne szünjünk meg hangsúlyozni, hogy saját erőfeszítéseink mellett sikereink és eredményeink kiindulópontja és alapja a hatalmas Szovjetunió felszabadító szerepe és állandó támogatása, hogy jövőnk és további virágzásunk biztosítéka a proletárinternacionalizmus, az a szocializmust építő demokratikus front, mely a nyugati imperialistákkal szemben megvéd bennünket. Ennek a proletárnemzetköziségnek szellemében az eddigieknél fokozottabban kell tanulmányozni és a magyar viszonyokra alkalmazni a Szovjetunió és a népi demokráciák tapasztalatait és eredményeit. Különösen fel kell használni elsősorban a

Szovjetunió Bolsevik Pártjának tapasztalatait pártépítésünk terén. Ebben a tekintetben még a kezdet kezdetén vagyunk és alaposan lemaradtunk. Most az a feladatunk, hogy ezt a lemaradást kiküszöböljük.

Fokozni kell a béke védelméért folyó küzdelmünket is. E téren gyakran találkozunk olyan téves felfogással, hogy nálunk, ahol az imperialisták szervezett erői már vereséget szenvedtek, a béke védelme tulajdonképpen lényegében állami feladat és főleg honvédségünk megerősítésében nyer kifejezést. Ez a nézet azt vallja, hogy a béke megvédésére irányuló harcot elsősorban azoknak a progresszív erőknek kell megvívniok, amelyek az imperialista államokban küzdenek s mi ezen a téren is bizonyos fokig csak nézők vagyunk.

Mind a két vélemény helytelen. A régi rend hívei nálunk is változatlanul egy harmadik világháborúban reménykednek és ezért szívósan és lankadatlanul támogatják a nyugati imperialistákat, terjesztik a háborús pánikkeltés álhireit és mint kémek, szabotálók, cselekvően is résztvesznek ebben a küzdelemben. Ennélfogva itthon is szakadatlanul küzdeni kell ezek ellen az erők ellen és éberen kell tartani azt a szellemet, amely el van szánva minden eszközzel küzdeni a békéért. Ez az a terület, ahol egy emberként magunk mögött tudjuk az egész magyar dolgozó népet. Ha az ellenség meggyőződik róla, hogy a magyar nép elszántan és egyhangúlag száll szembe a háborús uszítókkal, ez magábanvéve hatalmas politikai tényező, új erő forrása, melyből a kapitalista országok, sőt a népi demokráciák béketábora is meríthet.

Az elmúlt tizenöt hónap alatt kétszer volt alkalma a magyar dolgozó népnek, hogy a világ haladó erőinek nemzetközi fóruma előtt kinyilvánítsa békeakaratát: 1948 decemberében a Demokratikus Nők Világkongresszusán és az elmúlt évben a Világifjúsági Találkozón. Az az egység és lelkesedés, melyet ez alkalmakkor a magyar dolgozó nép tanusított, rendkívül mély benyomást gyakorolt világszerte, a népi demokráciák dolgozóira csakúgy, mint a kapitalista államok békéért küzdőinek táborára. Ez a benyomás például a Világifjúsági Találkozóval kapcsolatban annyira nyugtalanította az imperialistákat, hogy egyik vezető lapjuk, a londoni „Times" felvetette a kérdést: mit lehet csinálni a jövőben az ilyen hatásos és az angolszász világra is benyomást keltő békemegnyilvánulások meggátlására? Mi örülünk, hogy a béke ügyének ilyen komoly szolgálatokat tudunk tenni és rajta leszünk, hogy az a szellem, melynek megnyilvánulása barátra és ellenségre egyaránt mé-

lyen hatott, tovább erősítse és fűtse dolgozó népünk harckészségét a béke megvédésére.

Mi kendőzés és szépítés nélkül rámutattunk Pártunk hibáira, rámutattunk nemcsak azért, mert tudjuk, hogy egységes, fejlődő és szilárd szervezetnek megfelelő munkával gyorsan kiküszöbölhető bajairól van szó. Rámutattunk azért is, mert tudjuk, hogy a hibák kiküszöbölését meggyorsítja és megkönnyíti, ha bolsevista önkritikával magunk mutatunk rá. Ezeknek a bajoknak a felfedése magábanvéve már félgyógyulás, már félsegítés. Mi eddig sem féltünk a bajok feltárásától és ki fogjuk őket küszöbölni, mint ahogy ezt azelőtt is megtettük.

Igyekezni fogunk ezt a munkát gyorsan és alaposan elvégezni, mert azt akarjuk, hogy az előttünk álló nagy feladatokat, mint az elmult öt esztendő folyamán, a jövőben is sikerrel, eredményesen oldjuk meg. A béketábor, a szocializmust építő haladó országok táborának ereje, gyorsan nő és e növekvéssel jelentkező új feladatok megoldását követeli tőlünk is a történelem. Mi azt akarjuk, hogy a feladatoknak ránk eső részét becsülettel és eredménnyel elvégezzük úgy, ahogy ezt joggal elvárja tőlünk dolgozó népünk, a haladó világ, a hatalmas Szovjetunió és nagy vezérünk, a bölcs, a szeretett Sztálin!

Zárszó

Amint az Elvtársak hallották, az összes felszólalók egyetértenek a beszámolóval és az előterjesztett határozati javaslattal. Azok, akik közvetlenül a munkások között dolgoznak, mint Győre, vagy Kakukné elvtárs, azt mondják, hogy a tagság ezt a határozatot nagy örömmel fogja fogadni. Az elhangzottak is bizonyítják, hogy nagyon időszerű ez a határozat, de az az érzésem, hogy már egy kicsit el is késtünk vele. A jó példák mellett, amilyeneket Nagy Mária elvtársnő sorolt fel, annyi hibáról hallottunk, hogy az emberben az az érzés keletkezett: bizony, ha egy fél évvel ezelőtt hoztunk volna ilyen határozatot, akkor most már sokkal messzebb tartanánk. De jobb későn, mint soha.

Rátérek néhány kérdésre, melyek a felszólalásokban felvetődtek. Az ülésezéseknél is rendet kell teremteni, mert különben elborítják a pártéletet. Ez nemcsak a falusi vagy járási pártszervezeteinkre áll, amelyekben az ülés gyakran délután 5 órakor kezdődik és éjjel

3 órakor még folyik. Nálunk, a központban is előfordul, hogy némelyik délelőtt a Párt egyszerűen akcióképtelen, senki sem található a helyén, mindenki ülésezik. Ez veszedelmes, nehezen megfogható formája a bürokráciának.

Külön fel kell hívni az elvtársak figyelmét arra, amit itt Kiss elvtárs mondott a párttagok jogainak semmibevevéséről. Ezen a téren is radikálisan változtatni kell. Fel kell hagyni a ráolvasásokkal és a jókívánságokkal. Néhány olyan titkárt, aki egyszerűen elveszi a tagtól a tagsági könyvet, ki kell pellengérezni. Az ilyenekkel szemben példát kell mutatni, le kell hozni esetüket az újságban. Fel kell arra is figyelni, hogy a bürokrácia, a parancsolgatás következtében sok helyen rideg, türelmetlen, sőt, ahogy Kiss elvtárs mondta, embertelen a mi funkcionáriusaink bánásmódja az egyszerű párttaggal és még inkább a pártonkívüliekkel szemben. Amit itt legalább tíz felszólaló elvtárstól hallottunk, hogy milyen könnyen zárják ki az embert, milyen könnyen fenyegetik az államvédelmi hatóságokkal, mutatja, hogy e téren is rendet kell csinálni. Az Államvédelmi Hatóság, kedves Elvtársaim, nem a falusi titkárok szerve és nem is a járási titkároké.

Sok példát hallottunk arról, hogy egyesek basáskodnak a tagsággal. De e példák rendszerint egész kis szervezetekről szóltak, holott bizonyos fokig itt is a fejétől bűzlik a hal. Az utóbbi két héten belül három olyan esetről értesültem, amikor államtitkárok — közülük kettő a Központi Vezetőség tagja — a párttitkárral szemben tanusított magatartásukkal megsértették a demokrácia elemi szabályait. Az egyik államtitkárunk, miután a minisztériumi pártszervezet titkára igen óvatos kritikát gyakorolt a minisztérium munkája felett — magához hívatta a párttikárt és csúnyán lehordta őt. A másik minisztérium pártszervezetében a titkár nem is függetlenített. Az államtitkár tehát hivatali fölöttese a párttitkárnak és gyakorlatilag az államtitkár vezette a pártszervezetet. Tudjuk, hogy nem egy minisztériumban hasonló a helyzet. Az Elvtársak tehát ne higgyék, hogy a lecke a pártdemokráciáról csak a falusi vagy más alapszervezeteknek szól. Ez szól mindannyiunknak. A demokrácia mindannyiunkra kötelező, nemcsak az alapszervekre, hanem a Központi Vezetőségre és a közbeeső szervekre is.

Erősen hangsúlyoztuk, hogy a fiatalokat jobban be kell vonni a pártmunkába. Ennek következtében itt a vita során az „öregek" elleni támadás mellékzöngéje hallatszott ki. De nem az a baj, hogy öregek vannak, hanem az, hogy nem engedik be a fiatalokat. Tehát nem arról van most szó, hogy induljon meg az általános harc az

öregek ellen és aki 35 éven felüli, az szoruljon ki a vezetésből — hanem arról, hogy a fiatalokat és nőket engedjék be olyan arányban, ahogy politikailag felnőnek. Sőt, itt nem félnék egy kis előlegtől sem. Kissé az arányuk felett is vinnék be nőt és fiatalt a szervezetek vezetőségébe, mert többet tanulnak, ha bent vannak, mint hogyha az ajtó előtt várat juk őket.

El kell mondani, hogy minden önkritika, amely általánosságban hangzik el és nem tartalmaz konkrétumot — mint itt a szakszervezetekkel kapcsolatban — bizonyos fokig olyan, mint a nyeletlen bicska penge nélkül. Nem sokat ér az a kritika, amit senki sem vesz magára. Bismarck azt mondta: „Amikor én nem értek valamivel egyet, mindig úgy kezdem, hogy elvben egyetértek vele." A kritikát is elvben gyakran elfogadják, s a gyakorlatban kiderül, hogy visszautasították.

A vitából az a benyomás keletkezett, hogy az Elvtársak egy része nem értette meg egészen a Központi Vezetőség célját. Mi komoly fordulatot akarunk a pártdemokrácia, a bürokrácia elleni harc, a tagok jogainak érvényesítése terén. Ha a pártdemokrácia terén nem tudjuk a hibákat kiküszöbölni, feltétlenül meglassul Pártunk fejlődése. Ha nem is hallottuk volna itt a példák tucatjait, akkor is meg kell érezni mindenkinek, hogy most ez a tényező — a pártdemokrácia gyengesége, a kritika és önkritika hiánya — amely gátolja további fejlődésünket. Gátolja az új erők növését, gátolja azt, hogy a tagság a demokratikus módszerek, a kritika és önkritika segítségével nőjön.

Ezt az akadályt akarjuk most elhárítani. Természetesen nem rohammunkával, hanem úgy, hogy ráirányítjuk a figyelmet és elkezdjük a rendszeres harcot a pártonbelüli demokrácia komoly helyreállításáért, a kritikáért és önkritikáért, a bürokrácia, a basák és kiskirályok ellen. Élesen alá kell húzni, hogy ez a harc nem kampányszerű és nem csupán a legközelebbi Központi Vezetőségi ülésig lesz ez a központi kérdés. Ezt a harcot állandóan, szakadatlanul kell folytatni. Sztálin elvtárs mondotta, hogy az önkritika jelszavát nem lehet úgy tekinteni, mint valami új jelszót. Ez az önkritika a Bolsevik Párt lényegében gyökerezik, sőt a proletárdiktatúra rendszerének alapjában is. Ezért helyes, hogy a mi határozati javaslatunk külön kimondja, hogy a bírálat és önbírálat nem kampány-jellegű feladat, hanem Sztálin elvtárs szavaival: „állandó, működő fegyver a bolsevizmus fegyvertárában, amely eltéphetetlenül össze van kapcsolva magával a bolsevizmus természetével, forradalmi szellemével".

A kritikáról magáról egyik elvtársunk felvetette, hogy meg kell tanítani az embereket kritizálni. Ebben van valami. Elő fog fordulni, hogy a kritika az első időben nem lesz valami mintaszerű. Ez előfordult a Bolsevik Pártban is. Sztálin elvtárs azt mondotta:

„Ha a bírálatban csak 5—10 százalék igazság van is, az ilyen kritikát is üdvözölni kell, figyelmesen kell meghallgatni és egészséges magvát tekintetbe kell venni. Ellenkező esetben, ismétlem, betapasztanák a száját a Szovjetek ügyéhez hű emberek százainak és ezreinek, akik még nem eléggé gyakorlottak bíráló munkáikban, de akiknek ajkáról maga az igazság szól."*

Ezt nekünk is meg kell szívlelnünk. Nálunk is lesznek olyan kritikusok, akiknek nem száz százalékig helyes a kritikájuk, nekünk magunknak kell kihámozni belőle azt, ami helyes és jó.

Természetesen a kritikát és önkritikát nemcsak most, a vezetőség-választásokon kell alkalmaznunk, hanem állandóan biztosítanunk kell a taggyűlés, a választott szervek demokratikus jogait. Ha ezt elérjük: ugrásszerűen fog javulni a munkánk. Javul nemcsak azért, mert a titkár felelősebbnek érzi magát, tudja, hogy felelnie kell a tagság előtt, de a tagság maga is igyekezni fog jól kritizálni, töri a fejét, keresi, hol van a hiba és azon is töri a fejét, hogyan lehet a hibát kijavítani, mert hiszen alkotó, teremtő kritikát követelnek tőle.

Ez a kölcsönhatás gyorsan meg fogja javítani a pártmunkát. Pártunk most már a hatodik esztendeje működik legálisan. A Párt felnőtt, nagy követelményeket állít a dolgozó nép elé, vele szemben is megnőttek a követelmények. A vezetőség újraválasztását gondosan elő fogjuk készíteni. Gondoskodunk arról, hogy minden alapszerv választásánál ott legyen a felsőbb szerv kiküldöttje, aki segít végrehajtani a választásnál a helyes elveket, s gondoskodik a kritika szabad alkalmazásáról. Ahol a szervezet nagyobb, ott a Központi Vezetőség határozatát előre megbeszéli az aktíva. Ahol a szervezet kisebb, ott a határozatot közvetlenül vitatják meg és hajtják végre. Mindenesetre gondoskodunk arról, hogy a határozat végrehajtására segítség és ellenőrzés menjen le az alapszervezetbe, nehogy a sok kiskirály, basa, meg bürokrata, akikről itt szó volt, jelentékeny részét még elsikkassza. Különösen vigyázzunk arra, hogy a pártszervezeti szabályok belső demokráciára vonatkozó része ne maradjon írott malaszt. Kötelességünk, hogy érvényt szerezzünk

* *Sztálin.* A kritikáról és önkritikáról. Id. kiad. 15. old.

pártszervezeti szabályzatunk belső demokráciát biztosító rendelkezéseinek és gondoskodjunk róla, hogy a párttagok pártszerű bírálatot gyakorolhassanak a Párt munkája és szervezeteinek tevékenysége felett.

A mi Pártunk szervezetei — eddigi tapasztalataink szerint — szeretnek szélsőségekben mozogni. Az utolsó négy-öt hónapban sikerült a Pártot — megfelelő munkával — a termelés felé fordítani. Nagy hiba volna, ha az elvtársak a szervezetekben azt hinnék: a termelési kampánynak vége és most jön az önkritika kampánya. A szervezés lendületét és azt az egészséges vonalat, amelyet a Párt az utolsó négy-öt hónapban ezen a téren megvalósított, változatlanul tovább kell vinni. Határozati javaslatunk a feladatok 2. pontjában változatlanul a termeléssel való foglalkozást jelöli meg. Vigyázzunk, hogy ne engedjük ezt a fontos munkát megzavarni!

De ugyanakkor rá kell térni a következő fontos kérdésre, a pártdemokrácia helyreállítására, a kritika és önkritika teljes érvényesülésére, s ami ezzel összefügg: harcolni kell a Pártban mutatkozó bürokráciával szemben. Mintha kígyó csípne meg engem, ha hallom, hogy „félnek a Párttól". A Párttól csak az ellenség féljen, a dolgozó nép előtt, jó munkánk eredményeképpen, a Párt legyen népszerű. A dolgozó nép tisztelje, de egyben szeresse is Pártunkat, saját Pártját. A bürokraták, a pártdemokrácia megsértői néhol olyan helyzetet teremtenek, hogy a mi népszerű Pártunktól, amelyet a nép tisztel és szeret, helyenként félnek. Ezért ismétlem: a kulák féljen tőlünk, féljen tőlünk az ellenforradalmár, de minden törekvésünk odairányuljon, hogy a dolgozó nép ne csak tiszteljen, hanem szeressen is bennünket. Az éberség ott alszik el, ahol nem lehet kritizálni, ahol nem lehet a hibákat, bajokat szóvátenni. A belső demokrácia megerősödése, a kritika és önkritika alkalmazása, harc a bürokrácia ellen és az éberség kérdései mind összefüggnek, kölcsönhatásban állnak egymással és — mint az egyik felszólaló elvtárs helyesen mondta — magával a termeléssel is. Amilyen jól oldjuk meg ezeket a feladatokat, úgy fog emelkedni a termelés is. A Központi Vezetőség feladata, hogy keményebben ellenőrizze a határozatok végrehajtását és keményebben lépjen közbe ott, ahol nem tartják be. A jövőben az ellenőrzést rendszeresebben kell végeznünk.

Mégegyszer ismétlem: őrizkedni kell attól, hogy e munkánk a termelés csökkenésével, vagy a termelésre irányított figyelmünk csökkenésével járjon. Ha ezt szem előtt tartjuk, akkor a Központi

Vezetőség célja — az, hogy a Párt minden tekintetben erősödjön és egészségesen fejlődjön tovább — biztosítottnak tekinthető.

Reméljük, hogy a legközelebbi Központi Vezetőségi ülésen már arról számolhatunk be, hogy határozatunk végrehajtása következtében Pártunk befolyása és a belső pártdemokrácia, az egész pártszellem gyorsan és egészségesen fejlődött.

(Beszámoló és zárszó a Központi Vezetőség 1950 február 10-i ülésén.)

TARTALOM

MAGYARORSZÁG A FASISZTA NÉMETORSZÁG HŰBÉRESE (1941 július 10. „Pravda“) 5

A HÁBORÚ IGAZI CÉLJAI (1942 május 10.) 9

A SZOVJETUNIÓ NEGYEDSZÁZADOS ÉVFORDULÓJÁN (1942 november 7.) 12

A VILÁGHÁBORÚ NEGYEDIK ÉVFORDULÓJÁN (1943 augusztus 29.) .. 15

KI A FELELŐS? (1943 szeptember 7. Előadás a 27. sz. hadifogolytáborban) 18

MI A MAGYAR DEMOKRÁCIA? (1943 december 7. „Igaz Szó“) 46

FOGJON ÖSSZE MINDEN HAZAFI! (1944 április 28.) 50

VÉGSŐKIG FOKOZNI A NÉMETELLENES HARCOT! (1944 június 26) .. 53

FÖLD, KENYÉR, SZABADSÁG (1945 február 11. Beszéd a Magyar Kommunista Párt debreceni nagygyűlésén) 56

HARC AZ ÚJJÁÉPÍTÉSÉRT (1945 május 20. Beszámoló a Magyar Kommunista Párt országos pártértekezletén) 71

FELADATAINK AZ ELMÉLET TERÉN (1946 január „Társadalmi Szemle“) 91

FOLYTASSUK A HARCOT! (1946 március 24. Részlet a MKP pártfunkcionáriusainak I. országos értekezletén tartott beszámolóból) 97

A MAGYAR KOMMUNISTA PÁRT A MÁRTÍROK PÁRTJA (1946 július „A magyar szabadságért“ c. könyv előszava) 116

A SZANÁLÁS ELSŐ EREDMÉNYEI (1946 augusztus 31 Rádió) 118

A NÉPI DEMOKRÁCIA ÚTJA (1946 szeptember 29. Beszámoló a MKP III. Kongresszusán) 126

1. A Magyar Kommunista Párt harca az ország függetlenségéért 126. — 2. Szabad népért a szabad hazában 132. — 3 Demokratikus külpolitikát! 137. — 4. Nem a tőkéseknek — a népnek építjük az országot! 142. — 5. Ki a nép ellenségeivel a koalicióból! 149. — 6. A Magyar Kommunista Párt a magyar nép élén 156. — 7. Előre a népi demokráciáért! 164.

A KÁDERMUNKA ÉS A KOMMUNISTA MAGATARTÁS (1947 május 6. Előadás a kádervezetők tanfolyamán) 166

REND, BÉKE, NYUGALOM (1947 május 9. Beszéd az angyalföldi Lánggyárban tartott nagygyűlésen) 185

BESZÁMOLÓ A KÖZPONTI VEZETŐSÉG MUNKÁJÁRÓL (1947 június 2. Beszéd a nagybudapesti pártaktíva gyűlésén) 203
Szívós harcban a reakció ellen a demokrácia megerősítéséért 203. — Az összeesküvésről 207. — Erősítsük Pártunkat, növeljük befolyását! 214.

BÍZZUNK A SIKERBEN! (1947 augusztus 1. Csepel) 217
A hároméves tervről 217. — Egyre szorosabb munkásegységet! 224.

SZAVAZZ A KOMMUNISTA PÁRTRA! (1947 augusztus 30. Rádió) 227

NÖVEKEDNEK A DEMOKRÁCIA ERŐI (1947 október 19. Részlet a „Szabad Nép"-ben megjelent cikkből) 234

CSATLAKOZZUNK A BÉKEFRONTHOZ! (1947 október 31. Részlet a nagybudapesti pártaktíva előtt tartott beszédből) 238

TIED AZ ORSZÁG, MAGADNAK ÉPÍTED! (1948 január 10. Beszámoló a MKP funkcionáriusainak értekezletén) 242
A magyar demokrácia sorozatos győzelmei 242. — A népek békéjéért és szabadságáért 251. — A magyar demokrácia feladatai 261. — Zárszó 270.

A KÖVETKEZŐ LÁNCSZEM (1948 március 7. „Szabad Nép") 278

A PÁRT: ÉLCSAPAT (1948 április 18. „Szabad Nép") 284

A MAGYAR DOLGOZÓK PÁRTJÁVAL ERŐS, VIRÁGZÓ MAGYARORSZÁGÉRT! (1948 június 13—14. Beszámoló az Egyesülési Kongresszuson és válasz a felszólalásokra) 292

A DOLGOZÓ PARASZTSÁG A SZÖVETKEZÉS ÚTJÁN (1948 augusztus 20. Részlet a kecskeméti új kenyér ünnepén tartott beszédből) 330

HARMINCÉVES A MAGYAR KOMMUNISTA PÁRT (1948 november 20. Beszéd a nagybudapesti pártfunkcionáriusok ünnepi értekezletén) .. 335

NÉPI DEMOKRÁCIÁNK ÚJ FELADATAI (1948 november 27. Részlet a MDP Központi Vezetősége ülésén tartott beszédből) 351

A NÉPI DEMOKRÁCIA NÉHÁNY PROBLÉMÁJÁRÓL (1949 január 16. „Szabad Nép") 357

PÁRTUNK FELADATAI (1949 március 5—6. Beszéd és zárszó a MDP Központi Vezetőségének ülésén) 366

A MAGYAR FÜGGETLENSÉGI NÉPFRONTTAL HAZÁNK FELVIRÁGOZTATÁSÁÉRT (1949 március 15. Részlet a Magyar Függetlenségi Népfront Országos Kongresszusán tartott beszámolóból) 398

PÁRTUNK A DOLGOZÓ NÉP ÉLÉN (1949 május 31. Beszéd a MDP Központi Vezetőségének ülésén és kivonat a zárszóból) 405

A JUGOSZLÁV TROCKISTÁK AZ IMPERIALIZMUS ROHAMCSAPATA (1949 június 1. „Tartós békéért, népi demokráciáért", „Pravda", „Komszomolszkaja Pravda") 432

A DOLGOZÓ NÉP ALKOTMÁNYA (1949 augusztus 17. Beszéd az Országgyűlésen) 442

NAGYOBB MUNKAFEGYELEMMEL, FOKOZOTT EGYÉNI FELELŐSSÉGGEL A TERMELÉKENYSÉG EMELÉSÉÉRT! (1949 augusztus 31. Felszólalás a MDP Nagybudapesti Választmányának értekezletén) 460

A RAJK-BANDÁRÓL (1949 szeptember 30. Beszéd a MDP nagybudapesti aktívájának értekezletén) 468

EMELJÜK PÁRTUNK ELMÉLETI SZÍNVONALÁT (1949 október 22. Beszéd a kétéves Pártfőiskola megnyitásán) 493

MAGYARORSZÁG A BÉKEFRONT ERŐS BASTYÁJA (1949 december 9. „Tartós békéért, népi demokráciáért", „Szabad Nép") 502

A 70 ÉVES SZTÁLIN (1949 december 21. „Szabad Nép") 507

PÁRTUNK JÓ UTAT MUTATOTT, AMIKOR A DOLGOZÓ PARASZTSÁGNAK A SZÖVETKEZETI TERMELÉST AJÁNLOTTA (1950 január 25. Beszéd a termelőcsoportok és gépállomások küldötteinek országos tanácskozásán) 515

ERŐSÍTSÜK PÁRTUNK KAPCSOLATAIT A TÖMEGEKKEL, FEJLESSZÜK A PÁRTONBELÜLI DEMOKRÁCIÁT, A KRITIKÁT ÉS ÖNKRITIKÁT (1950 február 10. Beszámoló és zárszó a Központi Vezetőség ülésén) 522

Népi demokráciánk helyzete 526. — Pártunk helyzete 531. — Feladataink 546. — Zárszó 551.

Ez a könyv az MNOSZ 5601—50 Á és MNOSZ 5602—50 Á szabványok szerint készült.

4057. Franklin-nyomda Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.
Felelős: Janka Gyula.